

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ԵՎ ԸՆԴՀԱՅՆՎԱԾ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ՝ ՄԻ ԿՈՂՄԻՑ ԵՎ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՄՅՈՒՍ ԿՈՂՄԻՑ, ՄԻՋԵՎ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ՝

մի կողմից, եւ

ԲԵԼԳԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԲՈՒԼԴԱՐԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՉԵԽԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԴԱՆԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԴԱՇՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԷՍՏՈՆԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԻՌԼԱՆԴԻԱՆ,

ՀՈՒՆԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԽՈՐՎԱԹԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԿԻՊՐՈՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԼԱՏՎԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԼԻՏՎԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԼՅՈՒՔՍԵՄԲՈՒՐԳԻ ՄԵԾ ԴՔՍՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՆ,

ՄԱԼԹԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՆԻԴԵՐԼԱՆԴՆԵՐԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԱՎՍՏՐԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՌՈՒՄԻՆԻԱՆ,

ՍԼՈՎԵՆԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՍԼՈՎԱԿԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՇՎԵԴԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՅԻ ԵՎ ՀՅՈՒՄԻՍՍԱՅԻՆ ԻՌԼԱՆԴԻԱՅԻ ՄԻԱՅՅԱԼ
ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ,

«Եվրոպական միության մասին» պայմանագրի, «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի եւ «Ատոմային էներգիայի եվրոպական համայնք ստեղծելու մասին» պայմանագրի պայմանավորվող կողմերը, այսուհետ՝ անդամ պետություններ,

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ եւ

ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԸ, այսուհետ՝ Եվրատոմ՝

մյուս կողմից,

այսուհետ համատեղ՝ Կողմեր,

ՀԱՇՎԻ ԱՌՆԵԼՈՎ Կողմերի միջեւ սերտ կապերն ու նրանց ընդհանուր արժեքները, ինչպես նաեւ 1996 թվականի ապրիլի 22-ին Լյուքսեմբուրգում ստորագրված և 1999 թվականի հուլիսի 1-ին ուժի մեջ մտած Եվրոպական Համայնքների ու դրանց անդամ պետությունների՝ մի կողմից և Հայաստանի Հանրապետության՝ մյուս կողմից միջև Գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրով (ԳՀՀ) նախկինում հաստատված կապերն ամրապնդելու եւ Եվրոպական հարեւանության քաղաքականության (ԵՀՔ) ու Արեւելյան գործընկերության, ինչպես նաեւ սույն Համաձայնագրի շրջանակներում հավասար գործընկերության վրա հիմնված սերտ եւ կանոնավոր համագործակցությունը խթանելու նրանց ցանկությունը.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ համատեղ ԵՄ-Հայաստան ԵՀՔ գործողությունների ծրագրի, այդ թվում՝ դրա ներածական դրույթների ներդրումը, եւ գործընկերության առաջնայնությունների կարեւորությունը՝ Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ հարաբերություններն ամրապնդելու եւ օգնելու առաջ մղելու Հայաստանի Հանրապետությունում բարեփոխման ու մոտարկման գործընթացը, ինչպես հիշատակվում է այսուհետ, այդպիսով նպաստելով քաղաքական եւ տնտեսական ընդլայնված համագործակցությանը.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ էլ ավելի ամրապնդել հիմնարար ազատությունների, մարդու իրավունքների, այդ թվում՝ փոքրամասնություններին պատկանող անձանց իրավունքների, ժողովրդավարական սկզբունքների, իրավունքի գերակայության եւ արդյունավետ կառավարման նկատմամբ հարգանքը.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ, որ ժողովրդավարության եւ շուկայական տնտեսության ամրապնդմանն ուղղված ներքին բարեփոխումները՝ մի կողմից, եւ հակամարտությունների տևական կարգավորումը՝ մյուս կողմից, փոխկապակցված են: Այսպիսով, Հայաստանի Հանրապետությունում կայուն ժողովրդավարական բարեփոխման գործընթացը կնպաստի ամբողջ տարածաշրջանում վստահության եւ կայունության մթնոլորտ ստեղծելուն.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ էլ ավելի խթանել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական եւ ինստիտուցիոնալ զարգացումը, օրինակ՝ քաղաքացիական հասարակության զարգացման, պետական կառույցների կայացման, պետական կառավարման եւ քաղաքացիական ծառայության բարեփոխման, կոռուպցիայի դեմ պայքարի միջոցով, ինչպես նաեւ ընդլայնված առեւտրային ու տնտեսական համագործակցության, այդ թվում՝ հարկային ոլորտում արդյունավետ կառավարման, աղքատության նվազեցման եւ ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող ոլորտների լայն շրջանակում, այդ թվում՝ արդարադատության, ազատության եւ անվտանգության ոլորտում լայնածավալ համագործակցության միջոցով.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ լիարժեք իրականացնել Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության, Միավորված ազգերի կազմակերպության 1948 թվականի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի, 1950 թվականի «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի (Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիա) եւ Եվրոպայում անվտանգության եւ համագործակցության համաժողովի 1975 թվականի Հելսինկյան եզրափակիչ ակտի (ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտ) նպատակները, սկզբունքները եւ դրույթները.

ԿՐԿԻՆ ԱՆԴՐԱԴԱՌՆԱԼՈՎ միջազգային խաղաղությունը եւ անվտանգությունը խթանելու, ինչպես նաեւ համաձայնեցված ձեւաչափերով արդյունավետ բազմակողմանիության եւ վեճերի խաղաղ կարգավորման մեջ ներգրավվելու իրենց կամքը, մասնավորապես՝ այդ նպատակով համագործակցելով Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ) եւ Եվրոպայում անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության (ԵԱՀԿ) շրջանակներում.

ՀԱՎԱՏԱՐԻՄ ԼԻՆԵԼՈՎ զանգվածային ոչնչացման զենքերի (ԶՈԶ) տարածման եւ դրանց մատակարարման միջոցների դեմ պայքարի համար եւ զինաթափման ու չտարածման, ինչպես նաեւ միջուկային ապահովության եւ անվտանգության հարցերով համագործակցության համար միջազգային պարտավորություններին.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ Հայաստանի Հանրապետության ակտիվ մասնակցության կարեւորությունը տարածաշրջանային համագործակցության ձեւաչափերում՝ ներառյալ Եվրոպական միության կողմից աջակցվողները. ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ միջազգային կազմակերպություններում եւ համագործակցության ձեւաչափերում իր մասնակցությանը եւ դրանից բխող իր ստանձնած պարտավորություններին տրվող կարեւորությունը.

ՑԱՆԿԱՆԱԼՈՎ էլ ավելի զարգացնել փոխադարձ հետաքրքրություններ կայացնող երկկողմ եւ միջազգային հարցերի, այդ թվում՝ տարածաշրջանային ասպեկտների վերաբերյալ կանոնավոր քաղաքական երկխոսությունը՝ հաշվի առնելով Եվրոպական միության ընդհանուր արտաքին եւ անվտանգության քաղաքականությունը, այդ թվում՝ ընդհանուր անվտանգության եւ պաշտպանության քաղաքականությունն ու համապատասխան ոլորտներում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքականությունը. ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ միջազգային կազմակերպություններում եւ համագործակցության ձեւաչափերում իր մասնակցությանը եւ դրանից բխող իր ստանձնած պարտավորություններին տրվող կարեւորությունը.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ եւ տնական կարգավորման համար Հայաստանի Հանրապետության հանձնառության կարեւորությունը եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների կողմից վարվող բանակցությունների շրջանակներում այդ կարգավորմանը հնարավորինս շուտ հասնելու անհրաժեշտությունը. ընդունելով նաեւ ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ եւ ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտում ամրագրված նպատակների եւ սկզբունքների հիման վրա այդ կարգավորմանը հասնելու անհրաժեշտությունը, մասնավորապէս, այն նպատակների եւ սկզբունքների, որոնք առնչվում են ուժի կիրառումից կամ դրա սպառնալիքից հրաժարվելուն, պետությունների տարածքային ամբողջականությանը եւ ժողովուրդների իրավահավասարությանն ու ինքնորոշմանը, եւ արտացոլված են ԵԱՀԿ 2008 թվականի նախարարների խորհրդի 16-րդ հանդիպումից ի վեր ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության շրջանակներում արված բոլոր հայտարարություններում. նշելով նաեւ կարգավորման այս գործընթացին աջակցելու՝ Եվրոպական միության կողմից հայտարարված հանձնառությունը.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ կանխարգելել կոռուպցիան եւ պայքարել դրա դեմ, պայքարել կազմակերպված հանցավորության դեմ եւ ամրապնդել ահաբեկչության դեմ պայքարին ուղղված համագործակցությունը.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ համապարփակ մոտեցմամբ ամրապնդել միգրացիայի, ապաստանի տրամադրման եւ սահմանների կառավարման վերաբերյալ իրենց երկխոսությունը եւ համագործակցությունը՝ ուշադրություն դարձնելով օրինական միգրացիային եւ անօրինական միգրացիայի ու մարդկանց թրաֆիքինգի կանխարգելմանն ուղղված համագործակցությանը, ինչպէս նաեւ 2013 թվականի ապրիլի 19-ին Բրյուսելում ստորագրված և 2014 թվականի հունվարի 1-ին ուժի մեջ մտած Եվրոպական միության և Հայաստանի Հանրապետության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետ ընդունման (ռեադմիսիայի) մասին համաձայնագրի (ռեադմիսիայի համաձայնագիր) արդյունավետ իրականացմանը.

ՎԵՐԱՀԱՍՏՍԵԼՈՎ, որ Կողմերի քաղաքացիների ընդլայնված շարժունակությունը անվտանգ եւ արդյունավետ կառավարվող միջավայրում շարունակում է մնալ հիմնական նպատակը եւ դիտարկելով պատեհ ժամանակ մեկնարկել Հայաստանի Հանրապետության հետ մուտքի արտոնագրի վերաբերյալ երկխոսությունը՝ պայմանով, որ արդյունավետ կառավարվող եւ անվտանգ շարժունակության պայմանները, այդ թվում՝ 2012 թվականի դեկտեմբերի 17-ին Բրյուսելում ստորագրված և 2014 թվականի հունվարի 1-ին ուժի մեջ մտած Եվրոպական միության և Հայաստանի Հանրապետության միջև վիզաների տրամադրումը դյուրացնելու մասին համաձայնագրի (վիզաների տրամադրումը դյուրացնելու համաձայնագիր) արդյունավետ իրականացումը, գործում են.

ՀԱՎԱՏԱՐԻՄ ԼԻՆԵԼՈՎ ազատ շուկայական տնտեսության սկզբունքներին եւ Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող տնտեսական բարեփոխումներին նպաստելու Եվրոպական միության պատրաստակամությանը.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ Կողմերի՝ տնտեսական համագործակցությունը խորացնելու պատրաստակամությունը, այդ թվում՝ առևտրի հետ կապված ոլորտներում՝ Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ) Կողմերի անդամակցությունից բխող իրավունքներին ու պարտականություններին համապատասխան եւ այդ իրավունքների ու պարտականությունների թափանցիկ եւ ոչ խտրական կիրառման միջոցով.

ՀԱՄՈԶՎԱԾ ԼԻՆԵԼՈՎ, որ սույն Համաձայնագիրը Կողմերի միջեւ տնտեսական հարաբերությունների եւ առավելապես առևտրի ու ներդրումների զարգացման համար կստեղծի նոր միջավայր եւ կխթանի մրցակցությունը, որոնք տնտեսության վերակառուցման եւ արդիականացման համար կարևոր նշանակություն ունեն.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ հարգել կայուն զարգացման սկզբունքները.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ ապահովել շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը՝ ներառյալ անդրսահմանային համագործակցությունը եւ բազմակողմ միջազգային պայմանագրերի իրագործումը.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ բարձրացնել էներգիայի մատակարարման անվտանգության եւ ապահովության մակարդակը՝ դյուրացնելով համապատասխան ենթակառուցվածքի զարգացումը, մեծացնելով շուկայի ինտեգրումը եւ նորմատիվային հիմքերի աստիճանական մոտարկումն այսուհետ հիշատակվող ԵՄ օրենսդրության առանցքային տարրերի հետ, ներառյալ, *inter alia*, խթանելով էներգաարդյունավետությունը եւ վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների օգտագործումը՝ հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության՝ էներգիայի մատակարարողի, տարանցման եւ սպառող երկրների նկատմամբ հավասար վերաբերմունքի սկզբունքներին հավատարիմ լինելու հանձնառությունները.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ ապահովել այսուհետ հիշատակվող միջուկային ապահովության եւ միջուկային անվտանգության բարձր մակարդակներ.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ընդլայնված էներգետիկ համագործակցության անհրաժեշտությունը եւ էներգետիկ խարտիայի պայմանագրի դրույթների լիակատար պահպանման վերաբերյալ Կողմերի հանձնառությունը.

ՑԱՆԿԱՆԱԼՈՎ բարելավել հանրային առողջության եւ անվտանգության ու մարդու առողջության պաշտպանության մակարդակը՝ հաշվի առնելով կայուն զարգացման սկզբունքները, բնապահպանական կարիքները եւ կլիմայական փոփոխությունը.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ ընդլայնել տարբեր երկրների մարդկանց միջև շփումները, այդ թվում՝ գիտության եւ տեխնոլոգիայի, կրթության եւ մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի բնագավառներում համագործակցության ու փորձի փոխանակման միջոցով.

ՀԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼՈՎ խթանել միջսահմանային եւ միջտարածաշրջանային համագործակցությունը.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ Հայաստանի Հանրապետության հանձնառությունը՝ իր օրենսդրությունն աստիճանաբար Եվրոպական միության օրենսդրության համապատասխան մասերին մոտարկելու, որպես լայնածավալ բարեփոխումներին ուղղված իր ջանքերի մաս՝ այն արդյունավետորեն իրականացնելու, եւ իր վարչական ու ինստիտուցիոնալ կարողությունները սույն Համաձայնագրի կատարման համար անհրաժեշտ ծավալով զարգացնելու մասով, եւ ընդունելով համագործակցության բոլոր առկա փաստաթղթերի համաձայն Եվրոպական միության կայուն աջակցությունը, ներառյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության բարեփոխումների արագությունն ու տնտեսական կարիքներն արտացոլող այդ հանձնառության հետ կապված տեխնիկական, ֆինանսական եւ տնտեսական աջակցությունը.

ՆՇԵԼՈՎ, որ եթե սույն Համաձայնագրի շրջանակներում Կողմերը որոշեն ազատության, անվտանգության եւ արդարադատության ոլորտներում կնքել հատուկ համաձայնագրեր, որոնք Եվրոպական միության կողմից կկնքվեն «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի երրորդ մասի V բաժնի համաձայն, ապա նման ապագա համաձայնագրերի դրույթները պարտադիր չեն լինի Միացյալ Թագավորության եւ (կամ) Իռլանդիայի համար, եթե Եվրոպական միությունը Միացյալ Թագավորության եւ (կամ) Իռլանդիայի հետ միաժամանակ իրենց նախորդ համապատասխան երկկողմ հարաբերությունների հետ կապված Հայաստանի Հանրապետությանը չի տեղեկացնում այն մասին, որ նման համաձայնագրերը պարտադիր են դարձել Միացյալ Թագավորության եւ (կամ) Իռլանդիայի համար՝ որպես Եվրոպական միության մաս՝ «Եվրոպական միության մասին» պայմանագրին եւ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրին կից՝ ազատության, անվտանգության եւ արդարադատության ոլորտների առնչությամբ Միացյալ Թագավորության եւ Իռլանդիայի դիրքորոշման վերաբերյալ թիվ 21 արձանագրությանը համապատասխան: Նմանապես, Եվրոպական միության՝ հետագա ցանկացած ներքին միջոցառում, որն ընդունվել է սույն Համաձայնագրի իրականացման համար՝ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի երրորդ մասի V բաժնի համաձայն, պարտադիր չէ Միացյալ Թագավորության եւ (կամ) Իռլանդիայի համար, եթե վերջիններս չեն տեղեկացնում այդ միջոցառումներին մասնակցելու կամ դրանք ընդունելու իրենց ցանկության մասին՝ թիվ 21 արձանագրությանը համապատասխան. հաշվի առնելով նաեւ, որ նման ապագա համաձայնագրերը կամ Եվրոպական միության՝ նման ապագա ներքին միջոցառումները պետք է համապատասխանեն նշված Պայմանագրերին կից՝ Դանիայի դիրքորոշման վերաբերյալ թիվ 22 արձանագրությանը.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑԻՆ ՆԵՐՔՈՆՏԻՇՅԱԼԻ ՄԱՍԻՆ.

ՄԱՍ I

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 1

Նպատակները

Սույն Համաձայնագրի նպատակներն են՝

- (a) ամրապնդել Կողմերի միջեւ համապարփակ քաղաքական եւ տնտեսական գործընկերությունն ու համագործակցությունը՝ հիմնված ընդհանուր արժեքների եւ սերտ կապերի վրա, այդ թվում՝ բարձրացնելով Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությունը Եվրոպական միության քաղաքականությանը, ծրագրերին եւ գործակալությունների աշխատանքներին.
- (b) ամրապնդել փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող բոլոր ոլորտների վերաբերյալ քաղաքական երկխոսության շրջանակները՝ խթանելով Կողմերի միջեւ սերտ քաղաքական հարաբերությունների զարգացումը.
- (c) նպաստել Հայաստանի Հանրապետությունում ժողովրդավարության եւ քաղաքական, տնտեսական ու ինստիտուցիոնալ կայունության ամրապնդմանը.
- (d) խթանել, պահպանել եւ ամրապնդել խաղաղությունն ու կայունությունը եւ՝ տարածաշրջանային, եւ՝ միջազգային մակարդակներով, այդ թվում՝ լարվածության աղբյուրները վերացնելու համար ջանքերը համախմբելու, սահմանային անվտանգությունն ուժեղացնելու միջոցով, ինչպես նաեւ միջսահմանային համագործակցությունն ու բարիդրացիական հարաբերությունները խթանելով.
- (e) ընդլայնել համագործակցությունն ազատության, անվտանգության եւ արդարադատության ոլորտում՝ նպատակ ունենալով ամրապնդելու իրավունքի գերակայությունը եւ մարդու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների նկատմամբ հարգանքը.

- (f) ընդլայնել շարժունակությունը եւ տարբեր երկրների մարդկանց միջեւ շփումը.
- (g) աջակցել Հայաստանի Հանրապետության ջանքերին՝ ուղղված միջազգային համագործակցության միջոցով, այդ թվում՝ իր օրենսդրությունը ԵՄ այսուհետ հիշատակվող օրենսդրությանը մոտարկելու միջոցով իր տնտեսական ներուժի զարգացմանը.
- (h) հաստատել առեստրի ոլորտում ընդլայնված համագործակցություն, որը համապատասխան ոլորտներում ապահովում է կանոնակարգող կայուն համագործակցություն՝ ԱՀԿ-ին անդամակցությունից բխող իրավունքներին եւ պարտականություններին համապատասխան, եւ
- (i) ստեղծել պայմաններ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող այլ ոլորտներում ավելի ու ավելի սերտ համագործակցության համար:

ՀՈԴՎԱԾ 2

Ընդհանուր սկզբունքները

1. Ժողովրդավարական սկզբունքների, իրավունքի գերակայության, մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների նկատմամբ հարգանքը՝ ամրագրված, մասնավորապես, ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ, ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտում եւ 1990 թվականի Նոր Եվրոպայի փարիզյան խարտիայում, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքների վերաբերյալ համապատասխան այլ փաստաթղթերում, ինչպես օրինակ՝ ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը եւ Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան, կազմում է Կողմերի ներքին եւ արտաքին քաղաքականության հիմքը եւ սույն Համաձայնագրի կարելուր տարրը:

2. Կողմերը վերահաստատում են ազատ շուկայական տնտեսության սկզբունքների, կայուն զարգացման, տարածաշրջանային համագործակցության եւ արդյունավետ բազմակողմանիության վերաբերյալ իրենց հանձնառությունը:

3. Կողմերը վերահաստատում են իրենց կողմից արդյունավետ կառավարման սկզբունքների, ինչպես նաև իրենց միջազգային պարտավորությունների, մասնավորապես՝ ՄԱԿ-ի, Եվրոպայի խորհրդի եւ ԵԱՀԿ շրջանակներում ստանձնած պարտավորությունների նկատմամբ հարգանքը:

4. Կողմերը պարտավորվում են պայքարել կոռուպցիայի դեմ, պայքարել անդրազգային կազմակերպված հանցավորության եւ ահաբեկչության տարբեր տեսակների դեմ, խթանել կայուն զարգացումը, արդյունավետ բազմակողմանիությունը եւ պայքարել ԶՈԶ-երի տարածման եւ դրանց մատակարարման համակարգերի դեմ, այդ թվում՝ ԵՄ քիմիական, կենսաբանական, ճառագայթային եւ ատոմային ռիսկերի նվազեցման կենտրոնի Գերազանցության նախաձեռնության միջոցով: Այս հանձնառությունը Կողմերի միջև հարաբերությունների եւ համագործակցության զարգացման առանցքային գործոնն է եւ նպաստում է տարածաշրջանային խաղաղությանն ու կայունությանը:

ՄԱՍ II

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ,
ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 3

Քաղաքական երկխոսության նպատակները

1. Կողմերի միջև քաղաքական երկխոսությունը փոխադարձ հետաքրքրություններ կայացնող բոլոր ոլորտներում, այդ թվում՝ արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության հարցերի, ինչպես նաև ներքին բարեփոխումների վերաբերյալ պետք է շարունակի զարգանալ և ամրապնդվել: Այդ երկխոսությամբ կբարձրացվի արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության հարցերի վերաբերյալ քաղաքական համագործակցության արդյունավետությունը՝ ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ միջազգային կազմակերպություններում եւ համագործակցության ձեւաչափերում իր մասնակցությանը եւ դրանից բխող իր ստանձնած պարտավորություններին տրվող կարեւորությունը:

2. Քաղաքական երկխոսության նպատակներն են՝

- (a) էլ ավելի զարգացնել եւ ամրապնդել փոխադարձ հետաքրքրություններկայացնող բոլոր ոլորտների վերաբերյալ քաղաքական երկխոսությունը,
- (b) ընդլայնել քաղաքական գործընկերությունը եւ բարձրացնել արտաքին ու անվտանգության քաղաքականության ոլորտում համագործակցության արդյունավետությունը,
- (c) խթանել արդյունավետ բազմակողմանիության վրա հիմնված միջազգային խաղաղությունը, կայունությունը եւ անվտանգությունը,
- (d) ամրապնդել միջազգային անվտանգության եւ ճգնաժամի կառավարման վերաբերյալ Կողմերի միջեւ համագործակցությունը եւ երկխոսությունը, մասնավորապես՝ համաշխարհային եւ տարածաշրջանային մարտահրավերները եւ դրանց հետ կապված սպառնալիքները հաղթահարելու նպատակով,
- (e) ամրապնդել ՁՈԶ-երի տարածման եւ դրանց մատակարարման համակարգերի դեմ պայքարին ուղղված համագործակցությունը,
- (f) աջակցել Կողմերի միջեւ կոնկրետ արդյունքների ուղղված եւ գործնական համագործակցությանը՝ եվրոպական մայրցամաքում խաղաղության, անվտանգության եւ կայունության հասնելու համար,
- (g) ամրապնդել ժողովրդավարական սկզբունքների, իրավունքի գերակայության, արդյունավետ կառավարման եւ մարդու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների, այդ թվում՝ զանգվածային լրատվության միջոցների ազատության եւ փոքրամասնություններին պատկանող անձանց իրավունքների նկատմամբ հարգանքը, եւ նպաստել համախմբված ներքին քաղաքական բարեփոխումներին,
- (h) զարգացնել Կողմերի միջեւ երկխոսությունն ու խորացնել համագործակցությունն անվտանգության եւ պաշտպանության ոլորտում,

- (i) խթանել հակամարտությունների խաղաղ կարգավորումը,
- (j) խթանել ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված դրա նպատակներն ու սկզբունքները եւ մասնակից պետությունների միջեւ հարաբերություններն ուղղորդող սկզբունքները՝ սահմանված ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտով, եւ
- (k) խթանել տարածաշրջանային համագործակցությունը, զարգացնել բարիդրացիական հարաբերությունները եւ բարձրացնել տարածաշրջանային անվտանգության մակարդակը, այդ թվում՝ տարածաշրջանային առեւտուրը եւ միջսահմանային տեղաշարժը խթանելու համար սահմանները բացելուն ուղղված միջոցառումներ ձեռնարկելով:

ՀՈՒՎԱԾ 4

Ներքին բարեփոխումները

Կողմերը պետք է համագործակցեն հետեւյալ ոլորտներում՝

- (a) ժողովրդավարական հաստատությունների կայունության ու արդյունավետության եւ իրավունքի գերակայության զարգացում, համախմբվածություն ու ամրապնդում,
- (b) մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների նկատմամբ հարգանքի ապահովում,
- (c) դատական եւ իրավական բարեփոխումների հետագա առաջընթացի ապահովում այնպես, որ երաշխավորվի դատական համակարգի, քրեական հետապնդման եւ իրավապահ համակարգի անկախությունը, որակն ու արդյունավետությունը,
- (d) վարչական կարողությունների ամրապնդում եւ իրավապահ մարմինների անկողմնակալության եւ արդյունավետ աշխատանքի երաշխավորում,

- (e) պետական կառավարման ոլորտում բարեփոխում եւ հաշվետու, արդյունավետ, թափանցիկ ու մասնագիտացված քաղաքացիական ծառայության հետագա զարգացում, եւ
- (f) կոռուպցիայի դեմ պայքարում արդյունավետության ապահովում, մասնավորապես, կոռուպցիայի դեմ պայքարում միջազգային համագործակցության ամրապնդման եւ համապատասխան միջազգային այնպիսի իրավական փաստաթղթերի արդյունավետ իրականացման նպատակով, ինչպես օրինակ՝ ՄԱԿ-ի 2003 թվականի «Կոռուպցիայի դեմ» կոնվենցիան:

ՀՈԴՎԱԾ 5

Արտաքին եւ անվտանգության քաղաքականությունը

1. Կողմերը պետք է ակտիվացնեն արտաքին եւ անվտանգության քաղաքականության, այդ թվում՝ ընդհանուր անվտանգության եւ պաշտպանության քաղաքականության ոլորտում իրենց երկխոսությունը եւ համագործակցությունը՝ ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ միջազգային կազմակերպություններում եւ համագործակցության ձեւաչափերում իր մասնակցությանը եւ դրանից բխող իր առկա պարտավորություններին տրվող կարեւորությունը, ինչպես նաեւ պետք է լուծեն, մասնավորապես, հակամարտության կանխարգելման եւ ճգնաժամի կառավարման, ռիսկի նվազեցման, կիրեռանվտանգության, անվտանգության ոլորտի բարեփոխման, տարածաշրջանային կայունության, զինաթափման, չտարածման, սպառազինությունների վերահսկման եւ արտահանման վերահսկման հետ կապված խնդիրներ: Համագործակցությունը պետք է հիմնված լինի ընդհանուր արժեքների ու փոխադարձ հետաքրքրությունների վրա եւ պետք է ուղղված լինի դրա արդյունավետության բարձրացմանը՝ օգտվելով երկկողմ, միջազգային եւ տարածաշրջանային հարթակներից, մասնավորապես՝ ԵԱՀԿ:

2. Կողմերը վերահաստատում են միջազգային իրավունքի սկզբունքների եւ նորմերի վերաբերյալ իրենց հանձնառությունը՝ ներառյալ այն սկզբունքներն ու նորմերը, որոնք ամրագրված են ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ եւ ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտում, եւ իրենց հանձնառությունը երկկողմ ու բազմակողմ հարաբերություններում խթանելու այդ սկզբունքները:

ՀՈՒՎԱԾ 6

Միջազգային նշանակության ծանր հանցագործությունները եւ Միջազգային քրեական դատարանը

1. Կողմերը վերահաստատում են, որ միջազգային հանրության համար մտահոգիչ ամենածանր հանցագործությունները իրենց ամբողջության մեջ չպետք է անպատիժ մնան, եւ որ դրանց արդյունավետ քրեական հետապնդումը պետք է ապահովվի ազգային եւ միջազգային մակարդակով, այդ թվում՝ Միջազգային քրեական դատարանի մակարդակով միջոցներ ձեռնարկելու միջոցով:
2. Կողմերը համարում են, որ Միջազգային քրեական դատարանի ստեղծումը եւ դրա արդյունավետ գործունեությունը միջազգային խաղաղության ու արդարադատության համար կարեւոր զարգացում է: Կողմերի նպատակը պետք է լինի ամրապնել խաղաղության եւ միջազգային արդարադատության խթանման հարցում համագործակցությունը՝ Միջազգային քրեական դատարանի Հռոմի կանոնադրությունը եւ դրան հարակից փաստաթղթերը վավերացնելու եւ կիրարկելու միջոցով՝ հաշվի առնելով իրենց իրավական ու սահմանադրական շրջանակները:
3. Կողմերը համաձայնում են սերտորեն համագործակցել ցեղասպանության, մարդկության դեմ հանցագործությունների եւ պատերազմական հանցագործությունների կանխարգելման գործում՝ օգտվելով համապատասխան երկկողմ եւ բազմակողմ շրջանակներից:

ՀՈԴՎԱԾ 7

Հակամարտության կանխարգելումը եւ ճգնաժամի կառավարումը

Կողմերը պետք է ամրապնդեն հակամարտության կանխարգելման եւ ճգնաժամի կառավարման ոլորտում գործնական համագործակցությունը, մասնավորապես, նկատի ունենալով Հայաստանի Հանրապետության հնարավոր մասնակցությունը, յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում, ԵՄ-ի կողմից իրականացվող ճգնաժամի կառավարման քաղաքացիական եւ ռազմական գործողություններին, ինչպես նաեւ համապատասխան վարժանքներին եւ վերապատրաստման դասընթացներին:

ՀՈԴՎԱԾ 8

Տարածաշրջանային կայունությունը եւ հակամարտությունների խաղաղ կարգավորումը

1. Կողմերը պետք է ակտիվացնեն իրենց համատեղ ջանքերը հետագա տարածաշրջանային համագործակցության պայմանները բարելավելու համար՝ խթանելով միջսահմանային տեղաշարժով բաց սահմանների առկայությունը, բարիդրացիական հարաբերությունները եւ ժողովրդավարական զարգացումը՝ այդպիսով նպաստելով կայունությանը եւ անվտանգությանը, ինչպես նաեւ պետք է աշխատեն հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ:

2. 1-ին պարբերությունում նշված ջանքերը պետք է հաջորդեն միջազգային խաղաղության եւ անվտանգության պահպանման ընդհանուր սկզբունքներին, որոնք ամրագրված են ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ, ԵԱՀԿ Հելսինկյան եզրափակիչ ակտում եւ այլ համապատասխան բազմակողմ փաստաթղթերում, որոնց Կողմերը միացել են: Կողմերն ընդգծում են հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման համար համաձայնեցված առկա ձեւաչափերի կարեւորությունը:

3. Կողմերն ընդգծում են, որ սպառազինությունների վերահսկողությունը եւ վստահության ու անվտանգության մթնոլորտ ստեղծելուն ուղղված միջոցառումները շարունակում են Եվրոպայում անվտանգության, կանխատեսելիության եւ կայունության համար մեծ կարեւորություն ունենալ:

ՀՈԴՎԱԾ 9

Զանգվածային ոչնչացման զենքերը, դրանց չտարածումը եւ զինաթափումը

1. Կողմերը համարում են, որ ԶՈԶ-երի տարածումը եւ դրանց մատակարարման միջոցները՝ թե՛ պետական եւ թե՛ ոչ պետական դերակատարներին, ինչպիսիք են օրինակ՝ ահաբեկիչները եւ մյուս հանցավոր խմբերը, ամենալուրջ սպառնալիքներից մեկն են միջազգային խաղաղության եւ կայունության համար: Հետեւաբար, Կողմերը համաձայնում են համագործակցել ԶՈԶ-երի տարածման եւ դրանց մատակարարման միջոցների դեմ պայքարի մասով եւ նպաստել դրան՝ լիարժեք համապատասխանելով զինաթափման եւ չտարածման վերաբերյալ միջազգային պայմանագրերի եւ համաձայնագրերի ներքո իրենց ստանձնած պարտավորություններին եւ ազգային մակարդակով կատարելով դրանք, ինչպես նաեւ այլ համապատասխան միջազգային պարտավորությունները: Կողմերը համաձայնում են, որ այս դրույթը սույն Համաձայնագրի կարեւոր տարր է:

2. Կողմերը համաձայնում են համագործակցել ԶՈԶ-երի տարածման եւ դրանց մատակարարման միջոցների դեմ պայքարի մասով եւ նպաստել դրան՝

(a) համապատասխան դեպքերում մյուս բոլոր վերաբերելի միջազգային փաստաթղթերը ստորագրելու, վավերացնելու կամ դրանց միանալու եւ դրանք լիարժեք իրականացնելու համար քայլեր ձեռնարկելու միջոցով, եւ

(b) ազգային մակարդակով արտահանման նկատմամբ վերահսկողության, այդ թվում՝ ԶՈԶ-ի հետ կապված ապրանքների արտահանման եւ տարանցման նկատմամբ վերահսկողության, ինչպես նաեւ երկակի նշանակության տեխնոլոգիաներով ԶՈԶ-ի վերջնական սպառման նկատմամբ վերահսկողության արդյունավետ համակարգը էլ ավելի զարգացնելու միջոցով:

3. Կողմերը համաձայնում են հաստատել կանոնավոր քաղաքական երկխոսություն, որը կուղեկցի եւ կհամախմբի սույն հոդվածում նշված տարրերը:

ՀՈԴՎԱԾ 10

Փոքր տրամաչափի զինատեսակների եւ թեթեւ զենքերի ու սովորական զենքի արտահանման նկատմամբ վերահսկողությունը

1. Կողմերն ընդունում են, որ փոքր տրամաչափի զինատեսակների եւ թեթեւ զենքերի (ՓՏԶԹԶ), այդ թվում՝ դրանց զինամթերքի ապօրինի արտադրությունը եւ առեւտուրը, ինչպես նաեւ դրանց չափազանց մեծ կուտակումը, կառավարման ցածր մակարդակը, ոչ պատշաճ ապահովված պաշարները եւ դրանց չվերահսկվող տարածումը շարունակում են լուրջ սպառնալիք ներակայացնել միջազգային խաղաղության եւ անվտանգության համար:

2. Կողմերը համաձայնում են պահպանել եւ լիարժեքորեն կատարել ՓՏԶԹԶ-ների, այդ թվում՝ դրանց զինամթերքի ապօրինի առեւտրի հետ կապված իրենց համապատասխան պարտավորությունները՝ համաձայն այն առկա միջազգային համաձայնագրերի, որոնց կողմն են նրանք, եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերի, ինչպես նաեւ համաձայն այդ ոլորտում կիրառելի այլ միջազգային փաստաթղթերի շրջանակներում իրենց հանձնառությունների, ինչպես օրինակ՝ իր բոլոր ասպեկտներով ՓՏԶԹԶ-ների ապօրինի առեւտրի կանխարգելմանը, դրա դեմ պայքարին եւ այն վերացնելուն ուղղված՝ ՄԱԿ-ի գործողությունների ծրագիրը:

3. Կողմերը պարտավորվում են համագործակցել եւ ապահովել ՓՏԶԹԶ-ների, այդ թվում՝ դրանց զինամթերքի ապօրինի առեւտրի և ավելորդ կուտակումների ոչնչացման հետ կապված իրենց ջանքերի մասով համակարգումը, փոխլրացումը եւ փոխգործակցությունը՝ համաշխարհային, տարածաշրջանային, ենթատարածաշրջանային եւ, համապատասխան դեպքերում, ազգային մակարդակներով:

4. Բացի այդ, Կողմերը համաձայնում են շարունակել համագործակցել սովորական զենքերի վերահսկման ոլորտում՝ ռազմական տեխնոլոգիայի եւ սարքավորումների արտահանման վերահսկողությունը կարգավորող ընդհանուր կանոններ սահմանող՝ Խորհրդի 2008 թվականի դեկտեմբերի 8-ի Ընդհանուր դիրքորոշմանը եւ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան ներպետական օրենսդրությանը համահունչ:

5. Կողմերը համաձայնում են հաստատել կանոնավոր քաղաքական երկխոսություն, որը կուղեկցի եւ կհամախմբի սույն հոդվածում նշված տարրերը:

ՀՈՒՎԱԾ 11

Ահաբեկչության դեմ պայքարը

1. Կողմերը վերահաստատում են ահաբեկչության դեմ պայքարի եւ դրա կանխարգելման կարեւորությունը եւ համաձայնում են միասին աշխատել երկկողմ, տարածաշրջանային եւ միջազգային մակարդակով՝ ահաբեկչությունն իր բոլոր ձեւերով եւ դրսեւորումներով կանխարգելելու եւ դրա դեմ պայքարելու համար:

2. Կողմերը համաձայնում են, որ էական է, որպեսզի ահաբեկչության դեմ պայքարն իրականացվի՝ լիովին պահպանելով իրավունքի գերակայությունը եւ միջազգային իրավունքին, այդ թվում՝ մարդու իրավունքների միջազգային նորմերին, փախստականների վերաբերյալ միջազգային նորմերին եւ միջազգային մարդասիրական իրավունքին, ՄԱԿ-ի կանոնադրության սկզբունքներին եւ ահաբեկչության դեմ պայքարին վերաբերելի բոլոր համապատասխան միջազգային փաստաթղթերին լիովին համապատասխան:

3. Կողմերը կարեւորում են ՄԱԿ-ի ահաբեկչության դեմ պայքարին վերաբերելի բոլոր կոնվենցիաների եւ արձանագրությունների համընդհանուր վավերացումն ու լիարժեք իրագործումը: Կողմերը համաձայնում են շարունակել խթանել Միջազգային ահաբեկչության մասին համապարփակ կոնվենցիայի նախագծի վերաբերյալ երկխոսությունը եւ համագործակցել ՄԱԿ-ի ահաբեկչության դեմ պայքարի համաշխարհային ռազմավարության, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի համապատասխան բանաձեւերի եւ Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիաների կիրառման հարցում: Կողմերը նաեւ համաձայնում են համագործակցել ահաբեկչության կանխարգելման եւ դրա դեմ պայքարի մասով միջազգային կոնսենսուսի հասնելուն նպաստելու համար:

ՄԱՍ III

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈՂՎԱԾ 12

Իրավունքի գերակայությունը եւ մարդու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների հարգումը

1. Ազատության, անվտանգության եւ արդարադատության ոլորտներում իրենց համագործակցության մեջ Կողմերը պետք է հատկապես կարեւորեն իրավունքի գերակայության, այդ թվում՝ դատական համակարգի անկախության ամրապնդումը, արդարադատության մատչելիությունը, Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայով նախատեսված արդար դատաքննության իրավունքը եւ քրեական գործերով ու տուժողների իրավունքների դատավարական երաշխիքները:
2. Կողմերը պետք է լիովին համագործակցեն իրավապահ, կոռուպցիայի դեմ պայքարի եւ արդարադատության իրականացման ոլորտների հաստատությունների արդյունավետ գործունեության հարցում:
3. Մարդու իրավունքները, անխտրականությունը և հիմնարար ազատությունները հարգելը պետք է ուղղորդեն ազատության, անվտանգության եւ արդարադատության մասով ամբողջ համագործակցությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 13

Անձնական տվյալների պաշտպանությունը

Կողմերը անձնական տվյալների բարձր մակարդակով պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով համաձայնում են համագործակցել՝ Եվրոպական միության, Եվրոպայի խորհրդի եւ այլ միջազգային կառույցների միջազգային իրավական փաստաթղթերին եւ ստանդարտներին համապատասխան:

Միգրացիայի, ապաստանի տրամադրման եւ սահմանների կառավարման
հարցերի վերաբերյալ համագործակցությունը

1. Կողմերը վերահաստատում են իրենց տարածքների միջև միգրացիոն հոսքերի համատեղ կառավարման կարելոթությունը եւ պետք է հաստատեն համապարփակ երկխոսություն միգրացիային վերաբերելի բոլոր հարցերի շուրջ, այդ թվում՝ օրինական միգրացիայի, միջազգային պաշտպանության և անօրինական միգրացիայի դեմ պայքարի, մարդկանց ապօրինի տեղափոխման եւ թրաֆիքինգի վերաբերյալ:

2. Համագործակցությունը պետք է հիմնված լինի հատուկ կարիքների գնահատման վրա, որն իրականացվում է Կողմերի միջև փոխադարձ խորհրդակցության միջոցով եւ պետք է իրականացվի իրենց համապատասխան օրենսդրության համաձայն: Մասնավորապես, այն պետք է կենտրոնանա՝

- (a) միգրացիայի հիմքում ընկած պատճառներին,
- (b) միջազգային պաշտպանության մասով ներպետական օրենսդրության եւ գործելակերպի մշակմանը եւ կիրարկմանը՝ նպատակ ունենալով կատարելու 1951 թվականի «Փախստականների կարգավիճակի մասին» Ժնևի կոնվենցիայի եւ «Փախստականների կարգավիճակի մասին» 1967 թվականի արձանագրության եւ այլ այնպիսի վերաբերելի միջազգային փաստաթղթերի դրույթները, ինչպիսին է օրինակ՝ Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան, եւ ապահովելու «չվերադարձելիության» սկզբունքի պահպանումը,
- (c) ընդունման կանոնների եւ ընդունված անձանց իրավունքների ու կարգավիճակի, օրինական բնակվող՝ քաղաքացի չհանդիսացող անձանց նկատմամբ արդարացի վերաբերմունքի եւ նրանց ինտեգրման, կրթության եւ վերապատրաստման, ինչպես նաեւ ռասիզմի ու քսենոֆոբիայի դեմ ուղղված միջոցառումներին,

- (d) անօրինական միգրացիայի, միգրանտների ապօրինի տեղափոխման եւ մարդկանց թրաֆիքինգի դեմ ուղղված արդյունավետ եւ կանխարգելիչ քաղաքականության մշակմանը, այդ թվում՝ այն խնդրի լուծմանը, թե ինչպես պետք է պայքարել անօրինական ճանապարհով միգրանտներ ներս բերող եւ թրաֆիքինգ իրականացնող անձանց ցանցի դեմ, եւ թե ինչպես պետք է համապատասխան միջազգային փաստաթղթերի շրջանակներում պաշտպանել այդպիսի թրաֆիքինգի գոհերին,
- (e) այնպիսի հարցերին, ինչպիսիք են միգրացիայի կառավարման, փաստաթղթերի անվտանգության, մուտքի արտոնագրի քաղաքականության, սահմանների կառավարման և միգրացիայի տեղեկատվական համակարգերի ոլորտներում կազմակերպումը, վերապատրաստումը, լավագույն փորձը եւ մյուս գործառնական միջոցները:
3. Համագործակցությունը կարող է նաեւ դյուրացնել զարգացման նպատակով շրջանառու միգրացիան:

ՀՈՂՎԱԾ 15

Անձանց տեղաշարժը եւ հետընդունումը

1. Կողմերն ապահովում են հետեւյալ համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունների լիարժեք կատարումը՝
- (a) Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման մասին համաձայնագիր, եւ
- (b) Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ վիզաների տրամադրումը դյուրացնելու մասին համաձայնագիր:

2. Կողմերը պետք է շարունակեն խթանել վիզաների տրամադրումը դիտարկելու համաձայնագրի միջոցով քաղաքացիների շարժունակությունը եւ պատեհ ժամանակ կոնսուլյան մուտքի արտոնագրի ազատականացման շուրջ երկխոսություն սկսելու հարցը՝ պայմանով, որ արդյունավետ կառավարվող եւ անվտանգ շարժունակության վերաբերյալ պայմանները գործեն: Նրանք պետք է համագործակցեն անկանոն միգրացիայի դեմ պայքարում, այդ թվում՝ ռեադմիսիայի համաձայնագիրը կիրառելու, ինչպես նաեւ սահմանների կառավարման քաղաքականությունը, ինչպես նաեւ իրավական ու գործառնական շրջանակները խթանելու միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 16

Կազմակերպված հանցավորության եւ կոռուպցիայի դեմ պայքարը

1. Կողմերը պետք է համագործակցեն քրեական եւ ապօրինի գործունեության, ներառյալ այնպիսի անդրազգային գործունեության՝ կազմակերպված կամ այլ ձևով, դեմ պայքարում եւ դրանց կանխարգելման գործում ինչպես օրինակ՝

- (a) միգրանտների ապօրինի տեղափոխումը եւ մարդկանց թրաֆիքինգը,
- (b) հրազենի, այդ թվում՝ ՓՏԶԹԶ-ների մաքսանենգությունը եւ առևտուրը,
- (c) արգելված թմրանյութերի մաքսանենգությունը և ապօրինի շրջանառությունը,
- (d) ապրանքների մաքսանենգությունը եւ առևտուրը,

- (e) տնտեսական եւ ֆինանսական ապօրինի գործունեությունը, ինչպես օրինակ՝ կեղծումը, հարկային խարդախությունը եւ պետական գնումների հետ կապված խարդախությունը,
- (f) միջազգային դոնորների կողմից ֆինանսավորվող ծրագրերի միջոցների յուրացումը,
- (g) ակտիվ եւ պասիվ կոռուպցիան՝ եւ՛ մասնավոր, եւ՛ պետական ոլորտներում,
- (h) փաստաթղթերի կեղծումը եւ կեղծ հայտարարությունների տարածումը, եւ
- (i) կիբեռահանցագործությունը:

2. Կողմերը պետք է ամրապնդեն իրավապահ մարմինների միջև երկկողմ, տարածաշրջանային եւ միջազգային համագործակցությունը՝ ներառյալ Եվրոպական միության իրավապահ ոլորտում համագործակցության գործակալության (Եվրոպոլի) եւ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան մարմինների միջև համագործակցության հնարավոր զարգացումը: Կողմերը պարտավորություն են ստանձնել արդյունավետորեն ներդնելու համապատասխան միջազգային ստանդարտները, մասնավորապես այն ստանդարտները, որոնք ամրագրված են ՄԱԿ-ի 2000 թվականի Անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ կոնվենցիայում եւ դրա երեք արձանագրություններում: Կողմերը պետք է համագործակցեն կոռուպցիայի կանխարգելման եւ դրա դեմ պայքարի հարցերով ՄԱԿ-ի 2003 թվականի Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիային, Եվրոպայի խորհրդի կոռուպցիայի դեմ պայքարի երկրների խմբի (ԳՐԵԿՕ) եւ ՏՀԶԿ-ի առաջարկություններին համապատասխան, գույքի հայտարարագրման ոլորտում թափանցիկության ապահովման, խախտումների մասին տեղեկացնող անձանց պաշտպանության եւ իրավաբանական անձանց վերջնական շահառուների վերաբերյալ տեղեկությունների հրապարակման հարցերով:

ՀՈՂՎԱԾ 17

Արգելված թմրանյութերը

1. Իրենց համապատասխան լիազորությունների եւ իրավասությունների շրջանակներում Կողմերը պետք է համագործակցեն՝ արգելված թմրանյութերի, ինչպես նաեւ նոր հոգեակտիվ նյութերի կանխարգելմանն ու դրանց դեմ պայքարին ուղղված հավասարակշռված եւ ինտեգրված մոտեցում ապահովելու համար: Թմրանյութերի հետ կապված քաղաքականությունը եւ գործողությունները պետք է ուղղված լինեն արգելված թմրանյութերի կանխարգելմանն ու դրանց դեմ պայքարին, արգելված թմրանյութերի մատակարարումը, առեւտուրը եւ պահանջարկը նվազեցնելուն, ինչպես նաեւ թմրանյութերից կախվածության հետ կապված առողջական եւ սոցիալական հետեւանքների հաղթահարմանն ուղղված կառույցների ամրապնդմանը՝ նպատակ ունենալով նվազեցնելու հասցվող վնասը, ինչպես նաեւ արդյունավետորեն կանխելու թմրադեղերի, հոգեներգործուն կամ հոգեակտիվ նյութերի ապօրինի արտադրության համար օգտագործվող քիմիական պրեկուրսորների նպատակային օգտագործումից շեղումները:

2. Կողմերը պետք է համաձայնության գան 1-ին պարբերությունում նշված նպատակներին հասնելու համար համագործակցության անհրաժեշտ մեթոդների վերաբերյալ: Գործողությունները պետք է հիմնված լինեն համապատասխան միջազգային կոնվենցիաներով սահմանված ընդհանուր համաձայնեցված սկզբունքների վրա եւ պետք է ուղղված լինեն ՄԱԿ-ի Գլխավոր վեհաժողովի՝ 2016 թվականի ապրիլին անցկացված՝ աշխարհում թմրանյութերի խնդրի վերաբերյալ հատուկ նիստի արդյունքների ամփոփիչ փաստաթղթում ամրագրված առաջարկությունների իրականացմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 18

Փողերի լվացում եւ ահաբեկչության ֆինանսավորումը

1. Կողմերը պետք է համագործակցեն ընդհանրապես հանցավոր գործությունների եւ մասնավորապես թմրանյութերի հետ կապված հանցագործությունների արդյունքում ստացված եկամուտների լվացման, ինչպես նաեւ ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով իրենց ֆինանսական եւ համապատասխան ոչ ֆինանսական համակարգերի օգտագործումը կանխելու նպատակով: Այդ համագործակցությունը տարածվում է հանցավոր ճանապարհով ստացված ակտիվների կամ դրամական միջոցների բռնագանձման վրա:

2. Այս ոլորտում համագործակցությունը հնարավորություն է տալիս Կողմերի համապատասխան օրենսդրության եւ համապատասխան միջազգային փաստաթղթերի շրջանակներում իրականացնել համապատասխան տեղեկությունների փոխանակում, ինչպես նաեւ ընդունել փողերի լվացման ու ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելման եւ դրանց դեմ պայքարի համապատասխան ստանդարտներ, որոնք համարժեք կլինեն այս ոլորտում ակտիվ համապատասխան միջազգային մարմինների, ինչպես օրինակ՝ Փողերի լվացման դեմ պայքարի ֆինանսական գործողությունների հանձնախմբի կողմից ընդունված ստանդարտներին:

ՀՈՂՎԱԾ 19

Ահաբեկչության դեմ պայքարում համագործակցությունը

1. **Error! Reference source not found.**-րդ հոդվածով սահմանված՝ ահաբեկչության դեմ պայքարի հիմքում ընկած սկզբունքներին համապատասխան՝ Կողմերը վերահաստատում են ահաբեկչության դեմ պայքարի նկատմամբ իրավունքի եւ դատական նորմերի կիրառման մոտեցման կարեւորությունը եւ համաձայնում են համագործակցել ահաբեկչության կանխարգելման եւ դրա վերացման հարցերով, մասնավորապես՝

- (a) ահաբեկչական խմբերի եւ անհատների ու դրանց աջակցող ցանցերի վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման միջոցով՝ միջազգային եւ ներպետական իրավունքին համապատասխան, մասնավորապես, անձնական տվյալների պաշտպանության եւ անձնական կյանքի պաշտպանության վերաբերյալ,
- (b) ահաբեկչության կանխարգելման եւ վերացման, միջոցների եւ մեթոդների և դրանց տեխնիկական ասպեկտների, ինչպես նաեւ վերապատրաստումներ կազմակերպելու հետ կապված փորձի փոխանակման միջոցով՝ համաձայն կիրառելի օրենսդրության,
- (c) արմատականացման եւ հավաքագրման եւ արմատականացման դեմ պայքարելու եւ վերականգնումը խթանելու եղանակների վերաբերյալ տեսակետների փոխանակման միջոցով,

- (d) ահաբեկչության մեջ կասկածվողների միջսահմանային տեղաշարժի եւ տեղափոխումների, ինչպես նաեւ ահաբեկչական սպառնալիքների վերաբերյալ տեսակետների եւ փորձի փոխանակման միջոցով,
- (e) ահաբեկչության դեմ պայքարում մարդու իրավունքների պաշտպանության, մասնավորապես՝ քրեական վարույթի հետ կապված լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով,
- (f) ահաբեկչական հանցագործությունների քրեականացումն ապահովելու միջոցով, եւ
- (g) քիմիական, կենսաբանական, ճառագայթային եւ միջուկային ահաբեկչության սպառնալիքների դեմ ուղղված միջոցներ ձեռնարկելու եւ քիմիական, կենսաբանական, ճառագայթային եւ միջուկային նյութերի՝ ահաբեկչական նպատակներով ձեռքբերումը, տեղափոխումը եւ օգտագործումը կանխարգելելու, ինչպես նաեւ բարձր ռիսկայնության քիմիական, կենսաբանական, ճառագայթային եւ միջուկային կառույցների դեմ անօրինական գործողությունների կանխարգելման համար միջոցներ ձեռնարկելու միջոցով:

2. Համագործակցությունը պետք է հիմնված լինի համապատասխան առկա գնահատումների վրա եւ իրականացվի Կողմերի միջեւ փոխադարձ խորհրդակցության միջոցով:

ՀՈՂՎԱԾ 20

Իրավական համագործակցությունը

1. Կողմերը համաձայնում են զարգացնել քաղաքացիական եւ առեւտրային գործերով դատական համագործակցությունը՝ քաղաքացիական գործերով դատական համագործակցության վերաբերյալ բազմակողմ կոնվենցիաների եւ, մասնավորապես, միջազգային իրավական համագործակցության եւ վեճերի կարգավորման, ինչպես նաեւ երեխաների պաշտպանության բնագավառներում միջազգային մասնավոր իրավունքի վերաբերյալ Հասագայի համաժողովի կոնվենցիաների վերաբերյալ բանակցությունների, դրանց վավերացման եւ կիրարկման մասով:

2. Ինչ վերաբերում է քրեական գործերով դատական համագործակցությանը, ապա Կողմերը պետք է փորձեն ամրապնդել համապատասխան բազմակողմ համաձայնագրերի հիման վրա փոխադարձ իրավական աջակցության շուրջ համագործակցությունը: Համապատասխան դեպքերում, այդպիսի համագործակցությունը պետք է ներառի ՄԱԿ-ի եւ Եվրոպայի խորհրդի համապատասխան միջազգային փաստաթղթերին միանալը եւ դրանք կատարելը, ինչպես նաեւ Եվրոջաստի եւ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինների միջեւ ավելի սերտ համագործակցությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 21

Հյուպատոսական պաշտպանությունը

Հայաստանի Հանրապետությունը համաձայնում է, որ ցանկացած ներկայացված անդամ պետության դիվանագիտական եւ հյուպատոսական մարմինները պետք է ապահովեն պաշտպանություն այնպիսի անդամ պետության ցանկացած քաղաքացու համար, որը Հայաստանի Հանրապետությունում չունի մշտական ներկայացուցչություն՝ կոնկրետ դեպքում արդյունավետորեն ապահովելու համար հյուպատոսական պաշտպանություն այն նույն պայմաններով, ինչ այդ անդամ պետության քաղաքացիների համար:

ՄԱՍ IV

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 22

1. Եվրոպական միությունը եւ Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է խթանեն տնտեսական բարեփոխումների գործընթացը՝ յուրաքանչյուր տնտեսության հիմնարար սկզբունքների ընդհանուր ընկալումը եւ տնտեսական քաղաքականությունների ձեւավորումն ու իրականացումը բարելավելու միջոցով:

2. Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է լրացուցիչ քայլեր ձեռնարկի՝ արդյունավետ գործող շուկայական տնտեսություն զարգացնելու եւ իր տնտեսական ու ֆինանսական կարգավորումներն ու քաղաքականությունները սույն Համաձայնագրով համաձայնեցված դեպքերում Եվրոպական միության տնտեսական ու ֆինանսական կարգավորումներին ու քաղաքականություններին աստիճանական մոտարկելու ուղղությամբ: Եվրոպական միությունը կաջակցի Հայաստանի Հանրապետությանը՝ ապահովելու կայուն մակրոտնտեսական քաղաքականություններ՝ ներառյալ կենտրոնական բանկի անկախությունը եւ գների կայունությունը, կայուն պետական ֆինանսները եւ արտարժույթի փոխանակման դրույքաչափի կայուն համակարգն ու վճարային հաշվեկշիռը:

ՀՈՂՎԱԾ 23

Կողմերն այդ նպատակով համաձայնում են անցկացնել կանոնավոր տնտեսական երկխոսություն, որն ուղղված կլինի՝

- (a) մակրոտնտեսական միտումների եւ քաղաքականությունների, ինչպես նաեւ՝ կառուցվածքային բարեփոխումների, այդ թվում՝ տնտեսական զարգացման ռազմավարությունների վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակմանը,
- (b) փորձառության եւ լավագույն գործելակերպերի փոխանակմանն այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են պետական ֆինանսները, դրամավարկային եւ արտարժույթի փոխանակման դրույքաչափին առնչվող քաղաքականության շրջանակները, ֆինանսական հատվածի քաղաքականությունը եւ տնտեսական վիճակագրությունը,
- (c) տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրմանը, այդ թվում՝ Եվրոպական տնտեսական եւ արժույթային միության գործունեության վերաբերյալ տեղեկությունների ու փորձի փոխանակմանը,
- (d) տնտեսության, ֆինանսների եւ վիճակագրության բնագավառներում երկկողմ համագործակցության կարգավիճակի վերանայմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 24

Պետական հատվածի ներքին հսկողությունը եւ աուդիտի միջոցառումները

Կողմերը պետք է համագործակցեն պետական հատվածի ներքին հսկողության եւ արտաքին աուդիտի իրականացման հարցում՝ հետեւյալ նպատակներով՝

- (a) ապակենտրոնացված կառավարչական հաշվետվողականության սկզբունքին, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ամբողջ պետական հատվածի համար անկախ ներքին աուդիտի գործառույթին համապատասխան՝ պետական ներքին հսկողության համակարգի հետագա զարգացումը եւ կիրարկումը՝ համընդհանուր ընդունված միջազգային ստանդարտների, շրջանակային հայեցակարգերի եւ ուղեցույցների ու Եվրոպական միության պատշաճ գործելակերպի հետ մոտարկմամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից հավանության արժանացած՝ պետական ներքին ֆինանսական հսկողության բարեփոխումների ծրագրի հիման վրա.
- (b) Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական ստուգումների այնպիսի համարժեք համակարգի մշակումը, որը կլրացնի ներքին աուդիտի գործառույթը, այլ ոչ թե կկրկնօրինակի այն.
- (c) Հայաստանի Հանրապետությունում պետական ներքին ֆինանսական հսկողության կենտրոնացված ներդաշնակեցման ստորաբաժանմանն աջակցումը եւ բարեփոխումների գործընթացն ուղղորդելուն առնչվող դրա կարողության ամրապնդումը.
- (d) Հաշվեքննիչ պալատի՝ որպես Հայաստանի Հանրապետության՝ աուդիտ իրականացնող բարձրագույն հաստատության դերի հետագա ամրապնդումը՝ մասնավորապես դրա ֆինանսական, կազմակերպական եւ գործառնական անկախության տեսանկյունից՝ արտաքին աուդիտի (INTOSAI) միջազգայնորեն ընդունված ստանդարտներին համապատասխան, եւ
- (e) տեղեկությունների, փորձի եւ պատշաճ գործելակերպի փոխանակման ապահովումը:

ԳԼՈՒԽ 2

ՀԱՐԿՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 25

Կողմերը համագործակցում են հարկային ոլորտում պատշաճ կառավարումն ընդլայնելու հարցում՝ տնտեսական հարաբերությունների, առևտրի, ներդրումների եւ արդար համագործակցության հետագա կատարելագործման նպատակով:

ՀՈՂՎԱԾ 26

Վկայակոչելով 25-րդ հոդվածը՝ Կողմերն ընդունում են եւ պարտավորվում են իրականացնել հարկային ոլորտում պատշաճ կառավարման սկզբունքները, այսինքն՝ թափանցիկության, տեղեկությունների փոխանակման եւ հարկային արդար մրցակցության սկզբունքները, այնպես, ինչպես Եվրոպական միության մակարդակով դրանք որդեգրել են անդամ պետությունները: Այդ նպատակով, չհակասելով Եվրոպական միության եւ անդամ պետությունների իրավասություններին՝ Կողմերը պետք է բարելավեն միջազգային համագործակցությունը հարկային ոլորտում, դյուրացնեն հարկային եկամուտների հավաքագրման գործընթացը եւ մշակեն միջոցառումներ՝ արդյունավետ կառավարման այդ սկզբունքներն արդյունավետ իրականացնելու համար:

ՀՈՂՎԱԾ 27

Կողմերը պետք է ընդլայնեն եւ ամրապնդեն իրենց համագործակցությունը՝ ուղղված Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի եւ հարկային վարչարարության կատարելագործմանն ու զարգացմանը, այդ թվում՝ հարկահավաքման եւ հսկողության կարողությունների ընդլայնմանը, ապահովեն արդյունավետ հարկային հավաքագրում եւ ամրապնդեն հարկային խարդախությունների ու հարկերի վճարումից խուսափելու դեմ պայքարը: Կողմերը չպետք է խտրականություն դնեն ներմուծված արտադրանքի եւ նմանատիպ տեղական արտադրանքի միջեւ՝ 1994 թվականի Սակագների եւ առեստրի գլխավոր համաձայնագրի (ՄԱԳՀ 1994) I եւ III հոդվածներին համապատասխան: Կողմերը պետք է ձգտեն ընդլայնել հարկային խարդախությունների եւ հարկերի վճարումից խուսափելու, մասնավորապես՝ «կարուսելային» խարդախությունների դեմ պայքարի փորձը կիսելու գործընթացը եւ համագործակցությունը, նաեւ՝ տրանսֆերային գնագոյացման եւ հակաօֆշորային կարգավորման հարցերում:

ՀՈՂՎԱԾ 28

Կողմերը պետք է զարգացնեն իրենց համագործակցությունը՝ խարդախությանը հակազդելու ու դրա դեմ պայքարելու եւ ակցիզային հարկով հարկվող ապրանքների մաքսանենգության դեմ պայքարի համատեղ քաղաքականություններ որդեգրելու նպատակով: Համագործակցությունը պետք է ներառի տեղեկությունների փոխանակում: Կողմերն այդ նպատակով պետք է ձգտեն ամրապնդել իրենց համագործակցությունը տարածաշրջանային համատեքստում եւ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության 2003 թվականի՝ Ծխախոտի դեմ պայքարի շրջանակային կոնվենցիային համապատասխան:

ՀՈՂՎԱԾ 29

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ԳԼՈՒԽ 3

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 30

Կողմերը պետք է մշակեն եւ ամրապնդեն վիճակագրությանն առնչվող հարցերի վերաբերյալ իրենց համագործակցությունը՝ դրանով նպաստելով միջազգային մակարդակով համադրելի եւ արժանահավատ վիճակագրական տվյալներ ժամանակին տրամադրելու երկարաժամկետ նպատակի ապահովմանը: Ակնկալվում է, որ կայուն, արդյունավետ եւ մասնագիտական անկախ ազգային վիճակագրական համակարգի միջոցով կտրամադրվեն այնպիսի տեղեկություններ, որոնք վերաբերելի են Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքացիների, գործարարության եւ որոշում կայացնողների համար՝ նրանց ընձեռելով դրանց հիման վրա տեղեկացված ձեռով որոշումներ կայացնելու հնարավորություն: Ազգային վիճակագրական համակարգի միջոցով պետք է պահպանվեն ՄԱԿ-ի պաշտոնական վիճակագրության հիմնարար սկզբունքները եւ հաշվի առնվեն վիճակագրության ոլորտի ԵՄ օրենսդրությունը՝ ներառյալ Եվրոպական վիճակագրության գործավարության կանոնագիրքը՝ ազգային վիճակագրական տվյալների ձևավորումը եվրոպական նորմերի եւ ստանդարտների հետ համապատասխանեցնելու նպատակով:

ՀՈՂՎԱԾ 31

Վիճակագրության ոլորտում համագործակցությունը պետք է նպատակաուղղված լինի՝

- (a) ազգային վիճակագրական համակարգի կարողությունների, այդ թվում՝ իրավական հիմքի հետագա ամրապնդմանը, որակյալ տվյալների եւ մեթատվյալների ձևավորմանը, տարածման քաղաքականությանը եւ օգտագործողի համար հարմարավետությանը, եւ հաշվի առնելով պետական ու մասնավոր հատվածների, գիտական համայնքի եւ ընդհանուր առմամբ հասարակության օգտագործողներին.

- (b) Եվրոպական վիճակագրական համակարգում կիրառվող նորմերին եւ փորձին Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական համակարգի աստիճանական մոտարկմանը.
- (c) Եվրոպական միությանը տվյալների տրամադրման գործընթացի ճշգրիտ համակարգմանը՝ հաշվի առնելով համապատասխան միջազգային եւ եվրոպական մեթոդաբանությունների, այդ թվում՝ դասակարգումների կիրառումը.
- (d) ազգային վիճակագրական ծառայության անձնակազմի մասնագիտական եւ կառավարման կարողությունների ընդլայնմանը՝ Եվրոպական միության վիճակագրական ստանդարտների կիրառումը խթանելու եւ Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական համակարգի զարգացմանը նպաստելու նպատակով.
- (e) վիճակագրական «նոու-հաու»-ի զարգացման վերաբերյալ փորձի փոխանակմանը, եւ
- (f) վիճակագրական տվյալների ստեղծման բոլոր գործընթացների եւ դրանց տարածման հարցում որակի ապահովման ու կառավարման խթանմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 32

Կողմերը պետք է համագործակցեն Եվրոպական վիճակագրական համակարգի շրջանակներում, որտեղ Եվրոստատը Եվրոպական միության վիճակագրական գրասենյակն է: Այդ համագործակցությունը պետք է ապահովի վիճակագրական գրասենյակի մասնագիտական անկախությունը եւ Եվրոպական վիճակագրության փորձառության օրենսգրքի սկզբունքների կիրառումը, ինչպես նաեւ կենտրոնացված լինի հետեւյալ ոլորտների վրա՝

- (a) Ժողովրդավարական վիճակագրություն՝ ներառյալ մարդահամարն ու սոցիալական վիճակագրությունը,
- (b) գյուղատնտեսության վիճակագրություն՝ ներառյալ գյուղատնտեսական մարդահամարները,

- (c) բիզնես վիճակագրություն՝ ներառյալ բիզնես ռեզիստրները եւ վիճակագրական նպատակներով վարչական աղբյուրների կիրառումը,
- (d) մակրոտնտեսական վիճակագրություն՝ ներառյալ ազգային հաշիվները, արտաքին առևտրի վիճակագրությունը, վճարային հաշվեկշիռների վիճակագրությունը եւ օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների վիճակագրությունը,
- (e) էներգետիկայի վիճակագրություն՝ ներառյալ հաշվեկշիռները,
- (f) շրջակա միջավայրի վիճակագրություն,
- (g) տարածաշրջանային վիճակագրություն, եւ
- (h) հորիզոնական գործունեություն՝ ներառյալ որակի ապահովումն ու կառավարումը, վիճակագրական դասակարգումները, ուսուցումը, տարածումը եւ ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը:

ՀՈՂՎԱԾ 33

Կողմերը, *inter alia*, պետք է փոխանակեն տեղեկությունները եւ փորձառությունն ու զարգացնեն իրենց համագործակցությունը՝ հաշվի առնելով աջակցության տարաբնույթ ծրագրերի շրջանակներում մեկնարկած վիճակագրական համակարգի բարեփոխման գործընթացում կուտակված փորձը: Ջանքերը պետք է ուղղված լինեն վիճակագրությանն առնչվող ԵՄ օրենսդրության հետ հետագա համահարթեցմանը՝ հիմնվելով Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական համակարգի զարգացման ազգային ռազմավարության վրա եւ հաշվի առնելով Եվրոպական վիճակագրական համակարգի զարգացումը: Վիճակագրական տվյալների ստեղծման գործընթացում պետք է շեշտադրվի վարչական փաստաթղթերի ընդլայնված կիրառումը եւ վիճակագրական ուսումնասիրությունների պարզեցումը՝ միեւնույն ժամանակ նկատի ունենալով նաեւ արձագանքների ստացման բեռի թեթեւացման անհրաժեշտությունը: Ստեղծված տվյալները պետք է վերաբերելի լինեն սոցիալական եւ տնտեսական կյանքի առանցքային ոլորտներում քաղաքականությունների մշակմանը եւ դրանց մոնիթորինգին:

ՀՈՂՎԱԾ 34

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն: Հնարավորության սահմաններում, Եվրոպական վիճակագրական համակարգի շրջանակներում նախաձեռնված գործողությունները, այդ թվում՝ ուսուցումը, պետք է բաց լինեն Հայաստանի Հանրապետության մասնակցության համար:

ՀՈՂՎԱԾ 35

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության աստիճանական մոտարկումը վիճակագրությանն առնչվող ԵՄ օրենսդրությանը պետք է իրականացվի Եվրոստատի կողմից ստեղծված՝ ամեն տարի թարմացվող Վիճակագրական պահանջների ժողովածուի համաձայն, որը Կողմերը սույն Համաձայնագրի հավելված են համարում:

ՄԱՍ V

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԱՅԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ

ՀՈՂՎԱԾ 36

Կողմերը պետք է՝

- (a) ընդլայնեն եւ ամրապնդեն տրանսպորտի ոլորտում իրենց համագործակցությունը՝ կայուն տրանսպորտային համակարգերի զարգացմանը նպաստելու նպատակով,
- (b) խթանեն արդյունավետ, ապահով եւ անվտանգ տրանսպորտի աշխատանքը, ինչպես նաեւ՝ տրանսպորտային համակարգերի ինտեգրացիայի ու փոխգործողությունը, եւ
- (c) փորձեն ընդլայնել իրենց տարածքների միջեւ հիմնական տրանսպորտային հաղորդակցության ուղիները:

ՀՈԴՎԱԾ 37

Տրանսպորտի ոլորտում համագործակցությունը պետք է ընդգրկի հետևյալ ոլորտները՝

- (a) կայուն ազգային տրանսպորտային այնպիսի քաղաքականության մշակումը, որը ներառում է տրանսպորտի բոլոր տեսակները՝ մասնավորապես նպատակ ունենալով ապահովելու շրջակա միջավայրը չվնասող, արդյունավետ, ապահով եւ անվտանգ տրանսպորտային համակարգեր եւ խթանելու տրանսպորտի ոլորտի հետ կապված նկատառումները քաղաքականության այլ ոլորտներում ինտեգրելու գործընթացը.
- (b) ոլորտային ռազմավարությունների մշակումը՝ ազգային տրանսպորտային քաղաքականության լույսի ներքո (այդ թվում՝ միջազգային ամենաբարձր ստանդարտներին համապատասխանելու նպատակով տեխնիկական սարքավորումների եւ տրանսպորտային միջոցների նորացմանը ներկայացվող իրավական պահանջները)՝ ճանապարհների, երկաթուղիների, ներքին ջրուղիների, ծովագնացության, ավիացիայի եւ ինտերմոդալության համար, այդ թվում՝ ժամանակացույցներ ու հենանիշներ՝ իրականացման, վարչական պատասխանատվությունների, ինչպես նաեւ՝ ֆինանսական պլանների համար.
- (c) ենթակառուցվածքներին առնչվող քաղաքականության կատարելագործումը՝ տրանսպորտի տարբեր տեսակներին առնչվող ենթակառուցվածքների վերաբերյալ նախագծերը լավագույնս նախանշելու եւ գնահատելու նպատակով.
- (d) սպասարկմանը, կարողությունների սահմանափակումներին եւ հաղորդակցության բացակայող ենթակառուցվածքին միտված ֆինանսավորման ռազմավարությունների մշակումը, ինչպես նաեւ՝ տրանսպորտին առնչվող նախագծերում մասնավոր հատվածի մասնակցության ակտիվացումն ու խթանումը.
- (e) համապատասխան միջազգային տրանսպորտային կազմակերպություններին եւ համաձայնագրերին, այդ թվում՝ միջազգային տրանսպորտային համաձայնագրերի եւ կոնվենցիաների հետեւողական կիրարկումն ու արդյունավետ իրականացումն ապահովելու ընթացակարգերին միանալը.

- (f) համագործակցությունն ու տեղեկությունների փոխանակումը՝ տրանսպորտի բնագավառի այնպիսի տեխնոլոգիաների զարգացման եւ կատարելագործման նպատակով, ինչպիսիք են օրինակ՝ «խելացի» տրանսպորտային համակարգերը, եւ
- (g) տրանսպորտի բոլոր տեսակների կառավարման եւ շահագործման մեջ «խելացի» տրանսպորտային համակարգերի ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը խթանելը, ինչպես նաեւ՝ ինտերմոդալությանը եւ տրանսպորտի աշխատանքը դյուրացնող՝ կոմերցիոն կիրառությունների եւ տիեզերական համակարգերի օգտագործման գործընթացում համագործակցությանն աջակցելը:

ՀՈՂՎԱԾ 38

1. Համագործակցությունը պետք է նաեւ միտված լինի ուղևորների եւ ապրանքների տեղաշարժի բարելավմանը՝ մեծացնելով Հայաստանի Հանրապետության, Եվրոպական միության եւ տարածաշրջանում երրորդ երկրների միջեւ տրանսպորտային հոսքերի անընդհատ երթուղիները, խթանելով միջսահմանային տեղաշարժով բաց սահմանների առկայությունը՝ վարչական, տեխնիկական եւ այլ տեսակի խոչընդոտները վերացնելու միջոցով, ընդլայնելով գոյություն ունեցող տրանսպորտային ցանցերի շահագործումը եւ զարգացնելով ենթակառուցվածքը, մասնավորապես՝ Կողմերը միմյանց կապող հիմնական ցանցերում:
2. Համագործակցությունը պետք է ներառի սահմանային հատումները խթանող գործողություններ՝ հաշվի առնելով դեպի ծով ելք չունեցող երկրների առանձնահատկությունները, ինչը նշված է համապատասխան միջազգային փաստաթղթերում:
3. Համագործակցությունը պետք է ներառի տեղեկությունների փոխանակումն ու համատեղ գործունեությունը՝
  - (a) տարածաշրջանային մակարդակով՝ մասնավորապես նկատի ունենալով տարածաշրջանային տրանսպորտային համագործակցության այնպիսի միջոցառումների շրջանակներում արձանագրված առաջընթացը, ինչպիսիք են Եվրոպա-Կովկաս-Ասիա տրանսպորտային միջանցքը (ՏՐԱՍԵԿԱ) եւ տրանսպորտի ոլորտում միջազգային մակարդակով ձեռնարկված մյուս նախաձեռնությունները, այդ թվում՝ միջազգային տրանսպորտային կազմակերպությունների եւ Կողմերի վավերացրած միջազգային համաձայնագրերի ու կոնվենցիաների մասով, եւ

(b) Եվրոպական միության տարբեր տրանսպորտային գործակալությունների, ինչպես նաև՝ Արևելյան գործընկերության շրջանակներում:

ՀՈՒՎԱԾ 39

1. Կողմերի միջև փոխադարձ առևտրային կարիքներին հարմարեցված՝ օդային տրանսպորտի համակարգված զարգացում եւ աստիճանական ազատականացում ապահովելու նպատակով՝ օդային տրանսպորտի բնագավառում շուկայի փոխադարձ հասանելիության պայմանները պետք է դիտարկվեն Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջև Ընդհանուր ավիացիոն գոտու մասին համաձայնագրին համապատասխան:

2. Նախքան Ընդհանուր ավիացիոն գոտու մասին համաձայնագիրը կնքելը՝ Կողմերը չպետք է ձեռնարկեն այնպիսի քայլեր կամ գործողություններ, որոնք առավել սահմանափակող կամ խտրական են՝ նախքան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելը առկա իրավիճակի համեմատությամբ:

ՀՈՒՎԱԾ 40

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՀՈՒՎԱԾ 41

1. Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում I Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

2. Մոտարկումը կարող է իրականացվել նաև՝ ոլորտային համաձայնագրերի միջոցով:

ԳԼՈՒԽ 2

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՆԵՐԱՌՅԱԼ ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՒՎԱԾ 42

1. Կողմերը պետք է համագործակցեն էներգետիկ հարցերի մասով՝ գործընկերության, փոխադարձ շահի, թափանցիկության եւ կանխատեսելիության սկզբունքների հիման վրա: Համագործակցությունը պետք է նպատակաուղղված լինի այսուհետ դիտարկվելիք էներգետիկ հատվածի ոլորտներում կարգավորիչ մոտարկմանը՝ հաշվի առնելով անվտանգ, շրջակա միջավայրը չվնասող եւ մատչելի էներգիայի հասանելիությունն ապահովելու անհրաժեշտությունը:

2. Համագործակցությունը պետք է ընդգրկի, *inter alia*, հետևյալ ոլորտները՝

- (a) էներգետիկ ռազմավարություններ եւ քաղաքականություններ, այդ թվում՝ էներգետիկ անվտանգությունը եւ էներգիայի մատակարարների ու էներգիայի արտադրության բազմազանությունը խթանելու նպատակով.
- (b) էներգետիկ անվտանգության ընդլայնում, այդ թվում՝ էներգիայի աղբյուրների եւ դրա փոխանցման ուղիների բազմազանեցումը խթանելու միջոցով.
- (c) մրցունակ էներգետիկ շուկաների զարգացում.
- (d) վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների օգտագործման, էներգաարդյունավետության եւ էներգախնայողության խթանում.

- (e) Էներգիայի եւ տարածաշրջանային շուկաներ ինտեգրման շուրջ տարածաշրջանային համագործակցության խթանում.
- (f) ընդհանուր կարգավորիչ դաշտի խթանում՝ նավթամթերքի, էլեկտրաէներգիայի եւ հնարավոր այլ էներգետիկ հումքի առետուրը դյուրացնելու նպատակով, ինչպես նաեւ՝ միջուկային անվտանգության առումով անվտանգության եւ ապահովության բարձր մակարդակին ուղղված մրցակցային հավասար պայմանների խթանում.
- (g) քաղաքացիական միջուկային էներգետիկայի հատված՝ հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության առանձնահատկությունները եւ կենտրոնանալով, մասնավորապես, միջուկային անվտանգության բարձր մակարդակների վրա՝ հիմք ընդունելով այսուհետ դիտարկվելիք Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության (ՄՏԷՄԳ) ստանդարտները եւ Եվրոպական միության ստանդարտներն ու փորձը, նաեւ՝ կենտրոնանալով միջուկային անվտանգության բարձր մակարդակների վրա՝ հիմք ընդունելով միջազգային ուղենիշներն ու փորձը: Այդ ոլորտում համագործակցությունը պետք է ներառի՝
- (i) ապահովության, անվտանգության եւ թափոնների կառավարման ոլորտներում տեխնոլոգիաների, լավագույն գործելակերպերի փոխանակումը եւ վերապատրաստումը՝ ատոմային էլեկտրակայանների անվտանգ շահագործումն ապահովելու նպատակով,
- (ii) Մեծամորի ատոմային էլեկտրակայանի փակումն ու անվտանգ ապագործարկումը եւ այդ առումով ճանապարհային քարտեզի կամ գործողությունների պլանի հնարավորինս շուտ ընդունումը՝ հաշվի առնելով նոր հզորությամբ դրա փոխարինման անհրաժեշտությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ անվտանգությունը եւ կայուն զարգացման պայմաններն ապահովելու նպատակով.
- (h) գնային քաղաքականություններ, տարանցում եւ փոխադրում, մասնավորապես՝ էներգետիկ պաշարների փոխանցման համար ծախսերի վրա հիմնված ընդհանուր համակարգը, եւ անհրաժեշտության դեպքում՝ անհրաժեշտության պաշարների հասանելիության մասով հետագա ճշգրտումներ՝ համապատասխան դեպքերում.

- (i) Էներգետիկ շուկայի կարգավորման առանցքային սկզբունքներն արտացոլող կարգավորիչ ասպեկտների, ինչպես նաև՝ մրցունակ, թափանցիկ եւ ծախսարդյունավետ սակագներով էներգետիկ ցանցերի ու ենթակառուցվածքների ոչ խտրական հասանելիության խթանում, եւ համարժեք ու անկախ վերահսկողություն.

- (j) գիտական եւ տեխնիկական համագործակցություն, այդ թվում՝ էներգիայի արտադրության, փոխադրման, մատակարարման եւ վերջնական օգտագործման ոլորտներում տեխնոլոգիաների զարգացման եւ կատարելագործման վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակումը՝ առանձնահատուկ ուշադրության կենտրոնում պահելով էներգաարդյունավետ եւ շրջակա միջավայրը չվնասող տեխնոլոգիաները:

ՀՈՂՎԱԾ 43

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՀՈՂՎԱԾ 44

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում սույն Համաձայնագրի II Հավելվածում նշված փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 3

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

ՀՈՂՎԱԾ 45

Կողմերը պետք է մշակեն եւ ամրապնդեն շրջակա միջավայրին առնչվող հարցերի մասով իրենց համագործակցությունը՝ դրանով նպաստելով կանաչ տնտեսության եւ կայուն զարգացման երկարաժամկետ նպատակի ապահովմանը: Ակնկալվում է, որ շրջակա միջավայրի ընդլայնված պաշտպանությունից կշահեն Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներն ու գործարարությունը, այդ թվում՝ հանրային առողջության բարելավման, բնական պաշարների պահպանման եւ տնտեսական ու բնապահպանական արդյունավետության բարելավման, ինչպես նաեւ՝ առավել կայուն արտադրության կառուցվածքների ապահովմանը նպաստող ժամանակակից, ավելի մաքուր տեխնոլոգիաների օգտագործման միջոցով: Համագործակցությունը պետք է իրականացվի՝ հաշվի առնելով Կողմերի՝ հավասարության եւ փոխադարձ օգուտի վրա հիմնված շահերը, շրջակա միջավայրի պաշտպանության ոլորտում Կողմերի միջեւ գոյություն ունեցող փոխկապակցվածությունը եւ այդ ոլորտում գործող բազմակողմ համաձայնագրերը:

ՀՈՂՎԱԾ 46

1. Համագործակցությունը պետք է նպատակաուղղված լինի շրջակա միջավայրի պահպանությանը, պաշտպանությանը, բարելավմանը եւ որակի վերականգնմանը, մարդու առողջության պաշտպանությանը, բնական պաշարների կայուն օգտահանմանը եւ տարածաշրջանային կամ գլոբալ բնապահպանական հիմնախնդիրներին առնչվող՝ միջազգային մակարդակով ձեռնարկվող միջոցառումների խթանմանը, այդ թվում՝ ստորեւ նշված ոլորտներում՝

- (a) բնապահպանական կառավարում եւ հորիզոնական հարցեր՝ ներառյալ ռազմավարական պլանավորումը, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումը եւ շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատումը, կրթությունն ու վերապատրաստումը, մոնիթորինգն ու շրջակա միջավայրին առնչվող տեղեկատվական համակարգերը, տեսչական ստուգումներն ու գործողությունների իրականացումը, բնապահպանական պատասխանատվությունը, բնապահպանական հանցագործությունների դեմ պայքարը, անդրսահմանային համագործակցությունը, հանրության համար շրջակա միջավայրին առնչվող տեղեկությունների հասանելիությունը, որոշումների կայացման գործընթացները եւ վարչական ու դատական վերանայման արդյունավետ ընթացակարգերը
- (b) օդի որակ.
- (c) ջրի որակի եւ պաշարների կառավարում՝ ներառյալ հեղեղումների ռիսկի կառավարումը, ջրի սակավությունն ու երաշտները
- (d) թափոնների կառավարում.
- (e) բնության պաշտպանություն՝ ներառյալ անտառաբուծությունը եւ կենսաբանական բազմազանության պահպանումը
- (f) արդյունաբերական աղտոտում եւ արդյունաբերական վտանգներ.
- (g) քիմիական նյութերի կառավարում:

2. Համագործակցությունը պետք է նաեւ նպատակաուղղված լինի շրջակա միջավայրը, բնապահպանական քաղաքականությունից բացի, այլ ոլորտային քաղաքականությունների մեջ ինտեգրելու գործընթացին:

ՀՈՂՎԱԾ 47

Կողմերը, *inter alia*, պետք է՝

- (a) փոխանակեն տեղեկություններ եւ փորձառություն՝
- (b) համագործակցեն տարածաշրջանային եւ միջազգային մակարդակով՝ հատկապես Կողմերի վավերացրած բնապահպանական բազմակողմ համաձայնագրերի մասով, եւ
- (c) անհրաժեշտության դեպքում, համագործակցեն համապատասխան գործակալությունների շրջանակներում:

ՀՈՂՎԱԾ 48

Համագործակցությունը պետք է ընդգրկի, *inter alia*, հետեւյալ նպատակները՝

- (a) Հայաստանի Հանրապետության համար շրջակա միջավայրին առնչվող այնպիսի ընդհանուր ազգային ռազմավարության մշակում, որն ընդգրկում է՝
  - (i) ծրագրված ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ (Ժամանակացույցներով)՝ բնապահպանական օրենսդրության կիրարկումն ու իրականացումն ապահովելու նպատակով՝
  - (ii) բնապահպանական վարչարարության իրավասությունների բաշխում՝ ազգային, տարածաշրջանային եւ համայնքային մակարդակներով՝
  - (iii) որոշումներ կայացնելու ընթացակարգեր եւ որոշումների իրականացում՝

- (iv) այլ ոլորտային քաղաքականությունների մեջ շրջակա միջավայրի ինտեգրման գործընթացը խթանելու ընթացակարգեր՝
  - (v) կանաչ տնտեսությանը և էկոնոմիկայի ուղղված միջոցառումների խթանում, մարդկային և ֆինանսական անհրաժեշտ ռեսուրսների ու վերահսկողության մեխանիզմի բացահայտում, և
- (b) Հայաստանի Հանրապետության համար ոլորտային այն ռազմավարությունների մշակում (այդ թվում՝ գործողությունների իրականացման հստակ սահմանված ժամանակացույցները և հենանիշները, վարչական պատասխանատվությունները, ինչպես նաև՝ ենթակառուցվածքներում ու տեխնոլոգիաներում ներդրումների ֆինանսավորման ռազմավարությունները), որոնք առնչվում են՝
- (i) օդի որակին՝
  - (ii) ջրի որակին և պաշարների կառավարմանը՝
  - (iii) թափոնների կառավարմանը՝
  - (iv) կենսաբազմազանությանը, բնության պահպանմանը և անտառային տնտեսությանը.
  - (v) արդյունաբերական աղտոտմանը և արդյունաբերական վտանգներին, և
  - (vi) քիմիական նյութերին:

ՀՈՂՎԱԾ 49

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՀՈՂՎԱԾ 50

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում III Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 4

ԿԼԻՄԱՅԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈՂՎԱԾ 51

Կողմերը պետք է մշակեն եւ ամրապնդեն իրենց համագործակցությունը՝ կլիմայի փոփոխության դեմ պայքարի գործընթացում: Համագործակցությունը պետք է իրականացվի՝ հաշվի առնելով Կողմերի՝ հավասարության եւ փոխադարձ օգուտի վրա հիմնված շահերը, ինչպես նաեւ այդ ոլորտում երկկողմ եւ բազմակողմ հանձնառությունների միջեւ գոյություն ունեցող փոխկապակցվածությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 52

Համագործակցությունը պետք է խթանի ազգային, տարածաշրջանային եւ միջազգային մակարդակով ձեռնարկվող միջոցառումները՝ կապված՝

- (a) կլիմայի փոփոխության մեղմացման,

- (b) կլիմայի փոփոխությանը հարմարեցման,
- (c) կլիմայի փոփոխության հարցերին անդրադառնալու շուկայական եւ ոչ շուկայական մեխանիզմի,
- (d) նոր, անվտանգ, կայուն եւ հարմարեցված նորարարական ցածր ածխածնային տեխնոլոգիաների ուսումնասիրության, մշակման, ցուցադրման, տեղաբաշխման, փոխանցման ու տարածման,
- (e) դեպի ընդհանուր եւ ոլորտային քաղաքականություններ կլիմայի հարցերով դիտարկումների ուղղորդման, եւ
- (f) իրազեկության բարձրացման, կրթության եւ վերապատրաստման հետ:

ՀՈՂՎԱԾ 53

1. Կողմերը, *inter alia*, պետք է՝

- (a) փոխանակեն տեղեկություններ եւ փորձառություն,
- (b) ավելի մաքուր եւ շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ տեխնոլոգիաների վերաբերյալ իրականացնեն համատեղ ուսումնասիրություններ եւ տեղեկությունների փոխանակում,
- (c) տարածաշրջանային եւ միջազգային մակարդակով իրականացնեն համատեղ գործունեություն, այդ թվում՝ Կողմերի վավերացրած բնապահպանական բազմակողմ այնպիսի համաձայնագրերի մասով, ինչպիսիք են Միավորված ազգերի կազմակերպության 1992 թվականի՝ Կլիմայի փոփոխության շրջանակային կոնվենցիան (ՄԱԿ-ի ԿՓՇԿ) եւ 2015 թվականի Փարիզյան համաձայնագիրը եւ, անհրաժեշտության դեպքում, համատեղ գործունեություն իրականացնեն համապատասխան գործակալությունների շրջանակներում:

2. Կողմերը պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնեն անդրսահմանային հիմնահարցերին եւ տարածաշրջանային համագործակցությանը:

ՀՈԴՎԱԾ 54

Համագործակցությունը պետք է ընդգրկի, *inter alia*, հետեւյալ նպատակները՝

- (a) Փարիզյան համաձայնագրի իրականացման միջոցառումները՝ սույն Համաձայնագրով սահմանված սկզբունքներին համապատասխան,
- (b) կլիմայի փոփոխությանն առնչվող արդյունավետ գործողություններ ձեռնարկելու նպատակով կարողությունների շրջանակի ընդլայնմանն ուղղված միջոցառումները,
- (c) կլիմայի փոփոխության երկարաժամկետ մեղմացման եւ դրան հարմարեցման համար կլիմային առնչվող ընդհանուր ռազմավարության եւ գործողությունների պլանի մշակումը,
- (d) խոցելիության եւ հարմարեցման գնահատումների մշակումը,
- (e) ցածր ածխածնային զարգացման պլանի մշակումը,
- (f) կլիմայի փոփոխության մեղմացմանն ուղղված երկարաժամկետ միջոցառումների մշակումն ու իրականացումը՝ ջերմոցային գազերի արտանետումների քվոտաների հարցին անդրադառնալու միջոցով,
- (g) ածխածնի արտանետումների քվոտաների վաճառքի միջոցառումները,
- (h) տեխնոլոգիաների փոխանցման գործընթացի խթանմանն ուղղված միջոցառումները,

- (i) կլիմայի հարցերով դիտարկումները դեպի ոլորտային քաղաքականություններ ուղղորդելուն միտված միջոցառումները, եւ
- (j) օգոնային շերտը քայքայող նյութերին եւ ֆտոր պարունակող գազերին առնչվող միջոցառումները:

ՀՈՂՎԱԾ 55

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՀՈՂՎԱԾ 56

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում IV Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 5

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԵՎ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 57

Կողմերը պետք է մշակեն եւ ամրապնդեն իրենց համագործակցությունը արդյունաբերական եւ ձեռնարկատիրական քաղաքականության շուրջ՝ դրանով բարելավելով գործարար միջավայրը բոլոր տնտեսական օպերատորների համար, սակայն առանձնահատուկ շեշտադրելով փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրությունը (ՓՄՁ-ներ): Ընդլայնված համագործակցությամբ պետք է բարելավվի վարչական եւ կարգավորիչ իրավական դաշտը՝ Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող՝ Եվրոպական միության բիզնես գործունեության համար եւ Հայաստանի Հանրապետության բիզնես գործունեության համար, եւ դա պետք է հիմնվի Եվրոպական միության ՓՄՁ-ների եւ արդյունաբերական քաղաքականությունների վրա՝ հաշվի առնելով այդ ոլորտում միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքներն ու գործելակերպը:

ՀՈՂՎԱԾ 58

Կողմերը պետք է համագործակցեն՝ հետեւյալ նպատակներով՝

- (a) Եվրոպայի փոքր բիզնեսի ակտի սկզբունքների հիման վրա ՓՄՁ-ների զարգացման համար ռազմավարությունների իրականացում եւ իրականացման գործընթացի մոնիթորինգ՝ կանոնավոր հաշվետվություններ ներկայացնելու եւ երկխոսություն անցկացնելու միջոցով: Այդ համագործակցությունը պետք է նաեւ կենտրոնացած լինի միկրո- եւ արհեստագործակցական ձեռնարկատիրության վրա, որոնք չափազանց կարեւոր են թե՛ Եվրոպական միության եւ թե՛ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունների համար.

- (b) տեղեկությունների եւ պատշաճ գործելակերպի փոխանակման միջոցով ծրագրային ավելի լավ պայմանների ստեղծում՝ դրանով նպաստելով բարելավված մրցունակությանը: Այդ համագործակցությունը պետք է ներառի կառուցվածքային փոփոխությունների (վերակազմավորման) կառավարումը եւ բնապահպանական ու էներգետիկ այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են էներգաարդյունավետությունը եւ ավելի մաքուր արտադրությունը.
- (c) կարգավորումների ու կարգավորիչ գործունեության պարզեցում եւ ռացիոնալացում՝ կարգավորիչ միջոցներին, այդ թվում՝ Եվրոպական միության սկզբունքներին առնչվող պատշաճ գործելակերպի փոխանակման առանձնահատուկ շեշտադրմամբ.
- (d) նորարարական քաղաքականության զարգացման խրախուսում՝ գիտահետազոտական եւ նախագծային աշխատանքների առետրայնացմանն առնչվող տեղեկությունների (այդ թվում՝ տեխնոլոգիաների վրա հիմնված բիզնեսի մեկնարկի համար օժանդակ փաստաթղթերը) եւ պատշաճ գործելակերպի փոխանակման, կլաստերի զարգացման եւ ֆինանսների հասանելիության միջոցով.
- (e) Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության բիզնես գործունեությունների եւ Եվրոպական միությունում ու Հայաստանի Հանրապետությունում այդ բիզնես գործունեությունների եւ իշխանությունների միջեւ կապերի ընդլայնման խրախուսում.
- (f) Հայաստանի Հանրապետությունում արտահանումը խթանող գործունեություն ստեղծելու գործընթացին աջակցություն.
- (g) ավելի բարենպաստ գործարար միջավայրի առկայության խթանում՝ նպատակ ունենալով ընդլայնելու աճի ներուժը եւ ներդրումների հնարավորությունները, և
- (h) որոշակի ոլորտներում Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության արդյունաբերության արդիականացման ու վերակազմավորման գործընթացի դյուրացում:

ՀՈՂՎԱԾ 59

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն: Այդ երկխոսությանը պետք է ներգրավված լինեն նաև Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության բիզնես համայնքի ներկայացուցիչները:

ԳԼՈՒԽ 6

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ,
ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ ԵՎ ԱՌԻԴԻՏԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ,
ԿՈՐՊՈՐԱՏԻՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 60

1. Կողմերն ընդունում են ընկերությունների գործունեությունը կարգավորող իրավունքի եւ կորպորատիվ կառավարման, ինչպես նաև՝ հաշվապահական հաշվառման եւ աուդիտի, գործող շուկայական տնտեսության ոլորտներում գործուն նորմերի եւ գործելակերպերի փաթեթի կարելորությունը՝ կանխատեսելի եւ թափանցիկ գործարար միջավայրի հետ մեկտեղ, եւ ընդգծում այդ ոլորտներում կարգավորիչ համապատասխանեցման գործընթացը խթանելու կարելորությունը:

2. Կողմերը պետք է համագործակցեն հետեւյալի մասով՝

(a) գրանցված ընկերությունների կազմավորմանը եւ ներկայացչությանն առնչվող տեղեկությունների մատչելիության եւ հասանելիության ապահովման վերաբերյալ լավագույն գործելակերպերի փոխանակում՝ թափանցիկ եւ մատչելի ձևով:

- (b) կորպորատիվ կառավարման քաղաքականության հետագա զարգացում՝ միջազգային եւ մասնավորապես՝ ՏՀԶԿ-ի ստանդարտներին համապատասխան.
- (c) ցուցակում ընդգրկված ընկերությունների համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին առնչվող ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) իրականացում եւ հետետղական կիրառում.
- (d) աուդիտորի եւ հաշվապահի մասնագիտական գործունեության կարգավորում եւ դրա նկատմամբ վերահսկողություն.
- (e) աուդիտի միջազգային ստանդարտներ եւ Հաշվապահների միջազգային դաշնության (ՀՄԴ) Էթիկայի կանոնագիրք՝ նպատակ ունենալով մասնագիտացված կազմակերպությունների, աուդիտորական կազմակերպությունների եւ աուդիտորների կողմից ստանդարտների եւ Էթիկայի նորմերի պահպանման միջոցով կատարելագործելու աուդիտորների մասնագիտական մակարդակը:

ԳԼՈՒԽ 7

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՆԿԱՅԻՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՅԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏՆԵՐՈՒՄ

ՀՈՂՎԱԾ 61

Կողմերը համաձայնում են արդյունավետ օրենսդրության եւ գործելակերպերի կարելոթյան հարցում եւ պայմանավորվում են համագործակցել ֆինանսական ծառայությունների ոլորտում՝ հետեւյալ նպատակներով՝

- (a) ֆինանսական ծառայությունների կարգավորման գործընթացի կատարելագործում,

- (b) ներդրողների եւ ֆինանսական ծառայություններն սպառողների արդյունավետ եւ համարժեք պաշտպանության ապահովում,
- (c) գլոբալ ֆինանսական համակարգի կայունությանը եւ ամբողջականությանը նպաստում,
- (d) ֆինանսական համակարգի տարբեր սուբյեկտների, այդ թվում՝ կարգավորում եւ վերահսկողություն իրականացնողների միջեւ համագործակցության խթանում,
- (e) անկախ եւ արդյունավետ վերահսկողության գործընթացի խթանում:

ԳԼՈՒԽ 8

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

ՀՈՂՎԱԾ 62

Կողմերը պետք է խթանեն տեղեկատվական հասարակության զարգացմանը նպաստող համագործակցությունը՝ հոգուտ քաղաքացիների ու գործարարության՝ տեղեկատվական եւ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) լայնածավալ հասանելիության եւ մատչելի գներով ծառայությունների ավելի լավ որակի ապահովման միջոցով: Այդ համագործակցությունը պետք է նպատակաուղղված լինի էլեկտրոնային հաղորդակցության շուկաների հասանելիությունը դյուրացնելուն եւ խթանի այդ ոլորտում մրցակցությունն ու ներդրումները:

ՀՈՂՎԱԾ 63

Համագործակցությունը պետք է ընդգրկի, *inter alia*, հետևյալ թեմաները՝

- (a) տեղեկատվական հասարակությանն առնչվող ազգային ռազմավարությունների իրականացման վերաբերյալ տեղեկությունների և լավագույն գործելակերպերի փոխանակում՝ ներառելով, *inter alia*, լայնաշերտ հասանելիությունը, ցանցային անվտանգության բարելավումը և հանրության համար առցանց ծառայությունների զարգացումը խթանելուն միտված նախաձեռնությունները.
- (b) տեղեկատվության, լավագույն գործելակերպերի և փորձի փոխանակում՝ նպատակ ունենալով խթանելու էլեկտրոնային հաղորդակցությանն առնչվող համապարփակ կարգավորիչ շրջանակի մշակման գործընթացը և մասնավորապես՝ ամրապնդելու կարգավորում իրականացնող ազգային անկախ մարմնի վարչական կարողությունը, խթանելու ոլորտային ռեսուրսների բարելավված օգտագործումը և նպաստելու Հայաստանի Հանրապետությունում և Եվրոպական միության հետ ցանցերի միջև փոխգործողությանը:

ՀՈՂՎԱԾ 64

Կողմերը պետք է խթանեն էլեկտրոնային հաղորդակցությունների ոլորտում Եվրոպական միության կարգավորում իրականացնողների և Հայաստանի Հանրապետության կարգավորում իրականացնող ազգային մարմնի միջև համագործակցությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 65

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում V Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 9

ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 66

Կողմերը պետք է համագործակցեն զբոսաշրջության ոլորտում՝ նպատակ ունենալով ամրապնդելու մրցակցային եւ կայուն զբոսաշրջային արդյունաբերության զարգացումը՝ որպէս տնտեսական աճի, հզորացման, զբաղվածության եւ արտարժույթի պահուստների շարժիչ ուժ:

ՀՈՂՎԱԾ 67

Երկկողմ, տարածաշրջանային եւ եվրոպական մակարդակով համագործակցությունը պետք է հիմնվի հետեւյալ սկզբունքների վրա՝

- (a) տեղական համայնքների, մասնավորապէս՝ գյուղական վայրերում, ամբողջականության եւ դրանց շահերի նկատմամբ հարգանքը,
- (b) մշակութային ժառանգության կարելորդությունը, եւ
- (c) զբոսաշրջության ու շրջակա միջավայրի պահպանման միջեւ դրական փոխազդեցությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 68

Համագործակցությունը պետք է ուղղված լինի հետևյալ թեմաներին՝

- (a) տեղեկությունների, լավագույն գործելակերպերի, փորձի փոխանակում եւ «նոու-հաու»-ի փոխանցում, այդ թվում՝ նորարարական տեխնոլոգիաների առնչությամբ,
- (b) պետական, մասնավոր հատվածների եւ համայնքների շահերի միջեւ ռազմավարական գործընկերության հաստատում՝ զբոսաշրջության կայուն զարգացումն ապահովելու նպատակով,
- (c) զբոսաշրջային արտադրանքի եւ շուկաների, ենթակառուցվածքի, մարդկային ռեսուրսների եւ ինստիտուցիոնալ կառույցների խթանում եւ զարգացում, ինչպես նաեւ՝ ճանապարհորդական ծառայություններում ի հայտ եկած խոչընդոտների հայտնաբերում ու վերացում,
- (d) արդյունավետ քաղաքականությունների եւ ռազմավարությունների, այդ թվում՝ իրավական, վարչական եւ ֆինանսական պատշաճ հայեցակարգերի մշակում ու իրականացում,
- (e) զբոսաշրջության վերաբերյալ վերապատրաստումներ եւ կարողությունների զարգացում՝ ծառայությունների ստանդարտները բարելավելու նպատակով, եւ
- (f) համայնքային զբոսաշրջության զարգացում եւ խթանում:

ՀՈՂՎԱԾ 69

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ԳԼՈՒԽ 10

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 70

Կողմերը պետք է համագործակցեն գյուղատնտեսության եւ գյուղական համայնքների զարգացումը խթանելու հարցում՝ մասնավորապես քաղաքականությունների եւ օրենսդրության աստիճանական մոտարկման միջոցով:

ՀՈՂՎԱԾ 71

Գյուղատնտեսության եւ գյուղական համայնքների զարգացման ոլորտում Կողմերի միջեւ համագործակցությունը պետք է ընդգրկի, *inter alia*, հետեւյալ նպատակները՝

- (a) գյուղատնտեսության եւ գյուղական համայնքների զարգացման քաղաքականություններին առնչվող փոխըմբռնման գործընթացի դյուրացում,
- (b) քաղաքականությունների պլանավորման, գնահատման եւ իրականացման գործընթացներում վարչական կարողությունների ընդլայնում կենտրոնական եւ տեղական մակարդակով՝ Եվրոպական միության օրենսդրության եւ լավագույն գործելակերպերի համաձայն,
- (c) գյուղատնտեսական արտադրանքի կայունության եւ արդիականացման խթանում,
- (d) գյուղատնտեսական համայնքների տնտեսական բարեկեցությունը խթանելու նպատակով գյուղական համայնքների զարգացման քաղաքականություններին առնչվող գիտելիքների եւ լավագույն գործելակերպերի փոխանակում,

- (e) գյուղատնտեսական հատվածի մրցունակության եւ շուկաների արդյունավետության ու թափանցիկության բարելավում,
- (f) որակի քաղաքականությունների եւ դրանց վերահսկման մեխանիզմների, մասնավորապես՝ աշխարհագրական նշումների ու օրգանական գյուղատնտեսության խթանում,
- (g) գյուղատնտեսական արտադրողների շրջանում գյուղատնտեսությանն առնչվող գիտելիքների եւ փորձի տարածման ծառայությունների խթանում, եւ
- (h) միջազգային այն կազմակերպությունների շրջանակում դիտարկվող հարցերի ներդաշնակեցման գործընթացի ընդլայնում, որոնց երկու Կողմերն էլ անդամակցում են:

ԳԼՈՒԽ 11

ՁԿՆԱԴՐՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԾՈՎԱԳՆԱՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

ՀՈՂՎԱԾ 72

Կողմերը պետք է համագործակցեն փոխադարձ հետաքրքրություններ կայացնող այնպիսի հարցերի վերաբերյալ, որոնք վերաբերում են ձկնարդյունաբերության եւ ծովագնացության կառավարմանը՝ դրանով նպաստելով ձկնարդյունաբերության ոլորտում ավելի սերտ երկկողմանի, բազմակողմանի եւ միջազգային համագործակցության զարգացմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 73

Կողմերը պետք է ձեռնարկեն համատեղ գործողություններ, փոխանակեն տեղեկություններ եւ ցուցաբերեն փոխադարձ աջակցություն՝ նպատակ ունենալով խթանելու՝

- (a) կայուն զարգացման սկզբունքներին համահունչ՝ ձկնորսության եւ ձկնարդյունաբերության պատասխանատու կառավարումը՝ ձկան պաշարները եւ էկոհամակարգերը առողջ վիճակում պահպանելու նպատակով, եւ
- (b) ջրային կենդանի ռեսուրսների կառավարման եւ պահպանման համար պատասխանատու՝ բազմակողմ եւ միջազգային համապատասխան կազմակերպությունների միջոցով համագործակցությունը՝ մասնավորապես համապատասխան միջազգային մոնիթորինգի եւ իրավակիրառ գործիքների ամրապնդման միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 74

Կողմերը պետք է աջակցեն այնպիսի նախաձեռնություններին, ինչպիսիք են փորձի փոխադարձ փոխանակումը եւ աջակցության տրամադրումը՝ ձկնարդյունաբերության կայուն քաղաքականության իրականացում ապահովելու նպատակով, որն ընդգրկում է՝

- (a) ձկնարդյունաբերության եւ ակվակուլտուրաների պաշարների կառավարումը,
- (b) ձկնորսական գործունեության ստուգումն ու վերահսկողությունը,
- (c) որսին, տարածքում տեղակայմանն առնչվող, կենսաբանական եւ տնտեսական տվյալների հավաքագրումը,
- (d) շուկաների արդյունավետության բարելավումը, մասնավորապես՝ արտադրական կազմակերպությունների գործունեությունը խթանելու, ինչպես նաեւ սպառողներին տեղեկություններ տրամադրելու եւ շուկայահանման ստանդարտների ու հետազօծելիության միջոցով,
- (e) լճափ կամ նաեւ՝ լճակներ կամ գետաբերան ներառող տարածքների կայուն զարգացումը՝ ձկնարդյունաբերության ոլորտում զբաղվածության զգալի մակարդակի հետ մեկտեղ, եւ

- (f) կայուն ակվակուլտուրաների վերաբերյալ օրենսդրությանն առնչվող փորձի՝ ինստիտուցիոնալ մակարդակով փոխանակումը եւ դրա գործնական կիրառումը բնական ավազաններում ու արհեստական լճերում:

ՀՈՂՎԱԾ 75

Հաշվի առնելով ձկնարդյունաբերության, տրանսպորտի, բնապահպանության ոլորտներում իրենց համագործակցությունը եւ ծովային հարցերին առնչվող այլ քաղաքականությունները՝ Կողմերը պետք է նաեւ համագործակցեն եւ անհրաժեշտության դեպքում՝ փոխադարձ աջակցություն ցուցաբերեն ծովագնացության հարցերի մասով, մասնավորապես՝ համապատասխան տարածաշրջանային եւ միջազգային ֆորումներում ծովագնացության հիմնահարցերի եւ պատշաճ կառավարման վերաբերյալ ինտեգրված մոտեցմանը ակտիվ աջակցություն ցուցաբերելով:

ԳԼՈՒԽ 12

ՀԱՆՔԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 76

Կողմերը պետք է զարգացնեն եւ ամրապնդեն իրենց համագործակցությունը հանքարդյունաբերության եւ հումքի արտադրության ոլորտներում՝ նպատակ ունենալով խթանելու փոխադարձ ըմբռնումը, բարելավելու գործարար միջավայրը, փոխանակելու տեղեկություններ եւ համագործակցելու էներգետիկ ոլորտին չառնչվող հարցերի շուրջ, մասնավորապես մետաղական հանքաքարերի եւ արդյունաբերական նշանակության հանքանյութերի արդյունահանման վերաբերյալ:

ՀՈՂՎԱԾ 77

Կողմերը պետք է համագործակցեն հետեւյալ նպատակներով՝

- (a) Կողմերի միջև նրանց հանքարդյունաբերության եւ հումքի ոլորտներում ընթացող զարգացումների վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակում,
- (b) երկկողմ փոխանակումների գործընթացը խթանելու նպատակով հումքի առեստրին առնչվող հարցերի վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակում,
- (c) հանքարդյունաբերության կայուն զարգացմանն առնչվող տեղեկությունների եւ լավագույն գործելակերպի փոխանակում, եւ
- (d) հանքարդյունաբերության ոլորտում վերապատրաստմանը, հմտություններին եւ անվտանգությանն առնչվող տեղեկությունների եւ լավագույն գործելակերպի փոխանակում:

ԳԼՈՒԽ 13

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԵՎ ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 78

Կողմերը փոխշահավետության հիման վրա և ապահովելով մտավոր սեփականության իրավունքների պատշաճ եւ արդյունավետ պաշտպանություն, պետք է խթանեն քաղաքացիական գիտահետազոտության, տեխնոլոգիական զարգացման եւ նորարարության բոլոր ոլորտներում համագործակցությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 79

78-րդ հոդվածում նշված համագործակցությունը պետք է ընդգրկի՝

- (a) երկխոսության քաղաքականությունը եւ գիտական ու տեխնոլոգիական տեղեկությունների փոխանակումը,
- (b) յուրաքանչյուր Կողմի համապատասխան ծրագրերին համարժեք հասանելիության ապահովման դյուրացումը,
- (c) հետազոտական հնարավորությունների ու Եվրոպական միության՝ հետազոտությունների եւ նորարարությունների շրջանակային ծրագրին Հայաստանի Հանրապետության հետազոտական կառույցների մասնակցության ընդլայնման հետ կապված նախաձեռնությունները,
- (d) հետազոտության եւ նորարարության բոլոր ոլորտներում հետազոտական գործունեությանն առնչվող համատեղ նախագծերի խթանումը,
- (e) հետազոտական եւ նորարարական աշխատանքներին երկու կողմերից ներգրավված գիտնականների, հետազոտողների եւ հետազոտական այլ անձնակազմի համար վերապատրաստումները եւ շարժունակության ծրագրերը,
- (f) կիրառելի օրենսդրության շրջանակներում՝ սույն Համաձայնագրով նախատեսված գործունեությանը մասնակցող գիտաշխատողների ազատ տեղաշարժի եւ այդ գործունեության մեջ օգտագործման համար նախատեսված ապրանքների միջսահմանային տեղաշարժի դյուրացումը, եւ
- (g) փոխադարձ համաձայնության հիման վրա՝ հետազոտության եւ նորարարության ոլորտում համագործակցության մյուս ձևերը:

ՀՈՂՎԱԾ 80

Համագործակցության այսպիսի գործունեություն իրականացնելիս պետք է ձգտել փոխգործակցության՝ Միջազգային գիտատեխնիկական կենտրոնի (ՄԳՏԿ) կողմից ֆինանսավորվող գործունեության եւ Եվրոպական միության ու Հայաստանի Հանրապետության միջեւ ֆինանսական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող այլ գործունեությունների հետ՝ ինչպես սահմանված է սույն Համաձայնագրի VII մասի 1-ին գլխում:

ԳԼՈՒԽ 14

ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՂՎԱԾ 81

Կողմերը պետք է համագործակցեն՝ սպառողների պաշտպանության բարձր մակարդակ եւ սպառողների պաշտպանության իրենց համակարգերի միջեւ համատեղելիություն ապահովելու համար:

ՀՈՂՎԱԾ 82

Սույն գլխի նպատակներով, համագործակցությունը կարող է ներառել՝

- (a) Եվրոպական միության օրենսդրությանը Հայաստանի Հանրապետության՝ սպառողներին առնչվող օրենսդրության մոտարկմանը նպատակաուղղվածություն՝ միեւնույն ժամանակ խուսափելով առեւտրում խոչընդոտներից,
- (b) սպառողների պաշտպանության համակարգերի վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման, այդ թվում՝ սպառողներին առնչվող օրենսդրության եւ դրա կատարման, սպառողական արտադրանքի անվտանգության, տեղեկությունների փոխանակման համակարգերի, սպառողների կրթության եւ հնարավորությունների ընդլայնման ու սպառողների իրավական պաշտպանության խթանում,
- (c) վարչական աշխատողների եւ սպառողների շահերը ներկայացնող այլ անձանց վերապատրաստումներ, եւ
- (d) սպառողների անկախ ասոցիացիաների զարգացման եւ սպառողների ներկայացուցիչների միջեւ շփումների խրախուսում:

ՀՈՂՎԱԾ 83

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում VI Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 15

ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ՀԱՎԱՍԱՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈՂՎԱԾ 84

Կողմերը պետք է ամրապնդեն իրենց երկխոսությունը եւ համագործակցությունը՝ ուղղված Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության (ԱՄԿ) «Արժանապատիվ աշխատանք» ծրագիրը, զբաղվածության քաղաքականությունը, աշխատավայրում առողջությունը եւ անվտանգությունը, սոցիալական երկխոսությունը, սոցիալական պաշտպանությունը, սոցիալական ներգրավվածությունը, կանանց և տղամարդկանց հավասարությունը եւ խտրականության բացառումը խթանելուն՝ դրանով նպաստելով ավելի շատ եւ ավելի լավ աշխատատեղերի ստեղծմանը, աղքատության կրճատմանը, սոցիալական համերաշխության ընդլայնմանը, կայուն զարգացմանը եւ կյանքի որակի բարելավմանը:

ՀՈՂՎԱԾ 85

Տեղեկությունների եւ լավագույն գործելակերպի փոխանակման վրա հիմնված համագործակցությունը կարող է ընդգրկել հետեւյալ ոլորտներում հասցեագրման ենթակա որոշակի թվով հարցեր՝

- (a) աղքատության կրճատում եւ սոցիալական համերաշխության ընդլայնում,

- (b) զբաղվածության քաղաքականությունն՝ ուղղված արժանապատիվ աշխատանքային պայմաններով ավելի շատ եւ ավելի լավ աշխատատեղեր ստեղծելուն՝ այդ թվում՝ սովերային տնտեսության եւ սովերային զբաղվածության մակարդակը նվազեցնելու նպատակով,
- (c) աշխատաշուկային ուղղված ակտիվ միջոցառումների եւ զբաղվածության արդյունավետ ծառայությունների խթանում՝ աշխատաշուկաներն արդիականացնելու եւ աշխատաշուկայի կարիքներին համապատասխանություն ապահովելու համար,
- (d) առավել ընդգրկուն աշխատաշուկաների եւ սոցիալական ապահովության այնպիսի համակարգերի խթանում, որոնցում ներառված են անապահով անձինք, այդ թվում՝ հաշմանդամություն ունեցող անձինք եւ փոքրամասնությունների խմբերը ներկայացնող անձինք,
- (e) հավասար հնարավորություններ եւ ոչ խտրական վերաբերմունք՝ ուղղված կանանց եւ տղամարդկանց միջեւ հավասար հնարավորությունների ապահովմանը եւ կանանց և տղամարդկանց միջև հավասարության ընդլայնմանը, ինչպես նաեւ՝ սեռի, ռասայական կամ էթնիկ ծագման, կրոնի կամ դավանանքի, հաշմանդամության, տարիքի կամ սեռական կողմնորոշման հիմքով խտրականության դեմ պայքարին,
- (f) սոցիալական քաղաքականությունն՝ ուղղված սոցիալական պաշտպանության մակարդակի բարձրացմանը եւ սոցիալական պաշտպանության համակարգերի արդիականացմանը՝ որակի, հասանելիության եւ ֆինանսական կայունության առումով,
- (g) սոցիալական գործընկերների մասնակցության ընդլայնում եւ սոցիալական երկխոսության խթանում, այդ թվում՝ համապատասխան բոլոր շահագրգիռ կողմերի հնարավորություններն ամրապնդելու միջոցով,
- (h) աշխատավայրում առողջության եւ անվտանգության խթանում, եւ
- (i) կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվության խթանում:

ՀՈՂՎԱԾ 86

Կողմերը պետք է խրախուսեն համապատասխան բոլոր շահագրգիռ կողմերի, այդ թվում՝ քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների և մասնավորապես՝ սոցիալական գործընկերների ներգրավումը Հայաստանի Հանրապետության զարգացման քաղաքականության մշակման և բարեփոխումների գործընթացին և Կողմերի միջև սույն Համաձայնագրով նախատեսված համագործակցությանը:

ՀՈՂՎԱԾ 87

Կողմերը պետք է ձգտեն ընդլայնել զբաղվածության և սոցիալական քաղաքականության հարցերի վերաբերյալ համագործակցությունը՝ տարածաշրջանային, բազմակողմ և միջազգային համապատասխան բոլոր ֆորումներում և կազմակերպություններում:

ՀՈՂՎԱԾ 88

Կողմերը պետք է խթանեն կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվությունն ու հաշվետվողականությունը և խրախուսեն պատասխանատու այնպիսի գործարար գործելակերպը, ինչպիսին է Բազմազգ ձեռնարկությունների համար ՏՀԶԿ ուղեցույցներով, ՄԱԿ-ի Գլոբալ Կոմպակտ նախաձեռնությամբ, ԱՄԿ-ի՝ բազմազգ ձեռնարկություններին և սոցիալական քաղաքականությանն առնչվող սկզբունքների եռակողմ հռչակագրով և ISO 26000-ով խրախուսվող գործելակերպը:

ՀՈՂՎԱԾ 89

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՀՈՐՎԱԾ 90

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում VII Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթներին համապատասխան:

ԳԼՈՒԽ 16

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

ՀՈՐՎԱԾ 91

Առողջապահությանն առնչվող համընդհանուր արժեքներին եւ սկզբունքներին համապատասխան եւ որպես կայուն զարգացման ու տնտեսական աճի նախապայման՝ Կողմերը պետք է զարգացնեն իրենց համագործակցությունը հանրային առողջապահության ոլորտում՝ դրա մակարդակը բարձրացնելու նպատակով:

ՀՈՐՎԱԾ 92

Համագործակցությունը պետք է անդրադառնա վարակիչ եւ ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն ու դրանց նկատմամբ հսկողությանը, այդ թվում՝ առողջապահության վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման միջոցով՝ «բոլոր տեսակի քաղաքականությունների դեպքում՝ առողջապահության սկզբունք» մոտեցման խթանմանը, միջազգային կազմակերպությունների, մասնավորապես՝ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության հետ համագործակցությանը, եւ առողջապահությանն առնչվող այնպիսի միջազգային համաձայնագրերի իրականացման խթանմանը, ինչպիսիք են Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության 2003 թվականի՝ Ծխախոտի դեմ պայքարի շրջանակային կոնվենցիան եւ Միջազգային առողջապահական կանոնակարգերը:

ԳԼՈՒԽ 17

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐԸ

ՀՈՂՎԱԾ 93

Համագործակցությունն ու քաղաքական երկխոսությունն ակտիվացնելու համար Կողմերը պետք է փոխգործակցեն կրթության եւ վերապատրաստման ոլորտում՝ Հայաստանի Հանրապետության կրթության եւ վերապատրաստման համակարգերը Եվրոպական միության քաղաքականություններին ու գործելակերպերին մոտարկելու նպատակով: Կողմերը պետք է համագործակցեն ամբողջ կյանքի ընթացքում կրթությունը խթանելու հարցում, ինչպես նաեւ խրախուսեն կրթության եւ վերապատրաստման բոլոր մակարդակներում համագործակցությունն ու թափանցիկությունը՝ հատուկ ուշադրության կենտրոնում պահելով մասնագիտական եւ բարձրագույն կրթությունը:

ՀՈՂՎԱԾ 94

Կրթության եւ վերապատրաստման ոլորտում համագործակցությունը պետք է կենտրոնացած լինի, *inter alia*, հետեւյալ ոլորտների վրա՝

- (a) մշտական կրթության խթանում, ինչն աճի եւ աշխատատեղեր ստեղծելու բանալին է, եւ քաղաքացիներին կարող է ընձեռել հասարակության մեջ լիարժեք կերպով ներգրավվելու հնարավորություն,
- (b) կրթության եւ վերապատրաստման համակարգերի, այդ թվում՝ հանրային/քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստման համակարգերի արդիականացում, ինչպես նաեւ որակի, վերաբերելիության եւ հասանելիության մակարդակի բարձրացում կրթության բոլոր աստիճաններում՝ վաղ մանկական կրթությունից ու խնամքից մինչեւ միջնակարգ եւ բարձրագույն կրթություն,
- (c) բարձրագույն կրթության ոլորտում համապատասխանեցման եւ համակարգված բարեփոխումների գործընթացի խթանում, ինչը բխում է Եվրոպական միության՝ Բարձրագույն կրթության օրակարգից եւ Եվրոպական Բարձրագույն կրթության տարածքից (Բոլոնիայի գործընթաց),

- (d) միջազգային գիտական համագործակցության ամրապնդում, Եվրոպական միության համագործակցության ծրագրերին մասնակցության ընդլայնում, ինչպես նաև ուսանողների եւ ուսուցիչների շարժունակության բարելավում,
- (e) խրախուսում օտար լեզուներ սովորելը,
- (f) ազգային որակավորումների շրջանակի մշակում՝ Եվրոպական որակավորումների շրջանակին միացած Տեղեկատվական կենտրոնների եվրոպական ցանցի եւ Ազգային ակադեմիական ճանաչման տեղեկատվական կենտրոնների (ՏԿԵՅ-ԱԱՃՏԿ) համայնքի շրջանակներում որակավորումների եւ մասնագիտացման ճանաչումն ու թափանցիկությունը բարելավելու նպատակով,
- (g) մասնագիտական կրթության եւ վերապատրաստման հետագա զարգացման նպատակով համագործակցության ընդլայնում՝ հաշվի առնելով Եվրոպական միությունում պատշաճ գործելակերպը, եւ
- (h) Եվրոպական ինտեգրման գործընթացի ընկալում եւ դրա վերաբերյալ իրազեկության ամրապնդում, ԵՄ-Արեւելյան գործընկերություն հարաբերությունների մասին գիտական երկխոսություն եւ Եվրոպական միության համապատասխան ծրագրերին մասնակցություն, այդ թվում՝ քաղաքացիական ծառայության ոլորտում:

ՀՈԴՎԱԾ 95

Կողմերը համաձայնում են փոխգործակցել երիտասարդությանն առնչվող հարցերում՝ նպատակ ունենալով՝

- (a) ամրապնդելու երիտասարդությանն առնչվող քաղաքականության եւ երիտասարդների ու երիտասարդ աշխատողների համար ոչ ֆորմալ կրթության ոլորտում համագործակցությունն ու փոխանակումները,
- (b) դյուրացնելու հասարակական կյանքում բոլոր երիտասարդների ակտիվ մասնակցությունը,

- (c) աջակցելու երիտասարդների եւ երիտասարդ աշխատողների շարժունակությանը՝ որպէս ֆորմալ կրթական համակարգերից դուրս միջմշակութային երկխոսությունը խթանելու եւ գիտելիք, հմտություններ ու մասնագիտացում ձեռք բերելու միջոց, այդ թվում՝ նաեւ կամավոր գործունեության միջոցով, եւ
- (d) քաղաքացիական հասարակությանն աջակցելու նպատակով խթանելու երիտասարդական կազմակերպությունների միջեւ համագործակցությունը:

ԳԼՈՒԽ 18

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

ՀՈՂՎԱԾ 96

Կողմերը պետք է խթանեն մշակութային համագործակցությունը՝ Միավորված ազգերի կրթության, գիտության եւ մշակույթի հարցերով կազմակերպության (ՅՈՒՆԵՍԿՕ) 2005 թվականի «Մշակութային ինքնարտահայտման ձեւերի բազմազանության պաշտպանության եւ խրախուսման մասին» կոնվենցիայում ամրագրված սկզբունքների համաձայն: Կողմերը պետք է ձգտեն քաղաքական կանոնավոր երկխոսության՝ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող, այդ թվում՝ Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում մշակութային արդյունաբերության զարգացման ոլորտներում: Կողմերի միջեւ համագործակցությունը պետք է խթանի միջմշակութային երկխոսությունը, այդ թվում՝ Եվրոպական միությունից եւ Հայաստանի Հանրապետությունից մշակույթի ոլորտի եւ քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների մասնակցության միջոցով:

ՀՈՂՎԱԾ 97

Համագործակցությունը պետք է կենտրոնացած լինի, *inter alia*՝

- (a) մշակութային համագործակցության եւ մշակութային փոխանակումների վրա,

- (b) արվեստի եւ արվեստագետների շարժունակության ու մշակութային ոլորտի հնարավորությունների ամրապնդման վրա,
- (c) միջմշակութային երկխոսության վրա,
- (d) մշակութային քաղաքականությանն առնչվող երկխոսության վրա,
- (e) «Ստեղծագործ Եվրոպա» ծրագրի վրա, եւ
- (f) այնպիսի միջազգային ֆորումներում համագործակցության վրա, ինչպիսիք են ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն եւ Եվրոպայի խորհուրդը՝ մշակութային բազմազանությանը աջակցելու եւ մշակութային ու պատմական ժառանգությունը պահպանելու եւ արժեւորելու նպատակով:

ԳԼՈՒԽ 19

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՍԱԼՍՈՂԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԵՎ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏՈՒՄ

ՀՈԴՎԱԾ 98

Կողմերը պետք է խթանեն համագործակցությունը տեսալսողական արդյունաբերության ոլորտում: Համագործակցությունը պետք է ամրապնդի Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում տեսալսողական արդյունաբերությունը, մասնավորապես՝ մասնագետների վերապատրաստման եւ տեղեկությունների փոխանակման միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 99

1. Կողմերը տեսալսողական արդյունաբերության եւ լրատվական քաղաքականությունների մասով պետք է զարգացնեն կանոնավոր երկխոսություն եւ համագործակցեն լրատվամիջոցների անկախությունն ու պրոֆեսիոնալիզմը, ինչպես նաեւ՝ Եվրոպական միության լրատվամիջոցների հետ կապերն ամրապնդելու համար՝ Եվրոպական ստանդարտներին, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի ստանդարտներին եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 2005 թվականի «Մշակութային ինքնարտահայտման ձևերի բազմազանության պաշտպանության եւ խրախուսման մասին» կոնվենցիային համապատասխան:

2. Համագործակցությունը, *inter alia*, կարող է ընդգրկել լրագրողներին եւ լրատվական դաշտի այլ մասնագետներին վերապատրաստելու, ինչպես նաեւ՝ լրատվական դաշտին աջակցելու հարցը:

ՀՈՒՎԱԾ 100

Համագործակցությունը պետք է կենտրոնացած լինի, *inter alia*՝

- (a) տեսալսողական արդյունաբերության եւ լրատվության քաղաքականությունների վերաբերյալ երկխոսության վրա,
- (b) միջազգային հարթակներում (ինչպիսիք են ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն եւ ԱՀԿ-ն) համագործակցության վրա, եւ
- (c) տեսալսողական արդյունաբերության եւ լրատվության դաշտում համագործակցության, այդ թվում՝ կինոյի ոլորտում համագործակցության վրա:

ԳԼՈՒԽ 20

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

ՀՈԴՎԱԾ 101

Կողմերը պետք է խթանեն համագործակցությունը սպորտի եւ ֆիզիկական ակտիվության ոլորտում, մասնավորապես՝ տեղեկությունների եւ պատշաճ գործելակերպի փոխանակման միջոցով՝ նպատակ ունենալով խթանելու առողջ ապրելակերպը, պատշաճ կառավարումը, ինչպես նաեւ՝ սպորտի դերը՝ սոցիալական եւ կրթական տեսանկյունից, եւ պայքարել սպորտի բնագավառում ի հայտ եկող այնպիսի սպառնալիքների դեմ, ինչպիսիք են Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում դոպինգի կիրառումը, պայմանավորված խաղերի կազմակերպումը, ռասիզմը եւ բռնությունը:

ԳԼՈՒԽ 21

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 102

Կողմերը քաղաքացիական հասարակության հետ համագործակցության վերաբերյալ պետք է հաստատեն երկխոսություն՝ նպատակ ունենալով՝

- (a) ամրապնդելու Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքացիական հասարակության բոլոր հատվածների միջեւ շփումները եւ տեղեկությունների ու փորձի փոխանակումը,

- (b) ապահովելու Հայաստանի Հանրապետության, այդ թվում՝ դրա պատմության եւ մշակույթի ավելի լավ իմացությունը եւ ընկալումը Եվրոպական միությունում եւ մասնավորապես՝ անդամ պետություններում գտնվող քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների շրջանում՝ այդպիսով հետագա հարաբերությունների համար ապահովելով հնարավորությունների եւ մարտահրավերների մասին իրազեկության ավելի բարձր մակարդակ, եւ
- (c) ապահովելու Եվրոպական միության ավելի լավ իմացությունը եւ ընկալումը Հայաստանի Հանրապետությունում եւ մասնավորապես՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների շրջանում՝ չբացառելով այն արժեքների վրա կենտրոնացումը, որոնց վրա հիմնված են Եվրոպական միությունը, դրա քաղաքականություններն ու գործունեությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 103

1. Կողմերը պետք է խթանեն երկու կողմերից քաղաքացիական հասարակության շահագրգիռ անձանց միջեւ երկխոսությունը եւ համագործակցությունը՝ որպես Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ հարաբերությունների անբաժանելի մաս:
2. Այդպիսի երկխոսության եւ համագործակցության նպատակներն են՝
  - (a) ապահովել քաղաքացիական հասարակության ներգրավումը Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ հարաբերություններին,
  - (b) ընդլայնել պետական որոշումների կայացման գործընթացին քաղաքացիական հասարակության մասնակցությունը, մասնավորապես՝ մի կողմից պետական հաստատությունների եւ մյուս կողմից՝ ներկայացուցչական ընկերակցությունների ու քաղաքացիական հասարակության միջեւ բաց, թափանցիկ եւ կանոնավոր երկխոսություն հաստատելու միջոցով,

- (c) խթանել ինստիտուցիոնալ զարգացման եւ քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների համախմբման գործընթացը տարբեր եղանակներով, այդ թվում, *inter alia*, իրավական պաշտպանության, ոչ պաշտոնական եւ պաշտոնական կապերի ստեղծման, փոխայցելությունների եւ աշխատաժողովների միջոցով, մասնավորապես՝ նկատի ունենալով քաղաքացիական հասարակության համար իրավական դաշտի կատարելագործումը, եւ
- (d) յուրաքանչյուր կողմից քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներին ընձեռել մյուս կողմի քաղաքացիական եւ սոցիալական գործընկերների միջեւ խորհրդակցությունների տրամադրման եւ երկխոսությունների անցկացման գործընթացներին ծանոթանալու հնարավորություն, մասնավորապես՝ Հայաստանի Հանրապետությունում պետական որոշումների կայացման գործընթացին քաղաքացիական հասարակությանն առավել ինտեգրելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 104

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ Կողմերի միջեւ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ, ՄԻՋՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ԵՎ
ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 105

1. Կողմերը պետք է խթանեն տարածաշրջանային զարգացման քաղաքականության ոլորտում փոխադարձ ըմբռնումը եւ երկկողմանի համագործակցությունը, այդ թվում՝ տարածաշրջանային քաղաքականությունների ձեւավորման եւ իրականացման մեթոդները, բազմամակարդակ կառավարումը եւ գործընկերությունը՝ առանձնահատուկ շեշտադրելով անբարենպաստ վիճակում գտնվող տարածքների զարգացումը եւ տարածքային համագործակցությունը՝ ազգային, տարածաշրջանային եւ տեղական իշխանությունների, սոցիալ-տնտեսական գործիչների եւ քաղաքացիական հասարակության միջեւ հաղորդակցության ուղիներ ստեղծելու եւ տեղեկությունների ու փորձի փոխանակման գործընթացն ընդլայնելու նպատակով:

2. Մասնավորապես, Կողմերը պետք է համագործակցեն՝ Հայաստանի Հանրապետության գործելակերպը հետեւյալ սկզբունքներին համապատասխանեցնելու նպատակով՝

- (a) բազմամակարդակ կառավարման գործընթացի ամրապնդում այնքանով, որքանով այն ազդեցություն ունի կենտրոնական, տարածաշրջանային եւ տեղական կառավարման մակարդակների վրա՝ հատուկ շեշտադրելով տարածաշրջանային եւ տեղական շահագրգիռ կողմերին ներգրավելու գործընթացի ընդլայնման եղանակները,
- (b) տարածաշրջանային զարգացման գործընթացում ներգրավված բոլոր շահագրգիռ կողմերի միջեւ գործընկերության ամրապնդում, եւ
- (c) տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերի եւ նախագծերի իրականացման գործընթացում ներգրավված Կողմերի կողմից ֆինանսական աջակցության միջոցով համաֆինանսավորումը:

1. Կողմերը պետք է աջակցեն եւ ամրապնդեն տարածաշրջանային քաղաքականության հետ կապված համագործակցությունը, այդ թվում՝ միջսահմանային համագործակցությունը եւ դրանց առնչվող կառավարման կառույցներում տեղական ու տարածաշրջանային մակարդակի իշխանությունների ներգրավվածությունը, իրավակիրառ օրենսդրական շրջանակի ստեղծման միջոցով ընդլայնեն համագործակցությունը, աջակցեն և զարգացնեն հնարավորությունների ստեղծման միջոցառումները եւ խթանեն միջսահմանային ու տարածաշրջանային տնտեսական եւ գործարար ցանցերի ամրապնդումը:

2. Կողմերը պետք է համագործակցեն՝ տարածաշրջանային զարգացման եւ հողօգտագործման պլանավորման ոլորտներում Հայաստանի Հանրապետության կառույցների ինստիտուցիոնալ եւ գործառնական հնարավորություններն ամրապնդելու համար, *inter alia*, հետեւյալի միջոցով՝

- (a) միջինստիտուցիոնալ համակարգման գործընթացի, մասնավորապես՝ տարածաշրջանային քաղաքականությունների մշակման եւ իրականացման գործընթացում կենտրոնական եւ տեղական վարչարարություն իրականացնող մարմինների ուղղահայաց եւ հորիզոնական փոխգործունեության մեխանիզմի կատարելագործում,
- (b) միջսահմանային համագործակցությունը խթանելու համար տարածաշրջանային եւ տեղական իշխանությունների հնարավորությունների զարգացում՝ հաշվի առնելով Եվրոպական միության կարգավորումներն ու գործելակերպը, եւ
- (c) տարածաշրջանային զարգացման քաղաքականություններին առնչվող գիտելիքների, տեղեկությունների եւ լավագույն գործելակերպերի փոխանակում՝ տեղական համայնքների տնտեսական բարեկեցությունը եւ շրջանների միատեսակ զարգացումը խթանելու համար:

1. Կողմերը պետք է ամրապնդեն եւ խրախուսեն միջսահմանային համագործակցության զարգացումը՝ սույն Համաձայնագրով նախատեսված այլ ոլորտներում, ինչպիսիք են, *inter alia*, տրանսպորտը, էներգետիկան, բնապահպանությունը, հաղորդակցության ցանցերը, մշակույթը, կրթությունը, զբոսաշրջությունը եւ առողջապահությունը:

2. Կողմերն անդրազգային եւ միջտարածաշրջանային ծրագրերի միջոցով պետք է ակտիվացնեն իրենց շրջանների միջեւ համագործակցությունը՝ խրախուսելով Հայաստանի Հանրապետության շրջանների մասնակցությունը Եվրոպական տարածաշրջանային կառույցներում եւ կազմակերպություններում եւ ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող նախագծերի իրականացման միջոցով խթանելով դրանց տնտեսական եւ ինստիտուցիոնալ զարգացումը:

3. 2-րդ պարբերության մեջ նշված միջոցառումները պետք է տեղի ունենան ստորեւ նշվածների համատեքստում՝

(a) Եվրոպական տարածաշրջանների հետ տարածքային համագործակցությունը շարունակելը (այդ թվում՝ անդրազգային եւ միջսահմանային համագործակցության ծրագրերի միջոցով),

(b) Արեւելյան գործընկերության շրջանակներում եւ Եվրոպական միության մարմինների, այդ թվում՝ Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ համագործակցությունը, եւ Եվրոպայի տարածաշրջանային տարբեր նախագծերին ու նախաձեռնություններին մասնակցությունը, եւ

(c) համագործակցությունը, *inter alia*, Սոցիալական եւ տնտեսական հարցերով եվրոպական կոմիտեի (ՍՏՀԵԿ) եւ Եվրոպական տիեզերական պլանավորման դիտարկումների ցանցի (ԵՏՊԴՑ) հետ:

ՀՈԴՎԱԾ 108

Սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ պետք է կազմակերպվի կանոնավոր երկխոսություն:

ԳԼՈՒԽ 23

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 109

Կողմերը պետք է մշակեն եւ ամրապնդեն իրենց համագործակցությունը բնական եւ տեխնաժին աղետների դեմ պայքարի հարցերով: Համագործակցությունը պետք է իրականացվի՝ հաշվի առնելով Կողմերի՝ հավասարության եւ փոխադարձ օգուտի վրա հիմնված շահերը, ինչպես նաեւ Կողմերի միջեւ գոյություն ունեցող փոխկապակցվածությունը եւ այդ ոլորտում իրականացվող բազմակողմ միջոցառումները:

ՀՈԴՎԱԾ 110

Համագործակցությունը պետք է ուղղված լինի բնական եւ տեխնաժին աղետները կանխարգելելու, դրանց նախապատրաստվելու եւ արձագանքելու գործընթացների բարելավմանը:

ՀՈՒՎԱԾ 111

Կողմերը, *inter alia*, երկկողմանի հիմունքներով եւ (կամ) բազմակողմ ծրագրերի շրջանակներում պետք է փոխանակեն տեղեկություններ ու փորձ եւ իրականացնեն համատեղ միջոցառումներ: Համագործակցությունը կարող է ընթանալ, *inter alia*, քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտում Կողմերի միջեւ կնքված հատուկ համաձայնագրերի եւ (կամ) ձեռք բերված վարչական պայմանավորվածությունների իրականացման միջոցով: Կողմերը սույն Համաձայնագրով նախատեսված կամ ծրագրված միջոցառումների համար կարող են համատեղ սահմանել հատուկ ուղեցույցներ եւ (կամ) աշխատանքային պլաններ:

ՀՈՒՎԱԾ 112

Համագործակցությունը կարող է ընդգրկել հետեւյալ նպատակները՝

- (a) կոնտակտային տվյալների փոխանակում եւ դրանց կանոնավոր թարմացում՝ երկխոսության շարունակականությունն ապահովելու եւ 24-ժամյա ռեժիմով միմյանց հետ կապ պահպանելու նպատակով,
- (b) խոշոր արտակարգ իրավիճակների դեպքում փոխադարձ աջակցության դրույթացում՝ անհրաժեշտության եւ բավարար ռեսուրսների առկայության դեպքում,
- (c) Եվրոպական միության կամ Հայաստանի Հանրապետության վրա ազդեցություն ունեցող լայնամասշտաբ արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ 24-ժամյա ռեժիմով նախազգուշացումների եւ թարմացված տեղեկությունների, այդ թվում՝ աջակցության վերաբերյալ պահանջների եւ առաջարկների փոխանակում,
- (d) արտակարգ իրավիճակների դեպքում Կողմերի կողմից այն երրորդ երկրներին աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակում, որտեղ գործում է ԵՄ Քաղաքացիական պաշտպանության մեխանիզմը,

- (e) հյուրընկալող երկրի աջակցության շուրջ համագործակցություն՝ աջակցություն խնդրելու կամ տրամադրելու դեպքում,
- (f) աղետները կանխարգելելու, դրանց նախապատրաստվելու եւ արձագանքելու ոլորտում լավագույն գործելակերպի եւ ուղեցույցների փոխանակում,
- (g) աղետների ռիսկի նվազեցման շուրջ համագործակցություն, *inter alia*, հասցեագրելով ինստիտուցիոնալ կապերն ու պաշտպանությունը, տեղեկատվությունը, կրթությունն ու հաղորդակցությունը, եւ լավագույն գործելակերպը՝ միտված տարերային աղետների ազդեցությունը կանխարգելելուն կամ մեղմելուն,
- (h) աղետների կառավարմանն առնչվող վտանգի ու ռիսկի գնահատման եւ աղետների վերաբերյալ գիտելիքների բազայի կատարելագործման շուրջ համագործակցություն,
- (i) շրջակա միջավայրի եւ հանրային առողջության վրա աղետների ազդեցության գնահատման շուրջ համագործակցություն,
- (j) քաղաքացիական պաշտպանության հարցերին առնչվող մասնագիտական տեխնիկական աշխատաժողովներին եւ գիտաժողովներին փորձագետների հրավիրում,
- (k) յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքի համար՝ Եվրոպական միության եւ (կամ) Հայաստանի Հանրապետության կողմից կազմակերպվող հատուկ պրակտիկ դասընթացներին եւ վերապատրաստումներին դիտորդների հրավիրում, եւ
- (l) քաղաքացիական պաշտպանության առկա հնարավորությունների առավել արդյունավետ կիրառության շուրջ համագործակցության ամրապնդում:

ՄԱՍ VI

ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԱՌԵՎՏՐԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 113

Ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի ապրանքների համար պետք է տրամադրի ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ՝ 1994 թվականի ապրիլի 15-ին կնքված Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության հիմնադրման Մարաքեշի Համաձայնագրի (ԱՀԿ համաձայնագիր) 1A հավելվածում ընդգրկված՝ ՍԱԳՀ 1994-ի I հոդվածի, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրությունների համաձայն, որոնք ներառվել են սույն Համաձայնագրում եւ կազմում են դրա անբաժանելի մասը *mutatis mutandis*:
2. Սույն հոդվածի 1-ին պարբերությունը չի կիրառվում Կողմերից որեւէ մեկի կողմից մեկ այլ երկրի ապրանքների համար տրամադրվող արտոնյալ ռեժիմի նկատմամբ՝ ՍԱԳՀ 1994-ի համապատասխան:

ՀՈՒՎԱԾ 114

Ազգային ռեժիմը

Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի ապրանքների համար տրամադրում է ազգային ռեժիմ՝ ՍԱԳՀ 1994-ի III հոդվածին, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրություններին համապատասխան, որոնք ներառվել են սույն Համաձայնագրում եւ, *mutatis mutandis*, կազմում են դրա անբաժանելի մասը:

ՀՈՒՎԱԾ 115

Ներմուծման տուրքերը եւ վճարները

Յուրաքանչյուր Կողմ կիրառում է ներմուծման տուրքեր եւ վճարներ՝ ԱՀԿ համաձայնագրով սահմանված՝ իր կողմից ստանձնված պարտավորություններին համապատասխան:

ՀՈՒՎԱԾ 116

Արտահանման տուրքերը, հարկերը եւ մյուս վճարները

Որեւէ Կողմ չի կարող սահմանել կամ շարունակել կիրառել տուրքեր, հարկեր կամ մյուս Կողմի տարածք ապրանքների արտահանման համար սահմանված կամ դրա հետ կապված որեւէ այլ վճար, որը գերազանցում է ներքին շուկայի համար նախատեսված նույնանման ապրանքների համար սահմանված չափը:

ՀՈԴՎԱԾ 117

Ներմուծման եւ արտահանման սահմանափակումները

1. Կողմերից որեւէ մեկը, ՍԱԳՀ 1994-ի XI հոդվածին եւ դրա բացատրական ծանոթագրություններին համապատասխան, մյուս Կողմի որեւէ ապրանքի ներմուծման կամ մյուս Կողմի տարածք որեւէ ապրանքի արտահանման կամ արտահանման նպատակով վաճառքի համար, տուրքերից, հարկերից կամ այլ վճարներից բացի, չի կարող սահմանել կամ կիրառել որեւէ արգելք կամ սահմանափակում՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք դրանք ներդրվել են քվոտաների, ներմուծման կամ արտահանման լիցենզիաների կամ այլ միջոցների կիրառման արդյունքում: Այս նպատակով, ՍԱԳՀ 1994-ի XI հոդվածը, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրությունները, ներառվել են սույն Համաձայնագրում եւ, *mutatis mutandis*, կազմում են դրա անբաժանելի մասը:

2. Կողմերը պետք է փոխանակեն երկակի նշանակության ապրանքների արտահանման նկատմամբ հսկողությանը վերաբերող տեղեկությունները եւ լավագույն փորձը՝ նպատակ ունենալով ապահովելու Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում արտահանման նկատմամբ հսկողության միանման մոտեցում:

ՀՈԴՎԱԾ 118

Վերամշակման ենթարկված ապրանքները

1. Կողմերը համաձայնում են վերամշակման ենթարկված ապրանքների համար տրամադրել այն նույն ռեժիմը, որը տրամադրվում է նոր արտադրված նույնանման ապրանքների համար: Կողմը կարող է պահանջել վերամշակման ենթարկված ապրանքների հատուկ պիտակավորում՝ սպառողներին շփոթության մեջ զցելուց խուսափելու նպատակով:

2. Առավել որոշակիության համար, 117-րդ հոդվածի 1-ին պարբերությունը վերաբերում է վերամշակման ենթարկված ապրանքների նկատմամբ կիրառվող արգելքներին եւ սահմանափակումներին:

3. Սույն Համաձայնագրի եւ ԱՀԿ համաձայնագրերի շրջանակներում իր կողմից ստանձնված պարտավորություններին համապատասխան՝ Կողմը կարող է պահանջել, որպեսզի վերամշակման ենթարկված ապրանքները՝

- (a) իր տարածքում բաշխման կամ վաճառքի նպատակներով ճանաչվեն այդպիսին, եւ
- (b) համապատասխանեն բոլոր կիրառելի տեխնիկական պահանջներին, որոնք կիրառվում են նոր արտադրված համարժեք ապրանքների նկատմամբ:

4. Եթե Կողմը սահմանում կամ շարունակում է կիրառել արգելքներ կամ սահմանափակումներ օգտագործված ապրանքների նկատմամբ, ապա այն չպետք է կիրառի այդ միջոցները վերամշակված ապրանքների նկատմամբ:

5. Սույն հոդվածի նպատակներով, վերամշակված ապրանք նշանակում է այն ապրանքը, որը՝

- (a) ամբողջությամբ կամ մասամբ բաղկացած է նախկինում օգտագործված ապրանքների մասերից, եւ
- (b) նոր արտադրված բնօրինակի համեմատությամբ ունի օգտագործման եւ շահագործման նույնանման պայմաններ եւ դրա համար տրվում է նույնպիսի երաշխիք, ինչ նոր ապրանքի համար:

ՀՈԴՎԱԾ 119

Ապրանքների ժամանակավոր ներմուծումը

Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմին ազատում է ժամանակավոր ներմուծված ապրանքների համար ներմուծման վճարներից եւ տուրքերից՝ դրա համար պարտադիր ուժ ունեցող՝ ապրանքների ժամանակավոր ներմուծման վերաբերյալ միջազգային համաձայնագրերով նախատեսված դեպքերում եւ այդ համաձայնագրերի ընթացակարգերին համապատասխան: Վճարներից ազատելու այս ընթացակարգը կիրառվում է յուրաքանչյուր Կողմի օրենքներին եւ կանոնակարգերին համապատասխան:

ՀՈՒՎԱԾ 120

Տարանցիկ փոխադրումը

Կողմերը համաձայնում են, որ տարանցման ազատության սկզբունքը սույն Համաձայնագրի նպատակների իրականացման կարևոր պայման է: Այդ հանգամանքով պայմանավորված՝ յուրաքանչյուր Կողմ պարտավոր է տրամադրել մյուս Կողմի մաքսային տարածքից փոխադրվող կամ մյուս Կողմի մաքսային տարածք ուղևորվող ապրանքների՝ իր տարածքով տարանցման ազատություն՝ ՍԱԳՀ 1994-ի V հոդվածին, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրություններին համապատասխան, որոնք ներառվել են սույն Համաձայնագրում եւ *mutatis mutandis* կազմում են դրա անբաժանելի մասը:

ՀՈՒՎԱԾ 121

Առևտրի պաշտպանությունը

1. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի սահմանափակում կամ ազդում հետեւյալ փաստաթղթերին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր Կողմի իրավունքների եւ պարտավորությունների վրա.

- (a) ՍԱԳՀ 1994-ի XIX հոդված եւ ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ «Պաշտպանական միջոցների մասին» համաձայնագիր,
- (b) ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ «Գյուղատնտեսության մասին» համաձայնագրի՝ հատուկ պաշտպանական միջոցների վերաբերյալ 5-րդ հոդված, եւ

(c) ՍՍԳՀ 1994-ի VI հոդված, ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ «1994 թվականի Սակագների եւ առետրի գլխավոր համաձայնագրի VI հոդվածի իրականացման մասին» համաձայնագիր եւ ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ «Սուբսիդիաների եւ փոխհատուցման միջոցների մասին» համաձայնագիր:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված՝ գործող իրավունքների եւ պարտավորությունների ու դրանցից բխող միջոցառումների նկատմամբ չեն կիրառվում սույն Համաձայնագրի՝ վեճերի լուծման մասին դրույթները:

ՀՈՒՎԱԾ 122

Բացառություններ

1. Կողմերը հաստատում են, որ ՍՍԳՀ 1994-ի XX հոդվածով, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրություններով իրենց վերապահված իրավունքները եւ պարտավորությունները կիրառվում են սույն Համաձայնագրով նախատեսված ապրանքների առետրի նկատմամբ: Այդ նպատակով ՍՍԳՀ 1994-ի XX հոդվածը, այդ թվում՝ դրա բացատրական ծանոթագրությունները ներառվել են սույն Համաձայնագրում եւ, *mutatis mutandis*, կազմում են դրա անբաժանելի մասը:

2. Կողմերը գիտակցում են, որ ՍՍԳՀ 1994-ի XX հոդվածի (i) եւ (j) ենթապարբերություններով նախատեսված որեւէ միջոց ձեռնարկելուց առաջ այն Կողմը, որը մտադիր է միջոցներ ձեռնարկել, մյուս Կողմին տրամադրում է ամբողջ համապատասխան տեղեկությունները՝ Կողմերի համար ընդունելի լուծում գտնելու նպատակով: Կողմերը կարող են համաձայնության գալ տարաձայնություններին վերջ դնելու համար անհրաժեշտ ցանկացած միջոցի վերաբերյալ: Եթե այդ տեղեկությունները տրամադրելուց հետո 30 օրվա ընթացքում ձեռք չի բերվում համաձայնություն, ապա Կողմը կարող է տվյալ ապրանքի նկատմամբ կիրառել սույն հոդվածով սահմանված միջոցները: Եթե անհապաղ գործողություններ պահանջող բացառիկ եւ ծայրահեղ հանգամանքները անհնար են դարձնում նախնական տեղեկությունների տրամադրումը կամ ուսումնասիրության կատարումը, ապա միջոցներ ձեռնարկելու մտադրություն ունեցող Կողմը կարող է անմիջապես կիրառել այնպիսի նախազուշական միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ են իրավիճակը կարգավորելու համար, ու դրա մասին անմիջապես տեղեկացնում է մյուս Կողմին:

ԳԼՈՒԽ 2

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԸ

ՀՈԴՎԱԾ 123

Մաքսային համագործակցությունը

1. Կողմերն ամրապնդում են մաքսային ոլորտում համագործակցությունը՝ առևտուրը խթանելու, առևտրի թափանցիկ միջավայր ապահովելու, մատակարարման շղթայի անվտանգության մակարդակը բարձրացնելու, սպառողների անվտանգությունն ապահովելու, մտավոր սեփականության իրավունքները խախտող ապրանքների հոսքը կանխելու, ինչպես նաև մաքսանենգության եւ խարդախության դեմ պայքարելու նպատակով:

2. 1-ին պարբերությունում նշված խնդիրներն իրագործելու նպատակով եւ հասանելի ռեսուրսների սահմաններում Կողմերը, *inter alia*, համագործակցում են՝
  - (a) մաքսային օրենսդրությունը, կանոնակարգերը, գործելակերպը եւ դրա հետ կապված պարտադիր ուժ ունեցող որոշումները բարելավելու եւ մաքսային ընթացակարգերը պարզեցնելու նպատակով՝ մաքսային եւ առևտրի դյուրացման ոլորտում կիրառվող, այդ թվում՝ Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության, Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության կողմից մշակված միջազգային կոնվենցիաներին ու ստանդարտներին, մասնավորապես՝ «Մաքսային ընթացակարգերի պարզեցման եւ ներդաշնակեցման մասին» միջազգային կոնվենցիային (Վերանայված Կիոտոյի կոնվենցիա) համապատասխան, եւ հաշվի առնելով Եվրոպական միության կողմից մշակված գործիքները եւ լավագույն գործելակերպերը, այդ թվում՝ մաքսային հայեցակարգերը.

- (b) արդիական մաքսային համակարգեր, այդ թվում՝ մաքսազերծման տեխնոլոգիաներ, լիազորված տնտեսական օպերատորների վերաբերյալ դրույթներ, ռիսկի վրա հիմնված վերլուծությունների եւ հսկողության ավտոմատացված համակարգեր, ապրանքների բացթողման պարզեցված ընթացակարգեր, հետմաքսային հսկողության համակարգեր, մաքսային արժեքի որոշման թափանցիկ համակարգ, ինչպես նաեւ մաքսային եւ գործարար ոլորտների միջեւ գործընկերության մասին դրույթներ ներդնելու նպատակով.
- (c) մաքսային ոլորտում, մասնավորապես՝ սահմանին ամբողջականության բարձր ստանդարտների կիրառումը խրախուսելու նպատակով՝ 2003 թվականի հունիսին վերջին անգամ վերանայված՝ Մաքսային ոլորտում արդյունավետ կառավարման եւ ամբողջականության վերաբերյալ Մաքսային համագործակցության խորհրդի հռչակագրում (Մաքսային համաշխարհային կազմակերպության Վերանայված Արուշայի հռչակագիր) ամրագրված սկզբունքներն արտացոլող միջոցների կիրառմամբ.
- (d) լավագույն փորձի փոխանակման, ինչպես նաեւ վերապատրաստման դասընթացներ կազմակերպելու եւ տեխնիկական աջակցություն տրամադրելու նպատակով՝ պլանավորման ու կարողությունների զարգացման, ինչպես նաեւ ամբողջականության բարձր ստանդարտներ ապահովելու համար.
- (e) անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան տեղեկություններ եւ տվյալներ փոխանակելու նպատակով՝ պահպանելով հատուկ կատեգորիայի տվյալների գաղտնիության եւ անձնական տվյալների պաշտպանության վերաբերյալ յուրաքանչյուր Կողմի իրավական պահանջները.
- (f) անհրաժեշտ եւ նպատակահարմար լինելու դեպքում՝ Կողմերի մաքսային մարմինների կողմից իրականացվող համակարգված մաքսային գործողություններին մասնակցելու նպատակով,
- (g) անհրաժեշտ եւ նպատակահարմար լինելու դեպքում՝ լիազորված տնտեսական օպերատորների վերաբերյալ ծրագրերի եւ մաքսային հսկողության, այդ թվում՝ առևտրի դյուրացմանն ուղղված համարժեք միջոցառումների փոխադարձ ճանաչումն ապահովելու նպատակով.
- (h) անհրաժեշտ եւ նպատակահարմար լինելու դեպքում՝ համապատասխան մաքսային տարանցման համակարգերի փոխկապակցվածությունն ապահովելու հնարավորությունների ստեղծման նպատակով, եւ

- (i) Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ երկկողմ առեւտրային հարաբերություններում մաքսային ոլորտին առնչվող պարտավորությունների կատարումը խթանելու, այդ թվում՝ ապրանքների ծագման երկիրը որոշելու հետ կապված համագործակցության նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 124

Փոխադարձ վարչական աջակցությունը

Չհակասելով սույն Համաձայնագրով, մասնավորապես՝ դրա 123-րդ հոդվածով նախատեսված համագործակցության մյուս ձևերին, Կողմերը պարտավորվում են մաքսային հարցերի վերաբերյալ միմյանց տրամադրել փոխադարձ վարչական աջակցություն՝ սույն Համաձայնագրի՝ «Մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցության վերաբերյալ» II Արձանագրության դրույթներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 125

Մաքսային արժեքը

1. Կողմերը «ՍԱԳՀ 1994-ի VII հոդվածի իրականացման մասին» համաձայնագրի դրույթները, այդ թվում՝ հետագայում դրանցում կատարված ցանկացած փոփոխություն, կիրառում են Կողմերի միջեւ առեւտրում մաքսային նպատակներով ապրանքների մաքսային արժեքի որոշման նկատմամբ: Այդ դրույթները ներառվում են սույն Համաձայնագրում եւ, *mutatis mutandis*, կազմում են դրա անբաժանելի մասը:
2. Կողմերը համագործակցում են՝ մաքսային արժեքի որոշման հետ կապված հարցերի վերաբերյալ միասնական մոտեցում ունենալու նպատակով:

Մաքսային հարցերով ենթակումիտեն

1. Սույնով ստեղծվում է Մաքսային հարցերով ենթակումիտեն:
2. Մաքսային հարցերով ենթակումիտեն պարբերաբար անցկացնում է հանդիպումներ եւ վերահսկում է սույն գլխի կիրարկումը՝ ներառյալ առեւտուրը դյուրացնող մաքսային համագործակցության, միջսահմանային մաքսային համագործակցության եւ կառավարման, մաքսային ոլորտին առնչվող տեխնիկական աջակցության հարցերը, ապրանքների ծագման երկիրը որոշելու մասին կանոնները, մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանությունը մաքսային ընթացակարգերի կիրառման միջոցով, ինչպես նաեւ մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցությունը:
3. Մաքսային հարցերով ենթակումիտեն, *inter alia*,
  - (a) ապահովում է սույն գլխի եւ սույն Համաձայնագրի՝ «Մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցության վերաբերյալ» II Արձանագրության պատշաճ իրագործումը,
  - (b) սույն գլուխը եւ սույն Համաձայնագրի՝ «Մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցության վերաբերյալ» II Արձանագրությունը կիրարկելու նպատակով կատարում է գործնական կարգավորումներ ու ձեռնարկում միջոցառումներ, այդ թվում՝ տեղեկությունների եւ տվյալների փոխանակման, մաքսային հսկողության եւ առեւտրային գործընկերության ծրագրերի փոխադարձ ճանաչման եւ փոխհամաձայնեցված օգուտների վերաբերյալ,
  - (c) փոխանակում է կարծիքներ ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող որեւէ դրույթի, այդ թվում՝ դրա կիրարկման եւ կիրառման համար անհրաժեշտ հետագա միջոցների եւ ռեսուրսների շուրջ, եւ
  - (d) անհրաժեշտության դեպքում Գործընկերության կումիտեին տալիս է առաջարկություններ:

ԳԼՈՒԽ 3

ԱՌԵՎՏՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 127

Նպատակը

Սույն գլխով նպատակ է հետապնդվում Կողմերի միջև դյուրացնել ապրանքների առևտուրը՝ ԱՀԿ Համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ «Առևտրի տեխնիկական խոչընդոտների մասին» համաձայնագրի (ԱՏԽ համաձայնագիր) շրջանակներում ստեղծելով առևտրի ավելորդ խոչընդոտները կանխելու, բացահայտելու եւ վերացնելու համակարգ:

ՀՈԴՎԱԾ 128

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն գլուխը կիրառվում է ԱՏԽ համաձայնագրով սահմանված այն ստանդարտների, տեխնիկական կանոնակարգերի եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի՝ Կողմերի կողմից նախապատրաստման, ընդունման եւ կիրառման նկատմամբ, որոնք ազդում են կամ կարող են ազդել Կողմերի միջև իրականացվող ապրանքների առևտրի վրա:

2. Չնայած 1-ին պարբերությանը՝ սույն գլուխը չի կիրառվում ԱՀԿ Համաձայնագրի 1A հավելվածում ներկայացված՝ «Սանիտարական եւ բուսասանիտարական միջոցառումների իրականացման մասին» համաձայնագրում (ՄԲՍ համաձայնագիր) սահմանված սանիտարական եւ բուսասանիտարական միջոցառումների նկատմամբ, ինչպես նաեւ պետական մարմինների կողմից սեփական արտադրության կամ իրենց սպառման պահանջների համար պատրաստված գնման մասնագրերի նկատմամբ:

3. Սույն գլխի նպատակներով կիրառվում են ԱՏԽ համաձայնագրի 1-ին հավելվածով սահմանված սահմանումները:

ՀՈԴՎԱԾ 129

ԱՏԽ համաձայնագիրը

Կողմերը հաստատում են ԱՏԽ համաձայնագրին համապատասխան միմյանց նկատմամբ ունեցած իրավունքներն ու պարտավորությունները, որը ներառված է սույն Համաձայնագրում եւ կազմում է դրա անբաժանելի մասը:

ՀՈԴՎԱԾ 130

Առեւտրի տեխնիկական խոչընդոտների հարցերով համագործակցությունը

1. Կողմերն ամրապնդում են ստանդարտների, տեխնիկական կանոնակարգերի, չափազիտության, շուկայի ուսումնասիրության, հավաստագրման եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի շուրջ իրենց համագործակցությունը՝ նպատակ ունենալով ընդլայնելու փոխադարձ պատկերացումներն իրենց համապատասխան համակարգերի մասին եւ դյուրացնելու մուտքը իրենց համապատասխան շուկաներ: Այդ նպատակով, Կողմերը փորձում են սահմանել եւ մշակել որոշակի հարցին կամ ոլորտին վերաբերելի կարգավորման հարցերով համագործակցության մեխանիզմներ եւ նախաձեռնություններ, որոնք, կարող են ներառել հետեւյալը, բայց չսահմանափակվել դրանցով՝

- (a) իրենց համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգերի եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի պատրաստման եւ կիրառման վերաբերյալ տեղեկությունների եւ փորձի փոխանակում,
- (b) տեխնիկական կանոնակարգերի եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի համապատասխանեցման կամ համաձայնեցման հնարավորության ուղղությամբ աշխատանք,

(c) չափազիտության, ստանդարտացման, համապատասխանության գնահատման եւ հավաստագրման համար պատասխանատու Կողմերի համապատասխան մարմինների միջեւ համագործակցության խրախուսում, եւ

(d) ստանդարտների, տեխնիկական կանոնակարգերի, համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի եւ հավաստագրման վերաբերյալ զարգացումների մասին համապատասխան տարածաշրջանային եւ միջազգային ֆորումներում տեղեկությունների փոխանակում:

2. Փոխադարձ առեւտուրը խթանելու նպատակով Կողմերը պետք է՝

(a) փորձեն նվազեցնել տեխնիկական կանոնակարգերի, չափազիտության, ստանդարտացման, շուկայի ուսումնասիրության, հավաստագրման եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի հետ կապված իրենց միջեւ առկա տարբերությունները, այդ թվում՝ խրախուսելով միջազգայնորեն համաձայնեցված գործիքների կիրառումը,

(b) խրախուսեն միջազգային նորմերին համապատասխան հավաստագրման գործընթացի կիրառումը՝ օժանդակելով համապատասխանության գնահատման մարմինների տեխնիկական կարողությունների եւ նրանց գործունեության գնահատմանը, եւ

(c) խրախուսեն Հայաստանի Հանրապետության եւ դրա համապատասխան ազգային մարմինների մասնակցությունն այն եվրոպական եւ միջազգային կազմակերպությունների աշխատանքներին ու հնարավորության դեպքում՝ այդ կառույցներին անդամակցությունը, որոնք գործունեություն են իրականացնում ստանդարտների, համապատասխանության գնահատման, հավաստագրման, չափազիտության ոլորտներում եւ ունեն դրանց հետ կապված գործառույթներ:

3. Կողմերը պետք է նախաձեռնեն եւ իրականացնեն այնպիսի գործընթաց, որով կարելի է հասնել Հայաստանի Հանրապետության եւ Եվրոպական միության տեխնիկական կանոնակարգերի, ստանդարտների եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի աստիճանական մոտարկման:

4. Այն ոլորտների համար, որոնցում հասել են համապատասխանեցման, Կողմերը կարող են դիտարկել համապատասխանության գնահատման մասին համաձայնագրերի շուրջ բանակցություններ վարելու եւ արդյունաբերական արտադրանքը ճանաչելու հնարավորությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 131

Մակնշումը եւ պիտակավորումը

1. Չհակասելով սույն Համաձայնագրի 129-րդ հոդվածի դրույթներին եւ հաշվի առնելով մակնշմանն ու պիտակավորմանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ տեխնիկական կանոնակարգերը՝ Կողմերը վերահաստատում են ԱՏԽ համաձայնագրի 2.2 հոդվածի սկզբունքները, որոնց համաձայն՝ այդ պահանջները չեն մշակվում, ընդունվում կամ կիրառվում միջազգային առևտրի անհարկի խոչընդոտներ ստեղծելու նպատակով կամ այդ դիտավորությամբ: Այդ նպատակով, մակնշմանը կամ պիտակավորմանը ներկայացվող այդպիսի պահանջներով չպետք է սահմանափակվի առևտուրն ավելի, քան անհրաժեշտ է օրինական նպատակին հասնելու համար՝ հաշվի առնելով այն ռիսկերը, որոնք կարող են առաջանալ դրանք չկատարելու հետեւանքով: Կողմերը խրախուսում են մակնշմանը ներկայացվող՝ միջազգայնորեն ներդաշնակեցված պահանջների կիրառումը: Հնարավորության դեպքում, Կողմերը պետք է ընդունեն պոկվող կամ ոչ մշտական պիտակներով դրոշմավորումը:

2. Մասնավորապես, պարտադիր մակնշման կամ պիտակավորման պահանջների առնչությամբ Կողմերը պետք է՝

(a) փորձեն երկկողմանի առևտրում նվազագույնի հասցնել մակնշմանը կամ պիտակավորմանը ներկայացվող իրենց համապատասխան պահանջները՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք անհրաժեշտ են առողջության, անվտանգության, շրջակա միջավայրի պաշտպանության համար, պետական քաղաքականության այլ ողջամիտ նպատակներով, եւ

(b) իրենց իրավունք վերապահեն՝ պիտակի կամ մակնշվածքի վրա գետեղվող տեղեկությունները Կողմի կողմից նշված լեզվով ձեւակերպելու պահանջ ներկայացնելու:

Թափանցիկությունը

1. Չհակասելով 12-րդ գլխի դրույթներին՝ յուրաքանչյուր Կողմ իր՝ տեխնիկական կանոնակարգերի եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի մշակման ընթացակարգերով ապահովում է շահագրգիռ կողմերի մասնակցությամբ հանրային քննարկումները համապատասխան վաղ փուլում, երբ դեռեւս կարելի է ներկայացնել եւ հաշվի առնել հանրային քննարկումների ընթացքում արված դիտողությունները՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա հնարավոր չէ արտակարգ իրավիճակի կամ դրա վտանգի առկայության պատճառով՝ պայմանավորված անվտանգության, առողջության, շրջակա միջավայրի պաշտպանությամբ կամ ազգային անվտանգությամբ:

2. ԱՏԽ համաձայնագրի 2.9 հոդվածին համապատասխան յուրաքանչյուր Կողմ առաջարկվող տեխնիկական կանոնակարգերի կամ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի մասին ծանուցելուց հետո դիտողություններ ներկայացնելու համար համապատասխան վաղ փուլում տրամադրում է որոշակի ժամկետ: Այն դեպքում, երբ տեխնիկական կանոնակարգերի կամ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի առաջարկվող նախագծերի վերաբերյալ խորհրդակցության գործընթացը բաց է հասարակության համար, յուրաքանչյուր Կողմ թույլ է տալիս մյուս Կողմին կամ մյուս Կողմի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց մասնակցելու հանրային քննարկումներին իր ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց համեմատությամբ ոչ պակաս բարենպաստ պայմաններով:

3. Կողմերից յուրաքանչյուրն ապահովում է իր կողմից ընդունված տեխնիկական կանոնակարգերի եւ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի՝ հանրության համար հասանելիությունը:

ԳԼՈՒԽ 4

ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 133

Նպատակը

Սույն գլխի նպատակն է սահմանել Կողմերի միջև առեւտրում, ինչպես նաև կենդանիների բարեկեցության հարցում համագործակցության գործընթացում սանիտարական եւ բուսասանիտարական միջոցառումների (ՄԲՍ) նկատմամբ կիրառելի սկզբունքները: Կողմերն այդ սկզբունքները կիրառում են այնպես, որպեսզի դյուրացնեն առեւտուրը՝ պահպանելով յուրաքանչյուր Կողմի՝ մարդկանց, կենդանիների եւ բույսերի կյանքի կամ առողջության պաշտպանության մակարդակը:

ՀՈԴՎԱԾ 134

Բազմակողմ պարտավորությունները

Կողմերը հաստատում են ՄԲՍ համաձայնագրով ստանձնած իրենց իրավունքները եւ պարտավորությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 135

Սկզբունքները

1. Կողմերն ապահովում են ՄԲՍ միջոցառումների մշակումը եւ կիրառումը համաչափության, թափանցիկության, խտրականության բացառման եւ գիտական հիմնավորման սկզբունքների հիման վրա՝ հաշվի առնելով միջազգային ստանդարտները, ինչպես օրինակ՝ 1951 թվականի Բույսերի պաշտպանության միջազգային կոնվենցիայով (ԲՊՄԿ), Կենդանիների առողջության համաշխարհային կազմակերպության (ԿԱՀԿ) եւ Կողեքս Ալիմենտարիոս հանձնաժողովի (Կողեքս) կողմից սահմանված ստանդարտները:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր ՄԲՍ միջոցառումներով կամայականորեն կամ անհիմն տարբերակում չդրվի իր տարածքի եւ մյուս Կողմի տարածքի միջեւ այն դեպքում, երբ գերակայում են նույնական կամ նույնանման պայմանները: ՄԲՍ միջոցառումները չեն կարող կիրառվել որպես առեւտուրը սահմանափակող քողարկված միջոցներ:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է ՄԲՍ միջոցառումների, ընթացակարգերի եւ հսկողության իրականացումը:

4. Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի իրավասու մարմնից ստացված՝ տեղեկություններ տրամադրելու վերաբերյալ հարցմանն արձագանքում է ոչ ուշ, քան հարցումն ստանալուց հետո երկու ամսվա ընթացքում եւ ներմուծված ապրանքների համար ոչ պակաս բարենպաստ ձեով՝ ի համեմատություն նույնանման տեղական արտադրանքի:

ՀՈԴՎԱԾ 136

Ներմուծմանը ներկայացվող պահանջները

1. Ներմուծող Կողմի՝ ներմուծմանը ներկայացվող պահանջները կիրառելի են արտահանող Կողմի ամբողջ տարածքում՝ 137-րդ հոդվածին համապատասխան:

2. Հավաստագրերով սահմանված՝ ներմուծմանը ներկայացվող պահանջները հիմնված են Կողեքսի, ԿԱՀԿ-ի եւ ԲՊՄԿ-ի սկզբունքների վրա, եթե ներմուծմանը ներկայացվող պահանջների համար հիմք չի ծառայում ռիսկերի գիտական գնահատումը, որն իրականացվել է ՄԲՍ համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան:

3. Ներմուծման թույլտվության մեջ նշված պահանջները չպետք է ներառեն ավելի խիստ սահմանափակ եւ անասնաբուժական պայմաններ, քան սահմանված է 2-րդ պարբերության մեջ նշված հավաստագրերում:

ՀՈԴՎԱԾ 137

Կենդանիների եւ բույսերի առողջության հետ կապված միջոցառումները

1. Կողմերը ճանաչում են վնասատուներից ու հիվանդություններից զերծ տարածքների եւ վնասատուների ու հիվանդությունների տարածվածության ցածր մակարդակ ունեցող տարածքների հայեցակարգը՝ ՄԲՍ համաձայնագրի եւ Կողեքսի, ԿԱՀԿ-ի եւ ԲՊՄԿ-ի համապատասխան սկզբունքների, ուղեցույցների եւ առաջարկությունների համաձայն:

2. Վնասատուներից ու հիվանդություններից զերծ տարածքները եւ վնասատուների ու հիվանդությունների տարածվածության ցածր մակարդակ ունեցող տարածքները որոշելիս Կողմերը դիտարկում են այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են աշխարհագրական տեղադիրքը, էկոհամակարգերը, համաճարակաբանական վերահսկողությունը եւ այդ տարածքներում սահմանափակ կամ բուսասանիտարական հսկողության արդյունավետությունը:

ՀՈՒՎԱԾ 138

Ստուգումները եւ աուդիտը

Ներմուծող Կողմը կարող է արտահանող Կողմի տարածքում վերջինիս ստուգումների եւ հավաստագրման համակարգերը գնահատելու նպատակով իր հաշվին իրականացնել ստուգումներ եւ աուդիտ: Այդ ստուգումները եւ աուդիտն իրականացվում են համապատասխան միջազգային ստանդարտների, ուղեցույցների եւ առաջարկությունների համաձայն:

ՀՈՒՎԱԾ 139

Տեղեկությունների փոխանակումը եւ համագործակցությունը

1. Կողմերը քննարկում են ՄԲՍ ու կենդանիների բարեկեցությանն ուղղված առկա միջոցառումների եւ դրանց մշակման ու իրականացման վերաբերյալ տեղեկությունները եւ փոխանակում են դրանք: Այսպիսի քննարկումներ եւ տեղեկությունների փոխանակում իրականացնելիս անհրաժեշտության դեպքում պետք է հաշվի առնել ՄԲՍ համաձայնագիրն ու Կողեքսի, ԿԱՀԿ-ի եւ ԲՊՄԿ-ի ստանդարտները, ուղեցույցները կամ առաջարկությունները:
2. Կողմերը համաձայնում են համագործակցել կենդանիների առողջության, կենդանիների բարեկեցության կամ բույսերի առողջության հետ կապված հարցերով՝ այդ ոլորտներում կարողությունների զարգացման նպատակով իրականացնելով տեղեկությունների, հատուկ գիտելիքների եւ փորձի փոխանակում:
3. Կողմերից որեւէ մեկի խնդրանքի հիման վրա Կողմերը ժամանակին սկսում են ՄԲՍ հարցերի վերաբերյալ երկխոսություն՝ ՄԲՍ-ի հետ կապված հարցերը եւ սույն գլխով նախատեսված ցանկացած հրատապ հարց քննարկելու նպատակով: Գործընկերության կոմիտեն կարող է ընդունել այդպիսի երկխոսություններ վարելու ընթացակարգային կանոններ:

4. Կողմերը նշանակում են պարբերաբար փոփոխում են սույն գլխով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ հաղորդակցության նպատակով կապի ապահովման կենտրոններ:

ՀՈԴՎԱԾ 140

Թափանցիկությունը

Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է՝

- (a) առևտրի նկատմամբ կիրառվող ՄԲՍ միջոցառումների եւ, մասնավորապես, մյուս Կողմի ներմուծման նկատմամբ կիրառվող ՄԲՍ պահանջների մասով ապահովի թափանցիկություն,
- (b) մյուս Կողմի հարցման հիման վրա եւ այդ հարցումն ստանալու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում պետք է ուղարկի ՄԲՍ այն պահանջները, որոնք կիրառվում են որոշակի արտադրանքի ներմուծման նկատմամբ, այդ թվում՝ տեղեկություն այն մասին, թե արդյոք անհրաժեշտ է ռիսկի գնահատում, եւ
- (c) մյուս Կողմին ծանուցում է հանրության, կենդանիների կամ բույսերի առողջության համար որեւէ լուրջ կամ զգալի ռիսկի, այդ թվում՝ պարենի խիստ պակասության մասին: Այս ծանուցումը կատարվում է գրավոր՝ այդ ռիսկի հայտնաբերման օրվանից երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում:

ԳԼՈՒԽ 5

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ, ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ ԵՎ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ

ԲԱԺԻՆ A

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 141

Նպատակը, գործողության ոլորտը եւ շրջանակը

1. Կողմերը, հաստատելով ԱՀԿ համաձայնագրով ստանձնած իրենց համապատասխան հանձնառությունները, սույնով սահմանում են հիմնադրման եւ ծառայությունների առեւտրի փոխադարձ աստիճանական ազատականացման եւ էլեկտրոնային առեւտրի հարցերով համագործակցության համար անհրաժեշտ միջոցառումները:
2. Սույն գլխում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի այնպես, որ Կողմերի համար սահմանվի 8-րդ գլխով կարգավորվող պետական գնումների մասով որեւէ պարտավորություն:
3. Սույն գլուխը չի կիրառվում Կողմի կողմից տրամադրված՝ 10-րդ գլխով կարգավորվող սուբսիդիաների նկատմամբ:
4. Սույն գլխին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր Կողմի վերապահվում է քաղաքականության իրավաչափ նպատակներին հասնելու համար միջոցներ ձեռնարկելու եւ պահպանելու իրավունք:
5. Սույն գլուխը չի կիրառվում Կողմի աշխատաշուկա մուտք գործելու փորձ կատարող ֆիզիկական անձանց վերաբերող միջոցառումների, ինչպես նաեւ քաղաքացիությանը, ռեզիդենտությանը կամ մշտական հիմունքներով զբաղվածությանը վերաբերող միջոցառումների նկատմամբ:

6. Սույն գլխով որեւէ Կողմի չի արգելվում միջոցներ կիրառել՝ կարգավորելու համար ֆիզիկական անձանց մուտքը կամ նրանց ժամանակավոր կացությունն իր տարածքում, այդ թվում՝ այնպիսի միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ են իր սահմանների ամբողջականությունը պահպանելու եւ իր սահմաններով ֆիզիկական անձանց պատշաճ տեղաշարժն ապահովելու համար՝ պայմանով, որ այդ միջոցները չեն կիրառվում այնպես, որպեսզի վերացվեն կամ նվազեն սույն գլխին կամ սույն Համաձայնագրի հավելվածներին համապատասխան որեւէ առանձին հանձնառության շրջանակներում մյուս Կողմի կողմից ստացվող առավելությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 142

Սահմանումները

Սույն գլխի նպատակներով՝

- (a) «միջոցներ» նշանակում է Կողմի կողմից իրականացվող ցանկացած միջոց՝ օրենքի, կանոնակարգի, կանոնի, ընթացակարգի, որոշման, վարչական ներգործության միջոցների կամ ցանկացած այլ ձեւով.
- (b) «Կողմի կողմից ընդունվող կամ կիրառվող միջոցներ» նշանակում է միջոցներ, որոնք ձեռնարկվել են՝
  - (i) Կողմի կենտրոնական, տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարությունների ու իշխանությունների կողմից, եւ
  - (ii) Կողմի ոչ պետական մարմինների կողմից՝ այդ Կողմի կենտրոնական, տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարությունների կամ իշխանությունների կողմից պատվիրակված լիազորություններն իրականացնելիս.
- (c) «Կողմի ֆիզիկական անձ» նշանակում է որեւէ անդամ պետության քաղաքացի՝ դրա օրենսդրությանը համապատասխան, կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի՝ դրա օրենսդրությանը համապատասխան.

(d) «իրավաբանական անձ» նշանակում է կիրառելի օրենսդրությանը համապատասխան՝ պատշաճորեն հիմնադրված կամ այլ կերպ կազմավորված կազմակերպություն, որը հետապնդում է շահույթ ստանալու կամ այլ նպատակ, և մասնավոր կամ պետական սեփականություն է, այդ թվում՝ կորպորացիա, վստահության վրա հիմնված ընկերակցություն, գործընկերություն, համատեղ ձեռնարկություն, անհատ ձեռնարկատեր կամ ասոցիացիա.

(e) «Կողմի իրավաբանական անձ» նշանակում է իրավաբանական անձ, որն ստեղծվել է անդամ պետության եւ Եվրոպական միության կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան եւ որի իրավաբանական հասցեն, կենտրոնական վարչական մարմինը կամ գործունեության հիմնական վայրն այն տարածքում է, որի նկատմամբ կիրառվում է «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագիրը, կամ գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում.

այն իրավաբանական անձը, որի միայն իրավաբանական հասցեն կամ կենտրոնական վարչական մարմինն է գտնվում այն տարածքում, որի նկատմամբ կիրառվում է «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագիրը կամ գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, չի համարվում Եվրոպական միության կամ Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական անձ, եթե դրա գործունեությունն իրական կամ շարունակական կապվածություն չունի համապատասխանաբար Եվրոպական միության կամ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության հետ.

(f) չնայած նախորդ կետին՝ Եվրոպական միությունից կամ Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս ստեղծված եւ համապատասխանաբար Եվրոպական միության անդամ պետությունների կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների կողմից վերահսկվող ծովային բեռնափոխադրումներ իրականացնող ընկերությունները նույնպես օգտվում են սույն Համաձայնագրի դրույթներից, եթե դրանց նավերը գրանցված են անդամ պետությունում կամ Հայաստանի Հանրապետությունում՝ դրանց համապատասխան օրենսդրության համաձայն, եւ նավարկում են այդ անդամ պետության կամ Հայաստանի Հանրապետության դրոշի ներքո.

- (g) «Կողմի իրավաբանական անձի դուստր ընկերություն» նշանակում է իրավաբանական անձ, որը փաստացի վերահսկվում է այդ Կողմի մեկ այլ իրավաբանական անձի կողմից¹
- (h) «իրավաբանական անձի մասնաձյուղ» նշանակում է իրավաբանական անձ չհամարվող ստորաբաժանում, որը մշտական բնույթ ունի, օրինակ՝ կազմում է մայր ընկերության մասը, ունի կառավարման կառուցվածք եւ նյութական միջոցներ՝ երրորդ կողմի հետ գործնական հարցերով բանակցելու համար, այնպես, որ վերջինս, գիտենալով հանդերձ, որ անհրաժեշտության դեպքում կարող է իրավական բնույթի փոխհարաբերություններ ունենալ մայր ընկերության՝ այլ երկրում գտնվող գլխամասային գրասենյակի հետ, ստիպված չէ անմիջականորեն գործ ունենալ մայր ընկերության հետ, այլ կարող է բիզնես գործարքներ իրականացնել մայր ընկերության մաս հանդիսացող ստորաբաժանման միջոցով.
- (i) «հիմնադրում» նշանակում է՝
- (i) Կողմի իրավաբանական անձանց մասով՝ իրավաբանական անձինք, որոնք համապատասխանաբար Եվրոպական միությունում կամ Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձի ստեղծման, այդ թվում՝ ձեռքբերման կամ մասնաձյուղ կամ ներկայացուցչություն հիմնելու միջոցով նախաձեռնում կամ իրականացնում են տնտեսական գործունեություն,
- (ii) Կողմի ֆիզիկական անձանց մասով՝ ֆիզիկական անձինք, որոնք, որպես ինքնազբաղված անձ, նախաձեռնում եւ իրականացնում են տնտեսական գործունեություն կամ հիմնում են այնպիսի ձեռնարկություններ, մասնավորապես՝ ընկերություններ, որոնք կլինեն նրանց փաստացի վերահսկողության ներքո.
- (j) «տնտեսական գործունեություն»՝ ներառում է արդյունաբերական, առևտրային եւ մասնագիտական բնույթի գործունեությունը եւ արհեստագործական աշխատանքները, եւ չի ներառում այն գործունեությունը, որն իրականացվում է պետական իշխանության լիազորություններ իրականացնելիս.

---

¹ Մեկ իրավաբանական անձը վերահսկում է մեկ այլ իրավաբանական անձի, եթե առաջին իրավաբանական անձն իրավասու է նշանակել երկրորդ իրավաբանական անձի տնօրենների մեծ մասին կամ օրինական հիմքով ուղղորդել դրա գործողությունները:

- (k) «գործառնություններ» նշանակում է տնտեսական գործունեության իրականացում.
- (l) «ծառայություններ» նշանակում է ցանկացած ոլորտում մատուցվող ցանկացած ծառայություն՝ բացառությամբ այն ծառայությունների, որոնք մատուցվում են պետական իշխանության լիազորություններ իրականացնելիս.
- (m) «պետական իշխանության լիազորություններ իրականացնելիս մատուցվող ծառայություններ եւ իրականացվող այլ աշխատանքներ» նշանակում է այն ծառայությունները կամ աշխատանքները, որոնք կատարվում են ո՛չ առեւտրային հիմունքներով, եւ ո՛չ էլ մրցակցության մեջ մտնելով մեկ կամ մի քանի տնտեսական օպերատորների հետ.
- (n) «ծառայությունների միջսահմանային մատուցում» նշանակում է ծառայությունների մատուցում՝
- (i) մի Կողմի տարածքից մյուս Կողմի տարածք, կամ
  - (ii) մի Կողմի տարածքում մյուս Կողմի ծառայության սպառողին,
- (o) «ծառայություն մատուցող» նշանակում է Կողմի ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը մատուցում կամ ցանկանում է մատուցել ծառայություն, եւ
- (p) «ձեռնարկատեր» նշանակում է Կողմի ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը հաստատություն հիմնելու միջոցով իրականացնում կամ ցանկանում է իրականացնել տնտեսական գործունեություն:

ԲԱԺԻՆ B

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 143

Գործողության ոլորտը

Սույն բաժինը կիրառվում է տնտեսական գործունեության բոլոր ոլորտներում հիմնադրամանը վերաբերող՝ Կողմերի կողմից ընդունված կամ կիրառվող միջոցների նկատմամբ՝ բացառությամբ

- (a) միջուկային նյութերի օգտահանման, արտադրության եւ մշակման¹,
- (b) զենքի, զինամթերքի եւ ռազմական գույքի արտադրության եւ առեւտրի,
- (c) տեսալսողական ծառայությունների,
- (d) ազգային ծովային կաբոտաժի², եւ

---

¹ Առավել հստակության համար, միջուկային նյութերի մշակումը ներառում է ՄՍՃԴ-ի 3.1 խմբագրության 2330 ծածկագրի տակ ՄԱ բոլոր աշխատանքները:

² Չսահմանափակելով այն գործունեության տեսակների շրջանակը, որոնք համապատասխան ազգային օրենսդրությամբ կարող են համարվել կաբոտաժ, սույն գլխի շրջանակներում ազգային ծովային կաբոտաժը ներառում է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող նավահանգստից կամ կետից Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող մյուս նավահանգիստ կամ կետ, այդ թվում՝ դրա մայրցամաքային ծանծաղուտ փոխադրումը՝ «Ծովային իրավունքի մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայով նախատեսված կարգով, եւ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող միեւնույն նավահանգստից կամ կետից իրականացվող եւ այդ վայրում դադարեցվող փոխադրումը:

- (e) չվացուցակով նախատեսված կամ չնախատեսված ներպետական եւ միջազգային օդային փոխադրումների ծառայությունների¹, եւ այն ծառայությունների, որոնք անմիջականորեն կապված են փոխադրումների ընթացքում իրավունքների իրացման հետ՝ բացառությամբ՝
- (i) օդանավի վերանորոգման եւ տեխնիկական սպասարկման ծառայությունների, որոնց ընթացքում դադարեցվում է օդանավի շահագործումը,
  - (ii) օդային փոխադրման ծառայությունների վաճառքի եւ շուկայահանման,
  - (iii) համակարգչային ամրագրման համակարգերի (ՀԱՀ) ծառայությունների,
  - (iv) վերգետնյա սպասարկման ծառայությունների, եւ
  - (v) օդանավակայանի շահագործման ծառայությունների:

ՀՈԴՎԱԾ 144

Ազգային ռեժիմը եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմը

1. VIII-E Հավելվածում նշված վերապահումներին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետությունը սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից տրամադրում է.

- (a) Եվրոպական միության ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից դուստր ընկերությունների, մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների հիմնադրման մասով՝ իր իրավաբանական անձանց, մասնաճյուղերին եւ ներկայացուցչություններին կամ ցանկացած երրորդ երկրի իրավաբանական անձանց, մասնաճյուղերին եւ ներկայացուցչություններին տրամադրվող ռեժիմի համեմատությամբ ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե որն է ավելի բարենպաստ, եւ

---

¹ Օդային փոխադրման համար շուկայի փոխադարձ հասանելիության պայմանները կսահմանվեն Կողմերի միջեւ Ընդհանուր ավիացիոն գոտի ստեղծելու մասին ապագա համաձայնագրով,

(b) Հայաստանի Հանրապետությունում Եվրոպական միության ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից դուստր ընկերությունների, մասնաձյուղերի եւ ներկայացուցչությունների գործունեության մասով՝ հիմնադրվելու դեպքում իր իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին կամ ցանկացած երրորդ երկրի իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին տրամադրվող ռեժիմի համեմատությամբ ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե որն է ավելի բարենպաստ¹:

2. VIII-A Հավելվածում նշված վերապահումներին համապատասխան՝ Եվրոպական միությունը սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից տրամադրում է.

(a) Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից դուստր ընկերությունների, մասնաձյուղերի եւ ներկայացուցչությունների հիմնադրման մասով՝ իր իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին կամ ցանկացած երրորդ երկրի իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին Եվրոպական միության կողմից տրամադրվող ռեժիմի համեմատությամբ ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե որն է ավելի բարենպաստ, եւ

(b) Եվրոպական միությունում Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից դուստր ընկերությունների, մասնաձյուղերի եւ ներկայացուցչությունների գործունեության մասով՝ հիմնադրվելու դեպքում իր իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին կամ ցանկացած երրորդ երկրի իրավաբանական անձանց, մասնաձյուղերին եւ ներկայացուցչություններին տրամադրվող ռեժիմի համեմատությամբ ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե որն է ավելի բարենպաստ²:

---

¹ Այս պարտավորությունը չի տարածվում սույն բաժնով չկարգավորված՝ ներդրումների պաշտպանության մասին դրույթների, այդ թվում՝ այլ համաձայնագրերում առկա՝ ներդրողների եւ պետության միջեւ ծագած վեճերի լուծման ընթացակարգերի վերաբերյալ դրույթների վրա:

² Այս պարտավորությունը չի տարածվում սույն բաժնով չկարգավորված՝ ներդրումների պաշտպանության մասին դրույթների, այդ թվում՝ այլ համաձայնագրերում առկա՝ ներդրողների եւ պետության միջեւ ծագած վեճերի լուծման ընթացակարգերի վերաբերյալ դրույթների վրա:

3. VIII-A եւ VIII-E Հավելվածներում ներկայացված վերապահումներին համապատասխան՝ Կողմերը չեն կարող ընդունել նոր միջոցներ, որոնցով խտրականություն է արվում իրենց տարածքում մյուս Կողմի իրավաբանական անձանց հիմնադրման մասով կամ, հիմնադրվելու դեպքում, այդ իրավաբանական անձանց գործունեության մասով՝ ի համեմատություն իրենց իրավաբանական անձանց:

ՀՈԴՎԱԾ 145

Գնահատումը

Հիմնադրման պայմաններն աստիճանաբար ազատականացնելու նպատակով Գործընկերության կոմիտեն առեւտրի ձեւավորման հարցերով հանդիպումներ անցկացնելիս պարբերաբար գնահատում է հաստատության հիմնադրմանը վերաբերող իրավական դաշտը¹ եւ հիմնադրման միջավայրը:

ՀՈԴՎԱԾ 146

Այլ համաձայնագրերը

Սույն գլխում ոչինչ չի սահմանափակում Կողմերի ներդրողների՝ էլ ավելի բարենպաստ ռեժիմից օգտվելու իրավունքը՝ նախատեսված ներդրումների վերաբերյալ գոյություն ունեցող կամ ապագայում կնքվող որեւէ միջազգային համաձայնագրով, որի կողմերն են անդամ պետությունը եւ Հայաստանի Հանրապետությունը:

---

¹ Սա ներառում է սույն գլուխը եւ VIII-A եւ VIII-E հավելվածները:

Մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների համար ստանդարտ ռեժիմը

1. 144-րդ հոդվածի դրույթներով չի արգելվում Կողմի կողմից իր տարածքում մյուս Կողմի իրավաբանական անձանց մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների՝ առանց առաջին Կողմի տարածքում գրանցվելու հիմնադրմանը եւ գործունեությանը վերաբերող որոշակի միջոցների կիրառությունը, եթե այդ միջոցները չեն գրանցվել առաջին Կողմի տարածքում, ինչը հիմնավորվում է իր տարածքում գրանցված իրավաբանական անձանց մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների համեմատությամբ այդ մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների միջեւ առկա իրավական կամ տեխնիկական բնույթի տարբերություններով, կամ ֆինանսական ծառայությունների դեպքում՝ ողջամիտ պատճառներով:

2. Այդ իրավական կամ տեխնիկական բնույթի տարբերությունների հետեւանքով կամ ֆինանսական ծառայությունների դեպքում՝ ողջամիտ պատճառներով պայմանավորված մոտեցման տարբերությունը չպետք է լինի ավելին, քան խստորեն անհրաժեշտ է:

ԲԱԺԻՆ Ը

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 148

Գործողության ոլորտը

Սույն բաժինը կիրառվում է Կողմերի՝ ծառայությունների բոլոր ոլորտներում ծառայությունների միջսահմանային մատուցման հետ կապված միջոցների նկատմամբ՝ բացառությամբ՝

- (a) տեսալսողական ծառայությունների,
- (b) ազգային ծովային կաբոտաժի¹, եւ
- (c) չվացուցակով նախատեսված կամ չնախատեսված ներպետական եւ միջազգային օդային փոխադրումների ծառայությունների² եւ այն ծառայությունների, որոնք անմիջականորեն կապված են փոխադրումների իրականացման ժամանակ իրավունքների իրացման հետ՝ բացառությամբ՝
  - (i) օդանավի վերանորոգման եւ տեխնիկական սպասարկման ծառայությունների, որոնց ընթացքում դադարեցվում է օդանավի շահագործումը,

---

¹ Չսահմանափակելով այն գործունեության տեսակների շրջանակը, որոնք համապատասխան ազգային օրենսդրությամբ կարող են համարվել կաբոտաժ, սույն գլխի շրջանակներում ազգային ծովային կաբոտաժը ներառում է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող նավահանգստից կամ կետից Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող մյուս նավահանգիստ կամ կետ, այդ թվում՝ դրա մայրցամաքային շելֆ, մարդկանց տեղափոխումը կամ ապրանքների փոխադրումը՝ «Ծովային իրավունքի մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայով նախատեսված կարգով, եւ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ անդամ պետությունում գտնվող միեւնույն նավահանգստից կամ կետից իրականացվող եւ այդ վայրում դադարեցվող փոխադրումը:

² Օդային փոխադրման համար շուկայի փոխադարձ հասանելիության պայմանները կսահմանվեն «Ընդհանուր ավիացիոն գոտի ստեղծելու մասին» համաձայնագրով, որը Կողմերի միջեւ կկնքվի ապագայում:

- (ii) օդային փոխադրման ծառայությունների վաճառքի եւ շուկայահանման,
- (iii) համակարգչային ամրագրման համակարգերի (ՀԱՀ) ծառայությունների,
- (iv) վերգետնյա սպասարկման ծառայությունների, եւ
- (v) օդանավակայանի շահագործման ծառայությունների:

ՀՈԴՎԱԾ 149

Շուկայի հասանելիությունը

1. Ծառայությունների միջսահմանային մատուցման ձեւով շուկայի հասանելիության հետ կապված՝ յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի ծառայությունների մասով եւ ծառայություններ մատուցողներին տրամադրում է ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն, որը նախատեսված է VIII-B եւ VIII-F Հավելվածներում առկա հատուկ հանձնառություններով:

2. Այն ոլորտներում, որոնց հետ կապված ստանձնվել են շուկայի հասանելիության ապահովման վերաբերյալ հանձնառություններ, յուրաքանչյուր Կողմ ո՛չ տարածքային ստորաբաժանման եւ ո՛չ էլ իր ամբողջ տարածքի մակարդակով չի ընդունում կամ չի շարունակում կիրառել հետեւյալ միջոցները, եթե այլ բան նշված չէ VIII-B եւ VIII-F Հավելվածներում.

- (a) ծառայություն մատուցողների թվի սահմանափակումներ՝ քանակական քվոտաների, մենաշնորհների, ծառայության բացառիկ մատուցողների կամ տնտեսական կարիքները գնահատելու պահանջ առաջադրելու ձեւով,

- (b) ծառայության մատուցման հետ կապված գործարքների ընդհանուր արժեքի սահմանափակումներ կամ ակտիվների սահմանափակումներ՝ քանակական քվոտաներ սահմանելու կամ տնտեսական կարիքները գնահատելու պահանջ առաջադրելու ձևով, կամ
- (c) ծառայության հետ կապված գործառնությունների ընդհանուր թվի կամ ծառայության արդյունքի՝ սահմանված թվային միավորներով արտահայտված ընդհանուր քանակի սահմանափակումներ՝ քվոտաների կամ տնտեսական կարիքները գնահատելու պահանջ առաջադրելու ձևով:

ՀՈԴՎԱԾ 150

Ազգային ռեժիմը

1. Այն ոլորտներում, որոնց համար շուկայի հասանելիության ապահովման վերաբերյալ ստանձնած հանձնառությունները ներառված են VIII-B եւ VIII-F հավելվածներում եւ հաշվի առնելով դրանցում սահմանված ցանկացած պայման ու չափորոշիչ, յուրաքանչյուր Կողմ միջսահմանային ծառայությունների մատուցման վրա ազդող բոլոր միջոցառումների առնչությամբ մյուս Կողմի ծառայություններին ու ծառայություն մատուցողներին տրամադրում է ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն ռեժիմը, որն այդ Կողմը տրամադրել է իր նույնանման ծառայությունների հետ կապված եւ ծառայություն մատուցողներին:
2. Կողմը կարող է բավարարել 1-ին պարբերության պահանջը՝ մյուս Կողմի ծառայությունների հետ կապված եւ ծառայություն մատուցողներին ֆորմալ առումով տրամադրելով նույնական կամ տարբերվող ռեժիմ՝ այն ռեժիմի համեմատությամբ, որն ինքը տրամադրել է իր նույնանման ծառայությունների հետ կապված եւ ծառայություն մատուցողներին:
3. Ֆորմալ առումով նույնական կամ ֆորմալ առումով տարբերվող ռեժիմը համարվում է պակաս բարենպաստ, եթե այն փոփոխում է մրցակցության պայմանները՝ հոգուտ այդ Կողմի ծառայությունների եւ ծառայություն մատուցողների՝ համեմատած մյուս Կողմի նույնանման ծառայությունների եւ ծառայություն մատուցողների հետ:

4. Սույն հոդվածին համապատասխան ստանձնած առանձին հանձնառությունները չպետք է մեկնաբանվեն այնպես, որ որևէ Կողմից փոխհատուցում պահանջվի ներհատուկ մրցակցային անբարենպաստ պայմանի համար, որը համապատասխան ծառայությունների կամ ծառայություն մատուցողների օտարերկրյա ծագում ունենալու հետեւանք է:

ՀՈԴՎԱԾ 151

Հանձնառությունների ցանկերը

1. Կողմերից յուրաքանչյուրի կողմից սույն գլխի համաձայն եւ վերապահումների արդյունքում ազատականացված ոլորտները, այդ ոլորտներում մյուս Կողմի ծառայությունների եւ ծառայություն մատուցողների նկատմամբ կիրառվող շուկայի հասանելիության ու ազգային ռեժիմի սահմանափակումները սահմանված են VIII-B եւ VIII-F Հավելվածներում ներառված հանձնառությունների ցանկերում:

2. Չսահմանափակելով Կողմերի այն իրավունքներն ու պարտավորությունները, որոնք գոյություն ունեն կամ կարող էին ծագել «Անդրսահմանային հեռուստատեսության մասին» 1989 թվականի եվրոպական կոնվենցիայի եւ «Կինեմատոգրաֆիական համատեղ արտադրության մասին» 1992 թվականի եվրոպական կոնվենցիայի համաձայն՝ VIII-B եւ VIII-F Հավելվածներում ներառված հանձնառությունների ցանկերը չեն ներառում տեսալսողական ծառայությունների վերաբերյալ հանձնառությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 152

Գնահատումը

Կողմերի միջև ծառայությունների միջսահմանային մատուցումն աստիճանաբար ազատականացնելու նպատակով Գործընկերության կոմիտեն առևտրի հարցերով հանդիպելիս պարբերաբար գնահատում է 149-ից 151-րդ հոդվածներում նշված հանձնառությունների ցանկը: Այդ գնահատումն իրականացնելիս հաշվի է առնվում, *inter alia*, 169-րդ, 180-րդ եւ 192-րդ հոդվածներում նշված աստիճանական մոտարկման գործընթացը եւ դրա ազդեցությունը Կողմերի միջև ծառայությունների միջսահմանային մատուցման համար մնացյալ խոչընդոտների վերացման վրա:

ԲԱԺԻՆ D

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԻԶՆԵՍ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ

ՀՈԴՎԱԾ 153

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն բաժինը վերաբերում է Կողմերի՝ իրենց տարածքներ հիմնական աշխատակիցների, վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների, առևտրային ներկայացուցիչների, պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների եւ անկախ մասնագետների մուտք գործելու եւ այնտեղ ժամանակավոր կացության հետ կապված միջոցառումներին՝ չսահմանափակելով 141-րդ հոդվածի 5-րդ պարբերությունը:

2. Սույն բաժնի նպատակներով՝

- (a) «հիմնական աշխատակիցներ» նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք աշխատում են Կողմերից մեկի՝ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություն չհանդիսացող իրավաբանական անձի կազմում¹, պատասխանատու են հաստատության հիմնադրման կամ պատշաճ հսկողության, կառավարման եւ գործունեության համար եւ որոնք համարվում են կամ «բիզնես այցելուներ՝ հիմնադրման նպատակներով» կամ «ներկորպորատիվ փոխադրվողներ».
- (b) «բիզնես այցելուներ՝ հիմնադրման նպատակներով» նշանակում է ավագ պաշտոն զբաղեցնող ֆիզիկական անձինք, որոնք պատասխանատու են հաստատություն հիմնելու համար, չեն առաջարկում կամ մատուցում ծառայություններ կամ չեն ներգրավվում հաստատության գործունեության նպատակների համար չպահանջվող ցանկացած տնտեսական գործունեության մեջ եւ վարձատրություն չեն ստանում ընդունող Կողմի տարածքում գտնվող աղբյուրից.
- (c) «ներկորպորատիվ փոխադրվողներ» նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք առնվազն մեկ տարի աշխատել են Կողմի իրավաբանական անձի մոտ կամ այնտեղ եղել են գործընկեր, ժամանակավորապես տեղափոխվել են այնպիսի հաստատություն, որը կարող է լինել մյուս Կողմի տարածքում իրավաբանական անձի դուստր ընկերությունը, մասնաձյուղը կամ գլխավոր ընկերությունը եւ որը դասվում է կամ «կառավարիչների» կամ «մասնագետների» շարքին.
- (d) «կառավարիչներ» նշանակում է իրավաբանական անձի կազմում ավագ պաշտոն զբաղեցնող ֆիզիկական անձինք, որոնք հիմնականում պատասխանատու են հաստատության կառավարման համար՝ ենթարկվելով ընդհանուր վերահսկողության կամ ղեկավարվելով գլխավորապես տնօրենների խորհրդի կողմից կամ կազմակերպության բաժնետերերի կամ նրանց համարժեք անձանց կողմից եւ որոնց պարտականությունները ներառում են առնվազն՝

---

¹ «Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություն» չհանդիսացող հղումը կիրառվում է միայն Բելգիայի, Չեխիայի Հանրապետության, Դանիայի, Գերմանիայի, Իռլանդիայի, Հունաստանի, Իսպանիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Կիպրոսի, Լատվիայի, Լիտվայի, Լյուքսեմբուրգի, Մալթայի, Նիդերլանդների, Ավստրիայի, Պորտուգալիայի, Սլովենիայի, Ֆինլանդիայի եւ Միացյալ Թագավորության դեպքում:

- (i) հաստատությունը կամ դրա վարչությունը կամ ստորաբաժանումը ղեկավարելը,
  - (ii) վերահսկման, մասնագիտական կամ կառավարչական գործառույթներ իրականացնող այլ աշխատակիցների վերահսկելը կամ հսկողությունը, եւ
  - (iii) անձամբ աշխատանքի վերցնելու կամ աշխատանքից ազատելու կամ պաշտոնները համալրելու, պաշտոնից ազատելու կամ մյուս աշխատակիցներին ցուցումներ տալու իրավասությունը.
- (e) «մասնագետներ» նշանակում է Կողմի իրավաբանական անձի կազմում աշխատող անձինք, որոնք ունեն հաստատության արտադրության, գիտահետազոտական սարքավորումների, արտադրության տեխնոլոգիաների, գործընթացների, ընթացակարգերի կամ կառավարման համար կարելուր նեղ մասնագիտական գիտելիքներ.

այդ գիտելիքները գնահատելիս պետք է հաշվի առնել ոչ միայն հաստատության նպատակներով հատուկ գիտելիքները, այլեւ այն, թե արդյոք անձն ունի հատուկ տեխնիկական գիտելիքներ ենթադրող աշխատանքի կամ առեստրի տեսակին վերաբերող պատշաճ մասնագիտական փորձ ներառող որակավորման բարձր աստիճան՝ ներառյալ անդամությունը հավատարմագրված մասնագիտական կառույցին.

- (f) «վերապատրաստում անցնող շրջանավարտներ» նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք առնվազն մեկ տարի աշխատում են մի Կողմի իրավաբանական անձի մոտ կամ դրա մասնաճյուղում, ունեն բարձրագույն կրթության դիպլոմ եւ ժամանակավորապես տեղափոխվել են իրավաբանական անձի՝ մյուս Կողմի տարածքում գտնվող հաստատություն՝ մասնագիտական առաջխաղացման նպատակներով կամ բիզնեսի արտադրական տեխնոլոգիաների կամ մեթոդների վերաբերյալ վերապատրաստում անցնելու նպատակով¹.

---

¹ Ընդունող հաստատությունից կարող է պահանջվել գտնվելու ժամանակահատվածն ընդգրկող վերապատրաստման ծրագիրը ներկայացնել նախնական հաստատման՝ ապացուցելու համար, որ գտնվելու նպատակը վերապատրաստումն է: Չեխիայի Հանրապետության, Գերմանիայի, Իսպանիայի, Ֆրանսիայի, Լիտվայի, Հունգարիայի եւ Ավստրիայի դեպքում վերապատրաստումը պետք է առնչություն ունենա բարձրագույն կրթության այն դիպլոմի հետ, որը ձեռք է բերվել:

- (g) «առեւտրային ներկայացուցիչներ»¹ նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք մի Կողմի ծառայություններ մատուցողների կամ ապրանքներ մատակարարողների ներկայացուցիչներն են, որոնք ցանկանում են մուտք գործել մյուս Կողմի տարածք եւ ժամանակավորապես գտնվել այնտեղ՝ ծառայությունների կամ ապրանքների վաճառքի վերաբերյալ բանակցելու կամ այդ մատակարարի համար ծառայություններ կամ ապրանքներ վաճառելու վերաբերյալ համաձայնություններ ձեռք բերելու նպատակով, որոնք չեն ներգրավվում հանրության համար ուղղակիորեն վաճառք իրականացնելու գործընթացում, վարձատրություն չեն ստանում ընդունող Կողմի տարածքում տեղակայված աղբյուրից եւ որոնք կոմիսիոներ չեն.
- (h) «պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողներ» նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք աշխատում են Կողմի իրավաբանական անձի մոտ, որն անձնակազմի աշխատանքի տեղավորման եւ աշխատողների տրամադրման ծառայություններ իրականացնող գործակալություն չէ, չի գործում այդպիսի գործակալության միջոցով, մյուս Կողմի տարածքում հաստատություն չունի եւ կնքել է վերջին Կողմի տարածքում վերջնական սպառողին ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ *bona fide* պայմանագիր, որով նախատեսվում է նրա աշխատողների՝ ժամանակավոր հիմունքներով ներկայությունն այդ Կողմի տարածքում՝ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը կատարելու նպատակով².
- (i) «անկախ մասնագետներ» նշանակում է ֆիզիկական անձինք, որոնք ներգրավված են ծառայության մատուցման մեջ եւ Կողմի տարածքում հիմնադրված են որպես ինքնագրադված անձինք, որոնք մյուս Կողմի տարածքում հաստատություն չունեն եւ որոնք կնքել են վերջին Կողմի տարածքում վերջնական սպառողին ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ *bona fide* պայմանագիր (բացի անձնակազմի աշխատանքի տեղավորման եւ աշխատողների տրամադրման ծառայություններ իրականացնող գործակալության միջոցով), որով նախատեսվում է նրանց՝ ժամանակավոր հիմունքներով ներկայությունն այդ Կողմի տարածքում՝ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը կատարելու նպատակով³ եւ

¹ Միացյալ Թագավորություն. առեւտրային ներկայացուցիչ կատեգորիան ճանաչվում է միայն ծառայություններ վաճառողների դեպքում:

² (h) եւ (i) կետերում նշված ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը պետք է համապատասխանի այն Կողմի օրենքներին եւ կանոնակարգերին եւ մյուս պահանջներին, որտեղ կատարվում է պայմանագիրը:

³ (h) եւ (i) կետերում նշված ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը պետք է համապատասխանի այն Կողմի օրենքներին եւ կանոնակարգերին եւ մյուս պահանջներին, որտեղ կատարվում է պայմանագիրը:

- (j) «որակավորում» նշանակում է դիպլոմներ, վկայագրեր եւ ֆորմալ որակավորման մասին այլ ապացույցներ, որոնք տրվել են օրենսդրական, կարգավորող կամ վարչական դրույթներին համապատասխան նշանակված մարմնի կողմից, եւ որոնք հավաստում են մասնագիտական վերապատրաստումը հաջողությամբ ավարտելը:

ՀՈԴՎԱԾ 154

Հիմնական աշխատակիցները եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտները

1. B բաժնի համաձայն կատարված եւ VIII-C Հավելվածում նշված վերապահումներով կարգավորվող յուրաքանչյուր ոլորտի դեպքում յուրաքանչյուր Կողմ թույլ է տալիս մյուս Կողմի ձեռնարկատերերին իրենց հաստատությունում աշխատանքի վերցնել այդ մյուս Կողմի ֆիզիկական անձանց՝ պայմանով, որ այդ աշխատողները 153-րդ հոդվածով սահմանված հիմնական աշխատակիցներ եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտներ են: Հիմնական աշխատակիցների եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների մուտքը եւ ժամանակավոր կացությունը ներկորպորատիվ փոխադրվողների դեպքում մինչեւ երեք տարի ժամանակահատվածով է, հաստատության գործունեության նպատակներով բիզնես այցելուների դեպքում՝ 90 օր՝ ցանկացած 12-ամսյա ժամանակահատվածում, եւ մեկ տարի՝ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների դեպքում:

2. B բաժնին համապատասխան յուրաքանչյուր ոլորտի դեպքում այն միջոցները, որոնք Կողմը չի ընդունում կամ կիրառում կա՛մ տարածաշրջանային ստորաբաժանման կա՛մ էլ իր ամբողջ տարածքի մակարդակով, սահմանվում են որպես այն ֆիզիկական անձանց ընդհանուր թվի՝ թվային քվոտաների կամ տնտեսական կարիքների գնահատման պահանջի ձեւով սահմանափակումներ, ինչպես նաեւ որպես խտրական սահմանափակումներ, որոնց ձեռնարկատերը կարող է կոնկրետ ոլորտում աշխատանքի վերցնել որպես հիմնական աշխատակիցներ եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտներ, եթե VIII-C հավելվածով այլ բան նախատեսված չէ:

ՀՈԴՎԱԾ 155

Առեւտրային ներկայացուցիչները

Ե կամ Ը բաժիններին համապատասխան կատարված եւ VIII-Բ Հավելվածում նշված վերապահումներով կարգավորվող յուրաքանչյուր ոլորտի դեպքում յուրաքանչյուր Կողմ թույլ է տալիս առեւտրային ներկայացուցիչների մուտքը եւ ժամանակավոր կացությունը մինչեւ 90 օր ժամկետով՝ ցանկացած 12-ամսյա ժամանակահատվածում:

ՀՈԴՎԱԾ 156

Պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողները

1. Կողմերը հաստատում են պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների մուտքի եւ ժամանակավոր կացության վերաբերյալ իրենց համապատասխան պարտավորությունները, որոնք բխում են ԱՀԿ-ի՝ «Ծառայությունների առեւտրի մասին գլխավոր համաձայնագրով» ստանձնած իրենց հանձնառություններից:

2. VIII-D եւ VIII-G Հավելվածներին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր Կողմ թույլ է տալիս իր տարածքում ծառայությունների մատուցումը մյուս Կողմի պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների կողմից՝ հետեւյալ պայմաններին համապատասխան.

(a) ֆիզիկական անձինք պետք է ծառայությունների մատուցման մեջ ներգրավված լինեն ժամանակավոր հիմունքներով՝ որպես այն իրավաբանական անձի աշխատողներ, որը ստորագրել է ծառայությունների մատուցման պայմանագիր՝ 12 ամիսը չգերազանցող ժամկետով.

- (b) մյուս Կողմի տարածք մուտք գործող ֆիզիկական անձինք պետք է առաջարկեն այդ ծառայությունները որպես այն իրավաբանական անձի աշխատողներ, որը ծառայություններ է մատուցել մյուս Կողմի տարածք մուտք գործելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու օրվան անմիջապես նախորդող առնվազն մեկ տարվա ընթացքում, եւ բացի դրանից, մյուս Կողմի տարածք մուտք գործելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու օրվա դրությամբ պայմանագրի առարկա հանդիսացող գործունեության ոլորտում պետք է ունենան առնվազն երեք տարվա մասնագիտական փորձ¹.
- (c) մյուս Կողմի տարածք մուտք գործող ֆիզիկական անձինք պետք է ունենան՝
- (i) բարձրագույն կրթության դիպլոմ կամ համարժեք մակարդակի գիտելիքների առկայությունը հավաստող որակավորում,² եւ
  - (ii) մասնագիտական որակավորումներ, որոնք պահանջվում են այն Կողմի օրենքների եւ կանոնակարգերի կամ այլ միջոցների համաձայն գործունեություն իրականացնելու համար, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը.
- (d) մյուս Կողմի տարածքում ծառայություններ մատուցելու դիմաց ֆիզիկական անձինք չեն ստանում այլ վարձատրություն, բացի այն իրավաբանական անձի կողմից վճարվող վարձատրությունից, որի մոտ աշխատում է ֆիզիկական անձը.
- (e) շահագրգիռ Կողմի տարածք ֆիզիկական անձի մուտք գործելը եւ ժամանակավոր կացությունն ընդհանուր առմամբ չի կարող գերազանցել վեց ամիսը կամ, Լյուքսեմբուրգի դեպքում, 25 շաբաթը՝ ցանկացած 12-ամսյա ժամանակահատվածի ընթացքում կամ պայմանագրի տևողության ժամկետով՝ նայած որն է ավելի կարճ.
- (f) սույն հոդվածի դրույթներով տրամադրվող հասանելիությունը վերաբերում է միայն ծառայությունների մատուցում հանդիսացող այն գործունեությանը, որը պայմանագրի առարկան է, եւ չի ենթադրում այն Կողմի տարածքում տրվող մասնագիտական կոչումով գործունեություն իրականացնելու իրավունք, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը, եւ

¹ Փորձ, որը ձեռք է բերվում չափահաս դառնալուց հետո:

² Այն դեպքում, երբ դիպլոմը կամ որակավորումը ձեռք չի բերվել այն Կողմի տարածքում, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը, այդ Կողմը կարող է գնահատել, թե արդյոք այն համարժեք է բարձրագույն կրթության դիպլոմին, որը պահանջվում է իր տարածքում:

- (g) ծառայությունների մատուցման պայմանագրով ընդգրկված անձանց թիվը չի կարող լինել ավելին, քան անհրաժեշտ է պայմանագիրը կատարելու համար՝ այն Կողմի օրենքներին եւ կանոնակարգերին կամ այլ միջոցներին համապատասխան, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 157

Անկախ մասնագետները

VIII-D եւ VIII-G հավելվածներին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր Կողմ թույլ է տալիս դեպի իր տարածք ծառայությունների մատուցումը մյուս Կողմի անկախ մասնագետների կողմից՝ հետեւյալ պայմաններին համապատասխան.

- (a) ֆիզիկական անձինք պետք է ծառայությունների մատուցման մեջ ներգրավված լինեն ժամանակավոր հիմունքներով՝ որպես մյուս Կողմի տարածքում հիմնադրված ինքնազբաղված անձինք, եւ պետք է ստորագրած լինեն ծառայությունների մատուցման պայմանագիր՝ 12 ամիսը չգերազանցող ժամկետով.
- (b) մյուս Կողմի տարածք մուտք գործող ֆիզիկական անձինք մյուս Կողմի տարածք մուտք գործելու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու օրվա դրությամբ պետք է պայմանագրի առարկա հանդիսացող գործունեության ոլորտում ունենան առնվազն վեց տարվա մասնագիտական փորձ.

- (c) մյուս Կողմի տարածք մուտք գործող ֆիզիկական անձինք պետք է ունենան՝
- (i) բարձրագույն կրթության դիպլոմ կամ համարժեք մակարդակի գիտելիքների առկայությունը հավաստող որակավորում¹, եւ
  - (ii) մասնագիտական որակավորումներ, որոնք պահանջվում են այն Կողմի օրենքների եւ կանոնակարգերի կամ այլ միջոցների համաձայն գործունեություն իրականացնելու համար, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը.
- (d) շահագրգիռ Կողմի տարածք ֆիզիկական անձի մուտք գործելը եւ այնտեղ ժամանակավոր կացությունն ընդհանուր առմամբ չի կարող գերազանցել վեց ամիսը կամ, Լյուքսեմբուրգի դեպքում, 25 շաբաթը՝ ցանկացած 12-ամսյա ժամանակահատվածի ընթացքում կամ պայմանագրի տեւողության ժամկետով՝ նայած որն է ավելի կարճ, եւ
- (e) սույն հոդվածի դրույթներով տրամադրվող հասանելիությունը վերաբերում է միայն ծառայությունների մատուցում հանդիսացող այն գործունեությանը, որը պայմանագրի առարկան է, եւ չի ենթադրում այն Կողմի տարածքում տրվող մասնագիտական կոչումով գործունեություն իրականացնելու իրավունք, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը:

---

¹ Այն դեպքում, երբ դիպլոմը կամ որակավորումը ձեռք չի բերվել այն Կողմի տարածքում, որտեղ մատուցվում է ծառայությունը, այդ Կողմը կարող է գնահատել, թե արդյոք այն համարժեք է բարձրագույն կրթության դիպլոմին, որը պահանջվում է իր տարածքում:

ԲԱԺԻՆ Ե

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ I

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 158

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն բաժինը կիրառվում է Կողմերի՝ լիցենզավորմանը ներկայացվող պահանջների եւ ընթացակարգերի, որակավորմանը ներկայացվող պահանջների եւ ընթացակարգերի հետ կապված այն միջոցների նկատմամբ, որոնք վերաբերում են՝

- (a) ծառայությունների միջսահմանային մատուցմանը,
- (b) իրենց տարածքում Կողմի ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց հիմնադրվելուն, եւ
- (c) իրենց տարածքում 153-րդ հոդվածում նշված ֆիզիկական անձանց կատեգորիաների ժամանակավոր կացությանը:

2. Ծառայությունների միջսահմանային մատուցման դեպքում սույն բաժինը կիրառվում է միայն այն ոլորտների նկատմամբ, որոնց մասով Կողմը ստանձնել է որոշակի հանձնառություններ, եւ այնքանով, որքանով կիրառվում են այդ հանձնառությունները: Հաստատության դեպքում սույն բաժինը չի կիրառվում ոլորտների նկատմամբ այն մասով, որի վերաբերյալ ներկայացվել է VIII-A եւ VIII-E Հավելվածներում նշված վերապահումը: Ֆիզիկական անձանց ժամանակավոր կացության դեպքում սույն բաժինը չի կիրառվում ոլորտների նկատմամբ այն մասով, որի վերաբերյալ ներկայացվել է VIII-C, VIII-D եւ VIII-G Հավելվածներում նշված վերապահումը:

3. Սույն բաժինը չի կիրառվում միջոցների նկատմամբ այնքանով, որքանով դրանք ըստ ժամանակացույցի սահմանափակումներ են:

4. Սույն բաժնի նպատակներով՝

(a) «լիցենզավորման պահանջներ» նշանակում է որակավորմանը ներկայացվող պահանջներից տարբերվող էական պահանջներ, որոնց ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը պետք է համապատասխանի, որպեսզի 1-ին պարբերության մեջ նշված գործունեությունն իրականացնելու համար թույլտվություն ստանա, փոփոխի այն կամ երկարաձգի դրա ժամկետը.

(b) «լիցենզավորման ընթացակարգեր» նշանակում է վարչական կամ ընթացակարգային կանոններ, որոնք պետք է պահպանի այն ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը, որը ցանկանում է ձեռք բերել 1-ին պարբերության մեջ նշված գործունեությունն իրականացնելու թույլտվություն՝ ներառյալ լիցենզիայի փոփոխումը կամ դրա ժամկետի երկարաձգումը, որպեսզի կարողանա ապահովել լիցենզավորման պահանջների կատարումը.

(c) «որակավորման պահանջներ» նշանակում է էական պահանջներ, որոնք վերաբերում են ֆիզիկական անձի՝ ծառայություն մատուցելու իրավասությանը, եւ որոնք պահանջվում է ներկայացնել ծառայություն մատուցելու թույլտվություն ստանալու նպատակով.

(d) «որակավորման ընթացակարգեր» նշանակում է վարչական կամ ընթացակարգային կանոններ, որոնք պետք է պահպանի ֆիզիկական անձը, որպեսզի ապահովի համապատասխանությունը որակավորման պահանջներին՝ ծառայություն մատուցելու թույլտվություն ստանալու նպատակով, եւ

(e) «իրավասու մարմին» նշանակում է ցանկացած կենտրոնական, տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարություն եւ մարմին կամ ոչ կառավարական մարմին, որն իրականացնում է կենտրոնական կամ տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարությունների կամ մարմինների կողմից վերապահված լիազորություններ, որը որոշում է կայացնում ծառայություններ մատուցելու թույլտվության վերաբերյալ, այդ թվում՝ հաստատության միջոցով, կամ ծառայությունների մատուցումից զատ այլ տնտեսական գործունեություն իրականացնելու նպատակով հաստատություն հիմնադրելու թույլտվության վերաբերյալ:

ՀՈԴՎԱԾ 159

Լիցենզավորման եւ որակավորման պայմանները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որպեսզի լիցենզավորմանը ներկայացվող պահանջների եւ ընթացակարգերի, ինչպես նաեւ որակավորմանը ներկայացվող պահանջների եւ ընթացակարգերի հետ կապված միջոցառումները հիմնված լինեն այնպիսի չափորոշիչների վրա, որոնք իրավասու մարմիններին հնարավորություն չեն տալիս կամայականորեն իրականացնելու գնահատման իրենց լիազորությունները:

2. 1-ին պարբերությունում նշված չափանիշներն են՝

(a) հանրային քաղաքականության նպատակին համաչափ,

(b) հստակ եւ ոչ երկիմաստ,

(c) օբյեկտիվ,

(d) նախասահմանված,

(e) նախապես հրապարակված, եւ

(f) թափանցիկ եւ մատչելի:

3. Թույլտվությունը կամ լիցենզիան շնորհվում է այն ժամանակ, երբ պատշաճ ուսումնասիրության արդյունքում սահմանվում է, որ թույլտվություն կամ լիցենզիա ստանալու պայմանները բավարարվել են:

4. Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է ունենա կամ ձեռավորի դատական, արբիտրաժային կամ վարչական ատյաններ կամ ընթացակարգեր, որոնք, շահագրգիռ ձեռնարկատիրոջ կամ ծառայություններ մատուցողի պահանջի դեպքում, կապահովեն գործի անհապաղ վերանայում, եւ համապատասխան հիմքերի առկայության դեպքում, կտրամադրեն իրավական պաշտպանության պատշաճ միջոցներ այն վարչական որոշումների մասով, որոնք վերաբերում են հիմնադրմանը, ծառայությունների միջսահմանային մատուցմանը կամ ֆիզիկական անձանց՝ բիզնես նպատակներով ժամանակավոր ներկայությունը: Եթե այդպիսի ընթացակարգերն անկախ չեն այն գործակալությունից, որի իրավասությանն է վերապահված նշված վարչական որոշում կայացնելը, ապա Կողմերից յուրաքանչյուրն ապահովում է, որ ընթացակարգերով փաստացի նախատեսվեն օբյեկտիվ եւ անկողմնակալ վերանայման մեխանիզմներ:

5. Այն դեպքում, երբ տվյալ գործունեության համար նախատեսված լիցենզիաների թիվը սահմանափակ է առկա բնական ռեսուրսների կամ տեխնիկական հնարավորությունների սղության պատճառով, յուրաքանչյուր Կողմ հնարավոր թեկնածուների նկատմամբ կիրառում է ընտրության ընթացակարգ, որն ապահովում է անկողմնակալության եւ թափանցիկության լիարժեք երաշխիքներ՝ ներառյալ, մասնավորապես, ընթացակարգի մեկնարկի, իրականացման եւ ավարտի մասին պատշաճ հրապարակայնությունը:

6. Սույն հոդվածում նշված պահանջներին համապատասխան՝ ընտրության գործընթացի կանոնները սահմանելիս յուրաքանչյուր Կողմ կարող է հաշվի առնել հանրային քաղաքականության օրինական նպատակները, այդ թվում՝ առողջության, անվտանգության, շրջակա միջավայրի պաշտպանության եւ մշակութային ժառանգության պահպանության նկատառումները:

Լիցենզավորման եւ որակավորման ընթացակարգերը

1. Լիցենզավորման եւ որակավորման ընթացակարգերը եւ պաշտոնական ընթացակարգերը պետք է լինեն հստակ, նախապես հրապարակվեն եւ լինեն այնպիսին, որ դիմումատուների համար ապահովվի իրենց դիմումների օբյեկտիվ եւ անկողմնակալ ուսումնասիրություն:

2. Լիցենզավորման եւ որակավորման ընթացակարգերը եւ պաշտոնական ընթացակարգերը պետք է լինեն հնարավորինս պարզ եւ չպետք է անտեղի բարդացնեն կամ հետաձգեն ծառայության մատուցումը: Լիցենզավորման համար վճարվող ցանկացած վճար¹, որը դիմումատուները հնարավոր է վճարեն իրենց դիմումների հետ կապված, պետք է լինի ողջամիտ եւ թույլտվություն տրամադրելու նշված ընթացակարգերի արժեքին համաչափ:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է լիցենզավորման կամ թույլտվություն տրամադրելու գործընթացում իրավասու մարմնի կողմից օգտագործվող ընթացակարգերի եւ նրա կողմից կայացված որոշումների անկողմնակալություն բոլոր դիմումատուների համար: Իրավասու մարմինն անկախ է որոշումներ կայացնելիս եւ հաշվետու չէ այն ծառայություններ մատուցողին, որի համար պահանջվում է լիցենզիան կամ թույլտվությունը:

4. Այն դեպքում, երբ դիմումներ ներկայացնելու համար սահմանված են որոշակի ժամկետներ, դիմումը ներկայացնելու նպատակով դիմումատուին տրամադրվում է ողջամիտ ժամկետ: Իրավասու մարմինը դիմումին ընթացք է տալիս առանց անհարկի ուշացման: Հնարավորության դեպքում, դիմումներն ընդունվում են էլեկտրոնային ձեւաչափով՝ վավերականության նույն պայմաններով, ինչ թղթային տարբերակի դեպքում:

---

¹ Լիցենզավորման վճարները չեն ներառում աճուրդի, մրցույթի համար նախատեսված վճարները կամ կոնցեսիա տրամադրելու ոչ խտրական այլ միջոցներ, կամ համընդհանուր ծառայություններ մատուցելու համար նախատեսված պարտադիր վճարները:

5. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է դիմումի ուսումնասիրություն, այդ թվում՝ դրա վերաբերյալ վերջնական որոշման կայացում՝ լրացված դիմումը ներկայացնելուց հետո ողջամիտ ժամկետում: Յուրաքանչյուր Կողմ միջոցներ է ձեռնարկում դիմումն ուսումնասիրելու համար ողջամիտ ժամկետներ սահմանելու ուղղությամբ:

6. Իրավասու մարմինը դիմումը թերի համարելու դեպքում, այն ստանալուց հետո ողջամիտ ժամկետում այդ մասին տեղեկացնում է դիմումատուին, հնարավորություն է տալիս ուղղելու թերությունները եւ հնարավորության դեպքում տրամադրելու դիմումն ամբողջականացնելու համար անհրաժեշտ լրացուցիչ տեղեկություններ:

7. Հնարավորության դեպքում, փաստաթղթերի բնօրինակների փոխարեն կարող են ընդունվել փաստաթղթերի հաստատված օրինակները:

8. Եթե դիմումը մերժվում է, ապա իրավասու մարմինն այդ մասին գրավոր եւ առանց անհարկի ուշացման տեղեկացնում է դիմումատուին: Որպես կանոն, դիմումատուն տեղեկացվում է նաեւ դիմումը մերժելու պատճառների եւ որոշումը բողոքարկելու ժամկետի մասին՝ այդպիսի պահանջ ներկայացնելու դեպքում:

9. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ լիցենզիան կամ թույլտվությունը տրամադրվելուն պես ուժի մեջ մտնեն առանց անհարկի ուշացման՝ դրանում նշված ժամկետներին եւ պայմաններին համապատասխան:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ II

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 161

Փոխադարձ ճանաչումը

1. Սույն գլխում ոչինչ չի խոչընդոտում Կողմին՝ պահանջել, որ ֆիզիկական անձինք ունենան անհրաժեշտ որակավորումներ եւ մասնագիտական փորձ, որոնք գործունեության նշված ոլորտի համար պահանջվում են այն տարածքում, որտեղ ծառայությունը մատուցվում է:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ իր տարածքում համապատասխան մասնագիտական մարմիններին խրախուսում է որակավորումների եւ մասնագիտական փորձի փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնել Գործընկերության կոմիտե՝ առեւտրի հարցերով հանդիպման ժամանակ՝ թույլտվության տրամադրման, լիցենզավորման, ձեռնարկատերերի եւ ծառայություններ մատուցողների գործունեության ու հավաստագրման եւ, մասնավորապես, մասնագիտական ծառայությունների համար յուրաքանչյուր Կողմի կիրառած չափանիշները ձեռնարկատերերի եւ ծառայություններ մատուցողների կողմից, ամբողջապես կամ մասամբ, կատարելու նպատակով:

3. 2-րդ պարբերության մեջ նշված առաջարկությունը ստանալուն պես Գործընկերության կոմիտեն իր առեւտրի հարցերով հանդիպման ժամանակ ողջամիտ ժամկետում ուսումնասիրում է այդ առաջարկությունը՝ պարզելու համար, թե արդյոք այն համապատասխանում է սույն Համաձայնագրին, եւ այնտեղ ներառված տեղեկությունների հիման վրա գնահատում է, մասնավորապես՝

(a) որքանով են ծառայություններ մատուցողների եւ ձեռնարկատերերի թույլտվության, լիցենզիաների, գործունեության եւ հավաստագրման համար յուրաքանչյուր Կողմի կիրառած ստանդարտներն ու չափանիշները համընկնում, եւ

(b) որակավորումների եւ մասնագիտական փորձի փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ համաձայնագրի հնարավոր ազդեցությունը տնտեսության վրա:

4. Եթե 3-րդ պարբերության մեջ նշված պահանջները բավարարվում են, ապա Գործընկերության կոմիտեն, իր առևտրի հարցերով հանդիպման ժամանակ, սահմանում է փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ համաձայնագրի վերաբերյալ բանակցելու համար անհրաժեշտ քայլերը, եւ դրանից հետո Կողմերի իրավասու մարմիններին առաջարկում է սկսել բանակցությունները:

5. Ցանկացած այդպիսի համաձայնագիր պետք է համապատասխանի ԱՀԿ համաձայնագրի համապատասխան դրույթներին եւ, մասնավորապես՝ ԱՀԿ համաձայնագրի 1B հավելվածում ընդգրկված՝ Ծառայությունների առևտրի մասին գլխավոր համաձայնագրի (ԾԱԳՀ) VII հոդվածին:

ՀՈՒՎԱԾ 162

Թափանցիկությունը եւ գաղտնի տեղեկությունների բացահայտումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ անհապաղ պատասխանում է մյուս Կողմի՝ ընդհանուր կիրառության իր որեւէ միջոցառման կամ միջազգային համաձայնագրի վերաբերյալ որոշակի տեղեկություններ տրամադրելու մասին բոլոր պահանջներին, որոնք առնչվում են սույն Համաձայնագրին կամ ազդում են դրա վրա: Կողմերից յուրաքանչյուրը մյուս Կողմի ձեռնարկատերերին եւ ծառայություն մատուցողներին, պահանջի հիման վրա, այդ հարցերի վերաբերյալ որոշակի տեղեկություններ տրամադրելու նպատակով նաեւ հիմնում է մեկ կամ ավելի տեղեկատվական կետեր: Կողմերը միմյանց ծանուցում են տեղեկատվական կետերի մասին սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում: Պարտադիր չէ, որ տեղեկատվական կետերն օրենքների եւ կանոնակարգերի ավանդապահներ լինեն:

2. Սույն Համաձայնագրով չի կարող նախատեսվել որևէ Կողմի կողմից այնպիսի գաղտնի տեղեկություններ տրամադրելու պահանջ, որոնց բացահայտումը կխոչընդոտի օրենքի կատարման ապահովումը կամ որևէ այլ կերպ կհակասի հանրային շահին, կամ որոնք կարող են սահմանափակել պետական կամ մասնավոր առանձին ձեռնարկությունների օրինական առևտրային շահերը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ III

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 163

Համակարգչային ծառայությունների վերաբերյալ պայմանավորվածությունը

1. Համակարգչային ծառայությունների առևտուրը B, C եւ D բաժիններին համապատասխան ազատականացնելիս Կողմերն ապահովում են 2-ից 4-րդ պարբերություններին համապատասխանությունը:

2. Հիմնական ապրանքների դասակարգում (ՀԱԴ¹) 84-ը, որը Միավորված ազգերի կազմակերպության կողմից համակարգչային եւ հարակից ծառայությունները նկարագրելու համար օգտագործվող ծածկագիրն է, ընդգրկում է համակարգչային եւ հարակից բոլոր ծառայությունները մատուցելու համար օգտագործվող հիմնական գործառույթները՝ համակարգչային ծրագրեր, որոնք սահմանվում են որպես հրահանգների խմբեր, որոնք անհրաժեշտ են համակարգիչն աշխատեցնելու եւ հաղորդակցելու համար (ներառյալ դրանց մշակումն ու իրականացումը), տվյալների մշակում եւ պահում, եւ հարակից ծառայություններ, ինչպիսիք են խորհրդատվությունը եւ հաճախորդների աշխատակիցների վերապատրաստումը: Տեխնոլոգիական առաջընթացը հանգեցրել է այդ ծառայությունների առաջարկի աճի՝ որպես հարակից ծառայությունների ամբողջություն կամ փաթեթ, որը կարող է ներառել այս հիմնական գործառույթների որոշ մասը կամ բոլորը: Օրինակ՝ այնպիսի ծառայությունները, ինչպիսիք են կայքերի կամ դոմենների տեղաբաշխումը, տվյալների խորքային վերլուծության ծառայությունները եւ ցանցային հաշվարկը, որոնցից յուրաքանչյուրը բաղկացած է համակարգչային հիմնական գործառույթների համակցությունից:

¹ Հիմնական ապրանքների դասակարգում՝ ինչպես սահմանված է Միավորված ազգերի կազմակերպության վիճակագրական բյուրոյի վիճակագրական փաստաթղթերի M շարքի թիվ 77-ում, ՀԱԴ, 1991 թվական:

3. Համակարգչային եւ հարակից ծառայությունները, անկախ նրանից, թե արդյոք դրանք մատուցվում են ցանցի միջոցով, այդ թվում՝ ինտերնետի, ներառում են բոլոր այն ծառայությունները, որոնց համաձայն տրամադրվում է՝

- (a) համակարգիչների կամ համակարգչային համակարգերի կամ դրանց մասով խորհրդատվություն, մարտավարություն, վերլուծություն, պլանավորում, մասնագրում, դիզայն, մշակում, տեղադրում, իրականացում, ինտեգրում, փորձարկում, վրիպագերծում, թարմացում, աջակցություն, տեխնիկական աջակցություն, կամ կառավարում,
- (b) համակարգչային ծրագրեր, որոնք սահմանվում են որպես հրահանգների խմբեր, որոնք անհրաժեշտ են համակարգիչն աշխատեցնելու եւ հաղորդակցելու համար (իրար միջեւ եւ իրենցից)՝ ներառյալ համակարգիչների կամ համակարգչային ծրագրերի կամ դրանց մասով խորհրդատվություն, մարտավարություն, վերլուծություն, պլանավորում, մասնագրում, դիզայն, մշակում, տեղադրում, իրականացում, ինտեգրում, փորձարկում, վրիպագերծում, թարմացում, ադապտացում, ընթացիկ սպասարկում, աջակցություն, տեխնիկական աջակցություն, կառավարում կամ օգտագործում,
- (c) տվյալների մշակում, տվյալների պահում, տվյալների տեղաբաշխում կամ տվյալների բազային առնչվող ծառայություն,
- (d) գրասենյակային մեքենաների եւ սարքավորումների՝ ներառյալ համակարգիչների սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայություններ, կամ
- (e) հաճախորդների անձնակազմի վերապատրաստման ծառայություններ՝ կապված համակարգչային ծրագրերի, համակարգիչների կամ համակարգչային համակարգերի հետ, եւ այլուր չդասակարգված:

4. Համակարգչային եւ հարակից ծառայությունները հնարավորություն են տալիս մատուցելու այլ ծառայություններ, ինչպես օրինակ՝ բանկային, եւ՝ էլեկտրոնային, եւ՝ այլ միջոցներով: Այդպիսի դեպքերում կարելու է տարբերակել հնարավորություն տվող ծառայությունը, ինչպես օրինակ՝ կայքերի տեղաբաշխման կամ հավելվածների տեղաբաշխման, եւ բովանդակությունը կամ էլեկտրոնային տարբերակով մատուցվող հիմնական ծառայությունը, ինչպես օրինակ՝ բանկային ծառայությունը, որը մատակարարվում է էլեկտրոնային եղանակով: Այդպիսի դեպքերում բովանդակությունը կամ հիմնական ծառայությունը չի կարգավորվում ՀԱԴ 84-ով:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ IV

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ¹

ՀՈԴՎԱԾ 164

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն ենթաբաժնով սահմանվում են փոստային բոլոր ծառայությունների կարգավորման շրջանակի սկզբունքները:
2. Սույն ենթաբաժնի եւ B, C եւ D բաժինների նպատակով՝
  - (a) «լիցենզիա» նշանակում է կարգավորող մարմնի կողմից անհատ մատակարարին շնորհված թույլտվություն, որը պահանջվում է՝ նախքան տվյալ ծառայությունը մատուցելու գործունեությունն սկսելը, եւ
  - (b) «համընդհանուր ծառայություն» նշանակում է Կողմի տարածքի բոլոր կետերում սահմանված որակի փոստային ծառայությունների նվազագույն փաթեթի մշտական մատուցում:

ՀՈԴՎԱԾ 165

Շուկայի գործունեությունը խաթարող գործելակերպի կանխարգելումը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որպեսզի համընդհանուր ծառայությունների հետ կապված պարտավորություններին կամ փոստային մենաշնորհին ենթակա փոստային ծառայություններ մատուցողը ձեռնպահ մնա շուկայի գործունեությունը խաթարող գործելակերպից, ինչպիսիք են՝

---

¹ Սույն բաժինը կիրառվում է թե՛ ՀԱԴ 7511-ի, եւ թե՛ ՀԱԴ 7512-ի նկատմամբ:

- (a) այդպիսի ծառայությունների մատուցումից ստացված շահույթի օգտագործումն էքսպրես առաքման ծառայությունների կամ որեւէ ոչ համընդհանուր առաքման ծառայության մատուցման խաչաձեւ սուբսիդավորման նպատակով, եւ
- (b) սակագների կամ համընդհանուր ծառայությունների հետ կապված պարտավորություններին կամ փոստային մենաշնորհին ենթակա փոստային ծառայությունների մատուցման այլ ժամկետների ու պայմանների մասով այնպիսի հաճախորդների միջեւ անհիմն տարբերակումը, ինչպիսիք են բիզնես հաճախորդները, մեծ քանակությամբ նամակներ ուղարկողները կամ էքսպեդիտորները:

ՀՈԴՎԱԾ 166

Համընդհանուր ծառայությունները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ իրավունք ունի սահմանելու համընդհանուր ծառայության մասով պարտավորության այն տեսակը, որը ցանկանում է ունենալ: Այդպիսի պարտավորությունները, *per se*, չեն համարվի հակամրցակցային՝ պայմանով, որ դրանք կիրառվեն թափանցիկ, ոչ խտրական եւ մրցակցային տեսակետից չեզոք եղանակով եւ անհրաժեշտից ավելի ծանրաբեռնող չլինեն սովյալ Կողմի սահմանած՝ համընդհանուր ծառայության այդ տեսակի համար:
2. Օգտագործողների կարիքները բավարարելու նկատառումով՝ համընդհանուր ծառայության սակագները պետք է մատչելի լինեն:

ՀՈԴՎԱԾ 167

Լիցենզիաները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է միջոցներ ձեռնարկի՝ համընդհանուր ծառայության մեջ չընդգրկված ծառայությունների համար պահանջվող լիցենզիաները պարզ գրանցմամբ փոխարինելու համար:

2. Այն դեպքում, երբ պահանջվում է լիցենզիա՝
- (a) լիցենզիաների ժամկետներն ու պայմանները, որոնք չեն կարող լինել ավելի խիստ, քան անհրաժեշտ է դրանցով հետապնդվող նպատակին հասնելու համար, պետք է հասանելի լինեն հանրությանը,
  - (b) դիմումատուն պետք է տեղեկացվի լիցենզիա տալը մերժելու հիմքերի մասին՝ նման պահանջ ներկայացվելու դեպքում, եւ
  - (c) յուրաքանչյուր Կողմ պետք է նախատեսի անկախ մարմնի միջոցով բողոքարկման այնպիսի ընթացակարգ, որը կլինի թափանցիկ, ոչ խտրական եւ օբյեկտիվ չափանիշների վրա հիմնված:

ՀՈԴՎԱԾ 168

Կարգավորող մարմնի անկախությունը

Կարգավորող մարմինը պետք է իրավաբանորեն առանձին լինի փոստային եւ առաքման ծառայություններ մատուցողից եւ հաշվետու չլինի նրան: Կարգավորող մարմնի որոշումները եւ դրա կողմից կիրառվող ընթացակարգերը պետք է անկողմնակալ լինեն շուկայի բոլոր մասնակիցների համար:

ՀՈԴՎԱԾ 169

Աստիճանական մոտարկումը

Կողմերն ընդունում են Հայաստանի Հանրապետության՝ փոստային ծառայությունների վերաբերյալ օրենսդրությունը Եվրոպական միության օրենսդրությանն աստիճանական մոտարկման կարեւորությունը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ V

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆՅԵՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈՒՎԱԾ 170

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն ենթաբաժնով սահմանվում են էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի եւ ծառայությունների մատուցման կարգավորման շրջանակի սկզբունքները, որոնք ազատականացվել են B, C եւ D բաժինների համաձայն:

2. Սույն ենթաբաժնի նպատակներով՝
  - (a) «էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանց» նշանակում է փոխանցման համակարգեր եւ, եթե կիրառելի է, փոխանջատման կամ ուղղորդող սարքավորումներ եւ այլ ռեսուրսներ՝ ներառյալ ոչ ակտիվ ցանցային տարրերը, որոնք թույլ են տալիս ազդանշանների փոխանցել մալուխով, ռադիոյով, օպտիկական կամ այլ էլեկտրամագնիսական միջոցներով.

  - (b) «էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություն» նշանակում է ծառայություն, որն ամբողջությամբ կամ հիմնականում բաղկացած է էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերով ազդանշանների փոխանցումից՝ ներառյալ ցանցերի միջոցով հեռարձակման նպատակով օգտագործվող հեռահաղորդակցության ծառայությունները եւ փոխանցման ծառայությունները. այդ ծառայությունները չեն ներառում այնպիսի ծառայություններ, որոնք մատուցում կամ իրականացնում են խմբագրական հսկողություն այն բովանդակության նկատմամբ, որը հեռարձակվում է էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի եւ ծառայությունների միջոցով.

  - (c) «հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություն» նշանակում է էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայության որեւէ տեսակ, որը Կողմն ուղղակիորեն կամ ըստ էության պահանջում է, որպեսզի հասանելի լինի հանրությանը.

- (d) «հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանց» նշանակում է էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանց, որն ամբողջությամբ կամ հիմնականում օգտագործվում է հանրությանը հասանելի էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցելու նպատակով եւ որն օժանդակում է տեղեկությունների փոխանցմանը ցանցային վերջնակետերի միջեւ.
- (e) «հանրային հեռահաղորդակցության ծառայություն» նշանակում է հեռահաղորդակցության ցանկացած փոխադրման ծառայություն, որը Կողմն ուղղակիորեն կամ ըստ էության պահանջում է, որ հասանելի լինի հանրությանը. այդպիսի ծառայությունները կարող են ներառել, *inter alia*, հեռագիրը, հեռախոսը, տելեքսը եւ տվյալների փոխանցումը, որը սովորաբար ներառում է երկու կամ ավելի կետերի միջեւ հաճախորդի կողմից մատակարարվող տեղեկությունների փոխանցումն իրական ժամանակում՝ առանց հաճախորդի տեղեկությունների ձեւի կամ բովանդակության որեւէ փոփոխության վերջնակայանների միջեւ.
- (f) «էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում կարգավորող մարմին» նշանակում է այն մարմինը կամ մարմինները, որոնց Կողմը տվել է սույն ենթաբաժնում նշված էլեկտրոնային հաղորդակցությունը կարգավորելու իրավասություն.
- (g) «էական հարմարություններ» նշանակում է հանրային հաղորդակցության ցանցի եւ ծառայության հարմարություններ, որոնք՝
- (i) բացառապես կամ առավելապես մատուցվում են մեկ կամ սահմանափակ թվով մատակարարների կողմից, եւ
  - (ii) ծառայություն մատուցելու նպատակով չեն կարող տնտեսապես կամ տեխնիկապես փոխարինվել.

- (h) «հարակից հարմարություններ» նշանակում է այն հարակից ծառայությունները, ֆիզիկական ենթակառուցվածքները եւ մյուս հարմարությունները կամ տարրերը, որոնք գործում են էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցին կամ ծառայությանը հարակից՝ հնարավոր դարձնելով այդ ցանցով կամ ծառայության միջոցով ծառայությունների մատուցումը կամ նման հնարավորություն ունեն եւ, *inter alia*, ներառում են շենքերը կամ շենքերի մուտքերը, շենքի մալուխային գծերը, ալեհավաքները, աշտարակները եւ մյուս օժանդակ կառույցները, անցուղիները, խողովակաշարերը, կայմերը, դիտահորերը եւ խցիկները.
- (i) «խոշոր օպերատորը»¹ էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում՝ էական հարմարությունների նկատմամբ հսկողության կամ շուկայում իր դիրքն օգտագործելու արդյունքում էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների համապատասխան շուկայում մասնակցության պայմանների վրա (հաշվի առնելով գինը եւ մատակարարումը) էականորեն ազդելու կարողություն ունեցող մատակարարն է.
- (j) «հասանելիություն» նշանակում է հարմարությունները կամ ծառայություններն այլ մատակարարին սահմանված պայմաններով հասանելի դարձնելը՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցելու նպատակով, որը ներառում է, *inter alia*,
- (i) ցանցային տարրերի եւ հարակից հարմարությունների հասանելիությունը, որը կարող է ներառել սարքավորումների հաղորդակցությունը ֆիքսված կամ ոչ ֆիքսված միջոցներով, մասնավորապես, դա ներառում է տեղական հանգույցի եւ այն հարմարությունների ու ծառայությունների հասանելիությունը, որոնք անհրաժեշտ են տեղական հանգույցի միջոցով ծառայություն մատուցելու համար,
- (ii) ֆիզիկական ենթակառուցվածքին հասանելիությունը՝ ներառյալ շենքերին, անցուղիներին եւ կայմերին,
- (iii) համակարգչային ծրագրերի համապատասխան համակարգերին, այդ թվում՝ գործառնական աջակցության համակարգերին հասանելիությունը,
- (iv) տեղեկատվական համակարգերին կամ տվյալների բազաներին հասանելիությունը՝ նախնական պատվիրման, տրամադրման, պատվիրման, սպասարկման եւ վերանորոգման հայտերի եւ զանձումների նպատակով,

¹ Կողմերը համաձայնում են, որ «խոշոր օպերատորը» համարժեք է շուկայում զգալի դիրք ունեցող մատակարարին:

- (v) համարների վերահաղորդմանը կամ համարժեք գործառույթներ առաջարկող համակարգերին հասանելիությունը,
  - (vi) ֆիքսված եւ շարժական ցանցերին հասանելիությունը, մասնավորապես՝ ռոումինգի նպատակով, եւ
  - (vii) վիրտուալ ցանցային ծառայություններին հասանելիությունը.
- (k) «փոխկապակցում» նշանակում է միեւնույն կամ տարբեր մատակարարների կողմից օգտագործվող հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի ֆիզիկական եւ տրամաբանական կապակցում՝ մեկ մատակարարի օգտագործողներին միեւնույն կամ մեկ այլ մատակարարի օգտագործողների հետ հաղորդակցվելու հնարավորություն տալու կամ մեկ այլ մատակարարի կողմից մատուցվող ծառայություններին հասանելիություն ունենալու նպատակով, այնպիսի ծառայությունները, որոնք կարող են մատուցել ներգրավված կողմերը կամ ցանցերին հասանելիություն ունեցող այլ կողմեր.
- (l) «համընդհանուր ծառայություն» նշանակում է սահմանված որակի ծառայությունների նվազագույն փաթեթը, որը պետք է Կողմի տարածքում հասանելի լինի բոլոր օգտագործողներին՝ անկախ աշխարհագրական դիրքից, եւ լինի մատչելի. դրանց շրջանակը եւ իրականացումը որոշում է Կողմերից յուրաքանչյուրը, եւ.
- (m) «համարի տեղափոխելիություն» նշանակում է հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների բոլոր այն բաժանորդներին ընձեռված հնարավորություն, որոնք հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների միեւնույն կատեգորիայի մատուցողների միջեւ անցում կատարելիս դիմում են միեւնույն վայրում միեւնույն հեռախոսահամարները պահպանելու պահանջով՝ առանց որակի, վստահելիության կամ հարմարության վատթարացման:

Կարգավորող մարմինը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերը եւ ծառայությունները կարգավորող մարմիններն իրավաբանորեն առանձին եւ գործառույթի մասով անկախ լինեն էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի, էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների ցանկացած մատուցողից կամ էլեկտրոնային սարքավորումների ցանկացած մատակարարից:

2. Այն Կողմը, որն ունի էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի օպերատորների կամ ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ սեփականության կամ հսկողության իրավունք, ապահովում է կարգավորող գործառույթի կառուցվածքային արդյունավետ առանձնացումը սեփականության կամ հսկողության իրավունքի հետ կապված գործունեությունից: Կարգավորող մարմինը գործում է անկախ եւ ազգային օրենսդրությամբ իրեն վերապահված այդ գործառույթների կատարման առնչությամբ ցուցումներ չպետք է հայցի կամ ստանա որեւէ այլ մարմնից:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր կարգավորող մարմիններն ունենան բավականաչափ լիազորություններ, որպեսզի կարգավորեն ոլորտը, եւ ունենան համապատասխան ֆինանսական եւ մարդկային ռեսուրսներ, որպեսզի կատարեն իրենց հանձնարարված առաջադրանքը: Միայն 7-րդ պարբերության մեջ նշված բողոքարկման մարմինները լիազորություն ունեն կասեցնելու կամ չեղյալ հայտարարելու կարգավորող մարմինների որոշումները:

Կարգավորող մարմինն վերապահված գործառույթները հրապարակվում են հեշտությամբ հասանելի եւ պարզ ձևով, մասնավորապես, եթե այդ գործառույթները վերապահված են մեկից ավելի մարմինների: Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր կարգավորող մարմիններն ունենան առանձին տարեկան բյուջեներ: Բյուջեները պետք է հրապարակվեն:

4. Կարգավորող մարմինների որոշումները եւ դրանց կողմից կիրառվող ընթացակարգերը պետք է անկողմնակալ լինեն շուկայի բոլոր մասնակիցների նկատմամբ:

5. Կարգավորող մարմինների լիազորություններն իրականացվում են թափանցիկ եւ ժամանակին:

6. Կարգավորող մարմինները պետք է լիազորություն ունենան ապահովելու, որ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի օպերատորները եւ ծառայություններ մատուցողները, նման պահանջ ներկայացվելու դեպքում, իրենց անհապաղ տրամադրեն բոլոր տեղեկությունները՝ ներառյալ ֆինանսական տեղեկությունները, որոնք կարգավորող մարմիններին անհրաժեշտ են իրենց առաջադրված խնդիրներն իրագործելու համար՝ սույն ենթաբաժնին համապատասխան: Պահանջված տեղեկությունները պետք է լինեն կարգավորող մարմինների կողմից իրենց առջեւ դրված խնդիրների կատարմանը համաչափ, եւ դրանց հետ պետք է գործ ունենալ գաղտնիության պահանջների պահպանմամբ:

7. Ցանկացած օգտագործող կամ օպերատոր, որին վերաբերում է կարգավորող մարմնի որոշումը, իրավունք ունի բողոքարկելու այդ որոշումը ներգրավված կողմերից անկախ գործող բողոքարկման մարմնին: Այդ մարմինը, որը կարող է լինել դատարանը, պետք է ունենա համապատասխան մասնագիտական փորձառություն, որպեսզի կարողանա արդյունավետորեն իրականացնել իր գործառույթները: Գործի հանգամանքները պետք է պատշաճորեն հաշվի առնվեն, իսկ բողոքարկման մեխանիզմը պետք է արդյունավետ լինի: Վերանայման ընթացակարգերի համար պատասխանատու այն մարմինների մասով, որոնք իրենց բնույթով դատական մարմիններ չեն, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ դրանց կողմից ընդունված որոշումների համար միշտ ներկայացվի գրավոր հիմնավորում, իսկ դրանց որոշումները նաեւ ենթակա լինեն վերանայման անկողմնակալ եւ անկախ դատական մարմնի կողմից: Բողոքարկման մարմինների կողմից ընդունված որոշումները պետք է արդյունավետորեն կատարվեն: Կախված բողոքարկման արդյունքից՝ կարգավորող մարմնի որոշումը պահպանում է իր ուժը, եթե միջանկյալ միջոցներ չեն շնորհվում՝ ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան:

8. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ կարգավորող մարմնի ղեկավարը կամ, եթե կիրառելի է, կոլեգիալ մարմնի՝ կարգավորող մարմնի կազմում այդ գործառույթն իրականացնող անդամները կամ նրանց փոխարինող անձինք պաշտոնից ազատվեն միայն այն դեպքում, եթե նրանք այլևս չեն բավարարում ներպետական օրենսդրությամբ նախապես սահմանված՝ իրենց պարտականությունների կատարման համար պահանջվող պայմանները: Պաշտոնից ազատելու այդպիսի որոշումը պետք է հրապարակվի պաշտոնից ազատելու պահին: Կարգավորող մարմնի՝ պաշտոնից ազատված ղեկավարին կամ, եթե կիրառելի է, այդ գործառույթն իրականացնող կոլեգիալ մարմնի անդամներին տրվում է ազատման պատճառները հիմնավորող փաստաթուղթ, եւ նրանք իրավունք ունեն պահանջելու դրա հրապարակումը, եթե դա այլ կերպ չի կարող տեղի ունենալ, ինչի դեպքում այն պետք է հրապարակվի:

ՀՈՒՎԱԾ 172

Էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցեր տրամադրելու եւ ծառայություններ մատուցելու թույլտվությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ թույլատրում է էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի տրամադրումը կամ ծառայությունների մատուցումը, եթե դա հնարավոր է, պարզ ծանուցման միջոցով: Չի պահանջվում, որ ծանուցումից հետո սվյալ ծառայություն մատուցողը՝ նախքան թույլտվությունից բխող իրավունքներն իրականացնելը, կարգավորող մարմնից ստանա հստակ որոշում կամ որեւէ այլ վարչական ակտ: Այդպիսի թույլտվությունից բխող իրավունքներն ու պարտականությունները հրապարակվում են հեշտորեն հասանելի ձևով: Պարտականությունները պետք է համաչափ լինեն սվյալ ծառայության բովանդակությանը:

2. Անհրաժեշտության դեպքում, Կողմը կարող է պահանջել ռադիոհաճախականությունների եւ թվերի օգտագործման իրավունքի լիցենզիա, որպեսզի հնարավոր լինի՝

(a) խուսափել վնասակար միջամտությունից,

(b) ապահովել ծառայության տեխնիկական որակը,

(c) երաշխավորել ռադիոհաճախականության տիրույթի արդյունավետ օգտագործումը, կամ

(d) իրականացնել ընդհանուր շահերից բխող այլ նպատակներ:

3. Եթե Կողմը պահանջում է լիցենզիա, ապա նա պետք է՝

(a) հրապարակի լիցենզավորման բոլոր չափանիշները եւ լիցենզիայի համար ներկայացված դիմումի հետ կապված որոշում կայացնելու համար սովորաբար պահանջվող ողջամիտ ժամանակահատվածի մասին տեղեկություն,

(b) լիցենզիա տրամադրելը մերժելու պատճառները գրավոր տրամադրի դիմումատուին՝ այդպիսի պահանջ ներկայացվելու դեպքում, եւ

(c) դիմումատուին հնարավորություն տա լիցենզիա տրամադրելը մերժելու դեպքում դիմելու բողոքարկման մարմին:

4. Վարչական բոլոր ծախսերը դրվում են մատակարարների վրա՝ օբյեկտիվ, թափանցիկ, համաչափ եւ ծախսերի նվազեցման ձևով: 1-ին պարբերության մեջ նշված թույլտվության կամ 2-րդ պարբերության մեջ նշված լիցենզիայով ծառայություն մատուցող կամ ցանց տրամադրող օպերատորների նկատմամբ Կողմի կողմից նշանակված ցանկացած վարչական ծախս, ընդհանուր առմամբ, սահմանափակվում է միայն տվյալ թույլտվության եւ լիցենզիայի տրամադրման, վերահսկման եւ իրականացման համար փաստացի վարչական ծախսերով: Այդ վարչական ծախսերը կարող են ներառել միջազգային համագործակցության, ներդաշնակեցման եւ ստանդարտացման, շուկայի վերլուծության, մոնիթորինգի համապատասխանության եւ շուկայի այլ հսկողության, ինչպես նաեւ կարգավորման աշխատանքների հետ կապված ծախսերը, որոնք ներառում են օրենսդրության եւ վարչական որոշումների, ինչպես օրինակ՝ հասանելիության եւ փոխկապակցման վերաբերյալ որոշումների նախապատրաստումն ու կատարումը:

Առաջին ենթապարբերության մեջ նշված վարչական ծախսերը չեն ներառում աճուրդի, տենդերի համար նախատեսված վճարները կամ կոնցեսիա տրամադրելու ոչ խտրական մյուս միջոցները կամ համընդհանուր ծառայությունների մատուցման համար նախատեսված պարտադիր վճարները:

ՀՈԴՎԱԾ 173

Սահմանափակ ռեսուրսները

1. Սահմանափակ ռեսուրսների, այդ թվում՝ ռադիոհաճախականության տիրույթի, թվերի եւ սերվիտուտի իրավունքի բաշխումը եւ դրանք օգտագործելու իրավունքի շնորհումն իրականացվում են բաց, օբյեկտիվ, ժամանակին, թափանցիկ, ոչ խտրական եւ համաչափ ձևով: Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է այնպես անի, որ իր ընթացակարգերը հիմնված լինեն օբյեկտիվության, թափանցիկության, ոչ խտրականության եւ համաչափության չափանիշների վրա:
2. Բաշխված հաճախականությունների միջակայքերի ընթացիկ իրավիճակի մասին տեղեկությունները ենթակա են հրապարակման, իսկ կառավարության կողմից առանձին նպատակներով օգտագործման համար բաշխված ռադիոհաճախականության տիրույթների վերաբերյալ մանրամասների հրապարակում չի պահանջվում:
3. Յուրաքանչյուր Կողմ իրեն իրավունք է վերապահում սահմանելու եւ կիրառելու տիրույթի եւ հաճախականության կառավարման միջոցառումներ, որոնց արդյունքում կարող են սահմանափակվել էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցողների թիվը՝ պայմանով, որ դա արվի սույն Համաձայնագրին համապատասխան: Այդ իրավունքը ներառում է հաճախականությունների միջակայքերը բաշխելու հնարավորությունը՝ հաշվի առնելով ներկա եւ ապագա կարիքներն ու տիրույթների հասանելիությունը: Կողմի՝ տիրույթներ բաշխելու եւ տրամադրելու, ինչպես նաեւ հաճախականությունը կառավարելու միջոցառումները, per se, 144-րդ, 149-րդ եւ 150-րդ հոդվածներին չհամապատասխանող միջոցառումներ չեն:

Հասանելիությունը եւ փոխկապակցվածությունը

1. Հասանելիությունը եւ փոխկապակցվածությունը պետք է սկզբունքորեն համաձայնեցվեն տվյալ օպերատորների միջեւ առեւտրային բանակցությունների հիման վրա:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների բոլոր օպերատորներն ունենան իրար հետ փոխկապակցման շուրջ բանակցելու իրավունք, իսկ մեկ այլ օպերատորի կողմից նման պահանջ ներկայացվելու դեպքում՝ պարտավորություն՝ հանրությանը հասանելի էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցեր տրամադրելու եւ ծառայություններ մատուցելու նպատակով: Որեւէ Կողմ չպետք է կիրառի իրավական կամ վարչական ներգործության որեւէ միջոց, որը հասանելիություն կամ փոխկապակցում շնորհող օպերատորներին պարտավորեցնում է համարժեք ծառայությունների համար տարբեր օպերատորների առաջարկել տարբեր պայմաններ կամ նրանց վրա դնել այնպիսի պարտավորություններ, որոնք առնչություն չունեն մատուցվող ծառայությունների հետ:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ մատակարարները, որոնք հասանելիության կամ փոխկապակցման վերաբերյալ պայմանավորվածություններ ձեռք բերելու նպատակով իրականացվող բանակցությունների ընթացքում մեկ այլ մատակարարից ձեռք են բերում տեղեկություններ, այդ տեղեկությունները կարողանան օգտագործել բացառապես այն նպատակով, որի համար դրանք տրամադրվել են եւ շարունակաբար պահպանեն փոխանցված կամ պահված տեղեկությունների գաղտնիությունը:

4. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր տարածքում խոշոր օպերատորն էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցողներին ողջամիտ եւ ոչ խտրական¹ ժամկետներով ու պայմաններով ընձեռի իր այն հիմնական հարմարություններին հասանելիության հնարավորություն, որոնք, *inter alia*, ներառում են ցանցային տարրեր, հարակից հարմարություններ եւ օժանդակ ծառայություններ:

---

¹ Սույն ենթաբաժնի նպատակով՝ «ոչ խտրական» եզրույթը վերաբերում է 150-րդ հոդվածով սահմանված ազգային ռեժիմին, ինչպես նաեւ այս եզրույթը ոլորտին հատուկ իմաստով գործածվում է արտացոլելու այն «ժամկետները եւ պայմանները, որոնք պակաս բարենպաստ չեն, քան միեւնույն հանգամանքներում նմանատիպ հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի որեւէ օգտագործողի տրամադրված պայմանները»

5. Հանրային հեռահաղորդակցության ծառայությունների դեպքում խոշոր օպերատորի հետ փոխկապակցումն ապահովվում է ցանցի՝ տեխնիկապես հնարավոր ցանկացած կետում: Այդպիսի փոխկապակցում տրամադրվում է՝

(a) ոչ խտրական ժամկետներով, պայմաններով (այդ թվում՝ տեխնիկական ստանդարտների, մասնագրերի, որակի եւ պահպանման առումով) եւ դրույքաչափով, ինչպես նաեւ այնպիսի որակով, որը պակաս բարենպաստ չէ, քան այն, որը տրամադրվում է այդպիսի խոշոր օպերատորի կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների համար, կամ իրար հետ չփոխկապակցված օպերատորների կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների կամ էլ դրանց դուստր ձեռնարկությունների կամ այլ փոխկապակցված անձանց համար:

(b) ժամանակին, այնպիսի ժամկետներով, պայմաններով (այդ թվում՝ տեխնիկական ստանդարտների, մասնագրերի, որակի եւ պահպանման առումով) եւ ծախսերի վրա հիմնված դրույքաչափով, որոնք թափանցիկ են, ողջամիտ, հաշվի են առնում տնտեսական իրագործելիությունը եւ բավարար չափով տարանջատված են այնպես, որ օպերատորը կարիք չունենա վճարելու այն ցանցային տարրերի կամ հարմարությունների համար, որոնք մատուցվող ծառայության համար չեն պահանջվում, եւ

(c) պահանջի դեպքում՝ օգտագործողների մեծ մասին առաջարկվող ցանցային վերջնակետերից բացի այն կետերում, որոնց համար վճարվում են այնպիսի գումարներ, որոնք ներառում են անհրաժեշտ օժանդակ հարմարություններ կառուցելու ծախսը:

6. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ հրապարակվեն խոշոր օպերատորի նկատմամբ կիրառելի փոխկապակցման ընթացակարգերը, իսկ այդ խոշոր օպերատորները հրապարակեն կա՛մ իրենց փոխկապակցման համաձայնագրերը, կա՛մ, հնարավորության դեպքում, փոխկապակցման իրենց օրինակելի առաջարկները:

ՀՈԴՎԱԾ 175

Խոշոր օպերատորների մրցակցային երաշխիքները

Յուրաքանչյուր Կողմ համապատասխան միջոցներ է ընդունում կամ իրականացնում՝ առանձին կամ միասին խոշոր օպերատոր հանդիսացող մատակարարների հակամրցակցային գործելակերպը կանխելու նպատակով: Այդ հակամրցակցային գործելակերպը, մասնավորապես, ներառում է՝

- (a) հակամրցակցային խաչաձեւ սուբսիդավորման մեջ ներգրավվելը,
- (b) մրցակիցներից ստացված տեղեկությունները հակամրցակցային նպատակներով օգտագործելը, եւ
- (c) էական հարմարությունների մասին տեխնիկական այն տեղեկությունները եւ առեստրային առումով համապատասխան այն տեղեկություններն այլ ծառայություններ մատուցողների համար ժամանակին հասանելի չդարձնելը, որոնք նրանց անհրաժեշտ են ծառայություններ մատուցելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 176

Համընդհանուր ծառայությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ իրավունք ունի սահմանելու համընդհանուր ծառայություն մատուցելու պարտավորության այն տեսակը, որը ցանկանում է ունենալ:

2. Համընդհանուր ծառայություն մատուցելու այդ պարտավորությունները *per se* չեն համարվում հակամրցակցային՝ պայմանով, որ դրանք կիրառվեն համաչափ, թափանցիկ, օբյեկտիվ եւ ոչ խտրական ձևով: Այդպիսի պարտավորությունների կիրառումը պետք է նաեւ չեզոք լինի մրցակցության նկատմամբ եւ չլինի ավելի ծանրաբեռնող, քան անհրաժեշտ է Կողմի սահմանած համընդհանուր ծառայության տեսակի համար:

3. Բոլոր էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի օպերատորները եւ (կամ) ծառայություններ մատուցողները պարտավոր են մատուցել համընդհանուր ծառայություններ: Համընդհանուր ծառայություններ մատուցողների նշանակումը կատարվում է արդյունավետ, թափանցիկ եւ ոչ խտրական մեխանիզմի միջոցով: Անհրաժեշտության դեպքում, յուրաքանչյուր Կողմ գնահատում է, թե արդյոք համընդհանուր ծառայություն մատուցելը ոչ արդարացի բեռ է համընդհանուր ծառայություն մատուցելու համար նշանակված օպերատորի (օպերատորինների) համար: Այդպիսի գնահատման արդյունքներով արդարացված լինելու դեպքում եւ հաշվի առնելով շուկայի շահույթը, որը ստանում է համընդհանուր ծառայություն առաջարկող օպերատորը, կարգավորող մարմինները սահմանում են, թե արդյոք անհրաժեշտ է սահմանել մեխանիզմ՝ տվյալ օպերատորին (օպերատորիններին) փոխհատուցում տրամադրելու կամ համընդհանուր ծառայության պարտավորությունների գծով զուտ ծախսերը կիսելու համար:

ՀՈՒՎԱԾ 177

Հեռախոսահամարների տեղափոխելիությունը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ հանրային հաղորդակցության էլեկտրոնային ծառայություններ մատուցողներն ապահովեն ողջամիտ ժամկետներով եւ պայմաններով հեռախոսահամարների տեղափոխելիությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 178

Տեղեկատվության գաղտնիությունը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է էլեկտրոնային հաղորդակցության եւ հարակից տվյալների հոսքի գաղտնիությունը հանրային հաղորդակցության էլեկտրոնային ցանցերի եւ հանրորեն հասանելի էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների միջոցով՝ չսահմանափակելով ծառայությունների առևտուրը:

ՀՈԴՎԱԾ 179

Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառում ծագած վեճերի լուծումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի օպերատորների կամ ծառայություններ մատուցողների միջև սույն ենթաբաժնից բխող իրավունքների եւ պարտավորությունների առնչությամբ վեճ առաջանալու դեպքում նշված կարգավորող մարմինը, շահագրգիռ կողմերից մեկի պահանջով, պարտադիր որոշում կայացնի՝ վեճը հնարավորինս սեղմ ժամկետում եւ ցանկացած դեպքում չորս ամսվա ընթացքում լուծելու համար՝ բացառությամբ բացառիկ հանգամանքների:

2. Այն դեպքում, երբ այդպիսի վեճը վերաբերում է ծառայությունների միջսահմանային մատուցմանը, կարգավորող մարմինները համակարգում են իրենց ջանքերը, որպեսզի հասնեն վեճի լուծմանը:

3. Կարգավորող մարմնի որոշումը հրապարակվում է՝ հաշվի առնելով առևտրային գաղտնիքի վերաբերյալ պահանջները: Շահագրգիռ կողմերին ներկայացվում են այն հիմնավորումները, որոնք կարգավորող մարմինը որպես հիմք է ընդունել որոշում կայացնելիս, եւ շահագրգիռ կողմերն ունեն այդ որոշումը բողոքարկելու իրավունք՝ 171-րդ հոդվածի 7-րդ պարբերությանը համապատասխան:

4. Սույն հոդվածում նշված ընթացակարգը չի սահմանափակում շահագրգիռ կողմերից որեւէ մեկի՝ դատարան հայց ներկայացնելու իրավունքը:

ՀՈԴՎԱԾ 180

Աստիճանական մոտարկումը

Կողմերն ընդունում են էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը Եվրոպական Միության համապատասխան օրենսդրության հետ աստիճանական մոտարկման կարեւորությունը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ VI

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 181

Գործողության ոլորտը եւ սահմանումները

1. Սույն ենթաբաժինը վերաբերում է ֆինանսական ծառայությունների մատուցմանը վերաբերող միջոցներին, երբ ֆինանսական ծառայություններն ազատականացվում են՝ B, C եւ D բաժինների համաձայն:

2. Սույն գլխի նպատակներով՝ «ֆինանսական ծառայություն» նշանակում է ֆինանսական բնույթի ցանկացած ծառայություն, որն առաջարկում է Կողմի ֆինանսական ծառայություն մատուցողը: Ֆինանսական ծառայությունների մեջ մտնում են ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունները, ինչպես նաեւ բանկային եւ մյուս ֆինանսական ծառայությունները:

3. 2-րդ պարբերության մեջ նշված ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունների մեջ մտնում են՝

(a) ուղղակի ապահովագրությունը (ներառյալ համաապահովագրությունը)՝

(i) կյանքի, եւ

(ii) ոչ կյանքի,

(b) վերաապահովագրությունը եւ ռետրոցեսսիան,

(c) ապահովագրական միջնորդությունը, ինչպես օրինակ՝ բրոքերությունն ու գործակալությունը, եւ

(d) ապահովագրությանն օժանդակ ծառայությունները, ինչպես օրինակ՝ խորհրդատվական, ակտուարային, ռիսկերի գնահատման եւ պահանջների կառավարման ծառայությունները:

4. 2-րդ պարբերության մեջ նշված բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայությունների (բացառությամբ ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունների) մեջ մտնում են՝

(a) հանրությունից ավանդների եւ վճարման ենթակա այլ միջոցների ընդունումը,

(b) բոլոր տեսակի փոխատվությունների տրամադրումը՝ ներառյալ սպառողական վարկերը, հիպոթեքային վարկերը, ֆակտորինգը եւ առեւտրային գործարքի ֆինանսավորումը,

(c) ֆինանսական լիզինգը,

(d) վճարային եւ դրամական փոխանցումների բոլոր ծառայությունները՝ ներառյալ վարկային, վճարային եւ դեբետային քարտերը, ճամփորդական չեկերը եւ բանկային վճարագրերը,

- (e) երաշխիքներն ու հանձնառությունները,
- (f) հետեւյալի առքուվաճառքը՝ իր հաշվին կամ հաճախորդների հաշվին, բորսայում, արտաբորսայական շուկայում կամ այլ կերպ.
  - (i) դրամական շուկայի գործիքներ (այդ թվում՝ չեկեր, մուրհակներ, ավանդային հավաստագրեր),
  - (ii) արտարժույթ,
  - (iii) ածանցյալ գործիքներ՝ ներառելով ֆյուչերսներն ու օպցիոնները՝ սակայն չսահմանափակվելով դրանով,
  - (iv) փոխարժույթի եւ սոկոսադրույքի հետ կապված գործիքներ, այդ թվում՝ այնպիսի գործիքներ, ինչպիսիք են՝ սվոպերը, դրույքաչափի վերաբերյալ ֆորվարդային համաձայնագրերը,
  - (v) փոխանցելի արժեթղթեր, եւ
  - (vi) այլ փոխանցելի գործիքներ եւ ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ ձուլածո.
- (g) արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցությունը՝ ներառյալ երաշխավորմանը եւ տեղաբաշխմանը որպէս գործակալ (հանրային կամ մասնավոր) մասնակցությունը եւ այդպիսի թողարկման հետ կապված ծառայությունների տրամադրումը,
- (h) դրամական միջնորդությունը,
  - (i) ակտիվների կառավարումը, ինչպէս օրինակ՝ կանխիկ միջոցների կամ պորտֆելի կառավարումը, կոլեկտիվ ներդրումների կառավարման բոլոր տեսակները, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարումը, պահառության, դեպոզիտար եւ տրաստային ծառայությունները,
  - (j) ֆինանսական ակտիվների, այդ թվում՝ արժեթղթերի, ածանցյալ գործիքների եւ այլ փոխանցելի գործիքների համար վճարային եւ քլիրինգային ծառայությունները,

(k) ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրումն ու փոխանցումը, ինչպես նաև ֆինանսական տվյալների մշակումը եւ հարակից ծրագրային ապահովումը, եւ

(l) խորհրդատվական, միջնորդային եւ այլ օժանդակ ֆինանսական ծառայությունները՝ սույն պարբերության մեջ նշված բոլոր գործողությունների առնչությամբ՝ ներառյալ վարկային տեղեկատվությունն ու վերլուծությունը, ներդրումների եւ պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրությունն ու խորհրդատվությունը, ձեռքբերման, կորպորատիվ վերակազմակերպման եւ ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվությունը:

5. Սույն ենթաբաժնի նպատակներով՝

(a) «ֆինանսական ծառայություն մատուցող» նշանակում է Կողմի ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը ցանկանում է մատուցել կամ մատուցում է ֆինանսական ծառայություններ, ինչը սակայն չի ներառում հանրային սուբյեկտներին.

(b) «հանրային սուբյեկտ» նշանակում է՝

(i) Կողմի կառավարություն, կենտրոնական բանկ կամ ֆինանսական մարմին, կամ Կողմի սեփականությունը հանդիսացող կամ դրա հսկողության ներքո գործող սուբյեկտ, որն ըստ էության իրականացնում է կառավարության գործառույթներ կամ կառավարության նպատակներով գործունեություն՝ բացառությամբ այն սուբյեկտի, որն ըստ էության առեստրային պայմաններով ֆինանսական ծառայություններ է մատուցում, կամ

(ii) մասնավոր սուբյեկտ, որն այդ գործառույթները կատարելիս իրականացնում է սովորաբար կենտրոնական բանկի կամ ֆինանսական մարմնի կողմից իրականացվող գործառույթներ, եւ

(c) «ֆինանսական նոր ծառայություն» նշանակում է ֆինանսական բնույթի ծառայություն, այդ թվում՝ ծառայություններ, որոնք առնչվում են այն գոյություն ունեցող կամ նոր պրոդուկտին կամ այդ պրոդուկտը մատուցելու եղանակին, որոնք Կողմի տարածքում չեն մատուցվում որեւէ ֆինանսական ծառայություն մատուցողի կողմից, որոնք սակայն մատուցվում են մյուս Կողմի տարածքում:

ՀՈԴՎԱԾ 182

Պրուդենցիալ կարգավորում

1. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի կարող խոչընդոտել Կողմին պրուդենցիալ նպատակներով ընդունել կամ շարունակել կիրառել այնպիսի միջոցներ, ինչպիսիք են՝

(a) ներդրողների, ավանդատուների, ապահովագրված անձանց կամ այն անձանց պաշտպանությունը, որոնց նկատմամբ ֆինանսական ծառայություն մատուցողը կրում է ֆիդուցիար պարտասխանատվություն, կամ

(b) դրա ֆինանսական համակարգի ամբողջականության եւ կայունության ապահովումը:

2. Այդ միջոցներն ավելի ծանրաբեռնող չեն կարող լինել, քան անհրաժեշտ է դրանցով հետապնդվող նպատակներին հասնելու համար:

3. Սույն Համաձայնագրում նշված ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի այնպես, որպեսզի Կողմից պահանջվի բացահայտել անհատ սպառողների գործերի կամ հաշիվների վերաբերյալ տեղեկություններ կամ հանրային սուբյեկտների տիրապետության տակ գտնվող որեւէ գաղտնի կամ ծառայողական տեղեկություն:

ՀՈԴՎԱԾ 183

Արդյունավետ եւ թափանցիկ կարգավորումը

1. Կողմերից յուրաքանչյուրը գործադրում է հնարավոր բոլոր ջանքերը, որպեսզի շահագրգիռ բոլոր անձանց նախապես տրամադրի իր կողմից ընդունման համար ներկայացված ընդհանուր կիրառության որեւէ միջոցի մասին տեղեկություններ՝ շահագրգիռ անձանց այդ միջոցների վերաբերյալ դիտարկումներ անելու հնարավորություն ընձեռելու նպատակով: Այդ ներկայացված միջոցները տրամադրվում են՝

(a) պաշտոնական հրապարակման միջոցով, կամ

(b) գրավոր կամ էլեկտրոնային այլ ձևով:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ շահագրգիռ անձանց համար հասանելի է դարձնում ֆինանսական ծառայությունների մատուցման վերաբերյալ դիմումները լրացնելու հետ կապված իր պահանջները:

Դիմումատուի պահանջով տվյալ Կողմը դիմումատուին տեղեկացնում է նրա դիմումի կարգավիճակի մասին: Եթե տվյալ Կողմը դիմումատուից լրացուցիչ տեղեկատվություն է պահանջում, ապա այդ մասին պետք է դիմումատուին տեղեկացնի առանց անհիմն ուշացումների:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ գործադրում է հնարավոր բոլոր ջանքերը՝ ապահովելու համար իր տարածքում ֆինանսական ծառայությունների բնագավառն ու հարկերից խուսափելու դեմ պայքարը կարգավորելու եւ վերահսկելու հետ կապված միջազգայնորեն համաձայնեցված ստանդարտների իրագործումն ու կիրառումը: Միջազգայնորեն համաձայնեցված այդպիսի ստանդարտներից են, *inter alia*,

(a) Բազելյան կոմիտեի «Արդյունավետ բանկային վերահսկողության հիմնարար սկզբունքները»,

(b) Ապահովագրական վերահսկողների միջազգային ասոցիացիայի «Ապահովագրության հիմնարար սկզբունքները»,

(c) Արժեթղթերի հանձնաժողովների միջազգային կազմակերպության «Արժեթղթերի կարգավորման նպատակներն ու սկզբունքները»,

(d) ՏՀԶԿ-ի «Հարկային հարցերում տեղեկատվության փոխանակման համաձայնագիրը»,

(e) G20-ի «Հարկման նպատակով թափանցիկության եւ տեղեկությունների փոխանակման մասին հայտարարությունը», եւ

(f) Փողերի լվացման դեմ պայքարի ֆինանսական գործողությունների հանձնախմբի «Փողերի լվացման վերաբերյալ քառասուն առաջարկները» եւ Ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ ուղղված թվով ինը հատուկ առաջարկությունները:

4. Կողմերը պետք է հաշվի առնեն G7 երկրների ֆինանսների նախարարների կողմից հրապարակված «Տեղեկատվության փոխանակման տասը հիմնական սկզբունքները» եւ պետք է գործադրեն բոլոր հնարավոր ջանքերը՝ այդ սկզբունքներն իրենց միջեւ կիրառելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 184

Ֆինանսական նոր ծառայությունները

Յուրաքանչյուր Կողմ մեկ այլ Կողմի ֆինանսական ծառայություններ մատուցողին թույլ է տալիս մատուցել ցանկացած այնպիսի ֆինանսական նոր ծառայություններ, որոնք իրենց տեսակով նման են այն ծառայություններին, որոնք Կողմն իր սեփական ֆինանսական ծառայություններ մատուցողներին թույլ կտար մատուցել այդպիսի հանգամանքներում՝ իր ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան: Կողմը կարող է որոշել իրավական այն ձեւը, որով ծառայությունը կարող է մատուցվել եւ կարող է ծառայությունը մատուցելու համար թույլտվություն պահանջել: Այն դեպքում, երբ առկա է այդպիսի թույլտվության պահանջ, ապա ողջամիտ ժամկետում կայացվում է որոշում եւ թույլտվությունը կարող է մերժվել միայն 182-րդ հոդվածին համապատասխան պրուդենցիալ նկատառումներով:

ՀՈԴՎԱԾ 185

Տվյալների մշակումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ մեկ այլ Կողմի՝ ֆինանսական ծառայություն մատուցողին թույլ է տալիս էլեկտրոնային կամ այլ ձեւով տեղեկություններ փոխանցել իր տարածք կամ իր տարածքից, որպեսզի հնարավոր լինի իրականացնել տվյալների մշակում, եթե այդպիսի ֆինանսական ծառայություն մատուցողի գործունեության բնականոն ընթացքի ժամանակ նման մշակում իրականացնելու անհրաժեշտություն կա:

2. 1-ին պարբերության համաձայն՝ ոչինչ չի խոչընդոտում Կողմի՝ անձնական տվյալները պաշտպանելու եւ գաղտնիություն պահպանելու իրավունքի իրացումն այնքան ժամանակ, քանի դեռ այդ իրավունքը չի օգտագործվում սույն Համաձայնագիրը շրջանցելու համար:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ընդունում է կամ շարունակում է կիրառել անձնական կյանքի եւ մարդու հիմնարար իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության համար համարժեք երաշխիքներ՝ կապված, հատկապես, անձնական տվյալների փոխանցման հետ:

ՀՈԴՎԱԾ 186

Հատուկ բացառությունները

1. Սույն գլխում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որպեսզի Կողմին, այդ թվում՝ իր հանրային սուբյեկտներին, արգելվի իր տարածքում բացառիկ իրավունքներով իրականացնել գործողություններ կամ մատուցել ծառայություններ, որոնք հասարակության կենսաթոշակային ապահովման պլանի կամ սոցիալական անվտանգության՝ օրենքով սահմանված համակարգի մաս են կազմում՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ գործողությունները կարող են իրականացվել, Կողմի ներպետական կարգավորմանը համապատասխան, ֆինանսական ծառայություն մատուցողների կողմից՝ հանրային սուբյեկտների կամ մասնավոր հաստատությունների հետ մրցակցային հիմունքներով:

2. Սույն Համաձայնագիրը չի վերաբերում կենտրոնական բանկի կամ ֆինանսական մարմնի կամ որեւէ այլ հանրային սուբյեկտի կողմից դրամավարկային կամ արժույթի կարգավորման ոլորտներում իրականացվող գործունեությանը:

3. Սույն գլխում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որ Կողմին, այդ թվում՝ իր հանրային սուբյեկտներին, արգելվի իր տարածքում բացառիկ իրավունքներով իրականացնել գործունեություն կամ մատուցել ծառայություններ Կողմի կամ դրա հանրային սուբյեկտների ֆինանսական միջոցների հաշվին կամ դրանց երաշխիքով կամ դրանք օգտագործելով:

ՀՈԴՎԱԾ 187

Ինքնակարգավորվող կազմակերպությունները

Եթե Կողմը պահանջում է ինքնակարգավորվող որեւէ կազմակերպության, արժեթղթերի կամ ֆյուչերսների բորսային կամ շուկային, քլիրինգային կազմակերպություններին կամ որեւէ այլ կազմակերպությանը կամ ասոցիացիային անդամակցություն, մասնակցություն կամ հասանելիություն, որպեսզի մյուս Կողմի ֆինանսական ծառայություններ մատուցողները կարողանան ֆինանսական ծառայությունները մատուցել տվյալ Կողմի ֆինանսական ծառայություն մատուցողների հետ հավասար հիմունքներով, կամ եթե Կողմն այդպիսի սուբյեկտներին ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն տրամադրում է ֆինանսական ծառայություններ մատուցելու հետ կապված արտոնություններ կամ առավելություններ, ապա Կողմն ապահովում է 144-րդ եւ 150-րդ հոդվածներում նշված պարտավորությունների կատարումը:

ՀՈԴՎԱԾ 188

Քլիրինգային եւ վճարային համակարգերը

144-րդ եւ 150-րդ հոդվածներում նշված ազգային ռեժիմ տրամադրող պայմաններին համապատասխան՝ յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի՝ իր տարածքում հիմնադրված ֆինանսական ծառայություն մատուցողներին ընձեռում է հանրային սուբյեկտների կողմից գործարկվող վճարային եւ քլիրինգային համակարգերի, ինչպես նաեւ սովորական բիզնեսի բնականոն ընթացքի ժամանակ հասանելի պետական ֆինանսավորման եւ վերաֆինանսավորման գործիքներին հասանելիության հնարավորություն: Սույն հոդվածը նախատեսված չէ Կողմի կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվող փոխառություններին հասանելիություն ապահովելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 189

Ֆինանսական կայունությունը եւ ֆինանսական ծառայությունների կարգավորումը
Հայաստանի Հանրապետությունում

Կողմերն ընդունում են ֆինանսական ծառայությունների համապատասխան կարգավորման կարելորությունը՝ ֆինանսական կայունություն, արդար եւ արդյունավետ շուկաներ եւ ներդրողների, ավանդապահների, ապահովագրված անձանց եւ այն անձանց պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով, որոնց նկատմամբ ֆինանսական ծառայություն մատուցողը կրում է ֆիդուցիար պատասխանատվություն: Ֆինանսական ծառայությունների այդպիսի կարգավորման դեպքում միջազգային լավագույն փորձի չափանիշներն ընդհանուր ուղենիշ են մասնավորապես այն առումով, թե ինչպես են դրանք իրականացվում Եվրոպական միությունում: Այդ համատեքստում, Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է համապատասխան ձևով իրականացնի ֆինանսական ծառայությունների իր կարգավորումների մոտարկումը Եվրոպական միության օրենսդրությանը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ VII

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 190

Գործողության ոլորտը եւ նպատակները

Սույն ենթաբաժնով սահմանվում են միջազգային տրանսպորտային ծառայությունների ազատականացման վերաբերյալ սկզբունքները՝ B, C եւ D բաժինների համաձայն:

Սահմանումները

1. Սույն ենթաբաժնի եւ B, C եւ D բաժինների նպատակներով՝
  - (a) «միջազգային ծովային փոխադրում» ներառում է «դռնից դուր» եւ խառը տիպի փոխադրումների գործառնություններ, որը մեկից ավելի փոխադրամիջոցների օգտագործմամբ ապրանքների փոխադրումն է՝ ներառյալ ծովային հատվածը, մեկ ընդհանուր տրանսպորտային փաստաթղթի հիման վրա եւ, այս կապակցությամբ, ներառում է փոխադրման այլ եղանակներով փոխադրումներ իրականացնողների հետ ուղիղ կապ հաստատելու իրավունքը.
  - (b) «ծովային բեռների բեռնման եւ բեռնաթափման ծառայություններ» նշանակում է նավահանգստային բեռնորդ ընկերությունների, այդ թվում՝ տերմինալների օպերատորների, բայց ոչ նավահանգստի աշխատողների կողմից իրականացվող գործողություններ, երբ այս աշխատուժը ձեւավորվում է բեռնման եւ բեռնաթափման աշխատանքներ իրականացնող ընկերություններից եւ տերմինալների օպերատորներից անկախ: Նշված գործողությունները ներառում են հետեւյալ գործողությունների կազմակերպումը եւ վերահսկումը՝
    - (i) բեռների բեռնումը նավի վրա կամ դրանց բեռնաթափումը նավից,
    - (ii) բեռների ամրացումը կառանաթոկերով կամ դրանց անջատումը կառանաթոկերից,
    - (iii) բեռների ընդունումը (առաքումը) կամ պահպանումը՝ նախքան առաքումը կամ բեռնաթափումից հետո.
  - (c) «մաքսազերծման ծառայություններ» կամ «մաքսային բրոքերների ծառայություններ» նշանակում է մեկ այլ Կողմի անունից ներմուծման, արտահանման կամ բեռների տարանցիկ փոխադրման հետ կապված մաքսային ձեւակերպումներ իրականացնելու գործունեություն՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այդ ծառայությունը ծառայություն տրամադրողի հիմնական գործունեությունն է, թե դրան սովորաբար լրացնող ծառայություն.

- (d) «բեռնարկղերի տեղակայման եւ պահեստավորման ծառայություններ» նշանակում է նավահանգստում կամ ցամաքային տարածքում բեռների պահեստավորման գործողություններ՝ դրանք բեռնելու կամ բեռնաթափելու, վերանորոգելու կամ ապրանքներն ուղարկելու համար հասանելի դարձնելու նպատակով.
- (e) «ծովային գործակալության ծառայություններ» նշանակում է գործունեություն, որը ներառում է աշխարհագրական տվյալ տարածքում որպես գործակալ բեռնափոխադրման մեկ կամ ավելի գծերի կամ բեռնափոխադրման ընկերությունների առեստրային շահերը ներկայացնելը՝ հետեւյալ նպատակներով՝
- (i) ծովային փոխադրումների եւ հարակից ծառայությունների շուկայահանում եւ վաճառք, սակագներ առաջարկելուց մինչեւ հաշիվ ապրանքագրեր, եւ ընկերությունների անունից նավաբեռնագրերի տրամադրում, անհրաժեշտ հարակից ծառայությունների ձեռքբերում եւ վերավաճառք, փաստաթղթերի պատրաստում եւ բիզնես տեղեկությունների տրամադրում, եւ
- (ii) նավի պայմանականչը կամ, անհրաժեշտության դեպքում, բեռների տեղափոխումը կազմակերպող ընկերությունների անունից գործելը.
- (f) «բեռնառաքման ծառայություններ» նշանակում է գործունեություն, որը ներառում է բեռն ուղարկողի անունից առաքումը կազմակերպելու եւ վերահսկելու գործողությունները՝ փոխադրման եւ հարակից ծառայությունների ձեռքբերման, փաստաթղթերի նախապատրաստման եւ բիզնես տեղեկությունների տրամադրման միջոցով, եւ
- (g) «ֆիդերային ծառայություններ» նշանակում է Կողմի տարածքում տեղակայված նավահանգիստների միջեւ միջազգային բեռների նախնական եւ դեպի վերջնակետ փոխադրումը ծովով, մասնավորապես՝ բեռնարկղերով:

2. Ինչ վերաբերում է միջազգային ծովային փոխադրումներին, ապա Կողմերը պետք է ապահովեն առեստրային հիմունքներով բեռների առանց սահմանափակումների հասանելիության, միջազգային ծովային ծառայություններ մատուցելու ազատության սկզբունքի, ինչպես նաեւ այդպիսի ծառայություններ մատուցելու շրջանակներում ազգային ռեժիմի արդյունավետ կիրառությունը:

3. Հաշվի առնելով միջազգային ծովային փոխադրումների շրջանակում Կողմերի միջև ազատականացման ներկա մակարդակը՝ յուրաքանչյուր Կողմ պետք է՝

(a) արդյունավետորեն կիրառի միջազգային ծովային շուկաների առանց սահմանափակումների հասանելիության եւ կոմերցիոն ու ոչ խտրական հիմունքներով առեւտրի սկզբունքը, եւ

(b) մյուս Կողմի դրոշը կրող կամ մյուս Կողմի ծառայություն մատուցողների կողմից գործարկվող նավերին առաջարկի ոչ պակաս բարենպաստ պայմաններ, քան առաջարկում է իր սեփական նավերին կամ երրորդ երկրի նավերին՝ կախված այն հանգամանքից, թե դրանցից որն է առավել բարենպաստ՝ կապված, *inter alia*, նավահանգիստների հասանելիության, նավահանգիստների ենթակառուցվածքից եւ ծառայություններից օգտվելու եւ ծովային օժանդակ ծառայություններից օգտվելու, ինչպես նաեւ դրանց հետ կապված՝ տուրքերի եւ վճարների, մաքսային հարմարությունների եւ բեռնման ու բեռնաթափման համար նախատեսված նավամատուցների, հարմարանքների տրամադրման հետ:

4. 3-րդ պարբերությունում նշված սկզբունքները կիրառելիս յուրաքանչյուր Կողմ՝

(a) երրորդ երկրների հետ միջազգային ծովային փոխադրման ծառայությունների վերաբերյալ կնքվող հետագա համաձայնագրերում բեռների փոխադրման գործողությունները բաշխելու վերաբերյալ կետեր չի նշում՝ ներառյալ չոր եւ հեղուկ բեռներն ու գծային փոխադրումները, իսկ նախկինում կնքված համաձայնագրերում բեռների փոխադրման գործողությունները բաշխելու վերաբերյալ կետերի առկայության դեպքում՝ ողջամիտ ժամկետներում դադարեցնում է դրանք, եւ

(b) սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո վերացնում է ցանկացած միակողմանի միջոց եւ վարչական, տեխնիկական եւ այլ խոչընդոտ կամ գերծ է մնում այդպիսի խոչընդոտներ ստեղծելուց, որոնք կարող են քողարկված սահմանափակումներ լինել կամ խտրական ազդեցություն ունենալ միջազգային ծովային փոխադրումների ոլորտում ծառայություններն ազատ մատուցելու վրա:

5. Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի՝ միջազգային ծովային փոխադրումների ծառայություններ մատուցողներին թույլ է տալիս իր տարածքում ունենալ հաստատություն՝ հիմնադրմանը եւ շահագործմանը ներկայացվող ոչ պակաս բարենպաստ պայմաններով, քան այն պայմանները, որոնք տրամադրվել են իր երկրի կամ երրորդ երկրի ծառայություն մատուցողներին՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, թե դրանցից որն է առավել բարենպաստ:

6. Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի՝ միջազգային ծովային փոխադրումների ծառայություններ մատուցողների համար ողջամիտ եւ ոչ խտրական ժամկետներով ու պայմաններում հասանելի է դարձնում հետեւյալ ծառայությունները՝ նավահանգստում՝ նավարկում, քարշակում եւ օգնություն քարշակելիս, լիցքավորում, մթերքներով, վառելիքով եւ ջրով ապահովում, աղբահանություն եւ բալաստային թափոնների հեռացում, նավահանգստի կապիտանի ծառայություններ, նավիզացիոն սարքավորումներ, խարսխակայան, նավակայան եւ կառանման ծառայություններ ինչպես նաեւ ափամերձ գործառնական ծառայություններ, որոնք կարելու են նավի շահագործման համար, այդ թվում՝ կապ, ջրամատակարարում եւ էլեկտրամատակարարում:

7. Յուրաքանչյուր Կողմ թույլատրում է այնպիսի սարքավորումների տեղաշարժը, ինչպիսիք են դատարկ բեռնարկղերը, որոնք, որպես բեռ, փոխհատուցման դիմաց չեն փոխադրվում Հայաստանի Հանրապետության նավահանգիստների կամ անդամ պետության նավահանգիստների միջեւ:

8. Յուրաքանչյուր Կողմ, ըստ իրավասու մարմնի կողմից տրված թույլտվության, մյուս Կողմի միջազգային ծովային փոխադրումների ծառայություններ մատուցողներին թույլ է տալիս մատուցել ֆիդերային ծառայություններ իրենց ազգային նավահանգիստների միջեւ:

ՀՈԴՎԱԾ 192

Աստիճանական մոտարկումը

Կողմերն ընդունում են տրանսպորտային ծառայությունների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը Եվրոպական Միության համապատասխան օրենսդրությանն աստիճանական մոտարկման կարելուրությունը:

ԲԱԺԻՆ Բ

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ I

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 193

Նպատակներն ու սկզբունքները

1. Կողմերը, ընդունելով, որ էլեկտրոնային առևտուրը բարձրացնում է առևտրի հնարավորությունները բազմաթիվ ոլորտներում, նպատակ ունեն խթանելու իրենց միջև էլեկտրոնային առևտրի զարգացումը՝ մասնավորապես համագործակցելով էլեկտրոնային առևտրի վերաբերյալ սույն գլխով նախատեսված դրույթների շրջանակներում:
2. Կողմերը համաձայնում են, որ էլեկտրոնային առևտրի զարգացումը պետք է լիարժեք ձևով համապատասխանի տվյալների պաշտպանության միջազգային ամենաբարձր ստանդարտներին, որպեսզի հնարավոր լինի ապահովել էլեկտրոնային առևտրով զբաղվողների տվյալների գաղտնիությունը:
3. Կողմերը էլեկտրոնային փոխանցումները C բաժնի իմաստով պետք է դիտարկեն որպես ծառայությունների մատուցում, որի համար մաքսատուրքեր չեն վճարվում:

Էլեկտրոնային առևտրի կարգավորիչ ասպեկտները

1. Կողմերն իրականացնում են երկխոսություն էլեկտրոնային առևտրի շրջանակներում բարձրացված կարգավորիչ հարցերի վերաբերյալ: Երկխոսությունը, *inter alia*, վերաբերում է հետևյալ հարցերին՝

(a) հանրությանը տրված էլեկտրոնային ստորագրությունների հավաստագրերի ճանաչում եւ հավաստագրման միջսահմանային ծառայությունների դյուրացում,

(b) միջնորդ ծառայություն մատուցողների պատասխանատվություն՝ կապված տեղեկությունների փոխանցման կամ պահման հետ՝

(i) անցանկալի էլեկտրոնային առևտրային հաղորդագրությունների վերաբերյալ մոտեցումների ձեւավորում, եւ

(ii) էլեկտրոնային առևտրի շրջանակներում սպառողների պաշտպանություն, եւ

(c) էլեկտրոնային առևտրի զարգացման հետ առնչություն ունեցող ցանկացած այլ հարց:

2. Այդպիսի երկխոսությունը կարող է իրականացվել 1-ին պարբերության մեջ նշված հարցերի վերաբերյալ յուրաքանչյուր Կողմի օրենսդրության, ինչպես նաեւ այդ օրենսդրության կիրարկման վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման միջոցով:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ II

ՄԻՋՆՈՐԴ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՏՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 195

Միջնորդների ծառայություններից օգտվելը

Կողմերն ընդունում են, որ երրորդ կողմերը կարող են իրենց համապատասխան ներպետական օրենսդրությունը խախտող գործողությունների հետ կապված օգտվել միջնորդների ծառայություններից: Հաշվի առնելով այդ հնարավորությունը՝ յուրաքանչյուր Կողմ պետք է միջնորդ ծառայություններ մատուցողների համար ընդունի կամ շարունակի կիրառել սույն ենթաբաժնում նշված պատասխանատվության միջոցները:

ՀՈԴՎԱԾ 196

Միջնորդ ծառայություն մատուցողների պատասխանատվությունը.
«գուտ փոխանցում»

1. Այն դեպքում, երբ մատուցվում է տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայություն, որը ներառում է ծառայություն ստացողի կողմից տրամադրված տեղեկությունների՝ հաղորդակցության ցանցով փոխանցում կամ հաղորդակցության ցանցի հասանելիության ապահովում, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որպեսզի ծառայություն մատուցողը պատասխանատվություն չկրի փոխանցված տեղեկությունների համար՝ պայմանով, որ ծառայություն մատուցողը՝

(a) չի նախաձեռնում տեղեկությունների փոխանցումը,

(b) չի ընտրում փոխանցված տեղեկությունները ստացողին, եւ

(c) չի ընտրում կամ փոփոխում փոխանցվող տեղեկությունները:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված տեղեկությունների փոխանցումը եւ հասանելիության ապահովումը ներառում է փոխանցված տեղեկությունների ավտոմատ, միջանկյալ եւ ժամանակավոր պահպանումը, քանի որ այն կատարվում է միայն հաղորդակցության ցանցում տեղեկությունների փոխանցման նպատակով եւ պայմանով, որ տեղեկությունները չեն պահվում ավելի երկար ժամանակով, քան անհրաժեշտ է փոխանցման համար:

3 Սույն հոդվածը, յուրաքանչյուր Կողմի իրավական համակարգերին համապատասխան, չի սահմանափակում դատարանի կամ վարչական իշխանության իրավասությունը՝ պահանջելու վերացնել կամ կանխել ծառայություն մատուցողի կողմից թույլ տրված իրավախախտումը:

ՀՈՒՎԱԾ 197

Միջնորդ ծառայություն մատուցողների պատասխանատվությունը. «շտեմում»

1. Այն դեպքում, երբ մատուցվում է տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայություն, որը ներառում է ծառայություն ստացողի կողմից տրամադրված տեղեկությունների՝ հաղորդակցության ցանցով փոխանցում, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որպեսզի ծառայություն մատուցողը պատասխանատվություն չկրի այդ տեղեկությունների ավտոմատ, միջանկյալ եւ ժամանակավոր պահպանման համար, որի կատարման միակ նպատակը ծառայություն ստացողի պահանջով տեղեկությունների հետագա փոխանցումն է՝ պայմանով, որ ծառայություն մատուցողը՝

(a) չի փոփոխում տեղեկությունները,

(b) կատարում է տեղեկությունների հասանելիության վերաբերյալ պայմանները,

- (c) պահպանում է տեղեկությունների թարմացմանը վերաբերող՝ տվյալ ոլորտում լայն ճանաչում ունեցող եւ կիրառվող կանոնները,
- (d) տեղեկությունների օգտագործման վերաբերյալ տվյալներ ձեռք բերելու համար չի միջամտում լայն ճանաչում ունեցող եւ տվյալ ոլորտում կիրառվող տեխնոլոգիայի օրինական օգտագործմանը, եւ
- (e) գործում է արագ՝ հանելու համար իր կողմից պահված տեղեկությունները կամ արգելափակելու դրանց հասանելիությունը, երբ տեղեկանա, որ փոխանցման առաջնային աղբյուրում տեղեկությունները հանվել են ցանցից կամ արգելափակվել է դրանց հասանելիությունը, կամ դատարանը կամ վարչական մարմինը կարգադրել են տեղեկությունների հանումը կամ դրանց հասանելիության արգելափակումը:

2. Սույն հոդվածը չի սահմանափակում դատարանի կամ վարչական մարմնի հնարավորությունը՝ պահանջելու վերացնել կամ կանխել ծառայություն մատուցողի կողմից թույլ տված իրավախախտումը՝ յուրաքանչյուր Կողմի իրավական համակարգին համապատասխան:

ՀՈՒՎԱԾ 198

Միջնորդ ծառայություն մատուցողների պատասխանատվությունը. «հոսթինգ»

1. Այն դեպքում, երբ մատուցվում է տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայություն, որը ներառում է ծառայություն ստացողի կողմից տրամադրված տեղեկությունների պահպանում, Կողմերն ապահովում են, որպեսզի ծառայություն մատուցողը պատասխանատվություն չկրի ծառայություն ստացողի խնդրանքով պահված տեղեկությունների համար՝ պայմանով, որ ծառայություն մատուցողը.
- (a) տեղյակ չէ կամ չունի տեղեկություններ անօրինական գործողության մասին եւ, ինչ վերաբերում է վնասի հատուցման պահանջին, ապա տեղեկացված չէ այն փաստերի կամ հանգամանքների մասին, որոնք վկայում են անօրինական գործողության կամ տեղեկությունների մասին, կամ

(b) նման տեղեկություն ստանալով, արագ գործում է՝ տեղեկությունները հանելու կամ դրանց հասանելիությունը արգելափակելու նպատակով:

2. 1-ին պարբերությունը չի կիրառվում, եթե ծառայություն ստացողը գործում է ծառայություն մատուցողի լիազորության շրջանակներում կամ վերահսկողության ներքո:

3. Սույն հոդվածը չի սահմանափակում դատարանի կամ վարչական իշխանության հնարավորությունը յուրաքանչյուր Կողմի իրավական համակարգերին համապատասխան պահանջելու ծառայություն մատուցողից վերացնել կամ կանխել թույլ տրված իրավախախտումը, կամ Կողմի հնարավորությունը՝ սահմանելու տեղեկությունների հանումը կամ դրանց մատչելիության կասեցումը կարգավորող ընթացակարգերը:

ՀՈԴՎԱԾ 199

Վերահսկման ընդհանուր պարտականություն չսահմանելը

1. Կողմերը ծառայություն մատուցողների համար չեն սահմանում նրանց կողմից 196-րդ, 197-րդ եւ 198-րդ հոդվածներով կարգավորվող ծառայություններ մատուցելիս փոխանցվող կամ պահվող տեղեկությունների բովանդակության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելու կամ անօրինական գործողությունների մասին վկայող փաստեր կամ հանգամանքներ որոնելու ընդհանուր պարտականություն:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայություն մատուցողների համար սահմանել պարտականություններ՝ ժամանակին տեղեկացնելու իրավասու պետական մարմիններին՝ ենթադրյալ անօրինական գործողությունների եւ նրանց ծառայությունը ստացողների կողմից տրամադրված տեղեկությունների մասին, կամ պարտականություններ՝ իրավասու մարմիններին, վերջիններիս պահանջով, տրամադրելու այնպիսի տեղեկություններ, որոնք հնարավոր են դարձնում նույնականացնել նրանց ծառայությունը ստացողների ինքնությունը, որոնց հետ նրանք կնքել են տեղեկությունները պահպանելու պայմանագրեր:

ԲԱԺԻՆ Գ

ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 200

Ընդհանուր բնույթի բացառությունները

1. Չհակասելով սույն Համաձայնագրով նախատեսված ընդհանուր բացառություններին՝ սույն գլխի դրույթները ենթակա են 2-րդ եւ 3-րդ պարբերություններում նշված բացառություններին:

2. Այն պահանջը հաշվի առնելով, որ նման միջոցները չեն կարող կիրառվել այնպես, որ դիտարկվեն որպես կամայական կամ չարդարացված խտրականության միջոց այն երկրների միջև, որտեղ առկա են նույնանման պայմաններ, կամ հիմնադրման կամ ծառայությունների միջսահմանային մատուցման հետ կապված թաքնված սահմանափակում, սույն գլխում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որ որեւէ Կողմի խոչընդոտի ընդունել կամ իրականացնել հետեւյալ միջոցները, որոնք՝

- (a) անհրաժեշտ են հանրային անվտանգությունը կամ հանրային բարոյականությունը պաշտպանելու կամ հանրային կարգը պահպանելու համար,
- (b) անհրաժեշտ են մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի կյանքի կամ առողջության պաշտպանության համար,
- (c) առնչվում են սպառվող բնական ռեսուրսներին, եթե այդպիսի միջոցները կիրառվում են Կողմի ձեռնարկատերերին ներկայացվող կամ ծառայությունների ներպետական մատուցման կամ սպառման հետ կապված սահմանափակումների հետ համատեղ,
- (d) անհրաժեշտ են ազգային գեղարվեստական, պատմական գանձերի կամ հնագիտական արժեքների պաշտպանության համար,

- (e) անհրաժեշտ են՝ ապահովելու համար համապատասխանությունը սույն գլխի դրույթներին չհակասող օրենքների կամ կանոնակարգերի հետ, այդ թվում՝ այն դրույթների հետ, որոնք վերաբերում են՝
- (i) խաբեության եւ խարդախության գործելակերպը կամ պայմանագրերը չկատարելու արդյունքում առաջացող հետեւանքները կանխարգելելուն,
  - (ii) անհատների անձնական կյանքի պաշտպանությանը՝ կապված անձնական տվյալների մշակման ու տարածման եւ անհատական գրառումների ու հաշիվների գաղտնիության պաշտպանության հետ, կամ
  - (iii) ապահովությանը, կամ

(f) չեն համապատասխանում 144-րդ եւ 150-րդ հոդվածներին՝ պայմանով, որ ռեժիմների տարբերությունը պայմանավորված է մյուս Կողմի տնտեսական գործունեության, ձեռնարկատերերի կամ ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ արդյունավետ կամ խելամիտ ձեռով ուղղակի հարկերի սահմանմամբ եւ հավաքագրմամբ¹:

3. Սույն գլուխը եւ սույն Համաձայնագրի VIII Հավելվածը չեն կիրառվում Կողմերի սոցիալական անվտանգության համապատասխան համակարգերի նկատմամբ կամ յուրաքանչյուր Կողմի տարածքում իրականացվող այն գործողությունների նկատմամբ, որոնք, թեկուզ երբեմն, կապված են պետական մարմնի լիազորություններ իրականացնելու հետ:

---

¹ Ուղղակի հարկերի արդյունավետ կամ խելամիտ ձեռով սահմանմանն ու հավաքագրմանն ուղղված միջոցները ներառում են Կողմի՝ իր հարկային համակարգի շրջանակներում ձեռնարկած միջոցները, որոնք՝

- (i) կիրառվում են ոչ ռեզիդենտ ձեռնարկատերերի եւ ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ոչ ռեզիդենտի համար հարկային պարտավորությունը սահմանվում է Կողմի տարածքում աղբյուր հանդիսացող կամ այդ տարածքում տեղակայված հարկման օբյեկտների մասով, կամ
- (ii) կիրառվում են ոչ ռեզիդենտների նկատմամբ՝ ապահովելու համար Կողմի տարածքում հարկերի սահմանումն ու հավաքագրումը,
- (iii) կիրառվում են ոչ ռեզիդենտների կամ ռեզիդենտների նկատմամբ՝ կանխելու համար հարկերից օրինական ճանապարհով խուսափելը կամ հարկային օրենսդրությունը, այդ թվում՝ օրենքի պահպանման միջոցները խախտելը,
- (iv) կիրառվում են մյուս Կողմի տարածքում կամ տարածքից մատուցվող ծառայությունների սպառողների նկատմամբ՝ ապահովելու համար Կողմի տարածքում ստացված աղբյուրներից այդպիսի սպառողների նկատմամբ հարկեր սահմանելն ու դրանք հավաքագրելը,
- (v) տարբերակում են համաշխարհային մասշտաբով հարկման օբյեկտների մասով հարկման ենթակա ձեռնարկատերերին եւ ծառայություններ մատուցողներին այլ ձեռնարկատերերից եւ ծառայություն մատուցողներից՝ հաշվի առնելով նրանց միջեւ առկա հարկման բազաների տարբերությունը, կամ
- (vi) սահմանում, բաշխում կամ բաժանում են ռեզիդենտ անձանց կամ մասնաճյուղերի կամ փոխկապակցված անձանց կամ էլ միեւնույն անձի կողմից ղեկավարվող մասնաճյուղերի միջեւ եկամուտը, շահույթը, հավելվածը, կորուստները, նվազեցումներն ու պարտավորությունները՝ Կողմի հարկման բազան պահպանելու նպատակով:
- (f) կետի մեջ եւ սույն ծանոթագրության մեջ նշված հարկային տերմիններն ու հասկացությունները մեկնաբանվում են տվյալ միջոցը նախաձեռնող Կողմի ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված հարկային սահմանումներին եւ հասկացություններին, կամ էլ համարժեք կամ նույնանման սահմանումներին եւ հասկացություններին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 201

Հարկման միջոցները

Սույն գլխին համապատասխան տրամադրված առավել բարենպաստության ռեժիմը չի տարածվում հարկման այն ռեժիմի վրա, որ Կողմերը տրամադրում են կամ հետագայում կտրամադրեն այն համաձայնագրերի հիման վրա, որոնք կրկնակի հարկումից խուսափելու նպատակով կնքվել են Կողմերի միջև:

ՀՈԴՎԱԾ 202

Անվտանգության նկատառումներով արվող բացառությունները

Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որպեսզի՝

- (a) որևէ Կողմից պահանջվի այնպիսի տեղեկատվություն, որի բացահայտումը հակասում է այդ Կողմի անվտանգության էական շահերին,
- (b) խոչընդոտի որևէ Կողմի այնպիսի գործողություններ ձեռնարկելը, որոնք այդ Կողմն իր անվտանգության էական շահերի պաշտպանության համար համարում է անհրաժեշտ՝
  - (i) զենքի, զինամթերքի կամ ռազմական գույքի արտադրության կամ առևտրի հետ կապված,
  - (ii) ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ռազմական հաստատության մատակարարման նպատակով իրականացված տնտեսական գործունեության հետ կապված,

- (iii) տրոհվող եւ ջերմամիջուկային նյութերի կամ այն նյութերի հետ կապված, որոնցից պատրաստվել են դրանք, կամ
  - (iv) միջազգային հարաբերություններում պատերազմի ժամանակ կամ այլ արտակարգ իրավիճակում իրականացված, կամ
- (c) խոչընդոտի Կողմի կողմից միջազգային խաղաղության ու անվտանգության պահպանման նպատակներով ստանձնած պարտավորությունների համաձայն գործողություններ ձեռնարկելը:

ԲԱԺԻՆ Ի

ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 203

Դիտարկումը

Երկկողմ ներդրումները դյուրացնելու նպատակով Կողմերը, ոչ ուշ, քան սույն Համաձայնագիրն ուժի մտնելուց երեք տարի հետո եւ, այդուհետ՝ պարբերաբար, համատեղ դիտարկում են ներդրումային միջավայրն ու ներդրումների վերաբերյալ իրավական դաշտը: Այդ դիտարկման հիման վրա Կողմերը քննարկում են բանակցություններ սկսելու հնարավորությունը՝ սույն Համաձայնագիրը ներդրումների, այդ թվում՝ ներդրումների պաշտպանության վերաբերյալ դրույթներով լրացնելու նպատակով:

ԳԼՈՒԽ 6

ԸՆԹԱՑԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՏԵՂԱՇԱՐԺԸ

ՀՈԴՎԱԾ 204

Ընթացիկ վճարումները

Կողմերը չպետք է կիրառեն որևէ սահմանափակում եւ պետք է թույլ տան Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ վճարային հաշվեկշռի ընթացիկ հաշվին ցանկացած վճարման կամ փոխանցման կատարում ազատ փոխարկելի արժույթով եւ Միջազգային արժույթային հիմնադրամի համաձայնագրի հոդվածներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 205

Կապիտալի տեղաշարժը

1. Կապիտալի եւ վճարային հաշվեկշռի ֆինանսական հաշվի հետ կապված գործարքների առնչությամբ Կողմերը, սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվանից, ապահովում են ընդունող երկրի օրենսդրության համաձայն եւ 5-րդ գլխի դրույթներին համապատասխան կատարված ուղղակի ներդրումներին¹ առնչվող կապիտալի ազատ տեղաշարժը եւ այդ ներդրված կապիտալի ու դրա արդյունքում ստացված ցանկացած եկամտի վճարումը կամ ռեպատրիացիան:

---

¹ Ներառյալ ուղղակի ներդրումների հետ կապված անշարժ գույքի ձեռքբերումը:

2. 1-ին պարբերությամբ չկարգավորվող՝ կապիտալի եւ վճարային հաշվեկշռի ֆինանսական հաշվի վերաբերյալ գործարքների առնչությամբ յուրաքանչյուր Կողմ, սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից եւ չհակասելով սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթներին, ապահովում է հետեւյալի հետ կապված կապիտալի ազատ տեղաշարժը.

- (a) այն առեստրային գործարքների, այդ թվում՝ ծառայությունների մատուցման հետ կապված վարկեր, որոնցում մասնակցություն ունի Կողմերից մեկի ռեզիդենտը,
- (b) մյուս Կողմի ներդրողների կողմից վերցված բանկային փոխառություններ եւ վարկեր, եւ
- (c) իրավաբանական անձի կապիտալում մասնակցություն, ինչպես սահմանված է 142-րդ հոդվածով՝ չունենալով կայուն տնտեսական կապեր հաստատելու կամ պահպանելու մտադրություն:

3. Չհակասելով սույն Համաձայնագրի մյուս դրույթներին՝ Կողմերը Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտների միջեւ կապիտալի տեղաշարժի ու ընթացիկ վճարումների համար չպետք է սահմանեն որեւէ նոր սահմանափակում եւ գործող կարգավորումները չպետք է դարձնեն էլ ավելի սահմանափակող :

ՀՈԴՎԱԾ 206

Բացառությունները

Այն պահանջը հաշվի առնելով, որ այդպիսի միջոցները չեն կիրառվում այնպիսի ձեւով, որը կհամարվեր կամայական կամ անարդարացի խտրականության միջոց այն երկրների միջեւ, որտեղ առկա են նույնանման պայմաններ, կամ քողարկված սահմանափակում՝ կապված կապիտալի տեղաշարժի հետ, սույն գլխում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես խոչընդոտ որեւէ Կողմի կողմից այն միջոցների ընդունմանը կամ իրականացմանը, որոնք՝

- (a) անհրաժեշտ են հանրային անվտանգությունը, հանրային բարոյականությունը պաշտպանելու կամ հանրային կարգը պահպանելու համար,
- (b) անհրաժեշտ են ապահովելու համար համապատասխանությունը այն օրենքների կամ կարգավորումների հետ, որոնք չունեն անհամապատասխանություն սույն մասի դրույթների հետ այդ թվում՝ այն դրույթների հետ, որոնք վերաբերում են՝
  - (i) քրեական հանցագործությունների, խաբեության եւ խարդախության գործելակերպի կանխմանը, կամ որոնք անհրաժեշտ են պայմանագրի պարտավորությունների չկատարման հետեւանքները վերացնելու համար, ինչպես օրինակ՝ սնանկություն, անվճարունակություն եւ պարտատերերի իրավունքի պաշտպանություն,
  - (ii) Կողմերի ֆինանսական համակարգի ամբողջականությունն ու կայունությունն ապահովելու համար ընդունված կամ կիրառվող միջոցներին,
  - (iii) արժեթղթերի, օպցիոնների, ֆյուչերսների կամ այլ ածանցյալ գործիքների թողարկմանը, առքուվաճառքին կամ դրանցով գործառնությունների կատարմանը,
  - (iv) փոխանցումների վերաբերյալ ֆինանսական հաշվետվությունների կամ հաշիվների վարմանը, երբ անհրաժեշտ է աջակցել իրավապահ կամ ֆինանսական կարգավորման մարմիններին, կամ
  - (v) դատական կամ վարչական վարույթներով որոշումների կամ վճիռների կատարման ապահովմանը:

ՀՈԴՎԱԾ 207

Պաշտպանական միջոցները

Եթե, բացառիկ դեպքերում, ի հայտ են գալիս լուրջ դժվարություններ՝ կապված՝ Հայաստանի Հանրապետության դեպքում՝ փոխարժեքի քաղաքականության կամ դրամավարկային քաղաքականության վարման հետ կամ, Եվրոպական միության դեպքում՝ տնտեսական եւ դրամավարկային միության գործունեության հետ, կամ եթե Կողմն ունի վճարումների մեծ հաշվեմնացորդ կամ արտաքին ֆինանսավորման հետ կապված դժվարություններ, կամ եթե կա այդպիսի դժվարությունների վտանգ, ապա տվյալ Կողմը կարող է մեկ տարին չգերազանցող ժամկետով ձեռնարկել պաշտպանական միջոցներ, որոնք խիստ անհրաժեշտ են Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ կապիտալի տեղաշարժի, վճարումների կամ փոխանցումների համար: Պաշտպանական միջոցն ընդունող կամ կիրառող Կողմը պետք է տեղեկացնի մյուս Կողմին ցանկացած պաշտպանական միջոցի ընդունման մասին եւ հնարավորինս շուտ ներկայացնի դրանց վերացման ժամանակացույցը:

ՀՈԴՎԱԾ 208

Դյուրացումը

Կողմերի միջեւ կապիտալի տեղաշարժը դյուրացնելու նպատակով Կողմերը պետք է խորհրդակցեն միմյանց հետ՝ սույն Համաձայնագրի նպատակներին իրականացմանը նպաստելու համար:

ԳԼՈՒԽ 7

ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԲԱԺԻՆ A

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 209

Նպատակները

Սույն գլխի նպատակներն են՝

- (a) դյուրացնել Կողմերի միջև նորարարական արտադրանքի եւ ստեղծագործական աշխատանքների արտադրությունն ու առևտրայնացումը՝ նպաստելով յուրաքանչյուր Կողմի համար ավելի կայուն եւ ներառական տնտեսության ձեւավորմանը, եւ
- (b) հասնել մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանության եւ իրականացման պատշաճ ու արդյունավետ մակարդակի:

ՀՈԴՎԱԾ 210

Պարտավորությունների բնույթը եւ շրջանակը

1. Կողմերը պետք է ապահովեն մտավոր սեփականությանը վերաբերող այն միջազգային պայմանագրերի պատշաճ եւ արդյունավետ կիրարկումը, որոնց կողմերն են նրանք՝ ներառյալ ԱՀԿ համաձայնագրի 1C հավելվածում ընդգրկված «Մտավոր սեփականության իրավունքների՝ առեւտրին առնչվող ասպեկտների մասին» ԱՀԿ համաձայնագիրը (ԹԲԻՓՍ համաձայնագիր): Սույն գլխով լրացվում եւ էլ ավելի մասնավորեցվում են ԹԲԻՓՍ համաձայնագրի եւ մտավոր սեփականության ոլորտում այլ միջազգային պայմանագրերի շրջանակներում Կողմերի իրավունքներն ու պարտավորությունները:

2. Սույն Համաձայնագրի նպատակով՝ «մտավոր սեփականություն» եզրույթը վերաբերում է առնվազն սույն գլխի B բաժնում նշված մտավոր սեփականության բոլոր կատեգորիաներին:

3. Մտավոր սեփականության պաշտպանությունը ներառում է վերջին անգամ 1967 թվականի Ստոկհոլմյան ակտով վերանայված «Արդյունաբերական սեփականության պահպանության մասին» 1883 թվականի Փարիզյան կոնվենցիայի (Փարիզյան կոնվենցիա (1967)) 10*bis* հոդվածում նշված կարգով անբարեխիղճ մրցակցությունից պաշտպանությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 211

Իրավունքների սպառումը

Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է տրամադրի մտավոր սեփականության իրավունքների ազգային կամ տարածաշրջանային մակարդակով սպառման ռեժիմ:

ԲԱԺԻՆ Ե

ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ
ՄՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԸ

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ I

Հեղինակային իրավունքը եւ հարակից իրավունքները

ՀՈՒՎԱԾ 212

Տրամադրվող պաշտպանությունը

1. Կողմերը պահպանում են այն իրավունքներն ու կատարում այն պարտավորությունները, որոնք սահմանված են՝

- (a) «Գրական եւ գեղարվեստական ստեղծագործությունների պահպանության մասին» Բեռնի կոնվենցիայով (Բեռնի կոնվենցիա),
- (b) «Կատարողների, հնչյունագրեր արտադրողների եւ հեռարձակող կազմակերպությունների իրավունքների պահպանության մասին» Հռոմի կոնվենցիայով (Հռոմի կոնվենցիա),
- (c) ԹԲԻՓՄ համաձայնագրով,
- (d) ՄՍՀԿ-ի «Հեղինակային իրավունքի մասին» պայմանագրով (ՄՀԻՊ),
- (e) ՄՍՀԿ «Կատարումների եւ հնչյունագրերի մասին» պայմանագրով (ՄԿՀՊ):

2. Կողմերը պետք է գործադրեն բոլոր ողջամիտ ջանքերը՝ «Տեսալսողական կատարումների մասին» Պեկինի պայմանագրին միանալու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 213

Հեղինակները

Յուրաքանչյուր Կողմ հեղինակներին վերապահում է բացառիկ իրավունք թույլատրելու կամ արգելելու՝

- (a) իրենց ստեղծագործությունների ուղղակի կամ անուղղակի, ժամանակավոր կամ մշտական վերարտադրումը ցանկացած միջոցներով կամ ցանկացած ձևով՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի,
- (b) ցանկացած ձևով իրենց ստեղծագործությունների բնօրինակի կամ դրանց օրինակների տարածումը հանրության շրջանում՝ վաճառքի կամ որեւէ այլ եղանակով,
- (c) իրենց ստեղծագործությունները հանրությանը հաղորդալարով կամ առանց հաղորդալարի որեւէ ձևով հաղորդումը՝ ներառյալ իրենց ստեղծագործությունները հանրությանը մատչելի դարձնելն այնպիսի ձևով, որ հանրության անդամները կարողանան օգտվել դրանցից իրենց կողմից անհատապես ընտրված ցանկացած վայրում եւ պահին, եւ
- (d) իրենց ստեղծագործությունների բնօրինակի եւ դրանց օրինակների վարձույթն ու փոխաստվությունը:

Կատարողները

Յուրաքանչյուր Կողմ կատարողներին վերապահում է բացառիկ իրավունք թույլատրելու կամ արգելելու՝

- (a) իրենց կատարումների ամրագրումը¹,
- (b) իրենց կատարումների ամրագրված տարբերակների ուղղակի կամ անուղղակի, ժամանակավոր կամ մշտական վերարտադրումը ցանկացած միջոցներով կամ ցանկացած ձևով՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի,
- (c) ցանկացած ձևով իրենց կատարումների ամրագրված տարբերակների տարածումը հանրության շրջանում՝ վաճառքի կամ որեւէ այլ եղանակով,
- (d) իրենց կատարումների ամրագրված տարբերակները հանրությանը հաղորդալարով կամ առանց հաղորդալարի հասանելի դարձնելն այնպիսի ձևով, որ հանրության անդամները կարողանան օգտվել դրանցից իրենց կողմից անհատապես ընտրված ցանկացած վայրում եւ պահին,
- (e) իրենց կատարումների՝ առանց հաղորդալարի հեռարձակումը եւ դրանք հանրությանը հաղորդումը՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարումն ինքնին արդեն հեռարձակված կատարում է կամ պատրաստված է ամրագրված կատարումից եւ
- (f) իրենց կատարումների ամրագրված տարբերակների վարձույթը եւ փոխատվությունը:

---

¹ Ամրագրում նշանակում է հնչյունների կամ պատկերների կամ դրանց ներկայացման ամբողջություն, որը թույլ է տալիս դրանք ընկալել, վերարտադրել կամ հաղորդել սարքի միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ 215

Հնչունագրեր արտադրողները

Յուրաքանչյուր Կողմ հնչունագրեր արտադրողներին վերապահում է բացառիկ իրավունք թույլատրելու կամ արգելելու՝

- (a) իրենց հնչունագրերի ուղղակի կամ անուղղակի, ժամանակավոր կամ մշտական վերարտադրումը ցանկացած միջոցով կամ ցանկացած ձևով՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի,
- (b) իրենց հնչունագրերի, այդ թվում՝ դրանց օրինակների տարածումը հանրության շրջանում՝ վաճառքի կամ որեւէ այլ միջոցով,
- (c) իրենց հնչունագրերն հանրությանը հաղորդալարով կամ առանց հաղորդալարի մատչելի դարձնելն այնպիսի ձևով, որ հանրության անդամները կարողանան օգտվել դրանցից իրենց կողմից անհատապես ընտրված ցանկացած վայրում եւ պահին, եւ
- (d) իրենց հնչունագրերի վարձույթը եւ փոխատվությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 216

Հեռարձակող կազմակերպությունները

Յուրաքանչյուր Կողմ հեռարձակող կազմակերպություններին վերապահում է բացառիկ իրավունք թույլատրելու կամ արգելելու՝

- (a) դրանց հաղորդումների ամրագրումը՝ անկախ այն հանգամանքից, թե դրանք հաղորդվում են հաղորդալարով թե առանց հաղորդալարի՝ ներառյալ մալուխային կամ արբանյակային հաղորդումը,
- (b) իրենց հեռարձակումների ամրագրված տարբերակների ուղղակի կամ անուղղակի, ժամանակավոր կամ մշտական վերարտադրումը ցանկացած միջոցով կամ ցանկացած ձևով՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այս հաղորդումները հեռարձակվում են հաղորդալարով թե առանց հաղորդալարի՝ ներառյալ մալուխային կամ արբանյակային հաղորդումը,
- (c) իրենց հաղորդումների ամրագրված տարբերակները հանրությանը հաղորդալարով կամ առանց հաղորդալարի մատչելի դարձնելն այնպիսի ձևով, որ հանրության անդամները կարողանան օգտվել դրանցից իրենց կողմից անհատապես ընտրված ցանկացած վայրում եւ պահին,
- (d) իրենց հաղորդումների ամրագրված տարբերակների տարածումը հանրության շրջանում՝ վաճառքի կամ որեւէ այլ միջոցով, եւ
- (e) իրենց հաղորդումների՝ առանց հաղորդալարի վերահեռարձակումը, ինչպես նաեւ իրենց հաղորդումները հանրությանը հաղորդումը, եթե այդ հաղորդումն իրականացվում է հանրության համար մուտքի վճարի դիմաց հասանելի վայրերում:

ՀՈԴՎԱԾ 217

Հեռարձակումը եւ հանրությանը հաղորդումը

Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է իրավունք՝ ապահովելու համար օգտագործողի կողմից կատարողներին եւ հնչունագրեր արտադրողներին միանվագ, արդարացի վարձատրության վճարումը, եթե առեւտրային նպատակով լույս ընծայված հնչունագիրը կամ այդ հնչունագրի վերարտադրումն օգտագործվում է առանց հաղորդալարի հեռարձակելու կամ հանրությանը ցանկացած ձևով հաղորդելու համար: Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է համապատասխան կատարողների եւ հնչունագիր արտադրողների միջեւ նշված վարձատրության բաժանումը: Կատարողների եւ հնչունագիր արտադրողների միջեւ համաձայնության բացակայության դեպքում յուրաքանչյուր Կողմ կարող է սահմանել նշված վարձատրությունը միմյանց միջեւ բաժանելու հետ կապված պայմաններ:

ՀՈԴՎԱԾ 218

Պաշտպանության ժամկետը

1. Բեռնի կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածի իմաստով գրական կամ գեղարվեստական ստեղծագործությունների հեղինակի տնտեսական իրավունքները գործում են հեղինակի կյանքի ընթացքում եւ նրա մահից հետո առնվազն 70 տարի՝ անկախ այն օրվանից, երբ ստեղծագործությունն օրինական ճանապարհով մատչելի է դարձվում հանրությանը:

2. Համահեղինակությամբ ստեղծված ստեղծագործության դեպքում 1-ին պարբերությամբ նախատեսված ժամկետը հաշվարկվում է կենդանի մնացած վերջին համահեղինակի մահվանից հետո:

3. Անանուն կամ կեղծանվամբ լույս ընծայված ստեղծագործությունների դեպքում, պաշտպանության ժամկետը առնվազն 70 տարի է՝ ստեղծագործությունն օրինական ճանապարհով հանրությանը մատչելի դարձնելու պահից: Այնուամենայնիվ, եթե հեղինակի կողմից ընդունված կեղծանունը կասկած չի հարուցում նրա ինքնության վերաբերյալ, կամ եթե հեղինակը հրապարակում է իր ինքնությունն առաջին նախադասության մեջ նշված ժամանակահատվածում, ապա կիրառելի պաշտպանության ժամկետն 1-ին պարբերությամբ սահմանված ժամկետն է:

4. Եթե Կողմը նախատեսում է կոլեկտիվ ստեղծագործությունների վերաբերյալ կամ որպես իրավատեր սահմանված իրավաբանական անձի համար կոնկրետ իրավունքներ, ապա պաշտպանության ժամկետը հաշվարկվում է 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ բացառությամբ, երբ այդ ստեղծագործությունը ստեղծած ֆիզիկական անձինք ճանաչվում են որպես այդպիսիք ստեղծագործության այն տարբերակներում, որոնք մատչելի են դարձվում հանրությանը: Սույն պարբերությունը չի սահմանափակում նույնականացված հեղինակների իրավունքները, որոնց ճանաչելի ներդրումները ներառված են այդ ստեղծագործություններում, որոնց ներդրումների նկատմամբ կիրառվում են 1-ին կամ 2-րդ պարբերությունները:

5. Եթե ստեղծագործությունը հրատարակվում է հատորներով, մասերով, պրակներով, համարներով կամ միջարկներով, եւ եթե պահպանության ժամկետն սկսում է գործել ստեղծագործությունն օրինական ճանապարհով հանրությանը մատչելի դարձնելու պահից, ապա պաշտպանության ժամկետն այդպիսի յուրաքանչյուր մասի համար գործում է առանձին:

6. Այն ստեղծագործությունների դեպքում, որոնց համար պաշտպանության ժամկետը չի հաշվարկվում հեղինակի կամ համահեղինակների մահվանից հետո, եւ որոնք օրինական ճանապարհով հանրությանը մատչելի չեն դարձվել դրանց ստեղծումից հետո 70 տարվա ընթացքում, պաշտպանությունը դադարում է:

7. Կինեմատոգրաֆիական կամ տեսալսողական ստեղծագործությունների պաշտպանության ժամկետը լրանում է կենդանի մնացած հետեւյալ անձանցից վերջինի մահվանից ոչ շուտ, քան 70 տարի հետո, անկախ այն հանգամանքից, թե այդ անձինք ճանաչվել են համահեղինակներ, թե ոչ. գլխավոր ռեժիսոր, սցենարի հեղինակ, երկխոսության հեղինակ եւ կինեմատոգրաֆիական կամ տեսալսողական ստեղծագործության մեջ օգտագործելու համար հատուկ գրված երաժշտության հեղինակ:

8. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ցանկացած անձ, որը հեղինակային իրավունքի պաշտպանության ժամկետը լրանալուց հետո առաջին անգամ օրինական ճանապարհով հրապարակում կամ օրինական ճանապարհով հանրությանն է հաղորդում նախկինում չհրապարակված ստեղծագործություն, օգտվում է հեղինակի տնտեսական իրավունքներին համարժեք պաշտպանությունից: Այդպիսի իրավունքների պաշտպանության ժամկետը՝ ստեղծագործությունն առաջին անգամ օրինական ճանապարհով հրապարակելու կամ օրինական ճանապարհով հանրությանը հաղորդելու պահից 25 տարի է:

9. Տեսալսողական կատարողների տնտեսական իրավունքները դադարում են կատարման օրվանից առնվազն 50 տարի հետո: Այնուամենայնիվ, եթե կատարման ամրագրումն օրինական ճանապարհով լույս ընծայվել կամ այդ ժամանակահատվածում օրինական ճանապարհով հաղորդվել է հանրությանը, ապա իրավունքները դադարում են այդպիսի առաջին լույս ընծայման կամ առաջին անգամ հանրությանը հաղորդելու օրվանից առնվազն 50 տարի հետո՝ կախված այն հանգամանքից, թե որն է ավելի շուտ տեղի ունեցել:

10. Կատարողների եւ հնչյունագրեր արտադրողների տնտեսական իրավունքները դադարում են առաջին լույս ընծայման կամ առաջին անգամ հանրությանը հաղորդելու օրվանից 70 տարի հետո՝ կախված այն հանգամանքից, թե որն է ավելի շուտ տեղի ունեցել: Կողմը կարող է ընդունել արդյունավետ միջոցներ՝ ապահովելու համար 50 տարի հետո պաշտպանության 20 տարվա ընթացքում ստացված եկամուտների արդարացի բաժանումը կատարողների եւ արտադրողների միջեւ:

11. Ֆիլմի առաջին ամրագրման արտադրողների տնտեսական իրավունքները դադարում են ամրագրումը կատարելու պահից առնվազն 50 տարի հետո: Այնուամենայնիվ, եթե այդ ժամանակահատվածում ֆիլմն օրինական ճանապարհով լույս է ընծայվել կամ օրինական ճանապարհով հաղորդվել է հանրությանը, ապա իրավունքները դադարում են առաջին այդպիսի լույսընծայման կամ առաջին անգամ հանրությանը հաղորդելու օրվանից առնվազն 50 տարի հետո՝ կախված այն հանգամանքից, թե որն է ավելի շուտ տեղի ունեցել:

12. Հեռարձակող կազմակերպությունների տնտեսական իրավունքները դադարում են հաղորդումն առաջին անգամ հեռարձակելու պահից առնվազն 50 տարի հետո, անկախ այն հանգամանքից, թե այդ հաղորդումը հեռարձակվում է հաղորդալարով կամ առանց հաղորդալարի՝ ներառյալ մալուխային կամ արբանյակային կապը:

13. Սույն հոդվածով սահմանված ժամկետները պետք է հաշվարկվեն դրանք ի հայտ բերող իրադարձությանը հաջորդող տարվա հունվարի մեկից:

ՀՈԴՎԱԾ 219

Տեխնիկական միջոցների պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է ապահովի պատշաճ իրավական պաշտպանություն ցանկացած արդյունավետ տեխնոլոգիական միջոց շրջանցելուց, որը տվյալ անձն իրականացնում է՝ գիտակցելով կամ գիտակցելու համար բավարար հիմքեր ունենալով, որ ինքն այդ նպատակն է հետապնդում:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է տրամադրի պատշաճ իրավական պաշտպանություն այնպիսի սարքերի, արտադրանքի կամ բաղադրատարրերի արտադրության, ներմուծման, տարածման, վաճառքի, վարձույթով տալու, վաճառքի կամ վարձույթով տալու նպատակով գովազդի, կամ առևտրային նպատակներով տիրապետման կամ ծառայությունների մատուցման նկատմամբ, որոնք՝

(a) առաջադրվում, գովազդվում կամ շուկայահանվում են որեւէ արդյունավետ տեխնոլոգիական միջոց շրջանցելու նպատակով,

(b) ունեն ցանկացած արդյունավետ տեխնոլոգիական միջոց շրջանցելուց բացի այլ, սահմանափակ առևտրային կարելություն ներկայացնող նպատակ կամ կիրառություն, կամ

(c) հիմնականում նախագծված, արտադրված, հարմարեցված կամ կատարված են ցանկացած արդյունավետ տեխնոլոգիական միջոց շրջանցելու հնարավորություն ստեղծելու կամ այն դյուրացնելու նպատակով:

3. Սույն գլխի նպատակներով «տեխնոլոգիական միջոցներ» արտահայտությունը նշանակում է որեւէ տեխնոլոգիա, սարք կամ բաղադրատարր, որը նախատեսված է իր բնականոն աշխատանքի ընթացքում կանխարգելելու կամ սահմանափակելու այնպիսի ստեղծագործությունների կամ այլ օբյեկտի նկատմամբ այն գործողությունները, որոնք թույլատրված չեն որեւէ հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքների իրավատիրոջ կողմից՝ ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով: Տեխնոլոգիական միջոցները համարվում են «արդյունավետ», եթե պահպանվող ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի օգտագործումը վերահսկվում է իրավատերերի կողմից՝ կիրառելով մուտքի վերահսկման կամ պաշտպանության գործընթաց, ինչպես օրինակ՝ ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի ծածկագրումը, խառնաշփոթ դասավորումը կամ այլ ձևով ձևափոխումը կամ պատճենումը վերահսկելու մեխանիզմը, որով ապահովվում է պաշտպանության նպատակը:

ՀՈՒՎԱԾ 220

Իրավունքների կառավարման վերաբերյալ տեղեկությունների պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է պատշաճ իրավական պաշտպանություն ցանկացած անձի նկատմամբ, որն առանց թույլտվության, գիտակցաբար իրականացնում է հետեւյալ գործողությունները.

(a) իրավունքների կառավարման վերաբերյալ ցանկացած էլեկտրոնային տեղեկության վերացում կամ փոփոխում եւ

(b) սույն գլխով պահպանվող ստեղծագործությունների կամ այլ օբյեկտների տարածում, տարածման նպատակով ներմուծում, հեռարձակում, հանրությանը հաղորդում կամ հանրությանը մատչելի դարձնելը, որոնցում էլեկտրոնային իրավունքի կառավարման վերաբերյալ տեղեկությունը վերացվել կամ փոփոխվել է առանց թույլտվության,

Եթե այդ անձը գիտակցում է կամ բավարար հիմքեր ունի գիտակցելու, որ այդպես վարվելով նա դրդում է ազգային օրենսդրությամբ նախատեսված ցանկացած հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքի խախտման, ստեղծում է այդպիսի հնարավորություն, նպաստում է դրան կամ թաքցնում է այն:

2. Սույն գլխի նպատակներով, «իրավունքների կառավարման վերաբերյալ տեղեկություն» արտահայտությունը նշանակում է իրավատերերի կողմից տրամադրված ցանկացած տեղեկություն, որով նույնականացվում է սույն գլխում նշված ստեղծագործությունը կամ այլ օբյեկտ, հեղինակը կամ ցանկացած այլ իրավատեր, կամ ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի օգտագործման ժամկետների ու պայմանների մասին տեղեկությունները, ինչպես նաև այդպիսի տեղեկություններ ներկայացնող ցանկացած թիվ կամ ծածկագիր:

3. 1-ին պարբերությունը կիրառվում է այն դեպքում, երբ ցանկացած այդպիսի տեղեկություն կապված է սույն գլխում նշված ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի օրինակի հետ կամ ի հայտ է գալիս այն հանրությանը հաղորդելու առնչությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 221

Բացառությունները եւ սահմանափակումները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է առանձին հատուկ դեպքերում նախատեսել 213-ից 218-րդ հոդվածներով սահմանված իրավունքների սահմանափակումներ կամ բացառություններ, որոնք չեն հակասում օբյեկտի բնականոն օգտագործմանը եւ անհիմն չեն հակասում այն կոնվենցիաներին եւ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան իրավատերերի օրինական շահերին, որոնց կողմերն են նրանք:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է, որ 213-ից 217-րդ հոդվածներում նշված վերարտադրման այն ժամանակավոր գործողությունների վրա, որոնք ունեն կարճաժամկետ կամ կողմնակի բնույթ, կազմում են տեխնոլոգիական գործընթացի անքակտելի եւ նշանակալից մասը, եւ որոնց միակ նպատակն է՝ (a) երրորդ անձանց ցանցում միջնորդի կողմից հետագայում ստեղծվելիք ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի հեռարձակման հնարավորություն ստեղծելը, կամ (b) հետագայում ստեղծվելիք ստեղծագործության կամ այլ օբյեկտի օրինական օգտագործման հնարավորություն ստեղծելը, եւ որոնք չունեն անկախ տնտեսական նշանակություն, 213-ից 217-րդ հոդվածներով նախատեսված վերարտադրման իրավունքը չի տարածվում:

ՀՈԴՎԱԾ 222

Արվեստագետների՝ արվեստի ստեղծագործությունների վերավաճառքից վարձատրություն ստանալու իրավունքը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ հօգուտ արվեստի ստեղծագործության բնօրինակի հեղինակի նախատեսում է վերավաճառքից վարձատրություն ստանալու իրավունք, որը պետք է սահմանվի որպես հեղինակի կողմից ստեղծագործության առաջին փոխանցումից հետո դրա ցանկացած վերավաճառքի համար ստացած վաճառքի գնի հիման վրա ռոյալթի ստանալու անօտարելի իրավունք, որից հնարավոր չէ հրաժարվել՝ նույնիսկ նախապես:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված իրավունքը կիրառվում է վերավաճառքի բոլոր գործողությունների նկատմամբ, որոնցում որպես վաճառողներ, գնորդներ կամ միջնորդներ ներգրավված են արվեստի շուկայի մասնագետներ, ինչպիսիք են վաճառասրահները, պատկերասրահները եւ, ընդհանուր առմամբ, արվեստի գործերի ցանկացած դիլեր:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է նախատեսել, որ 1-ին պարբերությունում նշված իրավունքը չի կիրառվում վերավաճառքի գործողությունների նկատմամբ, եթե վաճառողը ստեղծագործությունը ձեռք է բերել անմիջապես հեղինակից՝ վերավաճառքից ավելի քիչ, քան երեք տարի առաջ, եւ եթե վերավաճառքի գինը չի գերազանցում որոշակի նվազագույն գումարը:

4. Ռոյալթին վճարում է վաճառողը: Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է նախատեսել, որ 2-րդ պարբերության մեջ նշված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանցից մեկը՝ բացի վաճառողից, միանձնյա կամ վաճառողի հետ համապարտ պատասխանատվություն է կրում ռոյալթիի վճարման համար:

5. Գանձման ընթացակարգը եւ ռոյալթիների գումարները որոշվում են ներպետական օրենսդրությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 223

Իրավունքների կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման մասով համագործակցությունը

1. Կողմերը խթանում են կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող իրենց համապատասխան կազմակերպությունների միջեւ համագործակցությունը՝ Կողմերի տարածքներում ստեղծագործությունների եւ այլ պաշտպանվող կարգավորման առարկաների հասանելիությանը եւ այդպիսի ստեղծագործություններն ու այլ պաշտպանվող կարգավորման առարկաներ օգտագործելու դիմաց ռոյալթիների փոխանցմանն օժանդակելու նպատակով:

2. Կողմերը պետք է խթանեն կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությունների թափանցիկությունը, մասնավորապես՝ նրանց կողմից գանձվող ռոյալթիների, նրանց կողմից գանձված ռոյալթիների նկատմամբ կիրառվող նվազեցումների, գանձված ռոյալթիների օգտագործման, բաշխման քաղաքականության եւ դրանց տեսակակազմի մասով:

3. Կողմերը պարտավորվում են ապահովել, որ այն դեպքում, երբ մի Կողմի տարածքում հիմնադրված կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությունը ներկայացուցչության համաձայնագրի միջոցով ներկայացնում է մյուս Կողմի տարածքում հիմնադրված կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությանը, ներկայացնող կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությունը խտրականություն չդրսետորի ներկայացվող կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպության իրավատերերի նկատմամբ:

4. Ներկայացնող կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությունը պետք է պարտք գումարները ճշգրտորեն, պարբերաբար եւ պատշաճորեն վճարի ներկայացվող կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությանը, ինչպես նաեւ ներկայացվող կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող կազմակերպությանը տրամադրի տեղեկություններ՝ իր անունից գանձված ռոյալթիների գումարի եւ այդ ռոյալթիներից կատարված նվազեցումների վերաբերյալ:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ II

ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 224

Միջազգային համաձայնագրերը

Յուրաքանչյուր Կողմ՝

- (a) պահպանում է Նշանների միջազգային գրանցման մասին Մադրիդյան համաձայնագրի արձանագրության դրույթները,
- (b) պահպանում է Ապրանքային նշանների իրավունքի մասին պայմանագրի եւ Նշանների գրանցման համար ապրանքների եւ ծառայությունների միջազգային դասակարգման վերաբերյալ Նիցցայի համաձայնագրի պահանջները, եւ
- (c) գործադրում է բոլոր ողջամիտ ջանքերը՝ Ապրանքային նշանների իրավունքի մասին Սինգապուրի պայմանագրին միանալու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 225

Ապրանքային նշանով վերապահվող իրավունքները

Գրանցված ապրանքային նշանը իրավատիրոջը վերապահում է դրա նկատմամբ բացառիկ իրավունքներ: Իրավատերն իրավունք ունի արգելելու բոլոր երրորդ անձանց առանց իր թույլտվության առևտրի ընթացքում օգտագործել՝

- (a) որեւէ նշան, որը նույնական է այն ապրանքների կամ ծառայությունների համար գրանցված ապրանքային նշանի հետ, որոնք նույնական են այն ապրանքների եւ ծառայությունների հետ, որոնց համար գրանցվել է տվյալ ապրանքային նշանը, եւ
- (b) ցանկացած նշան, որը նման կամ նույնական է այն ապրանքների կամ ծառայությունների ապրանքային նշանին, որոնք նման կամ նույնական են գրանցված ապրանքային նշան ունեցող ապրանքներին կամ ծառայություններին, եթե դրանց օգտագործման պատճառով կարող էր լինել հանրության կողմից վերջիններս շփոթելու հավանականություն, այդ թվում՝ այդ նշանի եւ ապրանքային նշանի միջեւ գույքորդման հավանականություն:

ՀՈԴՎԱԾ 226

Գրանցման ընթացակարգը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է ապրանքային նշանների գրանցման համակարգ, որտեղ ապրանքային նշանների հարցերով համապատասխան մարմնի կողմից կայացված յուրաքանչյուր վերջնական բացասական որոշում հաղորդվում է գրավոր եւ պատշաճորեն հիմնավորված է:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է ապրանքային նշանի հայտերի դեմ առարկելու հնարավորություն եւ ապրանքային նշանի հայտատուի համար այդ առարկությանը պատասխանելու հնարավորություն:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ տրամադրում է ապրանքային նշանների հայտերի եւ ապրանքային նշանների գրանցումների վերաբերյալ տվյալների հանրամատչելի էլեկտրոնային բազա: Ապրանքային նշանների հայտերի տվյալների բազան հասանելի է առնվազն այն ժամկետի ընթացքում, երբ հայտի դեմ կարող է առարկություն ներկայացվել:

ՀՈԴՎԱԾ 227

Հանրահայտ ապրանքային նշանները

Հանրահայտ ապրանքային նշանների պահպանությունն ուժի մեջ դնելու նպատակով, ինչպես նշված է Փարիզյան կոնվենցիայի (1967 թվական) *6bis* հոդվածում եւ ԹՐԻՓՍ համաձայնագրի 16-րդ հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ պարբերություններում, յուրաքանչյուր Կողմ կիրառում է Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության (ՄՍՀԿ) անդամ պետությունների ասամբլեաների 1999 թվականի սեպտեմբերի 20-ից մինչեւ 29-ը տեղի ունեցած հանդիպումների երեսունչորսերորդ շարքին Արդյունաբերական սեփականության պահպանության մասին Փարիզի Միության ասամբլեայի եւ ՄՍՀԿ Գլխավոր ասամբլեայի կողմից ընդունված Հանրահայտ նշանների պաշտպանության մասին դրույթների վերաբերյալ համատեղ առաջարկությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 228

Ապրանքային նշանով վերապահվող իրավունքներից բացառությունները

Յուրաքանչյուր Կողմ՝

- (a) նախատեսում է նկարագրական եզրույթների արդար օգտագործումը, այդ թվում՝ աշխարհագրական նշումների արդար օգտագործումը՝ որպես ապրանքային նշանով վերապահվող իրավունքներից սահմանափակ բացառություններ, եւ
- (b) կարող է նախատեսել ապրանքային նշանով վերապահվող իրավունքներից այլ սահմանափակ բացառություններ:

Այդպիսի բացառություններ նախատեսելիս յուրաքանչյուր Կողմ պետք է հաշվի առնի ապրանքային նշանի սեփականատիրոջ եւ երրորդ կողմերի օրինական շահերը:

ՀՈԴՎԱԾ 229

Չեղյալ հայտարարելու հիմքերը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է, որ ապրանքային նշանի գրանցումը ենթակա է չեղյալ հայտարարման, եթե առնվազն երեք տարի անընդմեջ ժամանակահատվածում այն համապատասխան տարածքում իրական օգտագործման մեջ չի դրվել այն ապրանքների եւ ծառայությունների հետ կապված, որոնց համար գրանցվել է, եւ չկան չօգտագործման պատշաճ պատճառներ:

Ոչ ոք չի կարող պահանջել, որ ապրանքային նշանի իրավատիրոջ իրավունքները չեղյալ հայտարարվեն, եթե եռամյա նվազագույն ժամկետի ավարտի եւ գրանցումը չեղյալ հայտարարելու մասին դիմում ներկայացնելու միջև ընկած ժամանակահատվածում սկսվել կամ վերականգնվել է ապրանքային նշանի իրական օգտագործումը:

Այնուամենայնիվ, ապրանքային նշանի գրանցումը չեղյալ հայտարարելու մասին դիմում ներկայացնելուն նախորդող երեք ամսվա ընթացքում (այդ ժամկետն սկսվել է առնվազն երեք տարի անընդմեջ չօգտագործման ժամկետի ավարտից ոչ շուտ) ապրանքային նշանի օգտագործման սկիզբը կամ վերականգնումը հաշվի չի առնվում, եթե օգտագործումն սկսելու կամ վերականգնելու նախապատրաստումը տեղի է ունեցել միայն այն բանից հետո, երբ ապրանքային նշանի իրավատիրոջը հայտնի է դարձել, որ կարող է ներկայացվել գրանցումը չեղյալ հայտարարելու մասին դիմում:

2. Ապրանքային նշանի գրանցումը նաև ենթակա է չեղյալ հայտարարման, եթե այն գրանցվելու օրվանից հետո՝

- (a) իրավատիրոջ գործունեության կամ անգործության հետևանքով ապրանքային նշանը դարձել է համընդհանուր օգտագործման անվանում այն ապրանքի կամ ծառայության վաճառքի մեջ, որի համար այն գրանցված է, կամ
- (b) ապրանքային նշանի իրավատիրոջ կողմից կամ նրա համաձայնությամբ այն ապրանքների կամ ծառայությունների նկատմամբ դրա օգտագործումը, որոնց համար այն գրանցված է, հանրությանը կարող է մոլորության մեջ գցել, մասնավորապես՝ այդ ապրանքների կամ ծառայությունների բնույթի, որակի կամ աշխարհագրական ծագման հարցում:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ III

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՆՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 230

Կիրառության ոլորտը

1. Սույն ենթաբաժինը կիրառվում է այն աշխարհագրական նշումների պահպանության նկատմամբ, որոնք ծագում են Կողմերի տարածքներում:
2. Կողմի այն աշխարհագրական նշումները, որոնք պահպանելու է մյուս Կողմը, ենթակա են միայն սույն ենթաբաժնին, եթե դրանք կարգավորվում են 231-րդ հոդվածում նշված օրենսդրության գործողության շրջանակով:

ՀՈԴՎԱԾ 231

Հաստատված աշխարհագրական նշումները

1. Ուսումնասիրելով Հայաստանի Հանրապետության՝ IX Հավելվածի A մասում նշված օրենսդրությունը՝ Եվրոպական միությունը եզրակացնում է, որ այդ օրենսդրությունը համապատասխանում է նույն Հավելվածի B մասում ամրագրված տարրերին:

2. Ուսումնասիրելով Եվրոպական միության՝ IX Հավելվածի A մասում նշված օրենսդրությունը՝ Հայաստանի Հանրապետությունը եզրակացնում է, որ այդ օրենսդրությունը համապատասխանում է նույն Հավելվածի B մասում ամրագրված տարրերին:

3. Ավարտելով առարկության ընթացակարգը եւ ուսումնասիրելով Եվրոպական միության՝ X Հավելվածում նշված այն աշխարհագրական նշումները, որոնք գրանցվել են Եվրոպական միության կողմից՝ IX Հավելվածի A մասում նշված օրենսդրության համաձայն, Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է պահպանի դրանք՝ սույն Համաձայնագրում սահմանված պահպանության մակարդակին համապատասխան:

4. Ավարտելով առարկության ընթացակարգը եւ ուսումնասիրելով Հայաստանի Հանրապետության՝ X Հավելվածում նշված այն աշխարհագրական նշումները, որոնք գրանցվել են Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ IX Հավելվածի A մասում նշված օրենսդրության համաձայն, Եվրոպական միությունը պետք է պահպանի դրանք՝ սույն Համաձայնագրում սահմանված պահպանության մակարդակին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 232

Նոր աշխարհագրական նշումների ավելացումը

1. Կողմերը կարող են, 240-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ սահմանված ընթացակարգին համապատասխան, X Հավելվածում ամրագրված պահպանվող աշխարհագրական նշումների ցանկում ավելացնել նոր աշխարհագրական նշումներ: Այդ աշխարհագրական նշումները կարող են ցանկում ավելացվել յուրաքանչյուր Կողմի համար ընդունելի ձևով առարկության ընթացակարգն ավարտելուց եւ նոր աշխարհագրական նշումներն ուսումնասիրելուց հետո՝ 231-րդ հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ պարբերություններին համապատասխան:

2. Կողմերը 1-ին պարբերության մեջ նշված ցանկում նոր աշխարհագրական նշումներ ավելացնելու որեւէ պարտավորություն չունեն, եթե՝

- (a) աշխարհագրական նշումը կհակասի բույսի սորտի կամ կենդանու ցեղատեսակի անվանը եւ, որպէս արդյունք, կարող է մոլորեցնել սպառողներին արտադրանքի իրական ծագման առումով,
- (b) համբավ ունեցող կամ հանրահայտ ապրանքային նշանի լույսի ներքո, այդ աշխարհագրական նշման պահպանությունը կարող էր մոլորեցնել սպառողներին արտադրանքի իրական ծագման առնչությամբ, կամ
- (c) եզրույթի անվանումն ընդհանրական է:

ՀՈԴՎԱԾ 233

Աշխարհագրական նշումների պահպանության շրջանակը

1. X Հավելվածում նշված աշխարհագրական նշումները յուրաքանչյուր Կողմի կողմից պաշտպանվում են հետեւյալից՝

- (a) պահպանվող անվանման՝ ցանկացած ուղղակի կամ անուղղակի առեւտրային օգտագործումից՝ այնպիսի համեմատելի արտադրանքի համար, որը չի համապատասխանում պահպանվող անվանման ապրանքային հատկորոշումներին, կամ այնքանով, որքանով որ այդպիսի օգտագործումը վնասում է աշխարհագրական նշման համբավին,
- (b) ցանկացած չարաշահումից, նմանակումից կամ վերարտադրումից, նույնիսկ եթե արտադրանքի իրական ծագումը նշված է կամ եթե պահպանվող անվանումը թարգմանված է, սղագրված, տառադարձված կամ ուղեկցվում է այնպիսի արտահայտությամբ, ինչպիսին օրինակ՝ «ոճ», «տեսակ», «մեթոդ», «արտադրվում է», «նմանակում», «համ եւ հոտ», «նման» արտահայտությունն է, կամ նմանատիպ այլ արտահայտությամբ,

- (c) արտադրանքի ծագման վայրի, ծագման, բնույթի կամ էական հատկանիշների հետ կապված որևէ այլ կեղծ կամ մոլորության մեջ գցող նշումից, որը զետեղված է ներքին կամ արտաքին փաթեթավորման վրա, տվյալ արտադրանքին վերաբերող գովազդային նյութերում կամ փաստաթղթերում կամ բեռնարկի մեջ արտադրանքի փաթեթավորման վրա, ինչը կարող է սխալ տպավորություն ստեղծել դրա ծագման առումով, եւ
- (d) որևէ այլ գործողությունից, որը կարող է սպառողին մոլորության մեջ գցել արտադրանքի իրական ծագման առումով:

2. Պահպանվող աշխարհագրական նշումները Կողմերի տարածքներում ընդհանրական չեն դառնում:

3. Եթե աշխարհագրական նշումներն ամբողջությամբ կամ մասամբ համանուն են, ապա պահպանությունը շնորհվում է յուրաքանչյուր այդպիսի աշխարհագրական նշմանը՝ պայմանով, որ այն օգտագործվել է բարեխղճորեն՝ պատշաճորեն հաշվի առնելով տեղական եւ ավանդական կիրառությունը, ինչպես նաեւ մոլորության գործնական ռիսկերը:

Չսահմանափակելով ԹԴԻՓՍ համաձայնագրի 23-րդ հոդվածը՝ Կողմերը փոխադարձաբար որոշում են օգտագործման այն գործնական պայմանները, որոնցով համանուն աշխարհագրական նշումները կտարբերակվեն միմյանցից՝ հաշվի առնելով շահագրգիռ արտադրողների նկատմամբ արդարացի վերաբերմունք եւ սպառողներին մոլորության մեջ չգցելն ապահովելու անհրաժեշտությունը:

Այն համանուն անվանումը, որը սպառողներին մոլորության մեջ է գցում՝ կարծելու, որ արտադրանքն ստացվել է այլ տարածքից, չպետք է գրանցվի, եթե նույնիսկ անվանումը ճշգրիտ է այնքանով, որքանով առնչվում է տվյալ արտադրանքի ծագման տարածքին, տարածաշրջանին կամ վայրին:

4. Եթե Կողմը երրորդ երկրի հետ բանակցությունների համատեքստում առաջարկում է պահպանել երրորդ երկրի այն աշխարհագրական նշումը, որը համանուն է սույն ենթաբաժնի համաձայն պահպանվող՝ մյուս Կողմի աշխարհագրական նշման հետ, ապա վերջինիս տեղեկացնում են եւ տալիս հնարավորություն մեկնաբանելու՝ նախքան երրորդ կողմի աշխարհագրական նշումը դառնա պահպանվող:

5. Սույն ենթաբաժնում ոչինչ չի պարտադրում Կողմին պահպանել մյուս Կողմի այն աշխարհագրական նշումը, որն իր ծագման երկրում չի պահպանվում կամ դադարում է պահպանվել:

Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմին ծանուցում է, թե արդյոք աշխարհագրական նշումը դադարում է պահպանվել իր ծագման երկրում: Այդպիսի ծանուցումը կատարվում է 240-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ սահմանված ընթացակարգերին համապատասխան:

6. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի սահմանափակում առևտրի ընթացքում ցանկացած անձի՝ բիզնեսում այդ անձի անվանումը կամ այդ անձի իրավանախորդի անվանումն օգտագործելու իրավունքը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ անվանումն օգտագործվում է այնպես, որ մոլորեցնում է սպառողներին:

ՀՈԴՎԱԾ 234

Աշխարհագրական նշումներն օգտագործելու իրավունքը

1. Սույն ենթաբաժնով պահպանվող աշխարհագրական նշումը կարող է օգտագործվել համապատասխան հատկորոշումներին համապատասխանող գյուղատնտեսական արտադրանք, սննդամթերք, գինիներ, բուրավետացված գինիներ կամ սպիրտային խմիչքներ շուկայահանող ցանկացած օպերատորի կողմից:

2. Աշխարհագրական նշումը սույն ենթաբաժնով պահպանվող դառնալուց հետո այդպիսի պահպանվող անվանման օգտագործումը ենթակա չէ օգտագործողների որևէ գրանցման կամ լրացուցիչ տուրքերի գանձման:

Ապրանքային նշանների հետ կապը

1. Կողմը մերժում է գրանցել կամ անվավեր է ճանաչում այն ապրանքային նշանը, որը համապատասխանում է 233-րդ հոդվածի 1-ին պարբերության մեջ նշված իրավիճակներից որեւէ մեկին՝ կապված նման արտադրանքի պահպանվող աշխարհագրական նշման հետ՝ պայմանով, որ ապրանքային նշանը գրանցելու հայտը ներկայացվել է նշված տարածքում աշխարհագրական նշումը պահպանելու հայտը ներկայացնելու օրվանից հետո:

2. 231-րդ հոդվածում նշված աշխարհագրական նշումների համար պահպանման հայտ ներկայացնելու օրը սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրն է:

3. 232-րդ հոդվածում նշված աշխարհագրական նշումների համար պահպանման հայտ ներկայացնելու օրը մյուս Կողմին աշխարհագրական նշումը պահպանելու վերաբերյալ պահանջ փոխանցելու օրն է:

4. Չսահմանափակելով 232-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության (b) կետը՝ յուրաքանչյուր Կողմ X Հավելվածում նշված աշխարհագրական նշումները պահպանում է, եթե առկա է ավելի վաղ գրանցված ապրանքային նշան: Ավելի վաղ գրանցված ապրանքային նշան նշանակում է ապրանքային նշան, որի օգտագործումը համապատասխանում է 233-րդ հոդվածի 1-ին պարբերության մեջ նշված իրավիճակներից մեկին եւ որի համար մի Կողմի տարածքում հայտ է ներկայացվել, որը գրանցվել կամ բարեխիղճ օգտագործմամբ հաստատվել է, եթե այդպիսի հնարավորություն նախատեսված է Կողմի օրենսդրությամբ, մինչեւ մյուս Կողմի՝ սույն Համաձայնագրով աշխարհագրական նշումը պահպանելու հայտը ներկայացնելու օրը: Այսպիսի ապրանքային նշանը կարող է շարունակել օգտագործվել, եւ դրա գործողության ժամկետը կարող է երկարաձգվել՝ անկախ աշխարհագրական նշման պահպանությունից՝ պայմանով, որ Կողմերից որեւէ մեկի՝ ապրանքային նշանների մասին օրենսդրությամբ առկա չեն ապրանքային նշանն անվավեր կամ չեղյալ ճանաչելու հիմքեր:

5. 4-րդ պարբերությունից շեղում կատարելով՝ Հայաստանի Հանրապետության այն ավելի վաղ գրանցված ապրանքային նշանները, որոնք բաղկացած են Եվրոպական միության «Կոնյակ» կամ «Շամպայն» աշխարհագրական նշումից կամ պարունակում են այդ նշումները՝ ներառյալ նման արտադրանքի համար գրանցված եւ համապատասխան հատկորոշմանը չհամապատասխանող սղագրության կամ թարգմանության մեջ, անվավեր կամ չեղյալ են ճանաչվում կամ փոփոխվում, որպեսզի վերացնեն այդ անվանումը որպես ամբողջ ապրանքային նշանի տարր՝ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո «Կոնյակի» եւ «Շամպայնի» համար համապատասխանաբար ամենաուշը 14 տարվա եւ երկու տարվա ընթացքում:

ՀՈԴՎԱԾ 236

Պահպանության հետ կապված պահանջների կատարումը

Յուրաքանչյուր Կողմ իր պետական մարմինների կողմից իրականացվող պատշաճ վարչարարության միջոցով ապահովում է 233-ից 235-րդ հոդվածներին համապատասխան աշխարհագրական նշումների պահպանության հետ կապված պահանջների կատարումը: Յուրաքանչյուր Կողմ այդպիսի պահպանություն ապահովում է նաեւ շահագրգիռ անձի պահանջով:

ՀՈԴՎԱԾ 237

Անցումային դրույթները

1. Այն ապրանքները, որոնք, ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան, արտադրվել եւ պիտակավորվել են մինչեւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելը, սակայն որոնք չեն համապատասխանում Համաձայնագրի պահանջներին, կարող են շարունակել վաճառվել սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ մինչեւ դրանց պահուստային պաշարները սպառվեն:

2. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց մեկ տարի հետո հաշված 24 տարի անցումային ժամկետի ընթացքում «Կոնյակի» համար եւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 տարի անցումային ժամկետի ընթացքում «Շամպայնի» համար Եվրոպական միության այդ աշխարհագրական նշումների՝ սույն Համաձայնագրի համաձայն պահպանությունը չի բացառում այդ անվանումների օգտագործումը Հայաստանի Հանրապետությունից ծագող եւ երրորդ երկրներ արտահանվող արտադրանքի վրա, եթե տվյալ երրորդ երկրի օրենքները եւ կանոնակարգերը թույլ են տալիս այդպես, որպեսզի նշեն եւ ներկայացնեն Հայաստանի Հանրապետությունից ծագող որոշակի համեմատելի արտադրանք՝ պայմանով, որ՝

- (a) անվանումը պիտակավորված է բացառապես ոչ լատինատառ,
- (b) արտադրանքի իրական ծագումը հստակորեն պիտակավորված է տեսանելիության միեւնույն տիրույթում, եւ
- (c) ներկայացման մեջ ոչինչ մոլորության մեջ չի գցի հանրությանը արտադրանքի իրական ծագման առումով:

3. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց մեկ տարի հետո հաշված 13 տարի անցումային ժամկետի ընթացքում «Կոնյակի» համար եւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո հաշված երկու տարի անցումային ժամկետի ընթացքում «Շամպայնի» համար Եվրոպական միության այդ աշխարհագրական նշումների՝ սույն Համաձայնագրի համաձայն պահպանությունը չի բացառում այդ անվանումների օգտագործումը Հայաստանի Հանրապետությունում՝ պայմանով, որ՝

- (a) անվանումը պիտակավորված է բացառապես ոչ լատինատառ,
- (b) արտադրանքի իրական ծագումը հստակորեն պիտակավորված է տեսանելիության միեւնույն տիրույթում, եւ
- (c) ներկայացման մեջ ոչինչ մոլորության մեջ չի գցի սպառողներին արտադրանքի իրական ծագման առումով:

4. Հայաստանի Հանրապետությունից ծագող ապրանքների համար Եվրոպական միության «Կոնյակ» աշխարհագրական նշումի օգտագործման սահուն եւ արդյունավետ դադարեցումը խթանելու, ինչպես նաեւ արտահանման շուկաներում Հայաստանի Հանրապետության արդյունաբերությանն իր մրցունակ դիրքը պահպանելուն աջակցելու նպատակով Եվրոպական միությունը Հայաստանի Հանրապետությանը կտրամադրի տեխնիկական եւ ֆինանսական աջակցություն: Այդ աջակցությունը, որը տրամադրվելու է ԵՄ օրենսդրությանը համապատասխան, մասնավորապես ներառում է գործողություններ՝ ուղղված նոր անուն մշակելուն եւ ներքին ու արտահանման ավանդական շուկաներում նոր անունը խթանելուն, գովազդելուն եւ շուկայահանելուն:

5. 4-րդ պարբերության մեջ նշված ԵՄ աջակցության կոնկրետ գումարները, տեսակները, մեխանիզմները եւ ժամկետները սահմանվում են ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցության փաթեթում, որի վերաբերյալ Կողմերը միանշանակ համաձայնության կգան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում: Կողմերը համատեղ մշակում են աջակցության այդպիսի փաթեթի առաջադրանքները՝ հիմնվելով այն կարիքների մանրակրկիտ գնահատման վրա, որոնց ուղղված է այդ աջակցությունը: Այդ գնահատումը պետք է իրականացվի Կողմերի կողմից համատեղ ընտրված միջազգային խորհրդատվական ընկերության կողմից:

6. Այն դեպքում, երբ Եվրոպական միությունը չի տրամադրում 4-րդ պարբերության մեջ նշված ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցությունը, Հայաստանի Հանրապետությունը կարող է դիմել 13-րդ գլխով նախատեսված վեճերի կարգավորման մեխանիզմին եւ, հաջողության դեպքում, կասեցնել 2-րդ եւ 3-րդ պարբերություններից բխող պարտավորությունները:

7. Եվրոպական միության ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցությունը տրամադրվում է ոչ ուշ, քան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո ութ տարվա ընթացքում:

ՀՈԴՎԱԾ 238

Ընդհանուր կանոնները

1. 231-րդ եւ 232-րդ հոդվածներում նշված արտադրանքի ներկրումը, արտահանումը եւ կոմերցիալիզացիան իրականացվում են այն Կողմի տարածքում կիրառվող օրենքներին եւ կարգավորումներին համապատասխան, որտեղ արտադրանքը շուկայահանվում է:
2. Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն պետք է, 240-րդ հոդվածի համաձայն, դիտարկի այն գրանցված աշխարհագրական նշման արտադրանքի հատկորոշումների վերաբերյալ հարցերը, որը հաստատվել է այն Կողմի իշխանությունների կողմից, որի տարածքում ծագում է այդ արտադրանքը՝ ներառյալ դրա հետ կապված ցանկացած փոփոխության վերաբերյալ հարցերը:
3. Սույն ենթաբաժնով պահպանվող աշխարհագրական նշումները կարող է չեղարկել միայն այն Կողմը, որտեղից ծագում է արտադրանքը:

ՀՈԴՎԱԾ 239

Համագործակցությունն ու թափանցիկությունը

1. Կողմերը կա՛մ ուղղակիորեն, կա՛մ 240-րդ հոդվածի համաձայն ստեղծված Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեի միջոցով, կապ են պահպանում սույն ենթաբաժնի իրականացման եւ գործառության հետ կապված բոլոր հարցերի վերաբերյալ: Մասնավորապես, Կողմը կարող է մյուս Կողմից պահանջել արտադրանքի հատկորոշումների ու դրանց փոփոխությունների եւ վերահսկողության ազգային մարմինների կապի ապահովման կենտրոնների վերաբերյալ տեղեկություններ:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է հանրամատչելի դարձնել սույն ենթաբաժնով պահպանվող աշխարհագրական նշումների հատկորոշումները կամ դրանց ամփոփագիրը եւ մյուս Կողմի՝ սույն ենթաբաժնի համաձայն պահպանվող աշխարհագրական նշումներին համապատասխանող վերահսկողության ազգային մարմինների կապի ապահովման կենտրոնների վերաբերյալ տեղեկությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 240

Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն

1. Սույնով Կողմերը ստեղծում են Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն՝ կազմված Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչներից՝ սույն ենթաբաժնի իրականացումը վերահսկելու եւ աշխարհագրական նշումների վերաբերյալ նրանց համագործակցությունն ու երկխոսությունն ամրապնդելու նպատակով:

2. Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն որոշումներն ընդունում է կոնսենսուսով: Այն սահմանում է իր սեփական ընթացակարգային կանոնները: Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն հանդիպում է Կողմերից ցանկացածի պահանջով՝ հաջորդաբար Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում՝ Կողմերի կողմից համաձայնեցված ժամանակին, վայրում եւ ձեռով, այդ թվում՝ տեսակոնֆերանսի միջոցով, սակայն ոչ ուշ, քան նման պահանջ ներկայացվելուց 90 օր հետո:

3. Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեն նաեւ հետեւում է սույն ենթաբաժնի պատշաճ գործառությանը եւ կարող է քննարկել ցանկացած հարց՝ կապված դրա իրականացման եւ գործառնության հետ: Մասնավորապես, այն պատասխանատու է՝

- (a) յուրաքանչյուր Կողմի տարածքում կիրառելի օրենսդրությանը հղումների առնչությամբ IX Հավելվածի A մասը փոփոխելու համար,
- (b) աշխարհագրական նշումների գրանցման տարրերի եւ վերահսկողության առնչությամբ IX Հավելվածի B մասը փոփոխելու համար,
- (c) աշխարհագրական նշումների ցանկի առնչությամբ X Հավելվածը փոփոխելու համար,
- (d) աշխարհագրական նշումների վերաբերյալ օրենսդրական եւ քաղաքականության մշակումների եւ աշխարհագրական նշումների բնագավառում փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող ցանկացած այլ հարցի մասին տեղեկություններ փոխանակելու համար,
- (e) սույն ենթաբաժնին համապատասխան պահպանությունը հաշվի առնելու նպատակով աշխարհագրական նշումների մասին տեղեկություններ փոխանակելու համար:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ IV

Նմուշները

ՀՈԴՎԱԾ 241

Միջազգային համաձայնագրերը

Կողմերը պահպանում են Արդյունաբերական նմուշների միջազգային գրանցման մասին Հաագայի համաձայնագրի 1999 թվականի Ժնևյան ակտը:

Գրանցված նմուշների պահպանությունը

1. Կողմերն ապահովում են ինքնուրույն ստեղծված նոր եւ ինքնատիպ նմուշների պահպանությունը: Այդ պահպանությունը տրամադրվում է գրանցմամբ եւ դրանց իրավատերերին վերապահում է բացառիկ իրավունք՝ սույն ենթաբաժնի դրույթներին համապատասխան:

Սույն ենթաբաժնի նպատակներով՝ Կողմը կարող է անհատական բնույթի նմուշը համարել ինքնատիպ:

2. Համալիր արտադրանքի բաղադրիչ մաս կազմող արտադրանքի նկատմամբ կիրառված կամ դրանում ներառված նմուշը համարվում է նոր եւ ինքնատիպ միայն՝

(a) եթե բաղադրիչ մասը համալիր արտադրանքի մեջ ներառվելուց հետո տեսանելի է մնում վերջինիս բնականոն օգտագործման ընթացքում, եւ

(b) այնքանով, որքանով բաղադրիչ մասի այդ տեսանելի հատկանիշներն իրենցով բավարարում են նորության եւ ինքնատիպության մասով պահանջները:

3. 2-րդ պարբերության (a) կետում օգտագործվող «բնականոն օգտագործում» եզրույթը նշանակում է օգտագործում վերջին օգտագործողի կողմից՝ բացառությամբ պահպանման, սպասարկման եւ վերանորոգման աշխատանքների:

4. Գրանցված նմուշի իրավատերն իրավունք ունի արգելելու սեփականատիրոջ համաձայնությունը չունեցող երրորդ կողմերին այդպիսի արտադրանքն առնվազն պատրաստել, առաջարկել վաճառքի համար, վաճառել, ներկրել, արտահանել, պահեստավորել կամ օգտագործել պահպանվող նմուշը կրող կամ մարմնավորող իրեր, երբ այդպիսի գործողությունները ձեռնարկվում են առևտրային նպատակներով, չափից ավելի վնասում են նմուշի բնականոն շահագործմանը կամ համատեղելի չեն բարեխիղճ առևտրային գործելակերպի հետ:

5. Հասանելի պահպանության տևողությունը կազմում է 25 տարի:

ՀՈՒՎԱԾ 243

Չգրանցված նմուշներին տրամադրվող պահպանությունը

1. Եվրոպական միությունն ու Հայաստանի Հանրապետությունը նախատեսում են իրավական միջոցներ, որպեսզի կանխեն արտադրանքի չգրանցված արտաքին տեսքի օգտագործումը, միայն եթե վիճարկվող օգտագործումն առաջանում է արտադրանքի չգրանցված արտաքին տեսքի կրկնօրինակումից: Այդպիսի օգտագործումն առնվազն ներառում է արտադրանքը վաճառքի համար առաջարկելը, շուկայահանելը, ներմուծելը կամ արտահանելը:

2. Արտադրանքի չգրանցված արտաքին տեսքի համար հասանելի պահպանության տևողությունը կազմում է առնվազն երեք տարի այն օրվանից, երբ նմուշը հանրությանը հասանելի է դարձվել Կողմերից մեկի տարածքում:

ՀՈՒՎԱԾ 244

Բացառություններն ու բացառումները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է նախատեսել սահմանափակ բացառություններ նմուշների պահպանությունից՝ պայմանով, որ այդպիսի բացառություններն անհիմն կերպով չեն հակասում պահպանվող նմուշների բնականոն շահագործմանը եւ անհիմն կերպով վնաս չեն պատճառում պահպանվող նմուշի սեփականատիրոջ օրինական շահերին՝ հաշվի առնելով երրորդ կողմերի օրինական շահերը:

2. Նմուշի պահպանությունը չի տարածվում հիմնականում տեխնիկական կամ գործառական նկատառումներով թելադրված նմուշների վրա: Մասնավորապես, նմուշի իրավունքը չի տարածվում արտադրանքի արտաքին տեսքի հատկանիշների վրա, որոնք պարտադիր պետք է վերարտադրվեն իրենց ճշգրիտ ձևով եւ չափերով, որպեսզի այն արտադրանքը, որում արդյունաբերական նմուշը ներառված է կամ կիրառված, կարողանա մեխանիկորեն կապակցված լինել մեկ այլ արտադրանքի կամ տեղադրված լինել դրա մեջ, շուրջը կամ դիմաց այնպես, որ այդ արտադրանքից յուրաքանչյուրը կարողանա կատարել իր գործառույթը:

ՀՈՒՎԱԾ 245

Հեղինակային իրավունքի հետ կապը

Նմուշը պահպանության իրավունք ունի նաեւ Կողմի՝ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքով՝ այն օրվանից, երբ նմուշը ստեղծվել է կամ որեւէ ձևով ամրագրվել: Այն ծավալը եւ պայմանները, որոնցով այդպիսի պահպանությունը տրամադրվում է՝ ներառյալ ինքնատիպության պահանջվող մակարդակը, որոշում է յուրաքանչյուր Կողմ՝ իր ներպետական օրենքներին եւ կարգավորումներին համապատասխան:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ V

ԱՐՏՈՆԱԳՐԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 246

Միջազգային համաձայնագրերը

Կողմերը պահպանում են Արտոնագրային համագործակցության մասին պայմանագրի դրույթները եւ գործադրում բոլոր խելամիտ ջանքերը՝ Արտոնագրային իրավունքի մասին պայմանագրին համապատասխանելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 247

Արտոնագրերը եւ հանրային առողջապահությունը

1. Կողմերն ընդունում են ԱՀԿ նախարարական համաժողովի կողմից 2001 թվականի նոյեմբերի 14-ին ընդունված՝ ԹԲԻՓՍ համաձայնագրի եւ հանրային առողջապահության մասին հռչակագրի կարելությունը: Սույն ենթաբաժնով սահմանված իրավունքներն ու պարտավորությունները մեկնաբանելիս եւ իրականացնելիս Կողմերն ապահովում են այդ Հռչակագրի հետ համապատասխանությունը:

2. Կողմերը հետեւում եւ նպաստում են ԱՀԿ Գլխավոր խորհրդի 2003 թվականի օգոստոսի 30-ի «ԹԲԻՓՍ համաձայնագրի եւ հանրային առողջապահության մասին Դոհայի հռչակագրի 6-րդ պարբերության կիրարկման մասին» որոշման իրականացմանը:

Լրացուցիչ պաշտպանության վկայագիրը

1. Կողմերն ընդունում են, որ դեղագործական եւ բույսերի պաշտպանության արտադրանքի նկատմամբ, որոնք իրենց համապատասխան տարածքներում պաշտպանվում են արտոնագրով, կարող է մինչեւ շուկայահանվելը կիրառվել վարչական թույլտվության ընթացակարգ: Կողմերն ընդունում են, որ արտոնագրի համար հայտ ներկայացնելու եւ արտադրանքն իրենց համապատասխան շուկաներում շուկայահանելու առաջին թույլտվության միջեւ ընկած ժամկետը, ինչպես այդ նպատակով սահմանված է իրենց համապատասխան օրենսդրությամբ, կարող է կրճատել արտոնագրով սահմանված արդյունավետ պաշտպանության ժամկետը:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է պաշտպանության հետագա ժամկետ դեղագործական կամ բույսերի պաշտպանության այն արտադրանքի համար, որը պաշտպանված է արտոնագրով եւ որի նկատմամբ կիրառվել է վարչական թույլտվության ընթացակարգ, որը հավասար է 1-ին պարբերության երկրորդ նախադասության մեջ նշված ժամկետին՝ նվազեցված հինգ տարի ժամկետով:

3. Չնայած 2-րդ պարբերությանը՝ պաշտպանության հետագա ժամկետի տեւողությունը չի կարող գերազանցել հինգ տարին:

Միությունում այն դեղագործական արտադրանքի դեպքում, որի համար իրականացվել են մանկաբարձական ուսումնասիրություններ, եւ այդ ուսումնասիրությունների արդյունքներն արտացոլված են արտադրանքի մասին տեղեկատվության մեջ, հնարավոր է ժամկետի հետագա 6 ամսով երկարաձգում:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ VI

ՉԲԱՑԱՀԱՅՏՎԱԾ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 249

Առեւտրային գաղտնիքների պաշտպանության շրջանակը

1. Կողմերը հաստատում են ԹԴԻՓՍ համաձայնագրի 39-րդ հոդվածի 1-ին եւ 2-րդ պարբերություններով սահմանված իրենց հանձնառությունները: Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է քաղաքացիական դատավարության պատշաճ ընթացակարգեր եւ իրավական պաշտպանության միջոցներ առեւտրային գաղտնիքի տիրապետող ցանկացած անձի համար՝ առեւտրային գաղտնիքի ձեռքբերումը, օգտագործումը կամ բացահայտումը կանխելու, եւ դրա դիմաց վնասի փոխհատուցում ստանալու համար, երբ դա իրականացվել է ազնիվ առեւտրային գործելակերպին հակասող ձեւով:

2. Սույն ենթաբաժնի նպատակներով՝

(a) «առեւտրային գաղտնիք» նշանակում է տեղեկություն, որը՝

(i) գաղտնի է այն առումով, որ այն ամբողջությամբ կամ իր բաղադրիչների ճշգրիտ փոխդասավորվածությամբ եւ համախմբությամբ ընդհանուր առմամբ հայտնի չէ կամ դյուրամատչելի չէ այն շրջանակների անձանց, որոնք սովորաբար գործ են ունենում տեղեկությունների նշված տեսակի հետ,

(ii) ունի առեւտրային արժեք, քանի որ այն գաղտնի է, եւ

(iii) հանգամանքների ներքո ենթարկվել է տեղեկությունն օրինական կերպով վերահսկող անձի կողմից ձեռնարկված ողջամիտ քայլերի՝ այն գաղտնի պահելու նպատակով, եւ

(b) «առեւտրային գաղտնիքի տիրապետող» նշանակում է ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որն օրինական կերպով վերահսկում է առեւտրային գաղտնիքը:

3. Սույն ենթաբաժնի նպատակներով՝ ազնիվ առեւտրային գործելակերպին հակասող են համարվում արարքի առնվազն հետեւյալ ձեւերը՝

(a) առեւտրային գաղտնիքի ձեռքբերումն առանց առեւտրային գաղտնիքի տիրապետողի համաձայնության, երբ դա իրականացվել է առեւտրային գաղտնիքի տիրապետողի օրինական վերահսկողության տակ գտնվող այնպիսի փաստաթղթեր, առարկաներ, նյութեր, սուբստանցիաներ կամ էլեկտրոնային ֆայլեր չթույլատրված կերպով մուտք գործելու, դրանց յուրացման կամ կրկնօրինակման միջոցով, որոնք պարունակում են առեւտրային գաղտնիք կամ որոնցից կարող է եզրահանգվել առեւտրային գաղտնիք.

(b) առեւտրային գաղտնիքի օգտագործումը կամ բացահայտումը, երբ դա իրականացվել է առանց առեւտրային գաղտնիքի տիրապետողի համաձայնության՝ այն անձի կողմից, որը համարվում է, որ՝

(i) առեւտրային գաղտնիքը ձեռք է բերել (a) կետում նշված ձեւով,

(ii) խախտել է գաղտնիության մասին համաձայնագիրը կամ առեւտրային գաղտնիքը չբացահայտելու որեւէ այլ պարտավորություն, կամ

(iii) խախտել է առեւտրային գաղտնիքի օգտագործումը սահմանափակելու՝ պայմանագրային կամ որեւէ այլ պարտավորություն, եւ

(c) առեւտրային գաղտնիքի ձեռքբերումը, օգտագործումը կամ բացահայտումը, երբ դա իրականացվել է այն անձի կողմից, որը ձեռքբերման, օգտագործման կամ բացահայտման պահին իմացել կամ տվյալ հանգամանքներում պետք է իմացած լինէր, որ առեւտրային գաղտնիքն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ստացվել է մեկ այլ անձից, որը (b) կետի իմաստով ապօրինաբար օգտագործում կամ բացահայտում էր առեւտրային գաղտնիքը՝ ներառյալ երբ անձը դրդել է մեկ այլ անձի իրականացնելու այդ կետում նշված գործողությունները:

4. Սույն ենթաբաժնում ոչինչ չի հասկացվում որպես որեւէ Կողմի ուղղված պահանջ, որ արարքի հետեւյալ ձեւերից որեւէ մեկը համարի ազնիվ առեւտրային գործելակերպին հակասող.

- (a) համապատասխան տեղեկության անկախ հայտնաբերում կամ ստեղծում անձի կողմից,
- (b) արտադրանքի հակառակ նախագծում այն անձի կողմից, որն օրինականորեն տիրապետում է դրան եւ որն ազատ է համապատասխան տեղեկության ձեռքբերումը սահմանափակելու իրավականորեն վավեր որեւէ պարտականությունից,
- (c) համապատասխան ներպետական օրենքով պահանջված կամ թույլատրված տեղեկության ձեռքբերումը, օգտագործումը կամ բացահայտումը, եւ
- (d) բնականոն զբաղվածության ընթացքում ազնվորեն ձեռք բերված իրենց փորձի եւ հմտությունների օգտագործումն աշխատողների կողմից:

5. Սույն ենթաբաժնում ոչինչ չի հասկացվում որպես արտահայտվելու եւ տեղեկատվության ազատության սահմանափակում՝ ներառյալ լրատվամիջոցների ազատությունը, որը պաշտպանված է Կողմերից յուրաքանչյուրի իրավագործության ներքո:

ՀՈԴՎԱԾ 250

Քաղաքացիական դատավարության ընթացակարգերն ու առեւտրային գաղտնիքների իրավական պաշտպանության միջոցները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ 249-րդ հոդվածում նշված քաղաքացիական դատավարությանը մասնակցող կամ այդ իրավական վարույթի մաս կազմող փաստաթղթերին հասանելիություն ունեցող որեւէ անձի չթույլատրվի օգտագործել կամ բացահայտել որեւէ առեւտրային գաղտնիք կամ ենթադրյալ առեւտրային գաղտնիք, որն իրավասու դատական մարմինները, ի պատասխան շահագրգիռ կողմի պատշաճ հիմնավորված դիմումի, ճանաչել են գաղտնի, եւ որի մասին նրանք իմացել են այդպիսի մասնակցության կամ հասանելիության արդյունքում:

2. 249-րդ հոդվածում նշված քաղաքացիական դատավարության ընթացքում յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր դատական մարմիններն ունենան առնվազն հետևյալն անելու լիազորություն.

(a) ձեռնարկել ժամանակավոր միջոցներ՝ կանխելու համար առևտրային գաղտնիքի՝ ազնիվ առևտրային գործելակերպին հակասող ձեռով ձեռքբերումը, օգտագործումը կամ բացահայտումը.

(b) ձեռնարկել դատական պաշտպանության միջոցներ՝ կանխելու համար առևտրային գաղտնիքի՝ ազնիվ առևտրային գործելակերպին հակասող ձեռով ձեռքբերումը, օգտագործումը կամ բացահայտումը.

(c) կարգադրել այն անձին, որն իմացել կամ պետք է իմացած լիներ, որ ինքն առևտրային գաղտնիքը ձեռք էր բերում, օգտագործում կամ բացահայտում ազնիվ առևտրային գործելակերպին հակասող ձեռով, վճարել առևտրային գաղտնիքի տիրապետողին այդպիսի ձեռքբերման, օգտագործման կամ բացահայտման արդյունքում փաստացի կրած վնասի չափին համապատասխան փոխհատուցում.

(d) ձեռնարկել հատուկ միջոցներ՝ պահպանելու համար առևտրային գաղտնիքի՝ ազնիվ առևտրային գործելակերպին հակասող ձեռով ենթադրյալ ձեռքբերման, օգտագործման կամ բացահայտման հետ կապված քաղաքացիական վարույթի ընթացքում հրապարակված ցանկացած առևտրային գաղտնիքի կամ ենթադրյալ առևտրային գաղտնիքի գաղտնիությունը. այդպիսի հատուկ միջոցները, համապատասխան Կողմի ներպետական օրենքին համապատասխան, կարող են ներառել՝

(i) որոշ փաստաթղթերին հասանելիությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ սահմանափակելու,

(ii) լսումներին եւ դրանց համապատասխան արձանագրություններին կամ տառադարձումներին հասանելիությունը սահմանափակելու, եւ

(iii) դատական որոշման ոչ գաղտնի այն տարբերակը հասանելի դարձնելու հնարավորություն, որում առևտրային գաղտնիք պարունակող հատվածները հեռացվել կամ խմբագրվել են, եւ

(e) իրավական պաշտպանության միջոցների կամ այդ վարույթի ընթացքում հրապարակված առևտրային գաղտնիքի կամ ենթադրյալ առևտրային գաղտնիքի պաշտպանության առնչությամբ դատարանի կողմից 1-ին պարբերության կամ սույն պարբերության «d» կետի համաձայն ընդունված միջոցների խախտման համար կողմերի նկատմամբ կամ դատարանի իրավագործությանը ենթակա այլ անձանց նկատմամբ կիրառել պատժամիջոցներ:

3. Կողմերից չի պահանջվում ապահովել 249-րդ հոդվածում նշված դատական ընթացակարգեր եւ իրավական պաշտպանության միջոցներ այն դեպքում, երբ ազնիվ առևտրային գործելակերպին հակասող արարքն իրականացվում է, իրենց համապատասխան ներպետական օրենքի համաձայն, ոչ իրավաչափ արարքը, սխալ արարքը կամ ապօրինի գործողությունը հայտնաբերելու համար կամ օրենքով ճանաչված օրինական շահը պաշտպանելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 251

Դեղագործական արտադրանքը շուկայահանելու թույլտվություն ստանալու համար ներկայացված տվյալների պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ դեղագործական արտադրանքը շուկայահանելու (շուկայահանման թույլտվություն) թույլտվություն ստանալու համար ներկայացված առևտրային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները պաշտպանում է երրորդ կողմերին բացահայտելուց, եթե գերիշխող առողջապահական շահերով այլ բան նախատեսված չէ: Ցանկացած գաղտնի բիզնես տեղեկատվություն նույնպես պետք է պաշտպանվի անարդար առևտրային գործելակերպից:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ շահագրգիռ Կողմի տարածքում շուկայահանման առաջին թույլտվությունից հետո՝ ութ տարի ժամկետով, շուկայահանման թույլտվություն շնորհելու համար պատասխանատու պետական մարմինը հաշվի չառնի գաղտնի բիզնես տեղեկատվությունը կամ նախակլինիկական հետազոտությունների կամ կլինիկական փորձարկումների արդյունքները, որոնք տրամադրվել են շուկայահանման թույլտվության առաջին հայտում եւ հետագայում անձի կամ սուբյեկտի կողմից՝ անկախ նրանից՝ պետական, թե մասնավոր, ներկայացվել են դեղագործական արտադրանքը շուկայահանելու թույլտվության մեկ այլ հայտի օգտին՝ առանց այն անձի կամ սուբյեկտի հստակ համաձայնության, որը ներկայացրել է այդ տվյալները, եթե երկու Կողմերի կողմից ճանաչված միջազգային համաձայնագրերով այլ բան նախատեսված չէ:

3. Շահագրգիռ Կողմի տարածքում շուկայահանման առաջին թույլտվության շնորհման օրվանից հետո տասը տարվա ընթացքում շուկայահանման առաջին թույլտվության մեջ տրամադրված նախակլինիկական հետազոտությունների կամ կլինիկական փորձարկումների արդյունքների հիման վրա հետագայում ներկայացված ցանկացած հայտի համար շնորհված շուկայահանման թույլտվությամբ չի թույլատրվում դեղագործական արտադրանքը շուկայահանել, եթե հետագա հայտատուն չի ներկայացնում նախակլինիկական հետազոտությունների կամ կլինիկական փորձարկումների սեփական արդյունքները (կամ այն նախակլինիկական հետազոտությունների կամ կլինիկական փորձարկումների արդյունքները, որոնք օգտագործվել են այդ տեղեկությունները տրամադրած կողմի համաձայնությամբ)՝ բավարարելով միեւնույն պահանջները, ինչ առաջին հայտատուն: Սույն պարբերության մեջ սահմանված պահանջներին չհամապատասխանող արտադրանքը շուկայում չի թույլատրվում:

4. Ի հավելումն դրա՝ 3-րդ պարբերության մեջ նշված տասը տարի ժամկետը երկարաձգվում է առավելագույնը մինչև 11 տարի, եթե թույլտվություն ստանալուն հաջորդող առաջին ութ տարվա ընթացքում թույլտվության իրավատերը ստանում է թույլտվություն մեկ կամ ավելի նոր բուժական ցուցումների համար, որոնք ենթադրաբար կստեղծեն կլինիկական զգալի առավելություններ՝ գործող բուժումների համեմատ:

ՀՈԴՎԱԾ 252

Բույսերի պաշտպանության արտադրանքի վերաբերյալ տվյալների պաշտպանությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ճանաչում է առաջին անգամ ներկայացված փորձարկման կամ ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվության սեփականատիրոջ՝ բույսերի պաշտպանության արտադրանքի շուկայահանման համար թույլտվություն ստանալու ժամանակավոր իրավունքը: Այդպիսի ժամկետի ընթացքում փորձարկման կամ ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունը չի օգտագործվում հօգուտ որեւէ այլ անձի, որը նպատակ ունի ստանալու բույսերի պաշտպանության արտադրանքի շուկայահանման թույլտվություն, բացի այն դեպքից, երբ տրվել է առաջին սեփականատիրոջ հստակ համաձայնությունը: Սույն ենթաբաժնում ժամանակավոր իրավունքն այսուհետ նշվում է որպես «տվյալների պաշտպանություն»:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված փորձարկման կամ ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունը պետք է բավարարի հետևյալ պայմանները.

(a) անհրաժեշտ լինել թույլտվության կամ թույլտվության մեջ փոփոխություն կատարելու համար՝ այլ մշակաբույսերի վրա օգտագործումը թույլ տալու համար, եւ

(b) վավերացված լինել որպես պատշաճ լաբորատոր գործելակերպի կամ պատշաճ փորձարարական գործելակերպի սկզբունքներին համապատասխանող:

3. Տվյալների պաշտպանության ժամկետը տվյալ Կողմի տարածքում իրավասու մարմնի կողմից շնորհված առաջին թույլտվությունից հետո առնվազն տասը տարի է: Բույսերի պաշտպանության՝ ցածր ռիսկի արտադրանքի համար ժամկետը կարող է երկարաձգվել մինչեւ 13 տարի:

4. 3-րդ պարբերության մեջ նշված ժամկետները փոքրածավալ օգտագործումների համար թույլտվության գործողության ժամկետի յուրաքանչյուր երկարաձգման համար երկարաձգվում են երեք ամսով, եթե այդպիսի թույլտվությունների հայտերը թույլտվության իրավաստիրոջ կողմից ներկայացվում են իրավասու մարմնի կողմից առաջին թույլտվության շնորհումից առնվազն հինգ տարի հետո: Տվյալների պաշտպանության ընդհանուր ժամկետը ոչ մի դեպքում չի կարող գերազանցել 13 տարին: Բույսերի պաշտպանության՝ ցածր ռիսկի արտադրանքի համար տվյալների պաշտպանության ընդհանուր ժամկետը ոչ մի դեպքում չի կարող գերազանցել 15 տարին:

«Փոքրածավալ օգտագործում» նշանակում է Կողմի տարածքում բույսերի պաշտպանության արտադրանքի օգտագործում այն բույսերի կամ բույսերի արտադրանքի վրա, որոնք լայնորեն չեն աճեցվում տվյալ Կողմի տարածքում կամ լայնորեն չեն աճեցվում բույսերի պաշտպանության բացառիկ կարիքները բավարարելու համար:

5. Հետազոտությունը կամ ուսումնասիրությունը նույնպես պաշտպանվում է, եթե դա անհրաժեշտ է թույլտվության գործողության ժամկետի երկարաձգման կամ թույլտվության վերանայման համար: Այդպիսի դեպքերում տվյալների պաշտպանության ժամկետը 30 ամիս է:

6. Ողնաշարավոր կենդանիների վրա կատարվող կրկնակի փորձարկումից խուսափելու համար յուրաքանչյուր Կողմ սահմանում է Կողմերի համապատասխան տարածքներում հիմնադրված հայտատուին եւ նախորդ թույլտվությունների իրավատերերին առեստրային գաղտնիք կազմող տեղեկություններ փոխանակելուն պարտավորեցնող միջոցներ:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ VII

ԲՈՒՅՍԵՐԻ ՍՈՐՏԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 253

Բույսերի սորտերը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ պաշտպանում է բույսերի սորտերի նկատմամբ իրավունքները Բույսերի նոր սորտերի պաշտպանության միջազգային կոնվենցիային (UPOV) համապատասխան, որը ներառում է նաև սելեկցիոների իրավունքներից բացառությունները, որոնք նշված են այդ Կոնվենցիայի 15-րդ հոդվածում, եւ համագործակցում են՝ այդ իրավունքները պաշտպանելու եւ դրանց իրականացումն ապահովելու նպատակով:
2. Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ սույն հոդվածը կիրառվում է ոչ ուշ, քան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երեք տարի հետո:

ԲԱԺԻՆ Ը

ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ I

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 254

Ընդհանուր պարտավորությունները

1. Կողմերը վերահաստատում են ԹԻՓՍ համաձայնագրով, մասնավորապես դրա III մասով իրենց ստանձնած պարտավորությունները: Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է սույն բաժնի լրացուցիչ միջոցները, ընթացակարգերը եւ իրավական պաշտպանության միջոցները, որոնք անհրաժեշտ են մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացումն ապահովելու համար: Այդ միջոցները, ընթացակարգերը եւ իրավական պաշտպանության միջոցները պետք է լինեն արդարացի ու անաչառ եւ չպետք է առաջացնեն անհարկի բարդություններ կամ ծախսեր կամ պատճառ դառնան չհիմնավորված ժամկետներ սահմանելու կամ անտեղի ուշացումների համար:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված միջոցները, ընթացակարգերը եւ իրավական պաշտպանության միջոցները պետք է լինեն արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ եւ պետք է կիրառվեն այնպես, որ օրինական առեստրի համար որեւէ խոչընդոտ չստեղծեն եւ նախատեսեն երաշխիքներ դրանց չարաշահումների դեմ:

3. Սույն բաժնի II ենթաբաժնի նպատակներով՝ «մտավոր սեփականության իրավունքներ» հասկացությունը պետք է ընդգրկի առնվազն հետևյալ իրավունքները.

- (a) հեղինակային իրավունքը,
- (b) հեղինակային իրավունքին հարակից այլ իրավունքներ,
- (c) տվյալների բազաներ մշակողի (*sui generis*) իրավունքը,
- (d) կիսահաղորդչային ապրանքների տոպոլոգիաներ մշակողի իրավունքները,
- (e) ապրանքային նշանների նկատմամբ իրավունքները,
- (f) նմուշի նկատմամբ իրավունքները,
- (g) արտոնագրային իրավունքները, այդ թվում՝ լրացուցիչ պաշտպանության վկայագրից ծագող իրավունքները,
- (h) աշխարհագրական նշումների,
- (i) օգտակար մոդելների նկատմամբ իրավունքները,
- (j) բույսերի նոր սորտերի նկատմամբ իրավունքները, եւ
- (k) ապրանքային անվանումների նկատմամբ իրավունքներն այնքանով, որքանով դրանք, որպես բացառիկ իրավունքներ, պաշտպանվում են տվյալ ներպետական օրենսդրությամբ:

Առեւտրային գաղտնիքների նկատմամբ իրավունքները ներառված չեն սույն ենթաբաժնում: Առեւտրային գաղտնիքների նկատմամբ իրավունքների իրականացման ապահովմանն անդրադարձ է կատարվում 250-րդ հոդվածում:

Դիմում ներկայացնելու իրավունք ունեցողները

Յուրաքանչյուր Կողմ՝ որպես սույն բաժնով եւ ԹԴԻՓՍ համաձայնագրի III մասով սահմանված միջոցները, ընթացակարգերը եւ իրավական պաշտպանության միջոցների կիրառումը պահանջելու իրավունք ունեցող անձինք, ճանաչում է՝

- (a) մտավոր սեփականության իրավունքների իրավատերերին՝ կիրառվող իրավունքին համապատասխան,
- (b) այդ իրավունքներն օգտագործելու թույլտվություն ունեցող մյուս բոլոր անձանց, մասնավորապես՝ լիցենզառուներին, այնքանով, որքանով դա թույլատրվում է կիրառվող օրենքով եւ դրան համապատասխան,
- (c) մտավոր սեփականության իրավունքները կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարող մարմիններին, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են որպես մտավոր սեփականության իրավունքների իրավատերերին ներկայացնելու իրավունք ունեցողներ՝ այնքանով, որքանով դա թույլատրվում է կիրառվող օրենքով եւ դրան համապատասխան, եւ
- (d) պաշտպանություն իրականացնող մասնագիտացված մարմիններին, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են որպես մտավոր սեփականության իրավունքների իրավատերերին ներկայացնելու իրավունք ունեցողներ՝ այնքանով, որքանով դա թույլատրվում է կիրառվող օրենքով եւ դրան համապատասխան:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ II

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 256

Ապացույցների պահպանմանն ուղղված միջոցները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ, նույնիսկ նախքան գործն ըստ էության քննող վարույթ հարուցելը, իրավասու դատական մարմինները, հիմնվելով այն Կողմի պահանջի վրա, որը ներկայացրել է ողջամտության սահմաններում հասանելի ապացույցներ՝ հիմնավորելու համար իր պնդումներն այն մասին, որ մտավոր սեփականության իր իրավունքը խախտվել է կամ կարող է խախտվել, կարողանան պահանջել ձեռնարկել անհապաղ եւ արդյունավետ ժամանակավոր միջոցներ՝ ենթադրյալ խախտման վերաբերյալ համապատասխան ապացույցի պահպանման համար՝ գաղտնի տեղեկությունների պաշտպանությունն ապահովելու պայմանով:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված ժամանակավոր միջոցները կարող են ներառել մտավոր սեփականության իրավունքը ենթադրաբար խախտող ապրանքների մանրամասն նկարագրությունը՝ նմուշներ վերցնելու միջոցով կամ առանց դրա, կամ դրանց առգրավումը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ այդ ապրանքների արտադրության մեջ կամ տարածման համար օգտագործված նյութերն ու սարքավորումները եւ դրանց վերաբերող փաստաթղթերը: Այդ միջոցները, անհրաժեշտության դեպքում, առանց մյուս կողմին լսելու, կիրառվում են հասկապես այն դեպքում, երբ ցանկացած ուշացում կարող է անդառնալի վնաս պատճառել իրավատիրոջը, կամ երբ առկա է ապացույցի ոչնչացման ակնհայտ վտանգ: Մյուս Կողմն ունի ողջամիտ ժամկետում լսվելու իրավունք:

Տեղեկություններ ստանալու իրավունքը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման վերաբերյալ քաղաքացիական վարույթի ընթացքում եւ ի պատասխան հայցվորի՝ հիմնավոր ու համաչափ պահանջի՝ իրավասու դատական մարմինները կարողանան իրավախախտից կամ ցանկացած այլ անձից, որը դատական վարույթի մասնակից կամ վկա է, պահանջել տեղեկություններ ներկայացնել մտավոր սեփականության իրավունքը խախտող ապրանքների կամ ծառայությունների ծագման եւ տարածման ցանցերի վերաբերյալ:

Սույն պարբերության նպատակներով «ցանկացած այլ անձ» եզրույթը նշանակում է այն անձը, որը՝

- (a) ինչպես պարզվել է, առևտրային մակարդակով տիրապետում է հեղինակային իրավունքը խախտող ապրանքներին,
- (b) ինչպես պարզվել է, առևտրային մակարդակով օգտվել է հեղինակային իրավունքը խախտող ծառայություններից,
- (c) ինչպես պարզվել է, առևտրային մակարդակով մատուցել է ծառայություններ, որոնք օգտագործվել են իրավունքը խախտող գործողություններ կատարելու համար, կամ
- (d) սույն պարբերությամբ նախատեսված անձի կողմից նշվել է որպես ապրանքների արտադրության, մշակման կամ տարածման կամ ծառայությունների մատուցման գործունեությամբ զբաղվող անձ:

Սույն պարբերության մեջ նշված տեղեկությունները, անհրաժեշտության դեպքում, ընդգրկում են՝

- (a) ապրանքները կամ ծառայությունները արտադրողների, մշակողների, տարածողների, մատակարարողների եւ դրանց մյուս նախկին իրավատերերի, ինչպես նաեւ ենթադրյալ մեծածախ ու մանրածախ առևտրով զբաղվողների անուններն ու հասցեները, եւ

(b) արտադրված, մշակված, առաքված, ստացված կամ պատվիրված ապրանքների կամ ծառայությունների ծավալների, ինչպես նաև դրանք ձեռք բերելու գների վերաբերյալ տեղեկություններ:

2. Սույն հոդվածը կիրառվում է՝ չհակասելով օրենսդրական մյուս դրույթներին, որոնք՝

(a) իրավատիրոջը տալիս են ավելի ամբողջական տեղեկություններ ստանալու իրավունք,

(b) կարգավորում են սույն հոդվածի համաձայն տրամադրված տեղեկությունների օգտագործումը քաղաքացիական կամ քրեական գործերով վարույթներում,

(c) կարգավորում են տեղեկություններ ստանալու իրավունքի չարաշահման համար նախատեսվող պատասխանատվության հարցը,

(d) հնարավորություն են տալիս հրաժարվել տրամադրելու այնպիսի տեղեկություններ, որոնք 1-ին պարբերության մեջ նշված անձին կստիպեն ընդունել մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման մեջ իր կամ իր մերձավոր ազգականների մասնակցության փաստը, կամ

(e) կարգավորում են տեղեկատվության աղբյուրների գաղտնիության պահպանության կամ անձնական տվյալների մշակման հետ կապված հարցերը:

Ժամանակավոր եւ նախազգուշական միջոցները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ դատական մարմինները կարողանան, դիմումատուի պահանջով, ենթադրյալ իրավախախտի մասով ձեռնարկել հայցի ապահովման միջոց՝ մտավոր սեփականության իրավունքի ցանկացած նախապատրաստվող խախտում կանխելու համար: Դատական մարմինները կարող են նաեւ ժամանակավոր հիմունքներով, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված լինելու դեպքում՝ պարբերական տուգանքների միջոցով արգելել այդ իրավունքի ենթադրյալ խախտումները, որոնք շարունակական բնույթ ունեն, կամ խախտումը շարունակվելու դեպքում երաշխիքների տրամադրում պահանջելու միջոցով՝ իրավատիրոջ համար փոխհատուցում ապահովելու նպատակով: Հայցի ապահովման միջոց կարող է նույն պայմաններով ձեռնարկվել նաեւ այն միջնորդի մասով, որի մատուցած ծառայությունները երրորդ կողմն օգտագործում է մտավոր սեփականության իրավունքը խախտելու համար:

2. Հայցի ապահովման միջոց կարող է ձեռնարկվել նաեւ՝ պահանջելով առգրավել կամ ոչնչացման նպատակով հանձնել մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման մեջ կասկածվող ապրանքները՝ առեւտրային ցանց դրանց մուտքը կամ տեղաշարժը կանխելու նպատակով:

3. Եթե ենթադրյալ խախտումը կատարվում է առեւտրային մակարդակում, ապա յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ այն դեպքում, երբ դիմումատուն ներկայացնում է այնպիսի հանգամանքներ, որոնք կարող են վտանգել վնասների հատուցումը, դատական մարմինները կարողանան հանձնարարել ենթադրյալ իրավախախտի շարժական եւ անշարժ գույքի վրա, որպես նախազգուշական միջոց, արգելանք դնել, ինչպես նաեւ սառեցնել նրա բանկային հաշիվները եւ այլ ակտիվներ: Այդ նպատակով իրավասու մարմինները կարող են պահանջել ներկայացնել բանկային, ֆինանսական կամ առեւտրային փաստաթղթեր կամ ապահովել համապատասխան տեղեկատվության մատչելիությունը:

ՀՈՒՎԱԾ 259

Ուղղիչ միջոցները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իրավասու դատական մարմինները, դիմումատուի պահանջով եւ չսահմանափակելով խախտման հետեւանքով իրավատիրոջը պատճառված վնասների հատուցման իրավունքը, եւ առանց որեւէ փոխհատուցում նախատեսելու, կարողանան հանձնարարել առնվազն առեւտրային ցանցերից վերջնականապես հանել կամ վերացնել այն ապրանքները, որոնք, ինչպես իրենք պարզել են, խախտում են մտավոր սեփականության իրավունքը: Անհրաժեշտության դեպքում իրավասու դատական մարմինները կարող են հանձնարարել նաեւ վերացնել այն նյութերը կամ սարքավորումները, որոնք հիմնականում օգտագործվում են մտավոր սեփականության իրավունքը խախտող ապրանքների արտադրության կամ մշակման համար:

2. Կողմերի դատական մարմիններն իրավասություն ունեն հանձնարարելու, որ 1-ին պարբերության մեջ նշված միջոցներն իրականացվեն իրավախախտի հաշվին, եթե որոշակի պատճառներով հակառակը չի հիմնավորվում:

ՀՈՒՎԱԾ 260

Կարգադրությունները

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ այն դեպքում, երբ դատարանի որոշմամբ հաստատվում է մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման փաստը, դատական մարմինները կարողանան իրավախախտի, ինչպես նաեւ այն միջնորդի մասով, որի մատուցած ծառայությունները երրորդ կողմն օգտագործում է մտավոր սեփականության իրավունքը խախտելու համար, արձակել կարգադրություն՝ շարունակական բնույթ ունեցող խախտումը վերացնելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 261

Այլընտրանքային միջոցները

Կողմը կարող է սահմանել, որ անհրաժեշտության դեպքում եւ այն անձի պահանջով, որի նկատմամբ կարող են կիրառվել 259-րդ կամ 260-րդ հոդվածով սահմանված միջոցները, իրավասու դատական մարմինները կարող են որոշել, որ նշված հոդվածներով սահմանված միջոցները կիրառելու փոխարեն տուժող կողմին պետք է վճարվի դրամական փոխհատուցում: Այդպիսի դրամական փոխհատուցումը վճարվում է, եթե այդ միջոցների համար պատասխանատու անձը չի գործել դիտավորությամբ կամ անզգուշությամբ, եւ եթե 259-րդ եւ 260-րդ հոդվածներով սահմանված միջոցների կիրառումը կարող է անհամաչափ վնաս պատճառել այդ անձին, եւ եթե տուժող կողմին վճարվող դրամական փոխհատուցումը ողջամտության սահմաններում համարվում է բավարար:

ՀՈԴՎԱԾ 262

Վնասները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ դատական մարմինները, տուժող կողմի դիմումի հիման վրա, իրավախախտից, որը գիտակցաբար կամ գիտակցելու համար բավարար հիմքեր ունենալով զբաղվել է իրավախախտ գործունեությամբ, պահանջեն իրավատիրոջը վճարել նրան պատճառված վնասի դիմաց, որը համաչափ է խախտման արդյունքում իրավատիրոջ կրած իրական վնասին: Դատական մարմինները վնասների չափը որոշելիս՝

(a) հաշվի են առնում համապատասխան բոլոր հանգամանքները, ինչպես օրինակ՝ տնտեսական բացասական հետեւանքները, այդ թվում՝ շահույթի կորուստները, որոնք կրել է տուժող կողմը, իրավախախտի կողմից ոչ արդարացի կերպով ստացված շահույթը, իսկ համապատասխան դեպքերում՝ տնտեսական գործոններից տարբեր այլ տարբեր, ինչպես օրինակ՝ խախտման հետեւանքով իրավատիրոջը պատճառված բարոյական վնասը, կամ

(b) որպես (a) կետի այլընտրանք՝ նրանք համապատասխան դեպքերում կարող են վնասների չափը սահմանել միանվագ գումարի ձևով՝ հիմնվելով այնպիսի տարրերի վրա, ինչպիսիք են առնվազն ռոյալթիները կամ վճարները, որոնք կպահանջվեին, եթե իրավախախտը մտավոր սեփականության տվյալ իրավունքն օգտագործելու թույլտվություն խնդրեր:

2. Եթե իրավախախտն առանց գիտակցելու կամ գիտակցելու համար բավարար հիմքեր չունենալով զբաղվել է իրավախախտ գործունեությամբ, ապա Կողմը կարող է սահմանել, որ դատական մարմինները կարող են հոգուտ տուժող կողմի պահանջել շահույթի վերադարձ կամ վնասների դիմաց վճարում, որոնք կարող են նախօրոք սահմանվել:

ՀՈԴՎԱԾ 263

Դատական ծախսերը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ գործը շահող կողմի կրած՝ հիմնավորված եւ համաչափ դատական ծախսերը եւ մյուս ծախսերը, որպես կանոն, կատարի պարտվող կողմը՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա հակասում է արդարության սկզբունքին:

ՀՈԴՎԱԾ 264

Դատական որոշումների հրապարակումը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման հարցով հարուցված վարույթում դատական մարմինները կարողանան, դիմումատուի պահանջով եւ իրավախախտի հաշվին, հանձնարարել ձեռնարկելու համապատասխան միջոցներ՝ որոշման վերաբերյալ տեղեկությունները տարածելու համար, այդ թվում՝ որոշումը ցուցադրելով եւ այն ամբողջությամբ կամ մասամբ հրապարակելով:

ՀՈԴՎԱԾ 265

Հեղինակ կամ սեփականատեր լինելու կանխավարկածը

Կողմերը գիտակցում են, որ սույն բաժնով նախատեսված միջոցները, ընթացակարգերը եւ իրավական պաշտպանության միջոցները կիրառելու նպատակով՝ հեղինակ լինելու փաստը ճանաչելու եւ, հետեւաբար, մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման հարցով վարույթ հարուցելու իրավունք ունենալու համար բավարար է, որ գրական կամ գեղարվեստական ստեղծագործության հեղինակի անունը սահմանված ձևով հայտնվի ստեղծագործության վրա, եթե չկան հակառակի վերաբերյալ ապացույցներ:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ III

ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՈՎ ԱՊԱՀՈՎԵԼԸ

ՀՈԴՎԱԾ 266

Իրավունքների իրականացումը սահմանային մակարդակով ապահովելը

1. Մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացման ապահովմանն ուղղված սահմանային միջոցները կիրառելիս յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է համապատասխանությունը ՍՍԳՀ 1994 եւ ԹԲԻՓՍ համաձայնագրերով սահմանված իրենց պարտավորություններին:

2. Կողմերի մաքսային տարածքներում մտավոր սեփականության իրավունքների արդյունավետ պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով Կողմերի համապատասխան մաքսային մարմինները ձեռնարկում են մի շարք միջոցառումներ՝ 3-րդ և 4-րդ պարբերություններում նշված՝ մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման մեջ կասկածվող ապրանքների փոխադրման դեպքերը բացահայտելու նպատակով: Այդ միջոցառումները ներառում են ռիսկերի վերլուծության մեթոդները, որոնք հիմնված են, *inter alia*, իրավունքի հիման վրա ստացված տեղեկությունների, հետախուզական գործողությունների և բեռների զննման արդյունքում ձեռք բերված տվյալների վրա:

3. Յուրաքանչյուր Կողմի մաքսային մարմինները, իրավատերերի պահանջի հիման վրա, միջոցներ են ձեռնարկում՝ մաքսային հսկողության ներքո այն ապրանքների բացթողումը արգելելու կամ կասեցնելու համար, որոնց մասով կասկածներ կան, որ դրանք խախտում են ապրանքային նշանների նկատմամբ իրավունքները, հեղինակային իրավունքները և հարակից իրավունքները, աշխարհագրական նշումների, արտոնագրային, օգտակար մոդելների, արդյունաբերական նմուշի նկատմամբ իրավունքները, ինտեգրալ միկրոսխեմաների տոպոլոգիաների և բույսերի սորտերի նկատմամբ իրավունքները:

4. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո ոչ ուշ, քան երեք տարի հետո Կողմերը նախաձեռնում են քննարկումներ իրենց համապատասխան մաքսային մարմինների՝ սեփական նախաձեռնությամբ մաքսային հսկողության ներքո այն ապրանքների բացթողումն արգելելու կամ կասեցնելու իրավունքների վերաբերյալ, որոնց մասով կասկածներ կան, որ դրանք խախտում են ապրանքային նշանների նկատմամբ իրավունքները, հեղինակային իրավունքները և հարակից իրավունքները, աշխարհագրական նշումների, արտոնագրային, օգտակար մոդելների, արդյունաբերական նմուշի նկատմամբ իրավունքները, ինտեգրալ միկրոսխեմաների տոպոլոգիաների և բույսերի սորտերի նկատմամբ իրավունքները:

5. Չնայած 3-րդ պարբերությանը՝ Կողմը որեւէ պարտավորություն չունի կիրառելու, սակայն կարող է որոշել կիրառել այդ միջոցները մեկ այլ երկրի շուկայում իրավատիրոջ կողմից կամ նրա համաձայնությամբ վաճառքի հանված ապրանքների ներմուծումների նկատմամբ:

6. Կողմերը համաձայնում են համագործակցել մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման մեջ կասկածվող ապրանքների միջազգային առևտրի հարցում: Այդ նպատակով, յուրաքանչյուր Կողմ պատրաստ է իր մաքսային ծառայությունում ստեղծել կապի ապահովման կենտրոն եւ այդ մասին ծանուցել մյուս Կողմին: Այդպիսի համագործակցությունը ներառում է իրավատերերից տեղեկությունների ստացման մեխանիզմների, լավագույն գործելակերպերի եւ ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունների հետ կապված փորձի վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակումը, ինչպես նաեւ այնպիսի տեղեկությունների փոխանակումը, որոնք կօգնեն բացահայտելու մտավոր սեփականության իրավունքի խախտման մեջ կասկածվող ապրանքներ պարունակող փոխադրումները: Ցանկացած տեղեկություն ներկայացվում է յուրաքանչյուր Կողմի տարածքում անձնական տվյալների պաշտպանության վերաբերյալ դրույթների լիակատար պահպանմամբ:

7. Չսահմանափակվելով համագործակցության մյուս ձեւերով՝ կկիրառվի «Մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցության վերաբերյալ» II Արձանագրությունը՝ մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացումը սահմանային մակարդակով ապահովելու նպատակով:

8. Չսահմանափակվելով Գործընկերության կոմիտեի ընդհանուր իրավասությամբ՝ 126-րդ հոդվածում նշված Մաքսային ենթակոմիտեն ապահովում է սույն բաժնի պատշաճ իրականացումն ու կիրառումը, սահմանում է առաջնահերթություններն ու նախատեսում երկու Կողմերի իրավասու մարմինների միջեւ համագործակցության համապատասխան ընթացակարգերը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ IV

ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 267

Վարքագծի կանոնները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ խրախուսում է՝
  - (a) առեւտրային կամ մասնագիտական միավորումների կամ կազմակերպությունների կողմից վարքագծի կանոնները մշակելը, որոնք ուղղված կլինեն մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացման ապահովմանը նպաստելուն, եւ
  - (b) վարքագծի կանոնների նախագծի եւ վարքագծի կանոնների կիրառման ցանկացած գնահատման արդյունքները ներկայացնելը յուրաքանչյուր Կողմի իրավասու մարմիններ:

ՀՈԴՎԱԾ 268

Համագործակցությունը

1. Կողմերը համագործակցում են՝ սույն գլխով ստանձնած հանձնառությունների եւ պարտավորությունների իրականացմանն օժանդակելու նպատակով:
2. Կողմերի միջեւ համագործակցության ոլորտներն ընդգրկում, սակայն չեն սահմանափակվում հետեւյալով՝

- (a) մտավոր սեփականության իրավունքները կարգավորող իրավական դաշտի եւ դրանց պաշտպանության ու իրականացման ապահովման համապատասխան կանոնների վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակում, ինչպես նաեւ Եվրոպական միությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում այդ հարցերի հետ կապված օրենսդրական առաջընթացի մասով փորձի փոխանակում,
- (b) մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացման ապահովման վերաբերյալ փորձի եւ տեղեկությունների փոխանակում,
- (c) կենտրոնական ու տարածքային մակարդակներում մաքսային, ոստիկանության, վարչական եւ դատական մարմինների կողմից մտավոր սեփականության իրավունքների իրականացման ապահովման վերաբերյալ փորձի փոխանակում,
- (d) կեղծված ապրանքների արտահանումները կանխելու հետ կապված գործողությունների փոխհամաձայնեցում, այդ թվում՝ երրորդ երկրների հետ,
- (e) կարողությունների զարգացում եւ աշխատողների փոխանակում ու վերապատրաստում,
- (f) մտավոր սեփականության իրավունքների վերաբերյալ տեղեկությունների հավաքում եւ տարածում, ադ թվում՝ բիզնես շրջանակներում եւ քաղաքացիական հասարակությունում, ինչպես նաեւ սպառողների եւ իրավատերերի շրջանում մտավոր սեփականության իրավունքների հետ կապված հարցերի վերաբերյալ հանրային իրազեկության բարձրացում,
- (g) ինստիտուցիոնալ համագործակցության ընդլայնում, օրինակ՝ երկու Կողմերի՝ մտավոր սեփականության հարցերով զբաղվող գրասենյակների միջեւ, եւ
- (h) մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանության քաղաքականությունների վերաբերյալ լայն հասարակության իրազեկության բարձրացման եւ ուսուցման ակտիվորեն խրախուսում, այդ թվում՝ հիմնական լսարանը պարզելու նպատակով արդյունավետ ռազմավարություններ մշակելու եւ մտավոր սեփականության իրավունքների խախտումների հետեւանքների, ինչպես օրինակ՝ առողջության ու անվտանգության համար ռիսկերի եւ կազմակերպված հանցագործությունների հետ կապի վերաբերյալ սպառողների եւ զանգվածային լրատվության միջոցների իրազեկության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով հաղորդակցման ծրագրեր ստեղծելու միջոցով:

3. Չխախտելով եւ լրացնելով 1-ին ու 2-րդ պարբերությունները՝ Կողմերը պետք է անհրաժեշտության դեպքում արդյունավետ երկխոսություններ վարեն մտավոր սեփականության իրավունքների հետ կապված խնդիրների վերաբերյալ («IP Dialogue»)՝ անդրադառնալով սույն գլխով կարգավորվող մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանության եւ դրանց իրականացման ապահովման թեմաներին, ինչպես նաեւ դրան առնչվող այլ խնդիրների:

ԳԼՈՒԽ 8

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՆՈՒՄՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 269

ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի հետ կապը

Կողմերը հաստատում են 2012 թվականի «Պետական գնումների մասին» վերանայված համաձայնագրով¹ (ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագիր) իրենց ստանձնած փոխադարձ իրավունքներն ու պարտավորությունները: ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրով սահմանված այդ իրավունքներն ու պարտավորությունները, այդ թվում՝ յուրաքանչյուր Կողմի՝ իր I Առդիրի համապատասխան հավելվածներով սահմանված մասնագրերը սույն Համաձայնագրի անբաժանելի մասն են կազմում եւ կիրառվում են վեճերի երկկողմ կարգավորման ժամանակ, ինչպես նախատեսված է 13-րդ գլխով:

---

¹ «Պետական գնումների մասին» համաձայնագիրը փոփոխող արձանագրության հավելված (ՊԳՀ/113):

ՀՈԴՎԱԾ 270

Կիրառության լրացուցիչ ոլորտը

1. Կողմերն ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I-IV, VI-XV, XVI.1-XVI.3, XVII եւ XVIII հոդվածների դրույթները *mutatis mutandis* կիրառում են սույն Համաձայնագրի XI Հավելվածում նշված գնումների նկատմամբ:

2. Գործընկերության կոմիտեն կարող է որոշել փոփոխություններ կատարել սույն Համաձայնագրի XI հավելվածի մեջ: Ինչ վերաբերում է Կողմի կողմից այդ Հավելվածում լրացումներ եւ ուղղումներ կատարելուն, ապա Կողմերը ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի XIX հոդվածը կիրառում են *mutatis mutandis*` այդ մասին ուղղակիորեն համապատասխան ծանուցում ներկայացնելով մյուս Կողմին, իսկ վեճերի կարգավորման մասին վկայակոչվում է 13-րդ գլխում:

ՀՈԴՎԱԾ 271

Լրացուցիչ կանոնները

Կողմերն ինչպես ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I Առդիրի` իրենց համապատասխան հավելվածներով, այնպես էլ սույն Համաձայնագրի XI Հավելվածով կարգավորվող գնումների նկատմամբ կիրառում են հետևյալ լրացուցիչ կանոնները`

Գնումների հայտարարությունների էլեկտրոնային հրապարակումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ նախատեսված գնումների բոլոր հայտարարություններն անվճար եւ ուղղակիորեն հասանելի լինեն էլեկտրոնային միջոցներով՝ համացանցում մուտքի մեկ ընդհանուր հնարավորությամբ: Բացի այդ, հայտարարությունները կարող են հրապարակվել նաեւ համապատասխան թղթային կրիչի վրա: Ցանկացած այդպիսի կրիչ պետք է լայնորեն տարածված լինի, իսկ այդ հայտարարությունները պետք է հեշտ հասանելի լինեն հանրությանը՝ առնվազն մինչեւ հայտարարության մեջ նշված ժամկետը լրանալը:

Գնահատման ընթացակարգերին ներկայացվող պահանջները

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի XVIII հոդվածում նշված գնահատման ընթացակարգերի առնչությամբ ձեռնարկված միջոցները ներառեն հետեւյալ լիազորությունները՝

- (a) հնարավորինս շուտ եւ դատական կարգով ձեռնարկել միջանկյալ միջոցներ՝ ենթադրյալ խախտումը վերացնելու կամ շոշափվող շահերին պատճառվող հետագա վնասը կանխելու նպատակով, այդ թվում՝ միջոցներ պետական գնման պայմանագրի կնքման գործընթացը կամ պատվիրատուի կողմից ընդունված ցանկացած որոշման իրականացումը կասեցնելու կամ դրանց կասեցումն ապահովելու նպատակով,
- (b) վերացնել անօրինական որոշումները կամ ապահովել դրանց վերացումը, այդ թվում՝ նախատեսվող կամ պլանավորված գնումների հայտարարություններում, պայմանագրային փաստաթղթերում կամ պայմանագրի կնքման գործընթացին առնչվող որեւէ այլ փաստաթղթում առկա խտրական բնույթի տեխնիկական, տնտեսական կամ ֆինանսական բնութագրերի հանումը, եւ

(c) փոխհատուցում տրամադրել խախտման հետեւանքով վնաս կրած անձանց:

3. Պայմանագիր կնքելու մասին որոշումը գնահատելիս յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ պատվիրատուն չկարողանա կնքել պայմանագիրը, քանի դեռ գնահատող մարմինը միջանկյալ միջոցներ կիրառելու կամ գնահատում իրականացնելու մասին դիմումի մասով որոշում չի կայացրել: Կասեցումն ավարտվում է ոչ շուտ, քան 6-րդ պարբերության մեջ նշված անգործության ժամկետը լրանալը:

4. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ գնահատման համար պատասխանատու մարմինների կողմից կայացված որոշումներն արդյունավետորեն իրականացվեն:

5. Անկախ գնահատման մարմինների անդամները չպետք է լինեն պատվիրատուների ներկայացուցիչներ:

Գնահատման ընթացակարգերի համար պատասխանատու մարմինների առնչությամբ, որոնք իրենց բնույթով դատական մարմիններ չեն, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ`

(a) նրանց որոշումների համար միշտ տրվեն գրավոր հիմնավորումներ.

(b) անկախ գնահատող մարմնի կողմից ձեռնարկված ենթադրյալ ապօրինի ցանկացած միջոց կամ դրան վերապահված լիազորությունների իրականացման ընթացքում ենթադրյալ ցանկացած թերություն ենթակա լինի դատարանի կամ մեկ այլ անկախ մարմնի կողմից վերանայման, որը դատարան է կամ տրիբունալ եւ անկախ է թե՛ պատվիրատուից, եւ թե՛ գնահատող մարմնից.

(c) այդպիսի անկախ մարմնի անդամները պաշտոնում նշանակվում եւ պաշտոնից ազատվում են դատական համակարգի անդամներին պաշտոնում նշանակելու եւ պաշտոնից ազատելու համար սահմանված՝ նրանց նշանակման համար պատասխանատու մարմնին, նրանց պաշտոնավարման ժամկետին եւ պաշտոնից ազատելուն վերաբերող նույն պայմաններով.

- (d) առնվազն այս անկախ մարմնի նախագահն ունի այն նույն իրավական եւ մասնագիտական որակավորումները, որոնք ունեն դատական մարմինների անդամները, եւ
- (e) անկախ մարմինն իր որոշումները կայացնում է՝ առաջնորդվելով այնպիսի ընթացակարգով, որի դեպքում երկու կողմին էլ տրվում է իրենց կարծիքն արտահայտելու հնարավորություն, իսկ այդ որոշումները յուրաքանչյուր Կողմի կողմից սահմանված միջոցներով պարտադիր իրավական ուժ ունեն:

Անգործության ժամկետը

6. Պատվիրատուն չի կարող պայմանագիրը կնքել սույն գլխով նախատեսված պայմանագիրը կնքելու մասին որոշման հիման վրա, նախքան՝

- (a) համապատասխան հայտ ներկայացրած մասնակիցներին եւ թեկնածուներին ֆաքսով կամ էլեկտրոնային միջոցներով պայմանագիրը կնքելու մասին որոշումն ուղարկելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշվարկվող առնվազն 10 օրացուցային օր տեւողությամբ անգործության ժամկետը լրանալը, կամ
- (b) հաղորդակցության այլ միջոցներ օգտագործելու դեպքում՝ նախքան համապատասխան հայտ ներկայացրած մասնակիցներին եւ թեկնածուներին պայմանագիրը կնքելու մասին որոշումն ուղարկելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշվարկվող առնվազն 15 օրացուցային օր տեւողությամբ անգործության ժամկետը լրանալը, կամ պայմանագիրը կնքելու մասին որոշումն ստանալու օրվանից հետո առնվազն 10 օրացուցային օր տեւողությամբ ժամկետը լրանալը:

Որպէս այլընտրանք՝ Կողմը կարող է նախատեսել, որ անգործության ժամկետն սկսվի պայմանագիրը կնքելու մասին որոշումն անվճար հիմունքներով էլեկտրոնային կրիչի վրա հրապարակելուց հետո՝ ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի XVI.2 հոդվածի համաձայն:

Հայտ ներկայացրած մասնակիցները համարվում են ներգրավված, եթե նրանց մասնակցությունը դեռևս վերջնականորեն չի բացառվել: Բացառման մասին որոշումը համարվում է վերջնական, եթե դրա մասին ծանուցվել է հայտ ներկայացրած համապատասխան մասնակիցներին, եւ անկախ գնահատող մարմնի կողմից կամ համարվել է օրինական, կամ այլևս չի կարող գնահատվել: Թեկնածուները համարվում են ներգրավված, եթե պատվիրատուն, մինչև հայտ ներկայացրած համապատասխան մասնակիցներին պայմանագիրը կնքելու մասին որոշման մասին ծանուցելը, նրանց դիմումը մերժելու մասին տեղեկատվությունը հասանելի չի դարձրել:

7. Կողմը կարող է նախատեսել, որ 6-րդ պարբերության առաջին ենթապարբերության (a) եւ (b) կետերում նշված անգործության ժամկետները չկիրառվեն հետեւյալ դեպքերում՝

- (a) եթե 6-րդ պարբերության երրորդ ենթապարբերության իմաստով հայտ ներկայացրած միակ ներգրավված մասնակիցն այն անձն է, ում հետ կնքվել է պայմանագիր, եւ ներգրավված այլ թեկնածուներ չկան,
- (b) շրջանակային համաձայնագրի հիման վրա կնքված պայմանագրի դեպքում, եւ
- (c) գնումների դինամիկ համակարգի վրա հիմնված հատուկ պայմանագրի դեպքում:

Չեղյալ հայտարարելը

8. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ պայմանագիրը չեղյալ հայտարարվի պատվիրատուից կամ դատական մարմնից անկախ գնահատող մարմնի կողմից, կամ որ չեղյալ հայտարարելը լինի այդ մարմնի որոշմամբ, եթե պատվիրատուն պայմանագիրը կնքել է առանց նախապես պայմանագրի մասին ծանուցում հրապարակելու այն դեպքում, երբ դա թույլատրելի չէ:

Պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու հետեւանքները նախատեսվում են յուրաքանչյուր Կողմի օրենսդրությամբ, որը կարող է նախատեսել պայմանագրային բոլոր պարտավորությունների հետադարձ ուժով դադարեցում կամ դեռ չկատարված պարտավորությունների դադարեցում: Այս դեպքում յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է այլ պատժամիջոցների կիրառումը:

9. Կողմը կարող է նախատեսել, որ գնահատող մարմինը կամ դատական մարմինը չի կարող պայմանագիրը չեղյալ հայտարարել, նույնիսկ եթե պայմանագիրն արդեն կնքվել է անօրինականորեն, եթե գնահատող մարմինը կամ դատական մարմինը բոլոր համապատասխան փաստերը քննելուց հետո գտնում է, որ ընդհանուր գերակա շահերը պահանջում են ուժի մեջ պահել պայմանագիրը: Յուրաքանչյուր Կողմ այդ դեպքում կիրառում է այլընտրանքային պատժամիջոցներ:

Հիմնադրված կազմակերպությունների մասով խտրականության բացառումը

10. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ մյուս Կողմի մատակարարներին, որոնք իր տարածքում առևտրային գործունեություն են իրականացնում իրավաբանական անձ հիմնադրելու, կազմավորելու կամ որպես իրավաբանական անձ գործունեություն իրականացնելու եղանակով, շնորհիվի ազգային ռեժիմ՝ իր տարածքում այդ Կողմի կողմից իրականացվող պետական գնումների մասով: Այս պարտավորությունը գործում է՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք գնումը կարգավորվում է ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I Առդիրի՝ Կողմերի վերաբերյալ հավելվածներով կամ սույն Համաձայնագրի XI Հավելվածով, թե՛ ոչ:

ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի III հոդվածով նախատեսված ընդհանուր բացառությունները կիրառվում են:

ԳԼՈՒԽ 9

ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ ԵՎ ԿԱՅՈՒՆ ՁԱՐԳԱՅՈՒՄԸ

ՀՈՒՎԱԾ 272

Նպատակները եւ գործողության ոլորտը

1. Կողմերը վկայակոչում են «Շրջակա միջավայրի եւ զարգացման մասին» ՄԱԿ-ի 1992 թվականի 21-րդ օրակարգը, «Աշխատանքի վայրում հիմնարար սկզբունքների եւ իրավունքների մասին» ԱՄԿ-ի 1998 թվականի հռչակագիրը, Յոհանեսբուրգի 2002 թվականի Կայուն զարգացման իրականացման ծրագիրը, «Ազգային եւ միջազգային մակարդակներում լրիվ եւ արդյունավետ զբաղվածության ու բոլորի համար արժանապատիվ աշխատանքի համար բարենպաստ միջավայրի ստեղծումը, եւ դրա ազդեցությունը կայուն զարգացման վրա» խորագրով՝ ՄԱԿ-ի Տնտեսական եւ սոցիալական խորհրդի 2006 թվականի նախարարական հռչակագիրը, «Արդար գլոբալացման համար սոցիալական արդարության մասին» ԱՄԿ-ի 2008 թվականի հռչակագիրը, ՄԱԿ-ի՝ 2012 թվականի «Ապագան, որ մենք ուզում ենք» խորագրով Կայուն զարգացման համաժողովի ամփոփիչ փաստաթուղթը եւ «Վերափոխենք աշխարհը. կայուն զարգացման օրակարգ 2030» խորագրով՝ ՄԱԿ-ի՝ 2015 թվականին ընդունված «Կայուն զարգացման 2030 թվականի օրակարգը»: Կողմերը վերահաստատում են իրենց հանձնառությունը՝ խթանելու միջազգային առևտրի զարգացումն այնպես, որ նպաստեն կայուն զարգացման նպատակի իրականացմանը, ներկա ու ապագա սերունդների բարեկեցությանը եւ ապահովեն, որ այդ նպատակը ներառվի ու արտացոլվի իրենց առևտրային հարաբերությունների բոլոր մակարդակներում:

2. Կողմերը վերահաստատում են կայուն զարգացման ճանապարհով շարժվելու իրենց հանձնառությունը, որի հիմնական սկզբունքները՝ տնտեսական զարգացումը, սոցիալական զարգացումը եւ շրջակա միջավայրի պաշտպանությունն իրարից անկախ են եւ փոխլրացնում են միմյանց: Նրանք ընդգծում են առեւտրին առնչվող աշխատանքը եւ շրջակա միջավայրի խնդիրներն առեւտրի եւ կայուն զարգացման նկատմամբ գլոբալ մոտեցման մաս համարելու կարեւորությունը:

3. Սույն գլխում «աշխատանք» հասկացությունը ներառում է ԱՄԿ-ի ռազմավարական այն նպատակներին վերաբերող խնդիրները, որոնք Արժանապատիվ աշխատանքի օրակարգի հիմքն են կազմում, ինչպես նախատեսվել է «Արդար գլոբալացման համար սոցիալական արդարության մասին» ԱՄԿ-ի 2008 թվականի հռչակագրով:

ՀՈԴՎԱԾ 273

Կարգավորելու իրավունքը եւ պաշտպանության մակարդակները

Ընդունելով յուրաքանչյուր Կողմի՝ իր կայուն զարգացման քաղաքականությունները եւ առաջնահերթությունները որոշելու, իր պետության ներսում շրջակա միջավայրի եւ աշխատանքի պաշտպանության մակարդակները հաստատելու եւ 274-րդ ու 275-րդ հոդվածներում նշված՝ միջազգայնորեն ճանաչված ստանդարտներով եւ համաձայնագրերով իր ստանձնած հանձնառությամբ առաջնորդվելով իր համապատասխան օրենքներն ու քաղաքականությունները մշակելու եւ փոփոխելու իրավունքը, յուրաքանչյուր Կողմ ձգտում է ապահովել, որ իր օրենքներն ու քաղաքականությունները նախատեսեն եւ խրախուսեն շրջակա միջավայրի ու աշխատանքի պաշտպանության բարձր մակարդակ եւ ձգտում են շարունակել բարելավել այդ օրենքներն ու քաղաքականությունները եւ դրանց համար հիմք հանդիսացող պաշտպանության մակարդակը:

Հոդված 274

Միջազգային աշխատանքային ստանդարտները եւ համաձայնագրերը

1. Կողմերը բոլորի համար լրիվ եւ արդյունավետ զբաղվածությունը եւ արժանապատիվ աշխատանքն ընդունում են որպէս գլոբալացումը կառավարելու համար առանցքային տարրեր, եւ վերահաստատում են իրենց հանձնառությունը՝ խթանելու միջազգային առևտրի զարգացումն այնպէս, որ այն նպաստի բոլորի համար լրիվ եւ արդյունավետ զբաղվածության ու արժանապատիվ աշխատանքի ապահովմանը: Այդ համատեքստում, Կողմերը պարտավորվում են անհրաժեշտության դեպքում խորհրդակցել եւ համագործակցել միմյանց հետ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող՝ առևտրին առնչվող աշխատանքային խնդիրների լուծման հարցում:

2. Կողմերը՝ որպէս ԱՄԿ-ի եւ ԱՄԿ-ի 1998 թվականի «Աշխատանքի վայրում հիմնարար սկզբունքների եւ իրավունքների մասին» հռչակագրի եւ դրա լրացումների անդամ, իրենց ստանձնած պարտավորություններին համապատասխան, պարտավորվում են հարգել, խրախուսել եւ իրենց օրենքներում ու գործելակերպերում եւ իրենց ամբողջ տարածքում կիրառել աշխատանքի՝ միջազգայնորեն ճանաչված հիմնարար ստանդարտները, ինչպէս սահմանված են ԱՄԿ-ի հիմնարար կոնվենցիաներով եւ այդ կոնվենցիաների արձանագրություններով, եւ մասնավորապէս՝

- (a) միավորման ազատությունը եւ կոլեկտիվ պայմանագիր կնքելու իրավունքի արդյունավետ ճանաչումը,
- (b) հարկադիր կամ պարտադիր աշխատանքի բոլոր ձեւերի վերացումը,
- (c) երեխայի աշխատանքի արդյունավետ վերացումը, եւ
- (d) աշխատանքի եւ մասնագիտության մասով խտրականության բացառումը:

3. Կողմերը վերահաստատում են իրենց օրենքներում եւ գործելակերպերում անդամ պետությունների եւ Հայաստանի Հանրապետության կողմից համապատասխանաբար վավերացված՝ ԱՄԿ-ի հիմնարար, առաջնահերթային եւ մյուս կոնվենցիաներն ու այդ կոնվենցիաների արձանագրություններն արդյունավետորեն կիրարկելու հանձնառությունը:

4. Կողմերը պետք է նաեւ դիտարկեն ԱՄԿ-ի առաջնահերթային եւ այլ այն կոնվենցիաները վավերացնելու հարցը, որոնք ԱՄԿ-ի կողմից դասակարգվում են որպես թարմացված: Այդ համատեքստում Կողմերը պարբերաբար տեղեկություններ են փոխանակում իրենց մոտ տիրող իրավիճակի եւ վավերացման գործընթացում առկա առաջընթացի վերաբերյալ:

5. Կողմերն ընդունում են, որ աշխատանքի վայրում հիմնարար սկզբունքների եւ իրավունքների խախտումը չի կարող վկայակոչվել կամ այլ կերպ օգտագործվել որպես հիմնավոր համեմատական առավելություն, եւ որ այդ աշխատանքային ստանդարտները չպետք է օգտագործվեն հովանավորչական առեստրի նպատակներով:

ՀՈԴՎԱԾ 275

Շրջակա միջավայրի բազմակողմ կարգավորումը եւ համաձայնագրերը

1. Կողմերն ընդունում են շրջակա միջավայրի միջազգային կարգավորման եւ համաձայնագրերի կարեւորությունը միջազգային հանրության կողմից գլոբալ կամ տարածաշրջանային մակարդակներում շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրների լուծման հարցում եւ շեշտում են առեստրի ու շրջակա միջավայրի միջեւ փոխադարձ աջակցությունը մեծացնելու անհրաժեշտությունը: Այդ համատեքստում, Կողմերը պարտավորվում են անհրաժեշտության դեպքում խորհրդակցել եւ համագործակցել շրջակա միջավայրի՝ առեստրին առնչվող խնդիրների եւ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող՝ շրջակա միջավայրի՝ առեստրին առնչվող այլ հարցերի վերաբերյալ բանակցությունների մասով:

2. Կողմերը վերահաստատում են իրենց օրենքներում եւ գործելակերպերում շրջակա միջավայրի այն բազմակողմ համաձայնագրերն (ՇՄԲՀ) արդյունավետորեն իրականացնելու հանձնառությունը, որոնց կողմ են իրենք:

3. Կողմերը պարբերաբար տեղեկություններ են փոխանակում իրենց մոտ տիրող իրավիճակի եւ ՇՄԲՀ-ների կամ դրանց փոփոխությունների վավերացման հարցում առաջընթացի վերաբերյալ:

4. Կողմերը վերահաստատում են «Կլիմայի փոփոխության մասին» ՄԱԿ-ի 1992 թվականի շրջանակային կոնվենցիան (ՄԱԿԿՓՇԿ), դրա 1998 թվականի Կիոտոյի արձանագրությունը եւ 2015 թվականի Փարիզյան համաձայնագիրն իրականացնելու եւ դրանց նպատակներն իրագործելու իրենց հանձնառությունը: Նրանք պարտավորվում են փոխգործակցել՝ ՄԱԿԿՓՇԿ-ով սահմանված բազմակողմ՝ կանոնների վրա հիմնված ռեժիմն ամրապնդելու նպատակով ու համագործակցել ՄԱԿԿՓՇԿ-ի եւ դրան առնչվող համաձայնագրերի ու որոշումների համաձայն՝ կլիմայի փոփոխության խնդրի վերաբերյալ միջազգային շրջանակային ծրագրի հետագա զարգացման եւ իրականացման հարցում:

5. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի խոչընդոտում Կողմերի կողմից այնպիսի միջոցների ձեռնարկումն ու իրականացումը, որոնք ուղղված են այն ՇՄԲՀ-ների իրականացմանը, որոնց կողմ են իրենք հանդիսանում՝ պայմանով, որ այդ միջոցները չկիրառվեն այնպես, որ հանգեցնեն Կողմերի միջեւ կամայական կամ չարդարացված խտրականության դրսևորման կամ առևտրի քողարկված սահմանափակման:

ՀՈՒՎԱԾ 276

Կայուն զարգացմանը նպաստող առևտուրը եւ ներդրումները

Կողմերը վերահաստատում են տնտեսական, սոցիալական եւ շրջակա միջավայրի ոլորտներում կայուն զարգացման նպատակի իրականացման համար առևտրի դերը մեծացնելու իրենց հանձնառությունը: Այդ առնչությամբ, Կողմերը՝

(a) ընդունում են, որ աշխատանքի հիմնարար ստանդարտները եւ արժանապատիվ աշխատանքը կարող են դրական ազդեցություն ունենալ տնտեսական արդյունավետության, նորարարության եւ արտադրողականության վրա, եւ փորձում են առևտրային ու աշխատանքային քաղաքականությունների միջեւ ավելի մեծ համապատասխանություն ապահովել:

- (b) ձգտում են նպաստել եւ խրախուսել շրջակա միջավայրի համար անվտանգ ապրանքների եւ ծառայությունների առևտուրն ու դրանցում կատարվող ներդրումները, այդ թվում՝ համապատասխան ոչ սակագնային խոչընդոտների կարգավորման միջոցով.
- (c) ձգտում են աջակցել կլիմայի փոփոխությունների մեղմացման եւ դրանց հարմարեցման համար կարևոր նշանակություն ունեցող այնպիսի ապրանքների եւ ծառայությունների առևտրի ու դրանցում կատարվող ներդրումների համար խոչընդոտների վերացմանը, ինչպիսիք են՝ կայուն վերականգնվող էներգիան եւ էներգաարդյունավետ արտադրանքն ու ծառայությունները, այդ թվում՝
- (i) այնպիսի քաղաքականություն որդեգրելու միջոցով, որը նպաստում է առկա լավագույն տեխնոլոգիաների օգտագործմանը,
  - (ii) այնպիսի ստանդարտները խրախուսելու միջոցով, որոնք համապատասխանում են շրջակա միջավայրի եւ տնտեսական կարիքներին, եւ
  - (iii) առևտրի համար տեխնիկական խոչընդոտները նվազագույնի հասցնելու միջոցով.
- (d) համաձայնում են խրախուսել այնպիսի ապրանքների առևտուրը, որոնք նպաստում են բարելավված սոցիալական պայմանների եւ շրջակա միջավայրի պահպանության տեսանկյունից խելամիտ գործելակերպերի ձեւավորմանը, ներառյալ այն ապրանքների առևտուրը, որոնք կազմում են կայունության ապահովման այնպիսի կամավոր համակարգերի առարկան, ինչպիսիք են, օրինակ, արդար եւ պատշաճ առևտրային համակարգերն ու էկոլոգիական դրոշմավորումը, եւ
- (e) համաձայնում են խրախուսել կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվությունը, այդ թվում՝ տեղեկությունների եւ լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով: Այդ առնչությամբ, Կողմերը վկայակոչում են միջազգայնորեն ճանաչված սկզբունքները եւ ուղեցույցները, ինչպիսիք են՝ Բազմազգ ձեռնարկությունների համար ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցները, ՄԱԿ-ի Գլոբալ պայմանագիրը եւ ԱՄԿ-ի՝ 1977 թվականի Բազմազգ ձեռնարկություններին եւ սոցիալական քաղաքականությանն առնչվող սկզբունքների եռակողմ հռչակագիրը:

Կենսաբանական բազմազանությունը

1. Կողմերն ընդունում են կայուն զարգացման հասնելու համար կենսաբանական բազմազանության՝ որպես առանցքային տարրի պահպանությունն ու կայուն օգտագործումն ապահովելու կարելիությունը եւ վերահաստատում են կենսաբանական բազմազանությունը պահպանելու եւ կայուն կերպով օգտագործելու իրենց հանձնառությունը՝ 1992 թվականի «Կենսաբանական բազմազանության մասին» կոնվենցիային եւ դրա վավերացված արձանագրություններին ու Կենսաբանական բազմազանության մասին ռազմավարական ծրագրին, 1973 թվականի «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիային (CITES) եւ միջազգային մյուս փաստաթղթերին համապատասխան, որոնց կողմ են իրենք հանդիսանում:

2. Այդ նպատակով Կողմերը պետք է՝ .

- (a) առևտրային գործունեություն ձեռնարկելիս խրախուսեն բնական պաշարների կայուն օգտագործումը եւ նպաստեն կենսաբանական բազմազանության պահպանմանը,
- (b) տեղեկություններ փոխանակեն բնական պաշարներից պատրաստված արտադրանքի առևտրի ուղղությամբ գործողությունների վերաբերյալ, որոնք նպատակ ունեն կանխելու կենսաբանական բազմազանության կորուստը եւ նվազեցնելու կենսաբանական բազմազանության վրա ճնշումը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ համագործակցեն՝ իրենց համապատասխան քաղաքականությունների ազդեցությունն առավելագույնի հասցնելու եւ դրանց միջեւ փոխադարձ աջակցություն ապահովելու նպատակով,
- (c) խրախուսեն «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիայի հավելվածներում այնպիսի տեսակների ներառումը, որոնք համապատասխանում են նշված Կոնվենցիայի շրջանակներում ներառվելու համար սահմանված չափանիշներին.
- (d) ձեռնարկեն եւ իրականացնեն արդյունավետ միջոցներ՝ վայրի կենդանիների եւ բույսերի, այդ թվում՝ «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիայով պաշտպանվող տեսակների ապօրինի առևտուրը կանխելու համար եւ համագործակցեն այդ ապօրինի առևտրի դեմ պայքարի հարցում, եւ

- (e) համագործակցեն տարածքային եւ գլոբալ մակարդակներում՝ նպատակ ունենալով խրախուսելու՝
- (i) բնական կամ գյուղատնտեսական էկոհամակարգերում կենսաբանական բազմազանության, այդ թվում՝ վտանգված տեսակների, դրանց աճելավայրերի (բնակության միջավայրերի), հատկապես՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների եւ գենետիկական բազմազանության պահպանումն ու կայուն օգտագործումը,
  - (ii) էկոհամակարգերի վերականգնումը եւ կենդանի ու անկենդան բնական պաշարների կամ էկոհամակարգերի օգտագործման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության վերացումը կամ նվազեցումը, եւ
  - (iii) գենետիկական պաշարների հասանելիության ապահովումը եւ դրանց օգտագործումից ստացված օգուտների արդար ու համարժեք բաշխումը:

ՀՈԴՎԱԾ 278

Անտառների կայուն կառավարումը եւ անտառային արտադրանքի առեւտուրը

1. Կողմերն ընդունում են անտառների պահպանումն ու կայուն կառավարումն ապահովելու կարեւորությունը եւ Կողմերի տնտեսական, շրջակա միջավայրի ու սոցիալական նպատակների իրագործման հարցում անտառների նշանակությունը:

2. Այդ նպատակով, Կողմերը պետք է՝

- (a) խրախուսեն անտառային այն արտադրանքի առեւտուրը, որն ստացվել է կայուն ձեւով կառավարվող անտառներից եւ մթերվել է մթերման երկրի ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան.

- (b) փոխանակեն տեղեկություններ կայուն ձեռով կառավարվող անտառներից ստացված բնափայտի եւ բնափայտից ստացված արտադրանքի սպառմանն ուղղված միջոցների վերաբերյալ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ համագործակցեն՝ այդպիսի միջոցներ մշակելու համար.
- (c) միջոցներ ձեռնարկեն՝ անտառածածկ տարածքների պահպանումը խրախուսելու եւ ապօրինի հատումների ու դրանց առնչվող առևտրի դեմ պայքարելու համար, այդ թվում, անհրաժեշտության դեպքում, երրորդ երկրների նկատմամբ.
- (d) փոխանակեն տեղեկություններ անտառների կառավարման բարելավման ուղղությամբ գործողությունների վերաբերյալ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ համագործակցեն՝ ապօրինի մթերված բնափայտը եւ բնափայտից ստացված արտադրանքը առևտրային հոսքերից բացառելուն ուղղված իրենց համապատասխան քաղաքականությունների ազդեցությունն առավելագույնին հասցնելու եւ դրանց փոխադարձ աջակցություն ապահովելու համար.
- (e) խրախուսեն «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիայի հավելվածներում բնափայտի այնպիսի տեսակների ներառումը, որոնք համապատասխանում են նշված Կոնվենցիայի շրջանակներում՝ ներառվելու համար սահմանված չափորոշիչներին, եւ
- (f) համագործակցեն տարածքային եւ գլոբալ մակարդակներում՝ անտառածածկ տարածքների պահպանումը եւ անտառների բոլոր տեսակների կայուն կառավարումը խրախուսելու նպատակով՝ անտառների պատասխանատու կառավարումը խթանող հավաստագրման գործընթաց օգտագործելու միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ 279

Կենդանի ծովային ռեսուրսների առևտուրը եւ կայուն կառավարումը

Հաշվի առնելով ձկնային պաշարների պատասխանատու կառավարումը կայուն ձեռով ապահովելու կարեւորությունը, ինչպես նաեւ խրախուսելով առևտրի արդյունավետ կառավարումը՝ Կողմերը պետք է՝

- (a) խրախուսեն ձկնային տնտեսության կառավարման բնագավառում լավագույն գործելակերպերը՝ ձկնային պաշարների՝ էկոհամակարգային մոտեցման վրա հիմնված պահպանումը եւ կառավարումը կայուն ձեռով ապահովելու նպատակով,

- (b) ձեռնարկեն արդյունավետ միջոցներ՝ ձկնորսության նկատմամբ հսկողություն եւ վերահսկողություն իրականացնելու նպատակով,
- (c) խրախուսեն տվյալների հավաքման համակարգված մեթոդները եւ երկկողմ գիտական համագործակցությունը՝ ձկնորսական տնտեսության կառավարման հարցում ներկայիս գիտական խորհրդատվությունը բարելավելու նպատակով,
- (d) համագործակցեն ապօրինի, չգրանցված ու չկարգավորվող ձկնորսության եւ ձկնորսությանն առնչվող այլ գործունեության դեմ պայքարելու հարցում՝ համալիր, արդյունավետ եւ թափանցիկ միջոցներ ձեռնարկելով, եւ
- (e) մշակեն քաղաքականություններ եւ ձեռնարկեն միջոցներ՝ ապօրինի, չգրանցված ու չկարգավորվող արտադրանքն առետրային հոսքերից եւ իրենց շուկաներից բացառելու համար՝ Միավորված ազգերի Պարենի եւ գյուղատնտեսության կազմակերպության (ՊԳԿ)՝ Ապօրինի, չգրանցված եւ չկարգավորվող ձկնորսությունը կանխարգելելուն, կանխելուն եւ վերացնելուն ուղղված գործողությունների միջազգային ծրագրին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 280

Պաշտպանության մակարդակների պահպանումը

1. Կողմերն ընդունում են, որ նպատակահարմար չէ աջակցել առետրային կամ ներդրումներին՝ նվազեցնելով շրջակա միջավայրի կամ աշխատանքի վերաբերյալ ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված պաշտպանության մակարդակները:
2. Կողմը չի հրաժարվում կամ շեղում կատարում, կամ չի առաջարկում հրաժարվել կամ շեղում կատարել շրջակա միջավայրի կամ աշխատանքի ոլորտը կարգավորող օրենքներից՝ որպես առետրային կամ ներդրումների ապահովման, ձեռքբերման, ընդլայնման կամ պահպանման կամ իր տարածքում ներդրողի համար խրախուսում:

3. Կողմը չի հրաժարվում շարունակական կամ պարբերական գործողությունների կամ անգործության միջոցով շրջակա միջավայրի կամ աշխատանքի ոլորտները կարգավորող օրենքները՝ որպես առևտրի կամ ներդրումների կատարման համար խրախուսում, արդյունավետորեն կիրառելուց:

ՀՈԴՎԱԾ 281

Գիտական տեղեկությունները

Շրջակա միջավայրի եւ աշխատանքի պայմանների պաշտպանությանն ուղղված այն միջոցները նախապատրաստելիս եւ կիրառելիս, որոնք կարող են ազդել Կողմերի միջեւ առևտրի կամ ներդրումների վրա, յուրաքանչյուր Կողմ հաշվի է առնում գիտական եւ տեխնիկական առկա տեղեկությունները, ինչպես նաեւ համապատասխան միջազգային ստանդարտները, ուղեցույցները եւ խորհրդատվությունները, եթե դրանք առկա են, այդ թվում՝ նախազգուշացման սկզբունքը:

ՀՈԴՎԱԾ 282

Թափանցիկությունը

Յուրաքանչյուր Կողմ, իր ներպետական օրենսդրությանը եւ կանոնակարգերին ու 12-րդ գլխին համապատասխան, ապահովում է, որ շրջակա միջավայրի եւ աշխատանքի պայմանների պաշտպանությանն ուղղված ցանկացած միջոց, որը կարող է ազդել առևտրի կամ ներդրումների վրա, մշակվի, ներկայացվի եւ իրականացվի թափանցիկ ձևով՝ պատշաճ ծանուցման եւ հանրային խորհրդակցության, ինչպես նաեւ ոչ պետական սուբյեկտների հետ պատշաճորեն ու ժամանակին հաղորդակցվելու եւ նրանց հետ խորհրդակցություններ անցկացնելու միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 283

Կայուն զարգացման վրա ազդեցությունների գնահատում

Կողմերը պարտավորվում են վերանայել, վերահսկել եւ գնահատել կայուն զարգացման վրա սույն Համաձայնագրի իրականացման ազդեցությունը իրենց համապատասխան մասնակցային գործընթացների եւ հաստատությունների, ինչպես նաեւ սույն Համաձայնագրի համաձայն ստեղծվածների միջոցով, օրինակ՝ առևտրին առնչվող կայունության վրա ազդեցության գնահատումների միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 284

Առևտրի եւ կայուն զարգացման ուղղությամբ համատեղ աշխատելը

1. Կողմերն ընդունում են սույն Համաձայնագրի նպատակներին հասնելու համար շրջակա միջավայրը եւ աշխատանքը կարգավորող քաղաքականությունների՝ առևտրին առնչվող ասպեկտների ուղղությամբ համատեղ աշխատելու կարելիությունը: Նրանք կարող են համագործակցել, *inter alia*, հետևյալ ոլորտներում՝

- (a) միջազգային հարթակներում, այդ թվում՝ մասնավորապես, ԱՀԿ-ի, ԱՄԿ-ի, Միավորված ազգերի կազմակերպության շրջակա միջավայրի ծրագրի (ՄԱԿ-ի շրջակա միջավայր), Միավորված ազգերի կազմակերպության զարգացման ծրագրի եւ ՇՄԲՀ-ների շրջանակներում առևտրի եւ կայուն զարգացման՝ աշխատանքի կամ շրջակա միջավայրի հայեցակետեր,
- (b) առևտրի կայունության վրա ազդեցության գնահատումների մեթոդաբանություն եւ ցուցիչներ,

- (c) աշխատանքի եւ շրջակա միջավայրի ոլորտը կարգավորող կանոնակարգերի, նորմերի եւ ստանդարտների՝ առետրի վրա ազդեցություն, ինչպես նաեւ առետրի եւ ներդրումների կանոնների՝ աշխատանքի եւ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություններ, այդ թվում՝ աշխատանքի եւ շրջակա միջավայրի ոլորտը կարգավորող կանոնակարգերի եւ քաղաքականության զարգացման վրա,
- (d) կայուն զարգացման վրա սույն Համաձայնագրի դրական եւ բացասական ազդեցություններ եւ դրանք ամրապնդելու, կանխարգելելու կամ մեղմացնելու եղանակները՝ հաշվի առնելով նաեւ Կողմերից մեկի կամ երկուսի կողմից իրականացված կայունության վրա ազդեցության գնահատումները,
- (e) առետրի համատեքստում նշանակություն ունեցող հիմնարար, առաջնահերթային եւ այլ գործող ԱՄԿ կոնվենցիաների եւ այդ կոնվենցիաների արձանագրությունների, ինչպես նաեւ ՇՄԲՀ-ների վավերացման ու արդյունավետ իրականացման խթանում,
- (f) մասնավոր եւ պետական ոլորտներում հավաստագրման, հետազոտելիության եւ պիտակավորման, այդ թվում՝ էկոպիտակավորման սխեմաների խթանում,
- (g) կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվության խթանում, օրինակ՝ միջազգայնորեն ճանաչված ուղեցույցների եւ սկզբունքների վերաբերյալ իրազեկության բարձրացմանը, դրանց հավատարիմ մնալուն, դրանք հետեւողականորեն կատարելուն ուղղված գործողությունների միջոցով,
- (h) ԱՄԿ Արժանապատիվ աշխատանքի օրակարգի՝ առետրին առնչվող հայեցակետեր, այդ թվում՝ առետրի եւ լրիվ ու արդյունավետ զբաղվածության միջեւ փոխկապակցվածության, աշխատանքային շուկայի կարգավորման, աշխատանքային հիմնարար ստանդարտների, աշխատանքային իրավունքները պաշտպանելու համար իրավական պաշտպանության արդյունավետ համակարգերի (այդ թվում՝ աշխատանքային տեսչությունների), աշխատանքային վիճակագրության, մարդկային ռեսուրսների զարգացման եւ ողջ կյանքի ընթացքում կրթության, սոցիալական պաշտպանության եւ սոցիալական ներառման, սոցիալական երկխոսության ու կանանց և տղամարդկանց հավասարության վերաբերյալ,

- (i) ՇՄԲՀ-ների՝ առևտրին առնչվող հայեցակետեր՝ ներառյալ մաքսային համագործակցությունը,
- (j) ներկայիս եւ ապագա՝ կլիմայի փոփոխության միջազգային ռեժիմի՝ առևտրին առնչվող հայեցակետեր՝ ներառյալ ցածր ածխածնային տեխնոլոգիաները եւ էներգաարդյունավետությունը խթանելու միջոցները,
- (k) կենսաբանական բազմազանության պահպանումը եւ կայուն օգտագործումը խթանելուն, այդ թվում՝ կենդանական ծագման արտադրանքի ապօրինի առևտրի դեմ պայքարին ուղղված՝ առևտրին առնչվող միջոցներ,
- (l) անտառների պահպանումը եւ կայուն կառավարումը խթանելուն ուղղված՝ առևտրին առնչվող միջոցներ՝ այդպիսով նվազեցնելով անտառահատման, այդ թվում՝ ապօրինի հատումների դեպքերը, եւ
- (m) կայուն ձկնորսության գործելակերպերը եւ կայուն կերպով կառավարվող ձկնային արտադրանքի առևտուրը խթանելուն ուղղված՝ առևտրին առնչվող միջոցներ:

2. Կողմերը փոխանակում են տեղեկություններ առևտրային, սոցիալական եւ շրջակա միջավայրի նպատակների միջեւ կապը եւ փոխադարձ աջակցությունը խթանելուն ուղղված իրենց գործողությունների վերաբերյալ եւ կիսում դրանց հետ կապված փորձը: Ավելին, Կողմերն ամրապնդում են կայուն զարգացման այնպիսի հարցերի վերաբերյալ իրենց համագործակցությունը եւ երկխոսությունը, որոնք առաջանում են իրենց առևտրային հարաբերությունների համատեքստում:

3. Այդպիսի համագործակցությունը եւ երկխոսությունն ընդգրկում են համապատասխան շահագրգիռ կողմեր, մասնավորապես, սոցիալական գործընկերներ, ինչպես նաեւ քաղաքացիական հասարակության այլ կազմակերպություններ, մասնավորապես՝ 366-րդ հոդվածի համաձայն ստեղծված Քաղաքացիական հասարակության հարթակի միջոցով:

4. Գործընկերության կոմիտեն կարող է ընդունել այդպիսի համագործակցության եւ երկխոսության համար կանոններ:

ՀՈՒՎԱԾ 285

Վեճերի կարգավորումը

Սույն մասի 13-րդ գլխի 3-րդ բաժնի II ենթաբաժինը չի կիրառվում սույն գլխի առնչությամբ առաջացած վեճերի նկատմամբ: Ցանկացած այդպիսի վեճի դեպքում՝ 325-րդ եւ 326-րդ հոդվածների համաձայն արբիտրաժային կոլեգիայի կողմից իր վերջնական զեկույցը ներկայացնելուց հետո, Կողմերը, հաշվի առնելով այդ զեկույցը, քննարկում են կիրառման ենթակա հարմար միջոցները: Գործընկերության կոմիտեն վերահսկում է ցանկացած այդպիսի միջոցի կիրառումը եւ հսկողության տակ պահում այդ հարցը, այդ թվում՝ 284-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերության մեջ նշված մեխանիզմի միջոցով:

ԳԼՈՒԽ 10

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ A

ՀՈՒՎԱԾ 286

Սկզբունքները

Կողմերն ընդունում են իրենց առևտրային եւ ներդրումային հարաբերություններում ազատ եւ չխաթարված մրցակցության կարևորությունը: Կողմերը հաստատում են, որ հակամրցակցային բիզնես գործելակերպերը եւ պետության միջամտությունները կարող են խաթարել շուկաների պատշաճ գործունեությունը եւ նվազեցնել առևտրի ազատականացման օգուտները:

ԲԱԺԻՆ Ե

ՀԱԿԱՄԵՆԱՇՆՈՐՀ ԵՎ ՄԻԱԶՈՒԼՈՒՄՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 287

Օրենսդրական դաշտը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ընդունում կամ կիրառում է իր համապատասխան օրենքը, որը կիրառվում է տնտեսության¹ բոլոր ոլորտների նկատմամբ եւ արդյունավետորեն անդրադառնում է հետեւյալ բոլոր գործելակերպերին.

- (a) այն ձեռնարկությունների միջեւ հորիզոնական եւ ուղղահայաց համաձայնությունները, ձեռնարկությունների միավորումների կողմից կայացված որոշումները եւ համաձայնեցված գործելակերպերը, որոնց նպատակը կամ ազդեցությունը մրցակցությունը կանխելը, սահմանափակելը կամ խաթարելն է,
- (b) մեկ կամ ավելի ձեռնարկությունների կողմից գերիշխող դիրքի չարաշահումները, եւ
- (c) ձեռնարկությունների միջեւ համակենտրոնացումները, որոնք էապես խոչընդոտում են արդյունավետ մրցակցությունը, մասնավորապես՝ գերիշխող դիրքի ստեղծման կամ ամրապնդման հետեւանքով:

---

¹ Եվրոպական միությունում մրցակցության կանոնները կիրառվում են գյուղատնտեսության ոլորտի նկատմամբ՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաների միասնական կազմակերպություն ստեղծող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 1308/2013 կանոնակարգին (ԵՄ) եւ, առկայության դեպքում, դրա հետագա փոփոխություններին կամ փոխարինումներին համապատասխան (ԵՄ ՊՏ L347/20.12.2013, էջ 671):

Սույն գլխի նպատակներով՝ այսուհետ սույն օրենքը կկոչվի մրցակցության մասին օրենք¹:

2. Բոլոր ձեռնարկությունները՝ մասնավոր թե պետական, ենթակա են 1-ին պարբերության մեջ նշված մրցակցության մասին օրենքի կարգավորմանը: Մրցակցության մասին օրենքի կիրառումը չպետք է խոչընդոտի հանրային շահ ներկայացնող որոշակի այնպիսի առաջադրանքներն ըստ օրենքի կամ փաստացի կատարելը, որոնք կարող են հանձնարարվել տվյալ ձեռնարկություններին: Կողմի մրցակցության մասին օրենքից բացառությունները պետք է սահմանափակված լինեն հանրային շահ ներկայացնող առաջադրանքներով՝ հանրային քաղաքականության ցանկալի նպատակին համաչափ եւ թափանցիկ:

ՀՈԴՎԱԾ 288

Իրականացումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է գործնականորեն անկախ մարմինների առկայությունը, որոնք պատասխանատու կլինեն 287-րդ հոդվածում նշված մրցակցության մասին օրենքի լրիվ կիրառման ու արդյունավետ իրականացման համար եւ կունենան դրա համար անհրաժեշտ համապատասխան լիազորություններն ու ռեսուրսները:

2. Կողմերը մրցակցության մասին իրենց համապատասխան օրենքը կիրառում են թափանցիկ եւ ոչ խտրական ձևով՝ պահպանելով ընթացակարգային արդարության սկզբունքները եւ տվյալ ձեռնարկությունների պաշտպանության իրավունքը՝ անկախ նրանց քաղաքացիությունից կամ սեփականության կարգավիճակից:

---

¹ Սույն բաժնի նպատակով՝ Հայաստանը մրցակցության մասին օրենքին հղումը դիտարկում է որպես հակամենաշնորհի եւ համաձայնությունների ու միաձուլումների ոլորտներն ընդգրկող մրցակցության կանոնների իր ամբողջ համակարգը:

Համագործակցությունը

1. Սույն Համաձայնագրի նպատակներն իրականացնելու եւ արդյունավետ մրցակցության իրականացումն ամրապնդելու համար Կողմերը հաստատում են, որ իրենց ընդհանուր շահերից է բխում ամրապնդել մրցակցության քաղաքականության զարգացման եւ հակամենաշնորհի ու միաձուլումների վերաբերյալ գործերի քննության հարցում համագործակցությունը:

2. Այդ նպատակով, Կողմերի՝ մրցակցության հարցերով մարմինները, հնարավորության եւ անհրաժեշտության դեպքում, կփորձեն համակարգել միեւնույն կամ վերաբերելի գործերին առնչվող՝ կիրառման հետ կապված իրենց գործողությունները:

3. 1-ին պարբերության մեջ նշված համագործակցությունը դյուրացնելու համար Կողմերի՝ մրցակցության հարցերով մարմինները կարող են փոխանակել տեղեկություններ:

ԲԱԺԻՆ Ը

ՍՈՒԲՍԻԴԻԱՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 290

Սկզբունքները

Կողմերը համաձայնում են, որ Կողմի կողմից սուբսիդիաները կարող են տրվել այն դեպքում, երբ դրանք անհրաժեշտ են հանրային քաղաքականության նպատակին հասնելու համար: Այնուամենայնիվ, Կողմերը հաստատում են, որ որոշ սուբսիդիաներ կարող են խաթարել շուկաների պատշաճ գործունեությունը եւ նվազեցնել առեւտրի ազատականացման օգուտները: Որպես կանոն, Կողմը չպետք է ապրանքներ տրամադրող կամ ծառայություններ մատուցող ձեռնարկություններին տրամադրի սուբսիդիաներ, եթե այդ սուբսիդիաները բացասաբար են ազդում կամ կարող են բացասաբար ազդել մրցակցության կամ առեւտրի վրա:

ՀՈԴՎԱԾ 291

Սահմանումները եւ գործողության ոլորտը

1. Սույն գլխի նպատակներով սուբսիդիան միջոց է, որ կատարում է ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված «Սուբսիդավորման եւ փոխհատուցման միջոցների մասին» համաձայնագրի (ՄՓՄ համաձայնագիր) 1.1 հոդվածով սահմանված պայմանները՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այն տրվել է ապրանքներ կամ ծառայություններ մատուցող ձեռնարկությանը, թե՛ ոչ:

Առաջին ենթապարբերությունը չի հակասում ԱՀԿ շրջանակներում իրականացվող՝ ծառայությունների դիմաց սուբսիդիաների սահմանման վերաբերյալ հետագա քննարկումների արդյունքներին: Կախված ԱՀԿ մակարդակով այդ քննարկումների զարգացումներից՝ Կողմերը կարող են Գործընկերության կոմիտեի կողմից այս առնչությամբ սույն Համաձայնագիրը թարմացնելու վերաբերյալ որոշում ընդունել:

2. Սույն գլուխը տարածվում է սուբսիդիայի վրա միայն այն դեպքում, երբ այդ սուբսիդիան համարվում է հատուկ՝ ՄՓՄ համաձայնագրի 2-րդ հոդվածին համապատասխան: Սույն Համաձայնագրի 295-րդ հոդվածով կարգավորվող ցանկացած սուբսիդիա համարվում է հատուկ:

3. Սույն գլուխը տարածվում է բոլոր ձեռնարկություններին, այդ թվում՝ պետական եւ մասնավոր ձեռնարկություններին տրվող սուբսիդիաների վրա: Սույն բաժնի կանոնների կիրառումը չպետք է խոչընդոտի հանրային շահ ներկայացնող որոշակի այնպիսի ծառայությունների՝ ըստ օրենքի կամ փաստացի իրականացումը, որոնք հանձնարարվել են տվյալ ձեռնարկությանը: Սույն բաժնում կանոնների կիրառումից բացառությունները պետք է սահմանափակվեն հանրային շահ ներկայացնող առաջադրանքներով՝ դրանց վերապահված հանրային քաղաքականության նպատակին համաչափ եւ թափանցիկ:

4. Սույն Համաձայնագրի 294-րդ հոդվածը չի կիրառվում ԱՀԿ համաձայնագրի 1A հավելվածում ընդգրկված՝ Գյուղատնտեսության մասին համաձայնագրով (Գյուղատնտեսության մասին համաձայնագիր) կարգավորվող՝ ապրանքների առևտրին առնչվող սուբսիդիաների նկատմամբ:

5. 294-րդ եւ 295-րդ հոդվածները տեսալսողական ոլորտի նկատմամբ չեն կիրառվում:

ՀՈԴՎԱԾ 292

ԱՀԿ-ի հետ հարաբերությունները

Սույն գլխի դրույթները կիրառվում են՝ չխախտելով յուրաքանչյուր Կողմի՝ ԾԱԳՀ-ի XV հոդվածով, ՄԱԳՀ1994-ի XVI հոդվածով, ՄՓՄ համաձայնագրով եւ Գյուղատնտեսության մասին համաձայնագրով սահմանված իրավունքներն ու պարտավորությունները:

ՀՈՒՎԱԾ 293

Թափանցիկությունը

1. Յուրաքանչյուր երկու տարին մեկ յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմին ծանուցում է հաշվետու ժամանակահատվածում տրամադրված սուբսիդիաների իրավական հիմքերի, ձևի, քանակի կամ բյուջեի եւ, հնարավորության դեպքում, այն ստացողի մասին:
2. Այդպիսի ծանուցումը համարվում է կատարված, եթե հաջորդ օրացուցային տարվա դեկտեմբերի 31-ից Կողմը հասանելի է դարձնում համապատասխան տեղեկությունները կամ նրա անունից դրանք տեղադրվում են հանրամատչելի կայքէջում: Առաջին ծանուցումը հասանելի է դառնում ոչ ուշ, քան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու տարվա ընթացքում:
3. ՄՓՄ համաձայնագրի համաձայն ծանուցված սուբսիդիաների դեպքում այդ ծանուցումը համարվում է կատարված այն դեպքում, երբ Կողմը կատարում է ՄՓՄ համաձայնագրի 25-րդ հոդվածի համաձայն սահմանված ծանուցման պարտավորությունները՝ պայմանով, որ ծանուցումը պարունակի սույն հոդվածի 1-ին պարբերության համաձայն պահանջվող բոլոր տեղեկությունները:

ՀՈՒՎԱԾ 294

Խորհրդակցությունները

1. Եթե Կողմը գտնում է, որ մյուս Կողմի կողմից տրված՝ 295-րդ հոդվածում չընդգրկված սուբսիդիան կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ նրա շահերի վրա, ապա այդ Կողմը կարող է արտահայտել իր մտահոգությունն այն Կողմին, որը տրամադրել է սուբսիդիան, եւ պահանջել տվյալ հարցի շուրջ խորհրդակցություններ: Պահանջն ստացած Կողմը լիարժեքորեն եւ բարյացակամորեն դիտարկում է այդ պահանջը:

2. Չսահմանափակելով 293-րդ հոդվածով սահմանված թափանցիկության պահանջները եւ նպատակ ունենալով լուծել հարցը՝ խորհրդակցությունները պետք է, մասնավորապես, ուղղված լինեն քաղաքականության նպատակը կամ այդ սուբսիդիաների տրաման նպատակը, տվյալ սուբսիդիայի չափը սահմանելուն եւ առեստրի ու ներդրումների վրա սուբսիդիայի բացասական ազդեցությունների գնահատում իրականացնելու հնարավորություն տվող տվյալները հաստատելուն:

3. Խորհրդակցությունը դյուրացնելու նպատակով պահանջն ստացած Կողմը տվյալ սուբսիդիայի վերաբերյալ տրամադրում է տեղեկություններ՝ պահանջն ստանալու օրվանից 60 օրվա ընթացքում:

4. Եթե պահանջող Կողմը տվյալ սուբսիդիայի վերաբերյալ տեղեկություններն ստանալուց հետո համարում է, որ այդ սուբսիդիան անհամաչափ ձևով բացասական ազդեցություն է ունենում կամ կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ իր առեստրային կամ ներդրումային շահերի վրա, ապա պահանջն ստացած Կողմը ջանքեր է գործադրում պահանջող Կողմի առեստրային եւ ներդրումային շահերի վրա այդ սուբսիդիայի հետեւանքով առաջացած բացասական ազդեցությունները վերացնելու կամ նվազեցնելու համար:

ՀՈՒՎԱԾ 295

Որոշակի պայմաններով սուբսիդիաները

Յուրաքանչյուր Կողմ պայմաններ է կիրառում հետեւյալ սուբսիդիաների նկատմամբ այնքանով, որքանով դրանք բացասական են ազդում կամ կարող են ազդել մյուս Կողմի առեստրի կամ ներդրումների վրա.

(a) այնպիսի իրավական պայմանավորվածությունը, որի համաձայն կառավարությունն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն պատասխանատու է որոշ ձեռնարկությունների պարտքերը կամ պարտավորությունները մարելու համար, թույլատրվում է այն պայմանով, որ պարտքերի եւ պարտավորությունների մարումը սահմանափակված է՝ այդ պարտքերի եւ պարտավորությունների չափի կամ այդ պատասխանատվության տեւողության հետ կապված, եւ

(b) անվճարունակ կամ սնանկ ձեռնարկություններին տարբեր ձեռքով (այդ թվում՝ փոխառություններ եւ երաշխիքներ, դրամաշնորհներ, կապիտալի ներդրումներ, շուկայական գներից ցածր գներով ակտիվների տրամադրում եւ հարկերից ազատում) մեկ տարուց ավելի ժամկետով սուբսիդիաների տրամադրումը թույլատրվում է՝ պայմանով, որ նախապատրաստվել է իրատեսական ենթադրությունների հիման վրա վերակազմավորման արդյունավետ ծրագիր՝ նպատակ ունենալով անվճարունակ կամ սնանկ ձեռնարկություններին ողջամիտ ժամանակում վերադարձնելու երկարաժամկետ կենսունակության եւ դարձնել այն ձեռնարկությունը, որն ինքնուրույն կարող է ծածկել վերակազմավորման ծախսերը:^{1 2}

ՀՈՒՎԱԾ 296

Սուբսիդիաների օգտագործումը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ձեռնարկությունները Կողմի կողմից տրամադրվող սուբսիդիաներն օգտագործեն միայն հանրային քաղաքականության այն նպատակով, որի համար սուբսիդիաները տրվել են:

---

¹ Մրանով Կողմին չի արգելվում տրամադրել ժամանակավոր իրացվելիության աջակցություն վարկային երաշխիքների կամ այնպիսի վարկերի ձեռքով, որոնց գումարը սահմանափակված է միայն այն չափով, որն անհրաժեշտ է սնանկ ձեռնարկությանը բիզնեսում պահելու համար այնքան ժամանակ, որքան անհրաժեշտ է՝ վերակազմավորման կամ լուծարման ծրագիր ընդունելու համար:

² Փոքր եւ միջին ձեռնարկություններից չի պահանջվում ծածկել վերակազմավորման ծախսերը:

ԲԱԺԻՆ D

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 297

Վեճերի կարգավորումը

Կողմերից ոչ մեկը սույն Համաձայնագրի 13-րդ գլխով նախատեսված կարգով չի կարգավորում սույն գլխի B բաժնի կամ 294-րդ հոդվածի 4-րդ պարբերության համաձայն ծագող ցանկացած հարցի հետ կապված վեճ:

ՀՈԴՎԱԾ 298

Գաղտնիությունը

1. Սույն գլխի համաձայն տեղեկություններ փոխանակելիս Կողմերը հաշվի են առնում մասնագիտական եւ բիզնես գաղտնիության առնչությամբ իրենց համապատասխան օրենսդրությամբ սահմանված սահմանափակումները եւ ապահովում են բիզնես գաղտնիքի ու այլ գաղտնի տեղեկությունների պաշտպանությունը:
2. Սույն գլխի համաձայն փոխանցված ցանկացած տեղեկություն այն ստացող Կողմի կողմից պետք է դիտարկվի որպես գաղտնի, եթե մյուս Կողմը, իր ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան, չի թույլատրել այդ տեղեկության հրապարակումը կամ լայն հանրության համար այն հասանելի չի դարձրել:

ՀՈԴՎԱԾ 299

Վերանայման վերաբերյալ դրույթը

Կողմերը մշտապես վերանայում են այն հարցերը, որոնց անդրադարձ է կատարվում է սույն գլխում: Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է այդ հարցերն ուղղել Գործընկերության կոմիտեին: Կողմերը պետք է սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո յուրաքանչյուր հինգ տարին մեկ վերանայեն սույն գլխի իրականացման ընթացքը, եթե երկու Կողմերն այլ համաձայնության չեն գալիս:

ԳԼՈՒԽ 11

ՊԵՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 300

Պատվիրակված լիազորությունը

Եթե այլ բան նախատեսված չէ, ապա յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ցանկացած ձեռնարկություն, այդ թվում՝ պետական ձեռնարկություն, հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ կամ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկություն, որին կառավարման որեւէ մակարդակում Կողմը պատվիրակել է կանոնակարգող, վարչական կամ կառավարման այլ լիազորություն, այդ լիազորությունն իրականացնելիս գործի Կողմի՝ սույն Համաձայնագրով սահմանված պարտավորություններին համապատասխան:

Սահմանումները

Մույն գլխի նպատակների համար՝

- (a) «պետական ձեռնարկություն» նշանակում է այնպիսի ձեռնարկություն, այդ թվում՝ դուստր ձեռնարկություն, որտեղ Կողմն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն՝
  - (i) տիրապետում է ձեռնարկության բաժնետիրական կապիտալի 50%-ից ավելին կամ ձեռնարկության կողմից տրված բաժնետոմսերի սեփականատերերի ձայների 50%-ից ավելին,
  - (ii) կարող է նշանակել ձեռնարկության տնօրենների խորհրդի կամ համարժեք մարմնի անդամների կեսից ավելին, կամ
  - (iii) կարող է հսկողություն իրականացնել ձեռնարկության նկատմամբ.
- (b) «հատուկ իրավունքներ եւ արտոնություններ ստացած ձեռնարկություն» նշանակում է ցանկացած ձեռնարկություն, այդ թվում՝ ցանկացած սուբսիդիա՝ պետական կամ մասնավոր, որին Կողմը իրավունքի կամ փաստի ուժով տվել է հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ: Կողմը տալիս է հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ այն դեպքում, երբ դրանով սահմանվում է ապրանք կամ ծառայություն մատուցելու համար լիազորված ձեռնարկությունների թիվը կամ այդ թիվը սահմանափակվում է մինչեւ երկուսը կամ դրանից ավելի՝ ի տարբերություն այն օբյեկտիվ, համամասնական եւ ոչ խտրական չափորոշիչի, որն էապես ազդում է միեւնույն աշխարհագրական տարածքում միեւնույն ապրանքը կամ ծառայությունը էականորեն համարժեք պայմաններով մատուցող ցանկացած այլ ձեռնարկության կարողությունների վրա.

- (c) «մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած» նշանակում է առեւտրային գործունեությամբ զբաղվող անձ կամ անձանց խումբ կամ պետական գործակալություն կամ դրա ցանկացած դուստր կազմակերպություն, որը Կողմի տարածքի համապատասխան շուկայում նշանակվել է որպես ապրանքը կամ ծառայությունը միակ մատուցող կամ գնորդ, սակայն չի ներառում այն անձին, որին տրվել է մտավոր սեփականության բացառիկ իրավունք՝ միայն այդպիսի իրավունքի տրման պատճառով.
- (d) «առեւտրային գործունեություն» նշանակում է այնպիսի գործողություններ, որոնց վերջնական արդյունքը այնպիսի ապրանքի արտադրությունը կամ ծառայության մատուցումն է, որը համապատասխան շուկայում վաճառվելու է ձեռնարկության կողմից սահմանված քանակով ու գնով, եւ որոնք ձեռնարկվում են շահույթ ստանալու նպատակով, սակայն չեն ներառում այն ձեռնարկության կողմից ձեռնարկված գործողությունները, որը՝
- (i) շահույթ չի հետապնդում,
  - (ii) գործում է ինքնարժեքով վաճառքի հիմքով, կամ
  - (iii) մատուցում է հանրային ծառայություններ.
- (e) «առեւտրային նկատառումներ» նշանակում է գին, որակ, մատչելիություն, իրացվելիություն, տրանսպորտային փոխադրում եւ գնման կամ վաճառքի հետ կապված այլ պայմաններ, կամ այլ գործոններ, որոնք սովորաբար հաշվի են առնվում համապատասխան բիզնեսում կամ արդյունաբերության մեջ շուկայական տնտեսության սկզբունքներին համապատասխան գործող ձեռնարկության առեւտրային որոշումների կայացման ժամանակ, եւ
- (f) «կարգավիճակ տալ» նշանակում է սահմանել մենաշնորհ կամ լիազորություն տալ դրա համար կամ ընդլայնել լրացուցիչ ապրանք կամ ծառայություն մատուցելու համար մենաշնորհի շրջանակները:

Կիրառության ոլորտը

1. Կողմերը հաստատում են ՍԱԳՀ 1994-ի XVII հոդվածի 1-3-րդ պարբերությունների, ՍԱԳՀ 1994-ի XVII հոդվածի մեկնաբանության մասին փոխհամաձայնության, ինչպես նաև ԾԱԳՀ-ի VIII հոդվածի 1-ին, 2-րդ եւ 5-րդ պարբերությունների համաձայն սահմանված իրենց իրավունքներն ու պարտավորությունները:

2. Սույն գլուխը կիրառվում է 300-րդ հոդվածում նշված բոլոր այն ձեռնարկությունների նկատմամբ, որոնք ներգրավված են առևտրային գործունեության մեջ: Եթե ձեռնարկությունը համատեղում է առևտրային եւ ոչ առևտրային գործունեությունները,¹ ապա սույն գլխով կարգավորվում է այդ ձեռնարկության միայն առևտրային գործունեությունը:

3. Սույն գլուխը կիրառվում է 300-րդ հոդվածում նշված՝ կառավարման կենտրոնական եւ տեղական մակարդակներում բոլոր ձեռնարկությունների նկատմամբ:

4. Սույն գլուխը չի կիրառվում Կողմի՝ 278-րդ եւ 279-րդ հոդվածներում ընդգրկված գնումների իմաստով կամ դրա գնումներով զբաղվող կազմակերպությունների կողմից կատարվող գնումների նկատմամբ:

5. Սույն գլուխը չի կիրառվում ցանկացած այնպիսի ծառայության նկատմամբ, որը մատուցվում է պետական իշխանության լիազորություններն իրականացնելիս՝ ԾԱԳՀ-ի իմաստով:

6. 304-րդ հոդվածը՝

(a) չի կիրառվում 143-րդ եւ 148-րդ հոդվածներով սահմանված ոլորտների նկատմամբ,

---

¹ Առավել հստակության համար եւ սույն գլխի նպատակներով՝ հանրային ծառայությունների տրամադրումը 301-րդ հոդվածի (d) կետի իմաստով չի համարվում առևտրային գործունեություն:

- (b) չի կիրառվում պետական ձեռնարկության, հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ կամ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկության ցանկացած միջոցի նկատմամբ, եթե Կողմի վերապահումը, որը կատարվել է 144-րդ հոդվածի համաձայն սահմանված ազգային ռեժիմի կամ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններին հակառակ, ինչպես սահմանված է տվյալ Կողմի ժամանակացույցում՝ նախատեսված VIII-A հավելվածում՝ Եվրոպական միության դեպքում, կամ VIII-E հավելվածում՝ Հայաստանի Հանրապետության դեպքում, կիրառելի կլինի, եթե այդ նույն միջոցը ընդունվի կամ պահպանվի այդ Կողմի կողմից, եւ
- (c) կիրառվում է պետական ձեռնարկության, հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ կամ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկության առեստրային գործունեության նկատմամբ, եթե նույն գործողությունը կազդի այն ծառայությունների առեստրի վրա, որի առնչությամբ Կողմը, 149-րդ եւ 150-րդ հոդվածների համաձայն, հանձնառություն է ստանձնել՝ համապատասխանելով Եվրոպական միության դեպքում՝ VIII-B հավելվածով եւ Հայաստանի Հանրապետության դեպքում՝ VIII-F հավելվածով նախատեսված՝ տվյալ Կողմի ժամանակացույցում սահմանված պայմաններին կամ որակավորումներին:

ՀՈԴՎԱԾ 303

Ընդհանուր դրույթներ

1. Չսահմանափակելով Կողմերի՝ սույն գլխի համաձայն սահմանված իրավունքները եւ պարտավորությունները, սույն գլխում ոչինչ Կողմերին չի արգելում հիմնադրել կամ պահպանել պետական ձեռնարկություններ, սահմանել կամ պահպանել մենաշնորհներ, կամ ձեռնարկություններին հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ տալ:
2. Կողմերից որեւէ մեկը չպետք է սույն գլխի կիրառության ոլորտում ընդգրկվող ձեռնարկությունից պահանջի կամ խրախուսի, որ այն գործի սույն Համաձայնագրին ոչ համապատասխան ձեւով:

Ոչ խտրական վերաբերմունքը եւ առեւտրային նկատառումները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր պետական ձեռնարկությունները, մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած եւ հատուկ իրավունքներ ու արտոնություններ ստացած ձեռնարկություններն առեւտրային գործունեությամբ զբաղվելիս՝

(a) իրենց կողմից ապրանքներ կամ ծառայություններ գնելու կամ վաճառելու ժամանակ գործեն առեւտրային նկատառումներին համապատասխան՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարում են հանրային ծառայության՝ իրենց մանդատից բխող պայմանները, որոնք չեն հակասում (b) կետին.

(b) իրենց կողմից ապրանքներ կամ ծառայություններ գնելու ժամանակ՝

(i) մյուս Կողմի ձեռնարկության կողմից մատակարարվող ապրանքների կամ մատուցվող ծառայությունների համար տրամադրեն ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն ռեժիմը, որը նրանք տրամադրում են այդ Կողմի ձեռնարկությունների կողմից մատակարարվող նույնանման ապրանքի կամ մատուցվող նույնանման ծառայության համար, եւ

(ii) մյուս Կողմի՝ իր տարածքում հիմնադրված ձեռնարկությունների կողմից մատակարարվող ապրանքների կամ մատուցվող ծառայությունների համար տրամադրեն ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն ռեժիմը, որը նրանք տրամադրում են իր տարածքի համապատասխան շուկայում այնպիսի ձեռնարկությունների կողմից մատուցվող նույնանման ապրանքների կամ նույնանման ծառայությունների համար, որոնք այդ Կողմի՝ հիմնադրված ձեռնարկություններ են համարվում, եւ

- (c) իրենց կողմից ապրանքներ կամ ծառայություններ վաճառելու ժամանակ՝
- (i) մյուս Կողմի ձեռնարկությանը տրամադրեն ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն ռեժիմը, որը նրանք տրամադրում են Կողմի ձեռնարկություններին, եւ
  - (ii) մյուս Կողմի՝ իր տարածքում հիմնադրված ձեռնարկություններին տրամադրեն ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն ռեժիմը, որը նրանք տրամադրում են այդ Կողմի տարածքի համապատասխան շուկայում այնպիսի ձեռնարկություններին, որոնք այդ Կողմի՝ հիմնադրված ձեռնարկություններ են:

2. 1-ին պարբերությամբ պետական ձեռնարկություններին, հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ կամ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկություններին չի արգելվում՝

- (a) գնել կամ մատակարարել ապրանքներ կամ գնել կամ մատուցել ծառայություններ այլ, այդ թվում՝ գնի հետ կապված ժամկետներով կամ պայմաններով՝ պայմանով, որ այդ ժամկետների եւ պայմանների միջեւ տարբերությունները կատարվում են առեւտրային նկատառումներին համապատասխան, եւ
- (b) հրաժարվել ապրանքներ գնելուց կամ մատակարարելուց կամ ծառայություններ գնելուց կամ մատուցելուց՝ պայմանով, որ այդ մերժումը կատարվում է առեւտրային նկատառումներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 305

Կարգավորման սկզբունքները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ձգտում է ապահովել, որ 300-րդ հոդվածում նշված ձեռնարկությունները հետեւեն կորպորատիվ կառավարման՝ միջազգայնորեն ճանաչված չափանիշներին:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր կողմից հիմնադրված կամ պահպանվող որեւէ կարգավորող մարմին, այդ մարմնի կարգավորիչ գործառույթը դրա կողմից կարգավորվող բոլոր ձեռնարկությունների, այդ թվում՝ պետական ձեռնարկությունների, հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ եւ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկությունների նկատմամբ նույնանման հանգամանքներում արդյունավետորեն եւ անաչառորեն իրականացնելու նպատակով, հաշվետու չլինի դրա կողմից կարգավորվող ձեռնարկություններից որեւէ մեկին¹:

Կարգավորման մարմնի՝ իր կարգավորիչ գործառույթներն իրականացնելու հարցում անաչառությունը պետք է գնահատվի՝ հաշվի առնելով տվյալ կարգավորման մարմնի որդեգրած ընդհանուր մեթոդը կամ գործելակերպը:

Այն ոլորտներում, որոնց համար Կողմերն այլ գլուխներում համաձայնության են եկել կարգավորման մարմնին առնչվող առանձնահատուկ պարտավորությունների շուրջ, գործում են այդ գլուխների համապատասխան դրույթները:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է օրենքների եւ կանոնակարգերի, այդ թվում՝ 300-րդ հոդվածում նշված ձեռնարկությունների վերաբերյալ իր օրենքների ու կանոնակարգերի հետեւողական եւ ոչ խտրական ձեւով կատարումը:

ՀՈՒՎԱԾ 306

Թափանցիկությունը

1. Եթե Կողմը հիմքեր ունի կարծելու, որ մյուս Կողմի՝ 300-րդ հոդվածում նշված որեւէ ձեռնարկության առեստրային գործունեությունը բացասական ազդեցություն է ունենում սույն գլխով երաշխավորվող իր շահերի վրա, ապա այն սույն գլխի կիրառության շրջանակներում կարող է այդ Կողմից գրավոր պահանջել, որ վերջինս տեղեկություններ տրամադրի այդ ձեռնարկության այն գործառույթությունների վերաբերյալ, որոնք կապված են սույն գլխով կարգավորվող գործունեության հետ:

---

¹ Ավելի ստույգ՝ այն ոլորտներում, որոնց համար Կողմերն այլ գլուխներում համաձայնության են եկել կարգավորման մարմնին առնչվող առանձնահատուկ պարտավորությունների շուրջ, գործում են այդ գլուխների համապատասխան դրույթները, ինչպես սահմանված է սույն Համաձայնագրով:

Այդպիսի տեղեկություններ տրամադրելու պահանջում պետք է նշվեն համապատասխան ձեռնարկությունը, ապրանքները կամ ծառայություններն ու շուկաները, ինչպես նաև ներառվեն այնպիսի տվյալներ, որոնք վկայում են այն մասին, որ ձեռնարկությունը զբաղվում է Կողմերի միջև առևտուրը կամ ներդրումը խոչընդոտող գործունեությամբ:

2. 1-ին պարբերության համաձայն տրամադրված տեղեկությունները պետք է ներառեն հետևյալը.

- (a) ձեռնարկության բաժնետիրություն էլ ձայների բաշխման կառուցվածքը՝ նշելով բաժնեմասերի ընդհանուր տոկոսը էլ ձայների ընդհանուր տոկոսը, որոնք Կողմը կամ 300-րդ հոդվածում նշված ձեռնարկությունն ունի,
- (b) ցանկացած այնպիսի հատուկ բաժնեմասի կամ ձայնի հատուկ իրավունքի կամ այլ հատուկ իրավունքի նկարագրությունը, որն ունի Կողմը կամ 300-րդ հոդվածում նշված ձեռնարկությունը, եթե այդ իրավունքները տարբերվում են այդ անձի ընդհանուր հասարակ բաժնեմասերով երաշխավորվող իրավունքներից,
- (c) ձեռնարկության կազմակերպական կառուցվածքը, դրա տնօրենների խորհրդի կամ դրանում ուղղակի կամ անուղղակի վերահսկողություն իրականացնող համարժեք այլ մարմնի կազմը, ինչպես նաև 300-րդ հոդվածում նշված՝ տարբեր ձեռնարկությունների կամ ձեռնարկությունների խմբերի միջև բաժնեմասերի համատեղ տիրապետումը կամ այլ կապեր,
- (d) կառավարության այն ստորաբաժանումների կամ պետական այն մարմինների նկարագրությունը, որոնք կարգավորում կամ վերահսկողություն են իրականացնում ձեռնարկության նկատմամբ, հաշվետվություններ ներկայացնելու կարգի նկարագրությունը¹, ինչպես նաև կառավարիչներին պաշտոնի նշանակելու, պաշտոնից ազատելու կամ նրանց վարձատրության բնագավառում կառավարության կամ նման լիազորություն ունեցող մյուս բոլոր պետական մարմինների իրավունքներն ու գործելակերպը,

---

¹ Ավելի ստույգ՝ Կողմը պարտավոր չէ հրապարակել հաշվետվությունները կամ որևէ հաշվետվության բովանդակությունը:

- (e) տարեկան եկամուտը կամ ընդհանուր ակտիվները, կամ երկուսն էլ, եւ
- (f) բացառությունները, չհամապատասխանող միջոցները, անձեռնմխելիությունները եւ ցանկացած այլ միջոց, այդ թվում՝ 300-րդ հոդվածում նշված ցանկացած ձեռնարկության նկատմամբ պահանջն ստացած Կողմի տարածքում կիրառելի առավել բարենպաստության ռեժիմը:

3. 2-րդ պարբերության (a)-ից (e) կետերը չեն տարածվում ՓՄՁ-ների վրա, ինչպես սահմանված է Կողմի օրենքներով եւ կանոնակարգերով:

4. 1-ին եւ 2-րդ պարբերություններում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել որեւէ Կողմի պարտավորեցնող՝ հրապարակելու այնպիսի գաղտնի տեղեկություններ, որոնց հրապարակումը կհակասեր իր օրենքներին եւ կանոնակարգերին, կխոչընդոտեր օրենքի կատարման ապահովումը կամ այլ կերպ կհակասեր հանրային շահին կամ առանձին ձեռնարկությունների օրինական առեւտրային շահերին:

ԳԼՈՒԽ 12

ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 307

Սահմանումները

Սույն գլխի նպատակներով՝

- (a) «ընդհանուր կիրառության միջոցները» ներառում են ընդհանուր կիրառության այն օրենքները, կանոնակարգերը, որոշումները, ընթացակարգերը եւ վարչական ակտերը, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ սույն Համաձայնագրով կարգավորվող ցանկացած հարցի վրա, եւ
- (b) «շահագրգիռ անձ» նշանակում է ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որի վրա կարող է ազդեցություն ունենալ ընդհանուր կիրառության միջոցը:

ՀՈԴՎԱԾ 308

Նպատակը եւ գործողության ոլորտը

Ընդունելով իրենց համապատասխան նորմատիվ-իրավական դաշտի՝ իրենց միջեւ առեսրի եւ ներդրումների վրա ունեցող ազդեցությունը՝ Կողմերը տնտեսական օպերատորների, մասնավորապես՝ ՓՄՁ-ների համար ապահովում են կանխատեսելի նորմատիվ-իրավական դաշտ եւ արդյունավետ ընթացակարգեր:

Հրապարակումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո ընդունված ընդհանուր կիրառության միջոցները՝

- (a) պաշտոնապես սահմանված եղանակներով, այդ թվում՝ էլեկտրոնային եղանակներով անմիջապես եւ հեշտությամբ հասանելի դառնան այնպես, որ ցանկացած անձ կարողանա ծանոթանալ դրանց,
- (b) պարունակեն դրույթներ, որոնցում հնարավորինս հստակ նշվում են այդ միջոցների ընդունման նպատակը եւ հիմնավորումները, եւ
- (c) այդ միջոցների հրապարակումից հետո դրանք ուժի մեջ մտնելու համար նախատեսեն բավարար ժամկետ՝ բացառությամբ պատշաճ հիմնավորված դեպքերի:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ՝

- (a) ձգտում է հրապարակել ընդհանուր կիրառության ցանկացած միջոց ընդունելու կամ փոփոխելու մասին ցանկացած առաջարկություն, այդ թվում՝ տվյալ առաջարկության նպատակի ու հիմնավորումների բացատրությունը, համապատասխան վաղ փուլերում,
- (b) շահագրգիռ անձանց համար ապահովում է ողջամիտ հնարավորություններ, որպեսզի նրանք մեկնաբանություններ անեն ընդհանուր կիրառության ցանկացած միջոց ընդունելու կամ փոփոխելու մասին ցանկացած առաջարկության վերաբերյալ, մասնավորապես՝ բավարար ժամանակ նախատեսելով այդ հնարավորությունների համար, եւ

- (c) ձգտում է հաշվի առնել շահագրգիռ անձանց կողմից ստացված՝ ցանկացած այդպիսի առաջարկության հետ կապված մեկնաբանությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 310

Հարցումները եւ կապի ապահովման կենտրոնները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից նշանակում է կապի ապահովման կենտրոն՝ սույն Համաձայնագրի արդյունավետ կիրարկումն ապահովելու եւ սույն Համաձայնագրով կարգավորվող ցանկացած հարցի առնչությամբ Կողմերի միջեւ հաղորդակցությունը դյուրացնելու համար:
2. Կողմի պահանջով մյուս Կողմի կապի ապահովման կենտրոնը պարզում է, թե որն է տվյալ հարցի համար պատասխանատու մարմինը կամ պաշտոնատար անձը եւ, անհրաժեշտության դեպքում, աջակցում է պահանջող Կողմի հետ հաղորդակցությունը դյուրացնելու հարցում:
3. Յուրաքանչյուր Կողմ ստեղծում եւ պահպանում է ցանկացած անձի կողմից ստացված՝ ընդհանուր կիրառության՝ առաջարկվող կամ գործող միջոցների, այդ թվում՝ այդպիսի միջոցների կիրառման վերաբերյալ հարցումներին արձագանքելու համապատասխան մեխանիզմներ: Հարցումները կարող են ուղղվել 1-ին պարբերության համաձայն ստեղծված կապի ապահովման կենտրոնների միջոցով կամ ըստ նպատակահարմարության՝ այլ մեխանիզմով, եթե սույն Համաձայնագրով չի սահմանվում հատուկ մեխանիզմ:

4. Յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է անձանց համար հասանելի ընթացակարգեր՝ սույն Համաձայնագրով սահմանված ընդհանուր կիրառության միջոցների կիրառման հետեւանքով ծագած խնդիրները լուծելու նպատակով: Այդ ընթացակարգերի հետեւանքով չպետք է սահմանափակվեն Կողմերի կողմից սույն Համաձայնագրի համաձայն սահմանվող կամ պահպանվող բողոքարկման կամ վերանայման ընթացակարգերը: Դրանք նաեւ չպետք է հանգեցնեն Կողմերի՝ 13-րդ գլխով սահմանված իրավունքների ու պարտավորությունների սահմանափակմանը:

5. Կողմերն ընդունում են, որ սույն հոդվածով նախատեսված կարգով տրված պատասխանը չի համարվում վերջնական կամ պարտադիր իրավական ուժ ունեցող, այլ ունի միայն տեղեկատվական բնույթ, եթե այլ բան նախատեսված չէ իրենց համապատասխան օրենքներով եւ կանոնակարգերով:

6. Կողմի պահանջով մյուս Կողմն առանց անհարկի ձգձգման տրամադրում է տեղեկություններ եւ պատասխանում է ընդհանուր կիրառության ցանկացած միջոցի վերաբերյալ այնպիսի հարցերի կամ ընդհանուր կիրառության ցանկացած միջոց ընդունելու կամ փոփոխելու մասին ցանկացած այնպիսի առաջարկության, որոնք, ըստ պահանջն ստացած Կողմի, կարող են ազդեցություն ունենալ սույն Համաձայնագրի գործողության վրա՝ անկախ նրանից, թե պահանջն ստացած Կողմը նախկինում ծանուցվել է այդ միջոցի մասին, թե՛ ոչ:

ՀՈԴՎԱԾ 311

Ընդհանուր կիրառության միջոցների կիրառումը

Յուրաքանչյուր Կողմ միասնական, օբյեկտիվ, անաչառ եւ ողջամիտ կերպով ապահովում է ընդհանուր կիրառության բոլոր միջոցների կիրառումը: Այդ նպատակով, առանձին դեպքերում մյուս Կողմի որոշակի անձանց, ապրանքների կամ ծառայությունների նկատմամբ այդ միջոցները կիրառելիս յուրաքանչյուր Կողմ՝

- (a) ձգտում է, իր ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան, պատճառաբանված ծանուցում ուղարկել այն շահագրգիռ անձանց, որոնց վրա ուղղակիորեն ազդում է վարույթը, այն մասին, թե երբ է հարուցվել վարույթը՝ ներառյալ վարույթի բնույթի նկարագրությունը, իրավական մարմնի այն որոշումը, որի համաձայն հարուցվել է վարույթը, եւ վիճելի ցանկացած հարցի ընդհանուր նկարագրությունը,
- (b) այդ շահագրգիռ անձանց համար ապահովում է ողջամիտ հնարավորություններ, որպեսզի նրանք, նախքան վերջնական վարչական միջոցների կիրառումը, ներկայացնեն իրենց դիրքորոշումը հիմնավորող փաստեր եւ փաստարկներ՝ այնքանով, որքանով թույլ են տալիս առկա ժամանակը, վարույթի բնույթը եւ հանրային շահը, եւ
- (c) ապահովում է, որ իր ընթացակարգերը համապատասխանեն իր ներպետական օրենսդրությանը եւ հիմնված լինեն դրա վրա:

ՀՈԴՎԱԾ 312

Վերանայումը եւ բողոքարկումը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ, իր ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան, հաստատում կամ պահպանում է դատական, արբիտրաժային կամ վարչական ատյաններ կամ ընթացակարգեր՝ սույն Համաձայնագրով կարգավորվող հարցերի հետ կապված վարչական միջոցները շտապ վերանայելու եւ, հիմնավորված դեպքերում, ուղղելու նպատակով: Այդ ատյանները կամ ընթացակարգերը պետք է լինեն անաչառ եւ վարչական միջոցների կատարման լիազորությամբ օժտված գրասենյակից կամ մարմնից անկախ, եւ դրանց համար պատասխանատու մարմինները չպետք է եսկանորեն շահագրգռված լինեն գործի ելքով:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ցանկացած այդպիսի ատյանի ընթացակարգում վարույթի կողմերին տրվի՝

- (a) իրենց համապատասխան դիրքորոշումները հիմնավորելու կամ պաշտպանելու ողջամիտ հնարավորության իրավունք, եւ
- (b) ապացույցների եւ ներկայացված եզրակացությունների կամ, իր ներպետական օրենսդրությամբ պահանջվելու դեպքում, վարչական մարմնի կողմից կազմված արձանագրության հիմա վրա կայացված որոշման իրավունք:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ համապատասխան գրասենյակը կամ մարմինը կատարի տվյալ որոշումը եւ տվյալ վարչական միջոցի հետ կապված հարցերում իր գործելակերպում ղեկավարվի այդ որոշմամբ, որը, սակայն, իր ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով կարող է բողոքարկվել կամ վերանայվել հետագայում:

ՀՈԴՎԱԾ 313

Նորմատիվ-իրավական լավ գործելակերպը եւ վարչական բարեվարքություն

1. Կողմերը պետք է համագործակցեն նորմատիվ-իրավական կարգավորումների որակը եւ արդյունավետությունը խթանելու հարցում, այդ թվում՝ իրենց համապատասխան նորմատիվ-իրավական բարեփոխումների գործընթացների եւ նորմատիվ-իրավական կարգավորումների ազդեցության վերլուծությունների վերաբերյալ տեղեկությունների եւ լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով:

2. Կողմերը պահպանում են վարչական բարեվարքության սկզբունքները եւ համաձայնում են համագործակցել այդ սկզբունքները խթանելու հարցում, այդ թվում՝ տեղեկությունների եւ լավագույն փորձի փոխանակման միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ 314

Գաղտնիությունը

Սույն գլխի դրույթները չեն կարող մեկնաբանվել որպես որեւէ Կողմի պարտավորեցնող՝ հրապարակելու այնպիսի գաղտնի տեղեկություններ, որոնց հրապարակումը կխոչընդոտեր օրենքի կատարման ապահովումը կամ այլ կերպ կհակասեր հանրային շահին կամ պետական կամ մասնավոր առանձին ձեռնարկությունների օրինական առելտրային շահերին:

ՀՈԴՎԱԾ 315

Հատուկ դրույթներ

Սույն գլխի դրույթները կիրառվում են՝ չխախտելով սույն Համաձայնագրի այլ գլուխներով սահմանված հատուկ կանոնները:

ԳԼՈՒԽ 13

ՎԵՃԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ԲԱԺԻՆ A

ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԸ

ՀՈՒՎԱԾ 316

Նպատակը

Սույն գլխի նպատակն է Կողմերի միջեւ ծագած՝ սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման եւ կիրառման հետ կապված վեճերից խուսափելու եւ դրանք կարգավորելու համար գործուն եւ արդյունավետ մեխանիզմ ստեղծելը՝ հնարավորության դեպքում փոխադարձ համաձայնությամբ լուծման հասնելու համար:

ՀՈՒՎԱԾ 317

Կիրառության ոլորտը

Սույն գլուխը կիրառվում է սույն մասի դրույթների մեկնաբանման եւ կիրառման հետ կապված ցանկացած վեճի նկատմամբ, եթե այլ բան նախատեսված չէ:

ԲԱԺԻՆ Ե

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՐՎԱԾ 318

Խորհրդակցությունները

1. Կողմերը փորձում են ցանկացած վեճ լուծել բարեխղճորեն խորհրդակցություններ սկսելու միջոցով՝ փոխադարձ համաձայնությամբ լուծման հասնելու նպատակով:
2. Խորհրդակցություններ սկսելու ցանկություն ունեցող Կողմը մյուս Կողմին ներկայացնում է գրավոր պահանջ, որի պատճենը պետք է ներկայացվի Գործընկերության կոմիտեին, եւ որում պետք է նշվեն վիճարկվող միջոցը եւ սույն մասի այն դրույթները, որոնք այդ Կողմը համարում է կիրառելի:
3. Խորհրդակցություններն անցկացվում են պահանջն ստանալուց հետո 30 օրվա ընթացքում եւ, եթե Կողմերն այլ համաձայնության չեն գալիս, տեղի են ունենում այն Կողմի տարածքում, որին ուղղված է պահանջը: Խորհրդակցությունները պահանջն ստանալու օրվանից 30 օրվա ընթացքում համարվում են ավարտված՝ բացառությամբ այն դեպքի, երբ երկու Կողմերն էլ համաձայնում են շարունակել խորհրդակցությունները: Խորհրդակցությունները եւ, մասնավորապես, բացահայտված բոլոր տեղեկությունները եւ խորհրդակցությունների ընթացքում Կողմերի դիրքորոշումները պետք է լինեն գաղտնի եւ չպետք է հիմք հանդիսանան հետագա որեւէ ընթացակարգի ժամանակ Կողմերից որեւէ մեկի իրավունքները սահմանափակելու համար:

4. Հրատապ հարցերի, այդ թվում՝ արագ փչացող ապրանքների, սեզոնային ապրանքների կամ ծառայությունների կամ էներգիային առնչվող հարցերի վերաբերյալ խորհրդակցություններն անցկացվում են պահանջն ստացած Կողմի կողմից պահանջն ստանալու օրվանից 15 օրվա ընթացքում եւ համարվում են ավարտված այդ 15 օրվա ընթացքում՝ բացառությամբ այն դեպքի, երբ Կողմերը համաձայնում են շարունակել խորհրդակցությունները:

5. Խորհրդակցություններ սկսելու ցանկություն ունեցող Կողմը կարող է 319-րդ հոդվածին համապատասխան դիմել արբիտրաժի, եթե՝

- (a) Կողմը, որին ուղղված է պահանջը, խորհրդակցություններ անցկացնելու պահանջին չի արձագանքում այն ստանալուց հետո 10 օրվա ընթացքում,
- (b) խորհրդակցությունները չեն անցկացվում սույն հոդվածի 3-րդ կամ 4-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետներում,
- (c) Կողմերը համաձայնության են գալիս խորհրդակցություններ չանցկացնելու շուրջ, կամ
- (d) խորհրդակցություններն ավարտվել են, սակայն Կողմերը փոխադարձ համաձայնությամբ որեւէ լուծման չեն հանգել:

6. Խորհրդակցությունների ընթացքում յուրաքանչյուր Կողմ տրամադրում է փաստական բավարար տեղեկություններ, որպեսզի հնարավոր լինի լիովին ուսումնասիրել այն, թե ինչպես կարող էր վիճելի միջոցն ազդել սույն մասի դրույթների գործողության եւ կիրառության վրա: Յուրաքանչյուր Կողմ ձգտում է ապահովել իր իրավասու պետական կառավարման մարմինների այն աշխատակիցների մասնակցությունը, որոնք տիրապետում են խորհրդակցությունների առարկա հարցին առնչվող համապատասխան գիտելիքների:

Հոդված 319

Հաշտարարությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ցանկացած ժամանակ կարող է պահանջել, որ մյուս Կողմը ներգրավվի ցանկացած այնպիսի միջոցի հետ կապված հաշտարարության ընթացակարգում, որը բասացական ազդեցություն է ունենում Կողմերի միջև առեւտրի կամ ներդրումների վրա:
2. Հաշտարարության ընթացակարգը նախաձեռնվում, իրականացվում է և դադարեցվում է Հաշտարարության մեխանիզմին համապատասխան:
3. Հաշտարարության մեխանիզմն ընդունվում է Գործընկերության կոմիտեի որոշմամբ՝ դրա առաջին նիստի ժամանակ. Գործընկերության կոմիտեն կարող է որոշում կայացնել Հաշտարարության մեխանիզմում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ:

ԲԱԺԻՆ Ը

ՎԵՃԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԸ

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ I

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ

ՀՈԴՎԱԾ 320

Արբիտրաժային ընթացակարգի նախաձեռնումը

1. Եթե Կողմերը վեճը չեն կարգավորում խոհրդակցությունների միջոցով, ինչպես նախատեսված է 318-րդ հոդվածով, ապա խորհրդակցություններ պահանջող Կողմը կարող է պահանջել ստեղծել արբիտրաժային կոլեգիա՝ սույն հոդվածին համապատասխան:
2. Արբիտրաժային կոլեգիա ստեղծելու մասին պահանջը գրավոր ներկայացվում է մյուս Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտեին: Բողոքարկող Կողմն իր պահանջում մատնանշում է վիճելի միջոցը եւ բացատրում է, թե ինչպես է այդ միջոցը հակասում սույն մասի դրույթներին՝ այնպես, որ հստակ ներկայացվի տվյալ բողոքը բերելու իրավական հիմքը:

Հոդված 321

Արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծումը

1. Արբիտրաժային կոլեգիան կազմված է երեք արբիտրից:
2. Կողմին, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, արբիտրաժային կոլեգիա ստեղծելու գրավոր պահանջը ներկայացվելուց հետո 14 օրվա ընթացքում Կողմերը խորհրդակցում են, որպեսզի համաձայնության գան արբիտրաժային կոլեգիայի կազմի վերաբերյալ:
3. Այն դեպքում, երբ Կողմերը սույն հոդվածի 2-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետում չեն կարողանում համաձայնության գալ արբիտրաժային կոլեգիայի կազմի վերաբերյալ, յուրաքանչյուր Կողմ, այդ պարբերության մեջ սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո հինգ օրվա ընթացքում, այդ Կողմի՝ 339-րդ հոդվածի համաձայն սահմանված ցանկում ներառված ենթացանկից նշանակում է արբիտր: Եթե Կողմերից որեւէ մեկը չի նշանակում արբիտր, ապա Գործընկերության կոմիտեի նախագահը կամ նախագահի կողմից պատվիրակված անձը մյուս Կողմի պահանջով այդ Կողմի՝ 339-րդ հոդվածի համաձայն սահմանված ցանկում ներառված ենթացանկից վիճակահանության միջոցով ընտրում է արբիտրի:
4. Եթե Կողմերը սույն հոդվածի 2-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետում արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահի վերաբերյալ համաձայնության չեն գալիս, ապա Գործընկերության կոմիտեի նախագահը կամ նախագահի կողմից պատվիրակված անձը Կողմերից մեկի պահանջով 339-րդ հոդվածի համաձայն սահմանված ցանկում ներառված նախագահների ենթացանկից վիճակահանության միջոցով ընտրում է արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահի:
5. Գործընկերության կոմիտեի նախագահը կամ նախագահի կողմից պատվիրակված անձը 3-րդ կամ 4-րդ պարբերություններում նշված պահանջն ստանալուց հետո 5 օրվա ընթացքում ընտրում է արբիտրներին:

6. Արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ ընտրված բոլոր երեք արբիտրները, Ընթացակարգային կանոնների համաձայն, ծանուցել են իրենց կողմից նշանակումն ընդունելու մասին:

7. Եթե սույն հոդվածի 3-րդ կամ 4-րդ պարբերություններում նշված պահանջը ներկայացնելու ժամանակ 339-րդ հոդվածով նախատեսված ցանկերից որևէ մեկը չի սահմանվում կամ չի պարունակում բավարար անուններ, ապա արբիտրների կազմը ձևավորվում է այն անձանցից վիճակահանության միջոցով, որոնք պաշտոնապես առաջարկվել են Կողմերից մեկի կամ երկուսի կողմից:

ՀՈԴՎԱԾ 322

Խնդիրները

1. Եթե արբիտրներին ընտրելուց հետո 5 օրվա ընթացքում Կողմերն այլ համաձայնության չեն գալիս, ապա արբիտրաժային կոլեգիայի խնդիրներն են՝

«Սույն Համաձայնագրի V մասի՝ վեճի Կողմերի կողմից վկայակոչված համապատասխան դրույթների լույսի ներքո ուսումնասիրել արբիտրաժային կոլեգիա ստեղծելու մասին պահանջում բարձրացված հարցը՝ այդ համապատասխան դրույթների հետ տվյալ միջոցի համատեղելիությունը որոշելու եւ սույն Համաձայնագրի 324-րդ, 325-րդ, 326-րդ եւ 338-րդ հոդվածներին համապատասխան զեկույց ներկայացնելու համար:»:

2. Կողմերն իրենց կողմից համաձայնեցված խնդիրների վերաբերյալ պետք է ծանուցեն արբիտրաժային կոլեգիային՝ համաձայնության գալուց հետո երեք օրվա ընթացքում:

Հոդված 323

Արբիտրաժային կոլեգիայի նախնական որոշումը հրատապության մասին

Կողմի պահանջով արբիտրաժային կոլեգիան, իր ստեղծման օրվանից 10 օրվա ընթացքում, որոշում է, թե արդյոք տվյալ դեպքը համարում է հրատապ: Մյուս Կողմը միաժամանակ ծանուցվում է արբիտրաժային կոլեգիա ներկայացված այդպիսի պահանջի մասին:

ՀՈՒՎԱԾ 324

Արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցները

1. Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմերին ներկայացնում է միջանկյալ զեկույց՝ ներկայացնելով հաստատված փաստական հանգամանքները, համապատասխան դրույթների կիրառելիությունը եւ իր կողմից արվող բոլոր եզրահանգումների եւ առաջարկությունների հիմնական հիմնավորումները:
2. Յուրաքանչյուր Կողմ արբիտրաժային կոլեգիա կարող է ներկայացնել միջանկյալ զեկույցի որոշակի ասպեկտները վերանայելու գրավոր պահանջ՝ այն ստանալու օրվանից 14 օրվա ընթացքում: Այդ պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում է մյուս Կողմը:
3. Քննարկելով միջանկյալ զեկույցի վերաբերյալ Կողմերի ներկայացրած բոլոր գրավոր մեկնաբանությունները՝ արբիտրաժային կոլեգիան կարող է փոփոխել իր զեկույցը եւ կատարել ցանկացած լրացուցիչ ուսումնասիրություն, որ անհրաժեշտ է համարում:

4. Արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցում ներկայացվում են հաստատված փաստական հանգամանքները, սույն մասի համապատասխան դրույթների կիրառելիությունը եւ իր կողմից արվող բոլոր եզրահանգումների եւ եզրակացությունների հիմնական հիմնավորումները: Վերջնական զեկույցը պետք է ներառի միջանկյալ վերանայման փուլում արված փաստարկների բավարար վերլուծություն եւ պարունակի Կողմերի հարցերին եւ դիտարկումներին հստակ պատասխաններ:

ՀՈԴՎԱԾ 325

Արբիտրաժային կոլեգիայի միջանկյալ զեկույցը

1. Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմերին ներկայացնում է միջանկյալ զեկույց՝ արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից ոչ ուշ, քան 90 օրվա ընթացքում: Եթե արբիտրաժային կոլեգիան համարում է, որ այս վերջնաժամկետը հնարավոր չէ պահպանել, ապա արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահը Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտեին գրավոր ծանուցում է այդ մասին՝ նշելով ուշացման պատճառները եւ այն օրը, երբ արբիտրաժային կոլեգիան պլանավորում է ներկայացնել իր միջանկյալ զեկույցը: Միջանկյալ զեկույցը ոչ մի պարագայում չպետք է ներկայացվի ավելի ուշ, քան արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից 120 օրվա ընթացքում:

2. 323-րդ հոդվածում նշված հրատապ, այդ թվում՝ շուտ փչացող ապրանքների, սեզոնային ապրանքների կամ ծառայությունների կամ էներգիային առնչվող դեպքերում, արբիտրաժային կոլեգիան գործադրում է հնարավոր բոլոր ջանքերը՝ միջանկյալ զեկույցն արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից 45 օրվա կամ ցանկացած դեպքում՝ ոչ ուշ, քան 60 օրվա ընթացքում ներկայացնելու համար:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ միջանկյալ զեկույցն ստանալու օրվանից 14 օրվա ընթացքում 324-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն արբիտրաժային կոլեգիա կարող է ներկայացնել այդ զեկույցի որոշակի ասպեկտները վերանայելու գրավոր պահանջ: Այդ պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում է մյուս Կողմը: Կողմը կարող է մյուս Կողմի պահանջի վերաբերյալ ներկայացնել մեկնաբանություն՝ արբիտրաժային կոլեգիա գրավոր պահանջը ներկայացվելու օրվանից 7 օրվա ընթացքում:

ՀՈԴՎԱԾ 326

Արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցը

1. Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտե ներկայացնում է վերջնական զեկույց՝ արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից ոչ ուշ, քան 120 օրվա ընթացքում: Եթե արբիտրաժային կոլեգիան համարում է, որ այս վերջնաժամկետը հնարավոր չէ պահպանել, ապա արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահը Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտեին գրավոր ծանուցում է այդ մասին՝ նշելով ուշացման պատճառները եւ այն օրը, երբ արբիտրաժային կոլեգիան նախատեսում է ներկայացնել իր վերջնական զեկույցը: Վերջնական զեկույցը ոչ մի պարագայում չպետք է ներկայացվի ավելի ուշ, քան արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից 150 օրվա ընթացքում:

2. 323-րդ հոդվածում նշված հրատապ, այդ թվում՝ շուտ փչացող կամ սեզոնային ապրանքների կամ ծառայությունների կամ էներգիային առնչվող դեպքերում, արբիտրաժային կոլեգիան գործադրում է հնարավոր բոլոր ջանքերը՝ վերջնական զեկույցն արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից 60 օրվա ընթացքում ներկայացնելու համար: Վերջնական զեկույցը ոչ մի պարագայում չպետք է ներկայացվի ավելի ուշ, քան արբիտրաժային կոլեգիայի ստեղծման օրվանից 75 օրվա ընթացքում:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ II

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 327

Համապատասխանությունը արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցին

Այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցները՝ արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցին անհապաղ եւ բարեխղճորեն համապատասխանելու համար՝ սույն մասի դրույթներին իր համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 328

Համապատասխանությունն ապահովելու համար ողջամիտ ժամկետը

1. Եթե համապատասխանությունը հնարավոր չէ ապահովել անմիջապես, ապա Կողմերը ձգտում են համաձայնեցնել վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ ողջամիտ ժամկետ: Նման դեպքում այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, վերջնական զեկույցն ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան 30 օրվա ընթացքում բողոքարկող Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտեին ծանուցում է համապատասխանությունն ապահովելու համար իրեն անհրաժեշտ ժամկետի («ողջամիտ ժամկետի») մասին:

2. Ողջամիտ ժամկետի շուրջ Կողմերի միջև տարաձայնության դեպքում բողոքարկող Կողմը 1-ին պարբերությունում նշված ծանուցումն ստանալու օրվանից 20 օրվա ընթացքում կարող է ներկայացնել գրավոր պահանջ՝ սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիայի կողմից ողջամիտ ժամկետի տեւողությունը որոշելու վերաբերյալ: Նման պահանջը միաժամանակ ներկայացվում է մյուս Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտե: Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտե ներկայացնում է իր սահմանած ողջամիտ ժամկետը՝ պահանջն ստանալու օրվանից 20 օրվա ընթացքում:

3. Այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, բողոքարկող Կողմին գրավոր ծանուցում է վերջնական զեկույցին համապատասխանության ապահովման հարցում առաջընթացի մասին: Այդ ծանուցումն արվում է գրավոր եւ ներկայացվում է ողջամիտ ժամկետը լրանալուց առնվազն մեկ ամիս առաջ:

4. Ողջամիտ ժամկետը կարող է երկարաձգվել Կողմերի միջև փոխադարձ համաձայնությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 329

Արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցին համապատասխանելու համար ձեռնարկված միջոցների վերանայումը

1. Այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, բողոքարկող Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտեին ծանուցում է վերջնական զեկույցին համապատասխանելու համար իր ձեռնարկած բոլոր միջոցների մասին: Այդ ծանուցումը ներկայացվում է ողջամիտ ժամկետի ավարտից առաջ:

2. 1-ին պարբերությանը համապատասխան ծանուցված ցանկացած միջոցի առկայության կամ այդ միջոցի՝ սույն մասի դրույթներին համապատասխանության վերաբերյալ Կողմերի միջև տարաձայնության դեպքում բողոքարկող Կողմը սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիա կարող է ներկայացնել հարցի վերաբերյալ որոշում կայացնելու գրավոր պահանջ: Այդ պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում է այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը: Նման պահանջում մատնանշվում է խնդրո առարկա վիճելի միջոցը եւ բացատրվում է, թե ինչպես է այդ միջոցը հակասում սահմանված դրույթներին՝ այնպես, որ հստակ ներկայացվի տվյալ բողոքը բերելու իրավական հիմքը: Արբիտրաժային կոլեգիան պահանջն ստանալու օրվանից 45 օրվա ընթացքում Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտե է ներկայացնում իր զեկույցը:

ՀՈՒՎԱԾ 330

Իրավական պաշտպանության ժամանակավոր միջոցները անհամապատասխանության դեպքում

1. Եթե այն Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, արբիտրաժային կոլեգիայի վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով ձեռնարկված միջոցների մասին չի ծանուցում՝ մինչև ողջամիտ ժամկետը լրանալը կամ եթե արբիտրաժային կոլեգիան որոշում է, որ առկա չէ որեւէ այդպիսի միջոց, կամ որ միջոցը, որի մասին ծանուցվել է 329-րդ հոդվածի 1-ին պարբերության համաձայն, չի համապատասխանում Կողմի՝ սույն մասի դրույթներով սահմանված պարտավորություններին, ապա Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, բողոքարկող Կողմի պահանջով եւ այդ Կողմի հետ խորհրդակցություններից հետո, ներկայացնում է ժամանակավոր փոխհատուցման առաջարկ:

2. Եթե բողոքարկող Կողմը որոշում է չպահանջել 1-ին պարբերությունում նշված ժամանակավոր փոխհատուցման առաջարկը, կամ եթե նման պահանջ ներկայացվելու դեպքում ողջամիտ ժամկետն ավարտվելու կամ 329-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն արբիտրաժային կոլեգիայի կողմից զեկույցը ներկայացնելու օրվանից 30 օրվա ընթացքում ձեռք չի բերվում փոխհատուցման վերաբերյալ համաձայնություն, ապա բողոքարկող Կողմն իրավունք ունի կասեցնելու սույն մասի դրույթներից ծագող պարտավորությունները՝ այդ մասին ծանուցելով մյուս Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտեին: Ծանուցման մեջ նշվում են պարտավորությունների կասեցման սահմանները, որոնք չպետք է գերազանցեն խախտման հետեւանքով վերացած կամ պակասած օգուտների համարժեք սահմանները: Եթե Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, չի պահանջել սույն հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ սահմանված արբիտրաժային ընթացակարգ, ապա բողոքարկող Կողմը կարող է կասեցում կիրառել մյուս Կողմի կողմից ծանուցումն ստանալուց հետո 10-րդ օրվանից սկսած:

3. Եթե Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, համարում է, որ պարտավորության նախատեսված կասեցումը գերազանցում է խախտման հետեւանքով վերացած կամ պակասած օգուտների համարժեք սահմանները, ապա այն կարող է սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիա ներկայացնել հարցի վերաբերյալ որոշում կայացնելու գրավոր պահանջ: Բողոքարկող Կողմը եւ Գործընկերության կոմիտեն ծանուցվում են նման պահանջի մասին մինչեւ 2-րդ պարբերությունում նշված տասնօրյա ժամկետը լրանալը: Սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիան Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտե է ներկայացնում պարտավորությունների կասեցման սահմանների վերաբերյալ իր զեկույցը՝ պահանջը ներկայացվելու օրվանից 30 օրվա ընթացքում: Պարտավորությունները չեն կասեցվում, քանի դեռ սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիան չի ներկայացրել իր զեկույցը: Կասեցումը պետք է համապատասխանի սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիայի՝ կասեցման սահմանների վերաբերյալ զեկույցին:

4. Սույն հոդվածում նշված պարտավորությունների կասեցումը եւ փոխհատուցումը ժամանակավոր բնույթ են կրում եւ չեն կիրառվում այն բանից հետո, երբ՝

(a) Կողմերը, 334-րդ հոդվածի համաձայն, գտել են փոխհամաձայնեցված լուծում,

- (b) Կողմերը համաձայնել են, որ այն միջոցը, որի մասին ծանուցվել է 329-րդ հոդվածի 1-ին պարբերությանը համաձայն, ապահովում է Կողմի, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, համապատասխանությունը սույն մասի դրույթներին, կամ
- (c) բոլոր միջոցները, որոնք արբիտրաժային կոլեգիայի կողմից, 329-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն, ճանաչվել են սույն մասի դրույթներին չհամապատասխանող, վերացվել կամ փոփոխվել են այնպես, որ համապատասխանեն այդ դրույթներին:

ՀՈԴՎԱԾ 331

Անհամապատասխանության դեպքում իրավական պաշտպանության ժամանակավոր միջոցներ ընդունելուց հետո համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով ձեռնարկված միջոցների վերանայումը

1. Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, համապատասխանաբար արտոնությունների կասեցումից կամ ժամանակավոր փոխհատուցման կիրառումից հետո բողոքարկող Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտեին ծանուցում է արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով իր կողմից ձեռնարկված միջոցի մասին: Բացառությամբ 2-րդ պարբերությամբ սահմանված դեպքերի՝ բողոքարկող Կողմը դադարեցնում է արտոնությունների կասեցումը՝ ծանուցումն ստանալուց հետո 30 օրվա ընթացքում: Այն դեպքերում, երբ կիրառվել է փոխհատուցում, եւ բացառությամբ 2-րդ պարբերությունում նշված դեպքերի, Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, կարող է դադարեցնել նման փոխհատուցման կիրառումը՝ արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցին համապատասխանելու մասին իր ծանուցումից հետո 30 օրվա ընթացքում:

2. Եթե ծանուցումն ստանալու օրվանից 30 օրվա ընթացքում Կողմերը չեն գալիս համաձայնության այն մասին, որ միջոցը, որի մասին ծանուցվել է, ապահովում է Կողմի, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը՝ համապատասխանությունը կարգավորվող դրույթներին, ապա բողոքարկող Կողմը սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիա ներկայացնում է հարցի վերաբերյալ որոշում կայացնելու գրավոր պահանջ: Նման պահանջը միաժամանակ ներկայացվում է մյուս Կողմին եւ Գործընկերության կոմիտե: Արբիտրաժային կոլեգիայի ղեկույցը ներկայացվում է Կողմերին եւ Գործընկերության կոմիտե՝ պահանջը ներկայացնելու օրվանից 45 օրվա ընթացքում: Եթե արբիտրաժային կոլեգիան որոշում է, որ համապատասխանությունն ապահովելու համար ձեռնարկված միջոցը համապատասխանում է սույն մասի դրույթներին, համապատասխանաբար պարտավորությունների կասեցումը կամ փոխհատուցումը դադարեցվում է: Եթե արբիտրաժային կոլեգիան որոշում է, որ միջոցը, որի մասին 1-ին պարբերության համաձայն ծանուցել է Կողմը, որի դեմ ներկայացվել է բողոքը, չի համապատասխանում սույն մասի դրույթներին, ապա պարտավորությունների կասեցման կամ փոխհատուցման սահմաններն անհրաժեշտության դեպքում փոփոխվում են՝ հաշվի առնելով արբիտրաժային կոլեգիայի ղեկույցը:

ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ III

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 332

Արբիտրների փոխարինումը

Եթե սույն գլխում նշված արբիտրաժային վարույթի ժամանակ սկզբնական արբիտրաժային կոլեգիան կամ դրա որոշ անդամներ չեն կարող մասնակցել, դուրս են գալիս կոլեգիայից կամ անհրաժեշտ է, որ փոխարինվեն՝ Վարքագծի կանոնների պահանջներին չհամապատասխանելու պատճառով, ապա կիրառվում է 321-րդ հոդվածով սահմանված ընթացակարգը: Ջեկույցը ներկայացնելու ժամկետը կարող է երկարացվել նոր արբիտր նշանակելու համար անհրաժեշտ ժամկետով՝ առավելագույնը մինչև 20 օրով:

ՀՈԴՎԱԾ 333

Արբիտրաժի եւ համապատասխանության ապահովման ընթացակարգերի կասեցումը եւ դադարեցումը

Արբիտրաժային կոլեգիան ցանկացած ժամանակ երկու Կողմերի պահանջով կասեցնում է իր աշխատանքը՝ Կողմերի միջեւ համաձայնեցված, սակայն ոչ ավելի, քան 12 հաջորդական ամիս ժամկետով: Արբիտրաժային կոլեգիան վերսկսում է իր աշխատանքները մինչեւ նշված ժամկետի ավարտը՝ երկու Կողմերի գրավոր պահանջով, կամ նշված ժամկետը ավարտվելուց հետո՝ Կողմերից մեկի գրավոր պահանջով: Պահանջը ներկայացնող Կողմն այդ մասին տեղեկացնում է, համապատասխանաբար, Գործընկերության կոմիտեի նախագահին եւ մյուս Կողմին: Եթե որեւէ Կողմ չի պահանջում վերսկսել արբիտրաժային կոլեգիայի աշխատանքը մինչեւ կասեցման՝ համաձայնեցված ժամկետը լրանալը, ապա ընթացակարգը դադարեցվում է: Արբիտրաժային կոլեգիայի աշխատանքի կասեցման դեպքում սույն գլխում նշված համապատասխան ժամկետները երկարացվում են այն ժամկետով, որով կասեցվել էր արբիտրաժային կոլեգիայի աշխատանքը:

ՀՈԴՎԱԾ 334

Փոխհամաձայնեցված լուծում

1. Կողմերը սույն գլխով կարգավորվող ցանկացած վեճի առնչությամբ ցանկացած ժամանակ կարող են հանգել փոխհամաձայնեցված լուծման:
2. Եթե փոխհամաձայնեցված լուծումը ձեռք է բերվում կոլեգիայի ընթացակարգերի կամ հաշտարարության ընթացակարգի ընթացքում, ապա Կողմերը համատեղ ծանուցում են Գործընկերության կոմիտեին եւ համապատասխանաբար արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահին կամ հաշտարարին նման լուծման մասին: Նման ծանուցմամբ դադարում են արբիտրաժային կոլեգիայի կամ հաշտարարության ընթացակարգերը:

3. Կողմերից յուրաքանչյուրը ձեռնարկում է համաձայնեցված ժամկետում փոխհամաձայնեցված լուծումն իրագործելու համար անհրաժեշտ միջոցներ: Իրագործող Կողմը ոչ ուշ, քան համաձայնեցված ժամկետի ավարտին մյուս Կողմին գրավոր տեղեկացնում է փոխհամաձայնեցված լուծման իրականացման համար ձեռնարկված բոլոր միջոցների մասին:

ՀՈԴՎԱԾ 335

Ընթացակարգային կանոնները եւ Վարքագծի կանոնները

1. Սույն գլխի շրջանակներում վեճերի կարգավորման ընթացակարգերը կարգավորվում են սույն գլխով, Ընթացակարգային կանոններով եւ Վարքագծի կանոններով:
2. Ընթացակարգային կանոնները եւ Վարքագծի կանոններն ընդունվում են Գործընկերության կոմիտեի որոշմամբ՝ դրա առաջին նիստի ժամանակ. Գործընկերության կոմիտեն կարող է որոշում կայացնել դրանցում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ:
3. Արբիտրաժային կոլեգիայի լսումները բաց են հանրության համար, եթե այլ բան նախատեսված չէ Ընթացակարգային կանոններով:

Հոդված 336

Տեղեկությունները եւ տեխնիկական հարցերով խորհրդատվությունը

1. Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմի պահանջով, որի մասին պետք է միաժամանակ ծանուցվեն արբիտրաժային կոլեգիան եւ մյուս Կողմը, կամ իր սեփական նախաձեռնությամբ կարող է պահանջել ցանկացած տեղեկություն, որն այն իր գործառույթներն իրականացնելու համար համարում է անհրաժեշտ, այդ թվում՝ վեճի մեջ ներգրավված Կողմերից: Կողմերն անհապաղ եւ ամբողջությամբ պատասխանում են արբիտրաժային կոլեգիայի՝ նման տեղեկության վերաբերյալ պահանջին:

2. Արբիտրաժային կոլեգիան Կողմի պահանջով, որի մասին պետք է միաժամանակ ծանուցվեն արբիտրաժային կոլեգիան եւ մյուս Կողմը, կամ իր սեփական նախաձեռնությամբ կարող է հայցել ցանկացած տեղեկություն, որն այն իր գործառույթներն իրականացնելու համար համարում է անհրաժեշտ: Արբիտրաժային կոլեգիան իրավունք ունի իր հայեցողությամբ հայցելու փորձագիտական կարծիքներ: Արբիտրաժային կոլեգիան, նման փորձագետներ ընտրելուց առաջ, խորհրդակցում է Կողմերի հետ:

3. Կողմի տարածքում հիմնադրված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձինք, Ընթացակարգային կանոնների համաձայն, կարող են արբիտրաժային կոլեգիա ներկայացնել համառոտ *amicus curiae* կարծիքներ:

4. Սույն հոդվածի համաձայն ձեռք բերված ցանկացած տեղեկություն պետք է բացահայտվի յուրաքանչյուր Կողմի եւ ներկայացվի նրանց՝ մեկնաբանությունների համար:

Հոդված 337

Մեկնաբանման կանոններ

Արբիտրաժային կոլեգիան մեկնաբանում է սույն մասի դրույթները միջազգային հանրային իրավունքում այդ թվում՝ Միջազգային պայմանագրերի իրավունքի մասին 1969 թվականի Վիեննայի կոնվենցիայով ամրագրված՝ մեկնաբանության սովորույթային կանոնների համաձայն: Արբիտրաժային կոլեգիան նաև հաշվի է առնում ԱՀԿ-ի Վեճերի կարգավորման մարմնի կողմից ԱՀԿ կոլեգիաների զեկույցներում եւ Բողոքարկման մարմնի զեկույցներում ընդունված համապատասխան մեկնաբանությունները: Արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցներով չեն կարող ավելացվել կամ պակասեցվել սույն Համաձայնագրով սահմանված Կողմերի իրավունքները եւ պարտավորությունները:

ՀՈՂՎԱԾ 338

Արբիտրաժային կոլեգիայի որոշումները եւ զեկույցները

1. Արբիտրաժային կոլեգիան գործադրում է հնարավոր բոլոր ջանքերը՝ բոլոր որոշումները կոնսենսուսով ընդունելու համար: Այնուամենայնիվ, այն դեպքում, երբ հնարավոր չէ որոշումը կայացնել կոնսենսուսով, վիճարկվող հարցի վերաբերյալ որոշումը կայացվում է ձայների մեծամասնությամբ: Արբիտրների չհամընկնող կարծիքները ոչ մի դեպքում չեն բացահայտվում:
2. Արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցում ներկայացվում են հաստատված փաստական հանգամանքները, համապատասխան դրույթների կիրառելիությունը եւ արբիտրաժային կոլեգիայի կողմից արվող բոլոր եզրահանգումների եւ եզրակացությունների հիմնական հիմնավորումները:

3. Արբիտրաժային կոլեգիայի որոշումները եւ զեկույցները անվերապահորեն ընդունվում են Կողմերի կողմից եւ չեն առաջացնում որեւէ իրավունք կամ պարտավորություն ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց համար:

4. Գործընկերության կոմիտեն արբիտրաժային կոլեգիայի զեկույցը հասանելի է դարձնում հանրության համար՝ ընթացակարգով սահմանված կարգով ապահովելով գաղտնի տեղեկությունների պաշտպանությունը:

ԲԱԺԻՆ Ը

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 339

Արբիտրների ցանկերը

1. Գործընկերության կոմիտեն, Կողմերի առաջարկների հիման վրա եւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց ոչ ուշ, քան 6 ամիս հետո, ձևավորում է առնվազն 15 անձից բաղկացած ցանկ, որոնք ցանկանում են եւ կարող են հանդես գալ որպես արբիտրներ: Ցանկը պետք է բաղկացած լինի երեք ենթացանկից՝ մեկական ենթացանկ յուրաքանչյուր Կողմի համար եւ մեկ այնպիսի անձանց ենթացանկ, որոնք Կողմերից ոչ մեկի քաղաքացի չեն եւ հանդես են գալու որպես արբիտրաժային կոլեգիայի նախագահ: Յուրաքանչյուր ենթացանկ պետք է ներառի առնվազն հինգ անձի: Գործընկերության կոմիտեն ապահովում է, որ ցանկում միշտ առկա լինեն առնվազն պահանջվող թվով անձինք:

2. Արբիտրները պետք է ունենան իրավագիտության, միջազգային առևտրի եւ սույն մասի դրույթներին վերաբերող այլ ոլորտներում ցուցաբերված փորձառություն: Նրանք պետք է լինեն անկախ, հանդես զան իրենց անունից եւ չստանան ցուցումներ որեւէ կազմակերպությունից կամ կառավարությունից կամ չպետք է փոխկապակցված լինեն որեւէ Կողմի կառավարության հետ, ինչպես նաեւ պետք է համապատասխանեն Վարքագծի կանոնների պահանջներին: Նախագահը պետք է նաեւ փորձ ունենա վեճերի կարգավորման ընթացակարգերի բնագավառում:

3. Գործընկերության կոմիտեն կարող է ձևավորել սույն մասի դրույթներով կարգավորվող առանձին ոլորտներում գիտելիքներ եւ փորձ ունեցող 15 անձանցից բաղկացած լրացուցիչ ցանկեր: Կողմերի համաձայնությամբ՝ նման լրացուցիչ ցանկերն օգտագործվում են 321-րդ հոդվածով սահմանված ընթացակարգի համաձայն արբիտրաժային կոլեգիա կազմավորելու համար:

ՀՈՒՎԱԾ 340

Վեճի կարգավորման հարթակի ընտրությունը

1. Երբ ծագում է վեճ որեւէ առանձին միջոցի շուրջ, որով խախտվում է սույն Համաձայնագրով սահմանված որեւէ պարտավորություն և երկու Կողմերի մասնակցությամբ մեկ այլ միջազգային համաձայնագրով, այդ թվում՝ ԱՀԿ համաձայնագրով սահմանված որեւէ էականորեն համարժեք պարտավորություն, ապա իրավական պաշտպանություն փնտրող Կողմն ընտրում է վեճի կարգավորման հարթակը:

2. Վեճի կարգավորման հարթակն ընտրելուց եւ սույն գլխով կամ այլ միջազգային համաձայնագրով սահմանված կարգով վեճի կարգավորման ընթացակարգեր նախաձեռնելուց հետո Կողմը չի կարող 1-ին պարբերության մեջ նշված առանձին միջոցի առնչությամբ նախաձեռնել այլ համաձայնագրով սահմանված վեճի կարգավորման ընթացակարգեր՝ բացառությամբ, եթե վեճի կարգավորման՝ առաջինը ընտրված հարթակը չի կարգավորում վեճը՝ ընթացակարգային կամ իրավագործության հետ կապված պատճառներով:

3. Սույն հոդվածի նպատակներով՝

(a) վեճերի կարգավորման՝ սույն գլխով նախատեսված ընթացակարգերը համարվում են նախաձեռնված Կողմի կողմից՝ 320-րդ հոդվածով սահմանված կոլեգիա ստեղծելու պահանջի ներկայացմամբ,

(b) վեճերի կարգավորման՝ ԱՀԿ համաձայնագրով նախատեսված ընթացակարգերը համարվում են նախաձեռնված՝ Կողմի կողմից ԱՀԿ-ի «Վեճերի կարգավորումը կանոնակարգող կանոնների եւ ընթացակարգերի մասին համաձայնության» 6-րդ հոդվածով սահմանված կոլեգիա ստեղծելու պահանջի ներկայացմամբ, եւ

(c) վեճերի կարգավորման՝ ցանկացած այլ համաձայնագրով նախատեսված ընթացակարգերը համարվում են նախաձեռնված՝ այդ համաձայնագրի համապատասխան դրույթների համաձայն:

4. Չսահմանափակելով 2-րդ պարբերության շրջանակները՝ սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի խոչընդոտում Կողմին իրականացնել ԱՀԿ Վեճերի կարգավորման մարմնի կողմից թույլատրված՝ պարտավորությունների կասեցում: ԱՀԿ համաձայնագիրը չի կարող վկայակոչվել որպես սույն գլխի համաձայն պարտավորությունների կասեցումը խոչընդոտող հիմք:

ՀՈՒՎԱԾ 341

Վերջնաժամկետները

1. Սույն գլխում սահմանված բոլոր վերջնաժամկետները, այդ թվում՝ արբիտրաժային կոլեգիաների կողմից իրենց զեկույցները ներկայացնելու համար նախատեսված ժամկետները հաշվարկվում են օրացուցային օրերով, առաջին օր է համարվում այն գործողությանը կամ փաստին հաջորդող օրը, որին դրանք վերաբերում են եթե այլ բան սահմանված չէ:

2. Սույն գլխում նշված ցանկացած վերջնաժամկետ կարող է փոփոխվել վեճի Կողմերի միջև փոխադարձ համաձայնությամբ: Արբիտրաժային կոլեգիան ցանկացած ժամանակ կարող է Կողմերին առաջարկել փոփոխել սույն գլխում նշված ցանկացած ժամկետ՝ նշելով առաջարկի պատճառները:

ՀՈՒՎԱԾ 342

Եվրոպական միության արդարադատության դատարան ուղղված հարցումները

1. 2-րդ պարբերությամբ նախատեսված ընթացակարգը կիրառվում է 169-րդ, 180-րդ, 189-րդ եւ 192-րդ հոդվածների՝ մոտարկման վերաբերյալ դրույթների մեկնաբանման առնչությամբ առաջացող վեճերի նկատմամբ:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված վեճի արդյունքում Եվրոպական միության օրենսդրության դրույթի մեկնաբանության հարց առաջանալու դեպքում արբիտրաժային կոլեգիան դիմում է Եվրոպական միության արդարադատության դատարան՝ տվյալ հարցի վերաբերյալ ընթացակարգային որոշում կայացնելու համար՝ պայմանով, որ այդ հարցն անհրաժեշտ է արբիտրաժային կոլեգիայի որոշման համար: Նման դեպքերում արբիտրաժային կոլեգիայի ընթացակարգային որոշումների նկատմամբ կիրառվող վերջնաժամկետները կասեցվում են՝ մինչև Եվրոպական միության արդարադատության դատարանը որոշման կայացումը: Եվրոպական միության արդարադատության դատարանի որոշումը պարտադիր է արբիտրաժային կոլեգիայի համար:

ՄԱՍ VII

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ
ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈԴՎԱԾ 343

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է օգտվի Եվրոպական միության համապատասխան ֆինանսավորման մեխանիզմների եւ գործիքների միջոցով տրամադրվող ֆինանսական աջակցությունից: Հայաստանի Հանրապետությունը կարող է նաեւ օգտվել Եվրոպական ներդրումային բանկի, Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի եւ միջազգային այլ ֆինանսական կառույցների կողմից տրամադրվող վարկերից: Ֆինանսական աջակցությունը նպաստում է սույն Համաձայնագրի նպատակներին հասնելուն եւ տրամադրվում է սույն գլխին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 344

1. Ֆինանսական աջակցության հիմնական սկզբունքները պետք է համապատասխանեն Եվրոպական միության ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ համապատասխան կարգավորումներին:

2. Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցության՝ Կողմերի կողմից համաձայնեցված առաջնահերթ ոլորտները պետք է նշված լինեն տարեկան գործողությունների ծրագրերում, որոնք կիրառելիության դեպքում՝ հիմնված են քաղաքականությունների համաձայնեցված առաջնահերթություններն արտացոլող բազմամյա ծրագրերի վրա: Այդ ծրագրերում սահմանված ֆինանսական աջակցության գումարներում հաշվի են առնվում Հայաստանի Հանրապետության կարիքները, ոլորտների հնարավորությունները եւ, մասնավորապես, սույն Համաձայնագրով նախատեսված ոլորտներում բարեփոխումների առաջընթացը:

3. Առկա ռեսուրսների օպտիմալ կիրառումը հնարավոր դարձնելու նպատակով՝ Կողմերը պետք է ձգտեն ապահովել, որ Եվրոպական միության աջակցությունն իրականացվի այլ դոնոր երկրների, դոնոր կազմակերպությունների եւ միջազգային ֆինանսական կառույցների հետ սերտ համագործակցությամբ ու համակարգմամբ, եւ օգնության արդյունավետության միջազգային սկզբունքներին համապատասխան:

4. Հայաստանի Հանրապետության կողմից պահանջ ներկայացվելու եւ կիրառելի պայմանների առկայության դեպքում Եվրոպական միությունը կարող է մակրոֆինանսական աջակցություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը:

ՀՈԴՎԱԾ 345

Ֆինանսական աջակցության իրավական, վարչական եւ տեխնիկական անկյունաքարային հիմքերը պետք է սահմանվեն Կողմերի միջեւ կնքված համապատասխան համաձայնագրերի շրջանակներում:

ՀՈՒՎԱԾ 346

Գործընկերության խորհուրդը պետք է տեղեկացվի ֆինանսական աջակցության իրականացման եւ առաջընթացի ու սույն Համաձայնագրի նպատակներն ապահովելու գործընթացի վրա դրա ազդեցության մասին: Հետեւաբար, Կողմերի համապատասխան մարմինները փոխադարձաբար եւ մշտապես պետք է տրամադրեն մոնիթորինգի եւ գնահատման վերաբերյալ համապատասխան տեղեկություններ:

ՀՈՒՎԱԾ 347

Կողմերը պետք է աջակցությունն իրականացնեն կայուն ֆինանսական կառավարման սկզբունքներին համապատասխան եւ համագործակցեն ի պաշտպանություն Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շահերի՝ սույն մասի 2-րդ գլխի համաձայն:

ԳԼՈՒԽ 2

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ՀՈՒՎԱԾ 348

Սահմանումները

Սույն գլխի նպատակներով կիրառվում են սույն Համաձայնագրի I Արձանագրության մեջ սահմանված սահմանումները:

ՀՈՒՎԱԾ 349

Գործողության ոլորտը

Սույն գլուխը կիրառելի է Կողմերի միջև հետագայում կնքվելիք ցանկացած համաձայնագրի կամ ֆինանսավորման փաստաթղթի, ինչպես նաև Եվրոպական միության ցանկացած այլ՝ ֆինանսավորման այնպիսի փաստաթղթի դեպքում, որին Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները կամ Հայաստանի Հանրապետության իրավագործության ներքո գտնվող այլ մարմիններ կամ անձինք կարող են միանալ՝ չհակասելով լրացուցիչ ցանկացած այլ դրույթի, որով կարգավորվում են աուդիտի, տեղում իրականացվող ստուգումների, տեսչական գննությունների, հսկողության գործընթացները եւ խարդախության դեմ պայքարի միջոցառումները՝ ներառյալ Աուդիտորների եվրոպական դատարանի եւ Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակի (ԽՊԵԳ) կողմից իրականացվող միջոցառումները:

ՀՈՒՎԱԾ 350

Խարդախությունը, կոռուպցիան եւ ցանկացած այլ անօրինական գործունեություն կանխելուն եւ դրա դեմ պայքարելուն ուղղված միջոցառումները

Կողմերը պետք է ձեռնարկեն արդյունավետ միջոցառումներ՝ ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացման հետ կապված խարդախությունը, կոռուպցիան եւ ցանկացած այլ անօրինական գործունեություն կանխելու եւ դրա դեմ պայքարելու համար, այդ թվում՝ սույն Համաձայնագրով նախատեսված ոլորտներում փոխադարձ վարչական աջակցության եւ փոխադարձ իրավական աջակցության միջոցով:

ՀՈՒՎԱԾ 351

Աշխատանքային մակարդակով տեղեկությունների փոխանակումը եւ հետագա համագործակցությունը

1. Սույն գլխի պատշաճ իրականացման նպատակով Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները պետք է կանոնավոր փոխանակեն տեղեկություններ եւ, Կողմերից որեւէ մեկի պահանջով, իրականացնեն խորհրդակցություններ:
2. Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակը Հայաստանի Հանրապետության իր գործընկերների հետ կարող է համաձայնության գալ խարդախության դեմ պայքարի ոլորտում հետագա համագործակցության, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունների հետ աշխատանքային պայմանավորվածությունների վերաբերյալ:
3. Անձնական տվյալների փոխանցման եւ մշակման համար կիրառվում է 13-րդ հոդվածը:

ՀՈՒՎԱԾ 352

Եվրոն եւ դրամը կեղծումից պաշտպանելու մասով համագործակցությունը

Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները պետք է համագործակցեն՝ եվրոն եւ դրամը կեղծումից արդյունավետորեն պաշտպանելու նպատակով: Այդ համագործակցությունը պետք է ներառի եվրոյի եւ դրամի կեղծումը կանխելու եւ դրա դեմ պայքարելու համար անհրաժեշտ աջակցությունը՝ ներառյալ տեղեկությունների փոխանակումը:

Խարդախության, կոռուպցիայի եւ չարաշահումների կանխարգելումը

1. ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացումը Հայաստանի Հանրապետության իշխանություններին վերապահվելու դեպքում վերջիններս պետք է կանոնավոր ստուգեն, որ ԵՄ ֆինանսական միջոցներով ֆինանսավորվող գործունեություններն իրականացվեն պատշաճորեն: Նրանք պետք է ձեռնարկեն համապատասխան ցանկացած միջոցառում եւ վերացնեն չարաշահումներն ու խարդախությունը:

2. Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները պետք է ձեռնարկեն համապատասխան ցանկացած միջոցառում՝ ակտիվ կամ պասիվ կոռուպցիոն գործելակերպերը կանխելու եւ վերացնելու եւ ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացմանն առնչվող ընթացակարգերի ցանկացած փուլում շահերի բախումը բացառելու ուղղությամբ:

3. Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները Եվրոպական հանձնաժողովին պետք է տեղեկացնեն կանխարգելմանն ուղղված ձեռնարկված ցանկացած միջոցառման մասին:

4. Այդ նպատակով, Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինները Եվրոպական հանձնաժողովին պետք է տրամադրեն ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացմանն առնչվող ցանկացած տեղեկություն եւ անհապաղ տեղեկացնեն իրենց ընթացակարգերում կամ համակարգերում ցանկացած էական փոփոխության մասին:

ՀՈԴՎԱԾ 354

Քննությունը եւ քրեական հետապնդումը

Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները պետք է ապահովեն խարդախության, կոռուպցիայի կամ ցանկացած այլ չարաշահման, այդ թվում՝ շահերի բախման կասկածվող եւ փաստացի դեպքերով քննություն եւ քրեական հետապնդում՝ հետամուտ լինելով ազգային կամ ԵՄ հսկողության իրականացմանը: Անհրաժեշտության դեպքում Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակն այդ հարցով կարող է աջակցել Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմիններին:

ՀՈԴՎԱԾ 355

Խարդախության, կոռուպցիայի եւ չարաշահումների վերաբերյալ հաղորդումները

1. Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները Եվրոպական հանձնաժողովին պետք է անհապաղ փոխանցեն ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացման հետ կապված խարդախության, կոռուպցիայի կամ ցանկացած այլ չարաշահման, այդ թվում՝ շահերի բախման կասկածվող կամ փաստացի դեպքերի մասին իրենց հայտնի դարձած ցանկացած տեղեկություն: Խարդախության եւ կոռուպցիայի կասկածի դեպքում պետք է տեղեկացվի նաեւ Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակը:

2. Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները պետք է նաեւ հաղորդեն սույն հոդվածին համապատասխան փոխանցվող փաստերի առնչությամբ ձեռնարկված բոլոր միջոցառումների մասին: Եթե խարդախության, կոռուպցիայի կամ ցանկացած այլ չարաշահման կասկածվող կամ փաստացի դեպքերի մասին չի հաղորդվում, ապա Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները Եվրոպական հանձնաժողովին պետք է տեղեկացնեն դրա մասին՝ համապատասխան ենթակումիտեի տարեկան հանդիպման ժամանակ:

Աուդիտները

1. Եվրոպական հանձնաժողովը եւ Աուդիտորների եվրոպական դատարանն իրավասու են ուսումնասիրելու՝ արդյոք ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացմանն առնչվող բոլոր ծախսերը կատարվել են օրինական ու կանոնավոր ձևով եւ արդյոք ֆինանսական կառավարումը կայուն է եղել:

2. Աուդիտները պետք է իրականացվեն ստանձնած պարտավորությունների եւ կատարված վճարումների հիման վրա: Դրանք պետք է հիմնված լինեն գրանցված տվյալների վրա, եւ անհրաժեշտության դեպքում՝ իրականացվեն տեղում՝ ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացման գործընթացը կառավարող կամ դրան մասնակցող ցանկացած մարմնի, այդ թվում՝ ԵՄ ֆինանսական միջոցներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ստացած բոլոր շահառուների, կապալառուների եւ ենթակապալառուների գրասենյակներում: Աուդիտները կարող են անցկացվել նախքան տվյալ ֆինանսական տարվա համար հաշիվների փակումը եւ հաշվեկշռային մնացորդի վճարման օրվանից հետո հինգ տարվա կտրվածքով:

3. Եվրոպական հանձնաժողովի տեսուչները կամ Եվրոպական հանձնաժողովի կամ Աուդիտորների եվրոպական դատարանի կողմից լիազորված այլ անձինք կարող են անցկացնել փաստաթղթային կամ տեղում ստուգումներ և եւ աուդիտներ ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացման գործընթացը կառավարող կամ դրան մասնակցող ցանկացած մարմնի եւ Հայաստանի Հանրապետությունում դրա ենթակապալառուների գրասենյակներում:

4. Եվրոպական հանձնաժողովի կամ Եվրոպական հանձնաժողովի կամ Աուդիտորների եվրոպական դատարանի կողմից լիազորված այլ անձանց համար պետք է պատշաճորեն ապահովվի տեղանքների, աշխատանքների ու փաստաթղթերի եւ այդ աուդիտներն անցկացնելու համար անհրաժեշտ ամբողջ տեղեկությունների հասանելիությունը, այդ թվում՝ էլեկտրոնային տարբերակով : Այդ Հասանելիության իրավունքի մասին պետք է հաղորդվի Հայաստանի Հանրապետության բոլոր պետական կառույցներին եւ այն պետք է հստակ սահմանվի սույն Համաձայնագրում նշված միջոցառումներն իրականացնելու համար կնքված պայմանագրերում:

5. Իրենց գործառույթները կատարելիս Աուդիտորների եվրոպական դատարանը եւ Հայաստանի Հանրապետության՝ աուդիտ իրականացնող մարմինները պետք է համագործակցեն վստահության ոգով՝ միեւնույն ժամանակ պահպանելով իրենց անկախությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 357

Տեղում իրականացվող ստուգումները

1. Սույն Համաձայնագրի շրջանակներում, Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակն իրավասու է տեղում իրականացնել ստուգումներ եւ տեսչական զննություններ՝ Եվրոպական միության ֆինանսական շահերը պաշտպանելու նպատակով:
2. Տեղում իրականացվող ստուգումները եւ տեսչական զննությունները պետք է նախապատրաստվեն եւ անցկացվեն Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակի կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինների հետ սերտ համագործակցությամբ:
3. Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները պետք է ժամանակին տեղեկացվեն ստուգումների եւ տեսչական զննությունների առարկայի, նպատակի եւ իրավական հիմքի մասին, որպեսզի կարողանան անհրաժեշտ աջակցություն տրամադրել: Այդ նպատակով, Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինների պաշտոնատար անձինք իրավասու են մասնակցելու տեղում իրականացվող ստուգումներին եւ տեսչական զննություններին:
4. Եթե Հայաստանի Հանրապետության՝ շահագրգիռ իշխանությունները նման ցանկություն են հայտնում, ապա տեղում իրականացվող ստուգումները եւ տեսչական զննությունները կարող են անցկացվել համատեղ՝ Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակի եւ իրենց կողմից:

5. Եթե տնտեսական օպերատորը խոչընդոտում է տեղում իրականացվող ստուգումը կամ տեսչական զննությունը, ապա Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, այդ հարցում աջակցություն են տրամադրում Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակին, քանի որ դա անհրաժեշտ է, որպեսզի վերջինս կարողանա կատարել իր պարտականությունը՝ տեղում ստուգում կամ տեսչական զննություն իրականացնելիս:

ՀՈԴՎԱԾ 358

Վարչական միջոցառումները եւ պատժամիջոցները

Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից տնտեսական օպերատորների նկատմամբ կարող են սահմանվել վարչական միջոցառումներ եւ պատժամիջոցներ՝ Խորհրդի 1995 թվականի դեկտեմբերի 18-ի Եվրոպական համայնքների ֆինանսական շահերի պաշտպանության մասին թիվ 2988/95 կանոնակարգին (ԵՀ, Եվրատոմ), Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի Միության ընդհանուր բյուջեի նկատմամբ կիրառելի ֆինանսական կանոնների մասին թիվ 966/2012 կանոնակարգին (ԵՀ, Եվրատոմ) եւ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հոկտեմբերի 29-ի Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի Միության ընդհանուր բյուջեի նկատմամբ կիրառելի ֆինանսական կանոնների մասին թիվ 966/2012 կանոնակարգի կիրառման կանոնների մասին թիվ 1268/2012 պատվիրակված կանոնակարգին (ԵՄ) համապատասխան: Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունների կողմից կարող են սահմանվել առաջին նախադասության մեջ նշված վարչական միջոցառումները եւ պատժամիջոցները լրացնող լրացուցիչ միջոցառումներ եւ պատժամիջոցներ՝ կիրառելի ազգային օրենսդրությանը համապատասխան:

Ֆինանսական միջոցների հետ վերադարձը

1. ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացումը Հայաստանի Հանրապետության իշխանություններին վերապահվելու դեպքում Եվրոպական հանձնաժողովն իրավասու է հետ վերադարձնել անհարկի վճարված ԵՄ ֆինանսական միջոցները, մասնավորապես՝ ֆինանսական շտկումների միջոցով: Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունները պետք է ձեռնարկեն ցանկացած համապատասխան միջոց՝ անհարկի վճարված ԵՄ ֆինանսական միջոցները հետ վերադարձնելու համար: Եվրոպական հանձնաժողովը պետք է հաշվի առնի տվյալ ԵՄ ֆինանսական միջոցների կորուստը կանխելուն ուղղված՝ Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունների կողմից ձեռնարկված միջոցները:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված դեպքերում Եվրոպական հանձնաժողովը նախքան հետ վերադարձի վերաբերյալ որևէ որոշում կայացնելը հարցի շուրջ պետք է խորհրդակցի Հայաստանի Հանրապետության հետ: Հետ վերադարձի վերաբերյալ վեճերը պետք է քննվեն Գործընկերության խորհրդում:

3. Սույն մասի դրույթները, որով ֆինանսական պարտավորություն է սահմանվում պետություններից բացի նաեւ անձանց նկատմամբ, ենթակա են կատարման Հայաստանի Հանրապետությունում՝ հետեւյալ սկզբունքների համաձայն.

(a) կատարումը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող քաղաքացիական դատավարության նորմերով: Կատարման վերաբերյալ հրամանը, առանց կատարման վերաբերյալ որոշման իսկության հաստատումից բացի այլ ձեւականության, տրվում է այն ազգային մարմնի կողմից, որին Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունը նշանակում է այդ նպատակով: Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունը Եվրոպական հանձնաժողովին եւ Եվրոպական միության արդարադատության դատարանին տեղեկացնում է այդ ազգային մարմնի մասին.

- (b) (a) կետում նշված ընթացակարգերը Եվրոպական հանձնաժողովի պահանջով կատարելուց հետո Եվրոպական հանձնաժողովը Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան կարող է ընթացք տալ որոշման կատարմանը՝ հարցն ուղղակիորեն ներկայացնելով իրավասու մարմին.
- (c) կատարման վերաբերյալ որոշման օրինականությունը ենթակա է Եվրոպական միության արդարադատության դատարանի կողմից հսկողության: Կատարումը կարող է կասեցվել միայն Եվրոպական միության արդարադատության դատարանի որոշմամբ: Եվրոպական հանձնաժողովը Հայաստանի Հանրապետության իշխանություններին տեղեկացնում է կատարումը կասեցնելու վերաբերյալ Եվրոպական միության արդարադատության դատարանի կողմից կայացված ցանկացած որոշման մասին: Հայաստանի Հանրապետության դատարաններն իրավասու են քննելու որոշումները սահմանված կարգի խախտմամբ կատարելու վերաբերյալ բողոքները:

4. Եվրոպական միության արդարադատության դատարանի կողմից կայացված վճիռները, սույն գլխի շրջանակներում նախատեսված պայմանագրում սահմանված արբիտրաժային դրույթի համաձայն, ենթակա են կատարման նույն պայմաններով:

ՀՈՒՎԱԾ 360

Գաղտնիությունը

Սույն գլխով նախատեսված ցանկացած ձեռով փոխանցված կամ ձեռք բերված տեղեկությունները դիտարկվում են որպես մասնագիտական գաղտնիք եւ պաշտպանվում են այնպես, ինչպես նմանատիպ տեղեկությունները պաշտպանվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքով եւ Եվրոպական միության կառույցների նկատմամբ կիրառելի համապատասխան դրույթներով: Այդպիսի տեղեկությունները չեն կարող փոխանցվել այլ անձանց, բացի Եվրոպական միության կառույցներում, անդամ պետություններում կամ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող այնպիսի անձանցից, որոնք, իրենց գործառույթներից ելնելով, պետք է տեղյակ լինեն դրանց մասին, ինչպես նաեւ դրանք չեն կարող օգտագործվել՝ Կողմերի ֆինանսական շահերի արդյունավետ պաշտպանությունն ապահովելուց բացի, այլ նպատակներով:

ՀՈԴՎԱԾ 361

Օրենսդրության մոտարկումը

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության մոտարկում XII Հավելվածում նշված՝ Եվրոպական միության ակտերին ու միջազգային փաստաթղթերին՝ այդ Հավելվածի դրույթների համաձայն:

ՄԱՍ VIII

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՎ ԵԶՐԱՓՄԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՇՐՋԱՆԱԿԸ

ՀՈԴՎԱԾ 362

Գործընկերության խորհուրդը

1. Սույնով ստեղծվում է Գործընկերության խորհուրդ: Այն վերահսկում եւ պարբերաբար դիտարկում է սույն Համաձայնագրի կիրարկումը:

2. Գործընկերության խորհուրդը բաղկացած է Կողմերի նախարարական մակարդակով ներկայացուցիչներից եւ հանդիպում է պարբերաբար՝ տարին առնվազն մեկ անգամ եւ երբ հանգամանքները պահանջում են: Գործընկերության խորհուրդը կարող է հանդիպել ցանկացած կազմով՝ փոխադարձ համաձայնությամբ:

3. Գործընկերության խորհուրդն ուսումնասիրում է սույն Համաձայնագրի շրջանակներում ծագած ցանկացած էական նշանակություն ունեցող հարց եւ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող երկկողմանի կամ միջազգային բնույթի այլ հարցեր՝ սույն Համաձայնագրի նպատակներն իրագործելու համար:

4. Գործընկերության խորհուրդը սահմանում է իր սեփական ընթացակարգը:

5. Գործընկերության խորհրդում հաջորդաբար նախագահում են Եվրոպական միության ներկայացուցիչը եւ Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչը:

6. Սույն Համաձայնագրի նպատակների իրագործման համար, սույն Համաձայնագրով սահմանված դեպքերում, Գործընկերության խորհուրդն ունի սույն Համաձայնագրի շրջանակներում որոշումներ ընդունելու լիազորություն: Որոշումները պարտադիր են Կողմերի համար, որոնք պետք է ձեռնարկեն դրանց կիրարկման համար պատշաճ միջոցներ: Գործընկերության խորհուրդը կարող է նաեւ ներկայացնել առաջարկություններ: Այն իր որոշումները եւ առաջարկություններն ընդունում է Կողմերի միջեւ համաձայնությամբ՝ պատշաճորեն պահպանելով Կողմերի համապատասխան ներքին ընթացակարգերի կատարման գործընթացը:

7. Գործընկերության խորհուրդը ծառայում է որպես Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության մշակման փուլում գտնվող եւ գործող օրենսդրության, ու դրանց կիրարկման, իրականացման ու համապատասխանության ապահովման միջոցների վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման հարթակ:

8. Գործընկերության խորհուրդն ունի Հավելվածները թարմացնելու կամ փոփոխելու լիազորություն՝ չհակասելով սույն Համաձայնագրի VI մասով սահմանված հատուկ դրույթներին:

Գործընկերության կոմիտեն

1. Սույնով ստեղծվում է Գործընկերության կոմիտե: Այն աջակցում է Գործընկերության խորհրդին՝ դրա պարտականությունների եւ գործառույթների կատարման հարցում:
2. Գործընկերության կոմիտեն, կազմված է որպես կանոն, Կողմերի բարձրաստիճան պաշտոնյաների մակարդակով ընտրված ներկայացուցիչներից:
3. Գործընկերության կոմիտեում հաջորդաբար նախագահում են Եվրոպական միության ներկայացուցիչը եւ Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչը:
4. Գործընկերության խորհուրդն իր ընթացակարգով սահմանում է Գործընկերության կոմիտեի պարտականությունները եւ գործառույթները, որի պատասխանատվությունը ներառում է Գործընկերության խորհրդի հանդիպումների նախապատրաստումը: Գործընկերության կոմիտեն հանդիպում է առնվազն տարեկան մեկ անգամ:
5. Գործընկերության խորհուրդը Գործընկերության կոմիտեին կարող է պատվիրակել իր ցանկացած լիազորություն, այդ թվում՝ կատարման համար պարտադիր որոշումներ ընդունելու լիազորությունը:
6. Գործընկերության կոմիտեն ունի որոշումներ ընդունելու լիազորություն այն ոլորտներում, որոնցում Գործընկերության խորհուրդն իր լիազորությունները պատվիրակել է նրան, ինչպես նաեւ՝ սույն Համաձայնագրով սահմանված դեպքերում: Այդ որոշումները պարտադիր են Կողմերի համար, որոնք պետք է ձեռնարկեն դրանց կիրարկման համար պատշաճ միջոցներ: Գործընկերության կոմիտեն իր որոշումներն ընդունում է Կողմերի միջեւ համաձայնությամբ՝ պատշաճորեն պահպանելով Կողմերի համապատասխան ներքին ընթացակարգերի կատարման գործընթացը:

7. Գործընկերության կոմիտեն հանդիպում է հատուկ կազմով VI մասին առնչվող խնդիրները քննարկելու նպատակով: Գործընկերության կոմիտեն այդ կազմով հանդիպում է առնվազն տարին մեկ անգամ:

ՀՈԴՎԱԾ 364

Ենթակոմիտեներ եւ այլ մարմիններ

1. Գործընկերության կոմիտեին աջակցում են սույն Համաձայնագրի շրջանակներում ստեղծված ենթակոմիտեները եւ մյուս մարմինները:
2. Գործընկերության խորհուրդը կարող է որոշում ընդունել՝ սույն Համաձայնագրի կիրարկման համար անհրաժեշտ ենթակոմիտեներ եւ այլ մարմիններ հատուկ ոլորտներում ստեղծելու մասին՝ սահմանելով դրանց կազմը, պարտականությունները եւ գործառույթները:
3. Ենթակոմիտեները Գործընկերության կոմիտեին պարբերաբար հաշվետվություն են ներկայացնում իրենց գործունեության մասին:
4. Որեւէ ենթակոմիտեի գոյությունը չի խոչընդոտում Կողմերից որեւէ մեկի կողմից ցանկացած հարց ուղղակիորեն Գործընկերության կոմիտե ներկայացնելը, այդ թվում՝ դրա առեստրային ձեւաչափով հանդես գալու դեպքում:

Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն

1. Սույնով ստեղծվում է Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտե: Այն կազմված է մի կողմից՝ Եվրոպական խորհրդարանի անդամներից, մյուս կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի անդամներից, եւ նրանց համար ծառայում է հանդիպումների եւ կարծիքներ փոխանակելու հարթակ: Դրա հանդիպումներն անցկացվում են դրա կողմից սահմանված պարբերականությամբ:
2. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն սահմանում է իր ընթացակարգը:
3. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեում հերթականությամբ նախագահում են, համապատասխանաբար, Եվրոպական խորհրդարանի ներկայացուցիչը եւ Հայաստանի Ազգային ժողովի ներկայացուցիչը՝ դրա ընթացակարգով սահմանվելիք դրույթների համաձայն:
4. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն կարող է սույն Համաձայնագրի կիրարկման մասին համապատասխան տեղեկություններ պահանջել Գործընկերության խորհրդից, որն այդ դեպքում Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեին է տրամադրում պահանջված տեղեկությունները:
5. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն տեղեկացվում է Գործընկերության խորհրդի որոշումների եւ առաջարկությունների մասին:
6. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն կարող է առաջարկություններ ներկայացնել Գործընկերության խորհուրդ:
7. Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն կարող է ստեղծել խորհրդարանական գործընկերության ենթակոմիտեներ:

Քաղաքացիական հասարակության հարթակ

1. Կողմերը խթանում են իրենց քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների պարբերաբար հանդիպումները՝ սույն Համաձայնագրի կիրարկման վերաբերյալ նրանց տեղեկացված պահելու եւ նրանց համապատասխան ներդրումն ապահովելու նպատակով:

2. Սույնով ստեղծվում է Քաղաքացիական հասարակության հարթակ: Այն կլինի հանդիպումների եւ կարծիքների փոխանակման հարթակ եւ կազմված կլինի Եվրոպական միության քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներից, այդ թվում՝ Եվրոպական տնտեսական եւ սոցիալական հարցերով կոմիտեի անդամներից, եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների, ցանցերի եւ հարթակների, այդ թվում՝ Արեւելյան գործընկերության ազգային հարթակի ներկայացուցիչներից: Դրա հանդիպումներն անցկացվում են դրա կողմից սահմանված պարբերականությամբ:

3. Քաղաքացիական հասարակության հարթակը սահմանում է իր ընթացակարգը: Այդ ընթացակարգը, *inter alia*, ներառում է թափանցիկության, ներառականության եւ ռոտացիայի սկզբունքները:

4. Քաղաքացիական հասարակության հարթակում հաջորդաբար նախագահում են, համապատասխանաբար, Եվրոպական միության քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչը եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչը՝ դրա ընթացակարգով սահմանվելիք դրույթների համաձայն:

5. Քաղաքացիական հասարակության հարթակը տեղեկացվում է Գործընկերության խորհրդի որոշումների եւ առաջարկությունների մասին:

6. Քաղաքացիական հասարակության հարթակը կարող է առաջարկություններ ներկայացնել Գործընկերության խորհուրդ, Գործընկերության կոմիտե եւ Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտե:

7. Գործընկերության կոմիտեն եւ Խորհրդարանական գործընկերության կոմիտեն կազմակերպում են կանոնավոր շփումներ Քաղաքացիական հասարակության հարթակի ներկայացուցիչների հետ՝ սույն Համաձայնագրի նպատակների իրագործման մասին նրանց կարծիքներն ստանալու նպատակով:

ԳԼՈՒԽ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՎ ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 367

Դատարանների եւ վարչական մարմինների մատչելիությունը

Սույն Համաձայնագրի շրջանակներում, յուրաքանչյուր Կողմ պարտավորվում է ապահովել, որ մյուս Կողմի ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք ունենան իրենց անձնական եւ գույքային իրավունքների պաշտպանության նպատակով իր իրավասու դատարաններ եւ վարչական մարմիններ դիմելու իրավունք՝ առանց խտրականության՝ իր քաղաքացիների համեմատ:

Անվտանգությանն առնչվող բացառությունները

Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի այնպես, որ՝

- (a) Կողմերից որեւէ մեկից պահանջվի ներկայացնել ցանկացած այնպիսի տեղեկություն, որի հրապարակումը դրա կողմից կհամարվի իր անվտանգության էական շահերին հակասող.
- (b) Կողմերից որեւէ մեկին խոչընդոտի ձեռնարկել ցանկացած այնպիսի գործողություն, որն այն կհամարի անհրաժեշտ՝ ելնելով իր անվտանգության էական շահերի պաշտպանությունից, որը՝
  - (i) կապված է զենքի, զինամթերքի կամ ռազմական գույքի արտադրության կամ առևտրի հետ,
  - (ii) վերաբերում է ռազմական հաստատության մատակարարման նպատակով ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն իրականացված տնտեսական գործունեությանը,
  - (iii) վերաբերում է տրոհվող եւ ջերմամիջուկային նյութերին կամ այն նյութերին, որոնցից պատրաստվել են դրանք, կամ
  - (iv) ձեռնարկվել է պատերազմի ժամանակ կամ միջազգային հարաբերություններում այլ արտակարգ իրավիճակում.
- (c) Կողմերից որեւէ մեկին խոչընդոտի ձեռնարկել ՄԱԿ-ի կանոնադրությամբ նախատեսված իր պարտավորությունների կատարմանն ուղղված ցանկացած գործողություն՝ խաղաղության ու միջազգային անվտանգության ապահովման համար:

Հոդված 369

Խտրականության բացառում

1. Սույն Համաձայնագրով կարգավորվող ոլորտներում եւ չհակասելով դրանում պարունակվող որևէ հատուկ դրույթի՝

(a) Հայաստանի Հանրապետության կողմից Եվրոպական միության կամ դրա անդամ պետությունների մասով կիրառվող կարգավորումները չեն առաջացնում որևէ խտրականություն անդամ պետությունների կամ դրանց ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց միջև, եւ

(b) Եվրոպական միության կամ դրա անդամ պետությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետության մասով կիրառվող կարգավորումները չեն առաջացնում որևէ խտրականություն Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց միջև:

2. 1-ին պարբերությունը չի հակասում հարկաբյուջետային օրենսդրության համապատասխան դրույթները բնակչության վայրի հիմքով համանման իրավիճակում չգտնվող հարկատուների նկատմամբ կիրառելու Կողմերի իրավունքին:

ՀՈԴՎԱԾ 370

Աստիճանական մոտարկումը

Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է իրականացնի իր օրենսդրության աստիճանական մոտարկում ԵՄ օրենսդրությանը՝ ինչպես նշված է Հավելվածներում՝ հիմք ընդունելով սույն Համաձայնագրով նախատեսված հանձնառությունները, եւ այդ Հավելվածների դրույթների համաձայն: Սույն հոդվածը չի հակասում VI մասով նախատեսված որեւէ հատուկ դրույթի:

ՀՈԴՎԱԾ 371

Դինամիկ մոտարկումը

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը ԵՄ օրենսդրությանը աստիճանական մոտարկման նպատակին համահունչ՝ Գործընկերության խորհուրդը պարբերաբար դիտարկում եւ թարմացնում է սույն Համաձայնագրի հավելվածները, *inter alia*, ԵՄ օրենսդրության զարգացումը եւ Կողմերի կողմից պատշաճ համարվող միջազգային փաստաթղթերով սահմանված կիրառելի ստանդարտներն արտացոլելու նպատակով՝ հաշվի առնելով Կողմերի համապատասխան ներքին ընթացակարգերի կատարումը: Սույն հոդվածը չի հակասում VI մասով սահմանված որեւէ հատուկ դրույթի:

Մոտարկման գործընթացի մոնիթորինգը եւ գնահատումը

1. Մոնիթորինգ նշանակում է սույն Համաձայնագրով կարգավորվող միջոցների կիրարկման եւ իրականացման հարցում գրանցված առաջընթացի շարունակական գնահատում: Կողմերը համագործակցում են սույն Համաձայնագրով ստեղծված ինստիտուցիոնալ մարմինների շրջանակներում:

2. Եվրոպական միությունը գնահատում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը ԵՄ օրենսդրությանը մոտարկելու գործընթացը՝ սույն Համաձայնագրով սահմանված կարգով: Այդ գնահատումը ներառում է կիրարկման եւ իրականացման ասպեկտները: Այդ գնահատումները կարող են իրականացվել Եվրոպական միության կողմից առանձին կամ Հայաստանի Հանրապետության հետ համաձայնությամբ: Գնահատման գործընթացը դյուրացնելու նպատակով՝ Հայաստանի Հանրապետությունը Եվրոպական միությանը հաշվետվություն է ներկայացնում մոտարկման գործընթացում գրանցված առաջընթացի վերաբերյալ, անհրաժեշտության դեպքում՝ նախքան սույն Համաձայնագրով սահմանված անցումային ժամանակահատվածի ավարտը: Հաշվետվության ներկայացման եւ գնահատման գործընթացները, այդ թվում՝ գնահատման մեթոդները եւ հաճախականությունը, պետք է հաշվի առնեն սույն Համաձայնագրով սահմանված հատուկ մեթոդները կամ սույն Համաձայնագրով ստեղծված ինստիտուցիոնալ մարմինների որոշումները:

3. Մոտարկման գործընթացի գնահատումը կարող է, անհրաժեշտության դեպքում, ներառել տեղում իրականացվող առաքելություններ՝ Եվրոպական միության հաստատությունների, մարմինների եւ գործակալությունների, հասարակական կառույցների, վերահսկիչ մարմինների, անկախ փորձագետների եւ այլոց մասնակցությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 373

Մոնիթորինգի, այդ թվում՝ մոտարկման գործընթացի գնահատման արդյունքները

1. 372-րդ հոդվածում նշված մոնիթորինգի հետ կապված գործողությունների, այդ թվում՝ մոտարկման գործընթացի գնահատման արդյունքները քննարկվում են սույն Համաձայնագրի շրջանակներում ստեղծված համապատասխան մարմիններում: Այդ մարմինները կարող են ընդունել համատեղ առաջարկություններ, որոնք ներկայացվում են Գործընկերության խորհուրդ:

2. Եթե Կողմերը համաձայնում են VI մասով կարգավորվող անհրաժեշտ միջոցները կիրարկված լինելու եւ տվյալ պահին իրականացվելու շուրջ, ապա Գործընկերության խորհուրդը, 319-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ եւ 335-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում, որոշում է ընդունում շուկայի հետագա բացման վերաբերյալ՝ VI մասով նախատեսված դեպքերում:

3. 1-ին պարբերության համաձայն՝ Գործընկերության խորհուրդ ներկայացված համատեղ առաջարկության կամ նման առաջարկություն չընդունելու վրա չի տարածվում VI մասով սահմանված վեճերի լուծման գործընթացը: Աշխարհագրական նշումների հարցերով ենթակումիտեի կողմից ընդունված որոշման կամ որոշում չընդունելու վրա չի տարածվում VI մասով սահմանված վեճերի լուծման գործընթացը:

ՀՈԴՎԱԾ 374

Սահմանափակումները վճարային հաշվեկշռի եւ արտաքին ֆինանսական դժվարությունների դեպքում

1. Որեւէ Կողմի մոտ վճարային հաշվեկշռի հետ կապված կամ արտաքին ֆինանսական լուրջ դժվարությունների առկայության կամ դրանց առաջացման վտանգի դեպքում, տվյալ Կողմը կարող է սահմանել կամ պահպանել այնպիսի պաշտպանական կամ սահմանափակող միջոցներ, որոնք ազդում են կապիտալի, վճարումների կամ տրանսֆերտների շարժի վրա:

2. 1-ին պարբերության մեջ նշված միջոցները՝

- (a) համանման իրավիճակում որեւէ Կողմի համար չպետք է սահմանեն նվազ նպաստավոր պայմաններ, քան Կողմ չհանդիսացող սուբյեկտի համար.
- (b) պետք է, կիրառելի լինելու դեպքում, համահունչ լինեն 1944 թվականի Միջազգային արժութային հիմնադրամի համաձայնագրի հոդվածներին.
- (c) պետք է խուսափեն մյուս Կողմի առևտրային, տնտեսական եւ ֆինանսական շահերին անհիմն վնաս պատճառելուց.
- (d) պետք է լինեն ժամանակավոր եւ աստիճանաբար վերացվեն 1-ին պարբերության մեջ նշված իրավիճակի բարելավման հետ մեկտեղ:

3. Ապրանքների առևտրի դեպքում Կողմը կարող է սահմանել կամ պահպանել սահմանափակող միջոցներ՝ իր վճարային հաշվեկշիռը կամ արտաքին ֆինանսական դիրքը պաշտպանելու համար: Նման միջոցները պետք է համապատասխանեն ՄԱԳՀ 1994թ.-ի եւ ՄԱԳՀ 1994թ.-ի Վճարային հաշվեկշռի դրույթների մասին համաձայնությանը:

4. Ծառայությունների առևտրի դեպքում Կողմը կարող է սահմանել սահմանափակող միջոցներ՝ իր վճարային հաշվեկշիռը կամ արտաքին ֆինանսական դիրքը պաշտպանելու նպատակով: Նման միջոցները պետք է համապատասխանեն ԾԱԳՀ-ին:

5. 1-ին պարբերության մեջ նշված սահմանափակող միջոցներ պահպանող կամ սահմանած ցանկացած Կողմ անհապաղ տեղեկացնում է մյուս Կողմին դրանց մասին, եւ հնարավորինս շուտ դրանց վերացման վերաբերյալ ժամանակացույց է ներկայացնում:

6. Սույն հոդվածի համաձայն սահմանափակումներ սահմանվելու կամ պահպանվելու դեպքում, Գործընկերության կոմիտեում անհապաղ անցկացվում են խորհրդակցություններ, եթե նման խորհրդակցություններ այլ կերպ չեն անցկացվում սույն Համաձայնագրի շրջանակներից դուրս:

7. Խորհրդակցությունների շրջանակներում գնահատվում են՝ համապատասխան միջոցներ ձեռնարկելուն հանգեցրած՝ վճարային հաշվեկշռի հետ կապված կամ արտաքին ֆինանսական դժվարությունները՝ հաշվի առնելով, *inter alia*, այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են՝

- (a) դժվարությունների բնույթը եւ աստիճանը,
- (b) արտաքին տնտեսական եւ առևտրային միջավայրը, կամ
- (c) այլընտրանքային ուղղիչ միջոցները, որոնք կարող են հասանելի լինել:

8. Խորհրդակցությունների շրջանակներում քննարկվում է ցանկացած սահմանափակող միջոցի համապատասխանությունը 1-ին եւ 2-րդ պարբերություններին:

9. Նման խորհրդակցությունների ժամանակ Կողմերը պետք է ընդունեն Միջազգային արժույթային հիմնադրամի կողմից ներկայացված՝ արտարժույթի, դրամային պահուստների եւ վճարային հաշվեկշռի հետ կապված բոլոր վիճակագրական գնահատականները եւ այլ փաստեր, իսկ եզրակացությունները պետք է հիմնված լինեն Միջազգային արժույթային հիմնադրամի կողմից համապատասխան Կողմի վճարային հաշվեկշռի եւ արտաքին ֆինանսական դիրքի գնահատման վրա:

ՀՈԴՎԱԾ 375

Հարկումը

1. Սույն Համաձայնագիրը հարկման միջոցների նկատմամբ կիրառվում է միայն այնքանով, որքանով այդ կիրառումն անհրաժեշտ է սույն Համաձայնագրի դրույթներն իրականացնելու համար:

2. Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի մեկնաբանվում այնպես, որ խոչընդոտի հարկերից խուսափելու կամ դրանք շրջանցելու դեպքերը կրկնակի հարկումից խուսափելու մասին համաձայնագրերով, այլ հարկային կարգավորումներով կամ ներպետական հարկաբյուջետային օրենսդրությամբ նախատեսված հարկային դրույթների համաձայն կանխարգելելուն ուղղված ցանկացած միջոց սահմանելը կամ իրականացնելը:

ՀՈԴՎԱԾ 376

Պատվիրակված լիազորությունը

Սույն Համաձայնագրով այլ բան նախատեսված չլինելու դեպքում, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ցանկացած անձ, այդ թվում՝ պետական ձեռնարկություն, ձեռնարկություն, որին շնորհվել են հատուկ իրավունքներ կամ արտոնություններ կամ մենաշնորհի կարգավիճակ ստացած ձեռնարկություն, որին կառավարական որեւէ մակարդակում Կողմը պատվիրակել է կանոնակարգող, վարչական կամ այլ կառավարական լիազորություն, գործի սույն Համաձայնագրով սահմանված՝ Կողմի՝ այդ լիազորության իրականացմանն ուղղված պարտավորությունների համաձայն:

Պարտավորությունների կատարումը

1. Կողմերը պետք է ձեռնարկեն պահանջվող ցանկացած միջոց՝ սույն Համաձայնագրով ստանձնած իրենց պարտավորությունները կատարելու համար: Նրանք պետք է ապահովեն սույն Համաձայնագրով սահմանված նպատակների իրագործումը:
2. Կողմերը համաձայնում են, ցանկացած Կողմի պահանջով, պատշաճ ուղիներով անհապաղ անցկացնել խորհրդակցություն՝ սույն Համաձայնագրի մեկնաբանությանը կամ կիրարկմանը եւ Կողմերի միջեւ հարաբերությունների այլ համապատասխան ասպեկտների վերաբերող ցանկացած հարց քննարկելու համար:
3. Յուրաքանչյուր Կողմ, սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրարկման վերաբերյալ ցանկացած վեճ հանձնում է Գործընկերության խորհրդի քննությանը՝ 378-րդ հոդվածի համաձայն:
4. Գործընկերության խորհուրդը կարող է լուծել վեճը կատարման համար պարտադիր որոշում ընդունելու միջոցով՝ 378-րդ հոդվածի համաձայն:

Վեճերի լուծումը

1. Կողմերի միջև սույն Համաձայնագրի մեկնաբանության կամ կիրարկման հետ կապված վեճ ծագելու դեպքում, ցանկացած Կողմ մյուս Կողմին եւ Գործընկերության խորհրդին ներկայացնում է պաշտոնական պահանջ՝ վեճի առարկա հարցը լուծելու համար: Շեղում կատարելով սահմանվածից՝ VI մասի մեկնաբանման կամ կիրարկման վերաբերյալ վեճերը բացառապես կարգավորվում են VI մասի 13-րդ գլխով:

2. Կողմերը պետք է ձգտեն լուծել վեճը՝ բարեխղճորեն խորհրդակցություններ անցկացնելով Գործընկերության խորհրդում՝ հնարավորինս կարճ ժամանակահատվածում փոխադարձաբար ընդունելի լուծման հասնելու համար:

3. Վեճի վերաբերյալ խորհրդակցությունները կարող են անցկացվել նաև Գործընկերության կոմիտեի կամ 364-րդ հոդվածով նախատեսված որևէ այլ համապատասխան մարմնի ցանկացած հանդիպման ժամանակ՝ Կողմերի միջև համաձայնությամբ կամ Կողմերից յուրաքանչյուրի պահանջով: Խորհրդակցությունները կարող են անցկացվել նաև գրավոր:

4. Կողմերը Գործընկերության խորհրդին, Գործընկերության կոմիտեին կամ որևէ այլ համապատասխան ենթակոմիտեների կամ մարմինների տրամադրում են իրավիճակի մանրամասն ուսումնասիրության համար անհրաժեշտ բոլոր տեղեկությունները:

5. Վեճը համարվում է լուծված այն դեպքում, երբ Գործընկերության խորհուրդը, 377-րդ հոդվածի 4-րդ պարբերության համաձայն ընդունում է կատարման համար պարտադիր որոշում՝ վեճի առարկա հարցը լուծելու համար, կամ երբ հայտարարում է, որ վեճը լուծվել է և ավարտվել:

6. Խորհրդակցությունների ժամանակ հրապարակված բոլոր տեղեկությունները պետք է գաղտնի պահվեն:

ՀՈԴՎԱԾ 379

Պարտավորությունները չկատարելու դեպքում համապատասխան միջոցները

1. Կողմը կարող է ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ, եթե վիճարկվող հարցը չի լուծվում՝ 378-րդ հոդվածի համաձայն վեճի լուծման պաշտոնական պահանջի մասին ծանուցելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում, եւ եթե բողոքարկող Կողմը շարունակում է համարել, որ մյուս Կողմը չի կատարել սույն Համաձայնագրով նախատեսված համապատասխան պարտավորությունը: Խորհրդակցության անցկացման համար նախատեսված եռամսյա ժամկետի վերաբերյալ պահանջը չի կիրառվում սույն հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ սահմանված բացառիկ դեպքերի վրա:

2. Համապատասխան միջոցներ ընտրելիս նախապատվությունը տրվում է այն միջոցներին, որոնք նվազագույն չափով են խաթարում սույն Համաձայնագրի գործողությունը: Բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ սահմանված դեպքերի՝ նման միջոցները չեն կարող ներառել սույն Համաձայնագրի դրույթներով նախատեսված՝ VI մասով սահմանված իրավունքների կամ պարտավորությունների կասեցումը: Սույն հոդվածի 1-ին պարբերությամբ նախատեսված միջոցների մասին պետք է անհապաղ տեղեկացնել Գործընկերության խորհրդին, եւ դրանք պետք է, 377-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն, հանդիսանան խորհրդակցությունների առարկա եւ 378-րդ հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ պարբերությունների համաձայն՝ վեճի լուծման առարկա:

3. 1-ին եւ 2-րդ պարբերություններով նախատեսված բացառությունները վերաբերում են՝

- (a) սույն Համաձայնագիրը միջազգային իրավունքի ընդհանուր կանոններով չթույլատրվող ձևով դադարեցնելուն, կամ
- (b) մյուս Կողմի կողմից սույն Համաձայնագրի՝ 2-րդ հոդվածի 1-ին պարբերության եւ 9-րդ հոդվածի 1-ին պարբերության մեջ նշված ցանկացած էական պայման խախտելուն:

ՀՈԴՎԱԾ 380

Կապն այլ համաձայնագրերի հետ

1. Սույն Համաձայնագիրը փոխարինում է ԳՀՀ-ն: Կողմերի միջեւ կնքված բոլոր այլ համաձայնագրերում ԳՀՀ-ին կատարված հղումները մեկնաբանվում են որպես սույն Համաձայնագրին կատարվող հղում:
2. Մինչեւ սույն Համաձայնագրի շրջանակներում չապահովվեն հավասար իրավունքներ ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց համար, սույն Համաձայնագիրը չի ազդի այն իրավունքների վրա, որոնք վերապահվել են նրանց՝ մի կողմից՝ մեկ կամ մի քանի անդամ պետությունների եւ մյուս կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության համար պարտադիր՝ գործող համաձայնագրերով:
3. Սույն Համաձայնագրի շրջանակներում համագործակցության կոնկրետ ոլորտներին վերաբերող՝ գործող համաձայնագրերը դիտվում են սույն Համաձայնագրով կարգավորվող ամբողջական երկկողմ հարաբերությունների մաս եւ ընդհանուր ինստիտուցիոնալ շրջանակի մասն են կազմում:

4. Կողմերը կարող են լրացնել սույն Համաձայնագիրը՝ կնքելով հատուկ համաձայնագրեր վերջինիս շրջանակներում գտնվող ցանկացած ոլորտում: Նման հատուկ համաձայնագրերը սույն Համաձայնագրով կարգավորվող ամբողջական երկկողմ հարաբերությունների անբաժանելի մասն են եւ ընդհանուր ինստիտուցիոնալ շրջանակի մասն են կազմում:

5. Չհակասելով «Եվրոպական միության մասին» պայմանագրի եւ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի համապատասխան դրույթներին՝ ո՛չ սույն Համաձայնագիրը, ո՛չ էլ դրա շրջանակներում ձեռնարկված գործողությունները որևէ ձևով չեն ազդում անդամ պետությունների՝ Հայաստանի Հանրապետության հետ երկկողմանի համագործակցության գործողություններ նախաձեռնելու կամ, անհրաժեշտության դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետության հետ համագործակցության նոր համաձայնագրեր կնքելու իրավասության վրա:

ՀՈԴՎԱԾ 381

Գործողության ժամկետ

1. Սույն Համաձայնագիրը կնքվում է անորոշ ժամկետով:
2. Ցանկացած Կողմ կարող է դադարեցնել սույն Համաձայնագրի գործողությունը՝ դիվանագիտական ուղիներով գրավոր ծանուցելով մյուս Կողմին: Սույն Համաձայնագրի գործողությունը դադարեցվում է նման ծանուցում ստանալու օրվանից 6 ամիս հետո:

ՀՈԴՎԱԾ 382

Կողմերի սահմանումը

Սույն Համաձայնագրի նպատակներով՝ «Կողմեր» եզրույթը նշանակում է մի կողմից՝ Եվրոպական միությունը կամ դրա անդամ պետությունները, կամ՝ Եվրոպական միությունը եւ դրա անդամ պետությունները՝ «Եվրոպական միության մասին» պայմանագրով եւ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրով դրանց վերապահված համապատասխան իրավասությունների համաձայն, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ այն վերաբերում է նաեւ Եվրատոմին՝ Ատոմային էներգիայի եվրոպական համայնքը հիմնադրող պայմանագրով սահմանված իր լիազորությունների համաձայն, եւ մյուս կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 383

Տարածքային կիրառություն

Սույն Համաձայնագիրը կիրառվում է, մի կողմից՝ այն տարածքներում, որտեղ կիրառվում են «Եվրոպական միության մասին» պայմանագիրը, «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագիրը եւ Ատոմային էներգիայի եվրոպական համայնքը հիմնադրող պայմանագիրը եւ այդ պայմանագրերով սահմանված պայմաններով, եւ մյուս կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

ՀՈԴՎԱԾ 384

Համաձայնագրի ավանդապահը

Եվրոպական միության խորհրդի Գլխավոր քարտուղարությունը սույն Համաձայնագրի ավանդապահն է:

ՀՈԴՎԱԾ 385

Ուժի մեջ մտնելը, եզրափակիչ դրույթները եւ ժամանակավոր կիրառումը

1. Կողմերը վավերացնում կամ հաստատում են սույն Համաձայնագիրը՝ իրենց ընթացակարգերին համապատասխան: Վավերացման կամ հաստատման մասին փաստաթղթերն ի պահ են հանձնվում ավանդապահին:
2. Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտնում վավերացման կամ հաստատման մասին վերջին փաստաթուղթն ի պահ հանձնելու օրվան հաջորդող երկրորդ ամսվա առաջին օրը:
3. Սույն Համաձայնագիրը կարող է փոփոխվել գրավոր ձևով՝ Կողմերի ընդհանուր համաձայնությամբ: Այդ փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում՝ սույն հոդվածի դրույթների համաձայն:
4. Սույն Համաձայնագրի հավելվածները, արձանագրությունները և հայտարարությունը սույն Համաձայնագրի անբաժանելի մասն են կազմում:
5. Չնայած 2-րդ պարբերությանը՝ Եվրոպական միությունը եւ Հայաստանի Հանրապետությունը կարող են ժամանակավորապես կիրառել սույն Համաձայնագիրն ամբողջությամբ կամ մասամբ՝ իրենց համապատասխան ներքին ընթացակարգերի համաձայն՝ ըստ կիրառելիության:

6. Ժամանակավոր կիրառումն ուժի մեջ է մտնում ավանդապահի կողմից հետեւյալն ստանալու օրվան հաջորդող երկրորդ ամսվա առաջին օրը՝

(a) Եվրոպական միության ծանուցումը՝ այդ նպատակի համար անհրաժեշտ ընթացակարգերի ավարտի մասին՝ սույն Համաձայնագրի այն մասերի մատնանշմամբ, որոնք պետք է կիրառվեն ժամանակավորապես, եւ

(b) Հայաստանի Հանրապետության՝ իր ներպետական ընթացակարգերի համաձայն ի պահ հանձնված վավերացման մասին փաստաթուղթը:

7. Սույն Համաձայնագրի համապատասխան դրույթների, այդ թվում՝ դրա հավելվածների եւ արձանագրությունների նպատակով՝ նման դրույթներում «սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվան» կատարված ցանկացած հղում ենթադրում է «այն օրը, որից սկսած սույն Համաձայնագիրը ժամանակավորապես կիրառվում է»՝ 5-րդ պարբերության համաձայն:

8. Ժամանակավոր կիրառման ժամանակահատվածում ԳՀՀ-ի դրույթները շարունակում են գործել այնքանով, որքանով դրանց վրա չի տարածվում սույն Համաձայնագրի ժամանակավոր կիրառումը:

9. Ցանկացած Կողմ կարող է ավանդապահին ներկայացնել գրավոր ծանուցում՝ սույն Համաձայնագրի ժամանակավոր կիրառումը դադարեցնելու մասին: Ժամանակավոր կիրառումը դադարեցնելն ուժի մեջ է մտնում ավանդապահի կողմից ծանուցումն ստանալուց վեց ամիս հետո:

ՀՈՒՎԱԾ 386

Նույնական տեքստերը

Սույն Համաձայնագիրը կազմված է երկու օրինակից՝ հայերեն և բուլղարերեն, խորվաթերեն, չեխերեն, դանիերեն, հոլանդերեն, անգլերեն, էստոներեն, ֆիններեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, հունարեն, հունգարերեն, իտալերեն, լատիշերեն, լիտվերեն, մալթերեն, լեհերեն, պորտուգալերեն, ռումիներեն, սլովակերեն, սլովեներեն, իսպաներեն, շվեդերեն. բոլոր տեքստերը հավասարազոր են:

Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆ ՈՐԻ, ներքոստորագրյալները, պատշաճորեն լիազորված լինելով, ստորագրեցին սույն Համաձայնագիրը:

Մինչև սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելը, համաձայն 385-րդ հոդվածի 5-րդ մասի՝ ներքոնշյալ դրույթները 2018թ. հունիսի 1-ից ԵՄ և Հայաստանի միջև կգործեն ժամանակավորապես.

- ա) մաս I,
- բ) մաս II-ի 3-րդ, 4-րդ, 7-րդ և 8-րդ հոդվածներ,
- գ) մաս III-ի 12-րդ հոդված, 14-րդ հոդվածի 1-ին կետ և 15-րդ հոդված,
- դ) մաս V-ի
  - (i) 1-ին գլուխ՝ բացառությամբ 38-րդ հոդվածի 3-րդ կետի (a) ենթակետի,
  - (ii) 2-րդ գլուխ՝ բացառությամբ 42-րդ հոդվածի 2-րդ կետի (f) ենթակետի և 42-րդ հոդվածի 2-րդ կետի (g) ենթակետի միջուկային անվտանգությանն առնչվող հղումների,
  - (iii) 3-րդ գլուխ՝ բացառությամբ 46-րդ հոդվածի 1-ին կետի (a), (c) և (e) ենթակետերի, և
  - (iv) 7-րդ, 10-րդ, 14-րդ և 21-րդ գլուխներ,
- ե) մաս VI՝ բացառությամբ 205-րդ հոդվածի 2-րդ կետի (b) և (c) ենթակետերի, 203-րդ հոդվածը ժամանակավորապես կկիրառվի միայն ուղղակի ներդրումների դեպքում,
- զ) մաս VII,
- է) մաս VIII՝ բացառությամբ 380-րդ հոդվածի 1-ին կետի, քանի դեռ այդ մասի դրույթները սահմանափակված են Համաձայնագրի ժամանակավոր կիրառումն ապահովելու նպատակով, և
- ը) Հավելված I, Հավելված II՝ բացառությամբ Եվրատոմին արվող հղումների, որոնք վերաբերում են ենթակառուցվածքների, կանոնակարգերի կիրառման և միջուկային քաղաքականություններին, Հավելվածներ III, VI, VIII, IX, X, XI և XII, ինչպես նաև «Ֆինանսական աջակցություն և խարդախության դեմ պայքարի ու վերահսկողության վերաբերյալ դրույթներ» VII մասի «Խարդախության դեմ պայքարի ու վերահսկողության վերաբերյալ դրույթներ» 2-րդ գլխի վերաբերյալ Արձանագրություն I և Մաքսային հարցերով փոխադարձ վարչական աջակցության վերաբերյալ Արձանագրություն II:

ԵՄ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ԵՎ
ԸՆԴԼԱՅՆՎԱԾ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐԸ ԵՎ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» V ՄԱՍԻ «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ» 1-ԻՆ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը եւ միջազգային փաստաթղթերին:

Ճանապարհային փոխադրումներ

Տեխնիկական պայմաններ

Խորհրդի 1992 թվականի փետրվարի 10-ի 92/6/ԵՏՀ հրահանգ՝ Համայնքի տարածքում որոշ կարգերի ավտոտրանսպորտային միջոցներում արագության սահմանափակիչներ տեղադրելու եւ օգտագործելու մասին

Ժամանակացույց. 92/6/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Համայնքում երթելեկող որոշ տեսակի ճանապարհատրանսպորտային միջոցների՝ ազգային եւ միջազգային երթելեկության ժամանակ թույլատրելի առավելագույն եզրաչափերը եւ միջազգային երթելեկության ժամանակ դրանց թույլատրելի առավելագույն զանգվածը սահմանող՝ Խորհրդի 1996 թվականի հուլիսի 25-ի 96/53/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 96/53/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Համայնքում երթելեկող որոշ տեսակի ճանապարհատրանսպորտային միջոցների՝ ազգային եւ միջազգային երթելեկության ժամանակ թույլատրելի առավելագույն եզրաչափերը եւ միջազգային երթելեկության ժամանակ դրանց թույլատրելի առավելագույն զանգվածը սահմանող՝ Խորհրդի 96/53/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2015 թվականի ապրիլի 29-ի 2015/719 հրահանգ (ԵՄ)

2015/719 հրահանգով (ԵՄ) կատարված փոփոխությունները կիրառվում են 2017 թվականի մայիսի 7-ից

Ժամանակացույց. 2015/719 հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

2000/30/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի ապրիլի 3-ի 2014/47/ԵՄ հրահանգ՝ Միության տարածքում երթելեկող առեւտրային տրանսպորտային միջոցների շահագործման համար պիտանիության՝ ճանապարհներին տեխնիկական զննման մասին

Ժամանակացույց. 2014/47/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի մայիսի 6-ի 2009/40/ԵՀ հրահանգ՝ մոտոտրանսպորտային միջոցների եւ դրանց կցորդների շահագործման համար պիտանիության փորձարկումների մասին՝ փոփոխություններով, որը կիրառվում է մինչեւ 2018 թվականի մայիսի 19-ը

Ժամանակացույց. 2009/40/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

2009/40/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի ապրիլի 3-ի 2014/45/ԵՄ հրահանգ՝ մոտոտրանսպորտային միջոցների եւ դրանց կցորդների շահագործման համար պիտանիության պարբերական փորձարկումների մասին, որը ենթակա է կիրարկման 2018 թվականի մայիսի 20-ից

Ժամանակացույց. 2014/45/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2000 թվականի հունիսի 6-ի 2000/30/ԵՀ հրահանգ՝ Միության տարածքում երթեւեկող առեւտրային տրանսպորտային միջոցների շահագործման համար պիտանիության՝ ճանապարհներին տեխնիկական զննման մասին՝ փոփոխություններով, որը կիրառվում է մինչեւ 2018 թվականի մայիսի 19-ը

Ժամանակացույց. 2000/30/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Անվտանգության պայմաններ

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ի 2006/126/ԵՀ հրահանգ վարորդական վկայականների մասին: Կիրառվում են սույն Հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Վարորդական վկայականների կարգերի ներդրումը (4-րդ հոդված)
- Վարորդական վկայականը տրամադրելու պայմանները (4-րդ, 5-րդ, 6-րդ եւ 7-րդ հոդվածներ եւ III հավելված)
- Գործնական վարման հմտության ստուգմանը ներկայացվող պահանջները (II հավելված)

Ժամանակացույց. 2006/126/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 1 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1995 թվականի հոկտեմբերի 6-ի 95/50/ԵՀ հրահանգ՝ վտանգավոր ապրանքների ճանապարհային փոխադրումների ստուգումների միասնական ընթացակարգերի մասին

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի սեպտեմբերի 24-ի 2008/68/ԵՀ հրահանգ՝ վտանգավոր ապրանքների ներցամաքային փոխադրման մասին

Խորհրդի 76/767/ԵՏՀ, 84/525/ԵՏՀ, 84/526/ԵՏՀ, 84/527/ԵՏՀ եւ 1999/36/ԵՀ հրահանգներն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010 թվականի հունիսի 16-ի 2010/35/ԵՄ հրահանգ՝ ճնշման տակ աշխատող շարժական սարքավորումների մասին

Ժամանակացույց. 2008/68/ԵՀ, 95/50/ԵՀ եւ 2010/35/ԵՄ հրահանգների դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում (8 տարվա ընթացքում՝ երկաթուղու համար):

Սոցիալական պայմաններ

Խորհրդի 1985 թվականի դեկտեմբերի 20-ի թիվ 3821/85 կանոնակարգ (ԵՏՀ)՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտում ձայնագրող սարքավորումների մասին՝ փոփոխություններով, որը կիրառվում է նախքան Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 4-ի թիվ 165/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 46-րդ հոդվածի կիրառելի դառնալը

Ժամանակացույց. թիվ 3821/85 կանոնակարգի (ԵՏՀ) դրույթները վերաբերում են միայն միջազգային փոխադրումներին եւ ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի թիվ 3821/85 (ԵՏՀ) եւ թիվ 2135/98 (ԵՀ) կանոնակարգերը փոփոխող եւ Խորհրդի թիվ 3820/85 կանոնակարգը (ԵՏՀ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի թիվ 561/2006 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտին վերաբերող որոշակի սոցիալական օրենսդրության ներդաշնակեցման մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 561/2006 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

«Ավտոմոբիլային տրանսպորտում ձայնագրող սարքավորումների մասին» Խորհրդի թիվ 3821/85 կանոնակարգը (ԵՏՀ) ուժը կորցրած ճանաչող եւ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտին վերաբերող որոշակի սոցիալական օրենսդրության ներդաշնակեցման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 561/2006 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 4-ի թիվ 165/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտում պտուտաչափերի մասին, որը 1985 թվականի դեկտեմբերի 20-ի թիվ 3821/85 կանոնակարգի (ԵՏՀ) առնչությամբ կիրառվում է թիվ 165/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 46-րդ հոդվածում նշված կիրարկող ակտերի կիրառման ամսաթվից

Ժամանակացույց. թիվ 165/2014 կանոնակարգի (ԵՄ)՝ միջազգային փոխադրումներին վերաբերող դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 88/599/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006/22/ԵՀ հրահանգ՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտի գործունեությանն առնչվող սոցիալական օրենսդրությանը վերաբերող Խորհրդի թիվ 3820/85 (ԵՏՀ) եւ թիվ 3821/85 (ԵՏՀ) կանոնակարգերի կիրարկման համար նվազագույն պայմանների մասին

Ժամանակացույց. 2006/22/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում՝ Միջազգային փոխադրումների մասով:

Ավտոճանապարհային փոխադրումներ իրականացնող օպերատորի գործունեությամբ զբաղվելու համար նրա կողմից բավարարվելիք պայմաններին վերաբերող ընդհանուր կանոնները սահմանող եւ Խորհրդի 96/26/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հոկտեմբերի 21-ի թիվ 1071/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 1071/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները՝ 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ (առանց ֆինանսական վիճակի դրամական արտահայտության), 8-րդ հոդվածը և 10-րդ, 11-րդ, 12-րդ, 13-րդ, 14-րդ, 15-րդ հոդվածները եւ I հավելվածը ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 11-ի 2002/15/ԵՀ հրահանգ՝ ավտոճանապարհային փոխադրումների ոլորտում շրջիկ բնույթի աշխատանքներ կատարող անձանց աշխատաժամանակը կազմակերպելու մասին

Ժամանակացույց. 2002/15/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 3820/85 կանոնակարգը (ԵՏՀ) եւ Խորհրդի 91/439/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող եւ Խորհրդի 76/914/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2003 թվականի հուլիսի 15-ի 2003/59/ԵՀ հրահանգ՝ ապրանքներ եւ մարդկանց փոխադրող որոշ տրանսպորտային միջոցների վարորդների նախնական որակավորման եւ պարբերական վերապատրաստման մասին

Ժամանակացույց. 2003/59/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Ֆիսկալ պայմաններ

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1999 թվականի հունիսի 17-ի 1999/62/ԵՀ հրահանգ՝ որոշ ենթակառուցվածքներից օգտվելու համար բեռնատար փոխադրամիջոցների հարկման մասին

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 29-ի 2004/52/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքում ճանապարհային վճարի էլեկտրոնային համակարգերի փոխգործողության մասին

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 29-ի 2004/54/ԵՀ հրահանգ՝ Անդրեվրոպական ճանապարհային ցանցի թունելներին ներկայացվող նվազագույն անվտանգության պահանջների մասին

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/96/ԵՀ հրահանգ՝ ճանապարհային ենթակառուցվածքի անվտանգության կառավարման մասին

Ժամանակացույց. 1999/62/ԵՀ, 2004/52/ԵՀ, 2004/54/ԵՀ եւ 2008/96/ԵՀ հրահանգների դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Երկաթուղային փոխադրումներ

Շուկայի եւ ենթակառուցվածքի հասանելիություն

Եվրոպական միասնական երկաթուղային տարածքը սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012 թվականի նոյեմբերի 21-ի 2012/34/ԵՄ հրահանգ

Կիրառվում են սույն Հրահանգի հետևյալ դրույթները՝

- Կառավարման անկախության ներդրում էլ ֆինանսական իրավիճակի բարելավում
- Ենթակառուցվածքի կառավարման էլ տրանսպորտային գործունեության առանձնացում
- Լիցենզիաների ներդրում

Ժամանակացույց. 2012/34/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի էլ Խորհրդի 2010 թվականի սեպտեմբերի 22-ի 913/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ մրցունակ բեռնափոխադրումների համար եվրոպական երկաթուղային ցանցի վերաբերյալ՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. Գործընկերության խորհուրդը կսահմանի 913/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթների կիրարկման ժամանակացույցը սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Տեխնիկական էլ անվտանգության պայմաններ, փոխգործողություն

«Երկաթուղային ձեռնարկությունների լիցենզավորման մասին» Խորհրդի 95/18/ԵՀ հրահանգը էլ «Երկաթուղային տրանսպորտի ենթակառուցվածքի հզորությունների հատկացման էլ երկաթուղային տրանսպորտի ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարների գանձման էլ անվտանգության ապահովման վկայագրի տրամադրման մասին» 2001/14/ԵՀ հրահանգը փոփոխող (Երկաթուղային տրանսպորտի անվտանգության հրահանգ)՝ Եվրոպական խորհրդարանի էլ Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 29-ի 2004/49/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքի երկաթուղային տրանսպորտի անվտանգության մասին

Ժամանակացույց. 2004/49/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի թիվ 2007/59/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքի երկաթուղային համակարգում գնացքաքարշեր եւ գնացքներ վարող մեքենավարների հավաստագրման մասին

Ժամանակացույց. 2007/59/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի հունիսի 17-ի 2008/57/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքում երկաթուղային համակարգի փոխգործողության մասին

Ժամանակացույց. 2008/57/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1191/69 եւ 1107/70 կանոնակարգերը (ԵՏՀ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 1370/2007 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ երկաթգծով եւ ճանապարհով իրականացվող հանրային ուղեւորատար փոխադրումների ծառայությունների մասին

Ժամանակացույց. 1370/2007 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 1371/2007 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ երկաթուղային տրանսպորտից օգտվող ուղեւորների իրավունքների եւ պարտավորությունների մասին

Ժամանակացույց. 1371/2007 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Համակցված փոխադրումներ

Խորհրդի 1992 թվականի դեկտեմբերի 7-ի 92/106/ԵՏՀ հրահանգ՝ անդամ պետությունների միջև ապրանքների համակցված փոխադրման որոշակի տեսակների համար ընդհանուր կանոններ սահմանելու մասին

Ժամանակացույց. 92/106/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Օդային փոխադրումներ

- Կնքել եւ իրականացնել «Ընդհանուր ավիացիոն գոտու մասին» համաձայնագիրը
- Չհակասելով «Ընդհանուր ավիացիոն գոտու մասին» համաձայնագրի կնքմանը՝ ապահովել օդային փոխադրումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության եւ ԵՄ անդամ պետությունների միջև երկկողմանի համաձայնագրերի իրականացումը եւ համակարգված մշակումը՝ հաշվի առնելով «հորիզոնական համաձայնագրով» կատարվող փոփոխությունները:

Ծովային փոխադրումներ

Ծովային անվտանգություն՝ Դրոշի պետություն/ դասակարգման խմբեր

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/15/ԵՀ հրահանգ՝ նավերի ստուգում եւ տեխնիկական զննում իրականացնող կազմակերպությունների ու ծովագնացության կառավարման մարմինների համապատասխան գործողությունների համար ընդհանուր կանոնների եւ ստանդարտների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2009/15/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի թիվ 391/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ նավերի ստուգում եւ տեխնիկական զննում իրականացնող կազմակերպությունների համար ընդհանուր կանոնների եւ ստանդարտների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 391/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2013 թվականի նոյեմբերի 20-ի 2013/54/ԵՄ հրահանգ՝ «Ծովային աշխատանքի մասին» կոնվենցիային համապատասխանության եւ դրա կատարման՝ դրոշի պետությունների որոշ պարտականությունների վերաբերյալ, 2006 թ.

Ժամանակացույց. 2013/54/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 391/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) 6-րդ եւ 7-րդ հոդվածներին համապատասխան նավերի ստուգում եւ տեխնիկական զննում իրականացնող կազմակերպությունների նկատմամբ տուգանքների եւ պարբերական տույժերի նշանակման ու հավատարմագրման դադարեցման մանրամասն կանոնները սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հուլիսի 18-ի թիվ 788/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 788/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի թիվ 613/91 կանոնակարգը (ԵՏՀ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի թիվ 789/2004 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ բեռնափոխադրող եւ ուղեւորատար նավերը Համայնքի ներսում ռեեստրների միջեւ տեղափոխելու մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 789/2004 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Դրոշի պետությունը

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/21/ԵՀ հրահանգ՝ դրոշի պետությանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխանության մասին

Ժամանակացույց. 2009/21/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Նավահանգստի պետությունը

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/16/ԵՀ հրահանգ՝ նավահանգստի պետությունների կողմից վերահսկողության մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2009/16/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/16 ԵՀ հրահանգի 14-րդ հոդվածը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի մայիսի 20-ի թիվ 428/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ նավերի ընդլայնված ստուգումների առնչությամբ

Ժամանակացույց. թիվ 428/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/16/ԵՀ հրահանգի 10(3) հոդվածը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 13-ի թիվ 801/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ դրոշի պետության չափորոշիչների առնչությամբ

Ժամանակացույց. թիվ 801/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/16/ԵՀ հրահանգի 10(3) եւ 27-րդ հոդվածները կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 13-ի թիվ 802/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ ընկերությունների գործունեության արդյունավետության առնչությամբ

Ժամանակացույց. թիվ 802/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Նավահանգստի պետությունների կողմից վերահսկողությունն իրականացնող տեսուչների նույնականացման քարտի միասնական մոդելը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 1996 թվականի հունիսի 25-ի 96/40/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 96/40/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Դժբախտ պատահարների հետաքննություն

Ծովային տրանսպորտի ոլորտում վթարների հետաքննությունը կարգավորող հիմնարար սկզբունքները սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/18/ԵՀ հրահանգ և Խորհրդի 1999/35/ԵՀ փոփոխող հրահանգ և Եվրոպական խորհրդարանի 2002/59/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2009/18/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/18/ԵՀ հրահանգի 10-րդ հոդվածի համաձայն՝ Հանձնաժողովի հետ համագործակցությամբ անդամ պետությունների կողմից սահմանված՝ մշտական համագործակցության շրջանակի ընթացակարգային կանոններն ընդունող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի հուլիսի 5-ի թիվ 651/2011 կիրարկող կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 651/2011 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/18/ԵՀ հրահանգի 5(4) հոդվածի համաձայն մշակված՝ ծովային վթարների եւ պատահարների հետաքննության միասնական մեթոդաբանություն ընդունող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի դեկտեմբերի 9-ի թիվ 1286/2011 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1286/2011 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Պատասխանատվություն եւ ապահովագրություն

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի թիվ 392/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ դժբախտ պատահարների դեպքում ծովով ուղեւորափոխադրումներ իրականացնող անձանց պատասխանատվության մասին

Ժամանակացույց. թիվ 392/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/20/ԵՀ հրահանգ՝ նավերի սեփականատերերի՝ ծովային ոլորտին առնչվող հայցերի մասով ապահովագրության մասին

Ժամանակացույց. 2009/20/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի փետրվարի 15-ի թիվ 336/2006 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ Համայնքում անվտանգության կառավարման միջազգային կանոնակարգի իրականացման մասին և Խորհրդի թիվ 3051/95՝ կանոնակարգ (ԵՀ)՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 336/2006 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Ուղեւորատար նավեր

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի մայիսի 6-ի 2009/45/ԵՀ հրահանգ՝ ուղեւորատար նավերում անվտանգության կանոնների եւ ստանդարտների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2009/45/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի ապրիլի 14-ի 2003/25/ԵՀ հրահանգ՝ «ro-ro» ուղևորատար նավերի կայունության հատուկ պահանջների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2003/25/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 29-ի 1999/35/ԵՀ հրահանգ՝ սովորական «ro-ro» լաստանավերի և արագընթաց ուղևորատար նավերի ապահով շահագործման նպատակով պարտադիր տեխնիկական զննումների համակարգի մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 1999/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1998 թվականի հունիսի 18-ի 98/41/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքի անդամ պետությունների նավահանգիստների միջև նավարկող ուղևորատար նավերում գտնվող անձանց գրանցման մասին

Ժամանակացույց. 98/41/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Նավերի երթևեկության դիտանցման և հաշվետվողականության ընթացակարգերը

Համայնքի նավերի երթևեկության դիտանցման և տեղեկատվության համակարգը հիմնող և Խորհրդի 93/75/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2002 թվականի հունիսի 27-ի 2002/59/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2002/59/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

2002/6/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010 թվականի հոկտեմբերի 20-ի 2010/65/ԵՄ հրահանգ՝ անդամ պետությունների նավահանգիստներ ժամանող եւ (կամ) մեկնող նավերի համար հաշվետվողականության ընթացակարգերի մասին

Ժամանակացույց. 2010/65/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Տեխնիկական անվտանգության պահանջներ

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012 թվականի հունիսի 13-ի թիվ 530/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ մեկկորպուսանի նավթատար նավերի համար երկկորպուսանի կամ համարժեք նախագծի պահանջներն արագ ներմուծելու մասին

Մեկկորպուսանի տանկերները շահագործումից հանելու համար ժամանակացույցը կհամապատասխանի Նավերից առաջացող աղտոտումը կանխարգելող միջազգային կոնվենցիայում սահմանված ժամանակացույցին:

Խորհրդի 96/98/ԵՀ կանոնակարգն ուժը կորցրած ճանաչող (առ 2016 թվականի սեպտեմբերի 18-ը)՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի հուլիսի 23-ի 2014/90/ԵՄ կանոնակարգ՝ նավային սարքավորումների մասին

Ժամանակացույց. 2014/90/ԵՄ կանոնակարգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Չփաթեթավորված բեռների փոխադրման նավերի անվտանգ բեռնավորման եւ բեռնաթափման համար ներդաշնակեցված պահանջներ եւ ընթացակարգեր սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2001թ. դեկտեմբերի 4-ի 2001/96/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2001/96/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1994 թվականի նոյեմբերի 21-ի թիվ 2978/94 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ առանձին բալաստ նավթատար նավերում բալաստի հատվածի տարողունակության չափում իրականացնելու վերաբերյալ ԾՄԿ-ի Ա.747(18) որոշումն իրականացնելու մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 2978/94 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում

24 մետր եւ ավելի երկարություն ունեցող ձկնորսական նավերի համար ներդաշնակեցված անվտանգության ռեժիմ սահմանող՝ Խորհրդի 1997 թվականի դեկտեմբերի 11-ի 97/70/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 97/70/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում

Անձնակազմ

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/106/ԵՀ հրահանգ՝ նավաստիների վերապատրաստման նվազագույն մակարդակի մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2008/106/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

2001/25/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005 թվականի սեպտեմբերի 7-ի 2005/45/ԵՀ հրահանգ՝ անդամ պետությունների կողմից տրամադրված նավաստիների վկայագրի փոխադարձ ճանաչման մասին

Ժամանակացույց. 2005/45/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1978 թվականի դեկտեմբերի 21-ի 79/115/ԵՏՀ հրահանգ՝ Հյուսիսային ծովում եւ Անգլիական նեղուցում հեռավոր նավարկության նավատարների կողմից նավերի նավարկման վերաբերյալ

Ժամանակացույց. 79/115/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Շրջակա միջավայր

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2003 թվականի ապրիլի 14-ի թիվ 782/2003 կանոնակարգ (ԵՀ) նավերի վրա օրգանոտին միացությունների արգելման վերաբերյալ

Ժամանակացույց. թիվ 782/2003 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Նավերի վրա օրգանոտին միացությունների արգելման վերաբերյալ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 782/2003 կանոնակարգի (ԵՀ) 6(3) եւ 7-րդ հոդվածներն ուժի մեջ դնող եւ այդ կանոնակարգը փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2008 թվականի հունիսի 13-ի թիվ 536/2008 (ԵՀ) կանոնակարգ

Ժամանակացույց. թիվ 536/2008 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի նոյեմբերի 27-ի 2000/59/ԵՀ հրահանգ՝ նավերից գոյացող թափոնների և բեռների մնացորդների համար նավահանգիստների ընդունման հարմարությունների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2000/59/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2005 թվականի սեպտեմբերի 7-ի 2005/35/ԵՀ հրահանգ՝ նավերից առաջացող աղտոտման և աղտոտման հետ կապված իրավախախտումների համար պատժամիջոցների՝ ներառյալ քրեական պատժամիջոցների ներդրման մասին

Ժամանակացույց. 2005/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2014 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 911/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ նավերից ու նավթի և գազի կայանքներից առաջացող ծովային աղտոտմանն արձագանքման ոլորտում Եվրոպական ծովային անվտանգության գործակալության գործունեության բազմամյա ֆինանսավորման մասին

Ժամանակացույց. թիվ 911/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

93/12/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/32/ԵՀ հրահանգ՝ որոշակի հեղուկ վառելիքներում ծծմբի պարունակության նվազեցման վերաբերյալ

Ժամանակացույց. 1999/32/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

2009/16/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2015 թվականի ապրիլի 29-ի 2015/757 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ ծովային տրանսպորտից ածխաթթու գազի արտանետումների դիտանցման, հաշվետվությունների ներկայացման և ստուգման վերաբերյալ

Ժամանակացույց. 2015/757 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Թիվ 1013/2006 կանոնակարգը (ԵՀ) և 2009/16/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2013 թվականի նոյեմբերի 20-ի թիվ 1257/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ նավերի վերամշակման մասին

Ժամանակացույց. թիվ 1257/2013 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական ծովային անվտանգության գործակալությունը և Անվտանգ ծովերի և նավերից առաջացող աղտոտման կանխարգելման հարցերով կոմիտեն

Եվրոպական ծովային անվտանգության գործակալությունը հիմնադրող թիվ 1406/2002 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2016 թվականի սեպտեմբերի 14-ի թիվ 2016/1625 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 2016/1625 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Անվտանգ ծովերի եւ նավերից առաջացող աղտոտման կանխարգելման հարցերով կոմիտեն (ԱԾԿ) հիմնադրող եւ Ծովային անվտանգության եւ նավերից առաջացող աղտոտման կանխարգելման վերաբերյալ կանոնակարգերը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի նոյեմբերի 5-ի թիվ 2099/2002 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. թիվ 2099/2002 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Սոցիալական պայմաններ

Խորհրդի 1992 թվականի մարտի 31-ի 92/29/ԵՏՀ հրահանգ՝ նավերի վրա բժշկական սպասարկումը բարելավելու նպատակով անվտանգության եւ առողջության նվազագույն պահանջների մասին

Ժամանակացույց. 92/29/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1999 թվականի հունիսի 21-ի 1999/63/ԵՀ հրահանգը Եվրոպական համայնքի նավերի սեփականատերերի ասոցիացիայի (ԵՀՆՍԱ) եւ Տրանսպորտի ոլորտում աշխատողների՝ Եվրոպական միությունում գործող միությունների ֆեդերացիայի կողմից կնքված՝ «Ծովագնացների աշխատաժամանակի կազմակերպման մասին» համաձայնագրի վերաբերյալ՝ Հավելված. «Ծովագնացների աշխատաժամանակի կազմակերպման մասին» Եվրոպական համաձայնագիր

Ժամանակացույց. 1999/63/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն
Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1999 թվականի դեկտեմբերի 13-ի
1999/95/ԵՀ հրահանգ՝ Համայնքի նավահանգիստներ մուտք գործող նավերի վրա
աշխատող նավաստիների աշխատաժամանակի վերաբերյալ դրույթների
կատարման մասին

Ժամանակացույց. 1999/95/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն
Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» V ՄԱՍԻ «ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ» 2-ՐԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետեւյալ օրենսդրությանը:

Էլեկտրականություն

2003/54/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հուլիսի 13-ի 2009/72/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրաէներգիայի ներքին շուկայի ընդհանուր կանոնների մասին

Ժամանակացույց. 2009/72/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Սակայն 3-րդ, 6-րդ, 13-րդ, 15-րդ, 33-րդ և 38-րդ հոդվածների մասով Գործընկերության խորհուրդը համապատասխան ժամանակահատվածում իրականացման համար կոնկրետ ժամկետ կսահմանի:

Թիվ 1228/2003 կանոնակարգը (ԵՀ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ 714/2009 (ԵՀ) կանոնակարգ՝ էլեկտրաէներգիայի միջսահմանային փոխանակման ցանցին միանալու պայմանների մասին

Գործընկերության խորհուրդը համապատասխան ժամանակահատվածում թիվ 714/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) իրականացման համար կոնկրետ ժամկետ կսահմանի:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի հունվարի 18-ի 2005/89/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրամատակարարման եւ ենթակառուցվածքների ոլորտում ներդրումների անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցների վերաբերյալ

Ժամանակացույց. 2005/89/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Նավթ

Չմշակված նավթի եւ (կամ) նավթամթերքների նվազագույն պաշարների պահպանման մասով անդամ պետությունների պարտավորություն սահմանող՝ Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 14-ի 2009/119/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2009/119/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Ենթակառուցվածք

Խորհրդի թիվ 617/2010 կանոնակարգը (ԵՄ, Եվրատոմ) փոխարինող եւ Խորհրդի թիվ 736/96 կանոնակարգը (ԵՀ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 256/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ Եվրոպական միությունում էներգետիկ ենթակառուցվածքների ոլորտում ներդրումային ծրագրերի մասին Հանձնաժողովին ծանուցելու վերաբերյալ

Ժամանակացույց. թիվ 256/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Կիրարկող կանոնակարգ՝

- Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 256/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 3-րդ եւ 5-րդ հոդվածներում նշված ծանուցման ձևեր եւ տեխնիկական մանրամասները սահմանող եւ Հանձնաժողովի թիվ 2386/96 (ԵՀ) եւ թիվ (833/2010) (ԵՄ, Եվրատոմ) կանոնակարգերն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հոկտեմբերի 16-ի թիվ 1113/2014 կիրարկող կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1113/2014 կիրարկող կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Ածխաջրածինների հետախուզում եւ երկրաբանական որոնում

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1994 թվականի մայիսի 30-ի 94/22/ԵՀ հրահանգ՝ ածխաջրածինների հետախուզման, երկրաբանական որոնման եւ արտադրության համար թույլտվությունների տրամադրման եւ օգտագործման պայմանների մասին¹

Ժամանակացույց. 94/22/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Էներգաարդյունավետություն

2009/125/ԵՀ եւ 2010/30/ԵՄ հրահանգները փոփոխող եւ 2004/8/ԵՀ եւ 2006/32/ԵՀ հրահանգներն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի 2012/27/ԵՄ հրահանգ՝ էներգաարդյունավետության մասին

Ժամանակացույց. 2012/27/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

---

¹ 4-րդ հոդվածի այն մասերը, որոնք վերաբերում են ԱԱՀ-ի բանակցությունների էներգետիկ նախագծերին, կքննարկվեն այդ բանակցությունների համատեքստում: Անհրաժեշտ վերապահումների ի հայտ գալու դեպքում դրանք կարտահայտվեն սույն հավելվածում:

Կիրարկող կանոնակարգեր՝

- Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012/27/ԵՄ հրահանգին ի կիրառումն էլեկտրաէներգիայի եւ ջերմային էներգիայի անջատ արտադրության արդյունավետության ներդաշնակեցված բազային (հղումային) արժեքները վերանայող եւ Հանձնաժողովի 2011/877/ԵՄ կիրարկող որոշումն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի հոկտեմբերի 12-ի 2015/2402 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. 2015/2402 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010 թվականի մայիսի 19-ի 2010/31/ԵՄ հրահանգ՝ շենքերի էներգաարդյունավետության մասին

Ժամանակացույց. 2010/31/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Կիրարկող կանոնակարգ՝

- «Շենքերի եւ դրանց կառուցվածքային տարրերի համար էներգաարդյունավետության նվազագույն պահանջների ծախսային օպտիմալության մակարդակների հաշվարկման համեմատական մեթոդաբանական համակարգ ստեղծելու միջոցով շենքերի էներգաարդյունավետության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/31/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հունվարի 16-ի թիվ 244/2012 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

- «Շենքերի եւ դրանց կառուցվածքային տարրերի համար էներգաարդյունավետության նվազագույն պահանջների ծախսային օպտիմալության մակարդակների հաշվարկման համեմատական մեթոդաբանական համակարգ ստեղծելու միջոցով շենքերի էներգաարդյունավետության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/31/ԵՍ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հունվարի 16-ի թիվ 244/2012 պատվիրակված կանոնակարգին կից տրվող ուղենիշներ (2012/C 115/01)

Ժամանակացույց. թիվ 244/2012 պատվիրակված կանոնակարգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/33/ԵՀ հրահանգ՝ Էկոլոգիապես մաքուր եւ էներգաարդյունավետ ավտոմոբիլային տրանսպորտի օգտագործումը խթանելու մասին

Ժամանակացույց. 2009/33/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Էներգիա սպառող արտադրանքի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջները սահմանող շրջանակ ստեղծող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հոկտեմբերի 21-ի 2009/125/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2009/125/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Կիրարկող հրահանգներ/կանոնակարգեր՝

- «Էլեկտրական եւ էլեկտրոնային կենցաղային եւ գրասենյակային սարքավորումների սպասման ու անջատված ռեժիմներում էլեկտրաէներգիայի սպառման առումով էկոնախագծման պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի թիվ 1275/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «Հեռուստացույցների պարզ կցուրդների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի թիվ 107/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «Կենցաղային ոչ ուղղորդված լամպերի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի մարտի 18-ի թիվ 244/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «Սնման արտաքին աղբյուրների՝ առանց բեռնվածքի էլեկտրաէներգիայի սպառմանը եւ ակտիվության ռեժիմի միջին արդյունավետությանն առնչվող՝ էկոնախագծման մասով պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի ապրիլի 6-ի թիվ 278/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «Էլեկտրական շարժիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի հուլիսի 22-ի թիվ 640/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)

- «Ավտոնոմ եւ արտադրատեսակների մեջ ինտեգրված անխցուկային շրջանառու պոմպերի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի հուլիսի 22-ի թիվ 641/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «125 Վ-ից մինչեւ 500 կՎ էլեկտրական հզորությամբ շարժիչներով աշխատող օդափոխիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի մարտի 30-ի թիվ 327/2011 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1275/2008, թիվ 107/2009, թիվ 244/2009, թիվ 278/2009, թիվ 640/2009, թիվ 641/2009 եւ թիվ 327/2011 կանոնակարգերի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային սառնարանային տեխնիկայի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի հուլիսի 22-ի թիվ 643/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)

Ժամանակացույց. թիվ 643/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Հեռուստացույցների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի հուլիսի 22-ի թիվ 642/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)

Ժամանակացույց. թիվ 642/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային լվացքի մեքենաների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի նոյեմբերի 10-ի թիվ 1015/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1015/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային սպասք լվացող մեքենաների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի նոյեմբերի 10-ի թիվ 1016/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1016/2010 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Հեղուկ կամ գազային վառելիքով աշխատող նոր տեսակի ջրատաքացուցիչ կաթսաներին ներկայացվող արդյունավետության պահանջների մասին» Հանձնաժողովի 1992 թվականի մայիսի 21-ի 92/42/ԵՏՀ կանոնակարգ
- «Առանց համակցված բալաստի ֆլուորեսցենտային լամպերի, բարձր ինտենսիվության պարպումային լամպերի եւ նշված լամպերն աշխատացնող բալաստների ու լուսատուների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող եւ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2000/55/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի մարտի 18-ի թիվ 245/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)

- «Կենցաղային ոչ ուղղորդված լույս արձակող լամպերի ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման մասով էկոնախագծման պահանջների մասին» թիվ 244/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի սեպտեմբերի 18-ի թիվ 859/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)
- «Առանց համակցված բալաստի ֆյուրեցենտային լամպերի, բարձր ինտենսիվության պարպումային լամպերի եւ նման լամպերն աշխատացնող բալաստների ու լուսատուների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Հանձնաժողովի թիվ 245/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի ապրիլի 21-ի թիվ 347/2010 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Օդորակիչների եւ կենցաղային օդափոխիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի մարտի 6-ի թիվ 206/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Ջրային պոմպերի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հունիսի 25-ի թիվ 547/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Ավտոնոմ եւ արտադրատեսակների մեջ ինտեգրված անխցուկային շրջանառու պոմպերի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» թիվ 641/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հուլիսի 11-ի թիվ 622/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Կենցաղային թմբուկային չորացման մեքենաների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հոկտեմբերի 3-ի թիվ 932/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)

- «Ուղղորդված լույսի լամպերի, լուսարձակող դիոդային լամպերի եւ նմանատիպ սարքավորումների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի դեկտեմբերի 12-ի թիվ 1194/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Համակարգիչների եւ սերվերների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի հունիսի 26-ի թիվ 617/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Փոշեկուլների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի հուլիսի 8-ի թիվ 666/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Էլեկտրական եւ էլեկտրոնային կենցաղային եւ գրասենյակային սարքավորումների՝ սպասման ու անջատված ռեժիմներում էլեկտրաէներգիայի սպառման էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» թիվ 1275/2008 կանոնակարգը (ԵՀ) եւ «Հեռուստացույցների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» թիվ 642/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի օգոստոսի 22-ի թիվ 801/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Շենքի տաքացուցիչների եւ համակցված տաքացուցիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի օգոստոսի 2-ի թիվ 813/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Ջրատաքացուցիչների եւ ունակային ջրատաքացուցիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի օգոստոսի 2-ի թիվ 814/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)

- «Էլեկտրական շարժիչների Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2005/32/ԵՀ հրահանգը կիրարկող թիվ 640/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հունվարի 6-ի թիվ 4/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Կենցաղային խոհանոցային սարքերի Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հունվարի 14-ի թիվ 66/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Փոքր, միջին և մեծ ուժային տրանսֆորմատորների Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի մայիսի 21-ի թիվ 548/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Օդափոխիչ կայանքների Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հուլիսի 7-ի թիվ 1253/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Մասնագիտացված սառնարանային պահարանների, արագ սառեցման պահարանների, գոլորշեցուցիչների և տեխնոլոգիական պաղեցնող սարքավորումների Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի մայիսի 5-ի 2015/1095 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Պինդ վառելիքով աշխատող՝ շենքի տեղային տաքացուցիչների Էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի ապրիլի 24-ի 2015/1185 կանոնակարգ (ԵՄ)

- «Շենքի տեղային տաքացուցիչների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի ապրիլի 28-ի 2015/1188 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Պինդ վառելիքով աշխատող կաթսաների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009/125/ԵՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի ապրիլի 28-ի 2015/1189 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Կենցաղային ոչ ուղղորդված լամպերի էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Հանձնաժողովի թիվ 244/2009 կանոնակարգը և «Առանց համակցված բալաստի ֆյուրեեցենտային լամպերի, բարձր ինտենսիվության պարպումային լամպերի և նման լամպերն աշխատացնող բալաստների ու լուսատուների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Հանձնաժողովի թիվ 245/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող և Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000/55/ԵՀ հրահանգը և «Ուղղորդված լույսի լամպերի, լուսարձակող դիոդային լամպերի և նմանատիպ սարքավորումների էկոնախագծմանը ներկայացվող պահանջների մասին» Հանձնաժողովի թիվ 1194/2012 կանոնակարգը (ԵՄ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 2015/1428 կանոնակարգ (ԵՄ)

Գործընկերության խորհուրդը կանոնավոր կերպով կգնահատի այդ կանոնակարգերի և հրահանգի իրականացման համար կոնկրետ ժամկետներ սահմանելու հնարավորությունը:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2010 թվականի մայիսի 19-ի 2010/30/ԵՄ հրահանգ՝ էներգիա սպառող արտադրանքի կողմից էներգիայի և այլ ռեսուրսների սպառման վերաբերյալ՝ պիտակավորման և արտադրանքի ստանդարտ տեխնիկական բնութագրի միջոցով նշում կատարելու մասին

Ժամանակացույց. 2010/30/ԵՄ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Կիրարկող հրահանգներ/կանոնակարգեր՝

- «Լվացքի չորացման համակցված կենցաղային մեքենաների էներգապիտակավորման մասին» Խորհրդի 92/75/ԵՏՀ հրահանգը կիրարկող՝ Հանձնաժողովի 1996 թվականի սեպտեմբերի 19-ի 96/60/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 96/60/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային սպասք լվացող մեքենաների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 1059/2010 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1059/2010 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային սառնարանային տեխնիկայի էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 1060/2010 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1060/2010 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային լվացքի մեքենաների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 1061/2010 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1061/2010 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Հեռուստացույցների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2010 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 1062/2010 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 1062/2010 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- «Օդորակիչների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի մայիսի 4-ի թիվ 626/2011 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 626/2011 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- «Կենցաղային թմբուկային չորացման մեքենաների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի մարտի 1-ի թիվ 392/2012 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 392/2012 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- «Էլեկտրական լամպերի եւ լուսատուների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2012 թվականի հուլիսի 12-ի թիվ 874/2012 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 874/2012 պատվիրակված կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- «Փոշեկուլների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի մայիսի 3-ի թիվ 665/2013 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Շենքի տաքացուցիչների, համակցված տաքացուցիչների, շենքի տաքացուցիչ, ջերմաստիճանի կարգավորման եւ արեւային սարքերից բաղկացած համալիր սարքավորումների, ինչպես նաեւ համակցված տաքացուցիչ, ջերմաստիճանի կարգավորման եւ արեւային սարքերից բաղկացած համալիր սարքավորումների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի փետրվարի 18-ի թիվ 811/2013 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Ջրատաքացուցիչների, ունակային ջրատաքացուցիչների եւ ջրատաքացուցիչից ու արեւային սարքից բաղկացած համալիր սարքավորումների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի փետրվարի 18-ի թիվ 812/2013 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)

- «Կենցաղային ջեռոցների եւ օդաքաշ սարքերի էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2013 թվականի հոկտեմբերի 1-ի թիվ 65/2014 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Համացանցում էներգիա սպառող արտադրանքի պիտակավորման մասին» Հանձնաժողովի թիվ 1059/2010, թիվ 1060/2010, թիվ 1061/2010, թիվ 1062/2010, թիվ 626/2011, թիվ 392/2012, թիվ 874/2012, թիվ 665/2013, թիվ 811/2013 եւ թիվ 812/2013 պատվիրակված կանոնակարգերը (ԵՄ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի թիվ 518/2014 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Կենցաղային օդափոխիչ կայանքների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի հուլիսի 11-ի 1254/2014 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Մասնագիտացված սառնարանային տեխնիկայի էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի մայիսի 5-ի 2015/1094 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Շենքի տեղային տաքացուցիչների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի ապրիլի 24-ի 2015/1186 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Պինդ վառելիքով աշխատող կաթսաների էներգապիտակավորման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010/30/ԵՄ հրահանգը լրացնող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի ապրիլի 27-ի 2015/1187 պատվիրակված կանոնակարգ (ԵՄ) և պինդ վառելիքի կաթսաների, լրացուցիչ տաքացուցիչների և ջերմաստիճանի կարգավորման և արևային սարքավորումների վերաբերյալ փաթեթ:

Գործընկերության խորհուրդը կանոնավոր կերպով կգնահատի սույն կանոնակարգերի իրականացման համար կոնկրետ ժամկետներ սահմանելու հնարավորությունը:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 106/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ Միության՝ գրասենյակային սարքավորումների էներգաարդյունավետության պիտակավորման ծրագրի մասին

- Համաձայնագրի Գ հավելվածում համակարգչային սերվերների եւ անխափան սնման աղբյուրների մասնագրերն ավելացնող եւ Համաձայնագրի Գ հավելվածում ընդգրկված դիսփլեյների եւ արտապատկերման սարքավորումների մասնագրերի վերանայման մասին՝ գրասենյակային սարքավորումների էներգաարդյունավետության պիտակավորման ծրագրերի համակարգման մասին Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարության եւ Եվրոպական միության միջեւ համաձայնագրի համաձայն կառավարման մարմինների ընդունած որոշման վերաբերյալ Եվրոպական միության դիրքորոշումը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2014 թվականի մարտի 20-ի 2014/202/ԵՄ որոշում
- Համաձայնագրի Գ հավելվածում ընդգրկված համակարգիչների մասնագրերի վերանայման մասին՝ գրասենյակային սարքավորումների էներգաարդյունավետության պիտակավորման ծրագրերի համակարգման մասին Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարության եւ Եվրոպական միության միջեւ համաձայնագրի համաձայն կառավարման մարմինների ընդունած որոշման վերաբերյալ Եվրոպական միության դիրքորոշումը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի հուլիսի 15-ի 2015/1402 որոշում (ԵՄ)

Գործընկերության Խորհուրդը կանոնավոր կերպով կգնահատի 106/2008 կանոնակարգի (ԵՀ) եւ 2014/202 եւ 2015/1402/ԵՄ որոշումների իրականացման համար կոնկրետ ժամկետներ սահմանելու հնարավորությունը:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 25-ի թիվ 1222/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ վառելիքի արդյունավետության եւ այլ կարեւոր պարամետրերի առումով անվաղողերի պիտակավորման մասին

- «Թաց պայմաններում C1 դասակարգի անվաղողերի կցորդման փորձաստուգման մեթոդի մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 1222/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի մարտի 7-ի թիվ 228/2011 կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Անվաղողերի՝ թաց պայմաններում կցորդման դասակարգման, գլորման դիմադրության չափման եւ ստուգման ընթացակարգի մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 1222/2009 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2011 թվականի նոյեմբերի 29-ի թիվ 1235/2011 կանոնակարգ (ԵՄ)

Գործընկերության Խորհուրդը կանոնավոր կերպով կգնահատի թիվ 1222/2009 (ԵՀ), թիվ 228/2011 եւ թիվ 1235/2011 (ԵՄ) կանոնակարգերի իրականացման համար կոնկրետ ժամկետներ սահմանելու հնարավորությունը:

Վերականգնվող էներգիա

2001/77/ԵՀ եւ 2003/30/ԵՀ հրահանգները փոփոխող եւ այնուհետեւ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/28/ԵՀ հրահանգ՝ վերականգնվող աղբյուրներից էներգիայի օգտագործումը խթանելու մասին

Ժամանակացույց. 2009/28/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Միջուկային

Խորհրդի 2006 թվականի նոյեմբերի 20-ի 2006/117/Եվրատոմ հրահանգ՝ ռադիոակտիվ թափոնների եւ աշխատած վառելիքի առաքումն ստուգելու եւ վերահսկելու մասին

Ժամանակացույց. 2006/117/Եվրատոմ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Միջուկային տեղակայանքների միջուկային անվտանգության գծով Համայնքի իրավական համակարգը սահմանող՝ Խորհրդի 2009 թվականի հունիսի 25-ի 2009/71/Եվրատոմ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 2009/71/Եվրատոմ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Աշխատած վառելիքի եւ ռադիոակտիվ թափոնների պատասխանատու եւ անվտանգ կառավարման գծով Համայնքի իրավական համակարգը սահմանող՝ Խորհրդի 2011 թվականի հուլիսի 19-ի 2011/70/Եվրատոմ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2011/70/Եվրատոմ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Մարդու կողմից սպառման համար նախատեսված ջրում ռադիոակտիվ նյութերի մասով առողջության պահպանմանը ներկայացվող պահանջները սահմանող՝ Խորհրդի 2013 թվականի հոկտեմբերի 22-ի 2013/51/Եվրատոմ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2013/51/Եվրատոմ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Իոնացնող ճառագայթումից առաջացող վտանգներից պաշտպանության համար անվտանգության հիմնական ստանդարտները սահմանող՝ Խորհրդի 2013 թվականի դեկտեմբերի 5-ի 2013/59/Եվրատոմ հրահանգ և 89/618/Եվրատոմ, 90/641/Եվրատոմ, 96/29/Եվրատոմ, 97/43/Եվրատոմ և 2003/122/Եվրատոմ ուժը կորցրած ճանաչող հրահանգները:

Ժամանակացույց. 2013/59/Եվրատոմ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
V ՄԱՍԻ «ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ» Յ-ԴԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը եւ միջազգային փաստաթղթերին:

Շրջակա միջավայրի կառավարում եւ շրջակա միջավայրի ինտեգրում քաղաքականության այլ ոլորտներ

«Շրջակա միջավայրի վրա որոշակի պետական եւ մասնավոր ծրագրերի ազդեցության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2011 թվականի դեկտեմբերի 13-ի 2011/92/ԵՄ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Պահանջների սահմանում, ըստ որոնց սույն հրահանգի I հավելվածի ծրագրերը ենթակա կլինեն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման, եւ ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, թե սույն հրահանգի II հավելվածի որ ծրագրերի համար կպահանջվի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում (4-րդ հոդված)
- Կառուցապատողի կողմից տրամադրվելիք տեղեկատվության շրջանակի սահմանում (5-րդ հոդված)
- Շրջակա միջավայրի հարցերով զբաղվող իշխանությունների հետ խորհրդակցության ընթացակարգի եւ հանրային խորհրդակցության ընթացակարգի սահմանում (6-րդ հոդված)

- ԵՄ այն անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման եւ խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի ծրագրից (7-րդ հոդված)
- Կառուցապատման թույլտվություն ստանալու համար դիմումների վերաբերյալ որոշումների ելքի մասին հանրությանը տեղեկացնելուն ուղղված միջոցառումների սահմանում (9-րդ հոդված)
- Վարչական եւ դատական մակարդակներում արդյունավետ, չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող եւ ժամանակին իրականացվող՝ հանրությանը եւ ոչ կառավարական կազմակերպություններին ներգրավող՝ վերանայման ընթացակարգերի սահմանում (11-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2011/92/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2001 թվականի հունիսի 27-ի 2001/42/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի եւ ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, թե որ նախագծերի եւ ծրագրերի համար է պահանջվում շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատում, եւ պահանջների սահմանում, ըստ որոնց նման գնահատման ենթակա կլինեն այն նախագծերը կամ ծրագրերը, որոնց համար պարտադիր է շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատումը (3-րդ հոդված)
- Շրջակա միջավայրի հարցերով զբաղվող իշխանությունների հետ խորհրդակցության ընթացակարգի եւ հանրային խորհրդակցության ընթացակարգի սահմանում (6-րդ հոդված)

- Այն անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման եւ խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի նախագծից կամ ծրագրից (7-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2001/42/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 90/313/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2003 թվականի հունվարի 28-ի 2003/4/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հանրային հասանելիության մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում,
- Գործնական միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի կլինի հանրության համար, եւ կիրառելի բացառությունների սահմանում (3-րդ եւ 4-րդ հոդվածներ)
- Այն բանի ապահովում, որ պետական մարմինները շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հանրության համար հասանելի դարձնեն (3(1) հոդված)
- Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերի սահմանում (6-րդ հոդված)
- Հանրության շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման համակարգի ստեղծում (7-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2003/4/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Շրջակա միջավայրին վերաբերող որոշակի նախագծերի եւ ծրագրերի կազմման մասով հանրային մասնակցությունը սահմանող եւ հանրային մասնակցության եւ արդարադատության մատչելիության վերաբերյալ Խորհրդի 85/337/ԵՏՀ եւ 96/61 /ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2003 թվականի մայիսի 26-ի 2003/35/ԵՀ հրահանգ

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրում նախատեսող մեխանիզմի (2(2)(a) եւ 2(2)(d) հոդվածներ) սահմանում
- Հանրային խորհրդակցության մեխանիզմի սահմանում (2(2)(b) եւ 2(3) հոդվածներ)
- Հանրային մեկնաբանությունները եւ կարծիքները որոշումների կայացման ընթացքում հաշվի առնելուն ուղղված մեխանիզմի սահմանում (2(2)(c) հոդված)
- Վարչական եւ դատական մակարդակներում արդյունավետ, ժամանակին իրականացվող եւ չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող արդարադատության մատչելիության երաշխավորում հանրության (ներառյալ ոչ կառավարական կազմակերպությունների) համար (3(7) եւ 4(4) հոդվածներ, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում եւ աղտոտման համատեղ կանխարգելում եւ վերահսկում)

Ժամանակացույց. 2003/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են 2004/35/ԵՀ հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմինների սահմանում

Ժամանակացույց. 2004/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

- Շրջակա միջավայրին (ջուր, հող, պաշտպանված տեսակներ և բնական միջավայրեր) հասցվող վնասի կանխարգելմանն ու վերականգնմանն ուղղված կանոնների և ընթացակարգերի սահմանում՝ «աղտոտողը վճարում է» սկզբունքի հիման վրա (5-րդ, 6-րդ և 7-րդ հոդվածներ, II հավելված)

Ժամանակացույց. 2004/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Վտանգ ներկայացնող մասնագիտական գործունեության համար խիստ պատասխանատվության սահմանում (3(1) հոդված և III հավելված)

Ժամանակացույց. 2004/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- Օպերատորների համար անհրաժեշտ կանխարգելիչ եւ վերականգնող միջոցներ ձեռնարկելու պարտավորությունների՝ ներառյալ ծախսերի վճարման պատասխանատվության սահմանում (5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ եւ 10-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2004/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի դեպքում ազդեցություն կրած անձանց կողմից՝ ներառյալ բնապահպանական ոչ կառավարական կազմակերպությունների կողմից, իրավասու մարմիններից գործողությունների ձեռնարկում պահանջելու համար մեխանիզմների (ներառյալ անկախ վերանայման) սահմանում (12-րդ եւ 13-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2004/35/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Օդի որակը

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի մայիսի 21-ի 2008/50/ԵՀ հրահանգ՝ Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի եւ ավելի մաքուր օդի մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Գոտիների եւ ազլումերացիաների սահմանում եւ դասակարգում (4-րդ եւ 5-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- Գնահատման վերին եւ ստորին շեմերի եւ սահմանային արժեքների սահմանում (5-րդ եւ 13-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- Օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանում (5-րդ, 6-րդ եւ 9-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Օդի որակի պահպանության պլանների սահմանում այն գոտիների եւ ազլումերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը (23-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Այն գոտիների եւ ազլումերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերի սահմանում, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ (24-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում (26-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2008/50/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի դեկտեմբերի 15-ի 2004/107/ԵՀ հրահանգ՝ մթնոլորտային օդում արսենի, կադմիումի, սնդիկի, նիկելի և արոմատիկ բազմացիկլիկ ածխաջրածինների մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում

Ժամանակացույց. 2004/107/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

- Գնահատման վերին և ստորին շեմերի (4(6) հոդված) և նպատակային արժեքների (3-րդ հոդված) սահմանում

Ժամանակացույց. 2004/107/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Գոտիների եւ ազլումերացիաների սահմանում եւ դասակարգում (3-րդ եւ 4(6) հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2004/107/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Օդը աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանում (4-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2004/107/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Համապատասխան աղտոտող նյութերի մասով օդի որակը պահպանելուն/բարելավելուն ուղղված միջոցների ձեռնարկում (3-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2004/107/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Որոշակի հեղուկ վառելիքներում ծծմբի պարունակության նվազեցման վերաբերյալ 93/12/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/32/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի եւ ծծմբի պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդների սահմանում (6-րդ հոդված)

- Մագուրի եւ նավթաթորվածքի (գազային յուղի) օգտագործման արգելում այն դեպքում, երբ հողում դրանց կիրառման ժամանակ ծծմբի պարունակությունը գերազանցում է սահմանված սահմանային արժեքները (3(1) հոդված, եթե կիրառելի չեն 3 (2) եւ 4(1) հոդվածներում նշված բացառությունները)

Ժամանակացույց. 1999/32/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1994 թվականի դեկտեմբերի 20-ի 94/63/ԵՀ հրահանգ՝ բենզինի պահման եւ բեռնափոխման կայաններից լցակայաններ դրա մատակարարման արդյունքում առաջացող՝ ցնդող օրգանական միացությունների (ՑՕՄ) արտանետումների նկատմամբ վերահսկողության մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Բենզինի պահման եւ բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում (2-րդ հոդված)
- Բեռնափոխման կայաններում եւ լցակայաններում պահեստարաններից եւ բեռնափոխման կայաններում շարժական կոնտեյներների բեռնման/բեռնաթափման ընթացքում բենզինի կորստի կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում (3-րդ, 4-րդ եւ 6-րդ հոդվածներ եւ III հավելված)
- Բոլոր ավտոգիստեռների բեռնման կամրջակների եւ շարժական կոնտեյներների պահանջներին համապատասխանության պահանջի սահմանում (4-րդ եւ 5-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 94/63/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

1999/13/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/42/ԵՀ հրահանգ՝ որոշակի ներկերում, լաքերում և փոխադրամիջոցների երեսմշակման ապրանքներում օրգանական լուծույթների օգտագործման հետեւանքով ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումների սահմանափակման մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Ներկերի և լաքերի համար ՑՕՄ-ի առավելագույն պարունակության սահմանային արժեքների սահմանում (3-րդ հոդված և II հավելված)
- Շուկայահանված ապրանքների պիտակավորումը և համապատասխան պահանջներին համապատասխանող ապրանքների շուկայահանումն ապահովող պահանջների սահմանում (3-րդ և 4-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2004/42/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Ջրի որակը և պաշարների կառավարումը

Ջրային քաղաքականության ոլորտում Համայնքի գործողությունների շրջանակը սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2000/60/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում

- Գետերի ավազանների տարածքների որոշում եւ համապատասխան համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի եւ առափնյա ջրերի պահպանությանը (3(1)-3(7) հոդված)
- Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծություն (5-րդ հոդված)
- Ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում (8-րդ հոդված)
- Գետերի ավազանների կառավարման պլանների կազմում, խորհրդակցություններ հանրության հետ եւ այդ պլանների հրապարակում (13-րդ եւ 14-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2007/60/ԵՀ հրահանգ՝ հեղեղումների ռիսկերի գնահատման եւ կառավարման մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Հեղեղման ռիսկի նախնական գնահատման իրականացում (4-րդ եւ 5-րդ հոդվածներ)
- Հեղեղումների վտանգի եւ ռիսկի քարտեզների կազմում (6-րդ հոդված)
- Հեղեղումների ռիսկի կառավարման պլանների կազմում (7-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2007/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1991 թվականի մայիսի 21-ի 91/271/ԵՏՀ հրահանգ՝ քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Քաղաքային կեղտաջրերի հավաքման եւ մաքրման իրավիճակի գնահատում
- Ջգայուն ոլորտների եւ ագլոմերացիաների որոշում (5(1) հոդված եւ II հավելված)

Ժամանակացույց. 91/271/ԵՏՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

- Քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման պահանջների իրականացման համար տեխնիկական եւ ներդրումային ծրագրի կազմում (17(1) հոդված)

Ժամանակացույց. 91/271/ԵՏՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1998 թվականի նոյեմբերի 3-ի 98/83/ԵՀ կանոնակարգ (ԵՀ)՝ մարդու կողմից սպառման համար նախատեսված ջրի որակի մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Խմելու ջրի ստանդարտների սահմանում (4-րդ եւ 5-րդ հոդվածներ)
- Դիտանցման համակարգի ստեղծում (6-րդ եւ 7-րդ հոդվածներ)
- Սպառողներին տեղեկատվության տրամադրման համար մեխանիզմի ստեղծում (13-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 98/83/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:
--

Խորհրդի 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ի 91/676/ԵՏՀ հրահանգ՝ գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետեւանքով առաջացող աղտոտման դեմ ջրերի պաշտպանության վերաբերյալ՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Դիտանցման ծրագրերի սահմանում (6-րդ հոդված)
- Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի հայտնաբերում եւ նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների սահմանում (3-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 91/676/ԵՏՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերի եւ կանոնների սահմանում՝ նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար (4-րդ եւ 5-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 91/676/ԵՏՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Թափոնների կառավարում

Որոշ հրահանգներ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/98/ԵՀ հրահանգ՝ թափոնների մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Թափոնների կառավարման հինգաստիճան ստորակարգությանը համապատասխան թափոնների կառավարման պլանների եւ թափոնների առաջացման կանխարգելման ծրագրերի կազմում (V գլուխ)

Ժամանակացույց. 2008/98/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- «Աղտոտողը վճարում է» եւ արտադրողների ընդլայնված պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2008/98/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Հեռացման կամ վերականգնման գործողություններ իրականացնող հաստատությունների/ձեռնարկությունների համար թույլտվությունների տրամադրման համակարգի ստեղծում՝ վտանգավոր թափոնների կառավարման գծով հատուկ պարտավորությունների սահմանմամբ (IV գլուխ)
- Թափոնների հավաքման եւ փոխադրման հաստատությունների եւ ձեռնարկությունների ռեեստրի ստեղծում (IV գլուխ)

Ժամանակացույց. 2008/98/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/31/ԵՀ հրահանգ՝ աղբավայրերի մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Թափոնների թաղման վայրերի դասակարգում (4-րդ հոդված)
- Աղբավայրեր տեղափոխվող կենսաբանորեն քայքայվող քաղաքային տնտեսության թափոնների քանակը նվազեցնող ազգային ռազմավարության մշակում (5-րդ հոդված)
- Հայտերի եւ թույլտվությունների համակարգի եւ թափոնների ընդունման ընթացակարգերի ստեղծում (5-7-րդ, 11-րդ, 12-րդ եւ 14-րդ հոդվածներ)

- Աղբավայրերի շահագործման փուլում հսկողության եւ դիտանցման ընթացակարգերի, նաեւ լքման ենթակա աղբավայրերի համար փակման եւ վերականգնման ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ եւ 13-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. սույն հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

- Թափոնների թաղման գոյություն ունեցող վայրերն անհրաժեշտ պայմաններով ապահովելու պլանների մշակում (14-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 1999/31/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Ծախսերի ձեւավորման մեխանիզմի ստեղծում (10-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 1999/31/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

- Նախքան աղբավայրում թափվելը համապատասխան թափոնների մաքրման ապահովում (6-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 1999/31/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգ՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին և 2004/35/ԵՀ հրահանգը փոփոխող, մշակված՝ 2009/335/ԵՀ, 2009/337/ԵՀ, 2009/359/ԵՀ եւ 2009/360/ԵՀ որոշումներով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Օպերատորների կողմից թափոնների կառավարման պլանների մշակումն ապահովող համակարգի ստեղծում (թափոնների գործածության օբյեկտների որոշում եւ դասակարգում. թափոնների բնութագրում) (4-րդ եւ 9-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Թույլտվությունների, ֆինանսական երաշխիքների եւ տեսչական համակարգի ստեղծում (7-րդ, 14-րդ եւ 17-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

- Հանման հետեւանքով առաջացած ստորերկրյա խոռոչների կառավարման եւ դիտանցման ընթացակարգերի սահմանում (10-րդ հոդված)
- Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության օբյեկտների փակման եւ փակմանը հաջորդող փուլերի ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ հոդված)
- Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության փակված օբյեկտների ցանկի կազմում (20-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Բնության պաշտպանություն

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 30-ի 2009/147/ԵՀ հրահանգ՝ վայրի թռչունների պահպանության մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Թռչունների այն տեսակների, որոնց անհրաժեշտ է պահպանության հատուկ միջոցներ, և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում
- Թռչունների տեսակների համար հատուկ պահպանման տարածքների որոշում և սահմանում (4(1) և (4) հոդվածներ)
- Պահպանության հատուկ միջոցների սահմանում՝ պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակները պաշտպանելու համար (4(2) հոդված)

Ժամանակացույց. 2009/147/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Վայրի թռչունների բոլոր տեսակների պաշտպանության ընդհանուր համակարգի ստեղծում, որոնց թվից որսի ենթակա տեսակները հատուկ ենթախումբ են կազմում, և բռնելու/սպանելու որոշակի տեսակների արգելում (5-րդ, 6(1), 6(2) և 8-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2009/147/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1992 թվականի մայիսի 21-ի 92/43/ԵՏՀ հրահանգ՝ բնական միջավայրերի եւ կենդանական ու բուսական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության մասին՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Տարածքների ցանկի կազմում, այդպիսի տարածքների սահմանում եւ դրանց կառավարման գերակայությունների որոշում (ներառյալ «Էմերալդ ցանցի» հնարավոր տարածքների ցանկի կազմումը եւ այդ տարածքների համար պաշտպանության եւ կառավարման միջոցների սահմանումը) (4-րդ հոդված)
- Նման տարածքների պահպանության համար պահանջվող միջոցների՝ ներառյալ համաֆինանսավորման սահմանումը (6-րդ եւ 8-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 92/43/ԵՂ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Բնական միջավայրերի եւ տեսակների պահպանման կարգավիճակի դիտանցման համակարգի ստեղծում (11-րդ հոդված)
- Տեսակների խիստ պահպանության ռեժիմի սահմանում IV հավելվածում թվարկված տեսակների համար՝ Հայաստանի Հանրապետությանը վերաբերող մասով (12-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 92/43/ԵՂ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

- Կրթությունը եւ հանրությանն ընդհանուր տեղեկատվության տրամադրումը խթանող մեխանիզմի ստեղծում (22-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 92/43/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Արդյունաբերական աղտոտում եւ արդյունաբերական վտանգներ

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2010 թվականի նոյեմբերի 24-ի 2010/75/ԵՄ հրահանգ՝ արդյունաբերական արտանետումների մասին (ներառված աղտոտման կանխարգելում և վերահսկում)

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում

Ժամանակացույց. 2010/75/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Այն կառուցվածքների որոշում, որոնց համար թույլտվություն է անհրաժեշտ (I հավելված)
- Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում (4-ից 6-րդ, 12-րդ, 21-րդ և 24-րդ հոդվածներ եւ IV հավելված)
- Համապատասխանության դիտանցման մեխանիզմի ստեղծում (8-րդ, 14(1)(d) եւ 23(1) հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2010/75/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ելակետային փաստաթղթերը (14(3)-ից (6) եւ 15(2)-ից (4) հոդվածներ)
- Այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանում (30-րդ հոդված եւ V հավելված)
- Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատման ծրագրերի մշակում (գոյություն ունեցող կայանների արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանման այլընտրանք) (32-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. 2010/75/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում՝ նոր կառուցվածքների համար, եւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 13 տարվա ընթացքում՝ գոյություն ունեցող կառուցվածքների համար:

Խորհրդի 96/82/ԵՀ հրահանգը փոփոխող եւ այնուհետ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2012 թվականի հուլիսի 4-ի 2012/18/ԵՄ հրահանգ՝ վտանգավոր նյութերի առկայությամբ պայմանավորված խոշոր վթարների վտանգների վերահսկման մասին

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Համապատասխան մարմինների միջեւ համակարգման արդյունավետ մեխանիզմների ստեղծում
- Համապատասխան կառուցվածքների մասին տեղեկատվության գրանցման եւ խոշոր վթարների մասին զեկուցման համակարգերի ստեղծում (14-րդ եւ 16-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2012/18/ԵՄ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

Քիմիական նյութերի կառավարում

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2012 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ 649/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ

Կիրառվում են սույն կանոնակարգի հետևյալ դրույթները՝

- Արտահանման մասին ծանուցման ընթացակարգի կիրառում (8-րդ հոդված)
- Այլ երկրներից ստացված արտահանման մասին ծանուցումների մշակման ընթացակարգերի կիրառում (9-րդ հոդված)
- Վերջնական կարգավորիչ գործողության վերաբերյալ ծանուցումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (11-րդ հոդված)
- Ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (13-րդ հոդված)
- Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի՝ մասնավորապես Ռոտերդամի կոնվենցիայի III Հավելվածում թվարկված քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ (14-րդ հոդված)
- Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարում (17-րդ հոդված)
- Քիմիական նյութերի ներմուծումն ու արտահանումը վերահսկող ներպետական մարմինների սահմանում (18-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. թիվ 649/2012 կանոնակարգի (ԵՄ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

67/548/ԵՏՀ եւ 1999/45/ԵՀ հրահանգները փոփոխող եւ ուժը կորցրած ճանաչող եւ թիվ 1907/2006 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008 թվականի դեկտեմբերի 16-ի թիվ 1272/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ նյութերի եւ խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման եւ փաթեթավորման մասին

Կիրառվում են սույն կանոնակարգի հետեւյալ դրույթները՝

- Իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման եւ փաթեթավորման իրականացում

Ժամանակացույց. թիվ 1272/2008 կանոնակարգի (ԵՀ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:

- Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման եւ փաթեթավորման իրականացում

Ժամանակացույց. թիվ 1272/2008 կանոնակարգի (ԵՀ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» V ՄԱՍԻ «ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ
ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ» 5-ՐԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը:

Համայնքի տարածքում ջերմոցային գազերի արտանետումների արտոնագրերի վաճառքի համակարգ սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի հոկտեմբերի 13-ի 2003/87/ԵՀ հրահանգ և Խորհրդի փոփոխող 96/61/ԵՀ հրահանգ

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները՝

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Համապատասխան կառուցվածքների և ջերմոցային գազերի նույնականացման համակարգի ստեղծում (I և II հավելվածներ)
- Դիտանցման, հաշվետվություններ ներկայացնելու, ստուգման և կատարման համակարգերի և հանրային խորհրդակցությունների ընթացակարգերի սահմանում (14-րդ, 15-րդ, 16(1) և 17-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց. 2003/87/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:
--

«Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003/87/ԵՀ հրահանգի համաձայն ջերմոցային գազերի արտանետումների դիտանցման և հաշվետվությունների ներկայացման մասին» Հանձնաժողովի 2012 թվականի հունիսի 21-ի թիվ 601/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 601/2012 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

«Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003/87/ԵՀ հրահանգի համաձայն ջերմոցային գազերի արտանետումների մասին հաշվետվությունների և տոննակիլոմետրի մասին հաշվետվությունների վերահաստատման և վերահաստատողների հավատարմագրման մասին» Հանձնաժողովի 2012 թվականի հունիսի 21-ի թիվ 600/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. թիվ 600/2012 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Ավիացիոն գործունեության և դրանից առաջացող արտանետումների դեպքում 2003/87/ԵՀ հրահանգի, թիվ 601/2012 կանոնակարգի (ԵՄ) և թիվ 600/2012 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթների կիրարկումը, ինչպես սահմանված է սույն Համաձայնագրով, կախված է Միջազգային քաղաքացիական ավիացիոն կազմակերպության՝ Համաշխարհային շուկայական միջոցների (ՀՇՄ) վերաբերյալ քննարկումների արդյունքներից:

Թիվ 280/2004/ԵՀ որոշումն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2013 թվականի մայիսի 21-ի թիվ 525/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ ներպետական և Միության մակարդակներով կլիմայի փոփոխությանն առնչվող ջերմոցային գազերի արտանետումների դիտանցման և հաշվետվությունների ներկայացման և այլ տեղեկատվության մասին հաշվետվությունների ներկայացման մեխանիզմի մասին

Կիրառվում են սույն կանոնակարգի հետևյալ դրույթները՝

- Գույքագրման ազգային համակարգի ստեղծում (5-րդ հոդված).
- Քաղաքականությունների, միջոցների և կանխատեսումների ներպետական համակարգի ստեղծում (12-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. թիվ 525/2013 կանոնակարգի (ԵՄ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի ապրիլի 16-ի ֆտորացված ջերմոցային գազերի մասին թիվ 517/2014 կանոնակարգ (ԵՄ) և թիվ 842/2006 ուժը կորցրած ճանաչող կանոնակարգ (ԵՄ)

Կիրառվում են սույն կանոնակարգի հետևյալ դրույթները՝

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Արտանետումների կանխարգելման համակարգի ապահովում (3-րդ հոդված), հոսակորստի ստուգումների կանոնների սահմանում՝ 4-րդ եւ 6-րդ հոդվածներին համապատասխան, եւ 6-րդ հոդվածի համաձայն տվյալների վարման համակարգի ստեղծում
- Վերականգնման իրականացման ապահովում՝ համաձայն 8-րդ եւ 9-րդ հոդվածներով նախատեսված կանոնների
- Համապատասխան անձնակազմին եւ ընկերություններին ներկայացվող՝ վերապատրաստման եւ հավաստագրման ներպետական պահանջների սահմանում/համապատասխանեցում (10-րդ հոդված)
- Պիտակավորման համակարգի ստեղծում այն արտադրատեսակների եւ սարքավորումների համար, որոնք պարունակում են ֆտորացված ջերմոցային գազեր, կամ որոնց գործունեությունը կախված է այդ գազերից (12-րդ հոդված)
- Համապատասխան հատվածներից արտանետումների վերաբերյալ տվյալների ձեռքբերման համար հաշվետվություններ ներկայացնելու համակարգերի ստեղծում (19-րդ եւ 20-րդ հոդվածներ)
- Կատարման համակարգի ստեղծում (25-րդ հոդված)

Ժամանակացույց. թիվ 517/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 16-ի թիվ 1005/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ օգոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին

Կիրառվում են սույն կանոնակարգի հետեւյալ դրույթները՝

- Ներպետական օրենսդրության ընդունում եւ իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում
- Հսկման ենթակա նյութերի՝ բացառությամբ հատուկ կիրառությունների, եւ մինչեւ [2019 թվականի հունվարի 1-ը]՝ հիդրոքլորֆտորաձիաջրածինների (ՀՔՖԱ-ների) արտադրության արգելքի սահմանում (4-րդ հոդված)
- Հսկման ենթակա նյութերի արտադրության, շուկայահանման եւ օգտագործման եւ բացառություններ կազմող կիրառությունների (որպես հումք, տեխնոլոգիական ազդանյութեր, լաբորատոր եւ անալիտիկ գործունեության համար էական նշանակության կիրառություններ, հալոնների չափազանց անհրաժեշտ կիրառություններ) եւ առանձին շեղումների համար՝ ներառյալ արտակարգ իրավիճակներում մեթիլբրոմիդի կիրառությունները (III գլուխ)՝ պայմանների սահմանում
- Հսկման ենթակա նյութերի բացառություններ կազմող կիրառությունների համար ներմուծման եւ արտահանման լիցենզավորման համակարգի ստեղծում (IV գլուխ) եւ ձեռնարկությունների՝ հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտավորությունների սահմանում (26-րդ եւ 27-րդ հոդվածներ)
- Հսկման ենթակա օգտագործված նյութերը վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու) եւ ոչնչացնելու պարտավորությունների սահմանում (22-րդ հոդված)
- Հսկման ենթակա նյութերի հոսակորուստների դիտանցման եւ տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի սահմանում (23-րդ հոդված)

□

Ժամանակացույց. թիվ 1005/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում:

- Հսկման ենթակա նյութերի շուկայահանման եւ օգտագործման արգելքի սահմանում՝ բացառությամբ ռեգեներացված ՀՔՖԱ-ների, որոնք կարող են օգտագործվել որպես սառնագդակ մինչեւ 2030 թվականի հունվարի 1-ը (5-րդ եւ 11-րդ հոդվածներ)

Ժամանակացույց՝ թիվ 1005/2009 կանոնակարգի (ԵՀ) սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման մինչեւ 2030 թվականի հունվարի 1-ը:

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
V ՄԱՍԻ «ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ» 8-ՐԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 7-ի թիվ 2002/21/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի և ծառայությունների համար ընդհանուր իրավական կարգավորման դաշտի մասին (Շրջանակային հրահանգ)՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում ազգային կարգավորող մարմնի անկախության և վարչական իրավագործության ամրապնդում
- Նոր կարգավորիչ միջոցների համար հանրային խորհրդակցության ընթացակարգերի սահմանում
- Էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում ազգային կարգավորող մարմնի որոշումների դեմ բողոքարկման արդյունավետ մեխանիզմների ստեղծում
- Էլեկտրոնային հաղորդակցության հատվածում այն համապատասխան ապրանքների և ծառայությունների շուկաների որոշում, որոնք ենթակա են նախնական կարգավորման, և այդ շուկաների վերլուծություն՝ դրանցում շուկայում նշանակալից դիրքի (ՇՆԴ) առկայությունը որոշելու տեսանկյունից

Ժամանակացույց. թիվ 2002/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 7-ի 2002/20/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի ու ծառայությունների համար թույլտվությունների տրամադրման մասին (Թույլտվությունների տրամադրման մասին հրահանգ)՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Ընդհանուր թույլտվություններ նախատեսող եւ հատուկ, պատշաճ կերպով հիմնավորված դեպքերում անհատական լիցենզիաների անհրաժեշտությունը սահմանափակող կանոնակարգի իրականացում

Ժամանակացույց՝ իրականացման ժամկետը կորոշվի սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ Գործընկերության խորհրդի կողմից:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 7-ի 2002/19/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի և հարակից ենթակառուցվածքների հասանելիության և փոխկապակցման մասին (Հասանելիության վերաբերյալ հրահանգ)՝ փոփոխություններով

2002/21/ԵՀ հրահանգի համաձայն իրականացված շուկայի վերլուծության հիման վրա էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում Ազգային կարգավորող մարմինը այն օպերատորների համար, որոնք ճանաչվել են որպես համապատասխան շուկաներում նշանակալից դիրք (ՇՆԴ) ունեցողներ, համապատասխան կարգավորող պարտավորություններ է սահմանում հետևյալի առումով՝

- Կոնկրետ ցանցային ենթակառուցվածքների հասանելիություն և օգտագործում

- Գնային հսկողություն հասանելիության եւ փոխկապակցման վճարների նկատմամբ՝ ներառյալ ծախսերը հաշվի առնելու պարտավորությունները
- Թափանցիկություն, խտրականության բացառում եւ հաշվապահական առանձին հաշվառման վարում

Ժամանակացույց. 2002/19/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 7-ի 2002/22/ԵՀ հրահանգ՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի եւ ծառայությունների հետ կապված համընդհանուր ծառայության եւ ծառայությունից օգտվողների իրավունքների մասին (Համընդհանուր ծառայության մասին հրահանգ)՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետեւյալ դրույթները.

- Համընդհանուր ծառայության հետ կապված պարտավորությունների մասին (ՀԾՊ) կանոնակարգի իրականացում՝ ներառյալ ծախսերի հաշվարկման եւ ֆինանսավորման մեխանիզմների ստեղծումը
- Օգտվողների շահերի եւ իրավունքների նկատմամբ հարգանքի ապահովում՝ մասնավորապես հեռախոսահամարների տեղափոխելիություն եւ Արտակարգ իրավիճակների զանգերի ընդհանուր եվրոպական համար (112) ներդնելու միջոցով

Ժամանակացույց. 2002/22/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի հուլիսի 12-ի 2002/58/ԵՀ հրահանգ՝ անձնական տվյալների մշակման եւ էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում անձեռնմխելիության պաշտպանության մասին (Անձեռնմխելիության եւ էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին հրահանգ)՝ փոփոխություններով

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- Կանոնակարգի իրականացում՝ հիմնարար սկզբունքների եւ ազատությունների, եւ մասնավորապես անձեռնմխելիության իրավունքի պաշտպանությունն ապահովելու համար՝ էլեկտրոնային հաղորդակցության հատվածում անձնական տվյալների մշակման առումով, եւ նման տվյալների եւ էլեկտրոնային հաղորդակցության սարքավորումների եւ ծառայությունների ազատ տեղաշարժի ապահովում

Ժամանակացույց. 2002/58/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 7-ի թիվ 676/2002/ԵՀ որոշում՝ Եվրոպական համայնքում ռադիո հաճախականությունների տիրույթի ոլորտում քաղաքականության մասին

Կիրառվում են սույն Որոշման հետևյալ դրույթները.

- Տիրույթի ներդաշնակեցված հասանելիությունն ու արդյունավետ օգտագործումն ապահովող քաղաքականության եւ կանոնակարգի ընդունում

Ժամանակացույց. թիվ 676/2002/ԵՀ որոշման գործողությունից բխող միջոցները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Համացանցի ազատ հասանելիության վերաբերյալ միջոցներ սահմանող, «էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի եւ ծառայությունների վերաբերյալ համընդհանուր ծառայության եւ ծառայությունից օգտվողների իրավունքների մասին» 2002/22/ԵՀ հրահանգը եւ «Միության տարածքում հանրային սպասարկման բջջային հաղորդակցության ցանցերի ռոումինգ ծառայության մասին» թիվ 531/2012 կանոնակարգը (ԵՄ) փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2015 թվականի նոյեմբերի 25-ի 2015/2120 կանոնակարգ (ԵՄ)

Ժամանակացույց. 2015/2120 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի հունիսի 8-ի 2000/31/ԵՀ հրահանգ՝ Ներքին շուկայում տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայությունների, մասնավորապես՝ էլեկտրոնային առևտրի որոշ իրավական հայեցակետերի մասին (էլեկտրոնային առևտրի մասին հրահանգ)

Կիրառվում են սույն հրահանգի հետևյալ դրույթները.

- էլեկտրոնային առևտրի զարգացման ամրապնդում
- Տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայությունների միջսահմանային տրամադրման խոչընդոտների վերացում
- Տեղեկատվական հասարակությանը բնորոշ ծառայություններ մատուցողների իրավական ապահովության երաշխավորում
- Որպես միջնորդ հանդես եկող՝ ծառայություններ մատուցողների պատասխանատվության սահմանափակումների ներդաշնակեցում, երբ նրանք տրամադրում են պարզապես փոխանցման, շտեմելու կամ տեղեկատվության տեղաբաշխման ծառայություններ, դիտանցման ընդհանուր պարտավորության բացակայություն

Ժամանակացույց. 2000/31/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

1999/93/ԵՀ հրահանգը ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2014 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 910/2014 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ էլեկտրոնային նույնականացման և ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին

Թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) շրջանակներում տրաստային ծառայությունների հետ կապված կիրարկող ակտեր՝

- Որակավորված տրաստային ծառայությունների համար ԵՄ տրաստային նշանի ձեռքի հետ կապված մասնագրեր սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի մայիսի 22-ի 2015/806 կիրարկող կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 22-րդ հոդվածի 5-րդ կետի համաձայն տրաստային ցանկերին վերաբերող տեխնիկական մասնագրերը եւ ձեւաչափերը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի սեպտեմբերի 8-ի 2015/1505 կիրարկող որոշում (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 27-րդ հոդվածի 5-րդ կետին եւ 37-րդ հոդվածի 5-րդ կետի համաձայն պետական հատվածի մարմինների կողմից ճանաչման ենթակա՝ կատարելագործված էլեկտրոնային ստորագրությունների եւ կատարելագործված կնիքների ձեւաչափերին վերաբերող մասնագրերը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի սեպտեմբերի 8-ի 2015/1506 կիրարկող որոշում (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 30-րդ հոդվածի 3-րդ կետի եւ 39-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն ստորագրության եւ կնիքի ստեղծման որակավորված սարքերի անվտանգության գնահատման ստանդարտները սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2016 թվականի ապրիլի 25-ի 2016/650 կիրարկող որոշում (ԵՄ)
- Թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ)՝ էլեկտրոնային նույնականացման մասին գլխին վերաբերող կիրարկող ակտեր՝

- Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 12-րդ հոդվածի 7-րդ կետի համաձայն՝ էլեկտրոնային նույնականացման ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցության ընթացակարգային միջոցառումներ սահմանող Հանձնաժողովի 2015 թվականի փետրվարի 24-ի 2015/296 կիրարկող որոշում (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 12-րդ հոդվածի 8-րդ կետի համաձայն՝ փոխգործողության շրջանակի մասին» Հանձնաժողովի 2015 թվականի սեպտեմբերի 8-ի 2015/1501 կիրարկող կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 8-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն՝ էլեկտրոնային նույնականացման միջոցների հավաստիության հաստատման մակարդակների համար նվազագույն տեխնիկական մասնագրերը եւ ընթացակարգերը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի սեպտեմբերի 8-ի 2015/1502 կիրարկող կանոնակարգ (ԵՄ)
- «Էլեկտրոնային նույնականացման եւ ներքին շուկայում էլեկտրոնային գործարքների համար տրաստային ծառայությունների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 910/2014 կանոնակարգի (ԵՄ) 9-րդ հոդվածի 5-րդ կետի համաձայն ծանուցման հանգամանքները, ձեւաչափերը եւ ընթացակարգերը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2015 թվականի նոյեմբերի 3-ի 2015/1984 կիրարկող որոշում (ԵՄ)

<p>Ժամանակացույց՝ իրականացման ժամկետը կորոշվի սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ Գործընկերության խորհրդի կողմից:</p>
--

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
V ՄԱՍԻ «ՄՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ» 14-ՐԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետեյալ օրենսդրությանը:

Խորհրդի 1987 թվականի հունիսի 25-ի 87/357/ԵՏՀ հրահանգ՝ անդամ պետությունների օրենքների մոտարկման մասին, որոնք վերաբերում են այն արտադրատեսակներին, որոնք, թվացյալ լինելով այլ, քան իրականում կան, վտանգում են սպառողների առողջությունը կամ անվտանգությունը

Ժամանակացույց. 87/357/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1993 թվականի ապրիլի 5-ի 93/13/ԵՏՀ հրահանգ՝ սպառողական պայմանագրերի անարդար պայմանների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 93/13/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 1998 թվականի փետրվարի 16-ի 98/6/ԵՀ հրահանգ՝ սպառողներին առաջարկվող ապրանքների գնանշման մասով սպառողների պաշտպանության մասին

Ժամանակացույց. 98/6/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1999 թվականի մայիսի 25-ի 1999/44/ԵՀ հրահանգ՝ սպառողական ապրանքների վաճառքի որոշակի հայեցակետերի եւ տրամադրվող երաշխիքների մասին՝ փոփոխություններով

Ժամանակացույց. 1999/44/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2001 թվականի դեկտեմբերի 3-ի 2001/95/ԵՀ հրահանգ՝ արտադրանքի ընդհանուր անվտանգության մասին

Ժամանակացույց. 2001/95/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 90/619/ԵՏՀ հրահանգն ու 97/7/ԵՀ եւ 98/27/ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի սեպտեմբերի 23-ի 2002/65/ԵՀ հրահանգ՝ սպառողական ֆինանսական ծառայությունների հեռակա շուկայահանման մասին

Ժամանակացույց. 2002/65/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում, եւ 8 տարվա ընթացքում՝ միջսահմանային կարգով:

Խորհրդի 84/450/ԵՏՀ հրահանգը, Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 97/7/ԵՀ, 98/27/ԵՀ եւ 2002/65/ԵՀ հրահանգներն ու Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 2006/2004 կանոնակարգը (ԵՀ) փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2005 թվականի մայիսի 11-ի 2005/29/ԵՀ հրահանգ՝ ներքին շուկայում սպառողների նկատմամբ ձեռնարկությունների անարդար առեւտրային գործելակերպի մասին («Անարդար առեւտրային գործելակերպի մասին հրահանգ»)

Ժամանակացույց. 2005/29/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի դեկտեմբերի 12-ի 2006/114/ԵՀ հրահանգ՝ մոլորության մեջ գցող և համեմատական գովազդի վերաբերյալ

Ժամանակացույց. 2006/114/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի հոկտեմբերի 27-ի թիվ 2006/2004 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ սպառողների պաշտպանության մասին օրենքների կատարման համար պատասխանատու ներպետական մարմինների միջև համագործակցության մասին (Սպառողների պաշտպանության հարցերով համագործակցության մասին կանոնակարգ)

Ժամանակացույց. թիվ 2006/2004 կանոնակարգի (ԵՀ) դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 87/102/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի ապրիլի 23-ի թիվ 2008/48/ԵՀ հրահանգ՝ սպառողների համար վարկային պայմանագրերի մասին

Ժամանակացույց. 2008/48/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի հունվարի 14-ի 2008/122/ԵՀ հրահանգ տարածամկետ (ժամկետային հաջորդականությամբ) օգտագործվող արտադրանքին, երկարաժամկետ արձակուրդի արտադրանքին վերաբերող, վերավաճառքի և փոխանակման պայմանագրերի որոշ ասպեկտների հետ կապված սպառողների պաշտպանության մասին

Ժամանակացույց. 2008/122/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի ապրիլի 23-ի 2009/22/ԵՀ հրահանգ՝ սպառողների շահերի պաշտպանության համար պատժամիջոցներ

Ժամանակացույց. 2009/22/ԵՀ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 93/13/ԵՏՀ հրահանգը և Եվրոպական խորհրդարանի ու Խորհրդի 1999/44/ԵՀ հրահանգը փոփոխող և Խորհրդի 85/577/ԵՏՀ հրահանգը և Եվրոպական խորհրդարանի ու Խորհրդի 97/7/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 25-ի 2011/83/ԵՄ հրահանգ՝ սպառողների իրավունքների մասին

Ժամանակացույց. 2011/83/ԵՄ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Թիվ 2006/2004 կանոնակարգը (ԵՀ) և 2009/22/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2013 թվականի մայիսի 21-ի թիվ 524/2013 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ սպառողական վեճերի առցանց լուծման մասին (Սպառողական վեճերի առցանց լուծման մասին կանոնակարգ)

Ժամանակացույց. թիվ 524/2013 կանոնակարգի (ԵՄ) դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:

Թիվ 2006/2004 կանոնակարգը (ԵՀ) եւ 2009/22/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2013 թվականի մայիսի 21-ի 2013/11/ԵՄ հրահանգ՝ սպառողական վեճերի լուծման այլընտրանքային մեխանիզմների մասին՝ (Սպառողական վեճերի առցանց լուծման մասին հրահանգ)

Ժամանակացույց. 2013/11/ԵՄ հրահանգի դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Հանձնաժողովի 2013 թվականի հունիսի 11-ի առաջարկությունը՝ անդամ պետություններում Միության օրենքով վերապահվող իրավունքների խախտումների վերաբերյալ կոլեկտիվ իրավական պաշտպանության՝ դատական արգելք պարունակող եւ փոխհատուցման մեխանիզմների ընդհանուր սկզբունքների մասին (2013/396/ԵՄ)

Ժամանակացույց. 2013/396/ԵՄ առաջարկությունը ենթակա է կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի թիվ 2006/2004 կանոնակարգը (ԵՀ) եւ 2011/83/ԵՄ հրահանգը փոփոխող եւ Խորհրդի 90/314/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2015 թվականի նոյեմբերի 25-ի 2015/2302 հրահանգ (ԵՄ)՝ փաթեթային ճամփորդությունների եւ առնչվող ճանապարհորդական միջոցառումների մասին

Ժամանակացույց. 2015/2302 հրահանգի (ԵՄ) դրույթները, այդ թվում՝ դրա կիրարկող ակտերը, ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ VII

«ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՅԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
V ՄԱՍԻ «ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ՀԱՎԱՍԱՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» 15-ՐԴ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետներում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը եւ միջազգային փաստաթղթերին:

Աշխատանքային իրավունք

Խորհրդի 1991 թվականի հոկտեմբերի 14-ի 91/533/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատանքային պայմանագրի կամ աշխատանքային հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվող պայմանների մասին աշխատողներին տեղեկացնելու՝ գործատուի պարտավորության մասին

Ժամանակացույց. 91/533/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1999 թվականի հունիսի 28-ի 1999/70/ԵՀ հրահանգ՝ ԵԱՄԿ-ի, ԵԱԳԿՄ-ի եւ ՀՄՁԵԿ-ի կողմից կնքված՝ սահմանված ժամկետով աշխատանքի վերաբերյալ շրջանակային համաձայնագրի մասին

Ժամանակացույց. 1999/70/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1997 թվականի դեկտեմբերի 15-ի 97/81/ԵՀ հրահանգ՝ ԵԱԳԿՄ-ի, ՀՄԳՁԵԿ-ի եւ ԵԱՄԿ-ի կողմից կնքված՝ ոչ լրիվ աշխատաժամանակով աշխատանքի վերաբերյալ շրջանակային համաձայնագրի մասին՝ Հավելված. Ոչ լրիվ աշխատաժամանակով աշխատանքի վերաբերյալ շրջանակային համաձայնագիր

Ժամանակացույց. 97/81/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Որոշակի ժամկետով կամ ժամանակավոր աշխատանքային հարաբերությունների մեջ գտնվող աշխատողների՝ աշխատավայրում անվտանգության եւ առողջության հետ կապված բարելավումների խրախուսմանն ուղղված միջոցառումները լրացնող՝ Խորհրդի 1991 թվականի հունիսի 25-ի 91/383/ԵՏՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 91/383/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1998 թվականի հուլիսի 20-ի 98/59/ԵՀ հրահանգ՝ հաստիքների կոլեկտիվ կրճատմանը վերաբերող՝ անդամ պետությունների օրենքների մոտարկման մասին

Ժամանակացույց. 98/59/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 2001 թվականի մարտի 12-ի 2001/23/ԵՀ հրահանգ՝ կազմակերպությունների, ձեռնարկությունների կամ դրանց մի մասի փոխանցման դեպքում աշխատողների իրավունքների երաշխավորմանը վերաբերող՝ անդամ պետությունների օրենքների մոտարկման մասին

Ժամանակացույց. 2001/23/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական համայնքում աշխատողներին տեղեկատվություն տրամադրելու եւ խորհրդատվության ընդհանուր շրջանակ հաստատող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի մարտի 11-ի 2002/14/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2002/14/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի նոյեմբերի 4-ի 2003/88/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատաժամանակի կազմակերպման որոշ հայեցակետերի մասին

Ժամանակացույց. 2003/88/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում:

Խտրականության բացառում և կանանց և տղամարդկանց հավասարություն

Անկախ ռասայական և էթնիկական ծագումից՝ անձանց նկատմամբ հավասար վերաբերմունքի սկզբունքը կիրարկող՝ Խորհրդի 2000 թվականի հունիսի 29-ի 2000/43/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2000/43/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Աշխատանքում և մասնագիտության մեջ հավասար վերաբերմունք ապահովելու համար ընդհանուր հիմքեր սահմանող՝ Խորհրդի 2000 թվականի նոյեմբերի 27-ի 2007/78/ԵՀ հրահանգ

Ժամանակացույց. 2007/78/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի հուլիսի 5-ի 2006/54/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատանքի և զբաղվածության հետ կապված հարցերում հավասար հնարավորությունների և տղամարդկանց ու կանանց նկատմամբ հավասար վերաբերմունքի սկզբունքը կիրարկելու մասին

Ժամանակացույց. 2006/54/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 2004 թվականի դեկտեմբերի 13-ի 2004/113/ԵՀ հրահանգ՝ ապրանքների մատակարարման եւ ծառայությունների մատուցման եւ դրանց հասանելիության հարցում կանանց եւ տղամարդկանց նկատմամբ հավասար վերաբերմունքի սկզբունքի կիրարկման մասին

Ժամանակացույց. 2004/113/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1992 թվականի հոկտեմբերի 19-ի 92/85/ԵՏՀ հրահանգ՝ հղի աշխատողների եւ վերջերս ծննդաբերած կամ կրծքով կերակրող աշխատողների անվտանգության եւ առողջության բարելավմանն ուղղված միջոցների ներմուծման մասին (տասներորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Ժամանակացույց. 92/85/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

Խորհրդի 1978 թվականի դեկտեմբերի 19-ի 79/7/ԵՏՀ հրահանգ՝ սոցիալական ապահովության հարցերում տղամարդկանց եւ կանանց նկատմամբ հավասար վերաբերմունքի սկզբունքի աստիճանական կիրարկման մասին

Ժամանակացույց. 79/7/ԵՏՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում:

Աշխատավայրում առողջություն եւ անվտանգություն

Խորհրդի 1989 թվականի հունիսի 12-ի 89/391/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում աշխատողների անվտանգության ու առողջության բարելավմանն ուղղված միջոցառումների ներմուծման մասին

Խորհրդի 1989 թվականի նոյեմբերի 30-ի 89/654/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում անվտանգության եւ առողջության նվազագույն պահանջների մասին (առաջին առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 16-ի 2009/104/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում աշխատողների կողմից աշխատանքային սարքավորումների օգտագործման՝ անվտանգության եւ առողջության նվազագույն պահանջների մասին (երկրորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)՝ փոփոխություններով

Խորհրդի 1989 թվականի նոյեմբերի 30-ի 89/656/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում աշխատողների կողմից անհատական պաշտպանական միջոցների օգտագործման համար առողջության եւ անվտանգության վերաբերյալ նվազագույն պահանջների մասին (երրորդ առանձին հրահանգ՝ Խորհրդի 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1992 թվականի հունիսի 24-ի 92/57/ԵՏՀ հրահանգ՝ ժամանակավոր կամ շարժական շինարարական հարթակներում աշխատողների անվտանգության եւ առողջության ապահովման նվազագույն պահանջների իրականացման մասին (ութերորդ անհատական հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 30-ի 2009/148/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում ասբեստի ներգործությանն առնչվող ռիսկերից աշխատողներին պաշտպանելու մասին

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 29-ի 2004/37/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում քաղցկեղածին կամ մուտագեն նյութերի ազդեցությանը ենթարկվելու հետ կապված վտանգներից աշխատողներին պաշտպանելու մասին (վեցերորդ առանձին հրահանգ՝ Խորհրդի 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2000 թվականի սեպտեմբերի 18-ի 2000/54/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում կենսաբանական նյութերի հետ շփմանն առնչվող վտանգներից աշխատողներին պաշտպանելու մասին (յոթերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1990 թվականի մայիսի 29-ի 90/270/ԵՏՀ հրահանգ՝ էկրանային արտապատկերման սարքավորումներով աշխատանքի՝ առողջության եւ անվտանգության նվազագույն պահանջների մասին (հինգերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1992 թվականի հունիսի 24-ի 92/58/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում անվտանգության եւ (կամ) առողջության վերաբերյալ ցուցանակների տեղադրման նվազագույն պահանջների մասին (իններորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1992 թվականի նոյեմբերի 3-ի 92/91/ԵՏՀ հրահանգ՝ հորատման միջոցով հանքարդյունահանող արդյունաբերությունում աշխատողների անվտանգության եւ առողջության պահպանման բարելավման համար նվազագույն պահանջների մասին (տասնմեկերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1992 թվականի դեկտեմբերի 3-ի 92/104/ԵՏՀ հրահանգ՝ վերգետնյա եւ ստորգետնյա հանքարդյունահանման արդյունաբերությունների աշխատողների անվտանգության ու առողջության պաշտպանության բարելավման համար նվազագույն պահանջների մասին (տասներկուերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1998 թվականի ապրիլի 7-ի 98/24/ԵՀ հրահանգ՝ աշխատավայրում քիմիական նյութերի հետ շփման հետեւանքով առաջացող ռիսկերից աշխատողների առողջության եւ անվտանգության պաշտպանության մասին (տասնչորսերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 1999 թվականի դեկտեմբերի 16-ի 1999/92/ԵՀ հրահանգ՝ պայթունավտանգ միջավայրից առաջացող պոտենցիալ վտանգի ենթարկվող աշխատողների անվտանգության ու առողջության պահպանության բարելավման նվազագույն պահանջների մասին (տասնհինգերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2002 թվականի հունիսի 25-ի 2002/44/ԵՀ հրահանգ՝ ֆիզիկական գործոններից (թրթռում) առաջացող ռիսկերին ենթարկվող աշխատողների առողջության ու անվտանգության նվազագույն պահանջների մասին (տասնվեցերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2003 թվականի փետրվարի 6-ի 2003/10/ԵՀ հրահանգ՝ ֆիզիկական գործոններից (աղմուկից) առաջացող ռիսկերին ենթարկվող աշխատողների առողջության ու անվտանգության նվազագույն պահանջների մասին (տասնյոթերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2006 թվականի ապրիլի 5-ի 2006/25/ԵՀ հրահանգ՝ ֆիզիկական գործոններից (արհեստական օպտիկական ճառագայթում) առաջացող վտանգներին ենթարկվող աշխատողների առողջության ու անվտանգության նվազագույն պահանջների մասին (19-րդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1993 թվականի նոյեմբերի 23-ի 93/103/ԵՀ հրահանգ՝ ձկնորսական նավերի վրա իրականացվող աշխատանքների մասով աշխատողների անվտանգության եւ առողջության նվազագույն պահանջների մասին (տասներեքերորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 1992 թվականի մարտի 31-ի 92/29/ԵՏՀ հրահանգ՝ նավերի վրա բժշկական սպասարկումը բարելավելու նպատակով անվտանգության եւ առողջության նվազագույն պահանջների մասին

Խորհրդի 1990 թվականի մայիսի 29-ի 90/269/ԵՏՀ հրահանգ՝ աշխատողների համար մասնավորապես մեջքի վնասվածք ստանալու ռիսկի առկայության դեպքում ձեռքով բեռների տեղափոխման ժամանակ առողջության պահպանման եւ անվտանգության ապահովման նվազագույն պահանջների մասին (չորրորդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Աշխատավայրում քիմիական, ֆիզիկական եւ կենսաբանական ազդակների ներգործության ռիսկից աշխատողների պաշտպանության վերաբերյալ՝ Խորհրդի 80/1107/ԵՏՀ հրահանգն իրականացնելու միջոցով ինդիկատիվ սահմանային թույլատրելի արժեքներ սահմանող՝ Հանձնաժողովի 1991 թվականի մայիսի 29-ի 91/322/ԵՏՀ հրահանգ

Աշխատավայրում քիմիական ազդանյութերի հետ կապված ռիսկերից աշխատողների առողջության եւ անվտանգության պաշտպանության մասին Խորհրդի 98/24/ԵՀ հրահանգի իրականացման շրջանակներում աշխատավայրում ազդեցության ենթարկվելու թույլատրելի սահմանային ինդիկատիվ արժեքների առաջին ցանկը սահմանող՝ Հանձնաժողովի 2000 թվականի հունիսի 8-ի 2000/39/ԵՀ հրահանգ

Խորհրդի 98/24/ԵՀ հրահանգի իրականացման նպատակով աշխատավայրում ազդեցության ենթարկվելու թույլատրելի սահմանային ինդիկատիվ արժեքների երկրորդ ցանկը սահմանող եւ 91/322/ԵՏՀ ու 2000/39/ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2006 թվականի փետրվարի 7-ի 2006/15/ԵՀ հրահանգ

Խորհրդի 98/24/ԵՀ հրահանգի իրականացման նպատակով աշխատավայրում ազդեցության ենթարկվելու թույլատրելի սահմանային ինդիկատիվ արժեքների երրորդ ցանկը սահմանող եւ Հանձնաժողովի 2000/39/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Հանձնաժողովի 2009 թվականի դեկտեմբերի 17-ի 2009/161/ԵՄ հրահանգ

ՀԱՀԱԵԱ-ի եւ ՀՕՄԵՖ-ի կողմից ընդունված՝ Հիվանդանոցներում եւ առողջապահության համակարգում սուր գործիքներից ստացված վնասվածքների կանխման վերաբերյալ շրջանակային համաձայնագիրն իրականացնող՝ Խորհրդի 2010 թվականի մայիսի 10-ի 2010/32/ ԵՄ հրահանգ

2004/40/ԵՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2013 թվականի հունիսի 26-ի 2013/35/ԵՄ հրահանգ՝ ֆիզիկական գործունեւրից (էլեկտրամագնիսական դաշտերից) առաջացող ռիսկերին ենթարկվող աշխատողների առողջության ու անվտանգության նվազագույն պահանջների մասին (20-րդ առանձին հրահանգ՝ 89/391/ԵՏՀ հրահանգի 16(1) հոդվածի իմաստով)

Խորհրդի 92/58/ԵՏՀ, 92/85/ԵՏՀ, 94/33/ԵՀ, 98/24/ԵՀ հրահանգները եւ Եվրոպական խորհրդարանի ու Խորհրդի 2004/37/ԵՀ հրահանգը փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 26-ի 2014/27/ԵՄ հրահանգ՝ դրանք «Նյութերի եւ խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման եւ փաթեթավորման մասին» թիվ 1272/2008 կանոնակարգին (ԵՀ) մոտարկելու նպատակով

Ժամանակացույց. «Աշխատավայրում առողջությանը եւ անվտանգությանը» վերաբերող բոլոր վերոհիշյալ հրահանգների իրականացման ժամկետը կորոշվի սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ Գործընկերության խորհրդի կողմից:

Աշխատանքային իրավունք

- Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2008/94/ԵՀ, 2009/38/ԵՀ եւ 2002/14/ԵՀ հրահանգները եւ Խորհրդի 98/59/ԵՀ ու 2001/23/ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2015 թվականի հոկտեմբերի 6-ի 2015/1794 հրահանգ (ԵՄ)՝ նավաստիների մասով (փոխատեղման ժամանակահատվածը՝ մինչեւ 2017 թվականի հոկտեմբերի 10-ը)

- Բեռնանավերի եվրոպական միության (ԲԵՄ-ի), Նավագույքապետերի եվրոպական կազմակերպության (ՆԵԿ-ի) եւ Տրանսպորտի ոլորտում աշխատողների եվրոպական ֆեդերացիայի (ՏԱԵՖ-ի) կողմից կնքված՝ ներքին ջրուղիներով փոխադրումների ոլորտում աշխատաժամանակի կազմակերպման որոշ հայեցակետերի վերաբերյալ Եվրոպական համաձայնագիրն իրականացնող՝ Խորհրդի 2014 թվականի դեկտեմբերի 19-ի 2014/112/ԵՄ հրահանգ (փոխատեղման ժամանակահատվածը՝ մինչև 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ը)
- «Աշխատավայրում երիտասարդ աշխատողների պաշտպանության մասին» Խորհրդի 1994 թվականի հունիսի 22-ի 94/33/ԵՀ հրահանգը սկզբնական փաթեթում ընդգրկված չէ

Ժամանակացույց. 2015/1794 (ԵՄ) եւ 2014/112/ԵՄ հրահանգների դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄ

1. Սույն Հավելվածը կազմված է յոթ հավելվածներից, որոնցում ներկայացվում են Եվրոպական միության եւ Հայաստանի Հանրապետության՝ ծառայությունների առևտրի եւ հիմնադրման վերաբերյալ հանձնառություններն ու վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի VI մասի 5-րդ գլխին համապատասխան:

2. Ինչ վերաբերում է Եվրոպական միությանը՝
  - a) VIII-A հավելվածը պարունակում է Եվրոպական միության՝ հիմնադրման վերաբերյալ վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածին համապատասխան.

  - b) VIII-B հավելվածը պարունակում է Եվրոպական միության՝ միջսահմանային ծառայությունների վերաբերյալ հանձնառությունների ցանկը՝ սույն Համաձայնագրի 151-րդ հոդվածին համապատասխան.

  - c) VIII-C հավելվածը պարունակում է Եվրոպական միության՝ հիմնական աշխատակիցների, վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների եւ առևտրային ներկայացուցիչների վերաբերյալ վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի 154-րդ եւ 155-րդ հոդվածներին համապատասխան. եւ

  - d) VIII-D հավելվածը պարունակում է Եվրոպական միության՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների եւ անկախ մասնագետների վերաբերյալ վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածներին համապատասխան:

3. Ինչ վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետությանը՝
- a) VIII-E հավելվածը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետության՝ հիմնադրման վերաբերյալ վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածին համապատասխան.
  - b) VIII-F հավելվածը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետության՝ միջսահմանային ծառայությունների վերաբերյալ հանձնառությունների ցանկը՝ սույն Համաձայնագրի 151-րդ հոդվածին համապատասխան. եւ
  - c) VIII-G հավելվածը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետության՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների եւ անկախ մասնագետների վերաբերյալ վերապահումները՝ սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածներին համապատասխան:
4. 2-րդ եւ 3-րդ պարբերություններում նշված հավելվածները կազմում են սույն հավելվածի անբաժանելի մասը:
5. Սույն Համաձայնագրի VI մասի 5-րդ գլխով նախատեսված եզրույթների սահմանումները կիրառվում են նաեւ սույն հավելվածի նկատմամբ:
6. Առանձին ոլորտներն ու ենթաոլորտները նույնականացնելիս՝
- a) «ՀԱԴ» նշանակում է Հիմնական ապրանքների դասակարգում, ինչպես սահմանված է Միավորված ազգերի կազմակերպության վիճակագրական բյուրոյի վիճակագրական փաստաթղթերում, շարք M, թիվ 77, *ՀԱԺԴ (Հիմնական ապրանքների ժամանակավոր դասակարգում)*, 1991 թվական, եւ
  - b) «ՀԱԴ տարբերակ 1.0» նշանակում է Հիմնական ապրանքների դասակարգում, ինչպես սահմանված է Միավորված ազգերի կազմակերպության վիճակագրական բյուրոյի վիճակագրական փաստաթղթերում, շարք M, թիվ 77, *ՀԱԺԴ տարբերակ 1.0* (Հիմնական ապրանքների ժամանակավոր դասակարգում), 1998 թվական:

7. Եվրոպական միության եւ դրա անդամ պետությունների համար VIII-A, VIII-B, VIII-C եւ VIII-D հավելվածներում կիրառվում են հետևյալ հապավումները՝

EU	Եվրոպական միություն, ներառյալ՝ դրա բոլոր անդամ պետությունները
AT	Ավստրիա
BE	Բելգիա
BG	Բուլղարիա
CY	Կիպրոս
CZ	Չեխիայի Հանրապետություն
DE	Գերմանիա
DK	Դանիա
EE	Էստոնիա
EL	Հունաստան
ES	Իսպանիա
FI	Ֆինլանդիա
FR	Ֆրանսիա
HR	Խորվաթիա
HU	Հունգարիա
IE	Իռլանդիա
IT	Իտալիա
LT	Լիտվա
LU	Լյուքսեմբուրգ
LV	Լատվիա
MT	Մալթա
NL	Նիդեռլանդներ

PL	Լեհաստան
PT	Պորտուգալիա
RO	Ռումինիա
SE	Շվեդիա
SI	Սլովենիա
SK	Սլովակիայի Հանրապետություն
UK	Միացյալ Թագավորություն

8. Հայաստանի Հանրապետության համար VIII-E, VIII-F եւ VIII-G հավելվածներում կիրառվում է հետևյալ հապավումը՝

AR   Հայաստանի Հանրապետություն

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄՆԵՐԸ

1. Ստորև ներկայացված ցանկը ներառում է տնտեսական գործունեության այն տեսակները, որոնց դեպքում Եվրոպական միությունը ազգային ռեժիմի կամ առավել բարենպաստության ռեժիմի վերաբերյալ վերապահումները, սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն, կիրառում է Հայաստանի Հանրապետության հիմնադրումների եւ ձեռնարկատերերի նկատմամբ:

Ցանկը բաղկացած է հետևյալ տարրերից՝

- a) բոլոր ոլորտների կամ ենթաոլորտների նկատմամբ կիրառվող հորիզոնական վերապահումների ցանկ, եւ
- b) համապատասխան ոլորտը կամ ենթաոլորտը մատնանշող, ոլորտին կամ ենթաոլորտին բնորոշ վերապահումների ցանկ՝ կիրառվող վերապահումների հետ մեկտեղ:

Չազատականացված (սահմանափակումներով) գործունեությանը համապատասխանող վերապահումն արտահայտվում է հետևյալ կերպ՝ «Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան»:

Երբ «a» կամ «b» կետերում նշված վերապահումը ներառում է միայն անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումներ, դրանցում չնշված անդամ պետությունները համապատասխան ոլորտում առանց վերապահումների ստանձնում են սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության մեջ նշված պարտավորությունները: Տվյալ ոլորտում անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումների բացակայությունը չի հակասում հորիզոնական վերապահումներին կամ ԵՄ-ում տարածված այն ոլորտային վերապահումներին, որոնք կարող են կիրառվել:

2. Սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմերի կողմից հատկացված սուբսիդավորմանն առնչվող միջոցները:
3. Ստորեւ ներկայացված ցանկից բխող իրավունքները եւ պարտավորություններն անմիջականորեն ուժի մեջ չեն մտնում, եւ ուստի դրանցով ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց ուղղակիորեն իրավունքներ չեն վերապահվում:
4. Սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածին համապատասխան՝ ոչ խտրական պահանջները, ինչպիսիք են համապատասխան տարածքում գործող բոլոր ծառայություն մատուցողների նկատմամբ առանց քաղաքացիության, բնակության վայրի կամ համարժեք չափորոշիչի հիմքով տարբերակման կիրառվող լիցենզիաներ կամ թույլտվություններ ձեռք բերելու իրավական ձեւին կամ պարտավորությանն առնչվող պահանջները, սույն հավելվածում թվարկված չեն, քանի որ դրանք չեն հակասում սույն Համաձայնագրին:
5. Եթե Եվրոպական միությունը պահպանում է այնպիսի վերապահում, որով, որպես իր տարածքում ծառայության մատուցման պայման, պահանջվում է, որ ծառայություն մատուցողը լինի իր տարածքի քաղաքացի, մշտական ռեզիդենտ կամ ռեզիդենտ, ապա VIII-B հավելվածի հանձնառությունների ցանկում թվարկված վերապահումը կամ VIII-C եւ VIII-D հավելվածներում թվարկված վերապահումները գործում են որպես սույն հավելվածով նախատեսված հիմնադրման մասով վերապահում այնքանով, որքանով դա կիրառելի է:
6. Առավել հստակության ապահովման տեսանկյունից ազգային ռեժիմ տրամադրելու պարտավորությունը Եվրոպական միության համար չի առաջացնում մեկ անդամ պետությունում մեկ այլ անդամ պետության քաղաքացիների եւ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող ռեժիմը մյուս Կողմի քաղաքացիների կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառելու պարտավորություն՝ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի կամ այդ Պայմանագրի համաձայն ընդունված որեւէ այլ միջոցի, ներառյալ անդամ պետությունում դրանց կատարմանը համաձայն: Այդպիսի ազգային ռեժիմ տրամադրվում է միայն մեկ այլ անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան հիմնադրված եւ այդ պետությունում իրավաբանական հասցե, կենտրոնական կառավարման մարմիններ կամ հիմնական գործունեության իրականացման վայր ունեցող՝ մյուս Կողմի իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ ԵՄ-ում հիմնադրված եւ մյուս Կողմի քաղաքացիների սեփականության կամ կառավարման տակ գտնվող իրավաբանական անձանց:

Հորիզոնական վերապահումներ

Կոմունալ ծառայություններ

EU. Պետական կամ տեղական մակարդակով կոմունալ ծառայություններ համարվող տնտեսական գործունեության վրա կարող են տարածվել պետական մենաշնորհները կամ մասնավոր օպերատորներին շնորհված բացառիկ իրավունքները¹:

Հիմնադրման տեսակները

EU. Եվրոպական միության անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան ձեւավորված եւ Միությունում իրենց իրավաբանական հասցեն, կենտրոնական կառավարման մարմինները կամ հիմնական գործունեության իրականացման վայրն ունեցող (Հայաստանի ընկերությունների) դուստր ընկերությունների մասով տրամադրված ռեժիմը չի տարածվում Հայաստանի ընկերությունների կողմից Եվրոպական միության անդամ պետություններում հիմնադրված մասնաձյուղերի կամ գործակալությունների վրա²: Այնուամենայնիվ, դա չի խոչընդոտում անդամ պետությանն այդ ռեժիմը տարածելու մեկ այլ անդամ պետությունում երրորդ երկրի ընկերության կամ ֆիրմայի կողմից հիմնադրված մասնաձյուղերի կամ գործակալությունների վրա՝ կապված առաջին անդամ պետության տարածքում դրանց գործունեության հետ, եթե նման տարածումը ԵՄ օրենսդրությամբ ուղղակիորեն չի արգելվում:

---

¹ Կոմունալ ծառայություններ առկա են այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են հարակից գիտատեխնիկական խորհրդատվական ծառայությունները, հասարակական եւ հումանիտար գիտությունների ոլորտում գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայությունները, տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայությունները, շրջակա միջավայրի հետ կապված ծառայությունները, առողջապահական ծառայությունները, տրանսպորտային ծառայությունները եւ փոխադրման բոլոր տեսակների դեպքում տրամադրվող օժանդակ ծառայությունները: Այդպիսի ծառայությունների մասով բացառիկ իրավունքները հաճախ շնորհվում են մասնավոր օպերատորներին, օրինակ՝ պետական մարմինների կողմից տրամադրված կոնցեսիաներ ունեցող օպերատորներին, որոնց վրա տարածվում են ծառայությունների հետ կապված հատուկ պարտավորություններ: Հաշվի առնելով, որ կոմունալ ծառայություններ հաճախ առկա են լինում նաեւ ենթակենտրոնական մակարդակում, ոլորտին հատուկ մանրամասն եւ սպառիչ ժամանակացույցը գործնականում կիրառելի չէ: Այդ վերապահումը չի կիրառվում հեռահաղորդակցության եւ համակարգչային ու հարակից ծառայությունների դեպքում:

² ԵՄԳ պայմանագրի 54-րդ հոդվածին համապատասխան՝ այս սուբսիդիաները համարվում են Եվրոպական միության իրավաբանական անձինք: Այնքանով, որքանով նրանք շարունակական եւ արդյունավետ կապ ունեն Եվրոպական միության տնտեսության հետ, նրանք համարվում են ներքին շուկայի շահառուներ, ինչը, ի թիվս այլնի, ներառում է Եվրոպական միության բոլոր անդամ պետություններում ծառայություններ հիմնադրելու եւ մատուցելու ազատությունը:

EU. Նվազ բարենպաստ ռեժիմ կարող է տրամադրվել անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան ձեւավորված (երրորդ երկրի ընկերությունների) դուստր ընկերություններին, որոնք ունեն միայն իրավաբանական հասցե Եվրոպական միության տարածքում, եթե չի պարզվում, որ դրանք արդյունավետ եւ շարունակական կապ են պահպանում անդամ պետություններից որեւէ մեկի տնտեսության հետ:

AT. Իրավաբանական անձանց մասնաճյուղերի գլխավոր տնօրենները պետք է լինեն Ավստրիայի ռեզիդենտներ. Ավստրիայի «Առետրի մասին» օրենքին հետեւելու համար իրավաբանական անձի կամ մասնաճյուղի ներսում պատասխանատու ֆիզիկական անձինք պետք է մշտական բնակություն ունենան Ավստրիայում:

BG. Օտարերկրյա ծառայություն մատուցողների, այդ թվում՝ համատեղ ձեռնարկությունների հիմնադրումը կարող է իրականացվել միայն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կամ առնվազն երկու բաժնետեր ունեցող բաժնետիրական ընկերության ձեւով: Մասնաճյուղերի հիմնադրման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն: Ներկայացուցչությունները պետք է գրանցվեն Բուլղարիայի առետրաարդյունաբերական պալատում եւ չեն կարող զբաղվել տնտեսական գործունեությամբ:

EE. Կառավարման խորհրդի անդամների առնվազն կեսի բնակության վայրը պետք է լինի Եվրոպական միությունը: Օտարերկրյա ընկերությունը մասնաճյուղի մասով նշանակում է տնօրեն կամ տնօրեններ: Մասնաճյուղի տնօրենը պետք է լինի գործունակ ֆիզիկական անձ: Մասնաճյուղի տնօրեններից առնվազն մեկի բնակության վայրը պետք է լինի Էստոնիայում, Եվրոպական տնտեսական տարածքի անդամ պետությունում կամ Շվեյցարիայում:

FI. Որպես անհատ ձեռնարկատեր առետրային գործունեություն իրականացնող օտարերկրացին եւ լիակատար ընկերակցության մասնակիցների կամ վստահության վրա հիմնված ընկերակցության լիակատար ընկերների առնվազն կեսը պետք է լինի ԵՏՏ մշտական ռեզիդենտ: Բոլոր ոլորտների դեպքում ԵՏՏ-ում բնակության վայր ունենալու պահանջը ներկայացվում է տնօրենների խորհրդի սովորական անդամներին եւ անդամների տեղակալների առնվազն կեսին ու գլխավոր տնօրենին, թեւ որոշ ընկերությունների դեպքում կարող են բացառություններ արվել: Եթե հայաստանյան կազմակերպությունը մտադիր է Ֆինլանդիայում մասնաճյուղ հիմնադրելու միջոցով բիզնես կամ առետրային գործունեություն ծավալել, ապա պահանջվում է առետուր իրականացնելու թույլտվություն:

FR. Արդյունաբերական, առևտրային կամ արհեստագործական գործունեության մասով գլխավոր տնօրենը բնակության թույլտվություն չունենալու դեպքում պետք է ունենա հատուկ թույլտվություն:

HU. Պետությանը պատկանող գույքի ձեռքբերման համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

IT. Արդյունաբերական, առևտրային կամ արհեստագործական գործունեության հասանելիության համար կարող է պահանջվել բնակության թույլտվություն:

PL. Ներկայացուցչության գործառնությունների շրջանակը կարող է ընդգրկել միայն ներկայացուցչության կողմից ներկայացվող օտարերկրյա մայր ընկերության գովազդը եւ առաջխաղացումը: Կիրառելի է բոլոր ոլորտների դեպքում՝ բացառությամբ իրավաբանական ծառայությունների եւ առողջապահական ստորաբաժանումների կողմից մատուցվող ծառայությունների: Հայաստանյան ներդրողները կարող են նախաձեռնել եւ վարել տնտեսական գործունեություն միայն վստահության վրա հիմնված ընկերակցության, սահմանափակ բաժնետիրական ընկերակցության, սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության եւ բաժնետիրական ընկերության ձեռով (իրավաբանական ծառայությունների դեպքում՝ միայն գրանցված ընկերակցության եւ վստահության վրա հիմնված ընկերակցության ձեռով):

RO. Վարչական խորհրդի միանձնյա կառավարիչը կամ նախագահը, ինչպես նաեւ առևտրային ընկերությունների կառավարիչների ընդհանուր թվի կեսը պետք է լինեն Ռումինիայի քաղաքացիներ, եթե ընկերության պայմանագրով կամ կանոնադրություններով այլ բան ամրագրված չէ: Առևտրային ընկերությունների աուդիտորների եւ նրանց տեղակալների մեծամասնությունը պետք է լինի Ռումինիայի քաղաքացի:

SE. Օտարերկրյա ընկերությունը, որը Շվեդիայում իրավաբանական անձ չի հիմնադրել կամ զբաղվում է բիզնես գործունեությամբ առևտրային ներկայացուցչի միջոցով, իր առևտրային գործառնություններն իրականացնում է Շվեդիայում գրանցված մասնաճյուղի միջոցով՝ անկախ կառավարմամբ եւ առանձին հաշիվներով: Մասնաճյուղի գլխավոր տնօրենը եւ նշանակվելու դեպքում՝ գլխավոր տնօրենի տեղակալը պետք է բնակության վայր ունենան ԵՏՏ-ում: Այն ֆիզիկական անձը, որը ԵՏՏ ռեզիդենտ չէ եւ Շվեդիայում իրականացնում է առևտրային գործառնություններ, նշանակում եւ գրանցում է Շվեդիայում գործառնությունների համար պատասխանատու ռեզիդենտ ներկայացուցչի: Շվեդիայում իրականացվող գործառնությունների համար պետք է վարել առանձին հաշիվներ: Իրավասու մարմինը կարող է առանձին դեպքերում բացառություն շնորհել՝ կապված մասնաճյուղի եւ բնակության վայրի մասով պահանջների հետ: ԵՏՏ-ից դուրս գտնվող ընկերության կամ դրանից դուրս բնակվող ֆիզիկական անձի կողմից իրականացվող՝ մեկ տարուց պակաս տևողությամբ շինարարական նախագծերն ազատվում են մասնաճյուղ հիմնադրելու կամ ռեզիդենտ ներկայացուցիչ նշանակելու պահանջից: Ընկերակցությունը կարող է հիմնադիր լինել միայն այն դեպքում, երբ անսահմանափակ անձնական պատասխանատվությամբ բոլոր սեփականատերերը ԵՏՏ ռեզիդենտներ են: ԵՏՏ-ից դուրս գտնվող հիմնադիրները կարող են դիմել իրավասու մարմնից թույլտվություն ստանալու համար: Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների եւ կոոպերատիվ տնտեսական միավորումների դեպքում տնօրենների խորհրդի անդամների առնվազն 50 %-ը, գլխավոր տնօրենը, գլխավոր տնօրենի տեղակալը, խորհրդի անդամների տեղակալները եւ ընկերության անունից ստորագրելու թույլտվություն ունեցող անձանցից առնվազն մեկը, առկայության դեպքում, պետք է բնակության վայր ունենան ԵՏՏ-ում: Իրավասու մարմինը կարող է այս պահանջի մասով բացառություն շնորհել: Եթե ընկերության (միության) ներկայացուցիչներից ոչ մեկը Շվեդիայում չունի բնակության վայր, ապա խորհուրդը պետք է նշանակի եւ գրանցի Շվեդիայի այն ռեզիդենտ անձին, որն ունի ընկերության (միության) անունից ծառայություններ ստանալու թույլտվություն: Բոլոր այլ տեսակի իրավաբանական անձանց հիմնադրման դեպքում գերակայում են համապատասխան պայմանները: Գրանցված իրավունքների (արտոնագրերի, ապրանքային նշանների, արդյունաբերական նմուշի պահպանության եւ բույսերի սորտերի նկատմամբ իրավունքների) իրավատերը (դիմումատուն), որը Շվեդիայի ռեզիդենտ չէ, պետք է ունենա Շվեդիայում բնակվող գործակալ՝ գործին ընթացք տալու, ծանուցագիր ուղարկելու ծառայությունների հիմնական նպատակով եւ այլն:

SI. Գրանցված իրավունքների (արտոնագրերի, ապրանքային նշանների, արդյունաբերական նմուշի պահպանության իրավունքների) իրավատերը (դիմումատուն), որը Սլովենիայի ռեզիդենտ չէ, պետք է ունենա Սլովենիայում գրանցված արտոնագրային գործակալ կամ ապրանքային նշանի եւ դիզայնի հարցերով գործակալ՝ գործին ընթացք տալու, ծանուցագիր ուղարկելու ծառայությունների հիմնական նպատակով եւ այլն:

SK. Հայաստանի ֆիզիկական անձից, որի անունը՝ որպես ձեռնարկատիրոջ անունից գործելու թույլտվություն ունեցող անձի անուն, ենթակա է գրանցման առևտրային ընկերությունների ռեզիստրում, պահանջվում է ներկայացնել Սլովակիայի Հանրապետությունում բնակության թույլտվություն:

Ներդրումները

ES. Իսպանիայում օտարերկրյա կառավարությունների եւ օտարերկրյա պետական մարմինների (ինչը բացի տնտեսական շահից ենթադրում է նաև համապատասխան մարմնի ոչ տնտեսական շահերը) կողմից ուղղակիորեն կամ ընկերությունների կամ օտարերկրյա կառավարությունների կողմից ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն կառավարվող այլ մարմինների միջոցով կատարվող ներդրումների դեպքում անհրաժեշտ է կառավարության նախնական թույլտվություն:

BG. Օտարերկրյա ներդրողները մասնավորեցմանը չեն կարող մասնակցել: Օտարերկրյա ներդրողներից եւ Բուլղարիայի՝ գերակշռող մասնակցությամբ Հայաստանի իրավաբանական անձանցից պահանջվում է թույլտվություն. a) տարածքային ջրերում, մայրցամաքային ծանծաղուտում կամ բացառիկ տնտեսական գոտում բնական ռեսուրսների որոնման, մշակման կամ արդյունահանման համար, եւ b) «a» կետում նշված ցանկացած գործունեության մեջ ներգրավված ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում գերակշռող բաժնային մասնակցություն ձեռք բերելու համար:

FR. Ֆինանսական եւ դրամավարկային օրենսգրքի L151-1 հոդվածի եւ R135-1 հոդվածի համաձայն՝ վերապահվում է Ֆրանսիայում Ֆինանսական եւ դրամավարկային օրենսգրքի R153-2 հոդվածում թվարկված ոլորտներում օտարերկրյա ներդրումների մասով Էկոնոմիկայի նախարարի կողմից նախնական հաստատում ստանալու իրավունք: Վերապահվում է օտարերկրյա մասնակցությունը նոր մասնավորեցված ընկերություններում սահմանափակելու իրավունք՝ հանրության կողմից առաջարկվող մասնաբաժնով՝ փոփոխման ենթակա չափով, որը սահմանվում է Ֆրանսիայի կառավարության կողմից՝ յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին: Որոշակի առեւտրային, արդյունաբերական կամ արհեստագործական գործունեություն հիմնելու դեպքում վերապահվում է հատուկ թույլտվություն պահանջելու իրավունք, եթե գլխավոր տնօրենը մշտական բնակության թույլտվության իրավաստեր չէ:

FI. Վերապահվում է առանց Ալանդյան կղզիների իրավասու մարմինների թույլտվության Ալանդի տարածաշրջանային քաղաքացիություն չունեցող ֆիզիկական անձանց կամ ցանկացած իրավաբանական անձի նկատմամբ հիմնադրման իրավունքի եւ ծառայությունների մատուցման իրավունքի մասով սահմանափակումներ կիրառելու իրավունք:

HU. Նոր մասնավորեցված ընկերություններում Հայաստանի մասնակցության մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

IT. Պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության ոլորտում գործող ընկերությունների բաժնեմասերի ձեռքբերումը եւ տրանսպորտային ծառայությունների, հեռահաղորդակցության եւ էներգետիկայի ոլորտում ռազմավարական ակտիվների ձեռքբերումը կարող են ենթակա լինել Նախարարների խորհրդի գրասենյակի նախագահության հաստատմանը:

LT. Ազգային անվտանգության մասով ռազմավարական նշանակության ձեռնարկություններում, ոլորտներում եւ օբյեկտներում ներդրումների մասով կարող են կիրառվել սրբինինգային ընթացակարգեր:

PL. Առկա չեն սահմանափակումներ՝ պետությանը պատկանող գույքի ձեռքբերման, այսինքն՝ մասնավորեցման գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի մասով:

SE. Վերապահվում է հիմնադիրների, բարձրաստիճան ղեկավարության եւ տնօրենների խորհրդի նկատմամբ խտրական պահանջներ սահմանելու կամ պահպանելու իրավունք, երբ Շվեդիայի օրենսդրության մեջ ներմուծվում են իրավաբանական միավորման նոր ձևեր:

Անշարժ գույք

Հողի եւ անշարժ գույքի ձեռքբերումը ենթակա է հետեւյալ սահմանափակումների:¹

AT. Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց եւ իրավաբանական անձանց կողմից անշարժ գույքի ձեռքբերման, գնման, ինչպես նաեւ վարձակալության կամ լիզինգի համար պահանջվում է իրավասու տարածաշրջանային մարմինների (Länder) թույլտվություն, որոնք որոշում են՝ արդյոք կարելուր տնտեսական, հասարակական կամ մշակութային շահերը վտանգված են, թե՛ ոչ:

BG. Օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք (այդ թվում՝ մասնաճյուղի միջոցով) չեն կարող հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերել: Օտարերկրյա մասնակցությամբ Բուլղարիայի իրավաբանական անձինք չեն կարող գյուղատնտեսական հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերել: Արտերկրում մշտական բնակություն ունեցող օտարերկրյա իրավաբանական անձինք եւ օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են շենքերի նկատմամբ սեփականության իրավունք եւ անշարժ գույքի նկատմամբ սահմանափակ գույքային իրավունքներ (օգտագործման իրավունք, կառուցապատման իրավունք, վերնաշենք կառուցելու իրավունք եւ սերվիտուտի իրավունք) ձեռք բերել:

---

¹ Ինչ վերաբերում է ծառայությունների ոլորտներին, ապա այս սահմանափակումները ԾԱԳՀ-ի շրջանակներում ստանձնած հանձնառություններում արտացոլված սահմանափակումների շրջանակից դուրս չեն գալիս:

CZ. Գյուղատնտեսական նշանակության եւ անտառային հողերը կարող են ձեռք բերվել միայն Չեխիայի Հանրապետությունում մշտական բնակություն ունեցող օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց եւ Չեխիայի Հանրապետությունում մշտական ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շրջանակներում հիմնադրված ձեռնարկությունների կողմից: Պետության սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության եւ անտառային հողերի նկատմամբ գործում են հատուկ կանոններ: Պետական գյուղատնտեսական հողը կարող է ձեռք բերվել միայն Չեխիայի քաղաքացիների, մունիցիպալիտետների եւ պետական համալսարանների (վերապատրաստումների եւ հետազոտությունների համար) կողմից: Իրավաբանական անձինք (անկախ ռեզիդենտության ձեւից կամ վայրից) կարող են պետական գյուղատնտեսական հող ձեռք բերել պետությունից, եթե միայն նրանց սեփականության տակ գտնվող շենքն ամրակցված է այդ հողին, կամ եթե այդ հողն այդպիսի շենքի օգտագործման անբաժանելի մասն է կազմում: Միայն մունիցիպալիտետները եւ պետական համալսարանները կարող են ձեռք բերել պետական անտառային հողեր:

CY. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

DE. Ենթակա է փոխադարձության սկզբունքի որոշակի պայմանների:

DK. Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից անշարժ գույք ձեռք բերելու համար, որպես կանոն, անհրաժեշտ է Արդարադատության նախարարության թույլտվությունը: Թույլտվություն ստանալու պայմանները կախված են անշարժ գույքի օգտագործման նպատակային նշանակությունից:

EE. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ միայն Էստոնիայի քաղաքացի կամ ԵՏՏ ցանկացած երկրի քաղաքացի համարվող ֆիզիկական անձը կամ Էստոնիայի համապատասխան ռեզիստրում գրանցված իրավաբանական անձը կարողանա ձեռք բերել այնպիսի շահութաբեր հողի համար օգտագործվող ցանկացած անշարժ գույք, որի հողօգտագործման տեսակի կատեգորիաները ներառում են գյուղատնտեսական նշանակության կամ անտառային հողեր, եւ միայն երկրի ղեկավարի թույլտվությամբ: Այս վերապահումը չի կիրառվում սույն Համաձայնագրով ազատականացված ծառայություն մատուցելու նպատակով գյուղատնտեսական նշանակության կամ անտառային հող ձեռք բերելու նկատմամբ:

ES. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու օտարերկրյա ներդրում կատարել ԵՄ անդամ չհամարվող պետությունների կողմից դիվանագիտական առաքելությունների անշարժ գույքի ներդրումներին ուղղակիորեն առնչվող գործունեության մեջ, պահանջելու պաշտոնական թույլտվություն Իսպանիայի նախարարների խորհրդի կողմից, եթե ազատականացման փոխադարձ համաձայնագիր չի գործում:

FI. Ալանդյան կղզիների դեպքում վերապահվում է նախնական թույլտվություն պահանջելու իրավունքը:

HU. Վարելահողի վերաբերյալ օրենսդրության մեջ ներառված բացառությունների ուժով օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց վարելահող ձեռք բերել չի թույլտվություն: Օտարերկրացիների կողմից անշարժ գույքի գնման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն ստանալ երկրի՝ անշարժ գույքի գտնվելու վայրի իրավասու պետական կառավարման գերատեսչությունից: Պետությանը պատկանող գույքի ձեռքբերման մասով սահմանափակումներ չկան:

EL. Թիվ 1892/90 օրենքի համաձայն՝ սահմանակից տարածքների հողեր ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է թույլտվություն ստանալ Պաշտպանության նախարարությունից: Վարչաիրավական պրակտիկայի համաձայն՝ թույլտվությունը հեշտությամբ տրվում է ուղղակի ներդրումների դեպքում:

HR. Խորվաթիայում չհիմնադրված եւ չգրանցված ծառայություն մատուցողների կողմից անշարժ գույքի ձեռքբերման մասով սահմանափակումներ չկան: Թույլատրվում է Խորվաթիայում որպես իրավաբանական անձ հիմնադրված եւ գրանցված ընկերությունների կողմից ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ անշարժ գույքի ձեռքբերումը: Մասնաճյուղերի կողմից ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ անշարժ գույքի ձեռքբերման համար պահանջվում է Արդարադատության նախարարության հաստատումը: Օտարերկրյա իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձինք գյուղատնտեսական նշանակության հող չեն կարող ձեռք բերել:

IE. Տեղական կամ օտարերկրյա ընկերությունների կամ օտարերկրյա քաղաքացիների կողմից իռլանդական հողերի տոկոս ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է Հողերի հարցերով հանձնաժողովի նախնական գրավոր համաձայնությունը: Եթե այդպիսի հողը նախատեսված է արդյունաբերական օգտագործման (բացառությամբ գյուղատնտեսական արդյունաբերության) համար, ապա այս պահանջը չի կիրառվում, եւ այդ նպատակով այն ենթակա է սերտիֆիկացման Ձեռնարկությունների, առետրի եւ զբաղվածության հարցերով նախարարի կողմից: Սույն Օրենքը չի կիրառվում այն քաղաքների ու քաղաքատիպ ավանների սահմաններում գտնվող հողի նկատմամբ, որտեղ նախնական թույլտվություն պահանջելու իրավունք է վերապահվում:

IT. Օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց կողմից անշարժ գույքի գնման վրա տարածվում է փոխադարձության սկզբունքը:

LT. Հողի, ներքին ջրերի եւ անտառների սեփականության իրավունքի ձեռքբերումը թույլատրվում է եվրոպական եւ անդրատլանտյան չափորոշիչներին համապատասխանող օտարերկրյա հպատակներին: Հողամասեր ձեռք բերելու ընթացակարգը, ժամկետները եւ պայմանները, ինչպես նաեւ սահմանափակումները սահմանվում են սահմանադրական օրենքով:

LV. Երրորդ երկրի քաղաքացիների կողմից գյուղական հողատարածք ձեռք բերելու մասով, այդ թվում՝ գյուղական հողատարածքի ձեռքբերման թույլտվության գործընթացի մասով:

PL. Անշարժ գույքի ուղղակի կամ անուղղակի ձեռքբերման համար պահանջվում է թույլտվություն: Թույլտվությունը տրվում է ներքին գործերով իրավասու նախարարի կողմից կայացված վարչական որոշման միջոցով՝ Ազգային պաշտպանության հարցերով նախարարի համաձայնությամբ, իսկ գյուղատնտեսական նշանակության անշարժ գույքի դեպքում՝ նաեւ Գյուղատնտեսության եւ գյուղական զարգացման նախարարի համաձայնությամբ: Պետությանը պատկանող գույքի ձեռքբերման, այսինքն՝ մասնավորեցման գործընթացը (Եղանակ 3-ի դեպքում) կարգավորող կանոնակարգերի մասով սահմանափակումներ չկան:

RO. Ռումինիայի քաղաքացիություն չունեցող եւ Ռումինիայում բնակություն չունեցող ֆիզիկական անձինք, ինչպես նաեւ Ռումինիայի ծագում չունեցող եւ Ռումինիայում գլխամասային գրասենյակ չունեցող իրավաբանական անձինք չեն կարող որեւէ հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերել *inter vivos* գործողությունների միջոցով:

SI. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ Սլովենիայի Հանրապետությունում օտարերկրյա կապիտալի մասնակցությամբ հիմնադրված իրավաբանական անձինք կարողանան անշարժ գույք ձեռք բերել Սլովենիայի Հանրապետության տարածքում, եւ որ օտարերկրացիների կողմից Սլովենիայի Հանրապետությունում հիմնադրված մասնաճյուղերը կարողանան ձեռք բերել անշարժ գույք, բացառությամբ հողի, միայն իրենց հիմնադրման նպատակի համար անհրաժեշտ տնտեսական գործունեություն վարելու համար: «Առեւտրային ընկերությունների մասին» օրենքի համաձայն՝ Սլովենիայի Հանրապետությունում հիմնադրված մասնաճյուղը չի համարվում իրավաբանական անձ, սակայն ինչ վերաբերում է դրա գործունեությանը՝ դրա վրա տարածվող ռեժիմը հավասարազոր է դուստր ընկերության նկատմամբ գործող ռեժիմին, ինչը համահունչ է ԾԱԳՀ-ի XXVIII հոդվածի «ց» կետին:

SK. Հող ձեռք բերելու մասով սահմանափակումներ չկան (Եղանակ 3-ի եւ 4-ի դեպքում). օտարերկրյա ընկերությունները կամ ֆիզիկական անձինք չեն կարող գյուղատնտեսական նշանակության եւ անտառային հողեր ձեռք բերել մունիցիպալիտետի կառուցապատ տարածքի եւ որեւէ այլ հողի (օրինակ՝ բնական ռեսուրսներ, լճեր, գետեր, հանրային ճանապարհներ եւ այլն) սահմաններից դուրս:

Ճանաչումը

EU. «Դիպլոմների փոխադարձ ճանաչման մասին» ԵՄ հրահանգների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան: ԵՄ մեկ անդամ պետությունում կանոնակարգված մասնագիտական ծառայություն իրականացնելու իրավունքը մեկ այլ անդամ պետությունում այն իրականացնելու իրավունք չի շնորհում¹:

---

¹ Որ պե ս գ ի ո չ ԵՄ երկրի քաղաքացի համարվող անձինք ԵՄ մակարդակով իրենց որակավորումների համար ճանաչում ստանան անհրաժեշտ է 161-րդ հոդվածում սահմանված կարգով բանակցված փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ համաձայնագիր:

Հատկապես ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի դեպքում

ԵՄ-ն վերապահում է ցանկացած միջոց սահմանելու կամ պահպանելու իրավունք, որով տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ՝ նախքան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու օրը գործող կամ ստորագրված ցանկացած միջազգային ներդրումային պայմանագրի կամ այլ առեւտրային համաձայնագրի համաձայն:

ԵՄ-ն իրավունք է վերապահում սահմանելու կամ պահպանելու ցանկացած միջոց, որով տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ, որն առնչվում է քաղաքացիների կամ ձեռնարկությունների հիմնադրման իրավունքին՝ Եվրոպական միության հետեւյալ անդամ պետությունների միջեւ գործող կամ հետագա երկկողմ համաձայնագրերի հիմքով. Բելգիա, Կիպրոս, Դանիա, Ֆրանսիա, Գերմանիա, Հունաստան, Իռլանդիա, Իտալիա, Լյուքսեմբուրգ, Նիդեռլանդներ, Պորտուգալիա, Իսպանիա եւ Միացյալ Թագավորություն եւ հետեւյալ երկրներից կամ իշխանապետություններից ցանկացածը՝ Սան Մարինո, Մոնակո, Անդորրա եւ Վատիկան քաղաք-պետություն:

Եվրոպական միությունն իրավունք է վերապահում սահմանելու կամ պահպանելու ցանկացած միջոց, որով երկրին տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ՝ ցանկացած գործող կամ հետագա երկկողմ կամ բազմակողմ համաձայնագրի համաձայն, որով՝

- a) ստեղծվում է ծառայությունների եւ ներդրումների ներքին շուկա,
- b) շնորհվում է հիմնադրման իրավունք, կամ
- c) պահանջվում է օրենսդրության մոտարկում մեկ կամ ավելի տնտեսական ոլորտներում:

Սույն բացառության նպատակով՝

- a) <<Ծառայությունների եւ ներդրումների ներքին շուկա>> նշանակում է առանց ներքին սահմանների տարածք, որում ապահովվում է ծառայությունների, կապիտալի եւ անձանց ազատ տեղաշարժ:

b) <<Հիմնադրման իրավունք>> նշանակում է Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմերի միջև հիմնադրման՝ ըստ էության, բոլոր արգելքների վերացման պարտավորություն՝ այդ Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու հիմքով: Հիմնադրման իրավունքը ներառում է Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմ հանդիսացող պետությունների քաղաքացիների՝ այդպիսի հիմնադրման վայրի երկրի ներպետական իրավունքով քաղաքացիների համար նախատեսված միեւնույն պայմաններով ձեռնարկություններ ստեղծելու եւ դեկլարելու իրավունքը:

c) <<Օրենսդրության մոտարկում>> նշանակում է՝

(i) տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի մեկ կամ ավելի կողմերի օրենսդրության համապատասխանեցումն այդ համաձայնագրի մյուս կողմի կամ կողմերի օրենսդրությանը, կամ

(ii) տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմերի ներպետական իրավունքի մեջ ընդհանուր օրենսդրության ներմուծում:

Այսպիսի համապատասխանեցումը կամ ներմուծումը կատարվում է եւ համարվում է կատարված միայն այն ժամանակ, երբ այն գործողության մեջ է դրվում Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմի կամ կողմերի ներպետական իրավունքի շրջանակներում:

Ոլորտային վերապահումները

BG. Պետության կամ հանրային գույքի շահագործմանը կամ օգտագործմանն առնչվող որոշակի տնտեսական գործունեություն ենթակա է ըստ Կոնցեսիոն ակտի դրույթների տրամադրվող կոնցեսիաների:

Առևտրային կորպորացիաներում, որտեղ պետությունը կամ մունիցիպալիտետը տիրապետում է կապիտալի 50 %-ը գերազանցող բաժնեմաս, ապա կորպորացիայի հիմնական միջոցների տնօրինմանն ուղղված ցանկացած գործարքի, մասնակցության տոկոս ձեռք բերելու նպատակով ցանկացած պայմանագրի կնքման, լիզինգի, համատեղ գործունեության, վարկավորման, դեբիտորական պարտքերի երաշխավորման, ինչպես նաև պարտամուրհակներից ծագող պարտավորություններ կրելու համար պահանջվում է Մասնավորեցման գործակալության կամ այլ պետական կամ տարածաշրջանային մարմնի (կախված այն հանգամանքից, թե դրանցից որն է իրավասու մարմին) կողմից տրվող լիազորություն կամ թույլտվություն:

DK, FI, SE. Սկանդինավյան համագործակցության խթանմանն ուղղված՝ Դանիայի, Շվեդիայի եւ Ֆինլանդիայի կողմից ձեռնարկված միջոցներից են՝

- a) ֆինանսական աջակցություն գիտահետազոտական (գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական) նախագծերին (Սկանդինավյան արդյունաբերական ֆոնդ)։
- b) միջազգային նախագծերի իրագործելիության ուսումնասիրությունների ֆինանսավորում (Նախագծերի արտահանման սկանդինավյան ֆոնդ), եւ
- c) ֆինանսական օժանդակություն բնապահպանական տեխնոլոգիաներ օգտագործող ընկերություններին¹ (Շրջակա միջավայրի սկանդինավյան ֆինանսական կորպորացիա)։

Այս վերապահումը չի հակասում Կողմի կողմից գնումների բացառմանը, սուբսիդիաներին կամ սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածում նշված ծառայությունների առևտրին տրամադրվող՝ կառավարության աջակցությանը:

PT. Այնպիսի երկրների համար, որտեղ պորտուգալերենը պաշտոնական լեզուն է (Անգոլա, Բրազիլիա, Կաբո Վերդե, Գվինեա Բիսաու, Մոզամբիկ եւ Սան Տոմե եւ Պրինսիպի), ծառայություն մատուցող ֆիզիկական անձանց կողմից որոշակի գործունեության տեսակների իրականացման եւ մասնագիտությունների կիրառման համար քաղաքացիությանը ներկայացվող պահանջներ չեն նախատեսվում:

---

¹ Կիրառվում է Արևելյան Եվրոպայի ընկերությունների նկատմամբ, որոնք համագործակցում են մեկ կամ մի քանի սկանդինավյան ընկերությունների հետ:

Փոխադրումներին առնչվող՝ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ.

EU. Նախատեսվում է ցանկացած այնպիսի միջոց, որով երրորդ երկրին տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ՝ ներքին ջրային ճանապարհների (ներառյալ՝ Հռենոս-Մայն-Դանուբ ջրանցքին վերաբերող համաձայնագրերը) հասանելիության վերաբերյալ գործող կամ հետագա համաձայնագրերի համաձայն, որոնք համապատասխան երկրներում հաստատված, սեփականության մասով քաղաքացիության չափորոշիչը բավարարող օպերատորների համար երթուղիների իրավունքներ են վերապահում: Դրա վրա տարածվում են «Հռենոս գետով բեռնափոխադրումների մասին» Մանհայմի կոնվենցիան կիրարկող կանոնակարգերը: Վերապահման այս մասը կիրառվում է միայն ԵՄ հետևյալ անդամ պետությունների նկատմամբ՝ BE, FR, DE եւ NL: Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրում (ՀԱԴ 722):

FI. Համապատասխան երկրին տարբերակված ռեժիմ տրամադրելը գործող կամ հետագա երկկողմ այն համաձայնագրերի համաձայն, որոնցով որոշակի այլ երկրի օտարերկրյա դրոշի ներքո գրանցված նավերը կամ օտարերկրյա գրանցված տրանսպորտային միջոցները, փոխադարձության սկզբունքի հիման վրա (ՀԱԴ 711-ի մաս, 712-ի մաս, 721-ի մաս), Ֆինլանդիայում ազատվում են կաբոտաժային փոխադրումներ (ներառյալ՝ համակցված փոխադրումներ, ճանապարհային եւ երկաթուղային) իրականացնելու ընդհանուր արգելքից:

SE. Փոխադարձության սկզբունքի հիման վրա կարող են ձեռնարկվել այնպիսի միջոցներ, որոնցով թույլատրվում է Հայաստանի դրոշի ներքո հանդես եկող Հայաստանի նավերին Շվեդիայում կաբոտաժային երթուղիներին իրականացնել այնքանով, որքանով Հայաստանը Շվեդիայի դրոշի ներքո գրանցված նավերին թույլատրում է կաբոտաժային երթուղիներին իրականացնել Հայաստանում: Այս վերապահման հատուկ նպատակը պայմանավորված է Հայաստանի եւ Շվեդիայի միջև փոխադարձ համաձայնեցված հետագա հավանական համաձայնագրի բովանդակությամբ (ՀԱԴ 7211, 7212):

BG. Այնքանով, որքանով Հայաստանը թույլատրում է Բուլղարիայի ծառայություն մատուցողներին ծովերի եւ գետերի նավահանգիստներում բեռների սպասարկման ծառայություններ եւ պահատվության ու պահեստային պահատվության, ներառյալ՝ կոնտեյներների եւ կոնտեյներներում առկա ապրանքների հետ կապված ծառայություններ մատուցել, Բուլղարիան միեւնույն պայմաններով կթույլատրի Հայաստանի ծառայություն մատուցողներին ծովերի եւ գետերի նավահանգիստներում բեռների սպասարկման ծառայություններ եւ պահատվության ու պահեստային պահատվության, ներառյալ՝ կոնտեյներների եւ կոնտեյներներում առկա ապրանքների հետ կապված ծառայություններ մատուցել (ՀԱԴ 741-ի մաս, 742-ի մաս):

DE. Գերմանիայի ռեզիդենտ սպառողների կողմից օտարերկրյա նավերի ֆրախտի վրա կարող է տարածվել փոխադարձության սկզբունքը (ՀԱԴ 7213, 7223, 83103):

EU. Իրավունք է վերապահում համապատասխան երկրին տարբերակված ռեժիմ տրամադրելը՝ ԵՄ-ի կամ ԵՄ անդամ պետությունների ու երրորդ երկրի միջեւ կնքված՝ միջազգային ճանապարհային բեռնափոխադրմանը (այդ թվում՝ համակցված փոխադրումներ՝ ճանապարհային եւ երկաթուղային) եւ ուղեւորափոխադրմանն առնչվող գործող կամ հետագա երկկողմ համաձայնագրերի համաձայն (ՀԱԴ 7111, 7112, 7121, 7122, 7123): Այդպիսի ռեժիմը կարող է՝

- a) յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմի տարածքում գրանցված տրանսպորտային միջոցներին վերապահել կամ սահմանափակել համապատասխան տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը Պայմանավորվող կողմերի միջեւ կամ Պայմանավորվող կողմերի տարածքով¹, կամ
- b) նախատեսել այդպիսի տրանսպորտային միջոցների՝ հարկերից ազատումը:

---

¹ Ինչ վերաբերում է Ավստրիային, ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի բացառության այն հատվածը, որը վերաբերում է երթուղիների իրավունքներին, ընդգրկում է բոլոր այն երկրները, որոնց հետ գործում են կամ հետագայում կարող են քննարկվել ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման կամ ճանապարհատրանսպորտային փոխադրմանն առնչվող այլ պայմանավորվածությունների վերաբերյալ երկկողմ համաձայնագրեր:

BG. Նախատեսվում են գործող կամ հետագա համաձայնագրերով ընդունված այն միջոցները, որոնք վերապահում կամ սահմանափակում են Բուլղարիայի տարածքում կամ Բուլղարիայի սահմաններով այդ տեսակի տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը եւ սահմանում են այդ մատուցման ժամկետներն ու պայմանները, ներառյալ՝ տարանցման թույլտվությունները կամ ճանապարհային հարկի մասով արտոնությունները (ՀԱԴ 7111, 7112):

HR. Նախատեսվում են միջազգային ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման վերաբերյալ գործող կամ հետագա համաձայնագրերով կիրառվող այն միջոցները, որոնք համապատասխան Կողմերին վերապահում կամ սահմանափակում են տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը եւ սահմանում են գործարկման պայմաններ, այդ թվում՝ տարանցման թույլտվություններ կամ դեպի Խորվաթիա, Խորվաթիայում, Խորվաթիայով եւ դրանից դուրս մատուցվող տրանսպորտային ծառայությունների՝ ճանապարհային հարկի մասով արտոնություններ (ՀԱԴ 7111, 7112):

CZ. Նախատեսվում են գործող կամ հետագա համաձայնագրերով ձեռնարկվող այն միջոցները, որոնք համապատասխան Պայմանավորվող կողմերին վերապահում կամ սահմանափակում են տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը եւ սահմանում են գործարկման պայմաններ, այդ թվում՝ տարանցման թույլտվություններ կամ դեպի Չեխիայի Հանրապետություն, Չեխիայի Հանրապետությունում, Չեխիայի Հանրապետությունով եւ դրանից դուրս տրանսպորտային ծառայությունների՝ ճանապարհային հարկի մասով արտոնություններ (ՀԱԴ 7121, 7122, 7123):

EE. Միջազգային ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման վերաբերյալ գործող կամ հետագա երկկողմ համաձայնագրերի համաձայն երկրին տարբերակված ռեժիմ տրամադրելիս (ներառյալ՝ համակցված տրանսպորտային՝ ճանապարհային կամ երկաթուղային), յուրաքանչյուր Պայմանավորվող կողմի տարածքում գրանցված տրանսպորտային միջոցներով Պայմանավորվող կողմերին դեպի Էստոնիա, Էստոնիայում, Էստոնիայով եւ դրանից դուրս տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը վերապահելիս կամ սահմանափակելիս, ինչպես նաեւ այդպիսի տրանսպորտային միջոցները հարկերից ազատելիս:

LT. Նախատեսվում են երկկողմ համաձայնագրերով ձեռնարկվող այն միջոցները, որոնցով դրույթներ են նախատեսվում տրանսպորտային ծառայությունների վերաբերյալ, եւ սահմանվում են գործարկման պայմանները, այդ թվում՝ համապատասխան Պայմանավորվող կողմերին դեպի Լիտվայի տարածք, Լիտվայի տարածքով եւ դրանից դուրս տրանսպորտային ծառայություններ մատուցելու համար տրամադրվող երկկողմանի տարանցման եւ այլ փոխադրման թույլտվությունները, ինչպես նաեւ ճանապարհային հարկերն ու վճարները (ՀԱԴ 7121, 7122, 7123):

SK. Նախատեսվում են գործող կամ հետագա համաձայնագրերով ձեռնարկվող այն միջոցները, որոնք համապատասխան պայմանավորվող կողմերին վերապահում կամ սահմանափակում են տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը եւ սահմանում են գործարկման պայմաններ, այդ թվում՝ տարանցման թույլտվություններ կամ դեպի Սլովակիա, Սլովակիայի տարածքում, դրա տարածքով եւ տարածքից դուրս տրանսպորտային ծառայությունների կապակցությամբ ճանապարհային հարկի մասով արտոնություններ (ՀԱԴ 7121, 7122, 7123):

ES. Իսպանիայում առևտրային ներկայություն սահմանելու համար թույլտվությունը կարող է մերժվել այն ծառայություն մատուցողների դեպքում, որոնց ծագման երկիրն Իսպանիայի ծառայություն մատուցողների համար շուկայի արդյունավետ հասանելիություն չի տրամադրում (ՀԱԴ 7123):

BG, CZ եւ SK. Գործող կամ հետագա համաձայնագրերով ձեռնարկվող միջոցները և որոնք կարգավորվում են երթևեկության իրավունքները եւ գործարկման պայմանները, ինչպես նաև Բուլղարիայի, Չեխիայի Հանրապետության եւ Սլովակիայի տարածքում ու քննարկվող երկրների միջև տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը:

EU. Նախատեսվում է երրորդ երկրին տարբերակված ռեժիմի տրամադրումը՝ հետեւյալ օդային փոխադրման օժանդակ ծառայությունների առնչությամբ գործող կամ հետագա երկկողմ համաձայնագրերի համաձայն՝

- a) օդային փոխադրման ծառայությունների վաճառք եւ մարքեթինգ,
- b) համակարգչային ամրագրման համակարգերի (ՀԱՀ) ծառայություններ, եւ
- c) օդային փոխադրման դեպքում տրամադրվող օժանդակ այլ ծառայություններ, ինչպիսիք են՝ վերգետնյա ծառայությունները եւ օդանավակայանի շահագործման ծառայությունները:

Ինչ վերաբերում է օդանավերի եւ դրանց մասերի տեխնիկական սպասարկմանը եւ վերանորոգմանը, ԵՄ-ն իրավունք է վերապահում սահմանելու կամ պահպանելու ցանկացած միջոց, որը ԾԱԳՀ-ի V հոդվածին համապատասխան՝ գործող կամ հետագա առևտրային համաձայնագրի համաձայն երրորդ երկրին տարբերակված ռեժիմ է տրամադրում:

EU. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ միայն ԵՄ-ի կողմից թույլտվություն ստացած ճանաչված կազմակերպությունները կարողանան անդամ պետությունների անունից նավերի՝ կանոնադրությամբ նախատեսված ուսումնասիրություններ եւ սերտիֆիկացում իրականացնել: Կարող է պահանջվել հիմնադրում:

PL. Այնքանով, որքանով Հայաստանը թույլատրում է Լեհաստանի ուղեւորափոխադրման եւ բեռնափոխադրման ծառայություն մատուցողների կողմից դեպի Հայաստանի տարածք եւ Հայաստանի տարածքով տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը, Լեհաստանը միեւնույն պայմաններով կթույլատրի Հայաստանի ուղեւորափոխադրման եւ բեռնափոխադրման ծառայություն մատուցողների կողմից դեպի Լեհաստանի տարածք եւ Լեհաստանի տարածքով տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը:

A. Գյուղատնտեսություն, որսորդություն, անտառային տնտեսություն եւ փայտամթերում

FR. ԵՄ ընկերություններ չհամարվող ընկերությունների կողմից գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների հիմնադրման եւ ԵՄ ներդրող չհամարվող ներդրողների կողմից խաղողի այգիներ ձեռք բերելու դեպքում անհրաժեշտ է թույլտվություն:

AT, HR, HU, MT, RO. Գյուղատնտեսական գործունեության համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CY. Ներդրողների մասնակցությունը թույլատրվում է միայն մինչեւ 49 %-ով:

FI. Հյուսիսային եղջերուների անասնաբուծության համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

IE. Հայաստանի ռեզիդենտների կողմից այլուրադացմանն առնչվող գործունեության հիմնադրման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն:

BG. Փայտամթերմանն առնչվող գործունեության համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

SE. Միայն սամի ժողովուրդը կարող է հյուսիսային եղջերուներ ունենալ եւ զբաղվել դրանց անասնաբուծությամբ:

B. Ձկնարդյունաբերություն եւ ակվակուլտուրա (ջրային տնտեսություն)

EU. ԵՄ անդամ պետությունների ինքնիշխանության կամ իրավագործության ներքո գտնվող ծովային ջրերում առկա կենսաբանական ռեսուրսների եւ ձկնորսարանների հասանելիությունը եւ օգտագործումը կարող է սահմանափակվել ԵՄ տարածքի դրոշի տակ նավարկող ձկնորսական նավերով, եթե այլ բան նախատեսված չէ:

CY. Ձկնորսական նավակի (նավի) մասով ԵՄ սեփականություն չհամարվող սեփականությունը կարող է առավելագույնը կազմել 49 %, որի դեպքում անհրաժեշտ է թույլտվություն:

SE. Նավը համարվում է շվեդական եւ կարող է կրել Շվեդիայի դրոշը, եթե մասնաբաժնի կեսից ավելին պատկանում է Շվեդիայի քաղաքացիներին կամ իրավաբանական անձանց: Կառավարությունը կարող է թույլատրել օտարերկրյա նավերին նավարկելու Շվեդիայի դրոշի տակ, եթե դրանց գործողությունները գտնվում են Շվեդիայի վերահսկողության տակ, կամ եթե սեփականատերը Շվեդիայում ունի մշտական բնակություն: Այն նավերը, որոնց 50 %-ը կամ ավելին պատկանում է ԵՏՏ քաղաքացիներին կամ ԵՏՏ-ում իրավաբանական հասցե, կենտրոնական կառավարման մարմիններ կամ հիմնական գործունեություն իրականացնելու վայր ունեցող ընկերություններին, որոնց գործողությունները վերահսկվում են Շվեդիայի կողմից, նույնպես կարող են գրանցվել Շվեդիայի ռեգիստրում: Պրոֆեսիոնալ ձկնորսության համար անհրաժեշտ պրոֆեսիոնալ ձկնորսության լիցենզիան կարող է տրվել ձկնորսության եւ Շվեդիայի ձկնարդյունաբերության միջեւ որոշակի կապի առկայության դեպքում: Այդպիսի կապի օրինակ կարող է ծառայել որեւէ օրացուցային տարվա ընթացքում որսի կեսը Շվեդիայի ափ հանելը (արժեքային արտահայտությամբ), ձկնորսական ճամփորդությունների կեսի դեպքում Շվեդիայի նավահանգստից մեկնելը կամ նավատորմի ձկնորսների կեսի՝ Շվեդիայում մշտական բնակություն ունենալը: Հինգ մետրը գերազանցող նավերի դեպքում անհրաժեշտ է նավերի համար տրվող թույլտվություն՝ պրոֆեսիոնալ ձկնորսության լիցենզիայի հետ միասին: Թույլտվությունը տրվում է, եթե, ի թիվս այլնի, նավը գրանցված է ազգային ռեգիստրում եւ Շվեդիայի հետ ունի իրական տնտեսական կապ: Առեւտրային կամ սովորական նավի հրամանատարը պետք է լինի ԵՏՏ անդամ պետության քաղաքացի: Շվեդական տրանսպորտային գործակալության կողմից կարող է բացառություն շնորհվել:

SI. Օտարերկրյա ձկնորսական նավերով Սլովենիայի Հանրապետության տարածքային ջրերով տարանցման ընթացքում ծովից կամ ծովի հատակից ձկներ կամ ծովային այլ օրգանիզմներ որսալը կամ բռնելն արգելվում է: Այս արգելքը տարածվում է նաև օտարերկրյա ձկնորսական նավակների վրա: Նավերն իրավասու են նավարկելու Սլովենիայի դրոշի տակ, եթե նավի կեսից ավելին պատկանում է Եվրոպական միության քաղաքացիներին կամ իրավաբանական անձանց, որոնց գլխամասային գրասենյակները գտնվում են Եվրոպական միության անդամ պետությունում: Համալրման համար նախատեսված՝ ջրային տնտեսությունների բազմացող օրգանիզմները պետք է գրանցված լինեն Սլովենիայում:

UK. ՄԹ-ի դրոշը կրող նավեր ձեռք բերելու համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան, եթե ներդրումն առնվազն 75 %-ով չի պատկանում Բրիտանիայի քաղաքացիներին եւ (կամ) այն ընկերություններին, որոնք առնվազն 75 %-ով պատկանում են Բրիտանիայի քաղաքացիներին՝ բոլոր դեպքերում լինելով ՄԹ-ի ռեզիդենտ եւ մշտական բնակություն ունենալով այնտեղ: Նավերը պետք է կառավարվեն, ուղղորդվեն եւ վերահսկվեն ՄԹ-ի կողմից:

C. Լեռնարդյունաբերություն եւ բնական պաշարների արդյունահանում

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան այն իրավաբանական անձանց համար, որոնք կառավարվում են ԵՄ անդամ պետություն չհամարվող այն երկրի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց¹ կողմից, որին բաժին է ընկնում Եվրոպական Միության նավթի կամ բնական գազի ներմուծման 5 %-ը: Ուղղակի մասնաձյուղեր բացելու համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (պահանջվում է գրանցում):

---

¹ Իրավաբանական անձը կառավարվում է մեկ այլ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի (անձանց) կողմից, եթե վերջինս օժտված է իր տնօրենների մեծամասնությանը նշանակելու կամ այլ կերպ իր գործողություններն օրինական կարգով կառավարելու լիազորությամբ: Մասնավորապես, իրավաբանական անձի բաժնային մասնակցության 50%-ից ավելի տիրապետումը ենթադրում է կառավարում:

D. Արտադրություն

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան այն իրավաբանական անձանց համար, որոնք կառավարվում են ԵՄ անդամ պետություն չհամարվող այն երկրի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց՝ կողմից, որին բաժին է ընկնում Եվրոպական Միության նավթի կամ բնական գազի ներմուծման 5 %-ը: Ուղղակի մասնաձյուղեր բացելու համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (պահանջվում է գրանցում):

IT. Հրատարակչական եւ տպագրական ընկերության սեփականատերերը եւ հրատարակիչները պետք է լինեն ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիներ: Ընկերությունների գլխամասային գրասենյակները պետք է գտնվեն ԵՄ անդամ պետությունում:

HR. Ձայնագրված կրիչների պարունակություն հրատարակելու, տպագրելու եւ վերարտադրելու դեպքում ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

SE. Շվեդիայում տպագրվող եւ հրատարակվող պարբերականների սեփականատերերը, որոնք ֆիզիկական անձինք են, պետք է բնակվեն Շվեդիայում կամ լինեն ԵՏՏ քաղաքացիներ: Այդպիսի պարբերականների սեփականատերերը, որոնք իրավաբանական անձինք են, պետք է հիմնադրված լինեն ԵՏՏ-ում: Շվեդիայում տպագրված եւ հրատարակված պարբերականները եւ տեխնիկական ձայնագրությունները պետք է ունենան պատասխանատու խմբագիր, որը պետք է մշտապես բնակվի Շվեդիայում:

Սեփական միջոցների հաշվին էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու եւ տաք ջրի² արտադրության, փոխանցման եւ բաշխման դեպքերը (բացառությամբ միջուկային հիմքով էլեկտրաէներգիայի արտադրության):

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան սեփական միջոցների հաշվին էլեկտրաէներգիայի արտադրության, էլեկտրաէներգիայի փոխանցման ու բաշխման եւ գազի արտադրության, գազային վառելիքի բաշխման դեպքում:

---

¹ Իրավաբանական անձը կառավարվում է մեկ այլ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի (անձանց) կողմից, եթե վերջինս օժտված է իր տնօրենների մեծամասնությանը նշանակելու կամ այլ կերպ իր գործողություններն օրինական կարգով կառավարելու լիազորությամբ: Մասնավորապես, իրավաբանական անձի բաժնային մասնակցության 50 %-ից ավելիի տիրապետումը ենթադրում է կառավարում:

² Կոմունալ ծառայությունների մասով կիրառվում է հորիզոնական սահմանափակում:

Գոլորշու եւ տաք ջրի արտադրության, փոխանցման եւ բաշխման դեպքեր

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան այն իրավաբանական անձանց համար, որոնք կառավարվում են¹ ԵՄ անդամ պետություն չհամարվող այն երկրի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից, որին բաժին է ընկնում Եվրոպական Միության նավթի, էլեկտրաէներգիայի կամ բնական գազի ներմուծման 5 %-ը: Մահմանափակումներ չկան ուղղակի մասնաճյուղեր բացելու մասով (պահանջվում է գրանցում):

FI. Գոլորշու եւ տաք ջրի արտադրության, փոխանցման եւ բաշխման համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

1. Բիզնես ծառայություններ

Մասնագիտական ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան իրավական խորհրդատվության եւ իրավական փաստաթղթավորման ու սերտիֆիկացման ծառայությունների մասով, որոնք տրամադրվում են հանրային նշանակության գործառույթներով օժտված իրավական ոլորտի մասնագետների կողմից, ինչպիսիք են նոտարները, «huissiers de justice» կամ այլ «officiers publics et ministériels», ինչպես նաեւ կառավարության պաշտոնական ակտով նշանակված դատական կարգադրիչների կողմից տրամադրվող ծառայությունների մասով:

EU. Ներպետական իրավունքի ոլորտում աշխատելու համար անհրաժեշտ է լիարժեք անդամագրում Փաստաբանների ասոցիացիայում, որի դեպքում նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման եւ (կամ) ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

---

¹ Իրավաբանական անձը կառավարվում է մեկ այլ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի (անձանց) կողմից, եթե վերջինս օժտված է իր տնօրենների մեծամասնությանը նշանակելու կամ այլ կերպ իր գործողություններն օրինական կարգով կառավարելու լիազորությամբ: Մասնավորապես, իրավաբանական անձի բաժնային մասնակցության 50 %-ից ավելիի տիրապետումը ենթադրում է կառավարում:

AT. Իրավաբանական ծառայությունների մասով առևտրային ներկայության միջոցով իրավաբանական ծառայություններ տրամադրելու դեպքում նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Ցանկացած իրավաբանական ֆիրմայի գործառնական արդյունքի մասով օտարերկրյա իրավաբանների (որոնք պետք է լիարժեք որակավորում ունենան իրենց գրանցման վայրի երկրում) բաժնային մասնակցությունը եւ բաժնեմասերը չեն կարող գերազանցել 25 %-ը: Նրանք չեն կարող եական ազդեցություն ունենալ որոշումների ընդունման հարցում: Օտարերկրյա փոքրամասնություն համարվող ներդրողների կամ դրանց՝ որակավորված անձնակազմի դեպքում իրավաբանական ծառայությունների տրամադրումը թույլատրվում է միայն միջազգային հանրային իրավունքի մասով եւ այն իրավագործության իրավունքի մասով, որի շրջանակներում նրանք որպես իրավաբան աշխատելու որակավորում ունեն. իրավաբանական ծառայությունների տրամադրումը (ԵՄ եւ անդամ պետություն)՝ ներպետական իրավունքի մասով, ներառյալ՝ ներկայացուցչությունը դատարաններում, պահանջում է լիարժեք անդամագրում Ասոցիացիայում, որի դեպքում նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

AT. Հաշվապահական, հաշվապահական հաշվառման, աուդիտորական եւ հարկման վերաբերյալ խորհրդատվական ծառայությունների մասով օտարերկրյա իրավունքին համապատասխան մասնագիտությամբ աշխատելու իրավունք ունեցող անձանց բաժնային մասնակցությունը եւ ձայների իրավունքը չեն կարող գերազանցել 25 %-ը:

AT. Բժիշկների (բացառությամբ հոգեբանների եւ հոգեթերապեւտների) համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, BG, HR. Համապատասխան ներպետական իրավունքի մասով (ԵՄ եւ անդամ պետություններ) իրավաբանական ծառայությունների տրամադրման համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, CY, EE, MT, SI. Անասնաբուժական ծառայությունների համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BE. Իրավաբանական ծառայությունների մասով քվոտաները կիրառվում են Վճռաբեկ դատարանում (Cour de cassation) ոչ քրեական գործերով ներկայացուցչության համար:

BG. Օտարերկրյա իրավաբանները կարող են միայն տրամադրել իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայություններ իրենց երկրի քաղաքացուն՝ փոխադարձության սկզբունքով եւ բուլղարացի իրավաբանի հետ համագործակցությամբ: Իրավաբանական հարցերով հաշտարարության ծառայությունների համար պահանջվում է մշտական բնակություն:

BG. Իրավաբանական ծառայությունների մասով Բուլղարիայի Հանրապետության Փաստաբանների ասոցիացիայում լիարժեք անդամագրված իրավաբանների համար նախատեսվում է կազմակերպարավական ձեւի որոշակի տեսակներ («advokatsko sadrujue» եւ «advokatsko drujestvo»):

BG. Օտարերկրյա աուղիտ իրականացնող մարմինը (բացառությամբ ԵՄ եւ ԵՏՏ երկրների) կարող է աուղիտորական ծառայություններ տրամադրել միայն փոխադարձության սկզբունքով եւ այն պահանջի կատարմամբ, որ կառավարման մարմինների երեք քառորդը եւ այդ մարմնի անունից աուղիտ իրականացնող գրանցված աուղիտորները բավարարում են Բուլղարիայի աուղիտորներին ներկայացվող պահանջներին համարժեք պահանջները:

BG. Իրավաբանական հարցերով հաշտարարության ծառայությունների համար պահանջվում է մշտական բնակություն: Հարկային ծառայությունների դեպքում նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

BG. Ճարտարապետական ծառայությունների, քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների, ճարտարագիտական ծառայությունների եւ ինտեգրված ճարտարագիտական ծառայությունների մասով այն օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, որոնք ունեն իրենց ազգային օրենսդրությամբ ճանաչված՝ նախագծային աշխատանքներ իրականացնելու համար լիցենզավորված իրավասություն, կարող են ուսումնասիրել եւ ինքնուրույն նախագծել աշխատանքներ Բուլղարիայում՝ միայն մրցութային ընթացակարգի արդյունքում հաղթող ճանաչվելուց եւ «Պետական գնումների մասին» ակտով սահմանված ժամկետներով ու ընթացակարգին համապատասխան որպես կապալառուներ ընտրվելուց հետո:

BG. Ճարտարապետական ծառայությունների, քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների, ճարտարագիտական ծառայությունների եւ ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայությունների մասով՝ ազգային կամ տարածաշրջանային նշանակության նախագծերի համար Հայաստանի ներդրողները պետք է գործեն՝ տեղական ներդրողների հետ համագործակցելով կամ որպես նրանց ենթակապալառուներ: Ճարտարապետական ծառայությունների, քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների մասով՝ օտարերկրյա մասնագետները պետք է ունենան շինարարության բնագավառում առնվազն երկու տարվա փորձ: Քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների դեպքում նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

BG. Քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների մասով նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

BG, CY, MT, SI. Մանկաբարձուհիների ծառայությունների եւ բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների ու միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայությունների դեպքում ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CY. Ճարտարապետական ծառայությունների, քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների, ճարտարագիտական ծառայությունների եւ ինտեգրված ճարտարագիտական ծառայությունների դեպքում նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

CY. Իրավաբանական ծառայություններ տրամադրելու, այդ թվում՝ դատարաններում ներկայացուցչության համար պահանջվում է քաղաքացիության, ինչպես նաեւ բնակության առկայություն (առեւտրային ներկայություն) ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում: Միայն Փաստաբանների ասոցիացիայում ընդգրկված փաստաբանները կարող են գործընկերներ կամ բաժնետերեր կամ Տնօրենների խորհրդի անդամներ լինել Կիպրոսի իրավաբանական ընկերությունում: Կիրառվում են կազմակերպչաիրավական ձեւին ներկայացվող ոչ խտրական պահանջներ: Ասոցիացիայում լիարժեք անդամագրման համար նախատեսվում է քաղաքացիության եւ բնակության վերաբերյալ պայման:

CZ. Ներպետական իրավունքի (ԵՄ եւ անդամ պետության) մասով իրավաբանական ծառայություններ տրամադրելու, այդ թվում՝ դատարաններում ներկայացուցչության համար պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն եւ բնակություն Չեխիայի Հանրապետությունում: Կիրառվում են կազմակերպչաիրավական ձեւին ներկայացվող ոչ խտրական պահանջներ:

CZ, HU, SK. Մանկաբարձուհիների ծառայությունների համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CY. Օտարերկրյա աուդիտորները պետք է ստանան թույլտվություն, որի վրա տարածվում են որոշակի պայմաններ:

BG, CY, CZ, EE, MT. Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանների) եւ ատամնաբուժական ծառայությունների համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CZ, SK. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ կապիտալի բաժնեմասերի կամ ձայների իրավունքի առնվազն 60 %-ը վերապահվի քաղաքացիներին՝ աուդիտորական ծառայություններ տրամադրելու համար (ՀԱԴ 86211 եւ 86212՝ բացառությամբ հաշվապահական ծառայությունների):

CZ. Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանների) եւ ատամնաբուժական ծառայությունների, մանկաբարձուհիների ծառայությունների եւ բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների ու միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայությունների մասով հասանելիությունը սահմանափակվում է միայն ֆիզիկական անձանցով: Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց դեպքում պահանջվում է իրավասու մարմնի կողմից թույլտվություն:

CZ. Անասնաբուժական ծառայությունների մասով հասանելիությունը սահմանափակվում է միայն ֆիզիկական անձանցով: Պահանջվում է անասնաբուժական հարցերով կառավարման մարմնի թույլտվություն:

DK. «Արդարադատության իրականացման մասին» Դանիայի օրենքի համաձայն՝ իրավաբանական ֆիրմայի միակ նպատակը պետք է լինի իրավաբանական գործունեությունը: Իրավաբանական ֆիրմայում իրավաբանական գործունեություն ծավալող իրավաբանները կամ կորպորացիայի այլ աշխատակիցներ, որոնք դրանում բաժնեմասեր ունեն, ֆիրմայի հետ միասին անձնական պատասխանատվություն են կրում հաճախորդին տրամադրվող ցանկացած աջակցությունից բխող պահանջի համար: Բացի այդ, Դանիայի իրավաբանական ֆիրմայի բաժնեմասերի 90 %-ը պետք է պատկանի դանիական լիցենզիա ունեցող իրավաբաններին, Դանիայում գրանցված ԵՄ իրավաբաններին կամ Դանիայում գրանցված իրավաբանական ֆիրմաներին:

DK. Պարտադիր աուդիտորական ծառայությունների տրամադրման համար պահանջվում է Դանիայի կողմից տրված՝ որպես աուդիտոր գործելու վերաբերյալ հաստատում: Հաստատում ստանալու համար պահանջվում է բնակություն ԵՄ անդամ պետությունում կամ ԵՏՏ անդամ պետությունում: Աուդիտորների՝ հաստատում ստացած աուդիտորական ֆիրմաներում եւ Պարտադիր աուդիտի վերաբերյալ 8-րդ հրահանգը կիրարկող կանոնակարգին համապատասխան հաստատում չստացած աուդիտորական ֆիրմաներում ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերը չպետք է գերազանցեն նման իրավունք տվող բաժնետոմսերի 10 %-ը:

DK. Դանիայի՝ թույլտվություն ստացած հաշվապահների հետ գործընկերություն հաստատելու համար օտարերկրյա հաշվապահները պետք է թույլտվություն ստանան Դանիայի Բիզնես գործունեության հարցերով զբաղվող մարմնի կողմից:

DK. Անասնաբուժական ծառայությունների մասով հասանելիությունը սահմանափակվում է միայն ֆիզիկական անձանցով:

EL. Պարտադիր աուդիտ իրականացնող անձի լիցենզիա ստանալու համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

EL. Ատամնաբույժ-տեխնիկների համար ներկայացվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

ES. ԵՄ օրենսդրության եւ ԵՄ անդամ պետության օրենսդրության մասով իրավաբանական ծառայություններ տրամադրելու համար կարող է պահանջվել առեւտրային ներկայություն՝ ներպետական իրավունքով թույլատրված կազմակերպարարական ձեւերից որեւէ մեկը ոչ խտրական հիմունքներով ընտրելու համար: Կազմակերպարարական ձեւի որոշ տեսակներ կարող են նախատեսվել բացառապես Ասոցիացիայում անդամագրված իրավաբանների համար՝ նաեւ ոչ խտրական հիմունքներով:

FI. Դատարաններում ներկայացուցչության համար, բացառությամբ արտոնագրային գործակալների եւ «asianajaja»-ի կողմից ներկայացուցչության դեպքերի, ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

FI. Հանրային կամ մասնավոր ֆինանսավորում ունեցող առողջապահական եւ սոցիալական ծառայություններին առնչվող ծառայությունների (օրինակ՝ բժշկական ծառայություններ, այդ թվում՝ հոգեբանների, ատամնաբուժական ծառայություններ, մանկաբարձուհիների ծառայություններ, ֆիզիոթերապեւտներ եւ միջին բուժանձնակազմ) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

FI. Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ֆիննական ընկերության աուդիտորներից առնվազն մեկին ներկայացվում է աուդիտորական ծառայությունների մասով բնակության վերաբերյալ պահանջ:

FI, HU, NL. Արտոնագրային գործակալներին ներկայացվում են բնակության վերաբերյալ պահանջներ (ՀԱԴ 861-ի մաս):

FR. Իրավաբանական ծառայությունների մասով Ֆրանսիայի Փաստաբանների ասոցիացիայում լիարժեք անդամագրված իրավաբանների համար նախատեսվում են կազմակերպարավական ձևի որոշակի տեսակներ («association d'avocats» եւ «société en participation d'avocat»): Ֆրանսիայի կամ ԵՄ օրենսդրության առնչությամբ ծառայություններ մատուցող իրավաբանական ֆիրմայում բաժնեմասերի 75 %-ն ունեցող գործընկերների առնվազն 75 %-ը պետք է լինեն Ֆրանսիայի Փաստաբանների ասոցիացիայում լիարժեք անդամագրված իրավաբաններ:

FR. Ճարտարապետական ծառայությունների, բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանների) եւ ատամնաբուժական ծառայությունների, մանկաբարձուհիների ծառայությունների եւ բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների ու միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայությունների մասով օտարերկրյա ներդրողներն ունեն միայն «société d'exercice liberal»-ի (*sociétés anonymes, sociétés à responsabilité limitée ou sociétés en commandite par actions*) եւ «société civile professionnelle»-ի կազմակերպարավական ձևերի հասանելիություն:

FR. Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանների) եւ ատամնաբուժական ծառայությունների, մանկաբարձուհիների ծառայությունների եւ բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների ու միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայությունների մասով պահանջվում է քաղաքացիություն: Այնուամենայնիվ, օտարերկրացիների համար մանկաբարձուհիների ծառայությունների եւ բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների ու միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայությունների հասանելիությունը հնարավոր է տարեկան սահմանված քվոտաների շրջանակներում:

FR. Անասնաբուժական ծառայությունների մասով նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման, եւ գործում է փոխադարձության սկզբունքը:

HR. Առկա չեն սահմանափակումներ, բացառությամբ գրանցման վայրի երկրի, օտարերկյա եւ միջազգային իրավունքի վերաբերյալ խորհրդատվության մասով: Դատարաններում կողմերի ներկայացուցչությունը կարող է իրականացվել միայն Խորվաթիայի Փաստաբանների խորհրդի (խորվաթական կոչումը՝ «odvjetnici») անդամների կողմից: Փաստաբանների խորհրդին անդամակցության համար ներկայացվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ: Միջազգային տարրեր ներառող վարույթների դեպքում կողմերին արբիտրաժային դատարաններում՝ ժամանակավոր (*ad hoc*) դատարաններում, կարող են ներկայացնել իրավաբաններ, որոնք այլ երկրների Փաստաբանների ասոցիացիաների անդամ են:

HR. Աուդիտորական ծառայություններ մատուցելու համար պահանջվում է լիցենզիա:

HR. Ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք կարող են ճարտարապետական եւ ճարտարագիտական ծառայություններ մատուցել համապատասխանաբար Խորվաթիայի ճարտարապետների պալատի եւ Խորվաթիայի ճարտարագետների պալատի հաստատումը ստանալուց հետո:

HR. Պացիենտներին անմիջականորեն ծառայություններ տրամադրող (բուժող) բոլոր անձինք պետք է լիցենզիա ստանան մասնագիտացված պալատից:

EL. Ատամնաբույժ-տեխնիկների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտականություններ չկան: Պարտադիր աուդիտ իրականացնող անձի լիցենզիա ստանալու եւ անասնաբուժական ծառայությունների համար անհրաժեշտ է ԵՄ քաղաքացիություն:

ES. Պարտադիր աուդիտ իրականացնող անձանց եւ արդյունաբերական սեփականության հավատարմատարների դեպքում նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

HU. Հիմնադրումը պետք է լինի Հունգարիայի դատական փաստաբանի (*ügyvéd*) կամ դատական փաստաբանի գրասենյակի (*ügyvédi iroda*) կամ վերջինիս ներկայացուցչության հետ գործընկերության տեսքով:

HU. Անասնաբուժական ծառայությունների մասով ԵՏՏ քաղաքացի չհամարվող անձանց ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

LV. Քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջը ներկայացվում է այն երդվյալ փաստաբաններին, որոնց վերապահվում է քրեական գործով վարույթում իրավաբանական ներկայացուցչությունը:

LV. Երդվյալ աուդիտորների առևտրային ընկերությունում ձայնի իրավունք տվող բաժնեմասերի ավելի քան 50 %-ը պետք է պատկանի երդվյալ աուդիտորներին կամ ԵՄ կամ ԵՏՏ երդվյալ աուդիտորների առևտրային ընկերություններին: Օտարերկրյա հավատարմատարները կարող են դատարանում որպես փաստաբան հանդես գալ միայն փոխադարձ իրավական օգնության մասին երկկողմ համաձայնագրերին համապատասխան:

LT. Արտոնագրային հավատարմատարների համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

LT. Աուդիտորական ծառայությունների մասով աուդիտորի հաշվետվությունը պետք է պատրաստվի Լիտվայում գործելու համար հավատարմագրված աուդիտորի հետ զուգահեռ: Աուդիտորական ընկերության բաժնեմասերի առնվազն երեք քառորդը պետք է պատկանի ԵՄ կամ ԵՏՏ աուդիտորներին կամ աուդիտորական ընկերություններին: Բաց բաժնետիրական կորպորացիայի (AB) տեսքով հիմնադրում չի թույլատրվում:

LT. Օտարերկրյա հավատարմատարները կարող են դատարանում որպես փաստաբան հանդես գալ միայն փոխադարձ իրավական օգնության մասին երկկողմ համաձայնագրերին համապատասխան:

LT. Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանների) եւ ատամնաբուժական ծառայությունների մասով ծառայության մատուցման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն՝ հիմնված առողջապահական ծառայությունների ծրագրի վրա, որը կազմվում է կարիքները, ինչպես նաեւ բնակչությունը եւ առկա բժշկական ու ատամնաբուժական ծառայությունները հաշվի առնելով:

PL. Եթե կազմակերպաիրավական ձեւի այլ տեսակներ հասանելի են ԵՄ իրավաբանների համար, ապա օտարերկրյա իրավաբանների համար հասանելի են միայն գրանցված ընկերակցության եւ վստահության վրա հիմնված ընկերակցության կազմակերպաիրավական ձեւերը:

PL. Անասնաբուժական ծառայությունների մասով նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Օտարերկրացիները կարող են դիմել համապատասխան գործունեությամբ զբաղվելու թույլտվություն ստանալու համար:

PL. Աուդիտորական ծառայությունների մասով նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

PT. Իրավաբանական ծառայությունների մասով «solicitadores»-ի եւ արդյունաբերական սեփականության հարցերով գործակալի մասնագիտության հասանելիության համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

SK. Մասնագիտացված պալատում գրանցվելու համար եւ ճարտարապետական, ճարտարագիտական ծառայություններ ու անասնաբուժական ծառայություններ տրամադրելու համար պահանջվում է բնակություն: Անասնաբուժական ծառայությունների մատուցումը սահմանափակվում է ֆիզիկական անձանցով:

SK. Ներպետական իրավունքի մասով իրավաբանական ծառայություններ տրամադրելու ներառյալ դատարաններում ներկայացուցչության համար պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն եւ բնակություն (առեւտրային ներկայություն):

SE. Իրավաբանական ծառայությունների, Ասոցիացիայում անդամագրման համար, ինչը պահանջվում է միայն շվեդական «advokat» կոչումից օգտվելու համար, ներկայացվում է ԵՄ-ում, ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում բնակություն ունենալու պահանջ: Բացառություն կարող է շնորհվել Շվեդիայի Փաստաբանների ասոցիացիայի խորհրդի կողմից: Փաստաբանների ասոցիացիայում անդամագրումն անհրաժեշտ չէ ներպետական իրավունքի գծով իրավաբանական գործունեությամբ զբաղվելու համար: Շվեդիայի Փաստաբանների ասոցիացիայի անդամը չի կարող աշխատանքի ընդունվել Փաստաբանների ասոցիացիայի անդամից տարբեր մեկ այլ անձի կամ Փաստաբանների ասոցիացիայի անդամի բիզնեսը վարող ընկերության կողմից: Այնուամենայնիվ, Ասոցիացիայի անդամը կարող է աշխատանքի ընդունվել օտարերկրյա ընկերության կողմից: Իրավասու մարմինը կարող է այս պահանջի մասով բացառություն շնորհել: Տնտեսական ծրագրի սերտիֆիկացման մարմինն նշանակելու առնչությամբ գործում են ԵՏՏ պահանջներ:

SE. Միայն Շվեդիայում հաստատում կամ թույլտվություն ստացած աուդիտորներն ու Շվեդիայում գրանցված աուդիտորական ֆիրմաները կարող են մատուցել պարտադիր աուդիտորական ծառայություններ որոշ իրավաբանական անձանց մասով, այդ թվում՝ բոլոր սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների, ինչպես նաև ֆիզիկական անձանց մասով: Միայն Շվեդիայում հաստատում ստացած աուդիտորները եւ գրանցված հաշվապահական ֆիրմաները կարող են լինել բաժնետերեր կամ ստեղծել ընկերակցություններ այն ընկերություններում, որոնք իրականացնում են որակյալ աուդիտ (պաշտոնական նպատակներով): Թույլտվություն կամ հաստատում ստանալու համար պահանջվում է բնակություն ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում: «Հաստատում ստացած աուդիտոր» եւ «թույլտվություն ստացած աուդիտոր» կոչումներից կարող են օգտվել միայն այն աուդիտորները, որոնք հաստատում կամ թույլատրում են ստացել Շվեդիայում: Կոռպերատիվ տնտեսական միավորումների եւ որոշ այլ ձեռնարկությունների աուդիտորները, որոնք թույլտվություն կամ հաստատում ստացած հաշվապահներ չեն, պետք է լինեն ԵՏՏ ռեզիդենտներ: Իրավասու մարմինը կարող է այս պահանջի մասով բացառություններ անել: (ՀԱԴ 86211, ՀԱԴ 86212՝ բացառությամբ հաշվապահական ծառայությունների):

SI. Վճարի դիմաց հաճախորդներին դատարանում ներկայացնելը պայմանավորված է Սլովենիայի Հանրապետությունում առևտրային ներկայությամբ: Այն օտարերկրյա իրավաբանը, որն ունի օտար երկրում իրավաբանական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք, կարող է իրավաբանական ծառայություններ տրամադրել կամ իրավաբանական գործունեություն իրականացնել «Փաստաբանական գործունեության մասին» օրենքի 34-րդ հոդվածի «a» կետի պայմանների համաձայն՝ փաստացի փոխադարձության սկզբունքի պահպանմամբ: Փոխադարձության սկզբունքի պահպանումը ստուգվում է Արդարադատության նախարարության կողմից: Սլովենիայի Փաստաբանների ասոցիացիայի կողմից նշանակված հավատարմատարների համար առևտրային ներկայությունը սահմանափակվում է անհատ ձեռնարկատիրությամբ, սահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցություն) կամ միայն անսահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցություն): Իրավաբանական ֆիրմայի աշխատանքները սահմանափակվում են իրավաբանական գործունեության իրականացմամբ: Իրավաբանական ֆիրմայում որպես գործընկեր կարող են հանդես գալ միայն հավատարմատարները:

SI. Հաշվապահական, հաշվապահական հաշվառման եւ աուդիտորական ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտականություններ չկան: Պահանջվում է առևտրային ներկայություն: Երրորդ երկրի աուդիտ իրականացնող մարմինը կարող է բաժնեմասեր ունենալ կամ ընկերակցություն ձեւավորել Սլովենիայի աուդիտորական ընկերությունում, եթե ըստ այն երկրի օրենսդրության, որտեղ գրանցված է երրորդ երկրի աուդիտ իրականացնող մարմինը, Սլովենիայի աուդիտորական ընկերությունները կարող են բաժնեմասեր ունենալ կամ ընկերակցություն ձեւավորել աուդիտորական ընկերությունում: Սլովենիայում հիմնադրված աուդիտորական ընկերության կառավարման խորհրդի առնվազն մեկ անդամից պահանջվում է Սլովենիայում մշտական բնակություն ունենալ:

SI. Բժիշկների, ատամնաբույժների, մանկաբարձուհիների, բուժքույրերի եւ դեղագործների դեպքում անհրաժեշտ է մասնագիտացված պալատի կողմից տրված լիցենզիա, առողջապահության ոլորտի այլ մասնագետների դեպքում՝ գրանցում:

SI. Սոցիալական բժշկության, սանիտարական, համաճարակաբանական, բժշկական/էկոլոգիական ծառայությունների, արյան մատակարարման, արյան պատրաստուկների եւ փոխպատվաստման, ինչպես նաեւ դիահերձման մատվ ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք¹ (ՀԱԴ 63211)

AT. Հանրության շրջանում դեղագործական արտադրանքի եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքը կարող է իրականացվել միայն դեղատների միջոցով: Դեղատան գործունեություն ղեկավարելու համար պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն: Վարձակալներից եւ դեղատունը ղեկավարելու համար պատասխանատու անձանցից պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն:

BG. Դեղագործներին ներկայացվում է մշտական բնակության վերաբերյալ պահանջ:

CY. Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի եւ դեղագործական ապրանքների տրամադրման ու դեղագործների կողմից մատուցվող այլ ծառայությունների մատվ ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 63211):

---

¹ Լայն հասարակությանը դեղագործական արտադրանք մատակարարելու համար, այլ ծառայություններ տրամադրելու նման անհրաժեշտ է լիցենզավորման եւ որակավորման պահանջներին ու Եվրոպական միության անդամ պետություններում կիրառելի ընթացակարգերին համապատասխանություն: Որպես ընդհանուր կանոն, այս գործունեությունը վերապահվում է դեղագործներին: Եվրոպական միության որոշ անդամ պետություններում դեղագործներին վերապահվում է միայն դեղատոմսով բաց թողնվող դեղերի մատակարարումը:

DE. Հանրության շրջանում դեղագործական արտադրանքի եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի ծառայություններ մատուցելը թույլատրվում է միայն ֆիզիկական անձանց: Դեղագործի լիցենզիա ձեռք բերելու եւ (կամ) հանրության շրջանում դեղագործական եւ որոշ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի նպատակով դեղատուն բացելու համար պահանջվում է բնակություն: Գերմանիայի դեղագործական քննությունը չանցած անձինք կարող են միայն լիցենզիա ստանալ այն դեղատունը գլխավորելու համար, որն արդեն իսկ գոյություն է ունեցել նախորդ երեք տարիների ընթացքում: Այս պայմանը չի կիրառվում հաստատում ստացած այն դիմումատուների նկատմամբ, որոնց որակավորումն արդեն իսկ ճանաչվել է այլ նպատակներով: Բացի այդ, դիմումատուները պետք է առնվազն երեք տարի անընդմեջ դեղագործի մասնագիտական գործունեություն իրականացրած լինեն Գերմանիայում: ԵՏՏ երկրի քաղաքացի չհամարվող անձինք չեն կարող դեղատուն հիմնադրելու լիցենզիա ստանալ:

EE. Հանրության շրջանում դեղագործական եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքը կարող է իրականացվել միայն դեղատների միջոցով: Փոստի միջոցով դեղամիջոցների վաճառքը, ինչպես նաեւ փոստով առաքումը կամ ինտերնետով պատվիրված դեղամիջոցների շտապ առաքումն արգելված է:

EL. Միայն լիցենզավորված դեղագործ համարվող ֆիզիկական անձանց եւ լիցենզավորված դեղագործների կողմից հիմնադրված ընկերություններին է թույլտրվում հանրության շրջանում դեղագործական արտադրանքի եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի ծառայություններ մատուցել: Դեղատան գործունեություն ղեկավարելու համար պահանջվում է ԵՏՏ քաղաքացիություն:

ES. Միայն ֆիզիկական անձանց է թույլատրվում դեղագործական արտադրանքի եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի ծառայություններ մատուցել հանրության շրջանում: Մեկ դեղագործը չի կարող մեկից ավելի լիցենզիաներ ձեռք բերել: Հիմնադրման թույլտվություն ստանալու համար անհրաժեշտ է ստուգել տնտեսական կարիքները: Հիմնական չափորոշիչն է տարածքում հիմնադրումների քանակը:

FI, SE. Դեղագործական ապրանքների մանրածախ վաճառքի եւ լայն հասարակությանը դեղագործական ապրանքների տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 63211):

FR. Դեղատան գործունեությունն ղեկավարելու համար պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն: Օտարերկրյա դեղագործը կարող է սահմանված քվոտաների շրջանակներում հիմնադրման թույլտվություն ստանալ:

HU. Դեղատան գործունեությունն ղեկավարելու համար պահանջվում է ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն:

IT. Դեղագործի լիցենզիա ձեռք բերելու եւ (կամ) հանրության շրջանում դեղագործական արտադրանքի եւ որոշ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի նպատակով դեղատուն բացելու համար պահանջվում է բնակություն:

LT. Հանրության շրջանում դեղամիջոցների մանրածախ վաճառք կարող է իրականացվել միայն դեղատների միջոցով: Դեղատումսով բաց թողնվող դեղամիջոցների առցանց վաճառքն արգելված է:

LV. Դեղագործության բնագավառում անկախ գործունեության մեկնարկի համար ԵՄ անդամ պետություն կամ ԵՏՏ անդամ պետություն չհամարվող պետությունում կրթություն ստացած օտարերկրյա դեղագործը կամ դեղագործի օգնականը պետք է առնվազն մեկ տարի աշխատի դեղատանը՝ դեղագործի վերահսկողության տակ:

SI. Սլովենիայում դեղագործական ծառայությունն առաջին հերթին տրամադրվում է մունիցիպալիտետների կողմից: Դեղագործական ծառայությունների ցանցը բաղկացած է մունիցիպալիտետներին պատկանող պետական դեղագործական հաստատությունից եւ մասնավոր դեղագործից՝ կոնցեսիայով (երբ հիմնական սեփականատերը պետք է մասնագիտությամբ լինի դեղագործ): Դեղատումսով դուրս գրվող դեղագործական արտադրանքի՝ փոստով պատվիրելն արգելված է:

SK. Բնակության վերաբերյալ պայման

Գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայություններ

EU. Իրավունք է վերապահում պահպանելու կամ սահմանելու միջոցներ՝ գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայությունների համար, որոնք պետական ֆինանսավորում կամ որեւէ ձեռով պետական աջակցություն են ստանում եւ հետեւաբար չեն համարվում մասնավոր կերպով ֆինանսավորվող ծառայություններ, ուստի բացառիկ իրավունքներ եւ (կամ) թույլտվություն կարող է շնորհվել միայն Եվրոպական միության անդամ պետությունների քաղաքացիներին եւ Եվրոպական միությունում գլխամասային գրասենյակ ունեցող Եվրոպական միության իրավաբանական անձանց (ՀԱԴ 851, ՀԱԴ 852, ՀԱԴ 853):

Անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ

CY. Նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

DK. Դանիայի տարածքում գտնվող ֆիզիկական անձի կողմից անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ մատուցելու համար միայն անշարժ գույքի գործակալների ռեգիստրում ընդգրկված ֆիզիկական անձ համարվող եւ թույլտվություն ստացած անշարժ գույքի գործակալները կարող են օգտվել «անշարժ գույքի գործակալ» կոչումից՝ «Անշարժ գույքի վաճառքի մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետին համապատասխան, որով սահմանվում են ռեգիստրում գրանցվելու պահանջները, ներառյալ՝ բնակություն ԵՄ-ում, ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում. «Անշարժ գույքի վաճառքի մասին» օրենքը կիրառելի է միայն սպառողներին անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ մատուցելիս եւ չի կիրառվում անշարժ գույքի լիզինգի դեպքում:

PT. Ֆիզիկական անձանց դեպքում պահանջվում է բնակություն ԵՏՏ անդամ պետությունում: Իրավաբանական անձանց դեպքում պահանջվում է գրանցում ԵՏՏ անդամ պետությունում:

Վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների

A. Նավերի առնչությամբ

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Որեւէ ազգային ռեժիմ եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ չի կիրառվում գրանցված ընկերության՝ հիմնադրման պետության ազգային դրոշի ներքո նավատորմ կառավարելու նպատակով հիմնադրման նկատմամբ:

CY. Նավի նկատմամբ սեփականության ոչ ԵՄ մասնակցության առավելագույն սահմանը 49% է:

LT. Նավերը պետք է պատկանեն Լիտվայի ֆիզիկական անձանց կամ Լիտվայում հիմնադրված ընկերություններին:

SE. Հայաստանի՝ նավի նկատմամբ սեփականության մասնաբաժին ունենալու դեպքում Շվեդիայի դրոշի ներքո նավարկելու համար անհրաժեշտ է մատնանշել ապացույցներ՝ շահագործման հարցում Շվեդիայի կողմից գերիշխող ազդեցություն ունենալու վերաբերյալ:

B. Օդանավերի առնչությամբ

EU. ԵՄ օդային փոխադրողների կողմից օգտագործվող օդանավերը պետք է գրանցված լինեն փոխադրողին լիցենզավորող ԵՄ անդամ պետությունում կամ ԵՄ ցանկացած այլ անդամ պետությունում, եթե դա թույլատրվում է լիցենզավորող անդամ պետության կողմից: Գրանցվելու համար կարող է պահանջվել, որ օդանավերը պատկանեն քաղաքացիության որոշակի չափորոշիչներ բավարարող ֆիզիկական անձանց կամ այն ձեռնարկություններին, որոնք բավարարում են կապիտալի նկատմամբ սեփականության իրավունքին ու վերահսկողությանն առնչվող հատուկ չափորոշիչներ:

C. Այլ տրանսպորտային սարքավորումների առնչությամբ

SE. ԵՏՏ բնակության վերաբերյալ պահանջ (ՀՄԴ 83101)

D. Այլ

BE, FR. Իրավունք է վերապահվում պահպանել կամ սահմանել ցանկացած միջոց՝ տեսագրությանն առնչվող վարձակալության եւ լիզինգի ծառայությունների մատուցման մասով (ՀԱԴ 83202):

Այլ բիզնես ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում գյուղատնտեսության, որսորդության, անտառային տնտեսության (ՀԱԴ 881), ձկնորսության (ՀԱԴ 882) եւ արտադրության (ՀԱԴ 884 եւ 885) իրականացման ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան՝ բացառությամբ խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայությունների:

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում անձնակազմի համալրման հարցերով մասնագետի ծառայությունների տրամադրման մասով պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 87201):

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PL, PT, RO, SI եւ SK. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում աշխատանքի տեղավորման մասով (ՀԱԴ 87202) պարտավորություններ չկան:

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում գրասենյակին աջակցող անձնակազմի՝ սպասարկման հետ կապված ծառայությունների մասով (ՀԱԴ 87203) պարտավորություններ չկան:

EU՝ բացառությամբ HU եւ SE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում տնային աշխատողների, այլ առեւտրային կամ արդյունաբերական ոլորտի աշխատողների եւ բուժքույրական անձնակազմի՝ սպասարկման հետ կապված ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Պահանջվում է բնակություն կամ առեւտրային ներկայություն, եւ կարող են ներկայացվել նաեւ քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջներ:

EU՝ բացառությամբ BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE, UK. Անձնակազմի՝ սպասարկման հետ կապված ծառայությունների մասով նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման, եւ ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

EU՝ բացառությամբ AT եւ SE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում քննչական ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Պահանջվում է բնակություն կամ առևտրային ներկայություն, եւ կարող են ներկայացվել նաեւ քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջներ:

AT. Աշխատանքի տեղավորման ծառայությունների, աշխատուժի վարձակալման գործակալությունների եւ անձնակազմի՝ սպասարկման հետ կապված ծառայությունների (ՀԱԴ 8720) մասով թույլատրում կարող է շնորհվել միայն այն իրավաբանական անձանց, որոնց գլխամասային գրասենյակը գտնվում է ԵՏՏ-ում, եւ որոնց կառավարման խորհրդի անդամները կամ իրավաբանական անձին ներկայացնելու իրավասություն ունեցող կառավարման գործընկերները (բաժնետերերը) ԵՏՏ քաղաքացիներ են, որոնք մշտական բնակություն ունեն ԵՏՏ-ում:

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL, SK. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում անվտանգության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 87302, 87303, 87304, 87305, 87309):

BG, SK, HR, HU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում պաշտոնական գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 87905-ի մաս):

BE. Անվտանգության ծառայությունների մասով կառավարիչներին ներկայացվում է ԵՄ քաղաքացիության ու բնակության վերաբերյալ պահանջ: Վարկային պատմության ծառայությունների մասով իրավունք է վերապահվում սահմանել քաղաքացիության վերաբերյալ պայման՝ հաճախորդների վարկերին առնչվող տվյալների հիմնապահոցների առնչությամբ (ՀԱԴ 87901-ի մաս): Վճարների գանձման մարմնի ծառայությունների մասով ներկայացվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

BG. Օղալուսանկարահանման գործողությունների, գեոդեզիայի, կադաստրային ուսումնասիրությունների եւ երկրակեղեւի շարժի ուսումնասիրման ժամանակ իրականացվող քարտեզագրության համար ներկայացվում է հիմնադրման վերաբերյալ պահանջ, եւ նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում քննչական ծառայությունների, տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծական ծառայությունների, պայմանագրային հիմունքով նավթի եւ գազի բնագավառներում սարքավորումների վերանորոգման եւ ապամոնտաժման ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում պաշտոնական գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

CY. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծական ծառայությունների կամ երկրաբանական, երկրաֆիզիկական, հետազոտական ու քարտեզագրման ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

CZ. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում վճարների գանձման մարմնի ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

DE. Երդվյալ թարգմանիչների համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

DE. Աշխատանքի տեղավորման ծառայությունների մասով նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման, եւ ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

DK. Բնակության վերաբերյալ պահանջ ներկայացվում է անվտանգության ծառայություններ մատուցելու թույլտվություն ստանալու համար դիմող անձին եւ անվտանգության ծառայություններ մատուցելու թույլտվություն ստանալու համար դիմող իրավաբանական անձի կառավարիչներին ու դրա խորհրդի անդամների մեծամասնությանը: Այնուամենայնիվ, բնակություն չի պահանջվում այնքանով, որքանով դա բխում է միջազգային համաձայնագրերից եւ Արդարադատության նախարարի կողմից տրված հրամաններից: Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում օդանավակայանի պահակախմբի ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

EE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում անվտանգության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Երդվյալ թարգմանիչներին ներկայացվում է ԵՄ քաղաքացիության պահանջ:

ES. Անվտանգության ծառայությունների մասով՝ ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ու անվտանգության մասնավոր անձնակազմին ներկայացվում է ԵՏՏ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

FI. Արտոնագրված թարգմանիչներին ներկայացվում է ԵՏՏ բնակչության պահանջ:

FR. Օտարերկրյա ներդրողներից պահանջվում է ունենալ հատուկ թույլտվություն՝ ուսումնասիրությունների եւ հետախուզական աշխատանքների մասով ծառայությունների ու գիտատեխնիկական խորհրդատվական ծառայությունների մատուցման համար:

HR. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում հետաքննության եւ անվտանգության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Տպագրական եւ հրատարակչական ծառայությունների մասով հրատարակչի եւ խմբագրական խորհրդի նկատմամբ կիրառվում է բնակչության պահանջը:

HU. Արբիտրաժի եւ հաշտարարի ծառայություններ (ՀԱԴ 86602) մատուցելու համար պահանջվում է ունենալ թույլտվություն եւ բնակչություն:

IT. Անվտանգության աշխատակցի ծառայություններ մատուցելու նպատակով անհրաժեշտ թույլտվություն ստանալու համար պահանջվում է Իտալիայի կամ ԵՄ քաղաքացիություն եւ բնակչություն: Հրատարակչական եւ տպագրական ընկերության սեփականատերերը եւ հրատարակիչները պետք է լինեն ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիներ: Ընկերությունների գլխամասային գրասենյակները պետք է գտնվեն ԵՄ անդամ պետությունում: Ազգային ռեժիմի եւ ԱԱԲՌ ռեժիմի շրջանակներում վճարների գանձման մարմնի եւ վարկային պատմության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

LV. Քննչական ծառայությունների մասով լիցենզիա ստանալու իրավասություն ունեն միայն այն խուզարկուական ընկերությունները, որոնց ղեկավարը եւ համապատասխան վարչական կառույցներում պաշտոն զբաղեցնող ցանկացած անձ հանդիսանում են ԵՄ կամ ԵՏՏ քաղաքացի: Անվտանգության ծառայությունների մասով լիցենզիա ստանալու համար սեփական կապիտալի առնվազն կեսը պետք է պատկանի ԵՄ կամ ԵՏՏ ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց: Հրատարակչական ոլորտում հիմնադրման իրավունք ունեն միայն ազգային մակարդակով գրանցված իրավաբանական անձինք (ոչ մասնաճյուղերը):

LT. Անվտանգության ծառայությունների գործունեությունը կարող է իրականացվել միայն ԵՏՏ կամ ՆԱՏՕ-ի անդամ պետության քաղաքացիություն ունեցող անձանց կողմից: Հրատարակչական ոլորտում հիմնադրման իրավունք ունեն միայն ազգային մակարդակով գրանցված իրավաբանական անձինք (ոչ մասնաճյուղերը):

LT. Տպագրական եւ հրատարակչական ծառայությունների (ՀԱԴ 88442) դեպքում իրավունք է վերապահվում սահմանափակելու առեւտրային ներկայությունը գրանցված իրավաբանական անձանցով:

EU՝ բացառությամբ NL. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում դրոշմավորման ծառայությունների մասով (ՀԱԴ 893-ի մաս) պարտավորություններ չկան:

NL. Դրոշմավորման ծառայություններ մատուցելու համար պահանջվում է առեւտրային ներկայություն Նիդեռլանդներում: Ներկայումս թանկարժեք մետաղից պատրաստված իրերի դրոշմավորման իրավունքը բացառապես շնորհված է երկու հոլանդական հանրային մենաշնորհների (ՀԱԴ 893-ի մաս):

PL. Քննչական ծառայությունների մասով մասնագիտական լիցենզիա կարող է տրամադրվել լեհական կամ մեկ այլ՝ ԵՄ անդամ պետության, ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն ունեցող անձի: Անվտանգության ծառայության մասով մասնագիտական լիցենզիա կարող է տրամադրվել միայն լեհական կամ մեկ այլ՝ ԵՄ անդամ պետության, ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիություն ունեցող անձին: Երդվյալ թարգմանիչների համար նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Օդալուսանկարահանման ծառայությունների մատուցման եւ լրագրերի ու ամսագրերի գլխավոր խմբագրի պաշտոնը զբաղեցնելու համար նախատեսվում է Լեհաստանի քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

PT. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում քննչական ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Վճարների գանձման մարմնի եւ վարկային պատմության ծառայություններ մատուցելու համար ներդրողների համար նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Անվտանգության ծառայությունների մասով մասնագիտացված անձնակազմին ներկայացվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

RO. Շենքերի մաքրման ծառայությունների մասով մասնագետների համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

SE. Շվեդիայում տպագրվող կամ հրատարակվող պարբերականների սեփականատեր հանդիսացող ֆիզիկական անձինք պետք է բնակվեն Շվեդիայում կամ լինեն ԵՏՏ քաղաքացի: Նման պարբերականների՝ իրավաբանական անձ հանդիսացող սեփականատերերը պետք է հիմնադրված լինեն ԵՏՏ-ում: Շվեդիայում տպագրված եւ հրատարակված պարբերականները եւ տեխնիկական ձայնագրությունները պետք է ունենան պատասխանատու խմբագիր, ով պետք է մշտական բնակություն ունենա Շվեդիայում:

SK. Քննչական եւ անվտանգության ծառայությունների մասով լիցենզիաներ կարող են տրամադրվել միայն անվտանգության ռիսկի բացակայության պայմաններում եւ այն դեպքում, երբ բոլոր կառավարիչները ԵՄ, ԵՏՏ կամ Շվեյցարիայի քաղաքացիներ են:

2. Հաղորդակցության ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում հեռահաղորդակցության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան՝ բացառությամբ արբանյակային հեռահաղորդակցության ծառայությունների: Հեռարձակումը սահմանվում է որպես հաղորդման չընդհատվող շղթա, որն անհրաժեշտ է լայն հասարակությանը հեռուստատեսային եւ ռադիոձրագրերի ազդանշանները փոխանցելու համար, ինչը սակայն չի ներառում օպերատորների միջեւ տեխնոլոգիական կապերը:

BE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում արբանյակային հեռահաղորդակցության ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան:

3. Շինարարություն եւ հարակից ճարտարագիտական ծառայություններ

CY. Հիմնադրման համար երրորդ երկրի քաղաքացիների նկատմամբ կիրառվում են հատուկ պայմաններ, եւ պահանջվում է թույլտվություն:

4. Մատակարարման ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում զենքի, զինամթերքի, պայթուցիկ նյութերի եւ պատերազմական այլ նյութերի, քիմիական արտադրանքի եւ թանկարժեք մետաղների (քարերի) բաշխման մասով պարտավորություններ չկան:

EU. Քաղաքացիության վերաբերյալ պայմանը եւ բնակության վերաբերյալ պահանջը կիրառելի են որոշ երկրներում դեղատան գործունեություն ղեկավարելու եւ որպէս ծխախոտավաճառ գործելու համար:

HR. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ծխախոտի եւ ծխախոտի արտադրանքի բաշխման մասով պարտավորություններ չկան:

FR. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ծխախոտի մանրածախ առևտրի ոլորտում բացառիկ իրավունքների շնորհման մասով պարտավորություններ չկան:

FI. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ալկոհոլի (ՀՄԴ 62112, 62226, 63107, 8929-ի մաս) եւ դեղագործական արտադրանքի (ՀՄԴ 62251, 62117, 8929) բաշխման մասով պարտավորություններ չկան:

AT. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում դեղագործական արտադրանքի բաշխման մասով պարտավորություններ չկան՝ բացառությամբ դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի (ՀԱԴ 63211): Ծխախոտի մանրածախ վաճառքի մասով (ՀԱԴ 63108) միայն ֆիզիկական անձինք կարող են դիմել որպէս ծխախոտավաճառ գործելու թույլտվություն ստանալու համար (առաջնահերթությունը տրվում է ԵՏՏ քաղաքացիներին):

BG. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ակոհոլային խմիչքների, քիմիական արտադրանքի, ծխախոտի եւ ծխախոտի արտադրանքի, դեղագործական արտադրանքի, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների, զենքերի, զինամթերքի եւ զինվորական սարքավորումների, նավթի եւ նավթամթերքի, գազի, թանկարժեք մետաղների եւ թանկարժեք քարերի բաշխման մասով պարտավորություններ չկան:

DE. Միայն ֆիզիկական անձանց է թույլատրվում հանրության շրջանում մատուցել դեղագործական արտադրանքի եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի ծառայություններ: Դեղագործի լիցենզիա ձեռք բերելու եւ (կամ) հանրության շրջանում դեղագործական եւ որոշ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքի նպատակով դեղատուն բացելու համար պահանջվում է բնակություն: Այլ երկրների քաղաքացիները կամ Գերմանիայի դեղագործական քննությունը չանցած անձինք կարող են միայն ձեռք բերել լիցենզիա այն դեղատունը գլխավորելու համար, որն արդեն իսկ գոյություն է ունեցել նախորդ երեք տարիների ընթացքում: Այս պայմանը չի կիրառվում հաստատում ստացած դիմողների նկատմամբ, ում որակավորումն արդեն ճանաչվել է այլ նպատակների համար: Բացի այդ, դիմողները պետք է առնվազն երեք տարի անընդմեջ դեղագործի մասնագիտական գործունեություն իրականացրած լինեն Գերմանիայում: ԵՏՏ անդամ պետություն չհամարվող երկրի քաղաքացիները չեն կարող ձեռք բերել լիցենզիա՝ դեղատուն հիմնադրելու համար:

ES. Ծխախոտի մանրածախ վաճառքի մասով առկա է պետական մենաշնորհ: Հիմնադրման մասով նախատեսվում է ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

IT. Ծխախոտի բաշխման մասով (ՀԱԴ 6222-ի մաս, ՀԱԴ 6310-ի մաս) մեծածախ եւ մանրածախ վաճառքի միջնորդին եւ պահեստների («magazzini») սեփականատերերին ներկայացվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

SE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ակոհողային խմիչքների մանրածախ վաճառքի մասով պարտավորություններ չկան:

6. Բնապահպանական ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում ջրի հավաքման, մաքրման եւ այն կենցաղային, արդյունաբերական, առեւտրային կամ այլ օգտագործողների բաշխմանը, այդ թվում՝ խմելու ջրի ապահովմանն ու ջրային ռեսուրսների կառավարմանն առնչվող ծառայությունների մատուցման մասով պարտավորություններ չկան:

SK. Օգտագործված մարտկոցների եւ կուտակիչների, յուղի թափոնների, հին ավտոմեքենաների եւ էլեկտրական ու էլեկտրոնային սարքավորումների թափոնների մշակման ու վերամշակման համար անհրաժեշտ է գրանցում ԵՄ կամ ԵՏՏ անդամ պետությունում (բնակության վերաբերյալ պահանջ) (ՀԱԴ 9402-ի մաս):

7. Տինանսական ծառայություններ¹

EU. Միայն Եվրոպական միությունում իրավաբանական հասցե ունեցող ֆիրմաները կարող են հանդես գալ որպես ներդրումային ֆոնդերի ակտիվների պահառու: Ընդհանուր ներդրումային ֆոնդերի եւ ներդրումային ընկերությունների կառավարման գործողությունների իրականացման համար պահանջվում է կառավարման մասնագիտացված ընկերության հիմնադրում՝ միեւնույն անդամ պետությունում գտնվող գլխամասային գրասենյակներով եւ իրավաբանական հասցեներով:

---

¹ Մասնաճյուղերին եւ դուստր ձեռնարկություններին տարբեր ռեժիմներ տրամադրելու նկատմամբ գործում է հորիզոնական սահմանափակում: Օտարերկրյա մասնաճյուղերը կարող են ստանալ միայն անդամ պետության տարածքում գործելու թույլտվություն՝ տվյալ անդամ պետության համապատասխան օրենսդրությամբ նախատեսված պայմաններում, ուստի նրանցից կարող է պահանջվել բավարարելու մի շարք կոնկրետ նորմատիվային պահանջներ:

AT. Օտարերկրյա ապահովագրողների մասնաճյուղի համար տրվող լիցենզիան մերժվում է, եթե օտարերկրյա ապահովագրողը չունի բաժնետիրական ընկերությանը կամ փոխադարձ ապահովագրական ասոցիացիային համապատասխանող կամ դրա հետ համադրելի կազմակերպարավական ձև: Մասնաճյուղի կառավարումը պետք է իրականացվի Ավստրիայի ռեզիդենտ երկու ֆիզիկական անձանց կողմից:

BG. Կենսաթոշակային ապահովագրությունը պետք է կիրարկվի գրանցված կենսաթոշակային ապահովագրական ընկերությունների (ոչ մասնաճյուղերի) միջոցով: Կառավարման խորհրդի եւ տնօրենների խորհրդի նախագահները պետք է ունենան մշտական բնակություն Բուլղարիայում: Նախքան ապահովագրության որոշակի դասերի տրամադրման նպատակով մասնաճյուղ կամ գործակալություն հիմնադրելը օտարերկրյա ապահովագրողը պետք է իր ծագման երկրում ունենա ապահովագրության նույն դասի շրջանակներում գործելու թույլտվություն: Ապահովագրական միջնորդներին ներկայացվում է տեղային գրանցման (ոչ մասնաճյուղերի) պահանջ: Ապահովագրական (վերաապահովագրական) ընկերությունները կառավարող եւ վերահսկող մարմինների անդամներին եւ ապահովագրական (վերաապահովագրական) ընկերությունները կառավարելու կամ ներկայացնելու թույլտվություն ունեցող ցանկացած անձի ներկայացվում է բնակության պահանջ:

CY. Միայն Կիպրոսի ֆոնդային բորսայի անդամները (բրոքերները) կարող են հիմնել արժեթղթերի միջնորդային ծառայություններին առնչվող բիզնեսներ Կիպրոսում: Բրոքերային ընկերությունը կարող է միայն գրանցվել որպես Կիպրոսի ֆոնդային բորսայի անդամ, եթե այն հիմնադրվել եւ գրանցվել է Կիպրոսի՝ «Ընկերությունների մասին» օրենքին համապատասխան (ոչ որպես մասնաճյուղ):

DE. Պարտադիր օդային ապահովագրության մասին պայմանագիրը կարող է ստորագրվել միայն ԵՄ-ում հիմնադրված դուստր ձեռնարկության կամ Գերմանիայում հիմնադրված մասնաճյուղի կողմից: Օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության կողմից Գերմանիայում մասնաճյուղ հիմնադրվելու դեպքում այն կարող է կնքել միջազգային փոխադրմանն առնչվող ապահովագրական պայմանագրեր Գերմանիայում՝ այդտեղ հիմնադրված մասնաճյուղի միջոցով:

DK. Ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունների մասով իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ ոչ մի անձ կամ ընկերություն (այդ թվում՝ ապահովագրական ընկերություն) չի կարող Դանիայում բիզնես նպատակների համար աջակցել ուղղակի ապահովագրական գործունեության իրականացմանը՝ Դանիայի ռեզիդենտ անձանց, դանիական նավերի կամ այդտեղ գտնվող գույքի համար՝ բացառությամբ Դանիայի օրենսդրությամբ կամ Դանիայի իրավասու մարմինների կողմից լիցենզավորված ապահովագրական ընկերությունների: DK-ին իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ հարկադիր օդային ապահովագրության պայմանագիր ստորագրվի միայն ԵՄ-ում հիմնադրված ֆիրմաների կողմից:

EE. Ուղղակի ապահովագրության մասով օտարերկրյա կապիտալի մասնակցություն ունեցող ապահովագրական բաժնետիրական ընկերության կառավարող մարմինը կարող է ընդգրկել օտարերկրյա քաղաքացիների միայն օտարերկրյա մասնակցությանը համամասնորեն, սակայն ցանկացած պարագայում՝ ոչ ավելի, քան տնօրենների խորհրդի անդամների կեսին: Դուստր ձեռնարկության կամ առանձին ընկերության կառավարման մարմնի ղեկավարը պետք է ունենա մշտական բնակություն Հստոնիայում: Ավանդների ընդունման համար իրավունք է վերապահվում պահանջելու Հստոնիայի ֆինանսական վերահսկման մարմնի թույլտվությունը, ինչպես նաև գրանցում՝ բաժնետիրական ընկերության, դուստր ձեռնարկության կամ մասնաձյուղի տեսքով՝ Հստոնիայի օրենսդրությանը համապատասխան:

EL. Ապահովագրության եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունների մասով հիմնադրման իրավունքը չի տարածվում ներկայացուցչական գրասենյակների ստեղծման կամ ապահովագրական ընկերությունների մշտական ներկայության այլ ձևերի վրա՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ գրասենյակները հիմնադրվում են որպես գործակալություններ, մասնաձյուղեր կամ գլխամասային գրասենյակներ:

ES. Նախքան ապահովագրության որոշակի դասերի տրամադրման նպատակով մասնաձյուղ կամ գործակալություն հիմնադրելը օտարերկրյա ապահովագրողը պետք է իր ծագման երկրում ունեցած լինի առնվազն հինգ տարի ապահովագրության նույն դասի շրջանակներում գործելու թույլտվություն: Ակտուարային մասնագիտության համար պահանջվում է բնակություն կամ երեք տարվա փորձ:

HR. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում վճարահաշվարկային եւ քլիրինգային ծառայությունների մասով պարտավորություններ չկան: Եթե Կենտրոնական դեպոզիտարիայի գործակալությունը (ԿԴԳ) միակ ծառայություն մատուցողն է Խորվաթիայում, ապա ԿԴԹ-ի ծառայությունները հասանելի են դարձվում ոչ ռեզիդենտների համար՝ ոչ խտրական հիմունքներով:

HU. ԵՄ-ում չհիմնադրված ապահովագրական ընկերությունների կողմից Հունգարիայի տարածքում ուղղակի ապահովագրության տրամադրումը թույլատրվում է միայն Հունգարիայում գրանցված մասնաճյուղի միջոցով: Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայությունների մասով (բացառությամբ ապահովագրության) օտարերկրյա հաստատությունների մասնաճյուղերին չի թույլատրվում մատուցել ակտիվների կառավարման ծառայություններ՝ մասնավոր կենսաթոշակային ֆոնդերի կամ վենչուրային կապիտալի կառավարման համար: Ֆինանսական հաստատության խորհուրդը պետք է ներառի Հունգարիայի քաղաքացի հանդիսացող առնվազն երկու անդամ, որոնք ռեզիդենտ են համապատասխան օտարերկրյա փոխանակումների կանոնակարգերի իմաստով եւ ունեն առնվազն մեկ տարվա մշտական բնակություն Հունգարիայում:

IE. Կոլեկտիվ ներդրումային սխեմաներով հանդես եկող ընդհանուր ներդրումային ֆոնդերի եւ փոփոխվող կապիտալով ընկերությունների (բացառությամբ փոխանցելի արժեթղթերով կոլեկտիվ ներդրումային ընկերություններից (ՓԱԿՆԸ) տարբեր ընկերությունների) դեպքում կառավարիչը (պահառուն) եւ կառավարմամբ զբաղվող ընկերությունը պետք է գրանցված լինեն Իռլանդիայում կամ Եվրոպական միության մեկ այլ անդամ պետությունում (ոչ որպես մասնաճյուղ): Վստահության վրա հիմնված ներդրումային ընկերակցության դեպքում գլխավոր գործընկերներից առնվազն մեկը պետք է գրանցված լինի Իռլանդիայում: Իռլանդիայում ֆոնդային բորսայի անդամ դառնալու համար համապատասխան սուբյեկտը պետք է՝ (a) թույլտվություն ստանա Իռլանդիայում, ինչի համար պահանջվում է գրանցվել որպես գործընկերություն կամ լինել գործընկերություն՝ Իռլանդիայում գտնվող գլխամասային գրասենյակով (իրավաբանական հասցեով), կամ (b) թույլտվություն ստանա Եվրոպական միության մեկ այլ անդամ պետությունում՝ Եվրոպական միության՝ ներդրումների եւ ծառայությունների մասին հրահանգին համապատասխան:

PT. Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայությունների մասով (բացառությամբ ապահովագրության) կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարումը կարող է իրականացվել միայն այդ նպատակով Պորտուգալիայում գրանցված մասնագիտացված ընկերությունների կողմից եւ Պորտուգալիայում հիմնադրված ու կյանքի ապահովագրության բիզնեսով զբաղվելու թույլտվություն ունեցող ապահովագրական ընկերությունների կողմից կամ ԵՄ այլ անդամ պետություններում կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարմամբ զբաղվելու թույլտվություն ունեցող սուբյեկտների կողմից: Ապահովագրության եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայությունների մասով Պորտուգալիայում մասնաձյուղ հիմնադրելու նպատակով օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունները պետք է ցույց տան առնվազն հինգ տարվա նախնական գործառնական փորձ: Ապահովագրական միջնորդության դեպքում չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաձյուղեր, ինչի իրավունքը վերապահված է Եվրոպական միության անդամ պետությունների օրենսդրությանն համապատասխան ձեւավորված ընկերություններին: Օդային եւ ծովային փոխադրման ապահովագրության պայմանագիրը, որը տարածվում է ապրանքների, ինքնաթիռների, նավերի կորպուսների ու պատասխանատվության հարցերի վրա, կարող է ստորագրվել միայն Եվրոպական միությունում հիմնադրված ֆիրմաների կողմից:

FI. Պարտադիր կենսաթոշակային ապահովագրություն տրամադրող ապահովագրական ընկերությունների դեպքում հիմնադիրների եւ տնօրենների խորհրդի ու վերահսկող խորհրդի անդամների առնվազն կեսի բնակության վայրը պետք է լինի ԵՄ-ում, եթե իրավասու մարմինները բացառություն չեն շնորհել: Պարտադիր կենսաթոշակային ապահովագրություն տրամադրող ընկերություններից տարբեր ապահովագրական ընկերությունների դեպքում տնօրենների խորհրդի եւ վերահսկող խորհրդի առնվազն մեկ անդամին եւ գլխավոր տնօրենին ներկայացվում է բնակության պահանջ: Հայկական ապահովագրական ընկերության գլխավոր գործակալի բնակության վայրը պետք է լինի Ֆինլանդիայում՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ընկերության գլխամասային գրասենյակը գտնվում է ԵՄ-ում: Օտարերկրյա ապահովագրողները չեն կարող Ֆինլանդիայում լիցենզիա ստանալ որպես մասնաձյուղ՝ պարտադիր կենսաթոշակային ապահովագրությամբ զբաղվելու համար: Ուղղակի ապահովագրական (այդ թվում՝ համաապահովագրական) ծառայություններ կարող են առաջարկել միայն այն ապահովագրող ընկերությունները, որոնց գլխամասային գրասենյակը գտնվում է ԵՄ-ում կամ որոնց մասնաձյուղերը գտնվում են Ֆինլանդիայում: Ապահովագրական բրոքերային ծառայությունների մատուցման դեպքում գործունեության իրականացման մշտական վայրը պետք է գտնվի ԵՄ-ում: Տնօրենների խորհրդի նկատմամբ կարող է կիրառվել բնակության վերաբերյալ պահանջ: Բանկային ծառայությունների մասով հիմնադիրներից առնվազն մեկին, տնօրենների խորհրդի եւ վերահսկող խորհրդի մեկ անդամին, գլխավոր տնօրենին եւ վարկային հաստատության անունից ստորագրելու իրավասություն ունեցող անձին ներկայացվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

IT. Իրավունք է վերապահվում սահմանել կամ պահպանել ցանկացած միջոց ֆինանսական խորհրդատուների («consulenti finanziari») գործողությունների առնչությամբ: Իտալիայում հիմնադրված հաստատության միջոցով արժեթղթերի հաշվառման համակարգի կառավարման թույլտվություն ստանալու համար ընկերությունը պետք է գրանցված լինի Իտալիայում (ոչ որպես մասնաճյուղ): Իտալիայում հիմնադրված հաստատության միջոցով արժեթղթերի կենտրոնական դեպոզիտարիայի ծառայությունները կառավարելու թույլտվություն ստանալու համար ընկերությունները պետք է գրանցված լինեն Իտալիայում (ոչ որպես մասնաճյուղ): ՓԱԿՆԸ-ից տարբեր՝ Եվրոպական միության օրենսդրության համաձայն ներդաշնակեցված կոլեկտիվ ներդրումային սխեմաների դեպքում կառավարիչը (պահառուն) պետք է գրանցված լինի Իտալիայում կամ Եվրոպական միության մեկ այլ անդամ պետությունում եւ հիմնադրված լինի Իտալիայում մասնաճյուղի միջոցով: Եվրոպական միության օրենսդրության համաձայն չներդաշնակեցված եւ ՓԱԿՆԸ-ի կառավարմամբ զբաղվող ընկերությունները նաեւ պետք է գրանցված լինեն Իտալիայում (ոչ որպես մասնաճյուղ): Կենսաթոշակային ֆոնդերի ռեսուրսների կառավարման գործունեություն կարող են իրականացնել միայն այն բանկերը, ապահովագրական ընկերությունները, ներդրումային ընկերությունները եւ ընկերությունները, որոնք զբաղվում են Եվրոպական միության օրենսդրության համաձայն ներդաշնակեցված ՓԱԿՆԸ կառավարմամբ, Եվրոպական միությունում ունեն գլխամասային գրասենյակ, ինչպես նաեւ Իտալիայում գրանցված ՓԱԿՆԸ-ները: Շրջագայությամբ մանրածախ վաճառք իրականացնելիս միջնորդները պետք է ներգրավեն Իտալիայի ռեզիստում թվարկված՝ թույլտվություն ստացած ֆինանսական խորհրդատուների: Օտարերկրյա միջնորդների ներկայացուցչական գրասենյակները չեն կարող իրականացնել ներդրումային ծառայությունների մատուցմանն ուղղված գործողություններ:

LT. Ակտիվների կառավարման համար պահանջվում է գրանցում՝ որպես կառավարմամբ զբաղվող մասնագիտացված ընկերություն (ոչ մասնաճյուղ): Որպես կենսաթոշակային ֆոնդերի դեպոզիտարիաներ կարող են հանդես գալ միայն այն ֆիրմաները, որոնց իրավաբանական հասցեն կամ որոնց մասնաճյուղը գտնվում է Լիտվայում: Որպես կենսաթոշակային ֆոնդերի ակտիվների դեպոզիտարիաներ կարող են հանդես գալ միայն այն բանկերը, որոնց իրավաբանական հասցեն կամ մասնաճյուղը գտնվում է Լիտվայում, եւ որոնք ունեն Եվրոպական միությանում կամ Եվրոպական տնտեսական տարածքի պետությունում ներդրումային ծառայություններ մատուցելու թույլտվություն: Բանկի ադմինիստրացիայի առնվազն մեկ ղեկավար պետք է տիրապետի լիտվերենին եւ ունենա մշտական բնակություն Լիտվայում:

PL. Ապահովագրական միջնորդներին ներկայացվում է տեղային գրանցման (ոչ մասնաճյուղերի) պահանջ: Իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ ֆինանսական տեղեկատվության տրամադրման ու փոխանցման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման ու հարակից ծրագրային ապահովման համար օգտագործվի հանրային հեռահաղորդակցության ցանց կամ թույլտվություն ստացած այլ օպերատորի ցանց: Օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունները կարող են նախաձեռնել եւ իրականացնել ապահովագրական գործունեություն Լեհաստանի Հանրապետությունում միայն իրենց հիմնական մասնաճյուղերի միջոցով:

RO. Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայությունների մասով (բացառությամբ ապահովագրության) շուկայի օպերատորները ռումինական իրավաբանական անձինք են, որոնք հիմնադրվել են որպես բաժնետիրական ընկերություններ՝ «Ընկերությունների մասին» օրենքի դրույթներին համապատասխան: Այլընտրանքային առեստրային համակարգերը կարող են կառավարվել վերը նշված պայմանների ներքո ստեղծված համակարգի օպերատորի կողմից կամ Արժեթղթերի ազգային հանձնաժողովի (CNVM) կողմից թույլտվություն ստացած ներդրումային ձեռքի միջոցով:

SK. Օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են հիմնադրել բաժնետիրական ընկերության կազմակերպչիրավական ձեռք ունեցող ապահովագրական ընկերություն կամ իրականացնել ապահովագրական գործունեություն իրենց՝ Սլովակիայում իրավաբանական հասցե ունեցող դուստր ձեռնարկությունների (ոչ մասնաճյուղերի) միջոցով: Սլովակիայում ներդրումային ծառայությունները կարող են մատուցվել այն բանկերի, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի եւ արժեթղթերի դիլերների կողմից, որոնք ունեն օրենսդրությանը համապատասխան սեփական կապիտալով բաժնետիրական ընկերության (ոչ մասնաճյուղերի) կազմակերպչիրավական ձեռք:

SE. Ուղղակի ապահովագրության ծառայությունները թույլատրվում է մատուցել միայն Շվեդիայում թույլտվություն ստացած ապահովագրական ծառայություն մատուցողի միջոցով՝ պայմանով, որ օտարերկրյա ծառայություն մատուցողը եւ շվեդական ապահովագրական ընկերությունը պատկանեն ընկերությունների նույն խմբին կամ միմյանց միջեւ ունենան համագործակցության համաձայնագիր: Շվեդիայում չգրանցված ապահովագրության բրոքերային ընկերությունները կարող են հիմնադրվել միայն մասնաճյուղի միջոցով: Խնայքանկի հիմնադիրը պետք է լինի ԵՏՏ-ում ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ:

SI. Առկա չէ ազգային ռեժիմ եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ ապահովագրական ծառայությունների եւ հարակից միջնորդային ծառայությունների մասով՝ բացառությամբ այն դիսկերի ապահովագրման, որոնք առնչվում են (i) ծովային բեռնափոխադրմանն ու առետրային ավիացիային, տիեզերական արձակումներին ու բեռների փոխադրմանը (այդ թվում՝ արբանյակաների), որի պարագայում նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող փոխադրամիջոց եւ դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ (ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ: Առկա չէ ազգային ռեժիմ եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայությունների մասով՝ բացառությամբ բոլոր տեսակի փոխատվությունների տրամադրման, ներպետական իրավաբանական անձանց եւ անհատ ձեռնարկատերերի կողմից օտարերկրյա վարկային հաստատությունների երաշխիքների եւ հանձնառությունների ընդունման, ֆինանսական տեղեկատվության տրամադրման ու փոխանցման եւ ֆինանսական սվյալների մշակման ու այլ ֆինանսական ծառայություններ մատուցողների կողմից հարակից ծրագրային ապահովման, այս բոլոր գործողությունների մասով խորհրդատվական եւ այլ օժանդակ ֆինանսական ծառայությունների, այդ թվում՝ վարկային տեղեկատվության եւ վերլուծության, ներդրումների եւ պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրության եւ խորհրդատվության, կորպորացիաների ձեռքբերման, կորպորատիվ վերակազմակերպման եւ ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվության: Պահանջվում է առետրային ներկայություն: Առկա չեն սահմանափակումներ՝ մասնավորեցվող բանկերում եւ մասնավոր կենսաթոշակային ֆոնդերում (ոչ պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերում) մասնակցության համար:

8. Առողջապահական, սոցիալական եւ կրթական ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան այն բոլոր առողջապահական, սոցիալական եւ կրթական ծառայությունների մասով, որոնք ստանում են հանրային ֆինանսավորում կամ որեւէ եղանակով պետական աջակցություն եւ ուստի չեն համարվում մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող:

EU. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող հիվանդանոցային, շտապօգնության ծառայություններից տարբեր՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող առողջապահական ծառայությունների մասով եւ հիվանդանոցային ծառայություններից տարբեր՝ բնակչության առողջապահության ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (ներառված է ՀՄԴ 9311, 93192 եւ 93193-ում):

EU. Հասարակության կենսաթոշակային ապահովման ծրագրի կամ սոցիալական ապահովության պարտադիր համակարգի մաս կազմող գործողությունների կամ ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող կրթական ծառայությունների մասով Խորհրդի անդամների մեծամասնության նկատմամբ կարող է կիրառվել քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

EU. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող այլ կրթական ծառայությունների մատուցման մասով, այն է՝ որպես տարրական, միջնակարգ, բարձրագույն դասակարգվող եւ մեծահասակների համար նախատեսված կրթական ծառայություններից տարբեր կրթական ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG, CY, FI, MT, RO, SE. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող տարրական եւ միջնակարգ կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 921, 922) մատուցման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, SI, PL. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող շտապօգնության ծառայությունների (ՀԱԴ 93192) մատուցման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Հիվանդանոցային, շտապօգնության ծառայությունների եւ հիվանդանոցային ծառայություններից տարբեր՝ բնակչության բուժհաստատությունների ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի (ՀԱԴ 9311, 93192, 93193) պարտավորություններ չկան:

DE. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ Գերմանիայի սոցիալական ապահովության համակարգի շրջանակներում ծառայությունների մասով կարող են մատուցվել տարբեր ընկերությունների կամ սուբյեկտների կողմից՝ ներառելով մրցակցային տարբեր եւ ուստի չհանդիսանալով «բացառապես կառավարության իրավասության իրականացման շրջանակներում մատուցված ծառայություններ»:

DE. Իրավունք է վերապահում երկկողմ առևտրային համաձայնագրի շրջանակներում ապահովել ավելի լավ ռեժիմ առողջապահական եւ սոցիալական ծառայությունների մատուցման մասով (ՀԱԴ 93):

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK: Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող սոցիալական ծառայությունների մատուցման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի ոչ մի պարտավորություն (CPC 933).

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT, UK. Առողջարաններին եւ հանգստյան տներին ու ծերանոցներին առնչվող ծառայություններից տարբեր՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող սոցիալական ծառայությունների մատուցման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CY, CZ, MT, SE, SK. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող հիվանդանոցային ծառայությունների, շտապօգնության ծառայությունների եւ հիվանդանոցային ծառայություններից տարբեր՝ բնակչության բուժհաստատությունների ծառայությունների մասով (ՀԱԴ 9311, 93192, 93193) ազգային ռեժիմի կամ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

DE. Իրավունք է վերապահվում պահպանել Գերմանիայի զինված ուժերին պատկանող՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող հիվանդանոցների պետական սեփականության իրավունքը: Գերմանիան իրավունք է վերապահում պետականացնելու մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող այլ կարեւոր հիվանդանոցներ:

FR. Առողջապահական եւ սոցիալական ծառայությունների մասով օտարերկրյա ներդրողներին հասանելի են միայն «société d'exercice liberal» եւ «société civile professionnelle» կազմակերպաիրավական ձեւերը, մինչդեռ ԵՄ ներդրողների համար հասանելի են այլ կազմակերպաիրավական ձեւեր: Կառավարական գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն: Թույլատրման գործընթացում հաշվի է առնվում տեղական ղեկավարների հասանելիությունը:

FR. Տարրական, միջնակարգ եւ բարձրագույն կրթության ծառայությունների մասով (ՀԱԴ 921, 922, 923) նախատեսվում է քաղաքացիության պահանջ՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող կրթական հաստատությունում դասավանդելու համար: Այնուամենայնիվ, օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են դասավանդելու համար թույլտվություն ստանալ համապատասխան իրավասու մարմիններից: Օտարերկրյա քաղաքացիները նույնպես կարող են ձեռք բերել կրթական հաստատություններ հիմնադրելու եւ գործարկելու թույլտվություն: Նշված թույլտվություն շնորհվում է հայեցողական հիմունքներով:

FI. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող առողջապահական եւ սոցիալական ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Օտարերկրյա ավագ դպրոցները չեն կարող բացել իրենց մասնաճյուղերը Բուլղարիայի Հանրապետության տարածքում: Բուլղարիայում օտարերկրյա ավագ դպրոցները կարող են բացել ֆակուլտետներ, բաժիններ, ինստիտուտներ եւ քոլեջներ միայն բուլղարական դպրոցների կազմում կամ նրանց հետ համագործակցությամբ:

EL. Ճանաչված պետական դիպլոմներ շնորհող կրթական հաստատությունների հիմնադրման համար բարձրագույն կրթության ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի կամ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան: Համալսարանական մակարդակի կրթությունը պետք է տրամադրվի բացառապես այն հաստատությունների կողմից, որոնք ամբողջովին ինքնակառավարվող եւ հանրային իրավունքի սուբյեկտ հանդիսացող իրավաբանական անձինք են: Այնուամենայնիվ, օրենսդրությամբ թույլատրվում է ԵՄ ռեզիդենտների (ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց) կողմից մասնավոր եռաստիճան այնպիսի բարձրագույն կրթական հաստատությունների հիմնադրումը, որոնց կողմից շնորհված վկայակագրերը չեն ճանաչվում որպես համալսարանական կրթական աստիճանին հավասարագոր: Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող տարրական եւ միջնակարգ դպրոցների սեփականատերերին, ինչպես նաեւ տնօրենների խորհրդի անդամների մեծամասնությանն ու ուսուցիչներին ներկայացվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պահանջ:

ES. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող եւ ճանաչված դիպլոմներ կամ կրթական աստիճաններ շնորհող համալսարան բացելու համար պահանջվում է թույլտվություն. համապատասխան գործընթացը ներառում է պառլամենտի խորհրդատվությունը: Կիրառվում է տնտեսական կարիքների ստուգում, որի հիմնական չափորոշիչներն են բնակչության թիվը եւ առկա հաստատությունների քանակը:

HR, SI. Տարրական կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 921) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող բարձրագույն կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 923) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CZ. Առկա չեն ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ բարձրագույն կրթության ծառայությունների մատուցման մասով՝ բացառությամբ միջին մասնագիտական՝ տեխնիկական եւ մասնագիտական կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 92310):

CY, FI, MT, RO, SE. Մեծահասակների կրթության ծառայությունների մատուցման մասով (ՀԱԴ 924) ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT. Ռադիո կամ հեռուստատեսային հեռարձակման միջոցով գործող՝ մեծահասակների համար նախատեսված դպրոցների մասով (ՀԱԴ 924) ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

SK. Իրավունք է վերապահվում ներկայացնելու ԵՏՏ բնակության պահանջ՝ միջին մասնագիտական՝ տեխնիկական եւ մասնագիտական կրթության ծառայություններից (ՀԱԴ 92310) տարբեր կրթական ծառայություններ մատուցողներին: Իրավունք է վերապահվում կրթական ծառայություններ մատուցող հաստատության տնօրենների խորհրդի անդամների մեծամասնությանը ներկայացնելու Սլովակիայի քաղաքացիության պահանջ (ՀԱԴ 921, 922, 923, 924):

SE. Կրթություն տրամադրելու նպատակով իրավունք է վերապահվում սահմանելու եւ պահպանելու ցանկացած միջոց հանրային մարմինների կողմից հաստատված՝ կրթական ծառայություններ մատուցողների առնչությամբ: Սույն վերապահումը կիրառվում է հանրային եւ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող ու որոշակի պետական աջակցություն ստացող կրթական ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ, ի թիվս այլնի, պետության կողմից ճանաչված կրթական ծառայություն մատուցողների նկատմամբ, պետության վերահսկողության տակ գտնվող կրթական ծառայություններ մատուցողների կամ աջակցության ուսումնասիրման իրավասություն տվող կրթության նկատմամբ:

BE, UK. Մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող շտապօգնության ծառայությունների կամ հիվանդանոցային ծառայություններից տարբեր՝ բնակչության առողջապահական ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

9. Զբոսաշրջությանն ու ճամփորդությանն առնչվող ծառայություններ

BG, CY, EL, ES, FR. Զբոսավարների համար նախատեսվում է քաղաքացիության վերաբերյալ պայման:

BG. Զբոսաշրջության եւ ճամփորդությանն առնչվող ծառայությունների մասով օտարերկրյա ղեկավարների թիվը չպետք է գերազանցի Բուլղարիայի քաղաքացիություն ունեցող ղեկավարների թվին այն դեպքերում, երբ հանրային (պետական եւ (կամ) համայնքային) մասնաբաժինը բուլղարական ընկերության սեփական կապիտալում գերազանցում է 50 %-ը:

BG. Հյուրանոցների, ռեստորանների եւ սննդի մատակարարման ծառայությունների (բացառությամբ օդային տրանսպորտում սննդի արտագնա մատակարարման ծառայությունների) մատուցման համար պահանջվում է գրանցում (ոչ որպես մասնաճյուղ):

CY. Տուրիստական եւ ճամփորդական ընկերություն/գործակալություն հիմնադրելու եւ դրա գործունեությունը վարելու լիցենզիան շնորհվում է, եւ գործող ընկերության գործունեությունը վարելու լիցենզիայի երկարաձգումը թույլատրվում է միայն ԵՄ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց: Օտարերկրյա ծառայություն մատուցողները պետք է ներկայացվեն ռեզիդենտ ճամփորդական գրասենյակների կողմից:

IT. ԵՄ անդամ չհանդիսացող երկրների զբոսավարները պետք է ձեռք բերեն հատուկ լիցենզիա:

HR. Պատմական եւ մշակութային արժեք ներկայացնող՝ հատուկ պահպանվող տարածքներում եւ ազգային կամ լանդշաֆտային այգիներում տեղանքը պետք է հաստատվի Խորվաթիայի Հանրապետության կառավարության կողմից:

LT. Օտարերկրյա զբոսավարների կողմից միայն երկկողմ համաձայնագրերին (կամ պայմանագրերին) համապատասխան եւ փոխադարձության սկզբունքի հիման վրա մատուցվող զբոսավարի ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

10. Հանգստի, մշակութային եւ սպորտային ծառայություններ (բացառությամբ տեսալսողական ծառայությունների)

EU. Ծառայությունների միջսահմանային մատուցման վերաբերյալ VIII-B հավելվածով (միջսահմանային ծառայություններին առնչվող հանձնառությունների ցանկ) չնախատեսված բոլոր ժամանցային, մշակութային եւ սպորտային ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Ժամանցային ծառայություններ (այդ թվում՝ թատերական, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երաժշտական խմբերի կողմից մատուցվող, կրկեսային եւ երաժշտական ակումբային ծառայություններ)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI, SK. Ժամանցային ծառայությունների (այդ թվում՝ թատերական, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երաժշտական խմբերի կողմից մատուցվող, կրկեսային եւ երաժշտական ակումբային ծառայություններ) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան՝ բացառությամբ թատրոնի պրոդյուսերի, երգչախմբի, երաժշտական խմբի եւ նվագախմբի կողմից մատուցվող ժամանցային ծառայությունների (ՀԱԴ 96191), հեղինակների, կոմպոզիտորների, քանդակագործների, էստրադային արտիստների եւ այլ անհատ արտիստների կողմից մատուցվող ծառայությունների (ՀԱԴ 96192) եւ թատրոնի հետ կապված օժանդակ ծառայությունների (ՀԱԴ 96193):

EE. Առկա չեն ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ այլ ժամանցային ծառայությունների (ՀԱԴ 96199) մասով՝ բացառությամբ կինոթատրոնների կողմից մատուցվող ծառայությունների:

LV, LT. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան՝ բացառությամբ կինոթատրոնների շահագործման ծառայությունների (ՀԱԴ 96199-ի մաս):

Լրատվության եւ մամուլի գործակալությունների ծառայություններ

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK. Լրատվության եւ մամուլի գործակալությունների (ՀԱԴ 962) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

FR. Ֆրանսերենով հրապարակումներ հրատարակող գործող ընկերություններում օտարերկրյա մասնակցության չափը չի կարող գերազանցել ընկերության կապիտալի կամ ձայների իրավունքի 20%-ը: Մամուլի գործակալությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Սպորտային եւ հանգստի այլ ծառայություններ

EU. Շահումով խաղերի եւ խաղադրույքների ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, SI. Լեռնադահուկային դպրոցի հետ կապված ծառայությունների եւ լեռնային էքսկուրսավարների կողմից մատուցվող ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտականություններ չկան:

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO, SK. Սպորտային ծառայությունների (ՀԱԴ 9641) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների հետ կապված եւ այլ մշակութային ծառայություններ

EU՝ Բացառությամբ AT-ի. Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների հետ կապված եւ այլ մշակութային ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան (ՀԱԴ 963):

11. Տրանսպորտային ծառայություններ

EU. Տիեզերական փոխադրման ծառայությունների, տրեզերանավի վարձակալության (ՀԱԴ 733, ՀԱԴ 734-ի մաս) եւ տիեզերական փոխադրման օժանդակ ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU՝ բացառությամբ FI-ի. Համակցված փոխադրման ծառայության տրամադրման առնչությամբ միայն անդամ պետությունում հիմնադրված եւ անդամ պետությունների միջեւ ապրանքների փոխադրման շուկայի գործունեության հասանելիության եւ մուտքի պահանջները բավարարող բեռնափոխադրողները կարող են իրականացնել անդամ պետությունների միջեւ համակցված փոխադրման գործունեության համատեքստում համակցված տրանսպորտային գործունեության մաս կազմող ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման նախնական եւ (կամ) վերջնական փուլերը, եւ որոնք կարող են ներառել կամ չներառել երկրի սահմանի հատում: Կիրառելի են ցանկացած տրանսպորտային միջոցի վրա տարածվող սահմանափակումներ: Կարելի է ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ ավտոմեքենաների համար գանձվող հարկերը, որոնք կիրառելի են համակցված փոխադրման երթուղով ընթացող ճանապարհատրանսպորտային միջոցների նկատմամբ, կրճատվեն կամ փոխհատուցվեն:

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK. Համակցված փոխադրման ծառայությունների տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Փոխադրման դեպքում տրամադրվող օժանդակ ծառայություններ

EU. Նավավարման եւ կառանման ծառայությունների (ծովային եւ ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումներին օժանդակ ծառայություններ) տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU. ԵՄ-ն իրեն իրավունք է վերապահում պահանջելու, որ միայն ԵՄ անդամ պետություններից որեւէ մեկի դրոշի ներքո նավարկող նավերը կարողանան տրամադրել հրման եւ քարշակման ծառայություններ (ծովային եւ ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումներին օժանդակ ծառայություններ):

SI. իրավունք է վերապահում պահանջելու, որ միայն Սլովենիայի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձինք (ոչ մասնաձյուղերը) կարողանան իրականացնել ծովային, ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումների, երկաթուղային եւ ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումների մասով մաքսազերծում:

Ծովային փոխադրումներ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

EU. Հիմնադրման պետության ազգային դրոշի ներքո նավատորմ կառավարելու նպատակով գրանցված ընկերություն հիմնադրելու համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU. Ազգային նավերով իրականացվող կաբոտաժային փոխադրման մասով կամ անձնակազմի քաղաքացիության մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Միայն Բուլղարիայի դրոշի ներքո նավարկող նավերին կարող է շնորհվել ծովային փոխադրմանն օժանդակ այնպիսի ծառայություններ մատուցելու իրավունք, որոնք պահանջում են նավերի օգտագործում: Չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաձյուղեր (ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայության համար պահանջվում է գրանցում):

CY. Կիպրոսի նավերի սեփականատերերի համար քաղաքացիության վերաբերյալ պայմաններն են՝

- a) ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ նավերի բաժնետոմսերի ավելի քան 50%-ը պետք է պատկանի ԵՄ կամ ԵՏՏ քաղաքացիներին,

b) իրավաբանական անձանց դեպքում՝ բաժնետոմսերի ընդհանուր հաշվով 100%-ը կա՛մ պետք է պատկանի ԵՄ (ԵՏՏ) տարածքում հիմնադրված կորպորացիաների, կա՛մ էլ պետք է պատկանի ԵՄ (ԵՏՏ) տարածքից դուրս հիմնադրված կորպորացիաների, բայց կառավարվի ԵՄ (ԵՏՏ) քաղաքացիների կողմից: Դրանց կողմից կառավարվել նշանակում է, որ կա՛մ կորպորացիաների բաժնետոմսերի ավելի քան 50% պատկանում է ԵՄ կամ ԵՏՏ քաղաքացիների, կա՛մ կորպորացիաների տնօրենների մեծամասնությունը ԵՄ կամ ԵՏՏ քաղաքացի է: Վերջին երկու դեպքերում էլ նրանք կա՛մ պետք է Կիպրոսում նշանակված լիազոր ներկայացուցիչ ունենան, կա՛մ էլ նավի կառավարումն ամբողջությամբ պետք է վստահվի կիպրոսցու կամ Կիպրոսում համայնքային նավերի կառավարման ընկերությանը:

DK. Ոչ ԵՄ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք չեն կարող լինել Դանիայի դրոշի ներքո նավարկող նավերի սեփականատերեր: ԵՄ կամ ԵՏՏ ընկերություն չհամարվող ընկերությունները եւ համատեղ սեփականություն համարվող, փոխադրումներ իրականացնող ընկերությունները («partrederi») կարող են լինել Դանիայի դրոշի ներքո նավարկող առեւտրային նավերի սեփականատերեր միայն այն դեպքում, երբ՝ նավերն արդյունավետորեն կառավարվում, վերահսկվում եւ շահագործվում են սեփականատիրոջ կողմից առաջին կամ երկրորդ անգամ Դանիայում հիմնադրվելու միջոցով, այսինքն՝ սեփականատիրոջ անունից գործելու մշտական թույլտվություն ունեցող անձնակազմի կողմից կառավարվող դուստր ձեռնարկության, մասնաճյուղի կամ գործակալության միջոցով. Նավավարման ծառայություններ մատուցողները Դանիայում կարող են նավավարման ծառայություններ մատուցել միայն այն դեպքում, երբ նրանք մշտապես բնակվում են ԵՄ կամ ԵՏՏ երկրներից մեկում եւ Նավավարման մասին Դանիայի օրենքին համապատասխան՝ գրանցվել կամ հաստատում են ստացել Դանիայի համապատասխան մարմինների կողմից:

ES. Նավը հատուկ ռեգիստրում գրանցելու համար դրա սեփականատեր ընկերությունը պետք է հիմնադրվի Կանարյան կղզիներում:

HR. Ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների համար օտարերկրյա իրավաբանական անձից պահանջվում է հիմնադրել ընկերություն Խորվաթիայում, որին բաց տենդերային ընթացակարգ անցկացնելուց հետո նավահանգստի համապատասխան մարմնի կողմից պետք է տրամադրվի կոնցեսիա: Ծառայություն մատուցողների թիվը կարող է սահմանափակ լինել՝ արտացոլելով նավահանգիստների հնարավորությունների մասով սահմանափակումները:

HR. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան՝ c) մաքսազերծման ծառայությունների առնչությամբ, d) կոնտեյներների տեղակայման եւ պահեստավորման ծառայությունների առնչությամբ, e) Ծովային հարցերով գործակալության ծառայությունների առնչությամբ, f) ծովային բեռնառաքման ծառայությունների առնչությամբ:

a) Ծովային բեռների սպասարկման ծառայությունների, b) պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայությունների, j) այլ լրացուցիչ եւ օժանդակ ծառայությունների (ներառյալ՝ սննդի արտագնա մատակարարման), h) հրման եւ քարշակման ծառայությունների ու i) ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների համար օտարերկրյա իրավաբանական անձից պահանջվում է ընկերություն հիմնադրել Խորվաթիայում, որին բաց տենդերային ընթացակարգ անցկացնելուց հետո նավահանգստի համապատասխան մարմնի կողմից պետք է տրամադրվի կոնցեսիա: Ծառայություն մատուցողների թիվը կարող է սահմանափակ լինել՝ արտացոլելով նավահանգիստների հնարավորությունների մասով սահմանափակումները:

FI. Ծառայություններ կարող են մատուցվել միայն Ֆինլանդիայի դրոշի ներքո նավարկող նավերով:

Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումներ¹ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

EU. Ազգային նավերով իրականացվող կաբոտաժային փոխադրման կամ անձնակազմի քաղաքացիության մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան: Ներքին ջրային ուղիների հասանելիության վերաբերյալ գործող եւ հետագա համաձայնագրերի (ներառյալ՝ Հռենոս-Մայն-Դանուբ ջրանցքի մասով համաձայնագրերի) վրա հիմնված միջոցները երթելեկության իրավունքներ են վերապահում համապատասխան երկրներում հաստատված, սեփականության մասով քաղաքացիության չափորոշիչը բավարարող օպերատորների համար: Ենթակա է «Հռենոս գետով փոխադրումների մասին» Մանհայմի կոնվենցիան կիրարկող կանոնակարգումների:

---

¹ Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումներին օժանդակ ծառայությունները ներառյալ:

HR. Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրման ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU՝ բացառությամբ LV-ի եւ MT-ի. Հիմնադրման պետության ազգային դրոշի ներքո նավատորմ կառավարելու նպատակով գրանցված ընկերություն հիմնադրելու համար ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT. Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումների եւ ներքին ջրային ուղիներով փոխադրումներին օժանդակ ծառայությունների (նավերի վարձակալություն՝ անձնակազմով, հրման եւ քարշակման ծառայություններ, նավավարման եւ կառանման ծառայություններ, նավիզացիոն միջոցների հետ կապված ծառայություններ, նավահանգստի եւ ջրային ուղիների շահագործման ծառայություններ) համար կոնցեսիա տրամադրվում է միայն ԵՏՏ իրավաբանական անձանց, ինչպես նաեւ կապիտալում բաժնետոմսերի ավելի քան 50% եւ շրջանառու կապիտալը, ձայների իրավունքը եւ կառավարման խորհրդում ձայների մեծամասնությունը վերապահվում են ԵՏՏ քաղաքացիներին:

HU. Հիմնադրման համար կարող է պահանջվել պետության մասնակցությունը:

Օդային փոխադրման ծառայություններ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

Օդային փոխադրման ոլորտում շուկայի փոխադարձ հասանելիության պայմանները պետք է դիտարկվեն Եվրոպական միության եւ դրա անդամ պետությունների ու Հայաստանի Հանրապետության միջեւ «Ընդհանուր ավիացիոն գոտի ստեղծելու մասին» համաձայնագրին համապատասխան:

EU. ԵՄ օդային փոխադրողի կողմից շահագործվող օդանավերը պետք է գրանցվեն փոխադրողի լիցենզավորումն իրականացնող ԵՄ անդամ պետությունում կամ ԵՄ այլ պետությունում լիցենզավորում իրականացնող ԵՄ անդամ պետության կողմից դա թույլատրված լինելու դեպքում: Գրանցվելու համար կարող է պահանջվել, որ օդանավի սեփականատերեր լինեն կա՛մ քաղաքացիության հատուկ չափորոշիչները բավարարող ֆիզիկական անձինք, կա՛մ կապիտալի նկատմամբ սեփականության իրավունքին ու վերահսկողությանն առնչվող հատուկ չափորոշիչները բավարարող ձեռնարկություններ: Բացառության կարգով, Հայաստանում գրանցված օդանավը Հայաստանի Հանրապետության օդային փոխադրողի կողմից որոշ հանգամանքներում կարող է վարձակալության հանձնվել ԵՄ օդային փոխադրողին՝ ԵՄ օդային փոխադրողի բացառիկ կարիքների, սեզոնային ծանրաբեռնվածության կարիքների համար կամ շահագործման հետ կապված դժվարությունները հաղթահարելու կարիքների համար, որոնք չեն կարող հիմնավոր կերպով բավարարվել ԵՄ տարածքում գրանցված օդանավ վարձակալելու միջոցով, եւ որոնք պետք է ստանան ԵՄ օդային փոխադրողի լիցենզավորում իրականացնող ԵՄ անդամ պետության հաստատումը սահմանափակ ժամկետով: Անձնակազմով օդանավի վարձակալության դեպքում օդանավի սեփականատերերը պետք է լինեն կա՛մ քաղաքացիության հատուկ չափորոշիչները բավարարող ֆիզիկական անձինք, կա՛մ կապիտալի նկատմամբ սեփականության իրավունքին ու վերահսկողությանն առնչվող հատուկ չափորոշիչները բավարարող իրավաբանական անձինք: Օդանավը պետք է շահագործվի կա՛մ քաղաքացիության հատուկ չափորոշիչները բավարարող ֆիզիկական անձանց սեփականություն հանդիսացող, կա՛մ կապիտալի նկատմամբ սեփականության իրավունքին ու վերահսկողությանն առնչվող հատուկ չափորոշիչները բավարարող իրավաբանական անձանց սեփականություն հանդիսացող օդային փոխադրողների կողմից:

EU. Վերգետնյա սպասարկման ծառայությունների համար կարող է պահանջվել հիմնադրման առկայություն ԵՄ տարածքում: Վերգետնյա սպասարկման ծառայությունների թափանցիկության մակարդակը կախված է օդանավակայանի չափերից: Յուրաքանչյուր օդանավակայանում ծառայություն մատուցողների թիվը կարող է սահմանափակ լինել: «Մեծ օդանավակայանների» համար այդ սահմանափակումը երկու ծառայություն մատուցողից պակաս չպետք է լինի: Ավելի ստույգ, սա չի ազդում Հայաստանի Հանրապետության եւ Եվրոպական միության ու դրա անդամ պետությունների միջեւ Օդային փոխադրումների մասին համաձայնագրով սահմանված՝ ԵՄ իրավունքների եւ պարտավորությունների վրա:

EU. Համակարգչային ամրագրման ծառայությունների առնչությամբ, եթե Եվրոպական միության օդային փոխադրողներին չի տրամադրվում այն ռեժիմին համարժեք ռեժիմ¹, որը Եվրոպական միությունում տրամադրվել է Եվրոպական միության տարածքից դուրս ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների կողմից, կամ եթե Եվրոպական միության ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողներին չի տրամադրվում այն ռեժիմին համարժեք ռեժիմ, որը Եվրոպական միությունում տրամադրվել է ոչ ԵՄ օդային փոխադրողների կողմից, ապա կարող են միջոցներ ձեռնարկվել համապատասխանաբար՝ Եվրոպական միությունում ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների կողմից ոչ ԵՄ օդային փոխադրողներին կամ Եվրոպական միությունում օդային փոխադրողների կողմից ոչ ԵՄ ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողներին համարժեք ռեժիմ տրամադրելու համար:

EU. Օդանավակայանի շահագործման ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Օդային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների համար չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում): Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների համար օտարերկրյա անձինք կարող են ծառայություններ մատուցել միայն բուլղարական ընկերությունների կապիտալում 49%-ի չափով սահմանափակումով՝ բաժնային մասնակցություն ունենալու եւ մասնաճյուղեր բացելու միջոցով:

HR. Իրեն է վերապահում վերգետնյա սպասարկման ծառայությունների (ներառյալ սննդի արտազնա մատակարարումը) հետ կապված ցանկացած միջոց սահմանելու կամ պահպանելու իրավունքը:

CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK. Վերապահվում է բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների (ՀԱԴ 748-ի մաս) հետ կապված ցանկացած միջոց սահմանելու կամ պահպանելու իրավունքը:

---

¹ Համարժեք ռեժիմ ասելով ենթադրվում է Եվրոպական Միության օդային փոխադրողների եւ Եվրոպական Միության ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների ոչ խտրական ռեժիմը:

Երկաթուղային փոխադրումներ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

EU. Ուղեւորների եւ բեռների երկաթուղային փոխադրման ծառայությունների (ՀԱԴ 7111 եւ 7112) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BG. Երկաթուղային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների առնչությամբ չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում): Բուլղարական ընկերությունում մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49 %-ով:

CZ. Երկաթուղային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների առնչությամբ չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում):

HR. Ուղեւորների եւ բեռների փոխադրումների, բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների (ՀԱԴ 748-ի մաս) եւ հրման ու քարշակման ծառայությունների (ՀԱԴ 7113) մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

Ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումներ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան՝ կապված ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումների կաբոտաժային փոխադրման, այդ թվում՝ անդամ պետության տարածքում մեկ այլ անդամ պետությունում հիմնադրված փոխադրողի կողմից իրականացված փոխադրման ծառայությունների հետ (ՀԱԴ 7121 եւ ՀԱԴ 7122)՝ բացառությամբ ժամանակացույցի մեջ չներառված՝ օպերատորով ավտոբուսներ վարձակալելու ծառայությունների եւ բեռների ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման ծառայությունների (ՀԱԴ 7123)՝ չհաշված սեփական միջոցներով փոստային եւ սուրհանդակային առաքանի փոխադրելը: Փոխադրումների մասով մենեջերին ներկայացվում են բնակության վերաբերյալ պահանջներ:

AT. Ուղեւորների եւ բեռների փոխադրումների եւ օպերատորներով առեւտրային ճանապարհատրանսպորտային միջոցների վարձակալության մասով բացառիկ իրավունքներ եւ (կամ) թույլտվություն ներ կարող են շնորհվել միայն Եվրոպական միության անդամ պետությունների քաղաքացիներին եւ Եվրոպական միության այն իրավաբանական անձանց, որոնց գլխամասային գրասենյակները գտնվում են Եվրոպական միությունում:

BG. Ուղեւորների եւ բեռների փոխադրումների մասով բացառիկ իրավունքներ եւ (կամ) թույլատրումներ կարող են շնորհվել միայն Եվրոպական միության անդամ պետությունների քաղաքացիներին եւ Եվրոպական միության այն իրավաբանական անձանց, որոնց գլխամասային գրասենյակները գտնվում են Եվրոպական միությունում: Պահանջվում է գրանցում: Ֆիզիկական անձանց մասով նախատեսվում է ԵՄ քաղաքացիության վերաբերյալ պայման: Չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (ՀԱԴ 7121 եւ ՀԱԴ 7122-ի, ինչպես նաեւ ՀԱԴ 7123-ի համար, բացի սեփական միջոցներով փոստային եւ սուրհանդակային առաքանի փոխադրելուց, պահանջվում է գրանցում): Ճանապարհատրանսպորտային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների համար չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում): Բուլղարական ընկերությունում մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49 %-ով:

CZ. Չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (ՀԱԴ 7121 եւ ՀԱԴ 7122-ի, ինչպես նաեւ ՀԱԴ 7123-ի համար, բացի սեփական միջոցներով փոստային եւ սուրհանդակային առաքանի փոխադրելուց, պահանջվում է գրանցում):

EL. Բեռների ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումներ իրականացնող օպերատորի գործունեությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ է Հունաստանի Հանրապետության լիցենզիա: Լիցենզիաները տրամադրվում են ոչ խտրական պայմաններով: Հունաստանում հիմնադրված՝ բեռների ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումներ իրականացնող ընկերությունները կարող են օգտագործել միայն Հունաստանում գրանցված տրանսպորտային միջոցներ:

ES. Ուղեւորների փոխադրումների եւ ավտոբուսներով իրականացվող միջքաղաքային փոխադրման ծառայությունների մասով ներկայացվում է տնտեսական կարիքների ստուգման պահանջ:

FI. Ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման ծառայություններ տրամադրելու համար պահանջվում է թույլտվություն, որը չի տարածվում օտարերկրյա պետություններում գրանցված տրանսպորտային միջոցների վրա:

FR. Օտարերկրյա ներդրողներին չի թույլատրվում տրամադրել ավտոբուսներով իրականացվող միջքաղաքային փոխադրման ծառայություններ:

LV. Ուղեւորների եւ բեռների փոխադրման ծառայությունների համար պահանջվում է թույլտվություն, որը չի տարածվում օտարերկրյա պետություններում գրանցված տրանսպորտային միջոցների վրա: Հիմնադրված սուբյեկտներից պահանջվում է օգտագործել ազգային մակարդակում գրանցված տրանսպորտային միջոցներ:

RO. Բեռների եւ ուղեւորների ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման ծառայություններ տրամադրելու համար պահանջվում է լիցենզիա: Լիցենզիա ունեցող օպերատորները կարող են օգտագործել միայն Ռումինիայում գրանցված տրանսպորտային միջոցներ, որոնք տնօրինվում եւ օգտագործվում են՝ Կառավարության որոշման դրույթներին համապատասխան:

SE. Ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումներ իրականացնող օպերատորի գործունեությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ է Շվեդիայի լիցենզիա: Տաքսի վարելու համար լիցենզիա ստանալու չափորոշիչները ներառում են այն պայմանը, որ ընկերությունը նշանակած լինի որոշակի ֆիզիկական անձի՝ որպես փոխադրումների մասով մենեջեր գործելու համար (*դե ֆակտո* բնակության վերաբերյալ պահանջի մասով տե՛ս Շվեդիայի՝ հիմնադրման տեսակների մասով վերապահումը): Հիմնադրված սուբյեկտներին ներկայացվում է ազգային մակարդակում գրանցված տրանսպորտային միջոցներ օգտագործելու պահանջ:

Այլ ճանապարհատրանսպորտային փոխադրումներ իրականացնող օպերատորների լիզենզիա ստանալու չափորոշիչներով պահանջվում է, որ ընկերությունը հիմնադրված լինի ԵՄ-ում, ունենա Շվեդիայում գտնվող մասնաճյուղ եւ նշանակած լինի որոշակի ֆիզիկական անձի՝ որպես փոխադրումների մասով մենեջեր գործելու համար, որը պետք է լինի ԵՄ ռեզիդենտ:

Լիցենզիաները տրամադրվում են ոչ խտրական պայմաններով՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բեռների եւ ուղեւորների ճանապարհատրանսպորտային փոխադրման ծառայություններ տրամադրող օպերատորները կարող են, որպես ընդհանուր կանոն, օգտագործել միայն այնպիսի տրանսպորտային միջոցներ, որոնք գրանցված են ճանապարհային երթուղիների ազգային ռեգիստրում: Եթե տրանսպորտային միջոցը գրանցված է արտերկրում, սեփականության իրավունքով պատկանում է արտերկրում մշտական բնակություն ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի եւ Շվեդիա է բերվել ժամանակավոր օգտագործման համար, ապա այդ տրանսպորտային միջոցը կարող է ժամանակավորապես օգտագործվել Շվեդիայում: Ժամանակավոր օգտագործման ժամանակահատվածը Շվեդական տրանսպորտային գործակալության կողմից սովորաբար սահմանվում է որպես մեկ տարուց ոչ ավելի:

Վառելիքից տարբեր այլ ապրանքների՝ խողովակաշարով իրականացվող փոխադրումներ եւ դրանց օժանդակ ծառայություններ

AT. ՀԱԴ 7139-ի համար իրավունք է վերապահվում բացառիկ իրավունքներ շնորհելու ԵՄ անդամ պետությունների քաղաքացիներին եւ ԵՄ այն իրավաբանական անձանց, որոնց գլխամասային գրասենյակները գտնվում են ԵՄ-ում:

14. Էներգետիկայի ոլորտի ծառայություններ

EU. Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան Հայաստանի այն իրավաբանական անձանց համար, որոնք կառավարվում¹ են մի այնպիսի երկրի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից, որին բաժին է ընկնում ԵՄ նավթի կամ բնական գազի ներմուծման² ավելի քան 5 %-ը, եթե այդ երկրի ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց համար այդ երկրի հետ կնքված տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի համատեքստում ԵՄ-ն չի ապահովում տվյալ ոլորտի լիարժեք հասանելիություն:

EU. Միջուկային վառելիքի եւ նյութի արտադրության, մշակման կամ փոխադրման եւ միջուկային էներգիայի արտադրության կամ բաշխման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

---

¹ Իրավաբանական անձը կառավարվում է մեկ այլ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի (անձանց) կողմից, եթե վերջինս օժտված է իր տնօրենների մեծամասնությանը նշանակելու կամ այլ կերպ իր գործողություններն օրինական կարգով կառավարելու իրավասությամբ: Մասնավորապես, իրավաբանական անձի՝ բաժնային մասնակցության 50 %-ից ավելի տիրապետումը ենթադրում է վերահսկողություն:

² ԵՄ էներգետիկայի ոլորտի վերաբերյալ վիճակագրական տեղեկագրքում Էներգետիկայի հարցերով գլխավոր տնօրինության կողմից հրապարակված թվերի համաձայն՝ չմշակված նավթի ներկրումները՝ արտահայտված կշռային միավորներով, գազի ներկրումները՝ արտահայտված ջերմարարության գործակցով:

EU. Ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի կամ երրորդ երկրի անձանց կամ էլ երրորդ երկրների կողմից կառավարվող՝ փոխադրման համակարգի օպերատորի սերտիֆիկացումը կարող է մերժվել, եթե օպերատորը չի վստահեցրել, որ սերտիֆիկատի տրամադրումը չի վտանգի տվյալ անդամ պետությունում եւ (կամ) ԵՄ-ում էներգիայի մատակարարման անվտանգությունը՝ «Էլեկտրաէներգիայի ներքին շուկայի ընդհանուր կանոնների մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ 2009/72/ԵՇ հրահանգի 11-րդ հոդվածին եւ «Բնական գազի ներքին շուկայի ընդհանուր կանոնների մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2009 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ 2009/73/ԵՇ հրահանգի 11-րդ հոդվածին համապատասխան:

EU. Շարժիչային վառելիքի, էլեկտրաէներգիայի, (չշալցված) գազի, գոլորշու եւ տաք ջրի մանրածախ եւ մեծածախ առևտրի ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններից տարբեր՝ խողովակաշարով իրականացվող վառելիքի փոխադրման ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

BE, LV. Խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններից տարբեր՝ խողովակաշարով բնական գազի փոխադրման ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU. Խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններից տարբեր՝ էներգիայի բաշխման օժանդակ ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

SI. Գազի բաշխման օժանդակ ծառայություններից տարբեր՝ էներգիայի բաշխման օժանդակ ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

PL. Խողովակաշարով փոխադրվող վառելիքի պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայությունների (ՀԱԴ 742-ի մաս) համար իրավունք է վերապահվում պահանջելու, որ էներգիայի մատակարարներ հանդիսացող երկրների ներդրողներին չթույլատրվի վերահսկել համապատասխան գործունեությունը: Իրավունք է վերապահվում պահանջելու գրանցում (չի թույլատրվում բացել մասնաձյուղեր):

CY. Ածխաջրածինների հետազոտության, երկրաբանական որոնման եւ շահագործման գործողությունների իրականացման մասով իրավունք է վերապահվում հրաժարվելու լիցենզիա տրամադրել երրորդ երկրների քաղաքացիներին կամ այն անձանց, որոնք կառավարվում են երրորդ երկրի քաղաքացիների կողմից: Այն անձինք, որոնց տրամադրվել է ածխաջրածինների հետազոտության, երկրաբանական որոնման եւ շահագործման գործողությունների իրականացման լիցենզիա, առանց նախնական հաստատման չեն կարող ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կառավարվել երրորդ երկրի կամ երրորդ երկրների քաղաքացիների կողմից:

15. Այլ տեղում չներառված այլ ծառայություններ

EU. Միավորված ազգերի կազմակերպության՝ Հիմնական սպրանքների ժամանակավոր դասակարգման ((ՀԱԴ),1991) մեջ նշված ծառայություններից տարբեր այլ նոր ծառայությունների տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

EU. Կազմակերպություններում անդամակցության ծառայությունների (ՀԱԴ 95), թաղման, դիակիզման եւ հուղարկավորության ծառայությունների (ՀԱԴ 9703) տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

LT. «gov.lt»-ով ավարտվող ինտերնետային հասցեների եւ էլեկտրոնային դրամարկղային մատյանի սերտիֆիկատի տրամադրման մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

CY. Վարսահարդարման ծառայությունների տրամադրման համար քաղաքացիության վերաբերյալ պայմանի հետ մեկտեղ նախատեսվում է բնակության վերաբերյալ պահանջ:

PT. Սարքավորումների վաճառքի կամ արտոնագրերի շնորհման հետ կապված ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

SE. Թաղման, դիակիզման եւ հուղարկավորության ծառայությունների մասով ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի պարտավորություններ չկան:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ՝ ՄԻԶՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ստորեւ ներկայացված հանձնառությունների ցանկում մատնանշվում է սույն Համաձայնագրի 151-րդ հոդվածի համաձայն Եվրոպական միության կողմից ազատականացված տնտեսական գործունեությունը եւ վերապահումների միջոցով՝ Հայաստանի Հանրապետության՝ այդ գործունեությանն առնչվող ծառայությունների եւ ծառայություն մատուցողների նկատմամբ կիրառվող շուկայի հասանելիությունն ու ազգային ռեժիմի սահմանափակումները: Ցանկերը պարունակում են հետեւյալ տարրերը.

- a) առաջին սյունակում մատնացույց է արվում այն ոլորտը կամ ենթաոլորտը, որի վերաբերյալ հանձնառություն է ստանձնել Կողմը, եւ ազատականացման այն շրջանակները, որոնց նկատմամբ կիրառելի են վերապահումներ. եւ
- b) երկրորդ սյունակում նկարագրվում են կիրառելի վերապահումները:

Եթե «b» կետում նշված սյունակը ներառում է միայն անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումներ, ապա դրանցում չնշված անդամ պետություններն առանց վերապահումների ստանձնում են տվյալ ոլորտին առնչվող հանձնառությունները:

Տվյալ ոլորտում անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումների բացակայությունը չի հակասում հորիզոնական վերապահումներին կամ ԵՄ-ում տարածված ոլորտային այն վերապահումներին, որոնք կարող են կիրառվել:

Ստորեւ բերված ցանկում չնշված ոլորտների կամ ենթաոլորտների վերաբերյալ հանձնառություններ սահմանված չեն:

2. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում որակավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի, տեխնիկական ստանդարտների եւ լիցենզավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի հետ կապված միջոցները, եթե դրանք սույն Համաձայնագրի 149-րդ եւ 150-րդ հոդվածների իմաստով չեն ենթադրում շուկայի հասանելիություն կամ ազգային ռեժիմի սահմանափակում: Այդ միջոցները (օրինակ՝ լիցենզիա, համընդհանուր ծառայությունների մասով պարտավորություններ ձեռք բերելու, կարգավորվող ոլորտներում որակավորման ճանաչում ձեռք բերելու եւ կոնկրետ քննություններ, ներառյալ՝ լեզվի քննություններ հանձնելու անհրաժեշտությունը, ոչ խտրական բնույթի պահանջն այն մասին, որ գործունեության որոշ տեսակներ չեն կարող իրականացվել բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կամ պատմամշակութային արժեք ներկայացնող վայրերում), նույնիսկ ցանկում ներառված չլինելով հանդերձ, բոլոր դեպքերում կիրառելի են մյուս Կողմի ներդրողների նկատմամբ:
3. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի խոչընդոտում որոշ ծառայությունների ոլորտներում եւ ենթաոլորտներում Եղանակ 1-ի իրագործելիությունը եւ չի խոչընդոտում հիմնադրման մասով հանձնառությունների ցանկում նկարագրված պետական մենաշնորհներն ու բացառիկ իրավունքները:
4. Սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմերի կողմից հատկացված սուբսիդավորմանն առնչվող միջոցները:
5. Հանձնառությունների այս ցանկից բխող իրավունքներն ու պարտավորություններն անմիջապես ուժի մեջ չեն մտնում, եւ ուստի առանձին ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց անմիջականորեն իրավունքներ չեն վերապահվում:

6. Ավելի ստույգ, ազգային ռեժիմ շնորհելու պարտավորությունը Եվրոպական միության համար չի առաջացնում մեկ անդամ պետությունում մեկ այլ անդամ պետության քաղաքացիների եւ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող ռեժիմը մյուս Կողմի քաղաքացիների կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառելու պարտավորություն՝ «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի կամ այդ պայմանագրի համաձայն ընդունված որեւէ այլ միջոցի, ներառյալ՝ անդամ պետությունում դրանց կատարմանը համաձայն: Այդպիսի ազգային ռեժիմ շնորհվում է միայն մյուս անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան հիմնադրված եւ այդ անդամ պետությունում իրավաբանական հասցե, կենտրոնական կառավարման մարմիններ կամ գործունեության իրականացման հիմնական վայր ունեցող՝ մյուս Կողմի իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ այն իրավաբանական անձանց, որոնք հիմնադրվել են Եվրոպական միությունում եւ գտնվում են մյուս Կողմի քաղաքացիների սեփականության կամ կառավարման տակ:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
1. ԲԻԶՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Բոլոր ոլորտները	
A. Մասնագիտական ծառայություններ	
<p>a) Իրավաբանական ծառայություններ (ՀԱԴ 861)¹</p> <p>(բացառությամբ իրավաբանական խորհրդատվության եւ իրավական փաստաթղթերի վարման ու սերտիֆիկացման այն ծառայությունների, որոնք մատուցվում են հանրային գործառնություններով լիազորված իրավական ոլորտի այնպիսի մասնագետների կողմից, ինչպիսիք են նոտարները, «<i>huissiers de justice</i>» կամ այլ «<i>officiers publics et ministériels</i>»)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK, UK. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչն անհրաժեշտ է տեղում (ԵՄ եւ անդամ պետություններ)</p> <p>փաստաբանական գործունեություն ծավալելու եւ դատարաններում ներկայացուցչության համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ:</p> <p>CY. ԵՄ քաղաքացիության եւ ռեզիդենտության մասով պայման՝ իրավաբանական ծառայությունների մատուցման համար: Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ: Միայն Փաստաբանների ասոցիացիայում ընդգրկված փաստաբանները կարող են Կիպրոսի իրավաբանական ընկերությունում լինել գործընկերներ կամ բաժնետերեր կամ Տնօրենների խորհրդի անդամներ:</p> <p>CY, HU. Օտարերկրյա իրավաբանների համար իրավաբանական</p>

¹ Ներառում է իրավաբանական խորհրդատվության, դատական ներկայացուցչության, իրավաբանական արբիտրաժի ու հաշտարարական/մեդիացիայի եւ իրավական փաստաթղթերի վարման եւ սերտիֆիկացման ծառայություններ: Իրավաբանական ծառայությունների մատուցումը թույլատրվում է միայն միջազգային հանրային իրավունքի, ԵՄ օրենսդրության եւ ցանկացած այնպիսի իրավագործության իրավունքի առնչությամբ այն դեպքում, երբ ներդրողը կամ նրա անձնակազմն իրավասու է գործել որպես իրավաբան, եւ ինչպես այլ ծառայությունների մատուցման դեպքում, այն ենթակա է Եվրոպական միության անդամ պետություններում կիրառելի լիցենզավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի պահպանման: Միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի առնչությամբ իրավաբանական ծառայություններ մատուցող իրավաբանների դեպքում դա կարող է իրականացվել, ի թիվս այլնի, էթիկայի տեղական օրենսգրքերին, ապահովագրության բնագավառում ներպետական կոչման (քանի դեռ ձեռք չի բերվել ներպետական կոչման ճանաչում) համար սահմանված պահանջներին համապատասխանեցման, ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզ գրանցման կամ ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզեցված ընդունելության տեսքով՝ ընդունող երկրում կարողությունների գնահատման ստուգման եւ իրավաբանական կամ մասնագիտական գործունեության իրավաբանական հասցեի միջոցով: ԵՄ իրավունքի առնչությամբ իրավաբանական ծառայությունները հիմնականում իրականացվում են ԵՄ-ում Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունված՝ լիակատար որակավորում ունեցող այն իրավաբանի կողմից կամ նրա միջոցով, որը գործում է իր անունից, իսկ Եվրոպական միության անդամ պետության օրենսդրության առնչությամբ իրավաբանական ծառայությունները հիմնականում իրականացվում են այդ անդամ պետության Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունված՝ լիակատար որակավորում ունեցող այն իրավաբանի կողմից կամ նրա միջոցով, որը գործում է իր անունից: Եվրոպական միության համապատասխան անդամ պետությունում Փաստաբանների ասոցիացիա լիակատար ընդունումը, հետեւաբար, կարող է անհրաժեշտ լինել դատարաններում եւ ԵՄ-ի այլ իրավասու մարմիններում ներկայացուցչության համար, քանի որ այն ներառում է ԵՄ գործելակերպը եւ ազգային դատավարական իրավունքը: Այնուամենայնիվ, որոշ անդամ պետություններում Փաստաբանների ասոցիացիա ոչ լիարժեք ընդունված օտարերկրյա իրավաբաններին թույլատրվում է քաղաքացիական վարույթներում ներկայացնել այն կողմին, որն այն պետության քաղաքացին է կամ գտնվում է այն պետության իրավագործության ներքո, որտեղ իրավաբանը գործելու իրավասություն ունի:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>գործունեության շրջանակը սահմանափակվում է իրավաբանական խորհրդատվության տրամադրմամբ:</p> <p>FI. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչը պահանջվում է իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայությունների համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ (այդ թվում՝ ֆիննական կոչում «asianajaja»-ի օգտագործման համար):</p> <p>BE. «<i>Cour de cassation</i>»-ում ոչ քրեական գործերով հանդես գալու համար կիրառվում են քվոտաներ:</p> <p>BG. Օտարերկրյա իրավաբանները կարող են իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայություններ մատուցել միայն իրենց գրանցման վայրի երկրի քաղաքացուն եւ փոխադարձության պայմանով, ինչպես նաեւ բուլղարացի իրավաբանի հետ համագործակցությամբ: Իրավաբանական մեղիացիոն ծառայությունների համար պահանջվում է մշտական ռեզիդենտի կարգավիճակ:</p> <p>ES. Արդյունաբերական սեփականության հավատարմատարները պետք է լինեն ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիներ:</p> <p>FR. Իրավաբանների համար «<i>avocat auprès de la Cour de Cassation et avocat auprès du Conseil d'Etat</i>» մասնագիտություններին հասանելիությունը պայմանավորված է քվոտաներով եւ քաղաքացիությամբ:</p> <p>LV. Քաղաքացիության մասով պահանջ այն երդվյալ փաստաբանների համար, որոնց վերապահված է քրեական վարույթներում իրավաբանական ներկայացուցչությունը:</p> <p>DK. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչը պահանջվում է փաստաբանական գործունեություն ծավալելու, այդ թվում՝ դատարաններում հանդես գալու համար: Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունվելու համար անձինք պետք է համապատասխանեն «Արդարադատության իրականացման մասին» Դանիայի օրենքով սահմանված պահանջներին: Դանիայի «Արդարադատության իրականացման մասին» օրենքի համաձայն՝ «Advokat» կոչումը պաշտպանված կոչում է: Սյլ անձինք, որոնք գործելու համար դանիական լիցենզիա ունեցող իրավաբաններ չեն, կարող են իրավաբանական ծառայություններ տրամադրել «Իրավաբանական ծառայությունների մասին» Դանիայի օրենքին համապատասխան, բայց չեն կարող օգտագործել «Advokat» կոչումը:</p> <p>EE. Քաղաքացիության մասով պայման՝ արտոնագրային գործակալի եւ երդվյալ թարգմանչի համար (ՀՄԴ 861-ի մաս):</p> <p>NL, FI, HU. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ արտոնագրային գործակալների համար (ՀՄԴ 861-ի մաս):</p> <p>LT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ արտոնագրային հավատարմատարի համար:</p> <p>PT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ «<i>solicitadores</i>» մասնագիտության հասանելիության եւ արդյունաբերական սեփականության գործակալի համար:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>b) 1. Հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 86212՝ բացառությամբ «աուդիտորական ծառայությունների», ՀԱԴ 86213, ՀԱԴ 86219 եւ ՀԱԴ 86220)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>FR, HU, IT, MT, RO, SI. Սահմանափակումներ չկան</p> <p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ իրավասու մարմիններում ներկայացուցչության համար</p> <p>CY. Հասանելիության համար անհրաժեշտ է անցկացնել տնտեսական կարիքների ստուգում: Հիմնական չափորոշիչները՝ ենթաօլորտներում զբաղվածության վիճակը:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Բոլոր անդամ պետությունները՝ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>b) 2. Աուդիտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 86211 եւ 86212՝ բացառությամբ հաշվապահական ծառայությունների)</p>	<p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ իրավասու մարմիններում ներկայացուցչության եւ Ավստրիայի հատուկ օրենքներով նախատեսված աուդիտի իրականացման համար (օրինակ՝ բաժնետիրական ընկերությունների վերաբերյալ օրենք, ֆոնդային բորսայի վերաբերյալ օրենք, բանկային գործունեության վերաբերյալ օրենք եւ այլն):</p> <p>SE. Միայն Շվեդիայում հաստատված եւ լիազորված աուդիտորները եւ Շվեդիայում գրանցված աուդիտորական ֆիրմաները կարող են մատուցել պարտադիր աուդիտորական ծառայություններ որոշ իրավաբանական անձանց մասով, այդ թվում՝ բոլոր սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների, ինչպես նաեւ ֆիզիկական անձանց մասով: Միայն Շվեդիայում հաստատված աուդիտորները եւ գրանցված հաշվապահական ֆիրմաները կարող են լինել բաժնետերեր կամ ստեղծել գործընկերություններ այն ընկերություններում, որոնք իրականացնում են որակյալ աուդիտ (պաշտոնական նպատակներով): Հաստատման համար պահանջվում է ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում ռեզիդենտի կարգավիճակ: «Հաստատված աուդիտոր» եւ «լիազորված աուդիտոր» կոչումները կարող են օգտագործվել միայն այն աուդիտորների կողմից, որոնք հաստատվել կամ լիազորվել են Շվեդիայում: Կոռպորատիվ տնտեսական միավորումների եւ մի շարք այլ ձեռնարկությունների աուդիտորները, որոնք լիազորված կամ հաստատված հաշվապահներ չեն, պետք է լինեն ԵՏՏ-ի ռեզիդենտներ: Իրավասու մարմինը կարող է այս պահանջի մասով բացառություններ անել:</p> <p>HR. Օտարերկրյա աուդիտորական ֆիրմաները կարող են աուդիտորական ծառայություններ տրամադրել Խորվաթիայի տարածքում, որտեղ նրանք հիմնադրել են մասնաճյուղ՝ «Ընկերությունների մասին» օրենքի դրույթներին համապատասխան:</p> <p>LT. Աուդիտորի հաշվետվությունը պետք է պատրաստվի Լիտվայում հավատարմագրված աուդիտորի հետ միասին գործելու համար:</p> <p>DK. պահանջվում է ռեզիդենտի կարգավիճակ:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>c) Հարկային հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 863)¹</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ իրավասու մարմիններում ներկայացուցչության համար</p> <p>CY. Հասանելիության համար անհրաժեշտ է անցկացնել տնտեսական կարիքների ստուգում: Հիմնական չափորոշիչը՝ ենթաօլորտներում զբաղվածության վիճակը:</p> <p>CZ. Հասանելիությունը սահմանափակվում է միայն ֆիզիկական անձանցով:</p> <p>BG, MT, RO, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան</p>
<p>d) Ճարտարապետական ծառայություններ եւ</p> <p>g) Քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8671 եւ ՀԱԴ 8674)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ գուտ պլանավորման ծառայությունների</p> <p>BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>DE. Արտերկրից իրականացվող բոլոր ծառայությունների համար վճարների եւ աշխատավարձի նկատմամբ ներպետական կանոնների կիրառում</p> <p>FR. Միայն SEL-ի (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions) կամ SCP-ի միջոցով ապահովում:</p> <p>HU, RO. Սահմանափակումներ չկան լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայությունների համար</p> <p>HR. Ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք կարող են այս ծառայությունները մատուցել Խորվաթիայի ճարտարապետների պալատի հաստատմամբ: Արտերկրում մշակված դիզայնը կամ նախագիծը՝ Խորվաթիայի օրենսդրությանը դրա համապատասխանության մասով պետք է ճանաչվի (հաստատվի) Խորվաթիայում լիազորված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից: Սահմանափակումներ չկան քաղաքաշինական պլանավորման համար:</p> <p>SK. պահանջվում է ԵՏՏ-ում ռեզիդենտի կարգավիճակ՝ մասնագիտական պալատում գրանցվելու համար, ինչն անհրաժեշտ է ճարտարապետական ծառայություններ իրականացնելու համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան</p>

¹ Չի ներառում հարկային հարցերի վերաբերյալ իրավաբանական խորհրդատվության եւ իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայություններ, ինչը կարելի է գտնել «1.A.a) Իրավաբանական ծառայություններ» կետում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>e) Ճարտարագիտական ծառայություններ և</p> <p>f) Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8672 և ՀԱԴ 8673)</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, SI. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ զուտ պլանավորման ծառայությունների</p> <p>BG, CZ, CY, EL, IT, MT, PT. Սահմանափակումներ չկան: HR. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք կարող են այս ծառայությունները մատուցել Խորվաթիայի Ինժեներների պալատի հաստատմամբ: Արտերկրում մշակված դիզայնը կամ նախագիծը՝ Խորվաթիայի օրենսդրությանը դրա համապատասխանության մասով պետք է ճանաչվի (հաստատվի) Խորվաթիայում լիազորված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի կողմից: SK. պահանջվում է ԵՏՏ-ում ռեզիդենտի կարգավիճակ՝ մասնագիտական պալատում գրանցվելու համար, ինչն անհրաժեշտ է ճարտարագիտական ծառայություններ իրականացնելու համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>h) Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանները) և ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312 և ՀԱԴ 85201-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան: LT. Ծառայության մատուցման համար անհրաժեշտ է թույլտվություն, ինչն էլ հիմնված է առողջապահական ծառայությունների պլանի վրա, որը կազմվել է կարիքները, ինչպես նաև բնակչությունը և առկա բժշկական ու ատամնաբուժական ծառայությունները հաշվի առնելով: SI. Սահմանափակումներ չկան սոցիալական բժշկության, սանիտարիայի, համաճարակաբանական, բժշկական/էկոլոգիական ծառայությունների, արյան մատակարարման, արյան պրեպարատների և փոխպատվաստման, ինչպես նաև դիահերձման համար: HR. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հեռաբժշկության: CZ. Հասանելիությունը սահմանափակվում է միայն ֆիզիկական անձանցով: Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է Առողջապահության նախարարության թույլտվությունը:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>i) Անասնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 932)</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>UK. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ անասնաբուժական լաբորատորիայի եւ տեխնիկական այն ծառայությունների, որոնք մատուցվում են անասնաբույժներին, ընդհանուր բնույթի խորհրդատվության, ուղղորդման եւ տեղեկատվության (օրինակ՝ մարտողական, վարքագիծ եւ ընտանի կենդանիների խնամք):</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>j) 1. Մանկաբարձական ծառայություններ (ՀԱԴ 93191-ի մաս)</p> <p>j) 2. Բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների եւ բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայություններ (ՀԱԴ 93191-ի մաս)</p> <p>FI. միայն մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող ծառայությունների համար</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>FI, PL. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բուժքույրերի: HR. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հեռաբժշկության: SE. Չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>k) դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63211)</p> <p>եւ դեղագործների կողմից մատուցվող այլ ծառայություններ¹</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>LT. Հանրության շրջանում դեղամիջոցների մանրածախ վաճառք կարող է իրականացվել դեղատների միջոցով: Դեղատոմսով բաց թողնվող դեղամիջոցների առցանց վաճառքն արգելված է:</p> <p>LV. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ փոստով պատվերի:</p> <p>HU. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ ՀԱԴ 63211-ի:</p> <p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU՝ բացառությամբ EE-ի. Սահմանափակումներ չկան դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի համար (ՀԱԴ 63211):</p> <p>CZ, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան դեղագործների կողմից մատուցվող այլ ծառայությունների համար:</p> <p>CY. Սահմանափակումներ չկան դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի, ինչպես նաեւ դեղագործների կողմից մատուցվող այլ ծառայությունների համար:</p> <p>AT, ES, IE. Դեղագործական արտադրանքը փոստով պատվիրելն արգելված է:</p> <p>SI. Դեղատոմսով դուրս գրվող դեղագործական արտադրանքը փոստով պատվիրելն արգելված է:</p> <p>IT, SK. Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63211): Պահանջվում է ռեզիդենտի կարգավիճակ՝ որպես դեղագործ՝ լիցենզիա ձեռք բերելու եւ (կամ) հանրությանը դեղագործական ու որոշ բժշկական ապրանքներ վաճառելու նպատակով դեղատուն բացելու համար:</p>

¹ Ինչպես այլ ծառայությունների տրամադրումը, դեղագործական արտադրանքը լայն հասարակությանը մատակարարելու համար անհրաժեշտ է լիցենզավորում եւ Եվրոպական միության անդամ պետություններում կիրառելի՝ որակի մասով պահանջների ու ընթացակարգերի պահպանում: Որպես ընդհանուր կանոն, սույն գործունեությունը վերապահված է դեղագործներին: Որոշ անդամ պետություններում, միայն դեղատոմսով բաց թողնվող դեղերի մատակարարումն է վերապահված դեղագործներին:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>EE. Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63211): Հանրության շրջանում դեղագործական եւ հատուկ բժշկական ապրանքների մանրածախ վաճառքը կարող է իրականացվել միայն դեղատան միջոցով: Փոստի միջոցով դեղամիջոցների վաճառքը, ինչպես նաև փոստով առաքումը կամ ինտերնետով պատվիրված դեղամիջոցների շտապ առաքումն արգելված է:</p> <p>BG. Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63211): Մշտական ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ դեղագործների համար: Դեղագործական արտադրանքը փոստով պատվիրելն արգելված է</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>FI. Սահմանափակումներ չկան առողջապահության եւ սոցիալական հարցերի հետ կապված մասնագիտական այն ծառայությունների համար (այդ թվում՝ դեղագործական արտադրանքի մանրածախ վաճառք), որոնք ֆինանսավորվում են պետության կողմից</p>
<p>B. Համակարգչային եւ հարակից ծառայություններ (ՀԱԴ 84)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան</p>
<p>C. Հետազոտությունների եւ մշակումների ծառայություններ</p>	
<p>(a) Հումանիտար եւ սոցիալական գիտությունների ոլորտում հետազոտությունների եւ մշակումների ծառայություններ (ՀԱԴ 852՝ բացառությամբ հոգեբանական ծառայությունների)¹</p> <p>(b) Բնական գիտությունների ոլորտում հետազոտությունների եւ մշակումների ծառայություններ (ՀԱԴ 851) եւ</p> <p>(c) միջգիտակարգային հետազոտությունների եւ մշակումների ծառայություններ (ՀԱԴ 853)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Պետական ֆինանսավորում կամ որեւէ կերպ պետական աջակցություն ստացող՝ հետազոտությունների եւ մշակումների ծառայությունների համար, որոնք հետեւաբար չեն համարվում մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող, բացառիկ իրավունքներ եւ (կամ) լիազորություններ կարող են շնորհվել միայն Եվրոպական միության անդամ պետությունների քաղաքացիներին եւ Եվրոպական միությունում գլխամասային գրասենյակ ունեցող՝ Եվրոպական միության իրավաբանական անձանց: Չկան</p>

¹ ՀԱԴ 85201-ի մաս, որը կարելի է գտնել «1.A.h»-ում: Բժշկական եւ ատամնաբուժական ծառայություններ:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
D. Անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ ¹	
(a) Ներառում է սեփական կամ վարձակալված գույքը (ՀԱԴ 821)	1-ին եղանակի համար BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան: PT. իրավաբանական անձանց համար պահանջվում է ԵՏՏ-ում գրանցում:
(b) Բաժանորդագրական կամ պայմանագրային հիմունքներով (ՀԱԴ 822)	2-րդ եղանակի համար Չկան
E. Վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների	
(a) Նավերի մասով (ՀԱԴ 83103)	1-ին եղանակի համար BG, CY, DE, HU, MT, RO. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան
(b) Օդանավերի մասով (ՀԱԴ 83104)	1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK. Սահմանափակումներ չկան: EU. Եվրոպական միության օդային փոխադրողի կողմից օգտագործվող օդանավը պետք է գրանցվի Եվրոպական միության՝ օդային փոխադրողին լիցենզավորող անդամ պետությունում կամ Եվրոպական միությունում որեւէ այլ տեղում եւ ենթակա է նախնական հաստատման՝ ավիացիոն անվտանգության վերաբերյալ ԵՄ կամ ներպետական իրավունքին համապատասխան: Առանց անձնակազմի վարձակալման պայմանագիրը, որի Կողմ է հանդիսանում ԵՄ փոխադրողը, ենթակա է նախնական հաստատման՝ ավիացիոն անվտանգության վերաբերյալ ԵՄ կամ ներպետական իրավունքին համապատասխան:

¹ Ներառված ծառայությունը վերաբերում է անշարժ գույքի գործակալի մասնագիտությանը եւ չի ազդում անշարժ գույք գնող ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձի իրավունքների եւ (կամ) նրա մասով սահմանափակումների վրա:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(c) Այլ տրանսպորտային սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83101, ՀԱԴ 83102 եւ ՀԱԴ 83105)	<p>1-ին եղանակի համար BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI. Սահմանափակումներ չկան: SE. ՀԱԴ 83101 համար՝ ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
(d) Այլ մեքենաների եւ սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83106, ՀԱԴ 83107, ՀԱԴ 83108 եւ ՀԱԴ 83109)	<p>1-ին եղանակի համար BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան</p>
(e) Անձնական եւ կենցաղային սպրանքների մասով (ՀԱԴ 832)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան: EE. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ լիզինգի եւ վարձակալության այն ծառայությունների, որոնք կապված են տնային ժամանցային սարքավորումներում օգտագործման համար նախատեսված ձայնագրված տեսաձայների զննման հետ:</p>
(f) Հեռահաղորդակցման սարքավորումների վարձակալություն (ՀԱԴ 7541)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար՝ Չկան:</p>
F. Այլ բիզնես ծառայություններ	
(a) Գովազդ (ՀԱԴ 871)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար՝ Չկան:</p>
(b) Շուկայի հետազոտություն եւ կարծիքի հարցում (ՀԱԴ 864)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար՝ Չկան:</p>
(c) Կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 865)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար՝ Չկան:</p>
(d) Կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 866)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար՝ HU. Սահմանափակումներ չկան՝ արբիտրաժի եւ հաշտարարի ծառայությունների համար (ՀԱԴ 86602)</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(e) Տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>IT. Սահմանափակումներ չկան կենսաբանի եւ քիմիական վերլուծաբանի մասնագիտությունների համար:</p> <p>BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p>
(f) Գյուղատնտեսության, որսորդության եւ անտառային տնտեսությանն օժանդակ խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայություններ (ՀԱԴ 881-ի մաս)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>IT. Սահմանափակումներ չկան այն գործունեության համար, որը վերապահված է գյուղատնտեսներին եւ «<i>periti agrari</i>»: Գյուղատնտեսների եւ «<i>periti agrari</i>» համար պահանջվում են ռեզիդենտի կարգավիճակ եւ մասնագիտական ռեզիստորում գրանցում: Երրորդ երկրի քաղաքացիները կարող են գրանցվել փոխադարձության պայմանով:</p> <p>EE, MT, RO, SI. Սահմանափակումներ չկան</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան</p>
(g) Չկնորսության հետ կապված խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայություններ (ՀԱԴ 882-ի մաս)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>LV, MT, RO, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան</p>
(i) Արտադրության հետ կապված խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայություններ (ՀԱԴ 884-ի մաս եւ ՀԱԴ 885-ի մաս)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>
(k) Աշխատանքի տեղավորման եւ անձնակազմի ապահովման ծառայություններ	
(k) 1. Կադրերի որոնում (ՀԱԴ 87201)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(k) 2. Աշխատանքի տեղավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 87202)	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
(k) 3. Գրասենյակը սպասարկող անձնակազմի ապահովման ծառայություններ (ՀԱԴ 87203)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p>
(k) 4. Տնային աշխատակիցների, առևտրի կամ արդյունաբերության ոլորտի աշխատողների, բուժքույրական եւ այլ աշխատակիցների ապահովման ծառայություններ (ՀԱԴ 87204, 87205, 87206, 87209)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Բոլոր անդամ պետությունները՝ բացառությամբ HU. Սահմանափակումներ չկան: HU. Չկան:</p>
(l) 1. Հետաքննության ծառայություններ (ՀԱԴ 87301)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
(l) 2. Անվտանգության ծառայություններ (ՀԱԴ 87302, ՀԱԴ 87303, ՀԱԴ 87304 եւ ՀԱԴ 87305)	<p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան: HU. Սահմանափակումներ չկան ՀԱԴ 87304, ՀԱԴ 87305 համար: IT. ՀԱԴ 87302, ՀԱԴ 87303, ՀԱԴ 87304 եւ ՀԱԴ 87305 համար. Պահանջվում է ռեզիդենտի կարգավիճակ՝ անվտանգության պահակախմբի եւ թանկարժեք իրերի տեղափոխման ծառայությունների մատուցման նպատակով անհրաժեշտ թույլտվություն ստանալու համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար HU. Սահմանափակումներ չկան ՀԱԴ 87304, ՀԱԴ 87305 համար: BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(m) Հարակից գիտական և տեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)</p>	<p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան ուսումնասիրությունների հետ կապված ծառայությունների համար: BG. Սահմանափակումներ չկան օդայուսանկարահանման և գեոդեզիայի, կադաստրային հետազոտությունների և երկրակեղևի շարժումների ուսումնասիրության ժամանակ կատարվող քարտեզագրության համար: HR. Չկան՝ բացառությամբ Խորվաթիայի տարածքում հիմնական երկրաբանական, գեոդեզիական և հանքարդյունաբերության հետազոտությունների հետ կապված ծառայությունների, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի պաշտպանության առնչությամբ հետազոտությունների հետ կապված հարակից ծառայությունների, որոնք կարող են իրականացվել միայն տեղի իրավաբանական անձանց հետ միասին կամ նրանց միջոցով:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>(n) 1. Նավերի տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար Շովային փոխադրման համար նախատեսված նավերի համար՝ BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան: Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրման համար նախատեսված նավերի համար՝ EU՝ բացառությամբ EE, HU, LV. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p> <p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար՝ EU. Վերապահվում է այն պահանջելու իրավունքը, որ միայն ԵՄ-ի կողմից լիազորված՝ ճանաչված կազմակերպությունները կարողանան իրականացնել կանոնադրությամբ նախատեսված ուսումնասիրություններ և նավերի սերտիֆիկացում՝ ԵՄ անդամ պետությունների անունից: Կարող է պահանջվել հիմնադրում:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(n) 2. Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>(n) 3. Շարժիչային տրանսպորտային միջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների եւ ճանապարհային տրանսպորտի սարքավորումների սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 6112, ՀԱԴ 6122, ՀԱԴ 8867-ի մաս եւ ՀԱԴ 8868-ի մաս)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան</p>
<p>(n) 4. Օդանավերի եւ դրա մասերի սպասարկում ու վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>(n) 5. Մետաղական արտադրանքի, մեքենաների (ոչ գրասենյակային), սարքավորումների (ոչ տրանսպորտային եւ ոչ գրասենյակային) եւ անձնական ու կենցաղային ապրանքների սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայություններ¹ (ՀԱԴ 633, ՀԱԴ 7545, ՀԱԴ 8861, ՀԱԴ 8862, ՀԱԴ 8864, ՀԱԴ 8865 եւ ՀԱԴ 8866)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան:</p>

¹ Տրանսպորտային սարքավորումների սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 6112, 6122, 8867 եւ ՀԱԴ 8868) կարելի է գտնել «I.F.1) 1»-ից մինչեւ «I.F. 1) 4»-ը:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(o) Շենքերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 874)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
(p) Լուսանկարչական ծառայություններ (ՀԱԴ 875)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, EE, MT, PL. Սահմանափակումներ չկան օդալուսանկարահանման ծառայությունների մատուցման համար:</p> <p>HR, LV. Սահմանափակումներ չկան մասնագիտացված լուսանկարչական ծառայությունների համար (ՀԱԴ 87504):</p> <p>BG. Հիմնադրման մասով պահանջ էլ քաղաքացիության մասով պայման օդալուսանկարահանման համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
(q) Փաթեթավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 876)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>
(r) Տպագրություն եւ հրատարակչություն (ՀԱԴ 88442)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>SE. Շվեդիայում տպագրվող եւ հրատարակվող պարբերականների այն սեփականատերերը, որոնք ֆիզիկական անձինք են, պետք է բնակվեն Շվեդիայում կամ լինեն ԵՏՏ քաղաքացի: Այդպիսի պարբերականների սեփականատերերը, որոնք իրավաբանական անձինք են, պետք է հիմնադրվեն ԵՏՏ-ում: Շվեդիայում տպագրված եւ հրատարակված պարբերականները եւ տեխնիկական ձայնագրությունները պետք է ունենան պատասխանատու իմբրագիր, որի իրավաբանական հասցեն պետք է լինի Շվեդիան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
(s) Ժողովների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 87909-ի մաս)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(t) Այլ	
(t) 1. Գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայություններ (ՀԱԴ 87905)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>PL. Սահմանափակումներ չկան գրավոր եւ բանավոր թարգմանություններ կատարող երդվյալ թարգմանիչների համար:</p> <p>BG, HR, HU, SK. Սահմանափակումներ չկան պաշտոնական գրավոր եւ բանավոր թարգմանության համար:</p> <p>FI. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ դիպլոմավորված թարգմանիչների համար (ՀԱԴ 87905-ի մաս):</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
(t) 2. Ներքին (ինտերիերի) դիզայնի եւ դիզայնի այլ մասնագիտացված ծառայություններ (ՀԱԴ 87907)	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>DE. Արտերկրից իրականացվող բոլոր ծառայությունների համար վճարների եւ աշխատավարձի վերաբերյալ ներպետական կանոնների կիրառում:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
(t) 3. Վճարների հավաքագրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 87902)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
(t) 4. Վարկային պատմության մասին տեղեկությունների տրամադրման ծառայություններ (ՀԱԴ 87901)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(t) 5. Կրկնօրինակման ծառայություններ (ՀԱԴ 87904) ¹	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
(t) 6. Հեռահաղորդակցության հետ կապված խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 7544)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան:</p>
(t) 7. Հեռախոսային տեղեկատվական ծառայություն (ՀԱԴ 87903)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան:</p>

¹ Չեն ներառվում այն տպագրական ծառայությունները, որոնք ՀԱԴ 88442 խմբում են, եւ որոնք կարելի է գտնել «1.F.p»-ում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
2. ԿԱՊԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>A. Փոստային կապի եւ սուրհանդակային ծառայություններ</p> <p>(Երկրի ներսում կամ դրանից դուրս՝ փոստային առաքանու՝¹ սպասարկման հետ կապված ծառայություններ՝ ենթաօլորտների հետեւյալ ցանկին համապատասխան²՝</p> <p>(i) Հասցեագրված գրավոր հաղորդակցության՝ ցանկացած տեսակի ֆիզիկական կրիչի³ վրա սպասարկում, այդ թվում՝ հիբրիդ փոստային ծառայությունը եւ ուղիղ փոստային առաքումը,</p> <p>(ii) Հասցեագրված ծանրոցների եւ փաթեթների սպասարկում⁴,</p> <p>(iii) Հասցեագրված տպագիր արտադրանքի սպասարկում⁵,</p> <p>(iv) Վերը բերված «i»-ից մինչեւ «iii»-ը նշված առաքանիների սպասարկում՝ որպես գրանցված կամ պատվիրված նամակ,</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան⁶:</p>

¹ «Սպասարկում» եզրույթը ներառում է հավաքումը, տեսակավորումը, փոխադրումը եւ առաքումը:

² «Փոստային առաքանին» վերաբերում է այն առաքանիներին, որոնք սպասարկվում են որեւէ տեսակի՝ թե՛ պետական, թե՛ մասնավոր առետրային օպերատորի կողմից:

³ Օրինակ՝ նամակներ, փոստային բացիկներ:

⁴ Այստեղ ներառված են գրքերը, կատալոգները:

⁵ Ամսագրեր, լրագրեր, պարբերականներ:

⁶ «i»-ից «iv» ենթաօլորտների մասով կարող է պահանջվել հատուկ ունիվերսալ ծառայությունների հետ կապված ընդհանուր պարտավորություններ եւ (կամ) փոխհատուցման հիմնադրամին ֆինանսական օժանդակություն սահմանող անհատական լիցենզիաներ:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(v) վերը բերված «i»-ից մինչև «iii»-ը նշված առաքանիների համար էքսպրես առաքման ծառայություններ¹,</p> <p>(vi) Անհասցե առաքանիների սպասարկում,</p> <p>(vii) Փաստաթղթերի փոխանակում²</p> <p>(ՀԱԴ 751-ի մաս, ՀԱԴ 71235-ի մաս³ եւ ՀԱԴ 73210-ի⁴ մաս)</p> <p>Հանրային օգտագործման ճանապարհների վրա փոստային արկղերի տեղադրման կազմակերպումը, փոստային նամականիշների թողարկումը, դատական կամ վարչական ընթացակարգերում՝ գրանցված փոստային ծառայության տրամադրումը կարող են սահմանափակվել ազգային օրենսդրությանը համապատասխան:</p> <p>Լիցենզավորման համակարգեր կարող են ստեղծվել այն ծառայությունների համար, որոնց մասով առկա են ընդհանուր ունիվերսալ ծառայությունների հետ կապված ընդհանուր պարտավորություններ: Այս լիցենզիաների համար կարող է նախատեսվել հատուկ ունիվերսալ ծառայությունների հետ կապված ընդհանուր պարտավորություններ կամ փոխհատուցման հիմնադրամին ֆինանսական օժանդակություն:</p>	

¹ Էքսպրես առաքման ծառայությունները՝ ի լրումն բարձր արագության եւ առաքման բարձր հուսալիության, կարող են ներառել այնպիսի ավելացված արժեքով տարրեր, ինչպիսիք են ծագման վայրից հավաքելը, անձամբ հասցեատիրոջն առաքելը, տեղաշարժմանը հետեւելը եւ հետագծելիությունը, տարանցման ընթացքում նշանակման վայրի եւ հասցեի փոփոխության հնարավորությունը, ստանալու մասին հաստատումը:

² Միջոցների տրամադրում, այդ թվում՝ ժամանակավոր շինությունների տրամադրում, ինչպես նաեւ երրորդ կողմի կողմից փոխադրում, որով հնարավոր է դառնում այս ծառայությանը բաժանորդագրված օգտատերերի միջև փոստային առաքանիների փոխադարձ փոխանակումը: Փոստային առաքանիներ վերաբերում է այն առաքանիներին, որոնք սպասարկվում են որեւէ տեսակի՝ թե՛ պետական, թե՛ մասնավոր առևտրային օպերատորի կողմից:

³ Սեփական հաշվին փոստի փոխադրում ցամաքային որեւէ եղանակով:

⁴ Սեփական հաշվին փոստի՝ օդային միջոցով փոխադրում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ</p> <p>(Այս ծառայությունները չեն ընդգրկում այնպիսի տնտեսական գործունեություն, որը ենթադրում է այնպիսի նյութերի տրամադրում, որոնց փոխադրման համար պահանջվում է հեռահաղորդակցության ծառայություններ)</p>	
<p>(a) Բոլոր այն ծառայությունները, որոնք պարունակում են էլեկտրամագնիսական որևէ միջոցով՝ ազդանշանների հաղորդում եւ ընդունում բացառությամբ հեռարձակման²</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>(b) Արբանյակային հեռարձակման հետ կապված հաղորդման ծառայություններ³</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Այս ոլորտում ծառայություն տրամադրողներից բացի ոչ ոքի համար չի կարող սահմանվել պարտավորություններ՝ ընդհանուր շահ ներկայացնող այն նպատակները պահպանելու համար, որոնք վերաբերում են ցանցի միջոցով բովանդակության փոխանցմանը՝ էլեկտրոնային հաղորդակցությունների վերաբերյալ ԵՄ իրավական կարգավորման դաշտին համապատասխան:</p> <p>BE. Սահմանափակումներ չկան:</p>

¹ Այս ծառայությունները չեն ներառում առցանց տեղեկատվության եւ (կամ) տվյալների մշակումը (այդ թվում՝ գործարքների մշակումը) (ՀԱԴ 843-ի մաս), ինչը կարելի է գտնել «1.Բ. Համակարգչային ծառայություններ» կետում:

² Հեռարձակումը սահմանվում է որպես չընդհատվող հաղորդման շղթա, որն անհրաժեշտ է լայն հասարակությանը հեռուստատեսային եւ ռադիո ծրագրերի ազդանշանները տարածելու համար, որը սակայն չի ներառում օպերատորների միջեւ տեխնոլոգիական կապերը:

³ Այս ծառայությունները ներառում են հեռահաղորդակցության ծառայությունը, որն ընդգրկում է ռադիո եւ հեռուստատեսային հեռարձակման հաղորդումը եւ ընդունումն արբանյակային կապի միջոցով (արբանյակային կապի միջոցով չընդհատվող հաղորդման շղթա, որն անհրաժեշտ է լայն հասարակությանը հեռուստատեսային եւ ռադիո ծրագրերի ազդանշանները տարածելու համար): Մա ներառում է արբանյակային ծառայությունների վաճառքը, բայց չի ընդգրկում տնային տնտեսություններին հեռուստատեսային ծրագրերի փաթեթների վաճառքը:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
3. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>Շինարարական և հարակից ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 511, ՀԱԴ 512, ՀԱԴ 513, ՀԱԴ 514, ՀԱԴ 515, ՀԱԴ 516, ՀԱԴ 517 և ՀԱԴ 518)</p>	<p>1-ին եղանակի համար LT. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան</p>
4. ԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
(բացառությամբ զենքի, ռազմամթերքի, պայթուցիկ նյութերի և այլ ռազմական տեխնիկայի)	
<p>A. Կոմիսիոնների ծառայություններ</p> <p>(a) Շարժիչային տրանսպորտային միջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների և դրանց մասերի ու պարագաների հետ կապված կոմիսիոնների ծառայություններ (ՀԱԴ 61111-ի մաս, ՀԱԴ 6113-ի մաս և ՀԱԴ 6121-ի մաս)</p> <p>(b) Կոմիսիոնների այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 621)</p> <p>B. Մեծածախ առևտրի ծառայություններ</p> <p>(a) Շարժիչային տրանսպորտային միջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների և դրանց մասերի ու պարագաների մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 61111-ի մաս, ՀԱԴ 6113-ի մաս և ՀԱԴ 6121-ի մաս)</p>	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան քիմիական արտադրանքի և թանկարժեք մետաղների (և քարերի) բաշխման համար:</p> <p>AT. Սահմանափակումներ չկան հրագործական ապրանքների, դյուրավառ առարկաների և պայթուցիչ սարքերի ու թունավոր նյութերի համար:</p> <p>AT, BG. Սահմանափակումներ չկան բժշկական նշանակության արտադրանքի, ինչպես օրինակ՝ բժշկական և վիրաբուժական սարքերի, բժշկական նյութերի և բժշկական նշանակության առարկաների բաշխման համար:</p> <p>BG. Սահմանափակումներ չկան ծխախոտային արտադրատեսակների և ծխախոտային արտադրանքի, ինչպես նաև ապրանքային բրոքերների կողմից մատուցվող ծառայությունների համար:</p> <p>CZ. Սահմանափակումներ չկան աճուրդի հետ կապված ծառայությունների համար:</p> <p>FI. Սահմանափակումներ չկան ոգելից խմիչքների և դեղագործական արտադրանքի բաշխման համար:</p> <p>HU. Կոմիսիոնների ծառայությունների համար (ՀԱԴ 621). Օտարերկրյա ընկերությունները կարող են մատուցել միայն ապրանքների հետ կապված դիլերային (բրոքերային) ծառայություններ՝ մասնաճյուղի կամ HU-ում հաստատման միջոցով: Պահանջվում է լիցենզիա՝ Հունգարիայի Ֆինանսական վերահսկիչ մարմնի կողմից:</p> <p>LT. Հրագործական միջոցների բաշխում. Հրագործական միջոցների բաշխման համար անհրաժեշտ է լիցենզիա: Միայն ԵՄ-ում ստեղծված իրավաբանական անձինք կարող են ձեռք բերել լիցենզիա:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(b) Հեռահաղորդակցության վերջնակետային սարքավորումների մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 7542-ի մաս)</p> <p>(c) Մեծածախ առևտրի հետ կապված այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 622, բացառությամբ էներգակիրների մեծածախ առևտրի ծառայությունների¹)</p> <p>C. Մանրածախ առևտրի ծառայություններ²</p> <p>(a) Շարժիչային տրանսպորտային միջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների եւ դրանց մասերի ու պարագաների մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 61112, ՀԱԴ 6113-ի մաս եւ ՀԱԴ 6121-ի մաս)</p> <p>Հեռահաղորդակցության վերջնակետային սարքավորումների մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 7542-ի մաս)</p> <p>Սննդի մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 631)</p> <p>Այլ ապրանքների (ոչ էներգետիկ) մանրածախ առևտրի ծառայություններ՝ բացառությամբ դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի³ (ՀԱԴ 632՝ բացառությամբ ՀԱԴ 63211 եւ 63297)</p> <p>D. Ֆրանչայզինգ (ՀԱԴ 8929)</p>	<p>IT. Ծխախոտային արտադրատեսակների բաշխում (ՀԱԴ 6222-ի մաս, ՀԱԴ 6310-ի մաս). Մեծածախ եւ մանրածախ վաճառքի միջև միջնորդների, պահեստների («magazzini») սեփականատերերի համար պահանջվում է ԵՄ քաղաքացիություն:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան ծխախոտային արտադրանքի բաշխման համար:</p> <p>1-ին եղանակի համար AT, BG, HR, FR, PL, RO. Սահմանափակումներ չկան ծխախոտային արտադրատեսակների եւ ծխախոտային արտադրանքի բաշխման համար:</p> <p>IT. Մեծածախ առևտրի ծառայությունների, ծխախոտային արտադրատեսակների մատուցվող պետական մենաշնորհի համար: BG, PL, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան ոգելից խմիչքների մանրածախ վաճառքի համար: AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների բաշխման համար (ՀԱԴ 63211):</p> <p>ES. Ծխախոտային արտադրատեսակների մանրածախ վաճառքի կամ տրամադրման համար արգելվում է հեռակա վաճառքը, փոստով պատվերը կամ նմանատիպ ընթացակարգերը: BG, HU, PL. Սահմանափակումներ չկան ապրանքային բրոքերների ծառայությունների համար: FR. Կոմիսիոներների ծառայությունների համար՝ սահմանափակումներ չկան այն առևտրականների կամ բրոքերների համար, որոնք աշխատում են ազգային հետաքրքրություն ներկայացնող 17 շուկաներում՝ թարմ սննդի արտադրանքի ոլորտում: Սահմանափակումներ չկան՝ դեղագործական արտադրանքի մեծածախ վաճառքի համար: MT. Սահմանափակումներ չկան կոմիսիոներների ծառայությունների համար: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK. Մանրածախ վաճառքի ծառայությունների համար սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ փոստով պատվերի:</p>

¹ Այս ծառայությունները, որոնք ներառում են ՀԱԴ 62271, կարելի է գտնել «ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՕԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «18.D»-ում:

² Չի ներառում սպասարկման եւ վերանորոգման այն ծառայությունները, որոնք կարելի է գտնել «ԲԻՉԼԵՍ ՕԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «1.B»-ում եւ «1.F.1)»-ում:

³ Դեղագործական, բժշկական եւ օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքը կարելի է գտնել «ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «1.A. k)»-ում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>5. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>(միայն մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող ծառայություններ: Ավելի ստույգ, այն ծառայությունները, որոնց համար որևէ կերպ տրամադրվում է պետական ֆինանսավորում կամ աջակցություն, չեն համարվում մասնավոր ֆինանսավորում ստացող)</p>	
<p>A. Տարրական կրթության ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 921)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>IT. Ծառայություններ տրամադրողների համար քաղաքացիության մասով պայման՝ պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն ստանալու համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող կրթական հաստատությունում դասավանդելու համար: Այնուամենայնիվ, օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են համապատասխան իրավասու մարմինների կողմից ստանալ դասավանդելու թույլտվություն: Օտարերկրյա քաղաքացիները նաեւ կարող են ձեռք բերել կրթական հաստատություններ հիմնադրելու եւ ղեկավարելու թույլտվություն: Թույլտվությունը տրվում է հայեցողական հիմունքով: (ՀԱԴ 921).</p>
<p>B. Միջնակարգ կրթության ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 922)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման, որպեսզի ծառայություն տրամադրողները պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն ստանան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>CY, FI, MT, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող կրթական հաստատությունում դասավանդելու համար: Այնուամենայնիվ, օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են համապատասխան իրավասու մարմինների կողմից ստանալ դասավանդելու թույլտվություն: Օտարերկրյա քաղաքացիները նաեւ կարող են ձեռք բերել կրթական հաստատություններ հիմնադրելու եւ գործարկելու թույլտվություն: Թույլտվությունը տրվում է հայեցողական հիմունքով: (ՀԱԴ 922):</p> <p>LV. Սահմանափակումներ չկան այն կրթական ծառայությունների համար, որոնք վերաբերում են ֆիզիկական սահմանափակումներ ունեցող աշակերտների համար նախատեսված տեխնիկական եւ մասնագիտական ուղղվածություն ունեցող միջնակարգ դպրոցի կողմից տրամադրվող կրթական ծառայություններին (ՀԱԴ 9224):</p>
<p>C. Բարձրագույն կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 923)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման, որպեսզի ծառայություն տրամադրողները պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն ստանան:</p> <p>ES, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգում այնպիսի մասնավոր համալսարանների հիմնադրման համար, որոնք ունեն դիպլոմ կամ աստիճան շնորհելու իրավասություն: Համապատասխան ընթացակարգը ներառում է Պառլամենտի կողմից տրամադրվող խորհրդատվություն: Հիմնական չափորոշիչը՝ բնակչության թիվը, եւ առկա հաստատությունների խտությունը:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>CZ, SK. Սահմանափակումներ չկան բարձրագույն կրթության ծառայությունների համար՝ բացառությամբ միջին մասնագիտական՝ տեխնիկական եւ մասնագիտական կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 92310):</p> <p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող կրթական հաստատությունում դասավանդելու համար: Այնուամենայնիվ, օտարերկրյա քաղաքացիները կարող են համապատասխան իրավասու մարմինների կողմից ստանալ դասավանդելու թույլտվություն: Օտարերկրյա քաղաքացիները նաեւ կարող են ձեռք բերել կրթական հաստատություններ հիմնադրելու եւ գործարկելու թույլտվություն: Թույլտվությունը տրվում է հայեցողական հիմունքով: (ՀԱԴ 923):</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
D. Չափահասների կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 924)	1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար CY, FI, MT, RO, SE. Սահմանափակումներ չկան: AT. Սահմանափակումներ չկան ռադիո կամ հեռուստատեսային հեռարձակման միջոցով չափահասների կրթության ծառայությունների համար:
E Այլ կրթական ծառայություններ (ՀԱԴ 929)	1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար EU. Սահմանափակումներ չկան:
6. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>A. Կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ (ՀԱԴ 9401)¹</p> <p>B. Պինդ/վտանգավոր թափոնների կառավարում՝ բացառությամբ վտանգավոր թափոնների միջսահմանային փոխադրման</p> <p>(a) Աղբահանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9402)</p> <p>(b) Սանիտարական եւ համանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9403)</p> <p>C Օդի որակի եւ կլիմայի պաշտպանություն (ՀԱԴ 9404)²</p> <p>D. Հողի եւ ջրերի վերականգնում ու մաքրում</p> <p>(a) Կոնտամինացված/աղտոտված հողի եւ ջրի վերամշակում, վերականգնում (ՀԱԴ 94060-ի մաս)³</p> <p>E. Աղմուկի եւ թրթռումների նվազեցում (ՀԱԴ 9405)</p> <p>F. Կենսաբազմազանության եւ լանդշաֆտի պաշտպանություն</p> <p>(a) Բնության եւ լանդշաֆտի պաշտպանության ծառայություններ (ՀԱԴ 9406-ի մաս)</p> <p>G. Այլ բնապահպանական եւ օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 94090)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ խորհրդակցական ծառայությունների:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

¹ Համապատասխանում է կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններին:

² Համապատասխանում է արտանետված գազերի մաքրման ծառայություններին:

³ Համապատասխանում է բնության եւ լանդշաֆտի պահպանության ծառայության մասերին:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
7. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
A. Ապահովագրական և ապահովագրությանն առնչվող ծառայություններ	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար</p> <p>AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան ուղղակի ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ հետևյալի հետ կապված ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային բեռնափոխադրումներ և առևտրային ավիացիա, տիեզերական արձակումներ ու բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց և դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, և</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ:</p> <p>AT. Միությունում չհիմնադրված դուստր ձեռնարկությունների կամ Ավստրիայում չհիմնադրված մասնաճյուղերի անունից իրականացվող գովազդային գործունեությունը և միջնորդությունը (բացառությամբ վերապահովագրության և ռետրոգեսսիայի) արգելվում է: Բացառությամբ միջազգային առևտրային օդային փոխադրման ապահովագրության՝ պարտադիր օդային ապահովագրությունը կարող է երաշխավորվել միայն Միությունում հիմնադրված դուստր ձեռնարկության կամ Ավստրիայում հիմնադրված մասնաճյուղի կողմից:</p> <p>DK. Օդային փոխադրման պարտադիր ապահովագրությունը կարող է երաշխավորվել միայն Միությունում հիմնադրված ֆիրմաների կողմից: Որեւէ անձ կամ ընկերություն (այդ թվում՝ ապահովագրական ընկերությունները), բացառությամբ Դանիայի օրենքով կամ Դանիայի իրավասու մարմինների կողմից լիցենզավորված ապահովագրական ընկերությունների, չի կարող Դանիայում բիզնես նպատակներով աջակցել Դանիայում ռեզիդենտ հանդիսացող անձանց համար և դանիական նավերի կամ Դանիական գույքի մասով ուղղակի ապահովագրական պայմանագիր կնքելու հարցում:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>DE. Պարտադիր օդային ապահովագրության մասին պայմանագրեր կարող են կնքվել միայն Միությունում հիմնադրված դուստր ձեռնարկության կամ Ավստրիայում հիմնադրված մասնաճյուղի կողմից: Եթե օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունը մասնաճյուղ է հիմնադրել Գերմանիայում, այն կարող է Գերմանիայում կնքել միջազգային փոխադրման վերաբերյալ ապահովագրական պայմանագրեր միայն Գերմանիայում հիմնադրված մասնաճյուղի միջոցով:</p> <p>FR. Ցամաքային փոխադրման մասով ռիսկերի ապահովագրություն կարող են իրականացնել միայն Միությունում հիմնադրված ապահովագրական ֆիրմաները:</p> <p>IT. Իտալիայում առկա ռիսկերի մասով՝ ապրանքների փոխադրման ապահովագրությունը, տրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը՝ որպես այդպիսին, եւ պարտավորությունների ապահովագրությունը կարող են երաշխավորվել միայն Միությունում հիմնադրված ապահովագրական ընկերությունների կողմից: Մույն վերապահումը չի կիրառվում միջազգային փոխադրման, այդ թվում՝ Իտալիա ներմուծման համար:</p> <p>PL. Մահմանափակումներ չկան վերապահովագրության եւ ռետրոցեսսիայի համար՝ բացառությամբ միջազգային առևտրի համար նախատեսված ապրանքների:</p> <p>PT. Օդային եւ ծովային փոխադրման ապահովագրությունը, որը տարածվում է ապրանքների, օդանավերի, կորպուսների եւ պարտավորությունների վրա, կարող է երաշխավորվել միայն ԵՄ-ում հիմնադրված ֆիրմաների կողմից. միայն ԵՄ-ում հիմնադրված անձինք կամ ընկերությունները կարող են հանդես գալ որպես այդպիսի ապահովագրական բիզնեսի միջնորդներ Պորտուգալիայում:</p> <p>RO. Միջազգային շուկայի մասով վերաապահովագրությունը թույլատրվում է միայն, եթե ներքին շուկան վերաապահովագրական ռիսկի տակ չէ:</p>

Ուրրտ կամ ենթաուրրտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան ուղղակի ապահովագրական միջնորդության ծառայությունների համար՝ բացառությամբ հետևյալին առնչվող ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային բեռնափոխադրումներ եւ առևտրային ավիացիա, տիեզերական արձակումներ ու բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց եւ դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ:</p> <p>PL. Սահմանափակումներ չկան վերապահովագրության, ռետրոցեսսիայի եւ ապահովագրության համար՝ բացառությամբ հետևյալին առնչվող ռիսկերի վերապահովագրության, ռետրոցեսսիայի եւ ապահովագրության՝</p> <p>(a) ծովային բեռնափոխադրումներ, առևտրային ավիացիա եւ տիեզերական արձակումներ ու բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց եւ դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(b) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ:</p> <p>BG. Սահմանափակումներ չկան ուղղակի ապահովագրության համար՝ բացառությամբ Բուլղարիայի Հանրապետության տարածքում օտարերկրյա մատակարարների կողմից օտարերկրյա անձանց տրամադրվող ծառայությունների: Սահմանափակումներ չկան ավանդների երաշխավորման եւ փոխհատուցման նմանատիպ սխեմաների, ինչպես նաեւ պարտադիր ապահովագրության սխեմաների համար: Ապրանքների վրա տարածվող փոխադրման ապահովագրությունը, տրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը՝ որպես այդպիսին, եւ Բուլղարիայի Հանրապետությունում առկա ռիսկերի մասով պարտավորության ապահովագրությունը չեն կարող երաշխավորվել անմիջապես օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունների կողմից: Օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունները կարող են կնքել ապահովագրական պայմանագրեր միայն մասնաձյուղի միջոցով:</p>

Ուրրտ կամ ենթաուրրտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>CY, LV, MT. Սահմանափակումներ չկան ուղղակի ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ հետեւյալի հետ կապված ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային բեռնափոխադրումներ եւ առեւտրային ավիացիա, տիեզերական արձակումներ ու բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց եւ դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ</p> <p>LT. Սահմանափակումներ չկան ուղղակի ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ հետեւյալի հետ կապված ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային բեռնափոխադրումներ եւ առեւտրային ավիացիա, տիեզերական արձակումներ ու բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ նման ապահովագրությունը տարածվում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածի կամ բոլորի վրա՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց եւ դրանցից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ՝ բացառությամբ ցամաքային փոխադրման, երբ ռիսկն առկա է Լիտվայում:</p> <p>BG, LV, LT. Սահմանափակումներ չկան ապահովագրական միջնորդության համար:</p> <p>PL. Սահմանափակումներ չկան վերաապահովագրության, ռետրոցեսսիայի եւ ապահովագրական միջնորդների համար:</p> <p>FI. Ուղղակի ապահովագրական (այդ թվում՝ համաապահովագրության) ծառայություններ կարող է առաջարկել միայն այն ապահովագրողը, որի գլխամասը ԵՄ-ում է, կամ որի մասնաճյուղը Ֆինլանդիայում է: Ապահովագրական բրոքերների ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ է ԵՄ-ում գործունեության մշտական վայր:</p>

Ուղորտ կամ ենթաուղորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>HU. ԵՄ-ում չհիմնադրված ապահովագրական ընկերությունների կողմից Հունգարիայի տարածքում ուղղակի ապահովագրական ծառայությունների մատուցումը թույլատրվում է իրականացնել միայն Հունգարիայում գրանցված մասնաճյուղի միջոցով:</p> <p>IT. Սահմանափակումներ չկան ակտուարի մասնագիտության համար:</p> <p>SE. Ուղղակի ապահովագրական ծառայությունների մատուցումը թույլատրվում է միայն Շվեդիայում լիազորված ապահովագրական ծառայություն մատուցողի կողմից՝ պայմանով, որ օտարերկրյա ծառայություններ մատուցողը եւ շվեդական ապահովագրական ընկերությունը պատկանում են ընկերությունների միեւնույն խմբին կամ ունեն իրենց միջեւ կնքված համագործակցության համաձայնագիր:</p> <p>ES. Ակտուարի ծառայությունների համար առկա է ռեզիդենտության եւ երեք տարվա համապատասխան փորձի մասով պահանջ:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան միջնորդության համար:</p> <p>BG. Ուղղակի ապահովագրության համար բուլղարացի ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, ինչպես նաեւ Բուլղարիայի Հանրապետության տարածքում բիզնես գործունեություն վարող օտարերկրյա անձինք կարող են Բուլղարիայում իրենց գործունեության առնչությամբ ապահովագրական պայմանագրեր կնքել միայն այն մատակարարների հետ, որոնք ունեն Բուլղարիայում ապահովագրական գործունեություն ծավալելու լիցենզիա: Այս պայմանագրերից ծագող ապահովագրական փոխհատուցումը վճարվում է Բուլղարիայում:</p> <p>Սահմանափակումներ չկան ավանդների երաշխավորման եւ փոխհատուցման նմանատիպ սխեմաների, ինչպես նաեւ պարտադիր ապահովագրության սխեմաների համար:</p> <p>IT. Իտալիայում հանդիպող ռիսկերի մասով՝ ապրանքների փոխադրման ապահովագրությունը, տրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը՝ որպես այդպիսին, եւ պարտավորությունների ապահովագրությունը կարող են երաշխավորվել միայն Միությունում հիմնադրված ապահովագրական ընկերությունների կողմից: Սույն վերապահումը չի կիրառվում միջազգային փոխադրման, այդ թվում՝ Իտալիա ներմուծման համար:</p> <p>PL. Սահմանափակումներ չկան վերապահովագրության, ռետրոցեսսիայի եւ ապահովագրության ծառայությունների համար՝ բացառությամբ միջազգային առևտրում վերապահովագրության, ռետրոցեսսիայի եւ ապրանքների ապահովագրության:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայություններ (բացի ապահովագրությունից)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>LT. Իրավունք է վերապահվում պահանջելու առևտրային ներկայություն կենսաթոշակային հիմնադրամի կառավարման համար, ինչպես նաև որպեսզի բանկի ադմինիստրացիայի ղեկավարներից առնվազն մեկը մշտապես բնակվի LT-ում եւ խոսի լիտվերեն:</p> <p>IT. Սահմանափակումներ չկան «<i>consulenti finanziari</i>» (ֆինանսական խորհրդատուի) համար:</p> <p>EE. Ավանդների ընդունման համար ներկայացվում են Էստոնիայի ֆինանսական վերահսկողության մարմնի կողմից թույլտվության, ինչպես նաև որպես բաժնետիրական ընկերություն, դուստր ձեռնարկություն կամ մասնաճյուղ Էստոնիայի օրենսդրությանը համապատասխան գրանցելու մասով պահանջներ:</p> <p>IE. Վերապահվում է հետեւյալը պահանջելու իրավունք. Որպես ընդհանուր ներդրումային ֆոնդ կամ փոփոխական կապիտալով ընկերություն ստեղծվող՝ կոլեկտիվ ներդրումային սխեմաների դեպքում (բացառությամբ՝ Փոխանցելի արժեթղթերով կոլեկտիվ ներդրումային ընկերությունների, ՓԱԿՆԸ) կառավարիչը/ավանդապահը կամ կառավարմամբ զբաղվող ընկերությունը պետք է գրանցված լինի Իռլանդիայում կամ Եվրոպական միության մեկ այլ անդամ պետությունում (ոչ մասնաճյուղերը): Վստահության վրա հիմնված ներդրումային ընկերակցության դեպքում առնվազն մեկ ընդհանուր գործընկեր պետք է գրանցված լինի Իռլանդիայում: Իռլանդիայում ֆոնդային բորսայի անդամ դառնալու համար սուբյեկտը պետք է կամ a) թույլտվություն ունենա Իռլանդիայում, ըստ որի պահանջվում է, որ նա գրանցված լինի կամ գործընկերություն ունենա Իռլանդիայում գլխամասային գրասենյակով կամ իրավաբանական հասցեով, կամ b) թույլտվություն ունենա Եվրոպական միության մեկ այլ անդամ պետությունում՝ ներդրումների եւ ծառայությունների մասին ԵՄ հրահանգներին համապատասխան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>PL. Ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ փոխանցման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման ու հարակից ծրագրային ապահովման համար Հանրային հեռահաղորդակցության ցանցը կամ մեկ այլ լիազորված օպերատորի ցանցն օգտագործելու մասով պահանջ:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման, ինչպես նաեւ խորհրդատվական եւ այլ օժանդակ ծառայությունների՝ բացի միջնորդությունից:</p> <p>BE. Ներդրումների հետ կապված խորհրդատվական ծառայությունների մատուցման համար պահանջվում է Բելգիայում հաստատում:</p> <p>BG. Հեռահաղորդակցության ցանցերի օգտագործման հետ կապված կարող են կիրառվել սահմանափակումներ եւ պայմաններ:</p> <p>CY. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ փոխանցելի արժեթղթերի առևտրի, ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման, ինչպես նաեւ խորհրդատվական եւ այլ օժանդակ ծառայությունների՝ բացի միջնորդությունից:</p> <p>EE. Ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնելու համար պահանջվում է կառավարմամբ զբաղվող մասնագիտացված ընկերության հաստատում, եւ միայն Միությունում իրենց իրավաբանական հասցեն ունեցող ֆիրմաները կարող են գործել որպես ներդրումային ֆոնդերի ակտիվների ավանդապահներ:</p> <p>LT. Ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեություն իրականացնելու համար պահանջվում է կառավարմամբ զբաղվող մասնագիտացված ընկերության հաստատում, եւ միայն Լիտվայում իրենց իրավաբանական հասցեն կամ մասնաճյուղն ունեցող ֆիրմաները կարող են գործել որպես ներդրումային ֆոնդերի ակտիվների ավանդապահներ:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>IE. Ներդրումային ծառայությունների մատուցման կամ ներդրումների հետ կապված խորհրդատվության դեպքում պահանջվում է կամ I) Իռլանդիայում թույլտվություն, որի համար սովորաբար պահանջվում է, որպեսզի սուբյեկտը լինի գրանցված կամ լինի ընկերակցություն կամ անհատ ձեռնարկատեր. յուրաքանչյուր դեպքում պահանջվում է, որպեսզի գլխամասային գրասենյակը/իրավաբանական հասցեն լինի Իռլանդիայում (թույլտվություն կարող է չպահանջվել որոշ դեպքերում, օրինակ՝ եթե ծառայություն տրամադրող երրորդ երկիրն Իռլանդիայում չունի առևտրային ներկայություն, եւ ծառայությունը չի մատուցվում մասնավոր անձանց), կամ II) մեկ այլ անդամ պետությունում թույլտվություն՝ ԵՄ Ներդրումային ծառայությունների մասին հրահանգին համապատասխան:</p> <p>LV. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ խորհրդատվական ու այլ օժանդակ ծառայությունների՝ բացի միջնորդությունից:</p> <p>MT. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ ավանդների ընդունման, բոլոր տեսակի փոխատվությունների, ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման, ինչպես նաեւ խորհրդատվական եւ այլ օժանդակ ծառայությունների՝ բացի միջնորդությունից:</p> <p>PL. Ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ փոխանցման եւ ֆինանսական տվյալների մշակման ու հարակից ծրագրային ապահովման համար Հանրային հեռահաղորդակցության ցանցը, կամ մեկ այլ լիազորված օպերատորի ցանցն օգտագործելու մասով պահանջ:</p> <p>RO. Սահմանափակումներ չկան ֆինանսական լիզինգի, դրամական շուկայի գործիքների առևտրի, արտարժույթի փոխանակման, ածանցյալ արտադրանքի (պրոդուկտի), փոխարժեքի եւ տոկոսադրույքի հետ կապված գործիքների, փոխանցելի արժեթղթերի եւ այլ շրջանառվող գործիքների ու ֆինանսական ակտիվների, արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցության, ակտիվների կառավարման եւ ֆինանսական ակտիվների համար վճարահաշվարկային եւ քլիրինգային ծառայությունների համար: Վճարման եւ դրամական փոխանցումների ծառայությունների մատուցումը թույլատրվում է միայն ռեզիդենտ բանկի միջոցով:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>SI. Մահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բոլոր տեսակի փոխատվությունների, օտարերկրյա վարկային հաստատությունների երաշխիքների եւ հանձնառությունների՝ տեղի իրավաբանական անձանց եւ անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ընդունման, ֆինանսական տեղեկությունների տրամադրման եւ փոխանցման ու ֆինանսական տվյալների մշակման, ինչպես նաեւ ֆինանսական այլ ծառայություններ մատուցողների կողմից հարակից ծրագրային ապահովման, այս բոլոր ծառայությունների մասով խորհրդատվական եւ այլ օժանդակ ֆինանսական ծառայությունների, այդ թվում՝ վարկային տեղեկատվության եւ վերլուծության, ներդրումների եւ պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրության եւ խորհրդատվության, ձեռքբերման եւ կորպորատիվ վերակազմակերպման ու ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվության համար: Պահանջվում է առեւտրային ներկայություն:</p> <p>SI. Կենսաթոշակային սխեման կարող է տրամադրվել կենսաթոշակային փոխադարձ ֆոնդի (որն իրավաբանական անձ չէ եւ հետեւաբար կառավարվում է ապահովագրական ընկերության, բանկի կամ կենսաթոշակային ընկերության կողմից), կենսաթոշակային ընկերության կամ ապահովագրական ընկերության կողմից: Բացի դրանից՝ կենսաթոշակային սխեմա կարող են նաեւ առաջարկել ԵՄ անդամ պետություններում կիրառելի կանոնակարգերին համապատասխան հիմնադրված՝ կենսաթոշակային սխեմա տրամադրողները:</p> <p>HU. Ոչ ԵՏՏ ընկերությունները կարող են մատուցել ֆինանսական ծառայություններ կամ զբաղվել օժանդակ ֆինանսական ծառայություններին առնչվող գործունեությամբ միայն Հունգարիայում գտնվող մասնաճյուղի միջոցով:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>BG. Հեռահաղորդակցության ցանցերի օգտագործման հետ կապված՝ կարող են կիրառվել սահմանափակումներ եւ պայմաններ:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>8. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>(Միայն մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող ծառայություններ: Ավելի ստույգ, այն ծառայությունները, որոնց համար որեւէ ձեռով տրամադրվում է պետական ֆինանսավորում կամ աջակցություն, չեն համարվում մասնավոր ֆինանսավորում ստացող)</p>	
<p>A. Հիվանդանոցային ծառայություններ (ՀԱԴ 9311)</p> <p>B. Շտապ բուժօգնության ծառայություններ (ՀԱԴ 93192)</p> <p>C. Բնակության վայրում բժշկական հաստատություններ՝ բացառությամբ հիվանդանոցային ծառայությունների (ՀԱԴ 93193)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>FR. Սահմանափակումներ չկան մասնավոր միջոցներով ֆինանսավորվող լաբորատորիաների՝ վերլուծության եւ ստուգման ծառայությունների համար (9311-ի մաս):</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հեռաբժշկության:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>D. Սոցիալական ծառայություններ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Բոլոր անդամ պետությունները՝ բացառությամբ AT, EE, LT եւ LV. Միայն վերականգնողական կենտրոններ եւ հանգստյան տներ, ծերանոցներ: - AT, EE եւ LV. բոլոր ՀԱԴ 933 	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
9. ՋԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>A. Հյուրանոցներ, ռեստորաններ և սննդի մատակարարում (ՀԱԴ 641, ՀԱԴ 642 և ՀԱԴ 643)¹</p> <p>բացառությամբ օդային փոխադրման ծառայություններ տրամադրելիս սննդի արտազնա մատակարարման¹</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>B. Ճամփորդական գործակալությունների և զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ (այդ թվում՝ զբոսաշրջային գործակալներ) (ՀԱԴ 7471)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, CY, HU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>CY. Քաղաքացիության մասով պայման: Օտարերկրյա ծառայություն մատուցողները պետք է ներկայացվեն ռեզիդենտ ճամփորդական գրասենյակների կողմից:</p> <p>LT. Չբոսաշրջային գործակալի ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ է Լիտվայում հաստատում և Լիտվայի Չբոսաշրջության պետական վարչության կողմից տրված լիցենզիա:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>C. Չբոսավարի ծառայություններ (ՀԱԴ 7472)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>IT. ԵՄ անդամ երկիր չհամարվող երկրի զբոսավարը պետք է տվյալ շրջանից ձեռք բերի հատուկ լիցենզիա՝ որպես մասնագիտացված զբոսավար հանդես գալու համար:</p> <p>BG, CY, EL, ES. ԵՄ քաղաքացիության մասով պայման՝ զբոսավարի ծառայությունների համար:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան</p>

¹ Օդային փոխադրման ծառայություններ տրամադրելիս սննդի արտազնա մատակարարումը կարելի է գտնել «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «12.D. a) Վերգետնյա սպասարկման ծառայություններ» կետում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
10. ՀԱՆԳՍՏԻ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (բացառությամբ տեսալսողական ծառայությունների)	
<p>A. Ժամանցային ծառայություններ (այդ թվում՝ թատերական խմբերի, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երաժշտական խմբերի կողմից մատուցվող, կրկեսային եւ դիսկոտեկային ծառայություններ)</p> <p>(ՀԱԴ 9619)</p>	<p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան: BG. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ թատրոնի պրոդյուսերի, երգչախմբի, երաժշտական խմբի եւ նվագախմբի կողմից մատուցվող ժամանցային ծառայությունների (ՀԱԴ 96191), հեղինակների, կոմպոզիտորների, քանդակագործների, էստրադայի արտիստների եւ այլ անհատ արտիստների կողմից մատուցվող ծառայությունների (ՀԱԴ 96192), թատրոնի հետ կապված օժանդակ ծառայությունների (ՀԱԴ 96193): EE. Սահմանափակումներ չկան ժամանցային այլ ծառայությունների համար (ՀԱԴ 96199)՝ բացառությամբ կինոթատրոնների հետ կապված ծառայությունների: LT, LV. Սահմանափակումներ չկան կինոթատրոնների շահագործման ծառայությունների համար (ՀԱԴ 96199-ի մաս):</p>
<p>B. Տեղեկատվական եւ մամլո գործակալության ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 962)</p>	<p>1-ին եղանակի համար BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
<p>C. Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների հետ կապված եւ այլ մշակութային ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 963)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան</p>

Ուրրտ կամ ենթաուրրտ	Վերապահումների նկարագրությունը
D. Սպորտային ծառայություններ (ՀԱԴ 9641)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>AT. Սահմանափակումներ չկան լեռնադահուկային դպրոցի հետ կապված ծառայությունների եւ լեռնային էսքլուրսավարների կողմից մատուցվող ծառայությունների համար:</p> <p>BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>CY, EE, HR. Սահմանափակումներ չկան:</p>
E. Հանգստի զբոսայգիների եւ լողափների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 96491)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>
11. ՓՈԽԱԴԴՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>A. Ծովային փոխադրում</p> <p>(a) Ուղեւորների միջազգային փոխադրում (ՀԱԴ 7211՝ բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման¹):</p> <p>(b) Բեռների միջազգային փոխադրում (ՀԱԴ 7212՝ բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման³⁰)²</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան ազգային ծովային կաբոտաժային փոխադրման համար:</p> <p>BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE.</p> <p>Տրանսպորտորի հետ կապված ծառայություններ՝ թույլտվությամբ:</p>

¹ Չսահմանափակելով այն գործողությունների շրջանակը, որոնք համապատասխան ազգային օրենսդրության համաձայն կարող են համարվել «կաբոտաժ», սույն ցանկի մեջ չեն ընդգրկվում ազգային կաբոտաժային այն ծառայությունները, որոնք ենթադրաբար ներառում են Եվրոպական միության անդամ պետությունում գտնվող նավահանգստի կամ կետի եւ միեւնույն անդամ պետությունում գտնվող այլ նավահանգստի կամ կետի միջեւ ուղեւորների կամ ապրանքների փոխադրումը, այդ թվում՝ «Ծովային իրավունքի մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայով նախատեսված իր մայրցամաքային ծանծաղուտում, ինչպես նաեւ այն երթուղիները, որը սկսվում եւ ավարտվում է Եվրոպական միության անդամ պետությունում գտնվող միեւնույն նավահանգստում կամ կետում:

² Ներառում է տրանսպորտորի հետ կապված ծառայությունները եւ միեւնույն պետությունում գտնվող նավահանգիստների միջեւ միջազգային ծովային փոխադրման ծառայություն մատուցողների կողմից սարքավորումների տեղափոխումը, եթե չի նախատեսվում որեւէ եկամուտ:

Ուղորտ կամ ենթաուղորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրում</p> <p>(a) Ուղեւորների փոխադրում (ՀԱԴ 7221՝ բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման³⁰)</p> <p>(b) Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7222 բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման³⁰)</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Մահմանափակումներ չկան ներքին ջրային ուղիներով ազգային կաբոտաժային փոխադրման համար: Ներքին ջրային ուղիների հասանելիության վերաբերյալ գործող եւ հետագայում կնքվելիք համաձայնագրերի (ներառյալ Հոենոս-Մայն-Դանուբ ջրանցքի մասով համաձայնագրերի) վրա հիմնված միջոցներով երթուղիների իրավունքներ են վերապահում համապատասխան երկրներում հաստատված, սեփականության առնչությամբ քաղաքացիության մասով չափորոշիչները բավարարող օպերատորների համար: Ենթակա է «Հոենոս գետով բեռնափոխադրումների մասին» Մանհայմի կոնվենցիան կիրարկող կանոնակարգումների:</p> <p>EU. Ներքին ջրային ուղիներով ապրանքների կամ ուղեւորների փոխադրում կարող է իրականացնել այն օպերատորը, որը բավարարում է հետևյալ պայմանները</p> <p>(a) հիմնադրված է անդամ պետությունում,</p> <p>(b) այնտեղ ունի ներքին ջրային ուղիներով ապրանքների կամ ուղեւորների (միջազգային) փոխադրում իրականացնելու իրավունք, եւ</p> <p>(c) օգտագործում է անդամ պետությունում գրանցված նավեր կամ ունի անդամ պետության նավատորմին անդամակցության սերտիֆիկատ:</p> <p>Բացի դրանից՝ նավերը պետք է պատկանեն անդամ պետությունում բնակվող ֆիզիկական անձանց, որոնք անդամ պետության քաղաքացիներ են, կամ պետք է պատկանեն անդամ պետությունում գրանցված իրավաբանական անձանց: Բացառիկ դեպքերում կարող է նախատեսվել հսկիչ փաթեթի մասով պահանջ: Իսպանիայում, Շվեդիայում եւ Ֆինլանդիայում ծովային եւ ներքին ջրային ուղիների միջև իրավական տարբերակում չկա: Ծովային փոխադրման վերաբերյալ կարգավորումը հավասարապես կիրառվում է ներքին ջրային ուղիների նկատմամբ:</p> <p>AT. Պահանջվում է Ավստրիայում գրանցված ընկերություն կամ մշտական հաստատություն:</p> <p>BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI, SK.</p> <p>Մահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>C. Երկաթուղային փոխադրում</p> <p>(a) Ուղեւորների փոխադրում (ՀԱԴ 7111)</p> <p>(b) Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7112)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>D. Ճանապարհային փոխադրում</p> <p>(a) Ուղեւորների փոխադրում (ՀԱԴ 7121 եւ ՀԱԴ 7122)</p> <p>(b) Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7123՝ բացառությամբ սեփական հաշվին փոստի փոխադրումը¹)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան (բացառությամբ սեփական հաշվին փոստային եւ սուրհանդակային առաքանու փոխադրման):</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>E. Ապրանքների՝ խողովակաշարով փոխադրում՝ բացառությամբ վառելիքի²</p> <p>(ՀԱԴ 7139)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>

¹ ՀԱԴ 71235-ի մաս, որը կարելի է գտնել «ՀԱՂՈՐԴԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «2.A»-ում: Փոստային եւ սուրհանդակային ծառայություններ:

² Վառելիքի՝ խողովակաշարով փոխադրումը կարելի է գտնել «ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «13.B»-ում

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
12. Փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ ¹	
<p>A. Ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(a) Ծովային բեռների սպասարկման ծառայություններ</p> <p>(b) Պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)</p> <p>(c) Մաքսագերծման ծառայություններ</p> <p>(d) Կոնտեյներների տեղակայման և պահեստավորման ծառայություններ</p> <p>(e) Ծովային գործակալության ծառայություններ</p> <p>(f) Ծովով բեռների ուղարկման ծառայություններ</p> <p>(g) Նավերի վարձակալություն՝ անձնակազմով (ՀԱԴ 7213)</p> <p>(h) Բուքսիրային և քարշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 7214)</p> <p>(i) Ծովային փոխադրման լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 745-ի մաս)</p> <p>(j) Այլ լրացուցիչ և օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 749-ի մաս)</p>	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան մաքսագերծման ծառայությունների, բուքսիրային և քարշակման ծառայությունների ու նավավարման և կառանման ծառայությունների համար:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան ծովային բեռների սպասարկման ծառայությունների և կոնտեյներների տեղակայման և պահեստավորման ծառայությունների համար:</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE. Սահմանափակումներ չկան նավերի՝ անձնակազմով վարձակալության համար:</p> <p>BG. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայությունների համար:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների:</p> <p>FI. Ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ կարող են մատուցվել միայն Ֆինլանդիայի դրոշի ներքո նավարկող նավերով:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>

¹ Չի ներառում տրանսպորտային սարքավորումների սպասարկման և վերանորոգման այն ծառայությունները, որոնք կարելի է գտնել «ԲԻՋՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «1.F. I) 1» -ից «1.F. I) 4»-ում:

Ուրրտ կամ ենթաուրրտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(a) Բեռների սպասարկման ծառայություններ (ՀԱԴ 741-ի մաս)</p> <p>(b) Պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)</p> <p>(c) Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 748-ի մաս)</p> <p>(d) Նավերի վարձակալություն՝ անձնակազմով (ՀԱԴ 7223)</p> <p>(e) Բուքսիրային և քարշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 7224)</p> <p>(f) Ներքին ջրային ուղիներով փոխադրման լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 745-ի մաս)</p> <p>(g) Այլ լրացուցիչ և օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 749-ի մաս)</p>	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Ներքին ջրային ուղիների հասանելիության վերաբերյալ գործող և հետագայում կնքվելիք համաձայնագրերի (ներառյալ՝ Հոենոս-Մայն-Դանուբ ջրանցքի մասով համաձայնագրերի) վրա հիմնված միջոցները երթելեկության իրավունքներ են վերապահում համապատասխան երկրներում հաստատված, սեփականության առնչությամբ քաղաքացիության մասով չափորոշիչները բավարարող օպերատորների համար: «Հոենոս գետով փոխադրումների մասին» Մանհայմի կոնվենցիան կիրարկող կարգավորումներ:</p> <p>EU. Մահմանափակումներ չկան մաքսազերծման ծառայությունների, բուքսիրային և քարշակման ծառայությունների ու նավավարման և կառանման ծառայությունների համար:</p> <p>HR. Մահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT. Մահմանափակումներ չկան նավերի՝ անձնակազմով վարձակալության, բուքսիրային և քարշակման ծառայությունների, նավավարման և կառանման ծառայությունների, նավագնացության միջոցների հետ կապված ծառայությունների և նավահանգիստների ու ջրային ուղիների շահագործման ծառայությունների համար:</p> <p>BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE. Մահմանափակումներ չկան նավերի՝ անձնակազմով վարձակալության համար:</p> <p>BG. Չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (ջրային ուղիներով փոխադրմանն օժանդակ ծառայության համար պահանջվում է գրանցում): Բուլղարական ընկերությունում մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49 %-ով:</p>
<p>C. Երկաթուղային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(a) Բեռների սպասարկման ծառայություններ (ՀԱԴ 741-ի մաս)</p> <p>(b) Պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)</p> <p>(c) Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 748-ի մաս)</p> <p>(d) Բուքսիրային և քարշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 7113)</p> <p>(e) Երկաթուղային փոխադրման ծառայությունների համար լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 743)</p> <p>(f) Այլ լրացուցիչ և օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 749-ի մաս)</p>	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Մահմանափակումներ չկան մաքսազերծման ծառայությունների և բուքսիրային ու քարշակման ծառայությունների համար</p> <p>HR. Մահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG, CZ. Չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (երկաթուղային փոխադրմանն օժանդակ ծառայության համար պահանջվում է գրանցում): Բուլղարական ընկերությունում մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49 %-ով:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>D. Ճանապարհային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(a) Բեռների սպասարկման ծառայություններ (ՀԱԴ 741-ի մաս)</p> <p>(b) Պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)</p> <p>(c) Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 748-ի մաս)</p> <p>(d) Առեւտրային նպատակով օգտագործվող ճանապարհային տրանսպորտային միջոցների վարձակալություն՝ վարորդով (ՀԱԴ 7124)</p> <p>(e) Ճանապարհային փոխադրման համար լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 744)</p> <p>(f) Այլ լրացուցիչ եւ օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 749-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE.</p> <p>Սահմանափակումներ չկան վարորդով՝ առեւտրային նպատակով օգտագործվող ճանապարհային տրանսպորտային միջոցների վարձակալության համար:</p> <p>HR. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների եւ ճանապարհային փոխադրման այն լրացուցիչ ծառայությունների համար, որոնց մասով պահանջվում է թույլտվություն:</p> <p>SE. Հիմնադրված անձանց պահանջ է ներկայացվում օգտագործել ազգային ռեգիստրում գրանցված տրանսպորտային միջոցներ:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>Չկան:</p>
<p>D. Օդային փոխադրման ծառայություններին օժանդակ ծառայություններ</p>	
<p>(a) Վերգետնյա սպասարկման ծառայություններ (այդ թվում՝ սննդի մատակարարման ծառայություններ)</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>BG. Օդային փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունների համար չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում):</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI. Սահմանափակումներ չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(b) Պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG. Օդային փոխադրման օժանդակ ծառայությունների համար չի թույլատրվում բացել ուղղակի մասնաճյուղեր (պահանջվում է գրանցում):</p>
(c) Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 748-ի մաս)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան</p> <p>1-ին եղանակի համար</p> <p>BG. Օտարերկրյա անձանց թույլատրվում է ծառայություններ մատուցել միայն բուլղարական ընկերության կապիտալում 49% սահմանափակումով բաժնային մասնակցություն ունենալու եւ մասնաճյուղերի միջոցով:</p>
(d) Օդանավերի վարձակալություն՝ անձնակազմով (ՀԱԴ 734)	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>EU. Միության օդային փոխադրողների կողմից օգտագործվող օդանավերը պետք է գրանցվեն օդային փոխադրողին լիցենզավորող անդամ պետությունում կամ Միության ցանկացած այլ վայրում:</p> <p>Գրանցվելու համար կարող է պահանջվել, որ օդանավի սեփականատերեր լինեն կա՛մ քաղաքացիության մասով հատուկ չափորոշիչները բավարարող ֆիզիկական անձինք, կա՛մ կապիտալի նկատմամբ սեփականության իրավունքին ու վերահսկողությանն առնչվող հատուկ չափորոշիչները բավարարող իրավաբանական անձինք:</p> <p>Բացառության կարգով, ԵՄ տարածքից դուրս գրանցված օդանավը որոշ հանգամանքներում կարող է օտարերկրյա օդային փոխադրողի կողմից վարձակալության տրվել Եվրոպական միության օդային փոխադրողին՝ Եվրոպական միության օդային փոխադրողի բացառիկ կարիքների, սեզոնային ծանրաբեռնվածության կարիքների կամ շահագործման հետ կապված դժվարությունները հաղթահարելու այն կարիքների համար, որոնք չեն կարող հիմնավոր կերպով բավարարվել Եվրոպական միության տարածքում գրանցված օդանավ վարձակալելու միջոցով, եւ որոնք ենթակա են Եվրոպական միության օդային փոխադրողին լիցենզավորող՝ Եվրոպական միության անդամ պետության կողմից սահմանափակ ժամկետով հաստատման:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(e) Վաճառք եւ մարքեթինգ (f) Համակարգչային ամրագրման համակարգեր	1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար EU. Եթե Եվրոպական միության օդային փոխադրողներին չի տրամադրվում այն ռեժիմին համարժեք ռեժիմ ¹ , որը Եվրոպական միությունում տրամադրվել է Եվրոպական միության տարածքից դուրս ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների կողմից, կամ եթե Եվրոպական միության ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողներին չի տրամադրվում այն ռեժիմին համարժեք ռեժիմ, որը Եվրոպական միությունում տրամադրվել է ոչ Եվրոպական միության օդային փոխադրողների կողմից, ապա կարող են միջոցներ ձեռնարկվել, համապատասխանաբար, Եվրոպական միությունում ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների կողմից ոչ ԵՄ օդային փոխադրողներին կամ Եվրոպական միությունում օդային փոխադրողների կողմից ոչ ԵՄ ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողներին համարժեք ռեժիմ տրամադրելու համար:
(g) Օդանավակայանի շահագործման ծառայություններ	1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան:
E. Ապրանքների՝ բացառությամբ վառելիքի, խողովակաշարով փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ ² (a) Ապրանքների պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ բացառությամբ խողովակաշարով փոխադրվող վառելիքի (ՀԱԴ 742-ի մաս)	1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան:

¹ «Համարժեք ռեժիմ» տրամադրելը ենթադրում է Եվրոպական միության օդային փոխադրողների եւ Եվրոպական միության ՀԱՀ ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ ոչ խտրական վերաբերմունքի ցուցաբերում:

² Վառելիքի՝ խողովակաշարով փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունները կարելի է գտնել «ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» հատվածում՝ «13.C»-ում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
13. ՓՈՒԱԴԲՄԱՆ ԱՅԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>Համակցված փոխադրման ծառայությունների մատուցում</p>	<p>1-ին եղանակի համար</p> <p>EU՝ բացառությամբ FI-ի. Միայն անդամ պետությունում հիմնադրված այն բեռնափոխադրողները, որոնք բավարարում են անդամ պետությունների միջև ապրանքների փոխադրման շուկայի գործունեության եւ մուտքի մասով պահանջները, իրավունք ունեն իրականացնելու անդամ պետությունների միջև համակցված փոխադրման գործունեության համատեքստում համակցված տրանսպորտային գործունեության մաս կազմող ճանապարհային փոխադրման նախնական եւ (կամ) վերջնական փուլերը, եւ որոնք կարող են ներառել կամ չներառել սահմանագծի հատումը: Տվյալ փոխադրման եղանակներից ցանկացածի վրա տարածվող սահմանափակումները կիրառվում են: Կարելի է ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ, որպեսզի ապահովվի, որ ավտոմեքենաների համար գանձվող այն հարկերը, որոնք կիրառվում են համակցված փոխադրման երթուղով ընթացող ճանապարհային տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ, կրճատվեն կամ փոխհատուցվեն:</p> <p>2-րդ եղանակի համար</p> <p>BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK. Չկան, ինչը չի հակասում Հանձնառությունների այս ցանկում ներառված՝ տվյալ փոխադրման եղանակներից որեւէ մեկի վրա տարածվող սահմանափակումներին:</p> <p>AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
14. ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՈԼՈՐՏԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
<p>A. Հանքարդյունաբերությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 883)¹</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար</p> <p>Չկան:</p>

¹ Ներառում է հետեւյալ ծառայությունները, որոնք մատուցվում են բաժանորդագրական կամ պայմանագրային հիմունքներով՝ հանքարդյունաբերության հետ կապված խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայություններ՝ հողային տարածքների, վերգետնյա հորատման սարքի, հորատման մասով, հորատման գլխիկների հետ կապված ծառայություններ, երեսպատման եւ խողովակներով ապահովման ծառայություններ, հորատման հեղուկների տեխնոլոգիաներ եւ մատակարարում, պինդ ֆազի պարունակության նկատմամբ հսկողություն, ձկնորսություն եւ հորատանցքի հետ կապված հատուկ գործողություններ, արդյունագործական երկրաբանություն եւ հորատման նկատմամբ հսկողություն, կեռնի ընտրություն, հորատանցքի փորձարկում, կաբելային տեխնիկայի միջոցով հորատանցքի սպասարկման հետ կապված ծառայություններ, հորատանցքի փակման համար լուծույթի (աղաջուր) մատակարարում եւ օգտագործում, հորատումն ավարտելու համար նախատեսված սարքերի մատակարարում եւ տեղադրում, ցեմենտավորում (մղող պոմպի աշխատանք), հորատանցքի ինտենսիվացման ծառայություններ (ձեղքում, թթվային մշակման անցկացում եւ մղող պոմպի աշխատանք), հորատանցքի դեբիտի մեծացմանն ուղղված գործողություններ եւ հորատանցքի վերանորոգման հետ կապված ծառայություններ, հորատանցքի լցում եւ ոչնչացում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Վառելիքի խողովակաշարային փոխադրում (ՀԱԴ 7131)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
<p>C. Խողովակաշարերով փոխադրվող վառելիքի պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մաս)</p>	<p>1-ին եղանակի համար AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>D. Պինդ, հեղուկ, գազային վառելիքի և նմանատիպ վառելիքի մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 62271) և էլեկտրաէներգիայի, գոլորշու և տաք ջրի մեծածախ առևտրի ծառայություններ</p>	<p>1-ին և 2-րդ եղանակների համար EU. Սահմանափակումներ չկան շարժիչային վառելիքի, էլեկտրաէներգիայի, գոլորշու և տաք ջրի մեծածախ առևտրի ծառայությունների համար:</p>
<p>E. Շարժիչային վառելիքի մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 613)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>F. Մագուրի, բալոնով գազի, ածխի եւ փայտի մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63297)</p> <p>եւ էլեկտրաէներգիայի, գազի (ոչ բալոնային), գոլորշու եւ տաք ջրի մանրածախ առետրի ծառայություններ</p>	<p>1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար` EU. Սահմանափակումներ չկան շարժիչային վառելիքի, էլեկտրաէներգիայի, գազի (ոչ բալոնային), գոլորշու եւ տաք ջրի մանրածախ առետրի ծառայությունների համար:</p> <p>1-ին եղանակի համար BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK. Սահմանափակումներ չկան շարժիչային վառելիքի, բալոնով գազերի, ածխի եւ փայտի համար, սահմանափակումներ չկան` բացառությամբ փոստով պատվերի:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>G. Էներգիայի բաշխման օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 887)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան` բացառությամբ խորհրդատվական ծառայությունների:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>15. ԱՅԼ ԲԱԺՆՈՒՄ ՉՆԵՐԱՌՎԱԾ ՄՅՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ</p>	
<p>(a) Լվացման, մաքրման եւ ներկման ծառայություններ (ՀԱԴ 9701)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>
<p>(b) Վարսահարդարման ծառայություններ (ՀԱԴ 97021)</p>	<p>1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>2-րդ եղանակի համար Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրությունը
(c) Կոսմետիկ խնամքի, մատնահարդարման ու ոտնահարդարման ծառայություններ (ՀԱԴ 97022)	1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան:
(d) Այլ մասով չնախատեսված՝ կոսմետիկ խնամքի այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 97029)	1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան: 2-րդ եղանակի համար Չկան:
(e) Սպա ծառայություններ եւ ոչ թերապեւտիկ մերսումներ, եթե դրանք տրամադրվում են որպես լարվածության նվազեցման, ֆիզիկական բարեկեցության ծառայություններ, եւ ոչ բժշկական կամ վերականգնողական նպատակների համար ¹ (ՀԱԴ տարբ. 1.0 97230)	1-ին եղանակի համար EU. Սահմանափակումներ չկան 2-րդ եղանակի համար Չկան:
(g) Հեռահաղորդակցության կապի հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 7543)	1-ին եւ 2-րդ եղանակների համար Չկան:

---

¹ Թերապեւտիկ մերսումները եւ ջերմային բուժման ծառայությունները կարելի է գտնել «1.A. հ) Բժշկական ծառայություններ», «1.A.j) 2 Բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների եւ միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայություններ եւ առողջապահական ծառայություններ» հատվածներում (8.A եւ 8. C):

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄՆԵՐ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ, ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԱՆՑՆՈՂ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԵՒ ԱՌԵԻՏՐԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. Ստորեւ նշված վերապահումներով մատնանշվում են սույն Համաձայնագրի 151-րդ հոդվածի համաձայն ազատականացված տնտեսական գործունեության այն տեսակները, որոնց համար, սույն Համաձայնագրի 154-րդ հոդվածի համաձայն, կիրառվում են հիմնական աշխատակիցների եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների մասով, իսկ սույն Համաձայնագրի 155-րդ հոդվածի համաձայն՝ առեւտրային ներկայացուցիչների մասով սահմանափակումները, եւ մասնավորեցվում են այդ սահմանափակումները: Ներքոհիշյալ ցանկը բաղկացած է հետեւյալ տարրերից.
  - (a) առաջին սյունակը մատնանշում է այն ոլորտը կամ ենթաոլորտը, որում սահմանափակումները կիրառվում են, եւ
  - (b) երկրորդ սյունակը նկարագրում է կիրառելի սահմանափակումները:

Այն դեպքում, երբ «b»-ում նշված սյունակը ներառում է միայն անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումներ, դրանում չնշված անդամ պետությունները համապատասխան ոլորտում հանձնառությունները ստանձնում են առանց վերապահումների (տվյալ ոլորտում անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումների բացակայությունը չի հակասում հորիզոնական վերապահումներին կամ ԵՄ-ում տարածված ոլորտային այն վերապահումներին, որոնք կարող են կիրառվել):

Եվրոպական միությունը որեւէ հանձնառություն չի ստանձնում սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածի համաձայն չազատականացված (առանց սահմանափակումների մնացած) տնտեսական գործունեության մեջ ներգրավված հիմնական աշխատակիցների, վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների եւ առեւտրային ներկայացուցիչների համար:

2. Հիմնական աշխատակիցների, վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների եւ առեւտրային ներկայացուցիչների եւ ապրանքներ վաճառողների մասով հանձնառությունները չեն կիրառվում այն դեպքում, երբ նրանց ժամանակավոր ներկայության նպատակը կամ ազդեցությունը որեւէ աշխատանքային/կառավարման հարցերով վեճին կամ բանակցությանը միջամտելն է կամ դրա արդյունքի վրա որեւէ այլ կերպ ազդելը:
3. Ներքոհիշյալ ցանկը չի ներառում որակավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի, տեխնիկական ստանդարտների եւ լիցենզավորման պահանջների ու ընթացակարգերի հետ կապված միջոցներն այն դեպքում, երբ դրանք սույն Համաձայնագրի 154-րդ եւ 155-րդ հոդվածների իմաստով սահմանափակում չեն կազմում: Այդ միջոցները (օրինակ՝ լիցենզիա ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, կարգավորվող ոլորտներում որակավորումների ճանաչում ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, հատուկ քննություններ հանձնելու անհրաժեշտությունը, այդ թվում՝ լեզվի քննությունները, եւ այն տարածքում իրավաբանական հասցե ունենալու անհրաժեշտությունը, որտեղ իրականացվում է տնտեսական գործունեությունը) նույնիսկ եթե նշված չեն ստորեւ, ցանկացած դեպքում կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության հիմնական աշխատակիցների, վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների եւ առեւտրային ներկայացուցիչների նկատմամբ:
4. Եվրոպական միության եւ իր անդամ պետությունների՝ մուտքի, կացության, աշխատանքի եւ սոցիալական անվտանգության միջոցների վերաբերյալ մնացած բոլոր իրավական պահանջները շարունակում են կիրառվել, ներառյալ այն կարգավորումները, որոնք վերաբերում են կացության ժամանակահատվածին, նվազագույն աշխատավարձերին, ինչպես նաեւ կոլեկտիվ վարձատրության վերաբերյալ համաձայնագրերին:
5. Սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմի տրամադրած սուբսիդիաներին առնչվող միջոցները:

6. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի սահմանափակում հիմնադրման մասով հանձնառությունների ցանկում նկարագրված պետական մենաշնորհներն ու բացառիկ իրավունքները:
7. Այն ոլորտներում, որտեղ կիրառվում են տնտեսական կարիքների ստուգումներ, դրանց հիմնական չափորոշիչը կլինի Եվրոպական միության անդամ պետությունում կամ այն տարածաշրջանում համապատասխան շուկայի վիճակի գնահատումը, որտեղ ծառայությունը մատուցվելու է, այդ թվում՝ հաշվի առնելով առկա ծառայությունները մատակարարողների թիվն ու նրանց վրա ազդեցությունը:
8. Ստորեւ ներկայացված ցանկից բխող իրավունքներն ու պարտավորություններն անմիջապես ուժի մեջ չեն մտնում, եւ հետեւաբար ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց համար ուղղակիորեն իրավունքներ չեն առաջացնում:
9. Ավելի ստույգ, ազգային ռեժիմ շնորհելու պարտավորությունը Եվրոպական միության համար անդամ պետությունում այլ անդամ պետության քաղաքացիներին եւ իրավաբանական անձանց «Եվրոպական միության գործունեության մասին» պայմանագրի կամ այդ պայմանագրի համաձայն ընդունված որեւէ այլ միջոցի, ներառյալ՝ անդամ պետություններում դրանց կատարման համաձայն շնորհված ռեժիմը մյուս Կողմի քաղաքացիների կամ իրավաբանական անձանց վրա տարածելու պահանջ չի առաջացնում: Այդպիսի ազգային ռեժիմ շնորհվում է միայն մյուս անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան հաստատված եւ այդ անդամ պետությունում իրենց իրավաբանական հասցեն, կենտրոնական կառավարման մարմինները կամ բիզնես գործունեության հիմնական վայրն ունեցող՝ մյուս Կողմի իրավաբանական անձանց, ներառյալ՝ ԵՄ-ի տարածքում հաստատված իրավաբանական անձինք, որոնք մյուս Կողմի քաղաքացիների սեփականությունն են կամ կառավարվում են նրանց կողմից:

Ոլորտը կամ ենթաոլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<p>Ներկորպորացիոն փոխադրվողների գործողության շրջանակը</p> <p>BG. Ներկորպորացիոն փոխադրվողների թիվը չպետք է գերազանցի բուլղարական համապատասխան իրավաբանական անձի մոտ աշխատող ԵՄ քաղաքացիների տարեկան միջին թվի 10 %: Հարյուր անձից պակաս թվով աշխատողներ ունենալու դեպքում ներկորպորացիոն փոխադրվողների թիվը, թույլտվության հիման վրա, կարող է գերազանցել ընդհանուր աշխատողների թվի 10 %:</p> <p>HU. Սահմանափակումներ չկան Հայաստանի իրավաբանական անձում ընկեր հանդիսացող ֆիզիկական անձի համար:</p>
ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<p>Վերապատրաստում անցնող շրջանավարտները</p> <p>AT, CZ, DE, ES, FR, HU, LT համար՝ վերապատրաստումը պետք է կապված լինի բարձրագույն կրթության այն կոչման հետ, որը ձեռք է բերվել:</p>
ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<p>Գլխավոր տնօրեններն ու աուդիտորները</p> <p>AT. Իրավաբանական անձանց մասնաճյուղերի գլխավոր տնօրենները պետք է Ավստրիայի ռեզիդենտ լինեն: Ավստրիայի «Առեստրի մասին» օրենքի կատարումը հետեւելու համար իրավաբանական անձինք կամ մասնաճյուղի ներսում պատասխանատու ֆիզիկական անձինք պետք է մշտական բնակություն ունենան Ավստրիայում:</p> <p>FI. Անհրաժեշտ է, որ որպես անհատ ձեռնարկատեր առեստուր իրականացնող օտարերկրացին ունենա առեստրով զբաղվելու թույլտվություն եւ լինի ԵՏՏ-ի մշտական ռեզիդենտ: Բոլոր ոլորտների համար ԵՏՏ-ում ռեզիդենտության մասով պահանջը վերաբերում է գլխավոր տնօրենին, սակայն որոշ ընկերությունների դեպքում կարող են բացառություններ արվել:</p> <p>FR. Արդյունաբերական, առեստրային կամ արհեստագործական գործունեության գլխավոր տնօրենը հատուկ թույլտվություն պետք է ունենա, եթե չունի ռեզիդենտության թույլտվություն:</p> <p>RO. Առեստրային ընկերությունների աուդիտորների եւ նրանց տեղակալների մեծամասնությունը պետք է լինի Ռումինիայի քաղաքացի:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>SE. Իրավաբանական անձի կամ դրա մասնաճյուղի գլխավոր տնօրենը պետք է բնակվի Շվեդիայում:</p> <p>SE. Գրանցված իրավունքներ (արտոնագրեր, ապրանքային նշաններ, արդյունաբերական նմուշի պահպանություն եւ բույսերի սորտերի նկատմամբ իրավունքներ) ունեցող անձը (դիմումատուն), որը Շվեդիայի ռեզիդենտ չէ, պետք է ունենա Շվեդիայում բնակվող գործակալ՝ ծանուցագիր ուղարկելու, ծանուցելու եւ այլ հիմնական նպատակներով:</p> <p>SI. Գրանցված իրավունքներ (արտոնագրեր, ապրանքային նշաններ, արդյունաբերական նմուշի պահպանություն) ունեցող անձը (դիմումատուն), որը Սլովենիայի ռեզիդենտ չէ, պետք է ունենա արտոնագրային գործակալ կամ ապրանքային նշանի եւ արդյունաբերական նմուշի հարցերով գործակալ, որը գրանցված է Սլովենիայում՝ ծանուցագիր ուղարկելու, ծանուցելու հիմնական նպատակով:</p>
ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<p>Ճանաչումը</p> <p>EU. Դիպլոմների փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ ԵՄ հրահանգները վերաբերում են միայն ԵՄ քաղաքացիներին: ԵՄ-ի մեկ անդամ պետությունում կանոնակարգված մասնագիտական ծառայություն իրականացնելու իրավունքը մեկ այլ անդամ պետությունում¹ այն իրականացնելու իրավունք չի շնորհում:</p>
4. ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ²	
<p>H. Չայնագրված կրիչների տեղեկատվության հրատարակում, տպագրում եւ վերարտադրում</p> <p>(ՄԱՃԴ խմբ.՝ 3.1: 22՝ բացառությամբ վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով հրատարակման եւ տպագրման³)</p>	<p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ հրատարակողների համար:</p> <p>HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ հրատարակողների համար:</p> <p>PL. Քաղաքացիության մասով պայման՝ թերթերի եւ ամսագրերի գլխավոր խմբագրի համար:</p> <p>SE. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ հրատարակողների եւ հրատարակչական ու տպագրական ընկերությունների սեփականատերերի համար:</p>

¹ Որպեսզի ոչ ԵՄ երկրի քաղաքացի համարվող անձինք ԵՄ մակարդակով իրենց որակավորումների ճանաչում ստանան, անհրաժեշտ է հողված 161-ով սահմանված շրջանակներում բանակցված փոխադարձ ճանաչման համաձայնագիր:

² Մույն ոլորտը չի ընդգրկում արտադրությանը բնորոշ խորհրդատվական ծառայություններ:

³ Վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով հրատարակման եւ տպագրման վերաբերյալ տեղեկություններ կարելի է գտնել 6.F.p)-ում՝ «ԲԻՋՆԵՍ ՕՍՈՒՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
6. ԲԻԶՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
A. Մասնագիտական ծառայություններ	
<p>(a) Իրավաբանական ծառայություններ (ՀԱԴ 861)¹</p> <p>բացառությամբ իրավաբանական խորհրդատվության եւ իրավական փաստաթղթերի վարման ու սերտիֆիկացման այն ծառայությունների, որոնք մատուցվում են հանրային գործառնություններով լիազորված իրավական ոլորտի այնպիսի մասնագետների կողմից, ինչպիսիք են նոտարները, «<i>huissiers de justice</i>» կամ այլ «<i>officiers publics et ministériels</i>»:</p>	<p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, UK. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչն անհրաժեշտ է տեղում (ԵՄ եւ անդամ պետություններ) փաստաբանական գործունեություն ծավալելու եւ դատարաններում ներկայացուցչության համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ: ES-ի դեպքում իրավասու մարմինները կարող են ազատել պարտավորությունների կատարումից:</p> <p>BE, FI, LU. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչը պահանջվում է իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայությունների համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ: BE-ում քվոտաները կիրառվում են ոչ քրեական գործերով «Cour de cassation»-ում ներկայացուցչության համար:</p> <p>BG. Հայաստանի իրավաբանները կարող են իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայություններ մատուցել միայն Հայաստանի քաղաքացիներին՝ փոխադարձության հիմունքով եւ բուլղարացի իրավաբանի հետ համագործակցությամբ: Իրավաբանական մեղիացիոն ծառայությունների համար պահանջվում է մշտական ռեզիդենտություն:</p>

¹ Ներառում է իրավաբանական խորհրդատվության ծառայությունները, դատական ներկայացուցչության ծառայությունները, իրավաբանական արբիտրաժի ու հաշտարարի/մեդիացիայի ծառայություններն ու իրավական փաստաթղթերի վարման եւ սերտիֆիկացման ծառայությունները: Իրավաբանական ծառայությունների մատուցումը թույլատրվում է միայն միջազգային հանրային իրավունքի, ԵՄ օրենսդրության եւ ցանկացած այնպիսի իրավագործության իրավունքի առնչությամբ այն դեպքում, երբ ծառայություն մատուցողը կամ դրա անձնակազմը որակավորված է որպես իրավաբան գործելու համար, եւ, ինչպես այլ ծառայությունների մատուցման դեպքում, ենթակա է Եվրոպական միության անդամ պետություններում կիրառելի լիցենզավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի պահպանման: Միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում իրավաբանական ծառայություններ մատուցող իրավաբանների դեպքում լիցենզավորման այս պահանջներն ու ընթացակարգերը կարող են, *ի թիվս այլնի*, ընդունել հետեւյալին համապատասխանելու ձեւ՝ էթիկայի տեղական օրենսգրքեր, ներպետական կոչման գործածություն (քանի դեռ ձեռք չի բերվել ներպետական կոչման ճանաչում), ապահովագրական պահանջներ, ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզ գրանցում կամ ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզեցված ընդունելություն ընդունող երկրում կարողությունների գնահատման թեստի եւ իրավաբանական կամ մասնագիտական գործունեության իրավաբանական հասցեի միջոցով: ԵՄ իրավունքի առնչությամբ իրավաբանական ծառայությունները հիմնականում իրականացվում են ԵՄ-ի անդամ պետությունում Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունված՝ լիակատար որակավորում ունեցող այն իրավաբանի կողմից կամ նրա միջոցով, որը գործում է իր անունից, իսկ Եվրոպական միության անդամ պետության օրենսդրության առնչությամբ իրավաբանական ծառայությունները հիմնականում իրականացվում են այդ անդամ պետության Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունված՝ լիակատար որակավորում ունեցող այն իրավաբանի կողմից կամ նրա միջոցով, որը գործում է իր անունից: Եվրոպական միության համապատասխան անդամ պետությունում Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը կարող է, հետեւաբար, անհրաժեշտ լինել դատարաններում եւ ԵՄ-ի այլ իրավասու մարմիններում ներկայացուցչության համար, քանի որ այն ներառում է ԵՄ գործելակերպը եւ ազգային դատավարական իրավունքը: Այնուամենայնիվ, որոշ անդամ պետություններում Փաստաբանների ասոցիացիա ոչ լիարժեք ընդունված օտարերկրյա իրավաբաններին թույլատրվում է քաղաքացիական վարույթներում ներկայացնել այնպիսի կողմի, որն այն պետության քաղաքացին է կամ գտնվում է այն պետության իրավագործության ներքո, որտեղ իրավաբանը գործելու իրավասություն ունի:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>CY. Իրավաբանական ծառայությունների մատուցման համար պահանջվում է քաղաքացիության եւ ռեզիդենտի կարգավիճակ: Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ: Միայն Փաստաբանների ասոցիացիայում ընդգրկված փաստաբանները կարող են Կիպրոսի իրավաբանական ընկերությունում լինել ընկերներ կամ բաժնետերեր կամ Տնօրենների խորհրդի անդամներ:</p> <p>FR. Իրավաբանների համար «<i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i>» եւ «<i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i>» մասնագիտություններին հասանելիությունը պայմանավորված է քվոտաներով եւ քաղաքացիությամբ:</p> <p>HR. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչն անհրաժեշտ է իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայությունների համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ (Խորվաթիայի քաղաքացիություն, իսկ ԵՄ-ին անդամագրվելուց հետո՝ ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիություն):</p> <p>HU. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ: Օտարերկրյա իրավաբանների համար իրավաբանական գործունեության շրջանակը սահմանափակվում է իրավաբանական խորհրդատվություն տրամադրելով, որը կատարվում է հունգարացի հավատարմատարի կամ իրավաբանական ֆիրմայի հետ կնքված համագործակցության համաձայնագրի հիման վրա:</p> <p>LV. Քաղաքացիության մասով պահանջ այն երդվյալ փաստաբանների համար, որոնց վերապահված է քրեական վարույթներում իրավաբանական ներկայացուցչությունը:</p> <p>DK. Իրավաբանական խորհրդատվության ծառայությունների մարքեթինգն արգելված է գործունեություն ծավալելու համար դանիական լիցենզիա ունեցող իրավաբանների համար: Դանիական իրավական քննության պահանջ՝ դանիական լիցենզիա ձեռք բերելու համար:</p> <p>LU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ Լյուքսեմբուրգի եւ ԵՄ օրենքի մասով իրավաբանական ծառայություններ մատուցելու համար:</p> <p>SE. Փաստաբանների ասոցիացիա ընդունումը, որն անհրաժեշտ է միայն շվեդական «<i>advokat</i>» կոչումն օգտագործելու համար, պայմանավորված է ռեզիդենտության մասով պահանջով:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>ES, PT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ «solicitadores» մասնագիտության հասանելիության եւ արդյունաբերական սեփականության գծով գործակալների համար:</p> <p>LT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ արտոնագրված փաստաբանների համար:</p> <p>SI. վճարման դիմաց հաճախորդներին դատարանում ներկայացնելը պայմանավորված է Սլովենիայի Հանրապետությունում առեւտրային ներկայությամբ: Այն օտարերկրյա իրավաբանը, որը որպես փաստաբան գործելու իրավունք ունի օտար երկրում, կարող է մատուցել իրավաբանական ծառայություններ կամ գործել որպես փաստաբան «Փաստաբանական գործունեության մասին» օրենքի 34 (ա) հոդվածի պայմանների համաձայն, եթե կատարվել է փաստացի փոխադարձության պայմանը: Փոխադարձության պայմանի կատարումը ստուգվում է Արդարադատության նախարարության կողմից: Սլովենիայի Փաստաբանների ասոցիացիայի կողմից նշանակված փաստաբանների համար առեւտրային ներկայությունը սահմանափակվում է անհատ ձեռնարկատիրությամբ, սահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցությամբ) կամ միայն ոչ սահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցությամբ): Իրավաբանական ֆիրմայի աշխատանքները սահմանափակվում են փաստաբանական գործունեությամբ: Իրավաբանական ֆիրմայում որպես ընկեր կարող են հանդես գալ միայն փաստաբանները:</p>
<p>(b) 1. Հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 86212՝ բացառությամբ «աուդիտորական ծառայությունների», ՀԱԴ 86213, ՀԱԴ 86219 եւ ՀԱԴ 86220)</p>	<p>FR. Հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ մատուցելը պայմանավորված է Էկոնոմիկայի, ֆինանսների եւ արդյունաբերության նախարարի՝ Արտաքին գործերի նախարարի հետ համաձայնեցված որոշումից: Ռեզիդենտության մասով պահանջը չի կարող գերազանցել հինգ տարին:</p> <p>IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>CY. Քաղաքացիության մասով պայման:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>b) 2. Աուդիտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 86211 եւ 86212՝ բացառությամբ հաշվապահական ծառայությունների)</p>	<p>BG. Օտարերկրյա աուդիտորը կարող է իրականացնել աուդիտորական ծառայություններ միայն փոխադարձության հիմունքով եւ միայն այն դեպքում, երբ նա բավարարում է բուլղարացի աուդիտորների համար նախատեսված պահանջներին համարժեք պահանջները ու հաջողությամբ է հանձնել դրա համար նախատեսված քննությունները:</p> <p>CY. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>DK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>ES. Քաղաքացիության մասով պայման՝ օրենքով սահմանված կարգով նշանակված աուդիտորների եւ Հնկերությունների իրավունքի վերաբերյալ՝ ԵՏՀ 8-րդ հրահանգով նախատեսվածներից բացի այլ ընկերությունների կառավարիչների, տնօրենների ու ընկերների համար:</p> <p>HR. Աուդիտորական ծառայություններ կարող են մատուցել միայն Խորվաթիայի Աուդիտորների պալատի կողմից պաշտոնապես ճանաչված լիցենզիա ունեցող որակավորված աուդիտորները:</p> <p>FI. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ ֆիննական սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության աուդիտորներից առնվազն մեկի համար:</p> <p>IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ անհատ աուդիտորների համար:</p> <p>SE. Միայն Շվեդիայում հաստատված կամ լիազորված աուդիտորը եւ Շվեդիայում գրանցված աուդիտորական ֆիրմաները կարող են մատուցել պարտադիր աուդիտորական ծառայություններ՝ որոշ իրավաբանական անձանց մասով, այդ թվում՝ բոլոր սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների, ինչպես նաեւ ֆիզիկական անձանց մասով: Միայն Շվեդիայում հաստատված աուդիտորները եւ գրանցված հաշվապահական ֆիրմաները կարող են լինել բաժնետերեր կամ ստեղծել ընկերակցություններ այն ընկերություններում, որոնք իրականացնում են որակավորված աուդիտ (պաշտոնական նպատակներով): Թույլտվության կամ հաստատման համար պահանջվում է ԵՏՏ-ում կամ Շվեյցարիայում ռեզիդենտություն: «Հաստատված աուդիտոր» եւ «լիազորված աուդիտոր» կոչումները կարող են օգտագործվել միայն այն աուդիտորների կողմից, որոնք հաստատվել կամ լիազորվել են Շվեդիայում: Կոռպերատիվ տնտեսական միավորումների եւ որոշ այլ ձեռնարկությունների աուդիտորները, որոնք լիազորված կամ հաստատված հաշվապահներ չեն, պետք է լինեն ԵՏՏ-ի ռեզիդենտներ: Իրավասու մարմինը կարող է այս պահանջի մասով բացառություններ անել:</p> <p>SI. Սլովենիայում հիմնադրված աուդիտորական ընկերության կառավարման խորհրդի առնվազն մեկ անդամից պահանջվում է ունենալ մշտական ռեզիդենտություն Սլովենիայում:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
(c) Հարկային հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 863) ¹	CY. Քաղաքացիության մասով պայման: HR, HU, IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:
(d) Ճարտարապետական ծառայություններ և (e) Քաղաքաշինական պլանավորման և լանդշաֆտային ճարտարապետության ծառայություններ (ՀԱԴ 8671 և ՀԱԴ 8674)	EE. Պատասխանատու անձանցից առնվազն մեկը (ծրագրի ղեկավար կամ խորհրդատու) պետք է լինի էստոնիայի ռեզիդենտ: BG. Քաղաքացիության մասով պայման՝ քաղաքաշինական պլանավորման և լանդշաֆտային ճարտարապետության ծառայությունների համար: CY. Քաղաքացիության մասով պայման: HR, HU, IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: SK. Համապատասխան պալատին անդամակցությունը պարտադիր է. համապատասխան օտարերկրյա հաստատություններին անդամակցությունը կարող է ճանաչվել: Ռեզիդենտության մասով պահանջ. այնուամենայնիվ, կարող են դիտարկվել բացառություններ:
(f) Ճարտարագիտական ծառայություններ և (g) Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8672 և ՀԱԴ 8673)	EE. Պատասխանատու անձանցից առնվազն մեկը (ծրագրի ղեկավար կամ խորհրդատու) պետք է լինի էստոնիայի ռեզիդենտ: CY. Քաղաքացիության մասով պայման: CZ, HR, IT, SK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: HU. Ռեզիդենտության մասով պահանջ (ՀԱԴ 8673-ի համար ռեզիդենտության մասով պահանջը վերաբերում է միայն վերապատրաստում անցնող շրջանավարտներին):
(h) Բժշկական (այդ թվում՝ հոգեբանները) և ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312 և ՀԱԴ 85201-ի մի մասը)	CZ, LT, IT, SK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: CZ, RO, SK. Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն: BE, LU. Վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների դեպքում օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն: BG, CY, MT. Քաղաքացիության մասով պայման: DK. Հատուկ գործառույթ իրականացնելու համար սահմանափակ թույլտվություն կարող է տրվել մինչև 18 ամիս ժամկետով, և այն պահանջում է ռեզիդենտություն:

¹ Չի ներառում հարկային հարցերով իրավաբանական խորհրդատվության և իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայություններ, ինչը կարելի է գտնել 6.A.a)-ում՝ «Իրավաբանական ծառայություններ»:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
	<p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, մատչելիությունը հնարավոր է տարեկան կտրվածքով հաստատված քվոտաների միջոցով:</p> <p>HR. Հիվանդներին անմիջականորեն ծառայություններ մատուցող (հիվանդներին բուժող) բոլոր անձանց համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա:</p> <p>LV. Օտարերկրացիների կողմից բժշկական մասնագիտությամբ զբաղվելու համար պահանջվում է տեղական առողջապահական մարմինների կողմից թույլտվություն՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածաշրջանում տնտեսական կարիքները՝ բժիշկների եւ ատամնաբույժների մասով:</p> <p>PL. Օտարերկրացիների կողմից բժշկական մասնագիտությամբ զբաղվելու համար պահանջվում է թույլտվություն: Օտարերկրյա բժիշկները մասնագիտական պալատներում ունեն ընտրության սահմանափակ իրավունք:</p> <p>PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջը հոգեբանների համար:</p> <p>SI. Բժիշկների, ատամնաբույժների, մանկաբարձուհիների, բուժքույրերի եւ դեղագործների համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա, առողջապահության ոլորտի այլ մասնագետների համար՝ գրանցում:</p>
(i) Անասնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 932)	<p>BG, CY, DE, EL, HR, FR, HU. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>CZ եւ SK. Քաղաքացիության մասով պահանջ եւ ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>PL. Քաղաքացիության մասով պահանջ: Օտարերկրյա անձինք կարող են դիմել մասնագիտությամբ զբաղվելու թույլտվություն ստանալու համար:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(j) 1. Մանկաբարձական ծառայություններ (ՀԱԴ 93191-ի մի մասը)</p>	<p>BG. Քաղաքացիության մասով պայման: BE, LU. Վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների դեպքում, օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն:</p> <p>CZ, CY, LT, EE, RO, SK. Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն:</p> <p>DK. Հատուկ գործառույթ իրականացնելու համար սահմանափակ թույլտվություն կարող է տրվել մինչև 18 ամիս ժամկետով, եւ այն պահանջում է ռեզիդենտություն:</p> <p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, մատչելիությունը հնարավոր է տարեկան կտրվածքով հաստատված քվոտաների միջոցով:</p> <p>IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>LV. Հաշվի առնելով տվյալ տարածաշրջանում տեղական առողջապահական մարմինների կողմից լիազորված մանկաբարձների ընդհանուր թվով որոշված տնտեսական կարիքները:</p> <p>PL. Քաղաքացիության մասով պայման: Օտարերկրյա անձինք կարող են դիմել մասնագիտությամբ զբաղվելու թույլտվություն ստանալու համար:</p> <p>CY, HU. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>HR. Հիվանդներին անմիջականորեն ծառայություններ մատուցող (հիվանդներին բուժող) բոլոր անձանց համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա:</p> <p>SI. Մանկաբարձների համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>(j) 2. Բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների եւ բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայություններ (ՀԱԴ 93191-ի մի մասը)</p>	<p>AT. Օտարերկրյա ծառայություններ մատուցողներին թույլատրվում է զբաղվել միայն հետեւյալ գործունեությամբ՝ բուժքույրեր, ֆիզիոթերապեւտներ, էրգոթերապեւտներ, լոգոթերապեւտներ, դիետոլոգներ եւ սննդաբաններ:</p> <p>BE, FR, LU. Վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների դեպքում օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն:</p> <p>HR. Հիվանդներին անմիջականորեն ծառայություններ մատուցող (հիվանդներին բուժող) բոլոր անձանց համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա:</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK, LT. Օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն:</p> <p>BG, CY, HU. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>DK. Հատուկ գործառույթ իրականացնելու համար սահմանափակ թույլտվություն կարող է տրվել մինչեւ 18 ամիս ժամկետով, եւ այն պահանջում է ռեզիդենտություն:</p> <p>CY, CZ, EL, IT. Ըստ տնտեսական կարիքների ստուգման՝ որոշումը պայմանավորված է տարածաշրջանի մակարդակով թափուր հաստիքներով եւ համապատասխան մասնագետների պակասով:</p> <p>LV. Հաշվի առնելով տվյալ տարածաշրջանում տեղական առողջապահական մարմինների կողմից լիազորված բուժքույրերի ընդհանուր թվով որոշված տնտեսական կարիքները:</p> <p>SI. Բուժքույրերի համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա, սանիտարական բժշկի օգնականների համար՝ գրանցում:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
(k) Դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառք (ՀԱԴ 63211) եւ դեղագործների կողմից մատուցվող այլ ծառայություններ ¹	FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, հաստատված քվոտաների շրջանակներում Հայաստանի քաղաքացիների համար մատչելիությունը հնարավոր է՝ պայմանով, որ ծառայություն մատուցողն ունի դեղագործության ոլորտում Ֆրանսիայում ընդունված աստիճան: CY, DE, EL, SK. Քաղաքացիության մասով պայման: HU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ բացառությամբ դեղագործական արտադրանքի եւ բժշկական ու օրթոպեդիկ ապրանքների մանրածախ վաճառքի համար (ՀԱԴ 63211): IT, PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:
D. Անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ ²	
(a) Ներառյալ սեփական կամ վարձակալված գույքը (ՀԱԴ 821)	FR, HU, IT, PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: CY, LV, MT, SI. Քաղաքացիության մասով պայման:
(b) Վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով (ՀԱԴ 822)	DK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ, քանի դեռ Բիզնես հարցերով դանիական մարմինն այդ պահանջը չի հանել: FR, HU, IT, PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: CY, LV, MT, SI. Քաղաքացիության մասով պայման:
E. Վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների	
(c) Այլ տրանսպորտային սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83101, ՀԱԴ 83102 եւ ՀԱԴ 83105)	SE. ԵՏՀ ռեզիդենտության մասով պահանջ (ՀԱԴ 83101):
(e) Անձնական եւ կենցաղային ապրանքների մասով (ՀԱԴ 832)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնագետների եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների համար:
(f) Հեռահաղորդակցման սարքավորումների վարձակալություն (ՀԱԴ 7541)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնագետների եւ վերապատրաստում անցնող շրջանավարտների համար:

¹ Դեղագործական արտադրանքի՝ լայն հասարակությանը մատակարարման համար, ինչպես եւ մյուս ծառայությունների տրամադրման դեպքում անհրաժեշտ է լիցենզավորում եւ որակի մասով պահանջներին ու ԵՄ անդամ պետություններում կիրառելի ընթացակարգերին համապատասխանություն: Որպես ընդհանուր կանոն, սույն գործունեությունը վերապահված է դեղագործներին: Որոշ անդամ պետություններում միայն դեղատոմսով բաց թողնվող դեղերի մատակարարումն է վերապահված դեղագործներին:

² Ներառված ծառայությունն առնչություն ունի անշարժ գույքի գործակալի մասնագիտության հետ եւ չի ազդում անշարժ գույք ձեռք բերող ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձի իրավունքների եւ (կամ) նրա մասով սահմանափակումների վրա:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
ՋԲ Այլ բիզնես ծառայություններ	
(e) Տեխնիկական ստուգման եւ վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	IT, PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջներ՝ կենսաբանների եւ քիմիական վերլուծաբանների համար: CY. Քաղաքացիության մասով պայման՝ կենսաբանների եւ քիմիական վերլուծաբանների համար:
(f) Գյուղատնտեսությանը, որսորդությանը եւ անտառային տնտեսությանն օժանդակ խորհրդատվական եւ խորհրդակցական ծառայություններ (ՀԱԴ 881-ի մի մասը)	IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ գյուղատնտեսների եւ « <i>periti agrari</i> »-ի համար:
(j) 2. Անվտանգության ծառայություններ (ՀԱԴ 87302, ՀԱԴ 87303, ՀԱԴ 87304 եւ ՀԱԴ 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK. Քաղաքացիության մասով պայման ու ռեզիդենտության մասով պահանջ: DK. Քաղաքացիության մասով պայման ու ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ կառավարիչների եւ օդանավակայանի պահակային ծառայությունների համար: PT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մասնագիտացված անձնակազմի համար: FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գլխավոր տնօրենների եւ տնօրենների համար: IT. Իտալիայի կամ ԵՄ քաղաքացիության մասով պայման եւ ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ անվտանգության ապահովման ծառայությունների եւ արժեքների տեղափոխման համար անհրաժեշտ թույլտվություն ձեռք բերելու համար:
(k) Հարակից գիտական եւ տեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)	DE. Քաղաքացիության մասով պայման՝ հրապարակայնորեն նշանակված տեղագրագետների համար: FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գույքային իրավունքների եւ հողային իրավունքի հաստատմանն առնչվող «տեղագրման» գործողությունների համար: CY. Քաղաքացիության մասով պահանջներ՝ երկրաբանական, երկրաֆիզիկական, տեղագրման եւ քարտեզագրման ծառայությունների սեփականության համար: IT, PT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:
(l) 1. Նավերի տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	MT. Քաղաքացիության մասով պայման:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
(l) 2. Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	LV. Քաղաքացիության մասով պայման:
(l) 3. Փոխադրամիջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների եւ ճանապարհային տրանսպորտի սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 6112, ՀԱԴ 6122, ՀԱԴ 8867-ի մի մասը եւ ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ փոխադրամիջոցների, մոտոցիկլետների եւ ձյունագնաց ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման համար:
(l) 5. Մետաղական արտադրանքի, մեքենաների (ոչ գրասենյակային), սարքավորումների (ոչ տրանսպորտային եւ ոչ գրասենյակային) եւ անձնական ու կենցաղային ապրանքների սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայություններ ¹ (ՀԱԴ 633, ՀԱԴ 7545, ՀԱԴ 8861, ՀԱԴ 8862, ՀԱԴ 8864, ՀԱԴ 8865 եւ ՀԱԴ 8866)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ բացառությամբ BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK՝ ՀԱԴ 633, 8861, 8866-ի համար. BG՝ անձնական ու կենցաղային ապրանքների (բացառությամբ զարդերի) վերանորոգման ծառայությունների համար: ՀԱԴ 63301, 63302, 63303-ի մի մասը, 63304, 63309, AT՝ ՀԱԴ 633, 8861-8866-ի համար, EE, FI, LV, LT՝ ՀԱԴ 633, 8861-8866-ի համար, CZ, SK՝ ՀԱԴ 633, 8861-8865-ի համար, եւ SI՝ ՀԱԴ 633, 8861, 8866-ի համար:
(m) Շենքերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI. Քաղաքացիության մասով պայման:
(n) Լուսանկարչական ծառայություններ (ՀԱԴ 875)	HR, LV. Քաղաքացիության մասով պայման: BG, PL. Քաղաքացիության մասով պայման՝ օդալուսանկարահանման ծառայությունների մատուցման համար:
(p) Տպագրություն եւ հրատարակչություն (ՀԱԴ 88442)	HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ հրատարակողների եւ խմբագրական խորհրդի համար: SE. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ հրատարակողների եւ հրատարակող ու տպագրող ընկերությունների սեփականատերերի համար: IT. Հրատարակչական եւ տպագրական ընկերության սեփականատերերը եւ հրատարակիչները պետք է լինեն ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիներ:

¹ Տրանսպորտային սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայությունները (ՀԱԴ 6112, 6122, 8867 եւ ՀԱԴ 8868) կարելի է գտնել 6.F.I)1.-ից մինչեւ 6.F.I)4-ում: Գրասենյակային մեքենաների եւ սարքավորումների, ներառյալ՝ համակարգիչների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայությունները (ՀԱԴ 845) կարելի է գտնել 6.B-ում: Համակարգչային եւ հարակից ծառայություններ

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
(q) Ժողովների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 87909-ի մի մասը)	SI. Քաղաքացիության մասով պայման:
(r) 1. Գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայություններ (ՀԱԴ 87905)	FI. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ հավատարմագրված թարգմանիչների համար:
(r) 3. Վճարների հավաքագրման գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 87902)	BE, EL. Քաղաքացիության մասով պայման: IT. Սահմանափակումներ չկան:
(r) 4. Վարկային պատմության մասին տվյալների տրամադրման ծառայություններ (ՀԱԴ 87901)	BE, EL. Քաղաքացիության մասով պայման: IT. Սահմանափակումներ չկան:
(r) 5. Կրկնօրինակման ծառայություններ (ՀԱԴ 87904) ¹	EU. Քաղաքացիության մասով պայման:
8. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ԸՆԴՍՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (ՀԱԴ 511, ՀԱԴ 512, ՀԱԴ 513, ՀԱԴ 514, ՀԱԴ 515, ՀԱԴ 516, ՀԱԴ 517 եւ ՀԱԴ 518)	BG. Օտարերկրյա մասնագետները պետք է ունենան առնվազն երկու տարվա փորձ շինարարության ոլորտում: CY. Կիրառվում են հատուկ պայմաններ, եւ օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց համար պահանջվում է համապատասխան մարմինների կողմից թույլտվություն:
9. ԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (բացառությամբ զենքի, ռազմամթերքի եւ ռազմական գույքի բաշխման)	
C. Մանրածախ առևտրի ծառայություններ ²	
(c) Մննդի մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 631)	FR. Քաղաքացիության մասով պայման՝ ծխախոտագործների (օրինակ՝ buraliste) համար: ES. ծխախոտի մանրածախ վաճառքի համար: Հիմնադրումը պայմանավորված է ԵՄ անդամ պետության քաղաքացիությամբ:

¹ Չեն ներառում այն տպագրական ծառայությունները, որոնք ՀԱԴ 88442 խմբում են, եւ որոնք կարելի է գտնել 6.F.p)-ում:

² Չեն ներառում տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման այն ծառայությունները, որոնք կարելի է գտնել 6.B-ում եւ 6.F.I)-ում՝ ԲԻՉՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:
Չեն ներառում էներգետիկ ապրանքների մանրածախ առևտրի այն ծառայությունները, որոնք կարելի է գտնել 19.E-ում եւ 19.F-ում՝ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
10. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (միայն մասնավոր ֆինանսավորում ունեցող ծառայություններ)	
A. Տարրական կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 921)	<p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, Հայաստանի քաղաքացիները կարող են իրավասու մարմիններից ստանալ թույլտվություն՝ կրթական հաստատություն հիմնադրելու եւ ղեկավարելու, ինչպես նաև ուսուցանելու համար:</p> <p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման այն ծառայություն մատուցողների համար, որոնք ունեն պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն:</p> <p>EL. Քաղաքացիության մասով պայման՝ ուսուցիչների համար:</p>
B. Միջնակարգ կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 922)	<p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, Հայաստանի քաղաքացիները կարող են իրավասու մարմիններից ստանալ թույլտվություն՝ կրթական հաստատություն հիմնադրելու եւ ղեկավարելու, ինչպես նաև ուսուցանելու համար:</p> <p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման այն ծառայություն մատուցողների համար, որոնք ունեն պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն:</p> <p>EL. Քաղաքացիության մասով պայման՝ ուսուցիչների համար:</p> <p>LV. Քաղաքացիության մասով պայման՝ ֆիզիկական արատներ ունեցող աշակերտների համար նախատեսված տեխնիկական եւ մասնագիտական ուղղվածություն ունեցող միջնակարգ դպրոցի կրթությանը համանման կրթական ծառայությունների համար (ՀԱԴ 9224):</p>
C. Բարձրագույն կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 923)	<p>FR. Քաղաքացիության մասով պայման: Այնուամենայնիվ, Հայաստանի քաղաքացիները կարող են իրավասու մարմիններից ստանալ թույլտվություն՝ կրթական հաստատություն հիմնադրելու եւ ղեկավարելու, ինչպես նաև ուսուցանելու համար:</p> <p>CZ, SK. Քաղաքացիության մասով պայման՝ բարձրագույն կրթության ծառայությունների համար, բացառությամբ միջին մասնագիտական՝ տեխնիկական եւ մասնագիտական կրթության ծառայությունների (ՀԱԴ 92310):</p> <p>IT. Քաղաքացիության մասով պայման այն ծառայություն մատուցողների համար, որոնք ունեն պետության կողմից ճանաչված դիպլոմներ տրամադրելու թույլտվություն:</p>
E. Այլ կրթական ծառայություններ (ՀԱԴ 929)	CZ, SK. Քաղաքացիության մասով պայման՝ խորհրդի անդամների մեծամասնության համար:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
12. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
A. Ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայություններ	<p>AT. Մասնաճյուղի կառավարման մարմինը պետք է կազմված լինի Ավստրիայի ռեզիդենտ երկու ֆիզիկական անձանցից:</p> <p>EE. Ուղղակի ապահովագրության համար ապահովագրական բաժնետիրական այն ընկերության կառավարման մարմինը, որի կապիտալում Հայաստանն ունի մասնակցություն, կարող է ընդգրկել Հայաստանի քաղաքացիներին՝ միայն Հայաստանի մասնակցությանը համամասնորեն եւ ամեն դեպքում ոչ ավելի, քան կառավարման մարմնի անդամների կեսը: Դուստր կամ անկախ ընկերության կառավարման հարցերով ղեկավարը պետք է մշտապես բնակվի Էստոնիայում:</p> <p>ES. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ ակտուարի մասնագիտության համար (կամ երկու տարվա փորձ՝ որպես այլընտրանք)</p> <p>HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>IT. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ ակտուարի մասնագիտության համար:</p> <p>PL. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ ապահովագրական միջնորդների համար:</p> <p>FI. Ապահովագրական ընկերության գլխավոր տնօրենները եւ աուդիտորներից առնվազն մեկն ունեն իրենց բնակության վայրը ԵՄ-ում, եթե իրավասու մարմինները նրանց այդ պարտականությունից չեն ազատել: Հայաստանյան ապահովագրական ընկերության գլխավոր ներկայացուցիչն ունի իր բնակության վայրը Ֆինլանդիայում, եթե ընկերությունն իր գլխավոր գրասենյակը չունի ԵՄ-ում:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>B. Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայություններ (բացի ապահովագրությունից)</p>	<p>BG. Գործադիր տնօրեններից եւ կառավարման հարցերով գործակալներից պահանջվում է ունենալ մշտական ռեզիդենտություն Բուլղարիայում:</p> <p>FI. Վարկային կազմակերպությունների գլխավոր տնօրենը եւ աուդիտորներից առնվազն մեկն ունեն իրենց բնակության վայրը ԵՏՏ-ում, եթե Ֆինանսական վերահսկողության մարմինը նրանց այդ պարտականությունից չի ազատել: Ածանցյալների բորսայի հարցերով բրոքերն (առանձին անձ) ունի իր բնակության վայրը ԵՄ-ում:</p> <p>IT. "Consulenti finanziari"-ի համար ԵՄ-ի անդամ պետության տարածքում ռեզիդենտության մասով պայման (ֆինանսական վաճառող):</p> <p>HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ: Կառավարման խորհուրդը վարկային կազմակերպության գործունեությունը ղեկավարում է Խորվաթիայի Հանրապետության տարածքից: Կառավարման խորհրդի անդամներից առնվազն մեկը պետք է սահուն տիրապետի խորվաթերեն լեզվին:</p> <p>LT. Բանկի ադմինիստրացիայի ղեկավարներից առնվազն մեկը պետք է մշտապես բնակվի Լիտվայի Հանրապետությունում եւ խոսի լիտվերեն:</p> <p>PL. Քաղաքացիության մասով պահանջ՝ բանկի կառավարիչներից առնվազն մեկի համար:</p> <p>SE. Խնայողական բանկի հիմնադիրը պետք է լինի ԵՏՏ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ:</p>

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>13. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>(միայն մասնավոր ֆինանսավորում ունեցող ծառայություններ)</p>	
<p>A. Հիվանդանոցային ծառայություններ (ՀԱԴ 9311)</p> <p>B. Շտապ բուժօգնության ծառայություններ (ՀԱԴ 93192)</p> <p>C. Բնակության վայրում բժշկական հաստատություններ՝ բացառությամբ հիվանդանոցային ծառայությունների (ՀԱԴ 93193)</p> <p>E. Սոցիալական ծառայություններ (ՀԱԴ 933)</p>	<p>FR. Կառավարման գործառույթների մատչելիության համար անհրաժեշտ է թույլտվություն: Թույլտվության համար հաշվի է առնվում տեղի կառավարիչների հասանելիությունը:</p> <p>LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ բժիշկների, ատամնաբույժների, մանկաբարձուհիների, բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների եւ միջին բուժանձնակազմի համար:</p> <p>PL. Օտարերկրացիների կողմից բժշկական մասնագիտությամբ զբաղվելու համար պահանջվում է թույլտվություն: Օտարերկրյա բժիշկները մասնագիտական պալատներում ունեն ընտրության սահմանափակ իրավունք:</p> <p>HR. Հիվանդներին անմիջականորեն ծառայություններ մատուցող (հիվանդներին բուժող) բոլոր անձանց համար անհրաժեշտ է մասնագիտական պալատի կողմից տրված լիցենզիա:</p>
<p>14. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p>	
<p>A. Հյուրանոցներ, ռեստորաններ եւ սննդի մատակարարում (ՀԱԴ 641, ՀԱԴ 642 եւ ՀԱԴ 643)</p> <p>բացառությամբ օդային փոխադրման ծառայությունների դեպքում սննդի մատակարարման¹</p>	<p>BG. Օտարերկրյա կառավարիչների թիվը չպետք է գերազանցի Բուլղարիայի քաղաքացի կառավարիչների թիվն այն դեպքերում, եթե Բուլղարական ընկերության սեփական կապիտալում հանրության (պետության եւ (կամ) համայնքի) բաժնեմասը գերազանցում է 50 %-ը:</p> <p>HR. Քաղաքացիության մասով պահանջ՝ տնային տնտեսություններում եւ գյուղական հողատարածքներում հյուրընկալության եւ սննդի մատակարարման ծառայությունների համար:</p>
<p>B. Ճամփորդական գործակալությունների եւ զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ</p> <p>(այդ թվում՝ զբոսաշրջային գործակալներ) (ՀԱԴ 7471)</p>	<p>BG. Օտարերկրյա կառավարիչների թիվը չպետք է գերազանցի Բուլղարիայի քաղաքացի կառավարիչների թիվն այն դեպքերում, եթե Բուլղարական ընկերության սեփական կապիտալում հանրության (պետության եւ (կամ) համայնքի) բաժնեմասը գերազանցում է 50 %:</p> <p>CY. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>HR. Տուրիզմի նախարարության կողմից գրասենյակի կառավարչի հաստիքի համար տրված հավանություն:</p>

¹ Օդային փոխադրման ծառայությունների դեպքում սննդի արտազնա մատակարարումը կարելի է գտնել Վերգետնյա սպասարկման ծառայություններ 17.E.a-ում՝ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
C. Զբոսավարի ծառայություններ (ՀԱԴ 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK. Քաղաքացիության մասով պայման: IT. Ոչ ԵՄ երկրներից զբոսավարների համար անհրաժեշտ է ձեռք բերել հատուկ լիցենզիա:
15. ՀԱՆԳՍՏԻ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՄՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (բացառությամբ տեսալսողական ծառայությունների)	
A. Ժամանցային ծառայություններ (այդ թվում՝ թատերական խմբերի, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երգչախմբերի կողմից մատուցվող, կրկեսային եւ դիսկոտեկային ծառայությունները) (ՀԱԴ 9619)	FR. Կառավարման գործառույթների մատչելիության համար անհրաժեշտ է թույլտվություն: Թույլտվությունը պայմանավորված է քաղաքացիությամբ, եթե թույլտվությունը պահանջվում է ավելի, քան երկու տարվա համար:
16. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
A. Ծովային փոխադրման ծառայություններ (a) Ուղեւորների միջազգային փոխադրում (ՀԱԴ 7211՝ բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման): (b) Բեռների միջազգային փոխադրում (ՀԱԴ 7212՝ բացառությամբ ազգային կաբոտաժային փոխադրման):	EU. Քաղաքացիության մասով պայման՝ նավի անձնակազմի համար: AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գլխավոր տնօրենների մեծամասնության համար: SE. Առեւտրային կամ սովորական նավի հրամանատարը պետք է լինի Շվեդիայի քաղաքացի:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
D. Ճանապարհային փոխադրում	
(a) Ուղեւորների փոխադրում (ՀԱԴ 7121 եւ ՀԱԴ 7122)	<p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման այն անձանց եւ բաժնետերերի համար, ովքեր իրավունք ունեն ներկայացնելու իրավաբանական անձին կամ ընկերակցությունը:</p> <p>Հ, HR. Քաղաքացիության մասով պայման ու ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ կառավարիչների համար:</p> <p>BG, MT. Քաղաքացիության մասով պայման:</p>
(b) Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7123՝ բացառությամբ սեփական հաշվին փոստային եւ սուրհանդակային առաքանու փոխադրման ¹):	<p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման այն անձանց եւ բաժնետերերի համար, ովքեր իրավունք ունեն ներկայացնելու իրավաբանական անձին կամ ընկերակցությունը:</p> <p>BG, MT. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>HR. Քաղաքացիության մասով պայման ու ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ կառավարիչների համար:</p>
E. Սպրանքների՝ խողովակաշարով փոխադրում՝ բացառությամբ վառելիքի ² (ՀԱԴ 7139)	AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գլխավոր տնօրենների համար:

¹ ՀԱԴ 71235-ի մի մասը, որը կարելի է գտնել 7.A-ում՝ ԿԱՊԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ: Փոստային եւ սուրհանդակային ծառայություններ

² Վառելիքի՝ խողովակաշարով փոխադրումը կարելի է գտնել 19.B-ում՝ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
17. ՓՈԽԱԴԻՄԱՆՆ ՕԺԱՆԴԱԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ¹	
<p>A. Ծովային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(a) Ծովային բեռների սպասարկման ծառայություններ</p> <p>(b) Պահպանման եւ պահեստավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 742-ի մի մասը)</p> <p>(c) Մաքսագերծման ծառայություններ</p> <p>(d) Կոնտեյներների տեղակայման եւ պահեստավորման ծառայություններ</p> <p>(e) Ծովային գործակալության ծառայություններ</p> <p>(f) Ծովային ուղիներով բեռների ուղարկման ծառայություններ</p> <p>(g) Նավերի վարձակալություն՝ անձնակազմի հետ միասին (ՀԱԴ 7213)</p> <p>(h) Բուքսիրային եւ քարշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 7214)</p> <p>(i) Ծովային փոխադրման լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 745-ի մի մասը)</p> <p>(j) Այլ լրացուցիչ եւ օժանդակ ծառայություններ (բացառությամբ սննդի մատակարարման) (ՀԱԴ 749-ի մի մասը)</p>	<p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գլխավոր տնօրենների մեծամասնության համար:</p> <p>BG, MT. Քաղաքացիության մասով պայման:</p> <p>DK, NL. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ մաքսագերծման ծառայությունների համար:</p> <p>EL. Քաղաքացիության մասով պայման՝ մաքսագերծման ծառայությունների համար:</p>
<p>D. Ճանապարհային փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(d) Առեւտրային նպատակներով օգտագործվող ճանապարհային տրանսպորտային միջոցների վարձակալություն՝ օպերատորներով (ՀԱԴ 7124)</p>	<p>AT. Քաղաքացիության մասով պայման այն անձանց եւ բաժնետերերի համար, ովքեր իրավունք ունեն ներկայացնելու իրավաբանական անձին կամ ընկերակցությունը:</p> <p>BG, MT. Քաղաքացիության մասով պայման:</p>

¹ Չի ներառում տրանսպորտային սարքավորումների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման այն ծառայությունները, որոնք կարելի է գտնել 6.F.1)1.-ից 6F.1)4.-ում՝ ԲԻԶՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
<p>F. Ապրանքների՝ բացառությամբ վառելիքի, խողովակաշարով փոխադրմանն օժանդակ ծառայություններ¹</p> <p>(a) Ապրանքների պահպանման եւ պահեստավորման ծառայություններ՝ բացառությամբ խողովակաշարով փոխադրվող վառելիքի (ՀԱԴ 742-ի մի մասը)</p>	<p>Դ. Քաղաքացիության մասով պայման՝ գլխավոր տնօրենների համար:</p>
<p>19. ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p>	
<p>A. Հանքարդյունաբերության օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 883)²</p>	<p>CY. Քաղաքացիության մասով պայման: SK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>
<p>20. ԱՅԼ ՏԵՂՈՒՄ ՉՆԵՐԱՌՎԱԾ ԱՅԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p>	
<p>(a) Լվացման, մաքրման եւ ներկման ծառայություններ (ՀԱԴ 9701)</p>	<p>EU. Քաղաքացիության մասով պայման:</p>
<p>(b) Վարսահարդարման ծառայություններ (ՀԱԴ 97021)</p>	<p>EU. Քաղաքացիության մասով պայման: CY. Պայմանավորված է քաղաքացիությամբ՝ ռեզիդենտության մասով պահանջի հետ համակցությամբ:</p>

¹ Վառելիքի՝ խողովակաշարով փոխադրմանն օժանդակ ծառայությունները կարելի է գտնել 19.C-ում՝ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ:

² Ներառում է հետեւյալ ծառայությունները, որոնք մատուցվում են վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով՝ հանքարդյունաբերության հետ կապված խորհրդակցական եւ խորհրդատվական ծառայություններ՝ հողային տարածքների պատրաստման, վերգետնյա հորատման սարքի տեղադրման, հորատման, հորատման գլխիկների հետ կապված ծառայություններ, երեսպատման եւ խողովակներով ապահովման ծառայություններ, հորատման հեղուկների տեխնոլոգիաներ եւ մատակարարում, պինդ ֆազի պարունակության նկատմամբ հսկողություն, ձկնորսություն եւ հորատանցքի հետ կապված հատուկ գործողություններ, արդյունագործական երկրաբանություն եւ հորատման նկատմամբ հսկողություն, կեռնի ընտրություն, հորատանցքի փորձարկում, կաբելային տեխնիկայի միջոցով հորատանցքի սպասարկման հետ կապված ծառայություններ, հորատանցքի փակման համար լուծույթի (աղաջուր) մատակարարում եւ օգտագործում, հորատումն ավարտելու համար նախատեսված սարքերի մատակարարում եւ տեղադրում, ցեմենտավորում (մղող պոմպի աշխատանք), հորատանցքի ինտենսիվացման ծառայություններ (ճեղքում, թթվային մշակման անցկացում եւ մղող պոմպի աշխատանք), հորատանցքի դեբիտի մեծացմանն ուղղված գործողություններ եւ հորատանցքի վերանորոգման հետ կապված ծառայություններ, հորատանցքի լցում եւ ոչնչացում:

Չի ենթադրում բնական պաշարների անմիջական մատչելիություն կամ շահագործում:

Չի ենթադրում այլ պաշարների արդյունահանման տարածքի պատրաստման աշխատանքներ՝ բացի նավթից եւ գազից (ՀԱԴ 5115), որոնք կարելի է գտնել 8-ում: ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ոլորտը կամ ենթաօլորտը	Վերապահումների նկարագրությունը
(c) Կոսմետիկ խնամքի, մատնահարդարման ու ոտնահարդարման ծառայություններ (ՀԱԴ 97022)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման:
(d) Այլ տեղում չդասակարգված կոսմետիկ խնամքի այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 97029)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման:
(e) Սպա ծառայություններ եւ ոչ թերապեւտիկ մերսումներ այնքանով, որքանով դրանք մատուցվում են որպես հակաթրեսային (ռելաքսացիոն) եւ ֆիզիկական ինքնազգացողության լավացման ծառայություններ, եւ ոչ բժշկական կամ վերականգնողական նպատակների համար ¹ (ՀԱԴ տարբ. 1.0 97230)	EU. Քաղաքացիության մասով պայման:

---

¹ Թերապեւտիկ մերսումները եւ ջերմային բուժման ծառայությունները կարելի է գտնել 6.A.b)-ում՝ Բժշկական եւ ատամնաբուժական ծառայություններ, 6.A.j) 2-ում: Բուժքույրերի, ֆիզիոթերապեւտների եւ միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայություններ եւ առողջապահական ծառայություններ (13.A եւ 13.C):

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ՝ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԱՆԿԱԽ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄՆԵՐ

1. Եվրոպական միությունը թույլատրում է այլ Կողմի՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների կողմից իր տարածքում ծառայությունների մատուցումը ֆիզիկական անձանց ներկայության միջոցով՝ սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածների համաձայն, ստորեւ ներկայացված տնտեսական գործունեության համար եւ համապատասխան սահմանափակումների կիրառմամբ:

2. Ցանկը բաղկացած է հետևյալ տարրերից՝
  - (a) առաջին սյունակը մատնանշում է այն ոլորտը կամ ենթաոլորտը, որոնցում սահմանափակումները կիրառվում են, եւ

  - (b) երկրորդ սյունակը նկարագրում է կիրառելի սահմանափակումները:

Այն դեպքում, երբ «b»-ում նշված սյունակը ներառում է միայն անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումներ, դրանցում չնշված անդամ պետությունները համապատասխան ոլորտում հանձնառությունները ստանձնում են առանց վերապահումների: Տվյալ ոլորտում անդամ պետություններին բնորոշ վերապահումների բացակայությունը չի հակասում հորիզոնական վերապահումներին կամ ԵՄ-ում տարածված ոլորտային այն վերապահումներին, որոնք կարող են կիրառվել:

ԵՄ Կողմը որեւէ հանձնառություն չի ստանձնում, ստորեւ հստակորեն ներկայացված ոլորտներից բացի, տնտեսական գործունեության որեւէ ոլորտի համար պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների համար:

3. Պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների մասով հանձնառությունները չեն կիրառվում այն դեպքերում, երբ նրանց ժամանակավոր ներկայության նպատակը կամ ազդեցությունը որեւէ աշխատանքային կամ կառավարման հարցերով վեճին կամ բանակցությանը միջամտելն է կամ դրա արդյունքի վրա որեւէ այլ կերպ ազդելը:
4. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում որակավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի, տեխնիկական ստանդարտների եւ լիցենզավորման պահանջների ու ընթացակարգերի հետ կապված միջոցներն այն դեպքում, երբ դրանք սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածների իմաստով սահմանափակում չեն կազմում: Այս միջոցները (օրինակ՝ լիցենզիա ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, կարգավորվող ոլորտներում որակավորումների ճանաչում ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, հատուկ քննություններ հանձնելու անհրաժեշտությունը, այդ թվում՝ լեզվի քննությունները, եւ այն տարածքում իրավաբանական հասցե ունենալու անհրաժեշտությունը, որտեղ իրականացվում է տնտեսական գործունեությունը), նույնիսկ եթե նշված չեն ստորեւ ներկայացված ցանկում, ցանկացած դեպքում կիրառվում են Հայաստանի՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների նկատմամբ:
5. Եվրոպական միության եւ իր անդամ պետությունների օրենքների եւ կարգավորումների՝ մուտքի, կացության, աշխատանքի եւ սոցիալական անվտանգության միջոցների վերաբերյալ մնացած բոլոր պահանջները շարունակում են կիրառվել, ներառյալ այն կարգավորումները, որոնք վերաբերում են կացության ժամանակահատվածին, նվազագույն աշխատավարձերին, ինչպես նաեւ կոլեկտիվ վարձատրության վերաբերյալ համաձայնագրերին:

6. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմի տրամադրած սուբսիդիաներին առնչվող միջոցները:
7. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի սահմանափակում համապատասխան ոլորտներում պետական մենաշնորհներն ու բացառիկ իրավունքները, ինչպես սահմանված է Եվրոպական միության կողմից VIII-A եւ VIII-B հավելվածներում:
8. Այն ոլորտներում, որտեղ կիրառվում են տնտեսական կարիքների ստուգումներ, դրանց հիմնական չափորոշիչը կլինի Եվրոպական միության անդամ պետությունում կամ այն տարածաշրջանում համապատասխան շուկայի վիճակի գնահատումը, որտեղ ծառայությունը մատուցվելու է, այդ թվում՝ հաշվի առնելով առկա ծառայությունները մատակարարողների թիվն ու նրանց վրա ազդեցությունը:
9. Ստորեւ ներկայացված ցանկից բխող իրավունքներն ու պարտավորություններն անմիջապես ուժի մեջ չեն մտնում եւ հետեւաբար ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց համար ուղղակիորեն իրավունքներ չեն առաջացնում:
10. Կողմերը թույլատրում են այլ Կողմի՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների կողմից իրենց տարածքում ծառայությունների մատուցումը ֆիզիկական անձանց ներկայության միջոցով՝ սույն Համաձայնագրի 156-րդ հոդվածում նշված պայմանների կատարմամբ, հետեւյալ ենթաոլորտներում՝
  - (a) իրավաբանական ծառայություններ միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում (օրինակ՝ ոչ ԵՄ իրավունքի),
  - (b) հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ,
  - (c) հարկային հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ,
  - (d) ճարտարապետական ծառայություններ, քաղաքաշինական, պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետության ծառայություններ,

- (e) ճարտարագիտական ծառայություններ, ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ,
- (f) համակարգչային եւ հարակից ծառայություններ,
- (g) գիտահետազոտական եւ նախագծային ծառայություններ,
- (h) գովազդում,
- (i) կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ,
- (j) կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ,
- (k) տեխնիկական ստուգման եւ վերլուծության ծառայություններ,
- (l) հարակից գիտական եւ տեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ,
- (m) սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում հետվաճառքային կամ հետվարձույթային ծառայությունների վերաբերյալ պայմանագրերի համատեքստում,
- (n) թարգմանչական ծառայություններ,
- (o) տեղանքի հետազոտման աշխատանքներ,
- (p) շրջակա միջավայրի հետ կապված ծառայություններ,

(q) ճամփորդական գործակալությունների եւ գրասաշրջային օպերատորի ծառայություններ,

(r) ժամանցային ծառայություններ:

11. Կողմերը թույլատրում են այլ Կողմի՝ անկախ մասնագետների կողմից իրենց տարածքում ծառայությունների մատուցումը ֆիզիկական անձանց ներկայության միջոցով՝ սույն Համաձայնագրի 157-րդ հոդվածում նշված պայմանների կատարմամբ, հետեւյալ ենթաոլորտներում՝

(a) իրավաբանական ծառայություններ միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում (օրինակ՝ ոչ ԵՄ իրավունքի),

(b) ճարտարապետական ծառայություններ, քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետության ծառայություններ,

(c) ճարտարագիտական, ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ,

(d) համակարգչային եւ հարակից ծառայություններ,

(e) կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ եւ կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններին հարակից ծառայություններ,

(f) թարգմանչական ծառայություններ:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<p style="text-align: center;">Ճանաչումը</p> <p>EU. Դիպլոմների փոխադարձ ճանաչման վերաբերյալ ԵՄ հրահանգները վերաբերում են միայն ԵՄ անդամ պետությունների քաղաքացիներին: ԵՄ-ի մեկ անդամ պետությունում կանոնակարգված մասնագիտական ծառայություն իրականացնելու իրավունքը մեկ այլ անդամ պետությունում այն իրականացնելու իրավունք չի շնորհում¹:</p>
<p>Իրավաբանական խորհրդատվական ծառայություններ միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում (օրինակ՝ ոչ ԵՄ իրավունքի):</p> <p>(ՀԱԴ 861-ի մի մասը)²</p>	<p>AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK. Չկան:</p> <p>BE, ES, HR, IT, EL. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար:</p> <p>LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ՊՕՄ-ի համար:</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ:</p> <p>DK. Իրավաբանական խորհրդատվության ծառայությունների մարքեթինգն արգելված է գործունեություն ծավալելու համար դանիական լիցենզիա ունեցող իրավաբանների համար: Դանիական իրավական քննության պահանջ՝ դանիական լիցենզիա ձեռք բերելու համար:</p> <p>FR. Անհրաժեշտ է Փաստաբանների ասոցիացիայում լիարժեք (պարզեցված) ընդունելություն կարողությունների գնահատման թեստի միջոցով: Իրավաբանների համար "avocat auprès de la Cour de cassation" եւ "avocat auprès du Conseil d'Etat"-ի մասնագիտություններին հասանելիությունը պայմանավորված է քվոտաներով եւ քաղաքացիությամբ:</p> <p>HR. Փաստաբանների ասոցիացիա լիարժեք ընդունումը, ինչն անհրաժեշտ է իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայությունների համար, պայմանավորված է քաղաքացիությամբ:</p>

¹ Որպեսզի ԵՄ-ի քաղաքացի չհամարվող անձինք ԵՄ մակարդակով իրենց որակավորումների ճանաչում ստանան, անհրաժեշտ է, որ Համաձայնագրի 18-րդ հոդվածով սահմանված շրջանակներում փոխադարձ ճանաչման համաձայնագրի վերաբերյալ բանակցություններ իրականացվեն:

² Ինչպես այլ ծառայությունների մատուցման դեպքում, իրավաբանական ծառայությունների մատուցումը ենթակա է Եվրոպական միության անդամ պետություններում կիրառելի լիցենզավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի պահպանման: Միջազգային հանրային իրավունքի եւ օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում իրավաբանական ծառայություններ մատուցող իրավաբանների դեպքում դրանք կարող են, *ի թիվս այլնի*, ընդունել հետեւյալին համապատասխանելու ձեւ՝ էթիկայի տեղական օրենսգրքեր, ներպետական կոչման գործածություն (քանի դեռ ձեռք չի բերվել ներպետական կոչման ճանաչում), ապահովագրական պահանջներ, ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզ գրանցում կամ ընդունող երկրի Փաստաբանների ասոցիացիայում պարզեցված ընդունելություն՝ ընդունող երկրում կարողությունների գնահատման թեստի եւ իրավաբանական կամ մասնագիտական գործունեության իրավաբանական հասցեի միջոցով:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
	<p>SI. Վճարումը կատարելուց հետո հաճախորդներին դատարանում ներկայացնելը պայմանավորված է Սլովենիայի Հանրապետությունում առևտրային ներկայությամբ: Այն օտարերկրյա իրավաբանը, որը որպես փաստաբան գործելու իրավունք ունի օտար երկրում, կարող է մատուցել իրավաբանական ծառայություններ կամ գործել որպես փաստաբան «Փաստաբանական գործունեության մասին» օրենքի 34(ա) հոդվածի պայմանների համաձայն, եթե կատարվել է փաստացի փոխադարձության պայմանը: Փոխադարձության պայմանի կատարումը ստուգվում է Արդարադատության նախարարության կողմից: Սլովենիայի Փաստաբանների ասոցիացիայի կողմից նշանակված փաստաբանների համար առևտրային ներկայությունը սահմանափակվում է անհատ ձեռնարկատիրությամբ, սահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցությամբ) կամ միայն ոչ սահմանափակ պատասխանատվությամբ իրավաբանական ֆիրմայով (ընկերակցությամբ): Իրավաբանական ֆիրմայի աշխատանքները սահմանափակվում են փաստաբանական գործունեությամբ: Իրավաբանական ֆիրմայում որպես ընկեր կարող են հանդես գալ միայն փաստաբանները:</p>
<p>Հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ (ՀԱԴ 86212՝ բացառությամբ «աուդիտորական ծառայությունների», ՀԱԴ 86213, ՀԱԴ 86219 եւ ՀԱԴ 86220)</p>	<p>BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան:</p> <p>AT. Աշխատողը պետք է լինի համապատասխան մասնագիտական մարմնի անդամ հայրենիքում, որտեղ այդպիսի մարմին գոյություն ունի:</p> <p>FR. Թույլտվության մասով պահանջ: Հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ մատուցելը պայմանավորված է Էկոնոմիկայի, ֆինանսների եւ արդյունաբերության նախարարի՝ արտաքին գործերի նախարարի հետ համաձայնեցված որոշմամբ:</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Հարկային հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 863)¹</p>	<p>BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK. Չկան:</p> <p>AT. Աշխատողը պետք է լինի համապատասխան մասնագիտական մարմնի անդամ հայրենիքում, որտեղ այդպիսի մարմին գոյություն ունի. քաղաքացիության մասով պայման իրավասու մարմինների առաջ ներկայացուցչության համար:</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>CY. Սահմանափակումներ չկան հարկային հայտարարագրեր ներկայացնելու համար:</p> <p>PT. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>HR, HU. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>
<p>Ճարտարապետական ծառայություններ</p> <p>և</p> <p>Քաղաքաշինական պլանավորման և լանդշաֆտային ճարտարապետության ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 8671 և ՀԱԴ 8674)</p>	<p>EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան:</p> <p>BE, ES, HR, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար:</p> <p>LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ՊԾՄ-ի համար:</p> <p>FI. Ֆիզիկական անձը պետք է ապացուցի, որ ինքն ունի մատուցվող ծառայության վերաբերյալ համապատասխան հատուկ գիտելիքներ:</p> <p>BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>AT. Պլանավորման ծառայություններ, միայն եթե՝ տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>HR, HU, SK. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>
<p>Ճարտարագիտական ծառայություններ</p> <p>և</p> <p>Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 8672 և ՀԱԴ 8673)</p>	<p>EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան:</p> <p>BE, ES, HR, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար:</p> <p>LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ՊԾՄ-ի համար:</p> <p>FI. Ֆիզիկական անձը պետք է ապացուցի, որ ինքն ունի մատուցվող ծառայության վերաբերյալ համապատասխան հատուկ գիտելիքներ:</p> <p>BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>AT. Պլանավորման ծառայություններ, միայն եթե՝ տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>HR, HU. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>

¹ Չի ներառում հարկային հարցերով իրավաբանական խորհրդատվության և իրավաբանական ներկայացուցչության ծառայությունները, ինչը կարելի է գտնել «Իրավաբանական խորհրդատվական ծառայություններ միջազգային հանրային իրավունքի և օտարերկրյա իրավունքի ոլորտում» վերնագրի ներքո:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Համակարգչային և հարակից ծառայություններ (ՀԱԴ 84)</p>	<p>EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE. Չկան: ES, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար: LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ՊԾՄ-ի համար: BE. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար: AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK, UK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ՝ ՊԾՄ-ի (Պայմանագրային հիմունքներով ծառայություններ մատուցողների) համար: Սահմանափակումներ չկան ԱՄ-ի համար:</p>
<p>Գիտահետազոտական և նախագծային ծառայություններ (ՀԱԴ 851, 852՝ բացառությամբ հոգեբանական ծառայությունների, 853)¹</p>	<p>EU՝ բացառությամբ BE-ի. Անհրաժեշտ է հավատարմագրված հետազոտական կազմակերպության հետ կնքված՝ հյուրընկալության ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ համաձայնագիր²: CZ, DK, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: BE, UK. Սահմանափակումներ չկան: HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p>
<p>Գովազդում (ՀԱԴ 871)</p>	<p>BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p>
<p>Կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 865)</p>	<p>DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: ES, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար: BE, HR. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար: AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p>
<p>Կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 866)</p>	<p>DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: BE, ES, HR, IT. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ համար: AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: HU. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ բացառությամբ արբիտրաժային և հաշտարարության ծառայությունների (ՀԱԴ 86602), եթե սահմանափակումներ չկան:</p>

¹ ՀԱԴ 85201-ի մի մասը, որը կարելի է գտնել «Բժշկական և ատամնաբուժական ծառայություններ» վերնագրի ներքո:

² Բոլոր անդամ պետությունների համար, բացառությամբ DK-ի, հավատարմագրված հետազոտական կազմակերպության՝ հյուրընկալության ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ համաձայնագրի մասով հավանություն ստանալու համար անհրաժեշտ է բավարարել ԵՄ թիվ 2005/71/ԵՆ հրահանգում նշված պայմանները:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
Տեխնիկական ստուգման եւ վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK. Չկան: AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:
Հարակից գիտական եւ տեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)	BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE, UK. Չկան: AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: DE. Սահմանափակումներ չկան հրապարակայնորեն նշանակված տեղագրագետների համար: FR. Սահմանափակումներ չկան գույքային իրավունքների եւ հողային իրավունքի հաստատմանն առնչվող «տեղագրման» գործողությունների համար: BG. Սահմանափակումներ չկան:
Նավերի տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE. Չկան: AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: UK. Սահմանափակումներ չկան:
Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE. Չկան: AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: UK. Սահմանափակումներ չկան:
Փոխադրամիջոցների, մոտոցիկլետների, ձյունագնաց ավտոմեքենաների եւ ճանապարհային տրանսպորտի սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 6112, ՀԱԴ 6122, ՀԱԴ 8867-ի մի մասը եւ ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE. Չկան: AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: UK. Սահմանափակումներ չկան:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Օդանավերի եւ դրա մասերի տեխնիկական սպասարկում ու վերանորոգում (ՀԱԴ 8868-ի մի մասը)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE. Չկան: AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>
<p>Մետաղական արտադրանքի, մեքենաների (ոչ գրասենյակային), սարքավորումների (ոչ տրանսպորտային եւ ոչ գրասենյակային) եւ անձնական ու կենցաղային ապրանքների սպասարկում եւ վերանորոգում¹ (ՀԱԴ 633, ՀԱԴ 7545, ՀԱԴ 8861, ՀԱԴ 8862, ՀԱԴ 8864, ՀԱԴ 8865 եւ ՀԱԴ 8866)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p>
<p>Թարգմանություն (ՀԱԴ 87905՝ բացառությամբ պաշտոնական կամ հավաստագրված գործունեության)</p>	<p>DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: BE, ES, IT, EL. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ԱՄ-ի համար: CY, LV. Տնտեսական կարիքների ստուգումներ՝ ՊՕՄ-ի համար: AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում: HR. Սահմանափակումներ չկան ԱՄ-ի համար:</p>
<p>Տեղանքի հետազոտման աշխատանքներ (ՀԱԴ 5111)</p>	<p>BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան: AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p>

¹ Գրասենյակային մեքենաների եւ սարքավորումների, ներառյալ՝ համակարգիչների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայությունները (ՀԱԴ 845) կարելի է գտնել «Համակարգչային ծառայություններ» վերնագրի ներքո:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Շրջակա միջավայրի հետ կապված ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 9401¹, ՀԱԴ 9402, ՀԱԴ 9403, ՀԱԴ 9404², ՀԱԴ 94060-ի մի մասը³, ՀԱԴ 9405, ՀԱԴ 9406-ի մի մասը, ՀԱԴ 9409)</p>	<p>BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK. Չկան:</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p>
<p>Ճամփորդական գործակալությունների եւ զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ (այդ թվում՝ զբոսաշրջային գործակալներ⁴)</p> <p>(ՀԱԴ 7471)</p>	<p>AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE. Չկան:</p> <p>BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK. Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>BE, CY, DK, FI, IE. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ զբոսաշրջային գործակալների (անձինք, որոնց գործառույթը նվազագույնը տասը հոգուց բաղկացած զբոսաշրջային խմբին ուղեկցելն է՝ առանց որոշակի վայրերում զբոսավարի գործառույթ իրականացնելու)</p> <p>HR. Ռեզիդենտության մասով պահանջ:</p> <p>UK. Սահմանափակումներ չկան</p>

¹ Համապատասխանում է կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններին:

² Համապատասխանում է արտանետված գազերի մաքրման ծառայություններին:

³ Համապատասխանում է բնության եւ լանդշաֆտի պահպանության ծառայությունների մասերին:

⁴ Ծառայություններ մատուցողներ, որոնց գործառույթը նվազագույնը տասը հոգուց բաղկացած զբոսաշրջային խմբին ուղեկցելն է՝ առանց որոշակի վայրերում զբոսավարի գործառույթ իրականացնելու:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Տեսալսողական ծառայություններից բացի այլ ժամանցային ծառայություններ (այդ թվում՝ թատերական խմբերի, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երգչախմբերի կողմից մատուցվող, կրկեսային եւ դիսկոտեկային ծառայությունները)</p> <p>(ՀԱԴ 9619)</p>	<p>BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE. Կարող է պահանջվել բարձր որակավորում¹: Տնտեսական կարիքների ստուգում:</p> <p>AT. Բարձր որակավորում եւ տնտեսական կարիքների ստուգում՝ բացառությամբ այն անձանց, որոնց հիմնական մասնագիտական գործունեությունը կերպարվեստի ոլորտում է, որտեղ եկամտի մեծ մասը ստացվում է այդ գործունեությունից եւ պայմանավորված է այն պայմանով, որ այդպիսի անձինք որեւէ այլ առեւտրային գործունեություն չեն իրականացնում Ավստրիայում այն դեպքում, երբ. Չկան:</p> <p>CY. Տնտեսական կարիքների ստուգում՝ կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երաժշտական խմբերի եւ դիսկոտեկային ծառայությունների համար:</p> <p>FR. Սահմանափակումներ չկան ՊԾՄ-ի համար՝ բացառությամբ երբ՝</p> <p>ա) աշխատանքի թույլտվությունը տրվում է եռամսյա ժամկետով երկարաձգվելու հնարավորությամբ՝ ինն ամիսը չզերազանցող ժամկետով,</p> <p>բ) անհրաժեշտ է տնտեսական կարիքների ստուգման հետ համապատասխանություն,</p> <p>գ) Ժամանցային ընկերությունը պետք է Office Français de l'Immigration et de l'Intégration-ին հարկ վճարի:</p> <p>Սահմանափակումներ չկան ԱՄ-ի համար:</p> <p>SI. Յուրաքանչյուր միջոցառման համար 7 օր տեւողությամբ կացության հնարավորություն: Կրկեսային եւ զվարճալիքներով զբոսայգիների ծառայությունների համար կացության տեւողությունը սահմանափակվում է յուրաքանչյուր օրացուցային տարվա համար առավելագույնը 30 օրով:</p> <p>BE, UK. Սահմանափակումներ չկան:</p>

¹ Եթե որակավորումը ձեռք չի բերվել ԵՄ-ում կամ դրա անդամ պետություններում, ապա տվյալ անդամ պետությունը կարող է գնահատել, թե որքանով է այդ որակավորումը համարժեք իր տարածքում պահանջվող որակավորմանը:

ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄՆԵՐԸ

1. Ստորեւ ներկայացված ցանկը ներառում է տնտեսական գործունեության տեսակները, որոնց դեպքում ազգային ռեժիմի կամ առավել բարենպաստության ռեժիմի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետությունը, սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն, կիրառում է վերապահումներ՝ Եվրոպական միության հիմնադրումների եւ ներդրողների նկատմամբ:

Ցանկը բաղկացած է հետևյալ տարրերից՝

- (a) բոլոր ոլորտների կամ ենթաոլորտների նկատմամբ կիրառվող հորիզոնական վերապահումների ցանկ. եւ
- (b) ոլորտին կամ ենթաոլորտին հատուկ վերապահումների ցանկ, որում նշվում է տվյալ ոլորտը կամ ենթաոլորտը եւ կիրառվող վերապահումները:

Չազատականացված (չսահմանափակված) գործունեությանը համապատասխանող վերապահումն արտահայտվում է հետևյալ կերպ. «Ազգային ռեժիմի եւ ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմի շրջանակներում պարտավորություններ չկան»:

2. Սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմերի կողմից հատկացված սուբսիդավորմանն առնչվող միջոցները:

3. Ստորեւ ներկայացված ցանկից բխող իրավունքները եւ պարտավորություններն անմիջապես ուժի մեջ չեն մտնում, եւ, այսպիսով, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց անմիջականորեն իրավունքներ չեն վերապահվում:
4. Սույն Համաձայնագրի 144-րդ հոդվածին համապատասխան՝ ոչ խտրական պահանջները, ինչպիսիք են տարածքում գործող բոլոր ծառայություններ մատուցողների նկատմամբ առանց քաղաքացիությամբ, բնակության վայրով կամ համարժեք չափորոշիչով պայմանավորված տարբերական կիրառվող լիցենզիաները կամ թույլտվությունները ձեռք բերելու իրավական ձեւին կամ պարտավորությանն առնչվող պահանջները, սույն հավելվածում թվարկված չեն, քանի որ դրանք չեն հակասում Համաձայնագրին:

Հորիզոնական վերապահումները

Ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ

Հայաստանն իրավունք է վերապահում ընդունելու կամ պահպանելու ցանկացած միջոց, որով տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ գործող կամ մինչեւ սույն Համաձայնագիրն ուժի մտնելու օրը կնքված ցանկացած միջազգային ներդրումային պայմանագրի կամ այլ առեւտրային համաձայնագրի համաձայն:

Հայաստանն իրավունք է վերապահում ընդունելու կամ պահպանելու ցանկացած միջոց, որով երկրին տրամադրվում է տարբերակված ռեժիմ՝ ցանկացած գործող կամ հետագայում կնքվելիք երկկողմ կամ բազմակողմ համաձայնագրի համաձայն, որով՝

- (a) ստեղծվում է ծառայությունների եւ ներդրումների միասնական շուկա,
- (b) շնորհվում է հիմնադրման իրավունք, կամ
- (c) պահանջվում է օրենսդրության մոտարկում մեկ կամ ավելի տնտեսական ոլորտներում:

Մույն բացատրության նպատակով՝

- (a) «ծառայությունների եւ ներդրումների միասնական շուկա» նշանակում է տարածք, որում ապահովվում է ծառայությունների, կապիտալի եւ անձանց ազատ տեղաշարժը.
- (b) «հիմնադրման իրավունք» նշանակում է Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմերի միջեւ հիմնադրման, ըստ էության, բոլոր արգելքների վերացման պարտավորություն՝ այդ համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու միջոցով, եւ ներառում է Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմերի քաղաքացիների՝ այսպիսի հիմնադրման վայրի երկրի ներպետական իրավունքով քաղաքացիների համար նախատեսված նույն պայմաններով ձեռնարկություններ հիմնելու եւ ղեկավարելու իրավունքը. եւ
- (c) «օրենսդրության մոտարկում» նշանակում է՝
  - (i) Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի մեկ կամ ավելի կողմերի օրենսդրության համապատասխանեցումն այդ համաձայնագրի մյուս կողմի կամ կողմերի օրենսդրությանը. կամ
  - (ii) Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմերի ներպետական իրավունքի մեջ ընդհանուր օրենսդրության ներառում:

Այսպիսի համապատասխանեցումը կամ ներառումը տեղի է ունենում եւ համարվում է տեղի ունեցած միայն այն ժամանակ, երբ այն սահմանվում է Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման համաձայնագրի կողմի կամ կողմերի ներպետական իրավունքով:

Կոմունալ ծառայություններ

Կոմունալ ծառայություններ համարվող տնտեսական գործունեության վրա կարող են տարածվել պետական մենաշնորհները կամ մասնավոր օպերատորներին շնորհված բացառիկ իրավունքները:

Անշարժ գույք

Օրենքով այլ բան նախատեսված չլինելու դեպքում օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք չեն կարող Հայաստանում ձեռք բերել հողի սեփականության իրավունք:

Ոլորտային վերապահումներ

1. Բիզնես ծառայություններ

Մասնագիտական ծառայություններ

Իրավական փաստաթղթերի վարման եւ սերտիֆիկացման ծառայությունների առնչությամբ նոտարական ծառայությունները վերապահվում են Հայաստան պետությանը:

Աուդիտորական ծառայությունների առնչությամբ՝ այն իրավաբանական անձը, որը գրանցված է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն կամ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն, համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության «Աուդիտորական գործունեության մասին» օրենքի պահանջներին, ունի աուդիտորական ծառայություններ իրականացնելու լիցենզիա ստանալու իրավասություն:

Այլ բիզնես ծառայություններ

Տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայություն մատուցողները պետք է լինեն Հայաստանի օրենսդրության համաձայն ստեղծված իրավաբանական անձինք:

2. Տրանսպորտային ծառայություններ

Փոխադրման բոլոր եղանակների դեպքում օժանդակ ծառայություններ

Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայությունների եւ բեռների զննման առնչությամբ մաքսազերծումը պետք է կատարվի Հայաստանում գտնվող լիցենզավորված մաքսային գործակալի կողմից:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՄԻՋՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. Ստորեւ ներկայացված հանձնառությունների ցանկը ներառում է սույն Համաձայնագրի 151-րդ հոդվածի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կողմից ազատականացված տնտեսական գործունեությունը եւ վերապահումների միջոցով շուկայի մատչելիության եւ ազգային ռեժիմի այն սահմանափակումները, որոնք կիրառվում են այդ գործունեության ոլորտում Եվրոպական միության ծառայությունների եւ ծառայություն մատուցողների նկատմամբ: Ցանկը բաղկացած է հետեւյալ տարրերից՝

(a) առաջին սյունակը մատնանշում է այն ոլորտը կամ ենթաոլորտը, որի վերաբերյալ Կողմը ստանձնում է հանձնառություն, եւ ազատականացման շրջանակը, որի նկատմամբ կիրառվում են վերապահումները. եւ

(b) երկրորդ սյունակը նկարագրում է կիրառելի վերապահումները:

Ստորեւ ներկայացված ցանկում չնշված ոլորտների կամ ենթաոլորտների վերաբերյալ հանձնառություններ սահմանված չեն:

2. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում որակավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի, տեխնիկական ստանդարտների ու լիցենզավորման պահանջների ու ընթացակարգերի հետ կապված միջոցները, եթե սույն Համաձայնագրի 149-րդ եւ 150-րդ հոդվածների իմաստով դրանք հանդես չեն գալիս որպես շուկայի մատչելիության կամ ազգային ռեժիմի սահմանափակում: Այս միջոցները (օրինակ՝ լիցենզիա, ունիվերսալ ծառայությունների մասով պարտավորություններ ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, կարգավորվող ոլորտներում որակավորումների ճանաչման անհրաժեշտությունը, որոշակի քննություններ, այդ թվում՝ լեզվի քննություններ հանձնելու անհրաժեշտությունը, ոչ խտրական պահանջը, որ գործունեության որոշակի ձևեր չի կարելի իրականացնել շրջակա միջավայրի պահպանության նկատառումներից ելնելով պաշտպանված՝ պատմամշակութային եւ գեղագիտական արժեք ներկայացնող գոտիներում կամ վայրերում), նույնիսկ ցանկում ներառված չլինելով հանդերձ, բոլոր դեպքերում կիրառվում են մյուս Կողմի ծառայություններ մատուցողների եւ ներդրողների նկատմամբ:
3. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի սահմանափակում որոշ ծառայությունների ոլորտներում եւ ենթաոլորտներում 1-ին եղանակի իրագործելիության շրջանակը ու չի բացառում հիմնադրման վերաբերյալ հանձնառությունների ցանկում նկարագրված պետական մենաշնորհների ու բացառիկ իրավունքների առկայությունը:
4. Սույն Համաձայնագրի 141-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմերի կողմից հատկացված սուբսիդավորմանն առնչվող միջոցները:
5. Հանձնառությունների այս ցանկից բխող իրավունքները եւ պարտավորություններն անմիջապես ուժի մեջ չեն մտնում, եւ, այսպիսով, առանձին ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց անմիջականորեն իրավունքներ չեն վերապահվում:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
Հորիզոնական	Չկան
1. Բիզնես ծառայություններ	
A. Մասնագիտական ծառայություններ	
Իրավաբանական ծառայություններ (ՀԱԴ 861)	Եղանակ 1. Չկան՝ բացառությամբ օրենսդրական փաստաթղթերի նախագծերի մշակման: Եղանակ 2. Չկան:
Հաշվապահական ծառայություններ Աուդիտորական ծառայություններ ² Հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ (ՀԱԴ 862)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Հարկային ծառայություններ (ՀԱԴ 863)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Ճարտարապետական ծառայություններ Ճարտարագիտական ծառայություններ Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ Քաղաքաշինական պլանավորման եւ լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8671, 8672, 8673, 8674)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Բժշկական եւ ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Անասնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 932)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:

¹ Ծառայությունների ոլորտային դասակարգման ցանկը հիմնված է MTN.GNS/W/120-ի վրա

² Այն իրավաբանական անձը, որը գրանցված է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն կամ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն, համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության «Աուդիտորական գործունեության մասին» օրենքի պահանջներին, ունի աուդիտորական ծառայություններ իրականացնելու լիցենզիա ստանալու իրավասություն:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
B. Համակարգչային եւ հարակից ծառայություններ	
<p>Համակարգչային սարքավորումը տեղադրելու հետ կապված խորհրդատվական ծառայություններ</p> <p>Ծրագրային ապահովման ծառայություններ</p> <p>Տվյալների մշակման ծառայություններ</p> <p>Տվյալների բազայի հետ կապված ծառայություններ</p> <p>Գրասենյակային մեքենաների եւ սարքավորումների, այդ թվում՝ համակարգիչների սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայություններ</p> <p>Այլ համակարգչային ծառայություններ, այդ թվում՝ տվյալների պատրաստման ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 841, 842, 843, 844, 845, 849)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
C. Գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայություններ	
Գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 851-853)	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
D. Անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ	
<p>Ներառյալ սեփական կամ վարձակալված գույքը</p> <p>Վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով</p> <p>(ՀԱԴ 821, 822)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
E. Վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների	
<p>Անձնական ավտոմոբիլների մասով</p> <p>Ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոցների մասով</p> <p>Նավերի մասով</p> <p>Օդանավերի մասով</p> <p>Ցամաքային փոխադրում իրականացնող այլ սարքավորումների մասով</p> <p>Այլ մեքենաների եւ սարքավորումների մասով</p> <p>(ՀԱԴ 83101, 83102, 83103, 83104, 83105, 83106-83109)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
F. Այլ բիզնես ծառայություններ	
Գովազդային ծառայություններ (ՀԱԴ 871)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Շուկայի հետազոտության եւ հանրային կարծիքի հարցման ծառայություններ Կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ Կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 864, 865, 866)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան
Տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	Եղանակ 1. Տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայություն մատուցողները պետք է լինեն Հայաստանի օրենսդրության համաձայն ստեղծված իրավաբանական անձինք: Եղանակ 2. Չկան:
Գյուղատնտեսությանը, որսորդությանը եւ անտառային տնտեսությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 881**)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Հանքարդյունաբերությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 883**)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Արտադրությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 884**, 885**)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Էներգիայի բաշխմանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 887**)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Ճարտարագիտության մասով գիտատեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)	Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (բացառությամբ ծովային նավերի, օդանավերի կամ այլ տրանսպորտային սարքավորումների) (ՀԱԴ 633+8861-8866)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Լուսանկարչական ծառայություններ (ՀԱԴ 875)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Փաթեթավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 876)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
Տպագրություն, հրատարակչություն (ՀԱԴ 88442)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Ժողովների հետ կապված ծառայություններ Գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայություններ (ՀԱԴ 87909, 87905)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
2. Կապի ծառայություններ	
A.. Փոստային կապի եւ սուրհանդակային ծառայություններ (ՀԱԴ 7511 + 7512)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
B. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ ¹	
Ձայնային հեռախոսային ծառայություններ Փաթեթների եւ կապուղիների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ, եւ ֆաքսիմիլային ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ Վերավաճառման հիմունքներով փաթեթների եւ կապուղիների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ, ֆաքսիմիլային ծառայություններ՝ վերավաճառման հիմունքներով Տելեքսային կապի եւ հեռախոսային ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ կամ վերավաճառման հիմունքներով Մասնավոր վարձակալված կապուղիներով ծառայություններ (ՀԱԴ 7521, 7522, ՀԱԴ 7523)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:

¹ Հայաստանի կողմից ստանձնած հանձնառությունները հիմնված են ԱՀԿ փաստաթղթերով նախատեսված ժամանակացույցը կազմելու սկզբունքների վրա. «Հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների առնչությամբ հանձնառությունների ժամանակացույցը կազմելու վերաբերյալ ծանոթագրություններ» (S/GBTAV/2/Rev.1), «Հաճախականությունների տիրույթի առկայության առումով շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ» (S/GBT/W/3): Հայաստանը նաև ստանձնում է Կարգավորման սկզբունքների վերաբերյալ տեղեկատվական փաստաթղթում առկա պարտավորությունները:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Ընդհանուր օգտագործման բջջային կապի ծառայություններ, այդ թվում՝ անալոգային/թվային բջջային կապի ծառայություններ, անձնական հաղորդակցության ծառայություն (PCS), հատուկ շարժական ռադիոկայան (SMR), բջջային կապի համաշխարհային համակարգ (GSM), շարժական արբանյակային ծառայություններ (MSS)</p> <p>Անձնական ռադիոռոնման (փեյջերային) ծառայություններ եւ տվյալների փոխանցման շարժական համակարգի ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ կամ վերավաճառման հիմունքներով (ՀԱԴ 75213 + ՀԱԴ 75291)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Սարքավորումների տիրապետմամբ արժեք ավելացնող միջազգային կապի ծառայություններ՝ ցամաքային լարային կամ ռադիոկապի վրա հիմնված, այդ թվում՝</p> <p>Էլեկտրոնային փոստ.</p> <p>ձայնային փոստ.</p> <p>տեղեկությունների եւ տվյալների բազայի առցանց առբերում.</p> <p>տվյալների էլեկտրոնային փոխանակում.</p> <p>կատարելագործված/արժեք ավելացնող ֆաքսիմիլային ծառայություններ, այդ թվում՝ պահեստավորման եւ փոխանցման, պահեստավորման եւ առբերման ծառայություններ.</p> <p>ծածկագրի եւ հաղորդակարգի (protocol) փոխարկում.</p> <p>տեղեկությունների եւ տվյալների առցանց մշակում (այդ թվում՝ գործարքների մշակում)</p> <p>(ՀԱԴ 7523 + ՀԱԴ 843)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Արժեք ավելացնող միջազգային կապի ծառայություններ՝ վերավաճառման հիմունքներով, եւ արժեք ավելացնող ներքին կապի ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ եւ վերավաճառման հիմունքներով, ցամաքային լարային կամ ռադիոկապի վրա հիմնված, այդ թվում՝</p> <p>Էլեկտրոնային փոստ.</p> <p>ձայնային փոստ.</p> <p>տեղեկությունների եւ տվյալների բազայի առցանց առբերում.</p> <p>տվյալների էլեկտրոնային փոխանակում.</p> <p>կատարելագործված/արժեք ավելացնող ֆաբրիկային ծառայություններ, այդ թվում՝ պահեստավորման եւ փոխանցման, պահեստավորման եւ առբերման ծառայություններ.</p> <p>ծածկագրի եւ հաղորդակարգի (protocol) փոխարկում.</p> <p>տեղեկությունների եւ տվյալների առցանց մշակում (այդ թվում՝ գործարքների մշակում)</p> <p>(ՀԱԴ 7523 + ՀԱԴ 843)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Հեռահաղորդակցության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 754)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>C. Տեսալսողական ծառայություններ</p>	
<p>Կինոֆիլմերի եւ տեսագրությունների արտադրության ու տարածման ծառայություններ</p> <p>Կինոֆիլմերի ցուցադրության ծառայություն</p> <p>Ռադիո եւ հեռուստատեսային ծառայություններ (բացառությամբ հեռարձակման ծառայություններից)</p> <p>Չայնագրման ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 9611, 9612, 9613)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
3. Շինարարական և հարակից ճարտարագիտական ծառայություններ	
A. Շենքերի ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ B. Քաղաքացիական ճարտարագիտության ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ C. Սոնտաժման և հավաքման աշխատանքներ D. Շենքերի ավարտական և հարդարման աշխատանքներ (ՀԱԴ 512, 513, 514+516, 517)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
4. Բաշխման ծառայություններ	
A. Կոմիսիոների ծառայություններ B. Մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 61111, 6113**, 6121**, 621, 622)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
C. Մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 61112, 6113**, 6121**, 631, 632)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
D. Ֆրանչայզինգ (ՀԱԴ 8929)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
5. Կրթական ծառայություններ	
A. Բարձրագույն կրթություն (ՀԱԴ 923) B. Չափահասների կրթություն (ՀԱԴ 924)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
6. Շրջակա միջավայրի հետ կապված ծառայություններ	
<p>A. Կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ</p> <p>B. Պինդ/վտանգավոր թափոնների կառավարում՝ բացառությամբ վտանգավոր թափոնների միջսահմանային փոխադրման</p> <p>(a) Աղբահանման ծառայություններ</p> <p>(b) Սանիտարական և համանման ծառայություններ</p> <p>C. Մթնոլորտային օդի և կլիմայի պահպանություն (արտանետված գազերի մաքրման ծառայություններ)</p> <p>D. Աղմուկի և թրթռումների նվազեցում</p> <p>E. Հողի և ջրային ռեսուրսների վերականգնում ու մաքրում</p> <p>- Աղտոտված հողի և ջրի մշակում, վերականգնում (բնության և լանդշաֆտի պահպանության ծառայություններ)</p> <p>F. Կենսաբազմազանության և լանդշաֆտի պահպանություն</p> <p>- Բնության և լանդշաֆտի պահպանության ծառայություններ</p> <p>G. Շրջակա միջավայրի հետ կապված և այլ օժանդակ ծառայություններ</p> <p>(ՀԱԴ 9401, 9402, 9403, 9404, 9405, 9406, 9409)</p>	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ խորհրդատվական ծառայությունների:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
7. Ֆինանսական ծառայություններ	
A. Ապահովագրական եւ ապահովագրությանն առնչվող ծառայություններ	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան հետևյալ ոլորտների համար.</p> <p>(a) ուղղակի ապահովագրական ծառայություններ՝ բացառությամբ հետևյալի հետ կապված ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային փոխադրումներ եւ առևտրային ավիացիա ու տիեզերական արձակումներ եւ բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ այդպիսի ապահովագրությունը հոգում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածը կամ բոլորը՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոց եւ դրանից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ:</p> <p>(b) Ապահովագրական միջնորդության ծառայություններ՝ բացառությամբ վերապահովագրության, ռետրոցեսսիվայի եւ հետևյալի հետ կապված ռիսկերի ապահովագրության՝</p> <p>(i) ծովային փոխադրումներ եւ առևտրային ավիացիա ու տիեզերական արձակումներ եւ բեռների փոխադրում (այդ թվում՝ արբանյակներ), որտեղ այդպիսի ապահովագրությունը հոգում է ստորեւ ներկայացվածից ցանկացածը կամ բոլորը՝ փոխադրվող ապրանքներ, ապրանքները փոխադրող տրանսպորտային միջոցներ եւ դրանից ծագող ցանկացած պարտավորություն, եւ</p> <p>(ii) միջազգային տարանցման մեջ գտնվող ապրանքներ:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
<p>B. Բանկային եւ այլ ֆինանսական ծառայություններ</p>	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան հետեւյալ ոլորտների համար.</p> <p>(a) Հետեւյալի առուվաճառք՝ իր հաշվին կամ հաճախորդների հաշվին, բորսայում, արտաբորսայական շուկայում կամ այլ կերպ՝</p> <p>(i) դրամական շուկայի գործիքներ (այդ թվում՝ չեկեր, մուրհակներ, ավանդային սերտիֆիկատներ).</p> <p>(ii) արտարժույթ.</p> <p>(iii) ածանցյալ գործիքներ, այդ թվում՝ չսահմանափակվելով ֆյուչերսներով եւ օպցիոններով.</p> <p>(iv). փոխարժույթի եւ տոկոսադրույքի հետ կապված գործիքներ, այդ թվում՝ այնպիսի գործիքներ, ինչպիսիք են՝ սվոպերը, դրույքաչափի վերաբերյալ ֆորվարդային համաձայնագրերը.</p> <p>(v). փոխանցելի արժեթղթեր.</p> <p>(vi). այլ շրջանառվող գործիքներ եւ ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ ձուլակտորներ.</p> <p>(b) արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցություն, այդ թվում՝ որպես գործակալ՝ անդերռայթինգին ու տեղաբաշխմանը եւ այդպիսի թողարկմանը վերաբերող ծառայությունների տրամադրում.</p> <p>(c) դրամական միջնորդություն.</p> <p>(d) ակտիվների կառավարում, ինչպես օրինակ՝ կանխիկ միջոցների կամ պորտֆելի կառավարում, կոլեկտիվ ներդրումների կառավարման բոլոր ձևերը, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարում, պատասխանատու պահպանության, դեպոզիտարիայի եւ տրաստային ծառայություններ.</p> <p>(e) ֆինանսական ակտիվների, այդ թվում՝ արժեթղթերի, ածանցյալ գործիքների եւ այլ շրջանառվող գործիքների համար վերջնահաշվարկի եւ քլիրինգային ծառայություններ</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
8. Առողջապահության հետ կապված եւ սոցիալական ծառայություններ	
<p>A. Հիվանդանոցային ծառայություններ (ուղղակի սեփականություն կամ վճարովի հիմունքներով կառավարում)</p> <p>B. Մարդու առողջության հետ կապված այլ ծառայություններ (ուղղակի սեփականություն կամ վճարովի հիմունքներով կառավարում)</p> <p>(ՀԱԴ 9311, 9319)</p>	<p>Եղանակ 1. Տեխնիկապես իրագործելի չեն:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
9. Զբոսաշրջության հետ կապված եւ հարակից ծառայություններ	
A. Հյուրանոցներ եւ ռեստորաններ (ՀՄԴ 641-643)	<p>Եղանակ 1. Տեխնիկապես իրագործելի չեն:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>B. Ճամփորդական գործակալությունների եւ զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ</p> <p>C. Զբոսավարի ծառայություններ (ՀՄԴ 7471, 7472)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
10. Հանգստի, մշակութային եւ սպորտային ծառայություններ	
<p>A. Ժամանցային ծառայություններ (տեսալսողական ծառայություններից բացի)</p> <p>B. Տեղեկատվական գործակալության ծառայություններ</p> <p>C. Սպորտային եւ հանգստի ծառայություններ</p> <p>(ՀՄԴ 9619, 962, 964)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
11. Տրանսպորտային ծառայություններ	
A. Ծովային փոխադրման ծառայություններ	
<p>Ողևորների փոխադրում</p> <p>Բեռների փոխադրում</p> <p>Նավերի վարձակալության ծառայություններ՝ օպերատորով</p> <p>(ՀՄԴ 7211, 7212, 7213)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
<p>Կոնտեյներների տեղակայման եւ պահեստավորման ծառայություններ</p> <p>Ծովային գործակալության ծառայություններ</p> <p>Ծովային ուղիներով բեռների ուղարկման ծառայություններ</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Լրացուցիչ ծառայություններ՝ ջրային ուղիներով փոխադրումների համար</p> <p>(ՀԱԴ 745)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>B. Օդային փոխադրման ծառայություններ</p>	
<p>Օդանավերի տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868**)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Օդային փոխադրման ծառայությունների, այդ թվում՝ համակարգչային ամրագրման համակարգերի ծառայությունների վաճառք եւ մարքեթինգ (ՀԱԴ 748+749)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Վերգետնյա սպասարկման ծառայություններ</p>	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Օդանավակայանի կառավարում</p>	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>C. Երկաթուղային փոխադրման ծառայություններ</p>	
<p>Ուղեւորների փոխադրում</p> <p>Բեռների փոխադրում</p> <p>(ՀԱԴ 7111, 7112)</p>	<p>Եղանակ 1. Սահմանափակումներ չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 8868**)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>Լրացուցիչ ծառայություններ՝ երկաթուղային փոխադրումների համար</p> <p>(ՀԱԴ 743)</p>	<p>Եղանակ 1. Չկան:</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>
<p>D. Ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ</p>	
<p>Ուղեւորների փոխադրում</p> <p>Բեռների փոխադրում</p> <p>Առեւտրային նպատակներով օգտագործվող բեռնատար ավտոմոբիլների վարձակալության ծառայություններ՝ օպերատորով</p> <p>(ՀԱԴ 7121, 7122, 7123, 7124)</p>	<p>Եղանակ 1. Ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման եւ պահպանման ու մուտքի արտոնագրի տրամադրման համար հարկերի եւ գանձումների նկատմամբ տարբերակված ռեժիմ</p> <p>Եղանակ 2. Չկան:</p>

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ ¹	Վերապահումների նկարագրություն
Ճանապարհային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (ՀԱԴ 6112)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Լրացուցիչ ծառայություններ՝ ճանապարհային փոխադրումների համար (ՀԱԴ 744)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
12. Փոխադրման բոլոր եղանակների դեպքում օժանդակ ծառայություններ	
Բեռների սպասարկման ծառայություններ (ՀԱԴ 741) Պահեստների եւ պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742)	Եղանակ 1. Չկան: Եղանակ 2. Չկան:
Բեռների փոխադրման գործակալության ծառայություններ Այլ լրացուցիչ եւ օժանդակ տրանսպորտային ծառայություններ (ՀԱԴ 748, 749)	Եղանակ 1. Մաքսագերծումը պետք է կատարվի Հայաստանում գտնվող լիցենզավորված մաքսային գործակալի կողմից: Եղանակ 2. Չկան:
13. Էներգետիկ ծառայություններ	
Վառելիքի խողովակաշարային փոխադրում (ՀԱԴ 7131)	Եղանակ 1. Հետեյալ ոլորտների համար սահմանափակումներ չկան. (a) բնական գազի խողովակաշարային փոխադրում՝ բացառությամբ խորհրդատվական ծառայությունների: Եղանակ 2. Հետեյալ ոլորտների համար սահմանափակումներ չկան. (a) բնական գազի խողովակաշարային փոխադրում՝ բացառությամբ խորհրդատվական ծառայությունների:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ՝ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԱՆԿԱԽ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄՆԵՐ

1. Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է թույլ տա Եվրոպական միության՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների կողմից իր տարածքում ծառայությունների մատուցումը ստորել ներկայացված տնտեսական գործունեության համար ֆիզիկական անձանց ներկայությամբ՝ սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածներին համապատասխան եւ համապատասխան սահմանափակումների կիրառմամբ:
2. Ցանկը բաղկացած է հետևյալ տարրերից՝
  - (a) առաջին սյունակը մատնանշում է այն ոլորտը կամ ենթաօլորտները, որոնցում կիրառվում են սահմանափակումները. իսկ
  - (b) երկրորդ սյունակը նկարագրում է կիրառելի սահմանափակումները:

Հայաստանի Հանրապետությունը չի ստանձնում ստորել հստակորեն ներկայացված ոլորտներից բացի տնտեսական գործունեության որեւէ ոլորտի համար պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների վերաբերյալ որեւէ հանձնառություն:

3. Պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների հանձնառությունները չեն կիրառվում այն դեպքում, երբ նրանց ժամանակավոր գտնվելու նպատակը կամ արդյունքը որեւէ աշխատանքային վեճի կամ բանակցության միջամտելը կամ որեւէ այլ կերպ դրանց ելքի վրա ազդեցություն ունենայն է:

4. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում որակավորման պահանջների եւ ընթացակարգերի, տեխնիկական ստանդարտների եւ լիցենզավորման պահանջների կամ ընթացակարգերի հետ կապված միջոցներ, եթե դրանք սույն Համաձայնագրի 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածների իմաստով հանդես չեն գալիս որպէս սահմանափակում: Այս միջոցները (օրինակ՝ լիցենզիա ստանալու անհրաժեշտությունը, կարգավորվող ոլորտներում որակավորումների ճանաչման անհրաժեշտությունը, որոշակի քննություններ, այդ թվում՝ լեզվի քննություններ հանձնելու անհրաժեշտությունը, եւ իրավաբանական հասցե ունենալու անհրաժեշտությունն այն վայրում, որտեղ իրականացվում է տնտեսական գործունեությունը), նույնիսկ ստորեւ ներկայացված ցանկում ներառված չլինելով հանդերձ, բոլոր դեպքերում կիրառվում են Եվրոպական միության՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների նկատմամբ:
5. Մուտք գործելու, գտնվելու, աշխատանքի եւ սոցիալական անվտանգության հետ կապված միջոցների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների ու կարգավորումների մյուս բոլոր պահանջները շարունակվում են կիրառվել, այդ թվում՝ այն կարգավորումները, որոնք վերաբերում են մնալու ժամկետին, նվազագույն աշխատավարձին, ինչպէս նաեւ կոլեկտիվ վարձատրության վերաբերյալ համաձայնագրերին:
6. Ստորեւ ներկայացված ցանկը չի ներառում Կողմի կողմից հասկացված սուբսիդավորմանն առնչվող միջոցները:
7. Ստորեւ ներկայացված ցանկը Հայաստանի Հանրապետության կողմից VIII-E եւ VIII-F հավելվածներում սահմանված կարգով չի բացառում համապատասխան ոլորտներում պետական մենաշնորհների ու բացառիկ իրավունքների առկայությունը:
8. Այն ոլորտներում, որտեղ կիրառվում են տնտեսական նպատակահարմարության ստուգումներ, դրանց հիմնական չափորոշիչը կլինի Հայաստանում շուկայի համապատասխան իրավիճակի գնահատումը, որտեղ մատուցվելու է ծառայությունը, այդ թվում՝ հաշվի առնելով առկա ծառայություն մատուցողների թիվը եւ ծանրաբեռնվածությունը:
9. Ստորեւ ներկայացված ցանկից բխող իրավունքները եւ պարտավորություններն անմիջապէս ուժի մեջ չեն մտնում, եւ, այսպիսով, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց անմիջականորեն իրավունքներ չեն վերապահվում:

10. Հայաստանի Հանրապետությունը պետք է թույլ տա Եվրոպական միության՝ պայմանագրային հիմունքներով ծառայություն մատուցողների եւ անկախ մասնագետների կողմից իր տարածքում ծառայությունների մատուցումը հետեւյալ բիզնես ծառայությունների ենթաոլորտներում ֆիզիկական անձանց ներկայությամբ՝ սույն Համաձայնագրի համապատասխանաբար 156-րդ եւ 157-րդ հոդվածներում նշված պայմանների կատարմամբ.

- (a) իրավաբանական ծառայություններ (ՀԱԴ 861),
- (b) հաշվապահական եւ հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ (ՀԱԴ 862),
- (c) հարկային ծառայություններ (ՀԱԴ 863),
- (d) ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8671),
- (e) ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8672),
- (f) ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8673),
- (g) քաղաքաշինական պլանավորման եւ քաղաքային լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8674),
- (h) Բժշկական եւ ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312),
- (i) անասնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 932),
- (j) համակարգչային սարքավորումը տեղադրելու հետ կապված խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 841),

- (k) ծրագրային ապահովման ծառայություններ (ՀԱԴ 842),
- (l) տվյալների մշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 843),
- (m) տվյալների բազայի հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 844),
- (n) գրասենյակային մեքենաների եւ սարքավորումների, ներառյալ՝ համակարգիչների տեխնիկական սպասարկման եւ վերանորոգման ծառայություններ (ՀԱԴ 845),
- (o) այլ համակարգչային ծառայություններ, այդ թվում՝ տվյալների պատրաստման ծառայություններ (ՀԱԴ 849),
- (p) գիտահետազոտական եւ կոնստրուկտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 851-853),
- (q) անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ, ներառյալ՝ սեփական կամ վարձակալված գույքը (ՀԱԴ 821),
- (r) անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ՝ վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով (ՀԱԴ 822),
- (s) վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների. Օդանավերի մասով (ՀԱԴ 83104),
- (t) վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների. Այլ տրանսպորտային սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83101, 83102),
- (u) վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների. Այլ մեքենաների եւ սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83106-83109),
- (v) գովազդային ծառայություններ (ՀԱԴ 871),

- (w) շուկայի հետազոտության եւ հանրային կարծիքի հարցման ծառայություններ (ՀԱԴ 864),
- (x) կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 865),
- (y) կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 866),
- (z) տեխնիկական փորձարկման եւ վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676),
- (aa) արտադրությանն օժանդակ խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 884, 885),
- (bb) սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում եւ վերանորոգում (բացառությամբ ծովային նավերի, օդանավերի կամ այլ տրանսպորտային սարքավորումների) (ՀԱԴ 633, 8861-8866),
- (cc) տպագրություն, հրատարակչություն (ՀԱԴ 88442),
- (dd) ժողովների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 87909), եւ
- (ee) գրավոր եւ բանավոր թարգմանության ծառայություններ (ՀԱԴ 87905):

Ոլորտ կամ ենթաօլորտ	Վերապահումների նկարագրություն
Հորիզոնական	Անշարժ գույք Օրենքով այլ բան նախատեսված չլինելու դեպքում օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք չեն կարող Հայաստանում ձեռք բերել հողի սեփականության իրավունք:
Բիզնես ծառայություններ	Անկախ մասնագետներ Մուտքը թույլատրվում է մինչև երեք տարի ժամկետով:

ԿՈՂՄԵՐԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՆՇՄԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ, ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՐԵՐԸ

ՄԱՍ A

Կողմերի օրենսդրությունը

I. Եվրոպական միության օրենսդրությունը

- 1) «Գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ սննդամթերքի որակի համակարգերի մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2012 թվականի նոյեմբերի 21-ի թիվ 1151/2012 (ԵՄ) կանոնակարգ՝ իր կիրարկման կանոններով,
- 2) «Սպիրտային խմիչքների աշխարհագրական նշումների սահմանման, նկարագրության, ներկայացման, պիտակավորման եւ պահպանության ու Խորհրդի թիվ 1576/89 (ԵՏՀ) կանոնակարգը չեղյալ ճանաչելու մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2008 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 110/2008 (ԵՀ) կանոնակարգ՝ իր կիրարկման կանոններով,
- 3) «Գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաների ընդհանուր կազմակերպումը սահմանելու եւ Խորհրդի թիվ 922/72 (ԵՏՀ), թիվ 234/79 (ԵՏՀ), թիվ 1037/2001 (ԵՀ) եւ թիվ 1234/2007 (ԵՀ) կանոնակարգերը չեղյալ ճանաչելու մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2013 թվականի դեկտեմբերի 17-ի թիվ 1308/2013 (ԵՄ) կանոնակարգ՝ իր կիրարկման կանոններով,

- 4) «Բուրավետացված գինեգործական արտադրանքի աշխարհագրական նշումների սահմանման, նկարագրության, ներկայացման, պիտակավորման եւ պահպանության ու Խորհրդի թիվ 1601/91 (ԵՏՀ) կանոնակարգը չեղյալ ճանաչելու մասին» Եվրոպական պառլամենտի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 251/2014 (ԵՍ) կանոնակարգ՝ իր կիրարկման կանոններով:

II. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը

- 1) 2010 թվականի ապրիլի 29-ին ընդունված եւ 2010 թվականի հուլիսի 1-ին ուժի մեջ մտած «Աշխարհագրական նշումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենք,
- 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք, 1179-1183-րդ հոդվածներ,
- 3) Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2011 թվականի մարտի 10-ի թիվ 310-Ն որոշմամբ հաստատված «Աշխարհագրական նշման, ծագման տեղանվան եւ երաշխավորված ավանդական արտադրանքի հայտերը լրացնելու, ներկայացնելու եւ քննարկելու կարգը հաստատելու մասին» կանոններ:

Մաս B

Աշխարհագրական նշման գրանցման, վերահսկողության եւ պահպանության տարրերը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ աշխարհագրական նշման գրանցման, վերահսկողության եւ պահպանության իր համակարգը ներառի՝

- 1) իր տարածքում պահպանվող աշխարհագրական նշումները թվարկող գրանցամատյան.
- 2) վարչական գործընթաց, որը հավաստում է, որ աշխարհագրական նշումներն ապրանքը նույնականացնում են որպես Կողմերից մեկի տարածքից, տարածաշրջանից կամ տեղանքից ծագող, եթե ապրանքի տվյալ որակը, համբավը կամ այլ առանձնահատկություն էականորեն վերագրելի է դրա աշխարհագրական ծագմանը.
- 3) պահանջ այն մասին, որ գրանցված անվանումը համապատասխանում է որոշակի արտադրանքի կամ արտադրատեսակների, որոնց համար սահմանված է արտադրանքի այնպիսի հատկորոշում, որը կարող է փոփոխվել միայն պատշաճ վարչական գործընթացի միջոցով.
- 4) արտադրության նկատմամբ կիրառվող վերահսկողության մասին դրույթներ.
- 5) գրանցված աշխարհագրական նշման պահպանության իրականացում պետական մարմինների կողմից՝ համապատասխան վարչարարության միջոցով.

- 6) իրավական դրույթներ, որոնցով նախատեսվում է, որ գրանցված աշխարհագրական նշումը՝
- a) կարող է օգտագործվել համապատասխան հատկորոշումներին համապատասխանող գյուղատնտեսական արտադրանք կամ սննդամթերք շուկայահանող ցանկացած տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից, եւ
  - b) պաշտպանված է՝
    - (i) գրանցմամբ չկարգավորվող արտադրանքի մասով գրանցված աշխարհագրական նշման ցանկացած ուղղակի կամ անուղղակի առևտրային օգտագործումից այնքանով, որքանով այդ արտադրանքը համադրելի է այդ աշխարհագրական նշման ներքո գրանցված արտադրանքի հետ, կամ այնքանով, որքանով այդ աշխարհագրական նշման օգտագործումը վնասում է պահպանվող աշխարհագրական նշման համբավը,
    - (ii) ցանկացած չարաշահումից, նմանակումից կամ վերարտադրումից, նույնիսկ եթե մատնանշված է արտադրանքի իրական ծագումը, կամ պահպանվող աշխարհագրական նշումը թարգմանված է կամ ուղեկցվում է այնպիսի արտահայտությամբ, ինչպես օրինակ՝ «ոճ», «տեսակ», «մեթոդ», «արտադրվում է», «նմանակում» կամ նմանատիպ արտահայտությունն է,
    - (iii) արտադրանքի ծագման վայրի, ծագման, բնույթի կամ էական հատկանիշների հետ կապված որեւէ այլ կեղծ կամ մոլորության մեջ գցող նշումից՝ ներքին կամ արտաքին փաթեթավորման վրա, տվյալ արտադրանքին վերաբերող գովազդային նյութերում կամ փաստաթղթերում եւ բեռնարկղի մեջ արտադրանքի փաթեթավորման վրա, ինչը կարող է թյուր տպավորություն ստեղծել դրա ծագման մասով, եւ
    - (vi) որեւէ այլ գործողությունից, որը կարող է սպառողին մոլորության մեջ գցել արտադրանքի իրական ծագման մասով:

- 7) կանոն այն մասին, որ պահպանվող անվանումները չեն կարող դառնալ ընդհանրական.
- 8) դրույթներ գրանցման վերաբերյալ, որոնք կարող են ներառել՝ գրանցված եզրույթների հետ համանուն կամ մասամբ համանուն եզրույթների, համընդհանուր լեզվում որպես ապրանքների ընդունված անվանում՝ սովորաբար գործածվող եզրույթների եւ բույսերի սորտերի ու կենդանիների ցեղատեսակների անվանումներ կազմող կամ ներառող եզրույթների գրանցման մերժումը: Այդպիսի դրույթներով հաշվի են առնվում շահագրգիռ բոլոր կողմերի օրինական շահերը.
- 9) կանոններ աշխարհագրական նշումների եւ ապրանքային նշանների միջեւ կապի վերաբերյալ, որոնք նախատեսում են սահմանափակ բացառություններ ապրանքային նշանի մասին օրենսդրությամբ վերապահված իրավունքներից այն առումով, որ ավելի վաղ ապրանքային նշանի առկայությունը հիմք չէ անվանման գրանցումը եւ այն որպես գրանցված աշխարհագրական նշում օգտագործելն արգելելու համար՝ բացառությամբ եթե ապրանքային նշանի հանրահայտության եւ դրա օգտագործման ժամանակահատվածի ուժով աշխարհագրական նշման գրանցումն ու օգտագործումն ապրանքային նշանով չնախատեսված արտադրանքի վրա սպառողներին մոլորության մեջ կզցի.
- 10) աշխարհագրական տարածքում հիմնադրված եւ համապատասխան վերահսկողության ենթակա ցանկացած արտադրողի՝ պահպանվող անվանմամբ պիտակավորված արտադրանք արտադրելու իրավունք՝ պայմանով, որ այդ արտադրողի կողմից պահպանվում են արտադրանքի հատկորոշումները. եւ
- 11) առարկության ընթացակարգ, որը թույլ է տալիս, որ հաշվի առնվեն անվանումների նախորդ օգտագործողների օրինական շահերը՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այդ անվանումները պահպանվում են որպես մտավոր սեփականության ձեւ, թե ոչ:

ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Մաս A

231-րդ հոդվածի 3-րդ պարբերության մեջ նշված՝ Եվրոպական միության արտադրանքի աշխարհագրական նշումները

1. Բուրավետացված գինիների ցանկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
HR	Samoborski bermet	Սամորբուսկի բերմետ
FR	Vermouth de Chambéry	Վեղմութ դը Շամբեդի
DE	Nürnberger Glühwein	Նյուրնբերգեր Գլյուվայն
DE	Thüringer Glühwein	Թյուրինգեր Գլյուվայն
IT	Vermouth di Torino	Վեղմութ դի Տորինո

2. Գինիներից, սպիրտային խմիչքներից եւ բուրավետացված գինիներից բացի՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ սննդամթերքի ցանկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
AT	Gailtaler Almkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Գայլթալեր Ալմքեզե
AT	Gailtaler Speck	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գայլթալեր Շպեկ
AT	Marchfeldspargel	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մարխֆելդշպարգել
AT	Mostviertler Birnmost	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Մոստֆիրթլեր Բիրնմոսթ
AT	Pöllauer Hirschbirne	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Փյոլաուեր Հիրշբիրնը
AT	Steirischer Kren	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շտայրիշեր Բրեն
AT	Steirisches Kürbiskernöl	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Շտայրիշես Բյուրբիսքեղնյոլ
AT	Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Թիրոլեր Ալմքեզե / Թիրոլեր Ալփքեզե
AT	Tiroler Bergkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Թիրոլեր Բեդգքեզե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
AT	Tiroler Graukäse	ՊՕՏ	Պանիր	Թիդոլեր Գրաուքեզե
AT	Tiroler Speck	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թիդոլեր Շպեք
AT	Vorarlberger Alpkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորարլբերգեր Ալփքեզե
AT	Vorarlberger Bergkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորարլբերգեր Բեդգքեզե
AT	Wachauer Marille	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վախաուեր Մադիլե
AT	Waldviertler Graumohn	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վալդֆիդլեր Գրաումոն
BE	Beurre d'Ardenne	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բյոդ դ'Ադոեն
BE	Brussels grondwitloof	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բրուսելս խրոնդվիթլոֆ
BE	Fromage de Herve	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆրոմաժ դը Էդվ
BE	Gentse azalea	ՊԱՆ	Ծաղիկներ եւ դեկորատիվ բույսեր	Խենթսե Ազալեա
BE	Geraardsbergse mattentaart	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Խերաարդսբերխսե մատրնթաարթ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
BE	Jambon d'Ardenne	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դ'Ադդեն
BE	Liers vlaaike	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Լիբս ֆլաիկը
BE	Pâté gaumais	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պաթե գոմե
BE	Plate de Florenville	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Փլաթ դը Ֆլոդանվիլլ
BE	Poperingse Hopscheuten / Poperingse Hoppescheuten	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոպըրինգսը Հոփսխոյթըն
BE	Potjesvlees uit de Westhoek	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոտյեսֆլեյս ոյտ դը Վեստհուք
BE	Vlaams-Brabantse tafeldruif	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆլամս-Բրաբանթսե Տաֆըլդրոյֆ
BE	Vlaamse laurier	ՊԱՆ	Ծաղիկներ եւ դեկորատիվ բույսեր	Ֆլամսե Լաուրիըր
BG	Българско розово масло	ՊԱՆ	Եթերայուղեր	Բըլգասկո ռոզովո մասլո
BG	Горнооряховски суджук	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գոռնոռոյախովսկի սուդժուկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
HR	Baranjski kulen	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բարանյսկի կուլեն
HR	Dalmatinski pršut	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Դալմատինսկի պոշուտ
HR	Drniški pršut	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Դոնիշկի պոշուտ
HR	Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էկստրա դյեվիչանսկո մասլինովո ուլյե Ցրես
HR	Istarski pršut / Istrski pršut	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Իստառսկի պոշուտ/Իստոսկի պոշուտ
HR	Krčki pršut	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կրչկի պոշուտ
HR	Lički krumpir	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիչկի կոռումպիո
HR	Neretvanska mandarina	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նեռետվանսկա մանդարինա
HR	Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օգուլինսկի կիսելի կուպուս/Օգուլինսկո կիսելո զելյե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
CY	Κουφέτα Αμυγδάλου Γεροσκήπου	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կուֆետա Ամիդդալու Յերոսկիպու
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Լուկումի Յերոսկիպու
CY	Παφίτικο Λουκάνικο	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պաֆիտիկո Լուկանիկո
CZ	Březnický ležák	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բրժեզնիցկի լեժակ
CZ	Brněnské pivo / Starobrněnské pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բոնյենսկե պիվո/ Ստառոբրենյենսկե պիվո
CZ	Budějovické pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բուդյեյովիցկե պիվո
CZ	Budějovický měštanský var	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բուդյեյովիցկի մյեշտյանսկի վար
CZ	Černá Hora	ՊԱՆ	Գարեջուր	Չեռնա Հոռա
CZ	České pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Չեսկե պիվո
CZ	Českobudějovické pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Չեսկոբուդյեյովիցկե պիվո
CZ	Český kmín	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Չեսկի կմին
CZ	Chamomilla bohemica	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Կամոմիլա բոհեմիկա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
CZ	Chelčicko — Lhenické ovoce	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Խելչիցկո-Լհենիցկե օվոցե
CZ	Chodské pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Խոդսկե պիվո
CZ	Hořické trubičky	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Հորժիցկե տռուբիչկի
CZ	Jihočeská Niva	ՊԱՆ	Պանիր	Յիհոչեսկա Նիվա
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	ՊԱՆ	Պանիր	Յիհոչեսկա Ջլատա Նիվա
CZ	Karlovarské oplatky	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կառլովաոսկե օպլատկի
CZ	Karlovarské trojhránky	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կառլովաոսկե տռոյիրանկի
CZ	Karlovarský suchar	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կառլովաոսկի սուխար
CZ	Lomnické suchary	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Լոմնիցկե սուխարի
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Մարիանսկոլազենյսկե օպլատկի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
CZ	Nošovické kysané zelí	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նոշովիցկե կիսանե զելի
CZ	Olomoucké tvarůžky	ՊԱՆ	Պանիր	Օլոմոուցկե տվարուժկի
CZ	Pardubický perník	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պարդուբիցկի պեռնիկ
CZ	Pohořelický kapr	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Պոհորժելիցկի կապո
CZ	Štramberské uši	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Շտրամբերսկե ուշի
CZ	Třeboňský kapr	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Տրեբոնյսկի կապո
CZ	Valašský frgál	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Վալաշսկի ֆոգալ
CZ	Všestarská cibule	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վշեստարսկա ցիբուլե
CZ	Žatecký chmel	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Շատեցկի խմել
CZ	Znojemské pivo	ՊԱՆ	Գարեջուր	Ջնոյեմսկե պիվո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DK	Danablu	ՊԱՆ	Պանիր	Դանաբլու
DK	Esrom	ՊԱՆ	Պանիր	Էսրոմ
DK	Lammefjordsgulerod	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լամմեֆյորսգուլերոդ
DK	Lammefjordskartofler	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լամմեֆյորսքարթոֆլեր
DK	Vadehavslam	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վեդրհաուսլամ
DK	Vadehavsstude	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վեդրհաուստուդը
FI	Kainuun rönttönen	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կայնուն ռյոնտյոնեն
FI	Kitkan viisas	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Կիտկան վիիսաս
FI	Lapin Poron kuivaliha	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լապին Պորոն կուիվալիհա
FI	Lapin Poron kylmäsavuliha	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լապին Պորոն կյուլմասավուլիհա
FI	Lapin Poron liha	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Լապին Պորոն լիհա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FI	Lapin Puikula	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լապին Պուիկուլա
FI	Puruveden muikku	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Պուրուվեդեն մուիկկու
FR	Abondance	ՊՕՏ	Պանիր	Աբոնդանս
FR	Abricots rouges du Roussillon	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Աբրիկո դուժ դյու Ղուսիյոն
FR	Agneau de lait des Pyrénées	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դը Լե դե Պիդենե
FR	Agneau de l'Aveyron	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դը Լ'Ավեյրոն
FR	Agneau de Lozère	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դը Լոզեր
FR	Agneau de Pauillac	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դը Պոյակ
FR	Agneau de Sisteron	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դը Սիստրոն
FR	Agneau du Bourbonnais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դյու Բուրբոնե
FR	Agneau du Limousin	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դյու Լիմուզեն
FR	Agneau du Périgord	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դյու Պերիգոր
FR	Agneau du Poitou-Charentes	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դյու Պուատու-Շաղանթ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Agneau du Quercy	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյո դյու Քեղսի
FR	Ail blanc de Lomagne	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Այ բլան դը Լոմանյ
FR	Ail de la Drôme	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Այ դը լա Դոմ
FR	Ail fumé d'Arleux	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Այ ֆյումե դ'Արլյո
FR	Ail rose de Lautrec	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Այ դոզ դը Լոտրեկ
FR	Anchois de Collioure	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Անչուա դը Կոլիուր
FR	Artichaut du Roussillon	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ադտիշո դյու Ղուսիյոն
FR	Asperge des sables des Landes	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպեղժ դե սաբլը դե Լանդ
FR	Asperges du Blayais	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպեղժ դյու Բլեյե
FR	Banon	ՊՕՏ	Պանիր	Բանոն
FR	Barèges-Gavarnie	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բադեժ-Գավարնի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Béa du Roussillon	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բեա դյու Ղուսիյոն
FR	Beaufort	ՊՕՏ	Պանիր	Բոֆոր
FR	Bergamote(s) de Nancy	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Բեդգամոտ դը Նանսի
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բյոդ Շաղանթ-Պուաթու, Բյոդ դե Շաղանթ, Բյոդ դե Դըն-Սեվըր
FR	Beurre de Bresse	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բյոդ դը Բդես
FR	Beurre d'Isigny	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բյոդ դ'Իզինյի
FR	Bleu d'Auvergne	ՊՕՏ	Պանիր	Բլյո դ'Օվեղնյ
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	ՊՕՏ	Պանիր	Բլյո դը Ժեքս Օ-ժյուդա, Բլյո դը Սետմոնսել
FR	Bleu des Causses	ՊՕՏ	Պանիր	Բլյո դե Կոսս
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	ՊՕՏ	Պանիր	Բլյո դյու Վեղկոդ-Սասընաժ
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ շաղոլե դյու Բուղբոնե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Bœuf de Bazas	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ դը Բազաս
FR	Bœuf de Chalosse	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ դը Շալոսս
FR	Bœuf de Charolles	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ դը Շաղոլ
FR	Boeuf de Vendée	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ դը Վանդե
FR	Bœuf du Maine	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բյոֆ դյու Մեն
FR	Boudin blanc de Rethel	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բուդեն բլան դը Ղեթել
FR	Brie de Meaux	ՊՕՏ	Պանիր	Բրի դը Մո
FR	Brie de Melun	ՊՕՏ	Պանիր	Բրի դը Մըլեն
FR	Brioche vendéenne	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Բրիոշ վանդենեն
FR	Brocciu Corse / Brocciu	ՊՕՏ	Պանիր	Բրոքսիու Կորս/Բրոչյու
FR	Camembert de Normandie	ՊՕՏ	Պանիր	Կամամբեդ դը Նորմանդի
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կանադ ա ֆուա գրա դյու Սյուդ-Ուեստ (Շալոսս, Գասկոնյ, Մեդու, Լանդ, Պերիգոր, Կերսի)

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantalet	ՊՕՏ	Պանիր	Կանտալ; Ֆուրմ դը Կանտալ; Կանտալե
FR	Chabichou du Poitou	ՊՕՏ	Պանիր	Շաբիշու դյու Փուաթու
FR	Chaource	ՊՕՏ	Պանիր	Շաուրս
FR	Charolais	ՊՕՏ	Պանիր	Շաղոլե
FR	Chasselas de Moissac	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շասլա դը Մուասակ
FR	Châtaigne d'Ardèche	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շատենյ դ'Ադեշ
FR	Chevrotin	ՊՕՏ	Պանիր	Շեվրոտեն
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սիդրը դը Բրետանյ, Սիդրը Բրետոն
FR	Cidre de Normandie; Cidre Normand	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սիդրը դը Նորմանդի, Սիդրը Նորման
FR	Citron de Menton	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սիտղոն դը Մանտոն
FR	Clémentine de Corse	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Քլեմանտին դը Կորս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Coco de Paimpol	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոկո դը Պեմպոլ
FR	Comté	ՊՕՏ	Պանիր	Կոնտե
FR	Coppa de Corse / Coppa de Corse - Coppa di Corsica	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կոպա դը Կոդս/Կոպա դե Կոդս – Կոպա դի Կորսիկա
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d'Armor	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Կոկիյ Սեն-Շակ դե Կոտ դ'Ադմոլ
FR	Cornouaille	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Կորնուայ
FR	Crème de Bresse	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Կրեմ դը Բրես
FR	Crème d'Isigny	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Կրեմ դ'Իզինյի
FR	Crème fraîche fluide d'Alsace	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Կրեմ ֆրեշ ֆլյուիդ դ'Ալզաս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Crottin de Chavignol / Chavignol	ՊՕՏ	Պանիր	Կղոտեն դը Շավինյոլ/Շավինյոլ
FR	Dinde de Bresse	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Դենդ դը Բրես
FR	Domfront	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Դոմֆրոն
FR	Echalote d'Anjou	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Էշալոտ դ'Անժու
FR	Emmental de Savoie	ՊԱՆ	Պանիր	Էմանտալ դը Սավուա
FR	Emmental français est-central	ՊԱՆ	Պանիր	Էմանտալ ֆրանսե է-սանթրալ
FR	Époisses	ՊՕՏ	Պանիր	Էփուաս
FR	Farine de blé noir de Bretagne/Farine de blé noir de Bretagne — Gwinizh du Breizh	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆադին դը բլե նուադ դը Բրետանյ/Ֆադին դը բլե նուադ դը Բրետանյ – Գուինիզ դյու Բրեիզ
FR	Farine de châtaigne corse/Farina castagnina corsa	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆադին դը շատենյ կոդս/Ֆարինաս կաստանյինա կորսա
FR	Farine de Petit Epeautre de Haute Provence	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆադին դը Պրտի Էպոտդը դը Օտ Պրովանս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Figue de Solliès	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիգ դը Սոլիես
FR	Fin Gras/ Fin Gras du Mézenc	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ֆեն գրա/ֆեն գրա դյու Մեզան
FR	Foin de Crau	ՊՕՏ	Խոտ	Ֆուեն դը Կրո
FR	Fourme d'Ambert	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆուլմ դ'Ամբեր
FR	Fourme de Montbrison	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆուլմ դը Մոնբրիզոն
FR	Fraise du Périgord	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆրեզ դյու Պերիգոր
FR	Fraises de Nîmes	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆրեզ դը Նիմ
FR	Gâche vendéenne	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Գաշ Վանդեն
FR	Génisse Fleur d'Aubrac	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ժենիսա ֆլյոր դ'Օբրակ
FR	Gruyère	ՊԱՆ	Պանիր	Գրյուիեր
FR	Haricot tarbais	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ադիկո տարբե
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դ'էքս-ան-Պրովանս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse- Oliu di Corsica	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը Կորս, Ույիլ դ'օլիվ դը Կորս-Օլիյո դի Կորսիկա
FR	Huile d'olive de Haute- Provence	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը Օտ-Պրովանս
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը լա Վալե դե Բո-դը-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Nice	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը Նիս
FR	Huile d'olive de Nîmes	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը Նիմ
FR	Huile d'olive de Nyons	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ուիլ դ'օլիվ դը Նյոն
FR	Huile essentielle de lavande de Haute- Provence / Essence de lavande de Haute- Provence	ՊՕՏ	Եթերայուղեր	Ուիլ էսանսիել դը լավանդ դը Օտ-Պրովանս/ էսանս դը լավանդ դը Օտ-Պրովանս
FR	Huîtres Marennes Oléron	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Ուիթրը մադեն Օլերոն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Jambon d'Auvergne	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դ'Օվեղնյ
FR	Jambon de Bayonne	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դը Բայոն
FR	Jambon de Lacaune	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դը Լակոն
FR	Jambon de l'Ardèche	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դը Լ'Ադեշ
FR	Jambon de Vendée	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն դե Վանդե
FR	Jambon sec de Corse / Jambon sec de Corse - Prisuttu	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն սեք դը Կոզս/ Ժամբոն սեք դը Կոզս – Պրիսուտու
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ժամբոն սեք է նուա դը ժամբոն սեք դեզ Ադեն
FR	Kiwi de l'Adour	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կիվի դը Լ'Ադուր
FR	Laguiole	ՊՕՏ	Պանիր	Լագիոլ
FR	Langres	ՊՕՏ	Պանիր	Լանգրը

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Lentille verte du Puy	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լանտիյ վեդտ դյու Պյուի
FR	Lentilles vertes du Berry	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լանտիյ վեդտ դյու Բեդի
FR	Lingot du Nord	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լենգո դյու Նոդ
FR	Livarot	ՊՕՏ	Պանիր	Լիվարո
FR	Lonzo de Corse / Lonzo de Corse - Lonzu	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լոնգո դը Կորս/Լոնգո դը Կորս-Լոնզու
FR	Mâche nantaise	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մաշ նանտեզ
FR	Mâconnais	ՊՕՏ	Պանիր	Մակոնե
FR	Maine - Anjou	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Մեն-Անժու
FR	Maroilles / Marolles	ՊՕՏ	Պանիր	Մադուալ/Մադոլ
FR	Melon de Guadeloupe	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մըլոն դը Գուադելուպ
FR	Melon du Haut-Poitou	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մըլոն դյու Օ-Պուատու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Melon du Quercy	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մըլոն դյու Կեդսի
FR	Miel d'Alsace	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միյել դ'Ալզաս
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միյել դը Կորս, Մելե դի Կորսիկա
FR	Miel de Provence	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միյել դը Պրովանս
FR	Miel de sapin des Vosges	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միյել դը սապեն դե Վոժ
FR	Miel des Cévennes	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միյել դե Սեվեն
FR	Mirabelles de Lorraine	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Միրաբել դը Լորեն
FR	Mogette de Vendée	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մոժետ դը Վանդե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Mont d'Or; Vacherin du Haut-Doubs	ՊՕՏ	Պանիր	Մոն դ'Օր, Վաշըդեն դյու Օ-Դու
FR	Morbier	ՊՕՏ	Պանիր	Մորբիյե
FR	Moules de Bouchot de la Baie du Mont-Saint-Michel	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Մուլ դը Բուշո դը լա Բե դյու Մոն-Սեն-Միշել
FR	Moutarde de Bourgogne	ՊԱՆ	Մանանեխի մածուկ	Մուտարդ դը Բուրգոնյ
FR	Munster; Munster-Géromé	ՊՕՏ	Պանիր	Մանստեդ, Մանստեդ-ժերոմե
FR	Muscat du Ventoux	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մյուսկա դյու Վանտու
FR	Neufchâtel	ՊՕՏ	Պանիր	Նյոֆշատել
FR	Noisette de Cervione - Nuciola di Cervioni	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նուազետ դը Սեդվիոն-Նուչոլա դի Չերվիոնի
FR	Noix de Grenoble	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նուա դը Գրենոբլը
FR	Noix du Périgord	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նուա դյու Պերիգո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Œufs de Loué	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Օֆ դը Լուե
FR	Oie d'Anjou	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ուա դ'Անժու
FR	Oignon de Roscoff	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օնիոն դը Ղոսքոֆ
FR	Oignon doux des Cévennes	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օնյոն դու դե Սեվեն
FR	Olive de Nice	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվ դը Նիս
FR	Olive de Nîmes	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվ դը Նիմ
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux de Provence	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվ քասե դը լա Վալե դե Բո դը Պոլվանս
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվ նուաղ դը լա Վալե դե Բո դը Պոլվանս
FR	Olives noires de Nyons	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվ նուաղ դը Նիյոն
FR	Ossau-Iraty	ՊՕՏ	Պանիր	Օսս-Իրատի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Pâté de Campagne Breton	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պատե դը Կամպանյ Բդրտոն
FR	Pâtes d'Alsace	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Պատ դ'Ալզաս
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Cambremer	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պեյի դ'Օժ, Պեյի դ'Օժ-Կամբրեմեր
FR	Pélardon	ՊՕՏ	Պանիր	Պելարդոն
FR	Petit Épeautre de Haute Provence	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պետիտ Էպոտդը դը օտ Պրովանս
FR	Picodon	ՊՕՏ	Պանիր	Պիկոդոն
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette - Ezpeletako Biperra	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պիման դ'Էսպրլետ, Պիման դ'Էսպրլետ-Էսպլետակո Բիպերա
FR	Pintadeau de la Drôme	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պենտադո դը լա Դրոմ
FR	Poireaux de Créances	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պուադո դը Կրեանս
FR	Pomelo de Corse	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմելո դը Կորս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Pomme de terre de l'Île de Ré	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմ դը տեղ դը լ'Իլ դը Ղե
FR	Pomme du Limousin	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմ դյու Լիմուզեն
FR	Pommes de terre de Merville	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմ դը տեղ դը Մեդվիլլ
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմ դեզ Ալպ դը Օտ Դյուրանս
FR	Pommes et poires de Savoie	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմ է պուադ դը Սավուա
FR	Pont-l'Évêque	ՊՕՏ	Պանիր	Պոն-լ'Էվեք
FR	Porc d'Auvergne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դ'Օվեղնյ
FR	Porc de Franche-Comté	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դը Ֆրանշ-Կոնտե
FR	Porc de la Sarthe	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դը լա Սաղտ
FR	Porc de Normandie	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դը Նորմանդի
FR	Porc de Vendée	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դը Վանդե
FR	Porc du Limousin	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դյու Լիմուզեն
FR	Porc du Sud-Ouest	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոդ դյու Սյուդ-Ուեստ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Poulet des Cévennes / Chapon des Cévennes	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պուլե դե Սեվեն/Շապոն դե Սեվեն
FR	Poulligny-Saint-Pierre	ՊՕՏ	Պանիր	Պուլինյի-Սեն- Պիեղ
FR	Prés-salés de la baie de Somme	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պդե-սալե դե լա բե դը Սոմ
FR	Prés-salés du Mont-Saint-Michel	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պդե-սալե դյու Մոն-Սեն-Միշել
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պրյունո դ'Աժան, Պրյունո դ'Աժան մի-քյուի
FR	Raviole du Dauphiné	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Ղավիոլ դյու Դոֆինե
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	ՊՕՏ	Պանիր	Ղբբլոշոն, Ղբբլոշոն դը Սավուա
FR	Rigotte de Condrieu	ՊՕՏ	Պանիր	Ղիգոտ դը Կոնդրիյո
FR	Rillettes de Tours	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ղիլետ դո Տուղ
FR	Riz de Camargue	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ղի դը Կամաղգ
FR	Rocamadour	ՊՕՏ	Պանիր	Ղոկամադուղ
FR	Roquefort	ՊՕՏ	Պանիր	Ղոկֆող
FR	Sainte-Maure de Touraine	ՊՕՏ	Պանիր	Սենտ-Մող դը Տուղեն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Saint-Marcellin	ՊԱՆ	Պանիր	Սեն-Մադսըլեն
FR	Saint-Nectaire	ՊՕՏ	Պանիր	Սեն-Նեկտեդ
FR	Salers	ՊՕՏ	Պանիր	Սալեդ
FR	Saucisse de Montbéliard	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոսիս դը Մունբելիարդ
FR	Saucisse de Morteau / Jésus de Morteau	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոսիս դը Մոդտու/Ժեզյու դը Մոդտո
FR	Saucisson de Lacaune / Saucisse de Lacaune	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոսիսոն դը Լաքոն/Մոսիս դը Լաքոն
FR	Saucisson de l'Ardèche	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոսիսոն դը լ'Ադեշ
FR	Sel de Guérande / Fleur de sel de Guérande	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սել դո Գեդանդ/Ֆլյոր դը սել դը Գեդանդ
FR	Selles-sur-Cher	ՊՕՏ	Պանիր	Սել-սյուր-Շեր
FR	Taureau de Camargue	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տոդո դը Կամարգ
FR	Tome des Bauges	ՊՕՏ	Պանիր	Տոմ դե Բուժ
FR	Tomme de Savoie	ՊԱՆ	Պանիր	Տոմ դը Սավուա
FR	Tomme des Pyrénées	ՊԱՆ	Պանիր	Տոմ դը Պիդենե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Valençay	ՊՕՏ	Պանիր	Վալանսե
FR	Veau d'Aveyron et du Ségala	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վո դ'Ավեյրոն և դյու Սեգալա
FR	Veau du Limousin	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վո դյու Լիմուզեն
FR	Volaille de Bresse/Poulet de Bresse/Poularde de Bresse/Chapon de Bresse	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Բրես/Պուլե դը Բրես/Պուլարդ դը Բրես/Շապոն դը Բրես
FR	Volailles d'Alsace	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դ'Ալզաս
FR	Volailles d'Ancenis	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դ'Անսենի
FR	Volailles d'Auvergne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դ'Օվեղնյ
FR	Volailles de Bourgogne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Բուրգոնյ
FR	Volailles de Bretagne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Բրետանյ
FR	Volailles de Challans	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Շալան
FR	Volailles de Cholet	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Շոլե
FR	Volailles de Gascogne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Գասքոնյ
FR	Volailles de Houdan	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Ուդան
FR	Volailles de Janzé	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Ժանզե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Volailles de la Champagne	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը լա Շամպանյ
FR	Volailles de la Drôme	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը լա Դոմ
FR	Volailles de l'Ain	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը լ'Էն
FR	Volailles de Licques	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Լիկ
FR	Volailles de l'Orléanais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը լ'Օրլեանե
FR	Volailles de Loué	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Լուե
FR	Volailles de Normandie	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Նորմանդի
FR	Volailles de Vendée	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դը Վանդե
FR	Volailles des Landes	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դե Լանդ
FR	Volailles du Béarn	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Բեառն
FR	Volailles du Berry	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Բերի
FR	Volailles du Charolais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Շառոլե
FR	Volailles du Forez	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Ֆորե
FR	Volailles du Gatinais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Գաթինե
FR	Volailles du Gers	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Ժերս
FR	Volailles du Languedoc	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Լանգոկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Volailles du Lauragais	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Լոդագե
FR	Volailles du Maine	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Մեն
FR	Volailles du plateau de Langres	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու պլատո դը Լանգդը
FR	Volailles du Val de Sèvres	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Վալ դե Սեվդը
FR	Volailles du Velay	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վոլայ դյու Վելեյ
DE	Aachener Printen	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքարվիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Աախներ Փռինթըն
DE	Aachener Weihnachts-Leberwurst / Oecher Weihnachtsleberwurst	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Աախներ Վայնախթս-Լեբերվուդսթ/Էխեր Վայնախթսլեբերվուդսթ
DE	Abensberger Spargel/Abensberger Qualitätsspargel	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Աբենսբեդգեր Շպարգլ/ Աբենսբեդգեր Քվալիթսսպարգլ
DE	Aischgründer Karpfen	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակդամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Աիշգրյունդեր Քարպֆն
DE	Allgäuer Bergkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Ալգոյեր Բեդգքեգե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Allgäuer Emmentaler	ՊՕՏ	Պանիր	Ալգոյերի Էմենթալեր
DE	Altenburger Ziegenkäse	ՊՕՏ	Պանիր	Ալթենբուրգեր Ցիգենքեզե
DE	Ammerländer Dielenrauchschinken; Ammerländer Katenschinken	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ամալենդեր Դիլենդաուխշինքն, Ամալենդեր Քաթնշինքն
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ամալենդեր շինքն, Ամալենդեր Քնոխնշինքն
DE	Bamberger Hörnla / Bamberger Hörnle / Bamberger Hörnchen	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բամբերգեր Հյորնլա / Բամբերգեր Հյորնլե/ Բամբերգեր Հյորնխն
DE	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Բայերիշը Բրեցը/ Բայերիշը Բրեցն/ Բայերիշը Բրեցն/ Բայերիշը Բրեցել
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բայերիշեր Մերդեթիխ, Բայերիշեր Քրեն
DE	Bayerisches Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բայերիշես Բիր
DE	Bayerisches Rindfleisch / Rindfleisch aus Bayern	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բայերիշես Ղինդֆլայշ/ Ղինդֆլայշ աուս Բայերն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Bornheimer Spargel / Spargel aus dem Anbaugebiet Borneim	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բորնհայմեր Շպաղգրլ/ Շպաղգրլ աուս դեմ Անբաուգեբիթ Բորնհայմ
DE	Bremer Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բրեմեր Բիր
DE	Bremer Klaben	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Բրեմեր Քլաբն
DE	Diepholzer Moorschnucke	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Դիփհոլցեր Մոդշնուքը
DE	Dithmarscher Kohl	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Դիթմարշեր Քոլ
DE	Dortmunder Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Դորթմունդեր Բիր
DE	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen/ Dresdner Weihnachtsstollen	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Դրեզդներ Քրիստշթոլն/ Դրեզդներ Շթոլն/ Դրեզդներ Վայնախթսշթոլն
DE	Düsseldorfer Mostert/Düsseldorfer Senf Mostert/Düsseldorfer Urtyp Mostert/Aechter Düsseldorfer Mostert	ՊԱՆ	Մանանեխի մածուկ	Դյուսելդորֆեր Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ջենֆ Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ուդթյուփ Մոստաթ/ Էխթեր Դյուսելդորֆեր Մոստաթ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Eichsfelder Feldgieker / Eichsfelder Feldkieker	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Այխսֆելդեր Ֆելդգիքեր/ Այխսֆելդեր Ֆելքիքեր
DE	Elbe-Saale Hopfen	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Էլբե-Չալե Հոփֆն
DE	Feldsalat von der Insel Reichenau	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆելդսալատ ֆոն դեր Ինզել Ղայխենաու
DE	Filderkraut / Filderspitzkraut	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիլդերքրաուտ/ Ֆիլդերշպիցքրաուտ
DE	Frankfurter Grüne Soße / Frankfurter Grie Soß	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆրանկֆուրթեր Գրյունե Չոսե/ Ֆրանկֆուրթեր Գրի Չոս
DE	Fränkischer Grünkern	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆրենկիշեր Գրյունքեղն
DE	Fränkischer Karpfen / Frankenkarpfen / Karpfen aus Franken	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Ֆրենկիշեր Քարփֆն / Ֆրանկնքարպֆն/ Քարպֆն աուս Ֆրանկրն
DE	Glückstädter Matjes	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Գլյուքշտեթեր Մատյես
DE	Göttinger Feldkieker	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գյոթինգեր Ֆելդքիքեր

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Göttinger Stracke	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գյոթինգեր Շտրաքե
DE	Greußener Salami	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գրոյսեներ Ջալամի
DE	Gurken von der Insel Reichenau	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գուդքն ֆոն դեր Ինզել Ղայխենաու
DE	Halberstädter Würstchen	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Հալբաշտեթեր Վյուրսթխեն
DE	Hessischer Apfelwein	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Հեսիշեր Ափֆելվայն
DE	Hessischer Handkäse / Hessischer Handkäs	ՊԱՆ	Պանիր	Հեսիշեր Հանդքեզե/ Հեսիշեր Հանդքեզ
DE	Hofer Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Հոֆեր Բիր
DE	Hofer Rindfleischwurst	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Հոֆեր Ղինդֆլայշվուրսթ
DE	Holsteiner Karpfen	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Հոլշտայներ Քարփֆն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken/ Holsteiner Katenrauchschinken/ Holsteiner Knochenschinken	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Հոլշտայների Քաթնշինքն / Հոլշտայների Շինքն/ Հոլշտայների Քաթնդաուխշինքն/ Հոլշտայների Քնոխնշինքն
DE	Holsteiner Tilsiter	ՊԱՆ	Պանիր	Հոլշտայների Թիլզիթեր
DE	Hopfen aus der Hallertau	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Հոփֆն աուս դեր Հալերթաու
DE	Höri Bülle	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Հյորի Բյուլե
DE	Kölsch	ՊԱՆ	Գարեջուր	Քյոլշ
DE	Kulmbacher Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Քուլմբախեր Բիր
DE	Lausitzer Leinöl	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լաուզիցեր Լայնոյլ
DE	Lübecker Marzipan	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Լյուբեքեր Մարցիփան
DE	Lüneburger Heidekartoffeln	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լյունեբուրգեր Հայդեքարթոֆելն
DE	Lüneburger Heidschnucke	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Լյունեբուրգեր Հայդշնուքե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Mainfranken Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Մայնֆրանկն Բիր
DE	Meißner Fummel	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Մայսներ Ֆումել
DE	Münchener Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Մյունխներ Բիր
DE	Nieheimer Käse	ՊԱՆ	Պանիր	Նիհայմեր Կեզե
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Նյունբերգեր Բրաթվյուդաթե, Նյունբերգեր Ղոսթրդաթվյուդաթե
DE	Nürnberger Lebkuchen	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Նյունբերգեր Լեբբուխն
DE	Obazda / Obatzter	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Օբացդա/Օբացթեր
DE	Oberlausitzer Biokarpfen	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Օբերլաուզիցեր Բիոքարփն
DE	Oberpfälzer Karpfen	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Օբերփեյլցեր Գարփն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Odenwälder Frühstückskäse	ՊՕՏ	Պանիր	Օդենվելդեր ֆրյուշթյուքսկե
DE	Reuther Bier	ՊԱՆ	Գարեջուր	Ղոյթեր Բիր
DE	Rheinisches Apfelkraut	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ղայնիշես Ափֆելքրաութ
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ղայնիշես Ցուքերդյուբենքրաութ/ Ղայնիշես Ցուքերդյուբենգիրոփ/ Ղայնիշես Ղյուբենքրաութ
DE	Salate von der Insel Reichenau	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չալաթե ֆոն դեր Ինզել Ղայխենաու
DE	Salzwedeler Baumkuchen	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքարվիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Չալցվեդելեր Բաումքուխն
DE	Schrobenhausener Spargel/Spargel aus dem Schrobenhausener Land/Spargel aus dem Anbaugebiet Schrobenhausen	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շրոբնհաուզեներ Շպարգլ/Շպարգրլ աուս դեմ Շրոբնհաուզրներ Լանդ/Շպարգրլ աուս դեմ Անբաուգեբիթ Շրոբնհաուզն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Schwäbische Maultaschen/Schwäbische Suppenmaultaschen	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Շվեբիշե Մաուլթաշն/ Շվեբիշե Զուփնմաուլթաշն
DE	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfe	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Շվեբիշե Շփեցլե/ Շվեբիշե Քնյոփլ
DE	Schwäbisch-Hällisches Qualitätsschweinefleisch	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Շվեբիշ-Հեյլիշես Քվալիթեթսշվայնեֆլայշ
DE	Schwarzwälder Schinken	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շվադցվեյլեր Շինքն
DE	Schwarzwaldforelle	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Շվադցվալդֆորդելե
DE	Spalt Spalter	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Շփալթ Շփալթեր
DE	Spargel aus Franken/Fränkischer Spargel/Franken-Spargel	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շպարգլ աուս Ֆրանկն /Ֆրենքիշեր Շպարգլ/ Ֆրանկն-Շպարգլ
DE	Spreewälder Gurken	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շպրեվեյլեր Գուրքն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Spreewälder Meerrettich	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շփրեվելդեր Մերդերիխ
DE	Stromberger Pflaume	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շթրոմբերգեր Փֆլաումե
DE	Tettnanger Hopfen	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Թեթնանգեր Հոփֆեն
DE	Thüringer Leberwurst	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թյուրինգեր Լեբերվուդսթ
DE	Thüringer Rostbratwurst	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թյուրինգեր Ղոսթբրատվուդսթ
DE	Thüringer Rotwurst	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թյուրինգեր Ղոթվուդսթ
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Թոմատն ֆոն դեր Ինզել Ղայխենաու
DE	Walbecker Spargel	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վալբեքեր Շպարգլ
DE	Weideochse vom Limpurger Rind	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վայդեոքսե ֆոմ Լիմփուրգեր Ղինդ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Weißlacker / Allgäuer Weißlacker	ՊՕՏ	Պանիր	Վայսլաքեր / Ալգոյեր Վայսլաքեր
DE	Westfälischer Knochenschinken	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Վեսթֆելիշեր Քնոխնշինքն
DE	Westfälischer Pumpernickel	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Վեսթֆելիշեր Փումփերնիքել
GR	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Այյոս Մատթեոս Կերկիրաս
GR	Αγουρέλαιο Χαλκιδικής	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ադուրելիո Խալկիդիկիս
GR	Ακτινίδιο Πιερίας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ակտինիդիո Պիերիաս
GR	Ακτινίδιο Σπερχειού	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ակտինիդիո Սպերխիու
GR	Ανεβατό	ՊՕՏ	Պանիր	Անեվատո
GR	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ապոկորոնաս Խանիոն Կրիտիս
GR	Αρνάκι Ελασσόνας	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Արնակի Էլասսոնաս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Արխանես Իրակլիու Կրիտիս
GR	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Ավդոտարախո Մետոլոնգիու
GR	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վիաննոս Իրակլիու Կրիտիս
GR	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վորիոս Միլոպոտամոս Րեթիմնիս Կրիտիս
GR	Γαλανό Μεταγγιτσίου Χαλκιδικής	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ղալանո Մետանգիցիու Խակիդիկիս
GR	Γαλοτύρι	ՊՕՏ	Պանիր	Ղալոտիրի
GR	Γραβιέρα Αγράφων	ՊՕՏ	Պանիր	Ղրավյերա Ադրաֆոն
GR	Γραβιέρα Κρήτης	ՊՕՏ	Պանիր	Ղրավյերա Կրիտիս
GR	Γραβιέρα Νάξου	ՊՕՏ	Պանիր	Ղրավյերա Նաքսու
GR	Ελιά Καλαμάτας	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Էլյա Կալամատաս
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο "Τροιζηνία"	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո «Տրոյզինիա»

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θραψανό	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո Թրափսանո
GR	Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Σέλινο Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էքսերետիկո Պարթենո Էլեոլադո Սելինո Կրիտիս
GR	Ζάκυνθος	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Չակինթոս
GR	Θάσος	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Թասոս
GR	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Թրուփա Ափադիաս Րեթիմնիս Կրիտիս
GR	Θρούμπα Θάσου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Թրուփա Թասոս
GR	Θρούμπα Χίου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Թրուփա Խիոս
GR	Καλαθάκι Λήμνου	ՊՕՏ	Պանիր	Կալաթակի Լիմնոս
GR	Καλαμάτα	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կալամատա
GR	Κασέρι	ՊՕՏ	Պանիր	Կասերի
GR	Κατίκι Δομοκού	ՊՕՏ	Պանիր	Կատիկի Դոմոկոս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Κατσικάκι Ελασσόνας	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կացիկակի Էլասսոնաս
GR	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կելիֆոտո Ֆիստիկի Ֆթիոտիդաս
GR	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կերասիա տրադանա Րոդոխորիու
GR	Κεφαλογραβιέρα	ՊՕՏ	Պանիր	Կեֆալոդրավյերա
GR	Κεφαλονιά	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կեֆալոնիա
GR	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլիմվարի Խանիոն Կրիտիս
GR	Κονσερβολιά Αμφίσσης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Ամֆիսսիս
GR	Κονσερβολιά Άρτας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Արտաս
GR	Κονσερβολιά Αταλάντης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Ատալանդիս
GR	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Պիլիու Վոլու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Κονσερβολιά Ροβίων	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Րովիոն
GR	Κονσερβολιά Στυλίδας	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոնսերվոլիա Ստիլիդաս
GR	Κοπανιστή	ՊՕՏ	Պանիր	Կոպանիստի
GR	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կորինթիակի Ստաֆիդա Վոստիցա
GR	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կում Կուատ Կերկիրաս
GR	Κρανίδι Αργολίδας	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կրանիդի Արղոլիդաս
GR	Κρητικό παξιμάδι	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կրիտիկո Պաքսիմադի
GR	Κροκέές Λακωνίας	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կրոկեես Լակոնիաս
GR	Κρόκος Κοζάνης	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Կրոկոս Կոզանիս
GR	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	ՊՕՏ	Պանիր	Լադոտիրի Միտիլինիս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Λακωνία	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լակոնիա
GR	Λέσβος; Μυτιλήνη	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լեսվոս, Միտիլինի
GR	Λυγουριό Ασκληπείου	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լիդուրիո Ասկլիպիիո
GR	Μανούρι	ՊՕՏ	Պանիր	Մանուրի
GR	Μανταρίνι Χίου	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մանդարինի Խիո
GR	Μαστίχα Χίου	ՊՕՏ	Բնական խեժեր եւ կաուչուկ	Մաստիխա Խիո
GR	Μαστιχέλαιο Χίου	ՊՕՏ	Եթերայուղեր	Մաստիխելեո Խիո
GR	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Մելի Էլատիս Մենալու Վանիլիա
GR	Μεσσαρά	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մեսսարա
GR	Μετσοβόνε	ՊՕՏ	Պանիր	Մեցովոնե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Միլա Ջադորաս Պիլիու
GR	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Միլա Ղելիսիուս Պիլաֆա Տրիպոլեոս
GR	Μήλο Καστοριάς	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Միլո Կաստորիաս
GR	Μπάτζος	ՊՕՏ	Պանիր	Բաձոս
GR	Ξερά σύκα Κύμης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Քսերա սիկա Կիմիս
GR	Ξηρά Σύκα Ταξιάρχη	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Քսիրա Միկա Տաքսիարիսի
GR	Εύγαλο Σητείας / Είγαλο Σητείας	ՊՕՏ	Պանիր	Քսիդալո Միտիաս/ Քսիդալո Միտիաս
GR	Ευνομυζήθρα Κρήτης	ՊՕՏ	Պանիր	Քսինոմիզիթրա Կրիտիս
GR	Ολυμπία	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Օլիմպիա
GR	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա Կատո Նեվրոկոպիու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Πατάτα Νάξου	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա Նաքսու
GR	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պեզա Իրակլիու Կրիտիս
GR	Πέτρινα Λακωνίας	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պետրինա Լակոնիաս
GR	Πηχτόγαλο Χανίων	ՊՕՏ	Պանիր	Պիխտոդալո Խանիոն
GR	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պորտոկալիա Մալեմե Խանիոն Կրիտիս
GR	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պրասինես Էլիես Խալկիդիկիս
GR	Πρέβεζα	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պրեվեզա
GR	Ροδάκινα Νάουσας	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռոդակինա Նաուսաս
GR	Ρόδος	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ռոդոս
GR	Σάμος	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սամոս
GR	Σαν Μιχάλη	ՊՕՏ	Պանիր	Սան Միխալի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Շητεία Λασιθίου Κρήτης	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Միտիա Լասիթիու Կրիտիս
GR	Σταφίδα Ζακύνθου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ստաֆիդա Չակինթու
GR	Σταφίδα Ηλείας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ստաֆիդա Իլիաս
GR	Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ստաֆիդա Սուլտանինա Կրիտիս
GR	Σύκα Βραβρώνας Μακροπούλου Μεσογείων	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Միկա Վրավրոնաս Մարկոպուլու Մեսոյիոն
GR	Σφέλα	ՊՕՏ	Պանիր	Սֆելա
GR	Τοματάκι Σαντορίνης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տոմատակի Տադորինիս
GR	Τσακωνική μελιτζάνα Λεωνιδίου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ցակոնիկի Մելիձանա Լեոնիդիու
GR	Τσίχλα Χίου	ՊՕՏ	Բնական խեժեր եւ կաուչուկ	Ցիխլա Խիու
GR	Φάβα Σαντορίνης	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆավա Սադորինիս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տաստլիա (Յիդանդես Էլեֆանդես) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια (πλακέ μεγалоσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տաստլիա (պլակե մեղալոսպերմա) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια Βανίλιες Φενεού	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տաստլյա Վանիլիես Ֆենետու
GR	ΦΑΣΟΛΙΑ ΓΙΓΑΝΤΕΣ — ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	ՏԱՍՈՂԻԱ ՅԻՂԱՆԴԵՍ – ԷԼԵՖԱՆԴԵՍ ԿԱՍՏՈՐԻԱՍ
GR	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տաստլիա յիդանդես Էլեֆանդես Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տաստլիա կինա մեսոսպերմա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φέτα	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆետա
GR	Φιρίκι Πηλίου	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիրիկի Պիլիու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Φοινίκι Λακωνίας	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ֆինիկի Լակոնիաս
GR	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորմաելա Արախովաս Պարնասու
GR	Φυστίκι Αίγινας	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիստիկի Էգինաս
GR	Φυστίκι Μεγάρων	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիստիկի Մեդարոն
GR	Χασιά Κρήτης	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Խանիա Կրիտիս
HU	Alföldi kamillavirágzat	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Ալֆյոլդի կամիլավիրագզատ
HU	Budapesti téliszalámi	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բուդապեշտի տիլիսալամի
HU	Csabai kolbász/Csabai vastagkolbász	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չաբաի կոլբաս/ Չաբաի վաստագկոլբաս
HU	Gönci kajsziparack	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գյոնցի կայսիբարացկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
HU	Gyulai kolbász / Gyulai pároskolbász	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Դյուլաի կոլբաս/ Դյուլաի պարոշկոլբաս
HU	Hajdúsági torma	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Հայդուշագի տորմա
HU	Kalocsai fűszerpaprika örlemény	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Կալոչաի ֆյուսերպապրիկա օրլեմէյ
HU	Magyar szürkemarha hús	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Մադյար սուրկեմարհա հուշ
HU	Makói vöröshagyma; Makói hagyma	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մակոի վորոշհագյմա, Մակոի հագյմա
HU	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény/Szegedi paprika	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սեգեդի ֆյուսերպապրիկա – օրլեմէյ / Սեգեդի պապրիկա
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սեգեդի սալամի, Սեգեդի տելիսալամի
HU	Szentesi paprika	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սենտեշի պապրիկա
HU	Szóregi rózsatő	ՊԱՆ	Ծաղիկներ եւ դեկորատիվ բույսեր	Սյորեգի ռոժատո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IE	Clare Island Salmon	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Քլեր Այլնդ Սալմոն
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Քոնեմարա Հիլ լեմ, Ուեն Շլեյվը Խոնըմարա
IE	Imokilly Regato	ՊՕՏ	Պանիր	Այմոկիլի Բեգատո
IE	Timoleague Brown Pudding	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թիմոլիգ Բրաուն Փուդինգ
IE	Waterford Blaa / Blaa	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ուաթերֆորդ Բլաա/ Բլաա
IT	Abbacchio Romano	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Աբաքքիո Ռոմանո
IT	Acciughe sotto sale del Mar Ligure	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Աչուգե սոտո սալե դել Մար Լիգուրե
IT	Aceto Balsamico di Modena	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Աչետո Բալզամիկո դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Աչետո բալզամիկո տրադիցիոնալե դի Մոդենա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Աչետո բալզամիկո տրադիցիոնալե դի Ռեջջո Էմիլիա
IT	Aglio Bianco Polesano	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալյո Բիանկո Պոլեզանո
IT	Aglio di Voghiera	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալյո դի Վոգիերա
IT	Agnello del Centro Italia	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյելլո դել Չենտրո Իտալիա
IT	Agnello di Sardegna	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Անյելլո դի Սարդենյա
IT	Alto Crotonese	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ալտո Կրոտոնեզե
IT	Amarene Brusche di Modena	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ամարենե Բրուսկե դի Մոդենա
IT	Aprutino Pescarese	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ապրուտինո Պեսկարեզե
IT	Arancia del Gargano	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Արանչա դել Գարգանո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Arancia di Ribera	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Արանչա դի Ռիբերա
IT	Arancia Rossa di Sicilia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Արանչա Ռոսսա դի Սիչիլիա
IT	Asiago	ՊՕՏ	Պանիր	Ազիագո
IT	Asparago Bianco di Bassano	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպարագո Բիանկո դի Բասսանո
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպարագո բիանկո դի Չիմադոլմո
IT	Asparago di Badoere	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպարագո դի Բադոերե
IT	Asparago di Cantello	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպարագո դի Կանտելլո
IT	Asparago verde di Altedo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասպարագո վերդե դի Ալտեդո
IT	Basilico Genovese	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բազիլիկո Ջենովեզե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Bergamotto di Reggio Calabria - Olio essenziale	ՊՕՏ	Եթերայուղեր	Բեռգամոտո դի Ռեջջո Կալաբրիա – Օլիո էսենցիալե
IT	Bitto	ՊՕՏ	Պանիր	Բիտտո
IT	Bra	ՊՕՏ	Պանիր	Բռա
IT	Bresaola della Valtellina	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բրեզաոլա դելլա Վալտելինա
IT	Brisighella	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բրիգիգելլա
IT	Brovada	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բրովադա
IT	Bruzio	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բրուցիո
IT	Caciocavallo Silano	ՊՕՏ	Պանիր	Կաչոկավալլո Սիլանո
IT	Canestrato di Moliterno	ՊԱՆ	Պանիր	Կանիստրատո դի Մոլիտերնո
IT	Canestrato Pugliese	ՊՕՏ	Պանիր	Կանիստրատո Պուլյեզե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Canino	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կանինո
IT	Cantuccini Toscani/Cantucci Toscani	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կանտուչինի Տոսկանի/ Կանտուչի Տոսկանի
IT	Capocollo di Calabria	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կեպոկոլլո դի Կալաբրիա
IT	Cappellacci di zucca ferraresi	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Կապպելաչչի դի ձուկկա ֆեռառեզի
IT	Cappero di Pantelleria	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կապպերո դի Պանտելլերիա
IT	Carciofo Brindisino	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կարչոֆո Բրինդիզինո
IT	Carciofo di Paestum	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կարչոֆո դի Պեստում
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կարչոֆո Ռոմանեսկո դել Լացիո
IT	Carciofo Spinoso di Sardegna	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կարչոֆո Սպինոզո դի Սարդենյա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կառոտե դել Ալտոպիանո դել Ֆուչինո
IT	Carota Novella di Ispica	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կառոտա Նովելլա դի Իսպիկա
IT	Cartoceto	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կառտոչետո
IT	Casatella Trevigiana	ՊՕՏ	Պանիր	Կազատելլա Տռեվիջանա
IT	Casciotta d'Urbino	ՊՕՏ	Պանիր	Կաշոտտա դ'Ուրբինո
IT	Castagna Cuneo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստանյա Կունեո
IT	Castagna del Monte Amiata	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստանյա դել Մոնտե Ամիատա
IT	Castagna di Montella	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստանյա դի Մոնտելլա
IT	Castagna di Vallerano	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստանյա դի Վալլերանո
IT	Castelmagno	ՊՕՏ	Պանիր	Կաստելմանյո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Chianti Classico	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կիանտի Կլասիկո
IT	Ciauscolo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չաուսկոլո
IT	Cilento	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Չիլենտո
IT	Ciliegia dell'Etna	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիլիեջա դել Էտնա
IT	Ciliegia di Marostica	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիլիեջա դի Մառոստիկա
IT	Ciliegia di Vignola	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիլիեջա դի Վինյոլա
IT	Cinta Senese	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Չինտա Սենեզե
IT	Cipolla bianca di Margherita	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիպոլլա բիանկա դի Մարգերիտա
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիպոլլա Ռոսա դի Տրոպեա Կալաբրիա
IT	Cipollotto Nocerino	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիպոլլոտո Նոչերինո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Clementine del Golfo di Taranto	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կլեմենտինե դել Գոլֆո դի Տառանտո
IT	Clementine di Calabria	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կլեմենտինե դի Կալաբրիա
IT	Collina di Brindisi	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլլինա դի Բրինդիզի
IT	Colline Pontine	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլլինե Պոնտինե
IT	Colline di Romagna	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլլինե դի Ռոմանյա
IT	Colline Salernitane	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլլինե Սալերնիտանե
IT	Colline Teatine	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Կոլլինե Տեատինե
IT	Coppa di Parma	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կոպպա դի Պարմա
IT	Coppa Piacentina	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կոպպա Պիաչենտինա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Coppia Ferrarese	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կոպպիա Ֆեռառեզե
IT	Cotechino Modena	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կոտեկինո Մոդենա
IT	Cozza di Scardovari	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Կոցցա դի Սկառոդովարի
IT	Crudo di Cuneo	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կռուդո դի Կունեո
IT	Culatello di Zibello	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կուլատելլո դի Չիբելլո
IT	Dauno	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Դաունո
IT	Fagioli Bianchi di Rotonda	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլի Բիանկի դի Ռոտոնդա
IT	Fagiolo Cannellino di Atina	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլո Կաննելլինո դի Ատինա
IT	Fagiolo Cuneo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլո Կունեո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլո դի Լամոն դելլա Վալլատա Բելլունեզե
IT	Fagiolo di Sarconi	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլո դի Սարկոնի
IT	Fagiolo di Sorana	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաջոլո դի Սորանա
IT	Farina di castagne della Lunigiana	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆարինա դի կաստանյե դելլա Լունիջիանա
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆարինա դի Նեչչիո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro della Garfagnana	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆարո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro di Monteleone di Spoleto	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆարո դի Մոնտելեոնե դի Սպոլետո
IT	Fichi di Cosenza	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիկի դի Կոզենցա
IT	Fico Bianco del Cilento	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիկո Բիանկո դել Չիլենտո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Ficodindia dell'Etna	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիկոդինդիա դել Էտնա
IT	Ficodindia di San Cono	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆիկոդինդիա դի Սան Կոնո
IT	Finocchiona	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ֆինոկկիոնա
IT	Fiore Sardo	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆիորե Սարդո
IT	Focaccia di Recco col formaggio	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ֆոկաչչա դի Ռեկո կոլ ֆոռմաջո
IT	Fontina	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆոնտինա
IT	Formaggella del Luinese	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորմաջելլա դել Լուինեզե
IT	Formaggio di Fossa di Sogliano	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորմաջո դի Ֆոսսա դի Սոլյանո
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	ՊՕՏ	Պանիր	Ֆորմաի դե Մուտ դել Ալտա Վալլե Բրեմբանա
IT	Fungo di Borgotaro	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆունգո դի Բորգոտարո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Garda	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Գառդա
IT	Gorgonzola	ՊՕՏ	Պանիր	Գորգոնձոլա
IT	Grana Padano	ՊՕՏ	Պանիր	Գրանա Պադանո
IT	Insalata di Lusia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ինսալատա դի Լուզիա
IT	Irpinia - Colline dell'Ufita	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Իռպինիա – Կոլլինե դել Ուֆիտա
IT	Kiwi Latina	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կիվի Լատինա
IT	La Bella della Daunia	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լա Բելլա Դելլա Դաունիա
IT	Laghi Lombardi	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լագի Լոմբարդի
IT	Lametia	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լամեթիա
IT	Lardo di Colonnata	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լարդո դի Կոլոննատա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լենտիքքիա դի Կաստելլուչչո դի Նորչա
IT	Limone Costa d'Amalfi	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Limone di Rocca Imperiale	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե դի Ռոկկա Իմպերիալե
IT	Limone di Siracusa	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե դի Սիրակուզա
IT	Limone di Sorrento	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե դի Սորենտո
IT	Limone Femminello del Gargano	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե Ֆեմինելլո դել Գարգանո
IT	Limone Interdonato Messina	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լիմոնե Ինտեդոնատո Մեսսինա
IT	Liquirizia di Calabria	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Լիկուիրիզիա դի Կալաբրիա
IT	Lucca	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լուկկա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Maccheroncini di Campofilone	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Մակկերոնչինի դի Կամպոֆիլոնե
IT	Marrone del Mugello	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դել Մուջելլո
IT	Marrone della Valle di Susa	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դելլա Վալե դի Սուզա
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դի Կապրեզե Միկելանջելո
IT	Marrone di Castel del Rio	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դի Կաստել դել Ռիո
IT	Marrone di Combai	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դի Քոմբայ
IT	Marrone di Roccadaspide	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դի Ռոկկադասպիդե
IT	Marrone di San Zeno	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնե դի Սան Չենո
IT	Marroni del Monfenera	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառռոնի դել Մոնֆեներա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելա Ալտո Ադիջե, Սուդտիրոլեռ Ապֆել
IT	Mela di Valtellina	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելա դի Վալտելլինա
IT	Mela Rossa Cuneo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելա Ռոսա Կունեո
IT	Mela Val di Non	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելա Վալ դի Նոն
IT	Melannurca Campana	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելաննուրկա Կամպանա
IT	Melanzana Rossa di Rotonda	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելանձանա Ռոսա դի Ռոտոնդա
IT	Melone Mantovano	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելոնե Մանտովանո
IT	Miele della Lunigiana	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միելե դելլա Լունիջանա
IT	Miele delle Dolomiti Bellunesi	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միելե դելլե Դոլոմիտի Բելլունեզի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Miele Varesino	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միելե Վարեզինո
IT	Molise	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոլիզե
IT	Montasio	ՊՕՏ	Պանիր	Մոնտասիո
IT	Monte Etna	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոնտե Էտնա
IT	Monte Veronese	ՊՕՏ	Պանիր	Մոնտե Վերոնեզե
IT	Monti Iblei	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոնտի Իբլեի
IT	Mortadella Bologna	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոռտադելլա Բոլոնյա
IT	Mortadella di Prato	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մոռտադելլա դի Պրատո
IT	Mozzarella di Bufala Campana	ՊՕՏ	Պանիր	Մոցառելլա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Murazzano	ՊՕՏ	Պանիր	Մուրացանո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նոչոլա դել Պիեմոնտե, Նոչոլա Պիեմոնտե
IT	Nocciola di Giffoni	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նոչոլա դի Զիֆոնի
IT	Nocciola Romana	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նոչոլա Ռոմանա
IT	Nocellara del Belice	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նոչելլառա դել Բելիչե
IT	Nostrano Valtrompia	ՊՕՏ	Պանիր	Նոստրանո Վալտրոմպիա
IT	Oliva Ascolana del Piceno	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օլիվա Ասկոլանա դել Պիչենո
IT	Pagnotta del Dittaino	ՊՕՏ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանյոտա դել Դիտտաինո
IT	Pampapato di Ferrara/Pampepato di Ferrara	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պամպապատո դի Ֆերրառա/ Պամպեպատո դի Ֆերրառա
IT	Pancetta di Calabria	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պանչետտա դի Կալաբրիա
IT	Pancetta Piacentina	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պանցետտա Պիաչենտինա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Pane casareccio di Genzano	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանե կազառեչչո դի Ջենձանո
IT	Pane di Altamura	ՊՕՏ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանե դի Ալտամուրա
IT	Pane di Matera	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանե դի Մատերա
IT	Pane Toscano	ՊՕՏ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանե Տոսկանո
IT	Panforte di Siena	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պանֆորտե դի Սիենա
IT	Parmigiano Reggiano	ՊՕՏ	Պանիր	Պառմիջանո Ռեջջանո
IT	Pasta di Gragnano	ՊԱՆ	Մակարոնային արտադրատեսակներ	Պաստա դի Գռանյանո
IT	Patata dell'Alto Viterbese	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատակա դել Ալտո Վիտեռբեզե
IT	Patata della Sila	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա դելլա Սիլա
IT	Patata di Bologna	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա դի Բոլոնյա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Patata novella di Galatina	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա նովելլա դի Գալանտինա
IT	Patata Rossa di Colfiorito	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատա Ռոսսա դի Կոլֆիորիտո
IT	Pecorino Crotonese	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո Կրոտոնեզե
IT	Pecorino delle Balze Volterrane	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո դելլե Բալցե Վոլտերանե
IT	Pecorino di Filiano	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո դի Ֆիլիանո
IT	Pecorino di Picinisco	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո դի Պիչինիսկո
IT	Pecorino Romano	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո Ռոմանո
IT	Pecorino Sardo	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո Սարդո
IT	Pecorino Siciliano	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո Սիչիլիանո
IT	Pecorino Toscano	ՊՕՏ	Պանիր	Պեկորինո Տոսկանո
IT	Penisola Sorrentina	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պենիզոլա Սորոտենտինա
IT	Peperone di Pontecorvo	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեպերոնե դի Պոնտեկորվո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Peperone di Senise	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեպեռոնե դի Սենիզե
IT	Pera dell'Emilia Romagna	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեռա դել Էմիլիա Ռոմանյա
IT	Pera mantovana	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեռա մանտովանա
IT	Pesca di Leonforte	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեսկա դի Լեոնֆորտե
IT	Pesca di Verona	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեսկա դի Վեռոնա
IT	Pesca e Nettarina di Romagna	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեսկա Է Նետտարինա դի Ռոմանյա
IT	Pescabivona	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեսկաբիվոնա
IT	Piacentinu Ennese	ՊՕՏ	Պանիր	Պիաչենտինու Էննեզե
IT	Piadina Romagnola / Piada Romagnola	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պիադինա Ռոմանյոլա/ Պիադա Ռոմանյոլա
IT	Piave	ՊՕՏ	Պանիր	Պիավե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Pistacchio verde di Bronte	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիստաքքիո վեռդե դի Բռոնտե
IT	Pomodoro del Piennolo del Vesuvio	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմոդորինո դել Պիեննոլո դել Վեզուվիո
IT	Pomodoro di Pachino	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմոդորո դի Պակինո
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պոմոդորո Ս. Մառցանո դելլ'Ագրո Սառնեզե Նոչերինո
IT	Porchetta di Ariccia	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռկետտա դի Արիչչա
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պրետուզիանո դելլե Կոլլինե Տերամանե
IT	Prosciutto Amatriciano	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պրոշուտտո Ամատրիչանո
IT	Prosciutto di Carpegna	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պրոշուտտո դի Կարպենյա
IT	Prosciutto di Modena	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պրոշուտտո դի Մոդենա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Prosciutto di Norcia	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո դի Նորչա
IT	Prosciutto di Parma	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո դի Պարմա
IT	Prosciutto di S. Daniele	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո դի Ս. Դանիելե
IT	Prosciutto di Sauris	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո դի Սաուրիս
IT	Prosciutto Toscano	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո Տոսկանո
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոռշուտո Վենետո Բերիկո-Էուգանեո
IT	Provolone del Monaco	ՊՕՏ	Պանիր	Պոլվոլոնե դել Մոնակո
IT	Provolone Valpadana	ՊՕՏ	Պանիր	Պոլվոլոնե Վալպադանա
IT	Puzzone di Moena / Spretz Tzaorì	ՊՕՏ	Պանիր	Պուձոնե դի Մոենա/ Սպրեց Ծաորի
IT	Quartirolo Lombardo	ՊՕՏ	Պանիր	Քուարտիրոլո Լոմբարդո
IT	Radicchio di Chioggia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռադիկկիո դի Կիոջա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Radicchio di Verona	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռադիկկլիո դի Վերոնա
IT	Radicchio Rosso di Treviso	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռադիկկլիո Ռոսո դի Տրեվիզո
IT	Radicchio Variegato di Castelfranco	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռադիկկլիո Վարեգատո դի Կաստելֆրանկո
IT	Ragusano	ՊՕՏ	Պանիր	Ռագուզանո
IT	Raschera	ՊՕՏ	Պանիր	Ռասկերա
IT	Ricciarelli di Siena	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ռիչչառելլի դի Սիենա
IT	Ricotta di Bufala Campana	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Ռիկոտտա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Ricotta Romana	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Ռիկոտտա Ռոմանա
IT	Riso del Delta del Po	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռիզո դել Դելտա դել Պո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռիզո դի Բառաջջա Բիելլեզե է Վեռչելլեզե
IT	Riso Nano Vialone Veronese	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ռիզո Նանո Վիալոնե Վեռոնեզե
IT	Riviera Ligure	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ռիվիեռա Լիգուրե
IT	Robiola di Roccaverano	ՊՕՏ	Պանիր	Ռոբիոլա դի Ռոկկավերանո
IT	Sabina	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սաբինա
IT	Salama da sugo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամա դա սուզո
IT	Salame Brianza	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Բրիանզա
IT	Salame Cremona	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Կրեմոնա
IT	Salame di Varzi	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե դի Վարզի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Salame d'oca di Mortara	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե դ'օկա դի Մորտարա
IT	Salame Felino	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Ֆելինո
IT	Salame Piacentino	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Պիաչենտինո
IT	Salame Piemonte	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Պիեմոնտե
IT	Salame S. Angelo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամե Ս. Անջելո
IT	Salamini italiani alla cacciatora	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալամինի իտալիանի ալլա կաչչատորա
IT	Sale Marino di Trapani	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սալե Մարինո դի Տրապանի
IT	Salmerino del Trentino	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Սալմերինո դել Տրենտինո
IT	Salsiccia di Calabria	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալսիչչա դի Կալաբրիա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Salva Cremasco	ՊՕՏ	Պանիր	Սալվա Կռեմասկո
IT	Sardegna	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սառդենյա
IT	Scalognò di Romagna	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սկալոնյո դի Ռոմանյա
IT	Sedano Bianco di Sperlonga	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սեդանո Բիանկո դի Սպերլոնգա
IT	Seggiano	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սեջջանո
IT	Silter	ՊՕՏ	Պանիր	Սիլտեր
IT	Soppressata di Calabria	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սոպրեսատա դի Կալաբրիա
IT	Sopressa Vicentina	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սոպրեսա Վիչենտինա
IT	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սպեկ Ալտո Ադիջե/ Սուդտիրոլեր Մառկենշպեկ/ Սուդտիրոլեր Շպեկ
IT	Spresa delle Giudicarie	ՊՕՏ	Պանիր	Սպրեսա դելլե Զուդիկարիե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Squacquerone di Romagna	ՊՕՏ	Պանիր	Սքուաքուեռոնե դի Ռոմանյա
IT	Stelvio; Stilsfer	ՊՕՏ	Պանիր	Ստելվիո, Ստիլֆսեր
IT	Strachitunt	ՊՕՏ	Պանիր	Ստրակիտունտ
IT	Susina di Dro	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սուզինա դի Դրո
IT	Taleggio	ՊՕՏ	Պանիր	Տալեջջո
IT	Tergeste	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տերջեստե
IT	Terra di Bari	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տեռա դի Բարի
IT	Terra d'Otranto	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տեռա դ'Օտրանտո
IT	Terre Aurunche	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տեռե Աուռունկե
IT	Terre di Siena	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տեռե դի Սիենա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Terre Tarentine	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տեռե Տառենտինե
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Տինկա Գոբբա Դորատա դել Պիանալտո դի Պոիրինո
IT	Toma Piemontese	ՊՕՏ	Պանիր	Տոմա Պիեմոնտեզե
IT	Torrone di Bagnara	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Տորոնե դի Բանյարա
IT	Toscano	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տոսկանո
IT	Trote del Trentino	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Տրոտե դել Տոենտինո
IT	Tuscia	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Տուշչա
IT	Umbria	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ումբրիա
IT	Uva da tavola di Canicattì	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ուվա դա տավոլա դի Կանիկատի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ուվա դա տավոլա դի Մաձձառոնե
IT	Uva di Puglia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ուվա դի Պուլիա
IT	Val di Mazara	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վալ դի Մացառա
IT	Valdemone	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վալդեմոնե
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad/Vallée d'Aoste Lard d'Arnad	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Վալլե դ'Աոստա Լառդ դ'Առնադ/Վալլե դ'Աոստե Լառդ դ'Առնադ
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	ՊՕՏ	Պանիր	Վալե դ'Աոստա Ֆրոմաձո
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Վալե դ'Աոստա Ժամբոն դե Բոսսիս
IT	Valle del Belice	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վալլե դել Բելիչե
IT	Valli Trapanesi	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վալլի Տրապանեզի
IT	Valtellina Casera	ՊՕՏ	Պանիր	Վալտելլինա Կասերա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Vastedda della valle del Belice	ՊՕՏ	Պանիր	Վաստեդդա դելլա վալլե դել Բելիչե
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վենետո Վալպոլիչելլա, Վենետո Էուգանեյի Է Բերիչի, Վենետո դել Գրապպա
IT	Vitellone bianco dell'Appennino centrale	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վիտելլոնե բիանկո դել Ապպենինո չենտրալե
IT	Vulture	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Վուլտուռե
IT	Zafferano dell'Aquila	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Չաֆֆերոանո դելլ Աքուիլա
IT	Zafferano di San Gimignano	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Չաֆֆերոանո դի Սան Զիմինյանո
IT	Zafferano di Sardegna	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Չաֆֆերոանո դի Սարդենյա
IT	Zampone Modena	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չամպոնե Մոդենա
LV	Carnikavas nēgi	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Յառնիկավաս նեգյի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
LV	Latvijas lielie pelēkie zirņi	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լատվիաս լիելիե պելէկիե զիռնյի
LT	Daujėnų naminė duona	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքարվիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Դաույենի նամինե դուոնա
LT	Lietuviškas varškės sūris	ՊԱՆ	Պանիր	Լիետուվիշկաս վարշկես սուրիս
LT	Liliputas	ՊԱՆ	Պանիր	Լիլիպուտաս
LT	Seinų / Lazdijų krašto medus / Miód z Sejneńszczyzny / Łódzieszczyzny	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Սեյնու/Լազդիյու կռաշտո մեդուս/ Միոլզ սեյնենյսչինի/ Լոզձիէշչինի
LT	Stakliškės	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Ստակլիշկես
LU	Beurre rose - Marque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բյոդ դոզ – ՄադքՆասիոնալ դյու Գրան Դյուշե դը Լյուքսոմբուր
LU	Miel - Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միել - Մադք նասիոնալ դյու Գրան-Դյուշե դը Լյուքսոմբուր

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
LU	Salaisons fumées, marque nationale grand-duché de Luxembourg	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալեզոն ֆյումե, մաղք նասիոնալ գրան-դյուշե դը Լյուքսեմբուրդ
LU	Viande de porc, marque nationale grand-duché de Luxembourg	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վիյանդ դե պոդ, մաղք նասիոնալ գրան-դյուշե դը Լյուքսեմբուրդ
NL	Boeren-Leidse met sleutels	ՊՕՏ	Պանիր	Բուրեն-Լայդսե մեթ սլյոթելս
NL	Brabantse Wal asperges	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բռաբանսուե Վալ ասպեռժես
NL	De Meerlander	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Դե Մեերլանդեր
NL	Edam Holland	ՊԱՆ	Պանիր	Էդամ Հոլանդ
NL	Gouda Holland	ՊԱՆ	Պանիր	Խաուդա Հոլանդ
NL	Hollandse geitenkaas	ՊԱՆ	Պանիր	Հոլանդսը խայտենկաս
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnekaas	ՊՕՏ	Պանիր	Կանտերկաս, Կանտերնախելկաս, Կանտերկոմայնրկաս
NL	Noord-Hollandse Edammer	ՊՕՏ	Պանիր	Նորդ-Հոլանդսե Էդամեր
NL	Noord-Hollandse Gouda	ՊՕՏ	Պանիր	Նորդ-Հոլանդսե Խաուդա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
NL	Opperdoezer Ronde	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Օպերդուզեր Ռոնդե
NL	Westlandse druif	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վեստլանդսե դրոյֆ
PL	Andruty kaliskie	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Անդրուտի կալիսկիե
PL	Bryndza Podhalańska	ՊՕՏ	Պանիր	Բրինձա Պոդհալայնյսկա
PL	Cebularz lubelski	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Սեբուլաշ լուբելսկի
PL	Chleb prądnicki	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Խլեբ պռոդնիցկի
PL	Fasola korczyńska	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆասուլա կորչինյսկա
PL	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca / Fasola z Doliny Dunajca	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆասուլա Փյենկնի Յաշ գ Դոլինի Դունայցա/ Ֆասուլա գ Դոլինի Դունայցա
PL	Fasola Wrzawska	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆասուլա Վժավսկա
PL	Jabłka grójeckie	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Յաբուկա գրոյեցկյե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PL	Jabłka łuckie	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Յաբուկա ուոնցկյե
PL	Jagnięcina podhalańska	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Յագնյենչինա պոդխալանյսկա
PL	Karp zatorski	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Կառպ զատորսկի
PL	Kiełbasa lisiecka	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կիեուբասա լիշյեցկա
PL	Kołocz śląski/kołacz śląski	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Կոուոչլոնսկի/կոուաչլոնսկի
PL	Miód drahimski	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյուդ դրահիմսկի
PL	Miód kurpiowski	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյուդ կուոպիովսկի
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյուդ վժոսովի զ Բոուով Դոլնոշլոնսկիիս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PL	Obwarzanek krakowski	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Օբվաժանեկ կռակովսկի
PL	Oscypek	ՊՕՏ	Պանիր	Օսցիպեկ
PL	Podkarpacki miód spadziowy	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Պոդկարպասկի մյուդ սպաջովի
PL	Redykołka	ՊՕՏ	Պանիր	Ռեդիկոլկա
PL	Rogal świętomarciński	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ռոգալ շվյեննտոմարչինյսկի
PL	Ser koryciński swojski	ՊԱՆ	Պանիր	Սեռ կորչինյսկի սվոյսկի
PL	Śliwka szydlowska	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Շլիվկա շիդլովսկա
PL	Suska sechlońska	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սուսկա սեխլոնյսկա
PL	Truskawka kaszubska lub Kaszëbskô malëna	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տրուսկավկա կաշուբսկա լուբ Կաշեբսկո մալենա
PL	Wielkopolski ser smażony	ՊԱՆ	Պանիր	Վյելկոպոլսկի սեռ սմաժոնի
PL	Wiśnia nadwiślanka	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Վիշնյա նադվիշլանկա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ալեյրա ըԲառոզոՄոնտալեգրե
PT	Alheira de Mirandela	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ալեյրա դե Միրանդելա
PT	Alheira de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ալեյրա դե Վինյաիս
PT	Ameixa d'Elvas	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ամեյշա դ'Էլվաս
PT	Amêndoa Douro	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ամենդոա Դուրո
PT	Ananás dos Açores/São Miguel	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Անանաս դոս Ասորեա/Սաո միգել
PT	Anona da Madeira	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Անոնա դա Մադեյրա
PT	Arroz Carolino das Lezírias Ribatejanas	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Առոզ Կարոլինո դազԼեզիրիասՌիբատեժանաս
PT	Arroz Carolino do Baixo Mondego	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Առոզ Կարոլինո դո Բայշո Մոնդեգո
PT	Azeite de Moura	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ազեյտեղե Մուրա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Azeite de Trás-os-Montes	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	ԱզեյտեդեՏռագ-ուս-Մոնտես
PT	Azeite do Alentejo Interior	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ազեյտե դո Ալենտեժո Ինտերիոր
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ազեյտե դա Բեյրա Ինտերիոր (Ազեյտե դա Բեյրա Ալտա, Ազեյտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Azeites do Norte Alentejano	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ազեյտես դո ՆորտեԱլենտեժանո
PT	Azeites do Ribatejo	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ազեյտես դոՌիբատեժո
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ազեյտոնա դե կոնսերվա Նեգրինյա դեՖոեյշո
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ազեյտոնաս դե կոնսերվա դեԷլվասիԿամպո Մայոր
PT	Batata de Trás-os-Montes	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բատատա դեՏռագ-ոզ-Մոնտես
PT	Batata doce de Aljezur	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բատատա դոսի դե Ալժեզու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Borrego da Beira	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո դա Բեյրա
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո դեՄոնտեմոր-օ-Նովո
PT	Borrego do Baixo Alentejo	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո դո ՆորդեստեԱլենտեժանո
PT	Borrego Serra da Estrela	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո Սերա դա Էստրելա
PT	Borrego Terrincho	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Բոռեգո Տերինչո
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բուտելո դեՎինյայս, Բուշո դեՎինյայս, Շուրիսո դեՕսոս դեՎինյայս
PT	Cabrito da Beira	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո դա Բեյրա
PT	Cabrito da Gralheira	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո դա Գրալյեյրա
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո դաս Տերաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Cabrito de Barroso	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո դեԲարոզո
PT	Cabrito do Alentejo	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո դո Ալենտեժո
PT	Cabrito Transmontano	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կաբրիտո Տրասմոնտանո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կաշովեյրա Բրանկա դե Պորտալեգրե
PT	Capão de Freamunde	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կապաո դեՖրեամունդե
PT	Carnalentejana	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնալենտեժենա
PT	Carne Arouquesa	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Առուկեզա
PT	Carne Barrosã	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	ԿարնիԲառոզա
PT	Carne Cachena da Peneda	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Կաշենա դա Պենեդա
PT	Carne da Charneca	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե դա Շառնեկա
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե դեԲիզարո Տրանսմոնտանո, Կարնե դե Պոռկո Տրանսմոնտանո
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե ջԲովինո Կրուզադո դոս Լամեյոս դո Բառոզո
PT	Carne de Bravo do Ribatejo	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե դեԲրավո դո Բիբատեժո
PT	Carne de Porco Alentejano	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե դեՊոռկո Ալենտեժանո
PT	Carne dos Açores	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե դոզԱսորես
PT	Carne Marinhova	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Մարինյոա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Carne Maronesa	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Մառոնեզա
PT	Carne Mertolenga	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Մեռտոլենզա
PT	Carne Mirandesa	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կարնե Միրանդեզա
PT	Castanha da Padrela	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստենյա դա Պադրելա
PT	Castanha da Terra Fria	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստենյա դա Տեռա Ֆրիա
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստենյա դոս Սոուտոս դա Լապա
PT	Castanha Marvão-Portalegre	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստենյո Մարվաո-Պորտալեգրե
PT	Cereja da Cova da Beira	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սերեժա դա Կովա դա Բեյրա
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սերեժա դե Սոն Ջուլիաո-Պորտալեգրե
PT	Chouriça de Carne de Barroso-Montalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուրիսա դե Կարնի դե Բարոզո-Մունտալեգրի
PT	Chouriça de Carne de Melgaço	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Մելգասո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսա դեԿարնիջե Վինյայս, Լինգուիսը դյոՎինյայս
PT	Chouriça de sangue de Melgaço	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսա ջե սենգեջե Մելգասո
PT	Chouriça Doce de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսա Դոսե դե Վինյայս
PT	Chouriço Azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսո Ազեդո դե Վինյայս, Ազեդո դե Վինյայս, Շուորիսո ջե Պաս ջե Վինյայս
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսա դեԱբաբորադեԲարոզու-Մունտալեգրի
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսոդե կարնե ջե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Chouriço de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսո դեՊորտալեգրե
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շուորիսո գոռոս ջեԷստրեմոզ Է Բորբա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շոուրիսո մոուրո դեՊորտալեգրե
PT	Citrinos do Algarve	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սիտրինոս դո Ալգարվե
PT	Cordeiro Mirandês / Canhono Mirandês	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդեյրո Միրանդես/ Կանյոնո Միրանդես
PT	Cordeiro Bragançano	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդեյրո Բրագանսանո
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդեյրո դեԲառոզո, Անյո դեԲառոզո, Կորդեյրո դե լեյտե դեԲառոզո
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ֆարինեյրա դեԷստրեմոզ է Բորբա
PT	Farinheira de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ֆարինեյրա դեՊորտալեգրե
PT	Linguiça de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լինգուիսա դեՊորտալեգրե
PT	Linguíça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լինգուիսա դո Բայշո Ալենտեժո, Շոուրիսո դե կարնե դո Բայշո Ալենտեժո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Lombo Branco de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լոմբո Բրենկո դեՊորտալեգրե
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լոմբո Էնգիտադո դեՊորտալեգրե
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա Բռավո դեԷսմոլֆե
PT	Maçã da Beira Alta	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա դե Բեյրա Ալտա
PT	Maçã da Cova da Beira	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա դա Կովա դե Բեյրա
PT	Maçã de Alcobaça	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա դեԱլկոբասա
PT	Maçã de Portalegre	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա դեՊորտալեգրե
PT	Maçã Riscadinha de Palmela	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մասա Ռիսկադինյա դեՊալմելա
PT	Maracujá dos Açores/S. Miguel	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մառակուժա դոգԱսորիս/Ս. Միգել

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Mel da Serra da Lousã	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դաՍեռա դա Լուզա
PT	Mel da Serra de Monchique	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դաՏեռադեՄոնչիկե
PT	Mel da Terra Quente	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դա ՏեռաԿենտե
PT	Mel das Terras Altas do Minho	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Mel de Barroso	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դե Բարոզո
PT	Mel do Alentejo	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դո Ալենտեժո
PT	Mel do Parque de Montezinho	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դոՊարկե դեՄոնտեզինյո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դո ՌիբադեժուՆորչե (Մերա դ'Ադեր, Աբուֆեյրա դեԿաստելո դեԲոդե, Բայրո, Աուտո Նաբաո)
PT	Mel dos Açores	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մել դուզԱսորես
PT	Meloa de Santa Maria — Açores	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելոա դե Սանտա Մարիա – Ասորես
PT	Morcela de Assar de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մորսելա դեԱսարդեՊորտալեգրե
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մորսելա դեԿոսեր դեՊորտալեգրե
PT	Morcela de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մորսելա դեԷստոեմոզ է Բորբա
PT	Ovos Moles de Aveiro	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Օվոս Մոլես դեԱվեյրո
PT	Paia de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պայա դեԷստոեմոզ է Բորբա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պայա դեԼոմբո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պայա դե Տոուսինո դեԷստրեմոզ Է Բորբա
PT	Painho de Portalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պաինո դեՊորտալեգրե
PT	Paio de Beja	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պայո դեԲեժա
PT	Pastel de Chaves	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պաստել դեՇավես
PT	Pastel deTentúgal	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պաստել դեՏենտուգալ
PT	Pêra Rocha do Oeste	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեռա Ռաշա դո Օեստե
PT	Pêssego da Cova da Beira	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեսեգո դա Կովա դա Բեյրա
PT	Presunto de Barrancos	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դեԲարանկոս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Presunto de Barroso	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դե Բարոզո
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դե Կամպ Մայոր Իելվաս, Պալետա դե Կամպո Մայոր Իելվաս
PT	Presunto de Melgaço	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դե Մելգասո
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դե Սանտանա դա Սերա, Պալետա դե Սանտանա դա Սերա,
PT	Presunto de Vinhais / Presunto Bísaro de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դե Վինյայս/ Պռեզունտո Բիզարո դե Վինյայս
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պռեզունտո դո Ալենտեժո, Պալետա դո Ալենտեժո
PT	Queijo de Azeitão	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո դե Ազեյտաու
PT	Queijo de Cabra Transmontano/Queijo de Cabra Transmontano Velho	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո/ Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո Վելյու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Queijo de Évora	ՊՕՏ	Պանիր	ԿեյժոդեԷվորա
PT	Queijo de Nisa	ՊՕՏ	Պանիր	ԿեյժոդեՆիզա
PT	Queijo do Pico	ՊՕՏ	Պանիր	ԿեյժոդոՊիկո
PT	Queijo mestiço de Tolosa	ՊԱՆ	Պանիր	Կեյժո Մեստիսո դեՏոլոզա
PT	Queijo Rabaçal	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո Ռաբասալ
PT	Queijo S. Jorge	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո Ս. Ճորժե
PT	Queijo Serpa	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո Սերպա
PT	Queijo Serra da Estrela	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո Սեռա դաԷստրելա
PT	Queijo Terrincho	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժո Տերինչո
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	ՊՕՏ	Պանիր	Կեյժոս դա Բեյրա Բայշա (ԿեյժոդեԿաստելուԲրանկո, ԿեյժոԱմարելուդաԲեյրաԲայշա, ԿեյժոՊիկանտեդաԲեյրաԲայշա)
PT	Requeijão da Beira Baixa	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Ռեկեյժաո դա Բեյրա Բայշա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PT	Requeijão Serra da Estrela	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	ՌեկեյժաոՍերա դա Էստրելա
PT	Sal de Tavira / Flor de Sal de Tavira	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սալ դեՏավիրա/ Ֆլոր դե Սալ դե Տավիրա
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	ՍալպիքաոդեԲարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Salpicão de Melgaço	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	ՍալպիքաոդեՄելգասո
PT	Salpicão de Vinhais	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալպիքաո դե Վինյայս
PT	Sanguieira de Barroso-Montalegre	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սանգեյրա դեԲարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Travia da Beira Baixa	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Տրավիա դա Բեյրա Բայշա
PT	Vitela de Lafões	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Վիտելա դե Լաֆոնես
RO	Magiun de prune Topoloveni	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մաջուն դե պրունե Տոպոլովենի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
RO	Salam de Sibiu	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մալամ դե Սիբիու
RO	Telemea de Ibănești	ՊՕՏ	Պանիր	Տելեմեա դե Իբանեշտի
SK	Klenovecký syrec	ՊԱՆ	Պանիր	Կլենովեցկի Սիռեց
SK	Oravský korbáčik	ՊԱՆ	Պանիր	Օռավսկի կոռբաչիկ
SK	Paprika Žitava/Žitavská paprika	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պապրիկա Ժիտավա/ Ժիտավսկա պապրիկա
SK	Skalický trdelník	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Սկալիցկի տոդելնիկ
SK	Slovenská bryndza	ՊԱՆ	Պանիր	Սլովենսկա բրինձա
SK	Slovenská parenica	ՊԱՆ	Պանիր	Սլովենսկա պառենիցա
SK	Slovenský oštiepok	ՊԱՆ	Պանիր	Սլովենսկի օշտիպոկ
SK	Tekovský salámový syr	ՊԱՆ	Պանիր	Տյեկովսկի սալամովի սիր
SK	Zázrivské vojky	ՊԱՆ	Պանիր	Զազրիվսկե վոյկի
SK	Zázrivský korbáčik	ՊԱՆ	Պանիր	Զազրիվսկի կոռբաչիկ
SI	Bovški sir	ՊՕՏ	Պանիր	Բովշկի սիր
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էկստրա դեվիշկո օլջնո օլյե սլոյե սլովենսկե իստոե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
SI	Kočevski gozdni med	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Կոչեվսկի գոգոնի մեղ
SI	Kranjska klobasa	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կրանյսկա կլոբասա
SI	Kraška panceta	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կրաշկա պանցետա
SI	Kraški med	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Կրաշկի մեղ
SI	Kraški pršut	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կրաշկի պրշուտ
SI	Kraški zašink	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Կրաշկի զաշինկ
SI	Mohant	ՊՕՏ	Պանիր	Մոխանտ
SI	Nanoški sir	ՊՕՏ	Պանիր	Նանոշկի սիր
SI	Piranska sol	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պիրանսկա սոլ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
SI	Prekmurska Šunka	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոեկմուռսկա Շունկա
SI	Prleška tünka	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Պոլեշկա տյունկա
SI	Ptujski lük	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պտույսկի լյուկ
SI	Šebreljski želodec	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Շեբրելյսկի ժելոդեց
SI	Slovenski med	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Սլովենսկի մեդ
SI	Štajersko prekmursko bučno olje	ՊԱՆ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Շտայեռսկո պոեկմուռսկո բուչնո օլյե
SI	Tolminc	ՊՕՏ	Պանիր	Տոլմինց
SI	Zgornjesavinjski želodec	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Զգոռնյեսավինյսկի ժելոդեց
ES	Aceite Campo de Calatrava	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե Կամպո դե Կալատրավա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Aceite Campo de Montiel	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե Կամպո դե Մոնտիել
ES	Aceite de La Alcarria	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե լա Ալկարիա
ES	Aceite de la Comunitat Valenciana	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե լա կոմունիտատ Վալենսիանա
ES	Aceite de la Rioja	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե լա Ռիոխա
ES	Aceite de Lucena	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե Լուսենա
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquín; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե Մայորկա, Ասեյտե Մայորկին, Օլի դե Մայորկա, Օլի մայորկին
ES	Aceite de Navarra	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե Նավառա
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե Տեռա Ալտա, Օլի դե Տեռա Ալտա
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դե Բայջ Էբրե-Մոնսուիա, Օլի դել Բայջ Էբրե-Մոնսուիա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Aceite del Bajo Aragón	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե դել Բախո Արագոն
ES	Aceite Monterrubio	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե Մոնտերուբիո
ES	Aceite Sierra del Moncayo	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Ասեյտե Սիերա դել Մոնկայո
ES	Aceituna Aloreña de Málaga	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասեյտունա Ալորենյա դե Մալագա
ES	Aceituna de Mallorca / Aceituna Mallorquina / Oliva de Mallorca / Oliva Mallorquina	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ասեյտունա դե Մայորկա/ Ասեյտունա Մայորկինա/ Օլիվա դե Մայորկա/ Օլիվա Մայորկինա
ES	Afuega'l Pitu	ՊՕՏ	Պանիր	Աֆուեդա՝ լ Պիտու
ES	Ajo Morado de Las Pedroñeras	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ախո Մորադո դե լաս Պեդրոնյերաս
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալկաչոֆա դե Բենիկարոլո, Կարչոֆա դե Բենիկարոլո
ES	Alcachofa de Tudela	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալկաչոֆա դե Տուդելա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Alfajor de Medina Sidonia	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ալֆախոռ դե Մեդինա Սիդոնիա
ES	Almendra de Mallorca / Almendra Mallorquina / Ametlla de Mallorca / Ametlla Mallorquina	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալմենդրա դե Մայորկա/ Ալմենդրա Մայորկինա/ Ամետյա դե Մայորկա/ Ամետյա Մայորկինա
ES	Alubia de La Bãneza-León	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ալուբիա դե Լա Բանյեսա-Լեոն
ES	Antequera	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Անտեկերա
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Առոզ դե Վալենսիա, Առոս դե Վալենսիա
ES	Arroz del Delta del Ebro / Arròs del Delta de l'Ebre	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Առոզ դել Դելտա դել Էբրո/ Առոս դել Դելտա դել Էբրե
ES	Arzúa-Ulloa	ՊՕՏ	Պանիր	Արսուա-Ուլյոա
ES	Avellana de Reus	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ավելյանա դե Ռեուս
ES	Azafrán de la Mancha	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Ասաֆրսան դե լա Մանչա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Baena	ՊԾՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Բաենա
ES	Berenjena de Almagro	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բերենխենա դե Ալմագրո
ES	Botillo del Bierzo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Բոտիյո դել Բյերսո
ES	Caballa de Andalucia	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Կաբայա դե Անդալուսիա
ES	Cabrales	ՊԾՏ	Պանիր	Կաբրալես
ES	Calasparra	ՊԾՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կալասպարա
ES	Calçot de Valls	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կալսոտ դե Վալս
ES	Carne de Ávila	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնե դե Ավիլա
ES	Carne de Cantabria	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնե դե Կանտաբրիա
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնե դե լա Սիեռա դե Գուադառամա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Carne de Morucha de Salamanca	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնե դե Մորուչա դե Սալամանկա
ES	Carne de Vacuno del País Vasco/Euskal Okela	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կառնե դե Վակունո դել Պաիս Վասկո/Էուսկալ Օկելա
ES	Castaña de Galicia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կաստանյա դե Գալիսիա
ES	Cebolla Fuentes de Ebro	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սերոյա Ֆուենտես դե Էբրո
ES	Cebreiro	ՊՕՏ	Պանիր	Սեբրեյրո
ES	Cecina de León	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սեսինա դե Լեոն
ES	Cereza del Jerte	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սերեսա դել Խեռոտե
ES	Cerezas de la Montaña de Alicante	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սերեսաս դե լա Մոնտանյա դե Ալիկանտե
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Malaga	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Չիրիմոյա դե լա Կոստա տրոպիկալ դե Գրանադա-Մալագա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Chorizo de Cantimpalos	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չորիսո դե Կանտիմպալոս
ES	Chorizo Riojano	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չորիսո Ռիոխանո
ES	Chosco de Tineo	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Չոսկո դե Տինեո
ES	Chufa de Valencia	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Չուֆա դե Վալենսիա
ES	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Սիտրիկոս Վալենսիանոս/ Սիտրիկս Վալենսիանոս
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կլեմենտինասս դե լաս Տյեռաս դել Էբրո, Կլեմենտինեսս դե լես Տերես դե Լ'Էբրե
ES	Cochinilla de Canarias	ՊՕՏ	Կոշենիլ (կենդանական ծագման հումք)	Կոչինիլյա դե Կանարիաս
ES	Coliflor de Calahorra	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կոլիֆլորո դե Կալաորա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Cordero de Extremadura	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդերո դե Էքստրեմադուրա
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդերո դե Նավառա, Նաֆառոակո Առկումեա
ES	Cordero Manchego	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդերո Մանչեգո
ES	Cordero Segureño	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Կորդերո Սեղուրենյո
ES	Dehesa de Extremadura	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Դեհեսա դե Էքստրեմադուրա
ES	Ensaimada de Mallorca; Ensaimada mallorquina	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Էնսաիմադա դե Մայորկա, Էնսաիմադա Մայորկինա
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Էսպառագո դե Ուետոռ-Տախարո
ES	Espárrago de Navarra	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Էսպառագո դե Նավառա
ES	Estepa	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Էստեպա
ES	Faba Asturiana	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաբա Աստուրիանա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Faba de Lourenzá	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆաբա դե Լոուրենսա
ES	Fesols de Santa Pau	ՊԾՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆեսոս դե Սանտա Պաու
ES	Gamoneu; Gamonedo	ՊԾՏ	Պանիր	Գամոնու, Գամոնեդո
ES	Garbanzo de Escacena	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գարբանսո դե Էսկասենա
ES	Garbanzo de Fuentesauco	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գարբանսո դե Ֆուենտեսաուկո
ES	Gata-Hurdes	ՊԾՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Գատա-Ուրդես
ES	Gofio Canario	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գոֆիո Կանարիո
ES	Granada Mollar de Elche/Granada de Elche	ՊԾՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գրանադա Մոյաո դե Էլչե/ Գրանադա դե Էլչե
ES	Grelos de Galicia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Գրելոս դե Գալիսիա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Guijuelo	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Գիխուելո
ES	Idiazábal	ՊՕՏ	Պանիր	Իդիասաբալ
ES	Jamón de Huelva	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Խամոն դե Ուելվա
ES	Jamón de Serón	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Խամոն դե Սերոն
ES	Jamón de Teruel/Paleta de Teruel	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Խամոն դե Տերուել/ Պալետա դե Տերուել
ES	Jamón de Trevélez	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Խամոն դե Տրեվելես
ES	Jijona	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Խիխոնա
ES	Judías de El Barco de Ávila	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Խուդիաս դ Էլ Բարկո դե Ավիլա
ES	Kaki Ribera del Xúquer	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Կակի Ռիբերոս դել Շուկեր
ES	Lacón Gallego	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լակոն Գալեգո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Lechazo de Castilla y León	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Լեչասո դե Կաստիլյա ի Լեոն
ES	Lenteja de La Armuña	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լենտեխա դե լա Աոմունյա
ES	Lenteja de Tierra de Campos	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Լենտեխա դե Տիեռա դե Կամպոս
ES	Les Garrigues	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Լես Գարիգես
ES	Los Pedroches	ՊՕՏ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Լոս Պեդրոչես
ES	Mahón-Menorca	ՊՕՏ	Պանիր	Մաոն-Մենորկա
ES	Mantecadas de Astorga	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Մանտեկադաս դե Աստորգա
ES	Mantecados de Estepa	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Մանտեկադոս դե Էստեպա
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մանտեկիյա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա, Մանտեգա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Mantequilla de Soria	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մանտեկիյա դե Սորիա
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մանցանա դե Խիրոնա, Պոմա դե Խիրոնա
ES	Manzana Reineta del Bierzo	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մանսանա Ռեյնետա դել Բյեռոս
ES	Mazapán de Toledo	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքարվիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Մասապան դե Տոլեդո
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Մեխիյոն դե Գալիսիա, Մեխիյոն դե Գալիսիա
ES	Melocotón de Calanda	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելոկոտոն դե Կալանդա
ES	Melón de la Mancha	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելոն դե լա Մանչա
ES	Melón de Torre Pacheco-Murcia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մելոն դե Տորե Պաչեկո-Մուրսիա
ES	Melva de Andalucía	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Մելվա դե Անդալուսիա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	ՊԱՆ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Միել դե Գալիսիա, Մել դե Գալիսիա
ES	Miel de Granada	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյել դե Գրանադա
ES	Miel de La Alcarria	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյել դե լա Ալկարիա
ES	Miel de Tenerife	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Մյել դե Տեներիֆե
ES	Mojama de Barbate	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Մոխամա դե Բարբատե
ES	Mojama de Isla Cristina	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Մոխամա դե Իսլա Կրիստինա
ES	Mongeta del Ganxet	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Մոնժետա դե Գանջետ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Montes de Granada	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոնտես դե Գրանադա
ES	Montes de Toledo	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոնտես դե Տոլեդո
ES	Montoro-Adamuz	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Մոնտորո-Ադամուս
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նիսպերոս կայյոսա դ'էն Սարիա
ES	Oli de l'Empordà/Aceite de L'Empordà	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Օլի դե լ'էմպորդա/ Ասեյտե դե լ'էմպորդա
ES	Pa de Pagès Català	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պա դե Պաժես Կատալա
ES	Pan de Alfacar	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պան դե Ալֆակար
ES	Pan de Cea	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պան դե Սեա
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխքվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պան դե Կրուս դե Սիդադ Ռեալ
ES	Papas Antiguas de Canarias	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պապաս Անտիգուաս դե Կանարիաս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Pasas de Málaga	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պասաս դե Մալագա
ES	Pataca de Galicia / Patata de Galicia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատակա դե Գալիսիա/ Պատատա դե Գալիսիա
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պատատաս դե Պռադես, Պատատես դե Պռադես
ES	Pemento da Arnoia	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեմենտո դա Առնոյա
ES	Pemento de Herbón	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեմենտո դե Էրբոն
ES	Pemento de Mougán	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեմենտո դե Մուգան
ES	Pemento de Oímbra	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեմենտո դե Օիմբրա
ES	Pemento do Couto	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեմենտո դո Կոուտո
ES	Pera de Jumilla	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պերա դե Խումիլյա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Pera de Lleida	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեռա դե Լեիդա
ES	Peras de Rincón de Soto	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պեռաս դե Ռինկոն դե Սոտո
ES	Picón Bejes-Tresviso	ՊՕՏ	Պանիր	Պիկոն Բեխես-Տրեսվիսո
ES	Pimentón de la Vera	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պիմենտոն դե լա Վերա
ES	Pimentón de Murcia	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Պիմենտոն դե Մուրսիա
ES	Pimiento Asado del Bierzo	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիմիենտո Ասադո դել Բյերսո
ES	Pimiento de Fresno-Benavente	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիմիենտո դե Ֆրեսնո-Բենավենտե
ES	Pimiento de Gernika or Gernikako Piperra	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիմիենտո դե Գեռնիկա օր Գեռնիկակո Պիպերա
ES	Pimiento Riojano	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիմիենտո Ռիոխանո
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պիմիենտոս դել Պիկիլյո դե Լոդոսա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Plátano de Canarias	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Պլատանո դե Կանարիաս
ES	Pollo y Capón del Prat	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Պոյո ի Կապոն դել Պրատ
ES	Polvorones de Estepa	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Պոլվորոնես դե Էստեպա
ES	Poniente de Granada	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պոնիենտե դե Գրանադա
ES	Priego de Córdoba	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Պրիեգո դե Կորդոբա
ES	Queso Camerano	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Կամերանո
ES	Queso Casín	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Կասին
ES	Queso de Flor de Guía / Queso de Media Flor de Guía / Queso de Guía	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո դե Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Մեդիա Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Գիա
ES	Queso de La Serena	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո դե լա Սերենա
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա
ES	Queso de Murcia	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո դե Մուրսիա
ES	Queso de Murcia al vino	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո դե Մուրսիա ալ Վինո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Queso de Valdeón	ՊԱՆ	Պանիր	Կեսո դե Վալդեոն
ES	Queso Ibores	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Իբորես
ES	Queso Los Beyos	ՊԱՆ	Պանիր	Կեսո Լոս Բեյոս
ES	Queso Majorero	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Մախորերո
ES	Queso Manchego	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Մանչեգո
ES	Queso Nata de Cantabria	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո նատա դե Կանտաբրիա
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Պալմերո, Կեսո դե լա Պալմա
ES	Queso Tetilla	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Տետիլյա
ES	Queso Zamorano	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսո Սամորանո
ES	Quesucos de Liébana	ՊՕՏ	Պանիր	Կեսուկոս դե Լիեբանա
ES	Roncal	ՊՕՏ	Պանիր	Ռոնկալ
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սալթիթոն դե Վիկ, Լյոնգանիսա դե Վիկ
ES	San Simón da Costa	ՊՕՏ	Պանիր	Սան սիմոն դա Կոստա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Sidra de Asturias; Sidra d' Asturias	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Սիդրա դե Աստուրիաս, Սիդրա դ' Աստուրիես
ES	Sierra de Cádiz	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սիեռա դե Կադիս
ES	Sierra de Cazorla	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սիեռա դե Կասոռլա
ES	Sierra de Segura	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սիեռա դե Սեգուրա
ES	Sierra Mágina	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սիեռա Մախինա
ES	Siurana	ՊՕՏ	Յուղեր եւ ճարպեր (կարագ, մարգարին, յուղ եւ այլն)	Սիուրանա
ES	Sobao Pasiego	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Սովաո Պասյեգո
ES	Sobrasada de Mallorca	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Սոբրասադա դե Մայորկա
ES	Tarta de Santiago	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Տառտա դե Սանտիագո
ES	Ternasco de Aragón	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռնասկո դե Արագոն
ES	Tenera Asturiana	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռներա Աստուրիանա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Tenera de Aliste	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռներա դե Ալիստե
ES	Tenera de Extremadura	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռներա դե Էքստրեմադուրա
ES	Tenera de Navarra; Nafarroako Aratztea	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռներա դե Նավարա, Նաֆարոակո Առաթեա
ES	Tenera Gallega	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Տեռներա Գալյեգա
ES	Tomate La Cañada	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Տոմատե դե Կանյադա
ES	Torta del Casar	ՊՕՏ	Պանիր	Տոռտա դել Կասար
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Տուրոն դե Ագրամունտ, Տորոն դ'Ագրամունտ
ES	Turrón de Alicante	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Տուրոն դիԱլիկանտե
ES	Uva de mesa embolsada "Vinalopó"	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ուվա դե մեսա էմբոլսադա «Վինալոպո»
ES	Vinagre de Jerez	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Վինագրե դե Խերես
ES	Vinagre de Montilla- Moriles	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Վինագրե դե Մոնտիլյա- Մորիլես

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Vinagre del Condado de Huelva	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Վինագրե դել Կոնդադո դե Ուելվա
SE	Bruna bönor från Öland	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Բրունա բոնոր ֆրոն Էլանդ
SE	Kalix Löjrom	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Քոլիքս Լյոյրոմ
SE	Skånsk spettekaka	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Սկոնսկ սպետոքաքա
SE	Svecia	ՊԱՆ	Պանիր	Սվեցիա
SE	Upplandskubb	ՊՕՏ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Ուփվլանդսքուբ
GB	Anglesey Sea Salt / Halen Môn	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Էնգրլսի Սի Սոլթ/Հեյլըն Մոն
GB	Arbroath Smokies	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Արբրոուֆ Սմոկիզ
GB	Armagh Bramley Apples	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Արմա Բրեմլի Էփլզ
GB	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Բիքըն Ֆել թրադիշընըլ Լենքըշը չիզ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GB	Bonchester cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Բոնչեստը չիզ
GB	Buxton blue	ՊՕՏ	Պանիր	Բաքսթըն բլու
GB	Cornish Clotted Cream	ՊՕՏ	Կենդանական ծագման այլ մթերք (ձու, մեղր, կաթնամթերքի տարբեր տեսակներ՝ բացի կարագից, եւ այլն)	Քորնիշ Քլոթիդ Քրիմ
GB	Cornish Pasty	ՊԱՆ	Հաց, այլուրով պատրաստված հրուշակեղեն, թխվածքներ, հրուշակեղեն, թխվածքաբլիթներ եւ հացաբուլկեղենային ու այլուրից պատրաստված հրուշակեղեն	Քորնիշ Փասթի
GB	Cornish Sardines	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Քորնիշ Սարդինս
GB	Dorset Blue Cheese	ՊԱՆ	Պանիր	Դորսիթ Բլու Չիզ
GB	Dovedale cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Դովդեյլ չիզ
GB	East Kent Goldings	ՊՕՏ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Իսթ Բենթ Գոլդինգզ
GB	Exmoor Blue Cheese	ՊԱՆ	Պանիր	Էքսմուր Բլու Չիզ
GB	Fal Oyster	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Ֆալ Օյսթեր
GB	Fenland Celery	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ֆենլենդ Սելըրի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GB	Gloucestershire cider/perry	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Գլոստըշիր սայդը/փերի
GB	Herefordshire cider/perry	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Հերֆորդշիր սայդեր/փերի
GB	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Այլ օֆ Մեն Մենքս Լոաթըն Լեմ
GB	Isle of Man Queenies	ՊՕՏ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Այլ օֆ Մեն Քուինիզ
GB	Jersey Royal potatoes	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Ջըրզի Բոյըլ փըթեյթոզ
GB	Kentish ale and Kentish strong ale	ՊԱՆ	Գարեջուր	Քենթիշ էյլ ընդ Քենթիշ սթրոնգ էյլ
GB	Lakeland Herdwick	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Լեյքլենդ Հըրդիք
GB	Lough Neagh Eel	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Լոֆ Նեյ Իլ
GB	Melton Mowbray Pork Pie	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Մելթոն Մոուբրի Փորք Փայ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GB	Native Shetland Wool	ՊՕՏ	Բուրդ	Նեյթիվ Շեթլենդ Վուլ
GB	New Season Comber Potatoes / Comber Earlies	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Նյու Սիզն Բոմբր Փթեյթոգ/ Բոմեր Ըրլիգ
GB	Newmarket Sausage	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Նյումարքիթ Սոուսիջ
GB	Orkney beef	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Օրքնի Բիֆ
GB	Orkney lamb	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Օրքնի Լեմ
GB	Orkney Scottish Island Cheddar	ՊԱՆ	Պանիր	Օրքնի Սքոթիշ Այլենդ Չեդդար
GB	Pembrokeshire Earlies / Pembrokeshire Early Potatoes	ՊԱՆ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Փեմբրոքշիր Ըրլիգ/ Փեմբրոքշիր Ըրլի Փթեյթոգ
GB	Rutland Bitter	ՊԱՆ	Գարեջուր	Բաթլենդ Բիթեր
GB	Scotch Beef	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Սքոթշ Բիֆ
GB	Scotch Lamb	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Սքոթշ Լեմ
GB	Scottish Farmed Salmon	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Սքոթիշ Ֆարմդ Սամրն
GB	Scottish Wild Salmon	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Սքոթիշ Ուայլդ Սամրն

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GB	Shetland Lamb	ՊՕՏ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Շեթլընդ Լեմ
GB	Single Gloucester	ՊՕՏ	Պանիր	Սինգլ Գլուսթեր
GB	Staffordshire Cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Ստեֆլորդշիր Չիզ
GB	Stornoway Black Pudding	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Ստորնուեյ Բլեք Փուդինգ
GB	Swaledale cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Սուեյլդեյլ չիզ
GB	Swaledale ewes՝ cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Սուեյլդեյլ յուս չիզ
GB	Teviotdale Cheese	ՊԱՆ	Պանիր	Թեվիոթդեյլ Չիզ
GB	Traditional Ayrshire Dunlop	ՊԱՆ	Պանիր	Թրըդիշընըլ Էյրշայր Դանլոփ
GB	Traditional Cumberland Sausage	ՊԱՆ	Մսամթերք (ջերմամշակման ենթարկված, աղ դրված, ապխտած եւ այլն)	Թրըդիշընըլ Քամբրլենդ Սոսիջ
GB	Traditional Grimsby Smoked Fish	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Թրըդիշընըլ Գրիմսբի Սմոուքդ Ֆիշ
GB	Welsh Beef	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ուելշ Բիֆ
GB	Welsh lamb	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ուելշ Լեմ
GB	West Country Beef	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ուեսթ Քանթրի Բիֆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)	Արտադրանքի տեսակ	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GB	West Country farmhouse Cheddar cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Ուեսթ Քանթրի ֆարմհաուզ չեդդեր չիզ
GB	West Country Lamb	ՊԱՆ	Թարմ միս (եւ ենթամթերք)	Ուեսթ Քանթրի Լեմ
GB	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	ՊՕՏ	Պանիր	Ուայթ Ստիլթոն չիզ, Բլու Ստիլթոն չիզ
GB	Whitstable oysters	ՊԱՆ	Թարմ ձուկ, կակղամորթեր եւ խեցգետնանմաններ ու դրանցից ստացված մթերք	Ուիթսթեբլ օյսթրրս
GB	Worcestershire cider/perry	ՊԱՆ	Պայմանագրի I հավելվածում ընդգրկված այլ մթերք (համեմունքներ եւ այլն)	Ուոսթըշիր սայդր/փերի
GB	Yorkshire Forced Rhubarb	ՊՕՏ	Միրգ, բանջարեղեն եւ հացահատիկներ՝ թարմ կամ մշակված	Յորքշիր Ֆորսդ Բուբարբ
GB	Yorkshire Wensleydale	ՊԱՆ	Պանիր	Յորքշիր Ուենսլիդեյլ

3. Սպիրտային խմիչքների ցանկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
AT	Inländerrum	Ինլենդերում
AT	Jägertee/Jagertee/Jagatee	Յեգերթեե/Յագերթեե/Յագաթեե
AT	Mariazeller Magenlikör	Մարիացելեր Մագենլիկյոր
AT	Steinfelder Magenbitter	Շտայնֆել դեր Մագենբիթեր
AT	Wachauer Marillenbrand	Վախաուեր Մադիլենբրանդ
AT	Wachauer Marillenlikör	Վախաուեր Մադիլենլիկյոր
AT	Wachauer Weinbrand	Վախաուեր Վայնբրանդ
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Բալեգեմսե Յենեվեռ
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever/Hasselt	Հասելտսե Յենեվեռ/Հասելտ
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander-Oost-Vlaamse Graanjenever	Օ՝ դե ֆլանդեռ-Օստ-Վլամսե Գրանյենեվեռ
BE (Région wallonne)	Peket-Pekêt/Pèket-Pèkèt de Wallonie	Պեկետ-Պեկետ/Պեկե-Պեկե դե Վալոնի
BG	Бургаска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Бургас/Bourgaska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Bourgas	Բուրգասկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Բուրգաս
BG	Карловска гроздова ракия / Гроздова Ракия от Карлово / Karlovska grozdova rakya / Grozdova Rakya from Karlovo	Կարովսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա Ռակիյա օտ Կարովո
BG	Ловешка сливова ракия / Сливова ракия от Ловеч / Loveshka slivova rakya / Slivova rakya from Lovech	Լովեշկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Լովեչ
BG	Поморийска гроздова ракия / Гроздова ракия от Поморие / Pomoriyska grozdova rakya / Grozdova rakya from Pomorie	Պոմորիյսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Պոմորիյե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сливен) / Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sliven)	Սլիվենսկա պեռլա (Սլիվենսկա գրոզդովա ռակիյա / Գրոզդովա ռակիք օտ Սլիվեն)
BG	Стралджанска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Стралджа / Straldjanska Muscatova rakya / Muscatova rakya from Straldja	Ստրալջանսկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիք օտ Ստրալջա
BG	Сунгурларска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сунгурларе / Sungurlarska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sungurlare	Սունգուրլասկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սունգուրլառե
BG	Сухиндолска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сухиндол / Suhindolska grozdova rakya / Grozdova rakya from Suhindol	Սուխինդոլսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սուխինդոլ
BG	Троянска сливова ракия / Сливова ракия от Троян / Troyanska slivova rakya/Slivova rakya from Troyan	Տրոյանսկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Տրոյան
HR	Hrvatska loza	Հրվատսկա լոզա
HR	Hrvatska stara šljivovica	Հրվատսկա ստարա շլիվովիցա
HR	Hrvatska travarica	Հրվատսկա տրավարիցա
HR	Hrvatski pelinkovac	Հրվատսկի պելինկովաց
HR	Slavonska šljivovica	Սլավոնսկա շլիվովիցա
HR	Zadarski maraschino	Չադարսկի մարասկինո
CY	Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνια/Zivania	Ջիվանիա / Չիվանիա / Ջիվանա / Ջիվանիա
CZ	Karlovarská Hořká	Կարոլվառոսկա հորժկա
EE	Estonian vodka	Էստոնիան վոդկա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Սուումալայնեն Մարյալիկյորի / Սուումալայնեն Հեդելմալիկյորի / Ֆինսկ Բերլիկյոր / Ֆինսկ Ֆրուկտլիկյոր / Ֆինիշ բերի լիկյոր/ Ֆինիսի ֆրուտ լիկյոր
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka/ Vodka of Finland	Սուումալայնեն Վոդկա / Ֆինսկ Վոդկա / Վոդկա օֆ Ֆինլանդ
FR	Armagnac	Աղմանյակ
FR	Calvados	Կավվադոս
FR	Calvados Domfrontais	Կավվադոս Դոմֆրոնտե
FR	Calvados Pays d'Auge	Կավվադոս Պեյի դ'Օժ
FR	Cassis de Bourgogne	Կասիս դը Բուրգոնյ
FR	Cassis de Dijon	Կասիս դը Դիժոն
FR	Cassis de Saintonge	Կասիս դը Սենտոնժ
FR	Cognac	Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Օ-դը-վի դը սիդդը դը Բրետանյ
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Օ-դը-վի դը սիդդը դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Օ-դը-վի դը սիդդը դյու Մեն
FR	Eau-de-vie de Cognac	Օ-դը-վիդը Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de Faugères/Faugères	Օ-դը-վի դը Ֆոժեղ/Ֆոժեղ
FR	Marc de Bourgogne/Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Մադը դը Բուրգոնյ/ Օ-դը-վի դը մադը դը Բուրգոնյ
FR	Marc de Champagne/Eau-de-vie de marc de Champagne	Մադը դը Շամպայն/ Օ-դը-վի դը մադը դը Շամպայն
FR	Marc des Côtes-du-Rhône/Eau- de-vie de marc des Côtes du Rhône	Մադը դե Կոտ-դյու-Ղոն/ Օ-դը- վի դը մադը դե Կոտ դյու Ղոն
FR	Marc du Bugey/Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Մադը դյու Բյուժեյ/ Օ-դը-վի դը մադը օլիժինեյ դը Բյուժեյ
FR	Marc de Provence/Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Մադը դը Պրովանս/ Օ-դը-վի դը մադը օլիժինեյ դը Պրովանս

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Marc de Savoie/Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Մաղք դը Սավուա/ Օ-դը-վի դը մաղք օղիժինեղ դը Սավուա
FR	Marc du Languedoc/Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Մաղք դյու Լանգրոք/ Օ-դը-վի դը մաղք օղիժինեղ դյու Լանգրոք
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Օ-դը-վի դը պուադե դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Օ-դը-վի դը վեն դը լա Մառն
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Օ-դը-վի դը վեն դե Կոտ-դյու-Ղոն
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Օ-դը-վի դը վեն օղիժինեղ դյու Բյուժեյ
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Օ-դը-վի դը վեն օղիժինեղ դյու Լանգրոք
FR	Eau-de-vie des Charentes	Օ-դը-վի դե Շադանտ
FR	Fine Bordeaux	Ֆին Բորդո
FR	Fine de Bourgogne	Ֆին դը Բուրգոնյ
FR	Framboise d'Alsace	Ֆրամբուազ դ'Ալզաս
FR (Départements Nord (59) and Pas-de-Calais (62))	Genièvre Flandres Artois	ժենիեվդը Ֆլանդրը Ադտուա
FR	Kirsch d'Alsace	Կիշ դ'Ալզաս
FR	Kirsch de Fougerolles	Կիշ դը Ֆուժրոլլ
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Մաղկ դ'Ալզաս Գեյուրցտրամիներ
FR	Marc d'Auvergne	Մաղկ դ'Օվեղնյ
FR	Marc du Jura	Մաղկ դյու ժյուրա
FR	Mirabelle d'Alsace	Միրաբել դ'Ալզաս
FR	Mirabelle de Lorraine	Միրաբել դը Լորեն
FR	Pommeau de Bretagne	Պոմոդը Բրետանյ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
FR	Pommeau de Normandie	Պոմն դը Նորմանդի
FR	Pommeau du Maine	Պոմն դյու Մեն
FR	Quetsch d'Alsace	Քետց դ' Ալզաս
FR	Ratafia de Champagne	Ղատաֆիա դը Շամպանյ
FR	Rhum de la Guadeloupe	Ղոմ դը լա Գուադելուպ
FR	Rhum de la Guyane	Ղոմ դը լա Գիյան
FR	Rhum de la Martinique	Ղոմ դը լա Մադտինիկ
FR	Rhum de la Réunion	Ղոմ դը լա Ղեյունիոն
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Ղոմ դը սյուքրըրի դը լա Բե դյու Գալիոն
FR	Rhum des Antilles françaises	Ղոմ դեզ Անտիլ ֆրանսեզ
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Ղոմ դե դեպարտըման ֆրանսե դ' ուտդը մեդ
FR	Whisky alsacien/Whisky d'Alsace	Վիսկի ալզասիեն/ Վիսկի դ' Ալզաս
FR	Whisky breton/Whisky de Bretagne	Վիսկի բրետոն/ Վիսկի դը Բրետանյ
DE	Bärwurz	Բեդվուրց
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Բայերիշեր Գեբիրգզենցիան
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Բայերիշեր Բոյթերլիքյոր
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Բենեդիկտբյուրեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Berliner Kümmel	Բերլիներ Բյումմել
DE	Blutwurz	Բլուքվուրց
DE	Chiemseer Klosterlikör	Քիմզեր Գլոսթերլիքյոր
DE	Deutscher Weinbrand	Դոյչեր Վայնբրանդ
DE	Emsländer Korn/Kornbrand	Էմսլենդեր Բոդն/Բոդնբրանդ
DE	Ettaler Klosterlikör	Էթալեր Գլոսթերլիքյոր
DE	Fränkischer Obstler	Ֆրենքիշեր Օբսթլեր

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
DE	Fränkisches Kirschwasser	Ֆրենքիշես Բիրշվասեր
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Ֆրենքիշես Ցվեչգենվասեր
DE	Hamburger Kümmel	Համբուրգեր Քյումմել
DE	Haselünner Korn/Kornbrand	Հագելյուններ Քոդն/Քոդնբրանդ
DE	Hasetaler Korn/Kornbrand	Հագեթալեր Քոդն/Քոդնբրանդ
DE	Hüttentee	Հյութենթեն
DE	Königsberger Bärenfang	Քյոնիգսբերգեր Բեդենֆանգ
DE	Münchener Kümmel	Մյունխեններ Քյումմել
DE	Münsterländer Korn/Kornbrand	Մյունսթերլենդեր Քոդն/Քոդնբրանդ
DE	Ostfriesischer Korngenever	Օսթֆրիզիշեր Քոդնգենեվեր
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Օսթփրոյսիշեր Բեդենֆանգ
DE	Pfälzer Weinbrand	Փֆելցեր Վայնբրանդ
DE	Rheinberger Kräuter	Ղայնբերգեր Քրոյթեր
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Շվադգվալդեր Հիմբեդգայսթ
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Շվադգվեդեր Քիրշվասեր
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Շվադգվեդեր Միրաբելլենվասեր
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Շվարցվեդեր Վիլիամսբիրնե
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Շվարցվեդեր Ցվեչգենվասեր
DE	Sendenhorster Korn/Kornbrand	Ջենդենհորսթեր Քոդն/Քոդնբրանդ
DE	Steinhäger	Շթայնհեգեր
GR	Κίτρο Νάξου/Kitro of Naxos	Կիտրո Նաքսու/ Կիտրո օֆ Նաքսու
GR	Κουμκουάτ Κέρκυρας/Koum Kouat of Corfu	Կումկուատ Կերկիրաս / Կում Կուատ օֆ Կորֆու
GR	Μαστίχα Χίου/Masticha of Chios	Մաստիխա Խիու / Մասթիկա օֆ Խիու

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
GR	Ούζο Θράκης/Ouzo of Thrace	Ուզո Թրակիս / Ուզո օֆ Թրեյս
GR	Ούζο Καλαμάτας/Ouzo of Kalamata	Ուզո Կալամատաս / Ուզո օֆ Կալամատաս
GR	Ούζο Μακεδονίας/Ouzo of Macedonia	Ուզո Մակեդոնիաս / Ուզո օֆ Մասեդոնիաս
GR	Ούζο Μυτιλήνης/Ouzo of Mitilene	Ուզո Միտիլինիս / Ուզո օֆ Միտիլենե
GR	Ούζο Πλωμαρίου/Ouzo of Plomari	Ուզո Պլոմարիո / Ուզո օֆ Պլոմարի
GR	Τεντούρα/Tentoura	Տենտուրա/Տենտուրա
GR	Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia of Crete	Յիկուդիա Կրիտիս / Յիկուդիա օֆ Կրետե
GR	Τσικουδιά/Tsikoudia	Յիկուդիա / Յիկուդիա
GR	Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro of Thessaly	Յիպուրո Թեսսալիաս / Յիպուրո օֆ Թեսալի
GR	Τσίπουρο Μακεδονίας/Tsipouro of Macedonia	Յիպուրո Մակեդոնիաս / Յիպուրո օֆ Մասեդոնիաս
GR	Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos	Յիպուրո Տիրնավու / Յիպուրո օֆ Տիրնավու
GR	Τσίπουρο/Tsipouro	Յիպուրո / Յիպուրո
HU	Békési Szilvapálinka	Բեկեշի Սիլվապալինկա
HU	Gönci Barackpálinka	Գյոնցի Բառացկապալինկա
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Կեչկեմետի Բառացկապալինկա
HU	Szabolcsi Almapálinka	Սաբոլչի Ալմապալինկա
HU	Szatmári Szilvapálinka	Սատմարի Սիլվապալինկա
HU	Törkölypálinka	Տյորկոլյոպալինկա
HU	Újfehértói meggypálinka	Ույֆեհերտոի մեդյապալինկա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IE	Irish Cream	Այրիշ Քրիմ
IE	Irish Poteen/Irish Poitín	Այրիշ Պոտին
IE	Irish Whiskey/Uisce Beatha Eireannach/Irish Whisky	Այրիշ Վիսկի / Իշկյը Բյաիը Էրյընախ
IT	Aprikot trentino/Aprikot del Trentino	Ապրիկոտ տրենտինո/ Ապրիկոտ դել Տրենտինո
IT	Brandy italiano	Բրենդի իտալիանո
IT	Distillato di mele trentino/Distillato di mele del Trentino	Դիստիլատո դի մելե տրենտինո/ Դիստիլատո դի մելե դել Տրենտինո
IT	Genepi del Piemonte	Ջենեպի դել Պիեմոնտե
IT	Genepi della Valle d'Aosta	Գենեպի դելա Վալե դ'Աոստա
IT	Genziana trentina/Genziana del Trentino	Ջենցիանա տրենտինա/ Ջենցիանա դել Տրենտինո
IT	Grappa	Գռապա
IT	Grappa di Barolo	Գռապա դի Բարոլո
IT	Grappa di Marsala	Գռապա դի Մարսալա
IT	Grappa friulana/Grappa del Friuli	Գռապա ֆրիուլանա/ Գռապա դել Ֆրիուլի
IT	Grappa lombarda/Grappa di Lombardia	Գռապա լոմբարդա/ Գռապա դի Լոմբարդիա
IT	Grappa piemontese/Grappa del Piemonte	Գռապա պիեմոնտեզե/ Գռապա դել Պիեմոնտե
IT	Grappa siciliana/Grappa di Sicilia	Գռապա սիչիլիանա/ Գռապա դի Սիչիլիա
IT	Grappa trentina/Grappa del Trentino	Գռապա տրենտինա/ Գռապա դել Տրենտինո
IT	Grappa veneta/Grappa del Veneto	Գռապա վենետա/ Գռապա դել Վենետո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Kirsch Friulano/Kirschwasser Friulano	Կիրշ Ֆրիուլանո/ Կիրշվասեր Ֆրիուլանո
IT	Kirsch Trentino/Kirschwasser Trentino	Կիրշ Տրենտինո/ Կիրշվասեր Տրենտինո
IT	Kirsch Veneto/Kirschwasser Veneto	Կիրշ Վենետո/ Կիրշվասեր Վենետո
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Լիկուորե դի լիմոնե դելա Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Liquore di limone di Sorrento	Լիկուորե դի լիմոնե դի Սորենտո
IT	Mirto di Sardegna	Միրտո դի Սարդենյա
IT	Nocino di Modena	Նոչինո դի Մոդենա
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Սլիվովից դել Ֆրիուլի-Վենեցիա Ջուլիա
IT	Sliwovitz del Veneto	Սլիվովից դել Վենետո
IT	Sliwovitz trentino/Sliwovitz del Trentino	Սլիվովից տրենտինո/ Սլիվովից դել Տրենտինո
IT	Südtiroler Enzian/Genziana dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր էնջիան/ Ջենջիանա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Golden Delicious/Golden Delicious dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գոլդեն Դելիշլոզ/ Գոլդեն Դելիշլոզ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Grappa/Grappa dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռապա/ Գռապա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Gravensteiner/Gravensteiner dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռաֆենշտայներ/ Գռաֆենշտայներ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Kirsch/Kirsch dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Կիրշ/ Կիրշ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Marille/Marille dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Մարիլլե/ Մարիլլե դել Ալտո Ադիջե

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
IT	Südtiroler Obstler/Obstler dell'Alto Adige	Մուդտիրոլեր Օբստլեր/ Օբստլեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Williams/Williams dell'Alto Adige	Մուդտիրոլեր Ուիլիամս/ Ուիլիամս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Zwetschgeler/Zwetschgeler dell'Alto Adige	Մուդտիրոլեր Ցվեթշգելեր/ Ցվեթշլեգեր դել ալտո Ադիջե
IT	Williams friulano/Williams del Friuli	Վիլիամս ֆրիուլանո/ Վիլիամս դել Ֆրիուլի
IT	Williams trentino/Williams del Trentino	Վիլիամս տրենտինո/ Վիլիամս դել Տրենտինո
LT	Originali lietuviška degtinė/Original Lithuanian vodka	Օրիգինալի լյետուվիշկա դեգտինե / Օրիգինալ Լիթուանյան վոդկա
LT	Samanė	Սամանե
LT	Trauktinė	Տրաուկտինե
LT	Trauktinė Dainava	Տրաուկտինե Դաինավա
LT	Trauktinė Palanga	Տրաուկտինե Պալանգա
LT	Trejos devyneriai	Տրեժու դեվիներյու
LT	Vilniaus Džinas/Vilnius Gin	Վիլնյաուս Ջինաս / Վիլնիուս Ջին
FR, IT	Génépi des Alpes/Genepi degli Alpi	Ջենեպի դեզ Ալպ/ Ջենեպի դեյի Ալպի
BE, NL, FR (Départements Nord (59) and Pas-de-Calais (62)), DE (German Bundesländer Nordrhein-Westfalen and Niedersachsen)	Genièvre aux fruits/Vruchtenjenever/Jenever met vruchten/Fruchtgenever	Ժենիվրո օ ֆրուի/ Ֆրուխտենյենեվեր/ Յենեվեր մետ ֆրուխտեն/Ֆրուխտգենեվեր

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
BE, NL, FR (Départements Nord (59) and Pas-de-Calais (62))	Genièvre de grains/Graanjenever/Graangenever	Ջենիեվդը դը գրեն/ Ջենիեվդը դ գրեն/ Խրանյենեվեր/ Խրանխենեվեր
BE, NL, FR (Départements Nord (59) and Pas-de-Calais (62)), DE (German Bundesländer Nordrhein-Westfalen and Niedersachsen)	Genièvre/Jenever/Genever	Ժենիեվդը/ Ժենեվեր/ Ժենեվեր
BE, NL	Jonge jenever/jonge genever	Յոնգե յենեվեր/ Յոնգե Ժենեվեր
DE, AT, BE (German-speaking Community)	Korn/Kornbrand	Կորն/ Կորնբրանդ
BE, NL	Oude jenever/oude genever	Աուդե յենեվեր/ Աուդե խենեվեր
CY, GR	Ouzo/Օւջօ	Ուզօ
HU, AT (for apricot spirits solely produced in the Länder of: Niederösterreich, Burgenland, Steiermark, Wien)	Pálinka	Պալինկա
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass/Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Հերբալ վոդկա ֆրոմ դը Նորթ Պոդլասիե լոուլանդ արոմատայզդ ուիդ ըն էքստրակտ օֆ բայզրն գրաս / Վոդկա գյոլովա գ Նիգինի Պոլնոցնոպոդլասկեյ արոմատիզովանա էկստրակտեմ գ տրավի ժուբրովեյ
PL	Polish Cherry	Պոլիշ Չերի

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
PL	Polska Wódka/Polish Vodka	Պոլսկա Վոդկա / Պոլիշ Վոդկա
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Ագուարդենտե Բագասեյրա Ալենտեժո
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Ագուարդենտե Բագասեյրա Բայրադա
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե Բագասեյրա դա Ռեժաո դոս Վինյոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե դե Վինյո դա Ռեժաո դոս Վինյոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ալենտեժո
PT	Aguardente de Vinho Douro	Ագուարդենտե դե Վինյո Դուրո
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Ագուարդենտե դե Վինյո Լուրինյա
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ռիբատեժո
PT	Medronho do Algarve	Մեդրոնյո դո Ալգրավե
PT	Poncha da Madeira	Պոնչա դա Մադեյրա
PT	Rum da Madeira	Ռում դա Մադեյրա
RO	Horincă de Cămârzana	Հորինկա դե Կամարզանա
RO	Pălincă	Պալինկա
RO	Țuică de Argeș	Յուիկա դե Արջեշ
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Յուիկա Չետեա դե Մեդիեշու Աուրիտ
RO	Vinars Murfatlar	Վինարս Մուրֆատլար
RO	Vinars Segarcea	Վինարս Սեգարչեա
RO	Vinars Târnave	Վինարս Տիրնավե
RO	Vinars Vaslui	Վինարս Վասլուի
RO	Vinars Vrancea	Վինարս Վրանչեա

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
SK	Spišská borovička	Սպիշսկա բորովիչկա
SI	Brinjevec	Բռինյեվեց
SI	Dolenjski sadjevec	Դոլենյսկի սադյեվեց
SI	Domači rum	Դոմաչի ռում
SI	Janeževc	Յանեժեվեց
SI	Orehovec	Օրեհովեց
SI	Pelinkovec	Պելինկովեց
SI	Slovenska travarica	Սլովենսկա տրավարիցա
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Ագուարդիենտե դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Ագուարդիենտե դե սիդրա դե Աստուրիաս
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Անիս Պալոմա Մոնֆորտե դել Սիդ
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Ապերիտիվո Կաֆե դե Ալկոյ
ES	Brandy de Jerez	Բրենդի դե Խերես
ES	Brandy del Penedés	Բրենդի դել Պենեդես
ES	Cantueso Alicante	Կանտուեսո Ալիկանտինո
ES	Chinchón	Չինչոն
ES	Gin de Mahón	Խին դե Մահոն
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Էրբերո դե լա Սիերա դե Մարիոլա
ES	Hierbas de Mallorca	Իերբաս դե Մայորկա
ES	Hierbas Ibicencas	Իերբաս Իբիսենկաս
ES	Licor café de Galicia	Լիկոր կաֆե դե Գալիսիա
ES	Licor de hierbas de Galicia	Լիկոր դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Orujo de Galicia	Օրուխո դե Գալիսիա
ES	Pacharán navarro	Պաչարան նավարո

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով
ES	Palo de Mallorca	Պալո դե Մալորկա
ES	Ratafia catalana	Ռատաֆիա կատալանա
ES	Ronmiel de Canarias	Ռոնմյել դե Կանարիաս
SE	Svensk Aquavit/Svensk Akvavit/Swedish Aquavit	Սվենսկ Ակուավիտ/Սվենսկ Ակվավիտ/ Սուիդիշ Ակվավիտ
SE	Svensk Punsch/Swedish Punch	Սվենսկ Պունչ/ Սուիդիշ Փանչ
SE	Svensk Vodka/Swedish Vodka	Սվենսկ Վոդկա/ Սուիդիշ Վոդկա
GB	Scotch Whisky	Սքոչ Վիսկի
GB	Somerset Cider Brandy	Սոմերսեթ Սայդեր Բրենդի

4. Գինիների ցանկ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
AT	Bergland		Բեդլանդ	ՊԱՆ
AT	Burgenland		Բուրգենլանդ	ՊՕՏ
AT	Carnuntum		Կառնունդում	ՊՕՏ
AT	Eisenberg		Այզենբերգ	ՊՕՏ
AT	Kamptal		Բամփթալ	ՊՕՏ
AT	Kärnten		Բեդնթեն	ՊՕՏ
AT	Kremstal		Բրեմսթալ	ՊՕՏ
AT	Leithaberg		Լայթհաբերգ	ՊՕՏ
AT	Mittelburgenland		Միթելբուրգենլանդ	ՊՕՏ
AT	Neusiedlersee		Նոյզիդլերզեե	ՊՕՏ
AT	Neusiedlersee-Hügelland		Նոյզիդլերզեե-Հյուգելլանդ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
AT	Niederösterreich		Նիեդերօյսթերդայիս	ՊՕՏ
AT	Oberösterreich		Օբերօյսթերդայիս	ՊՕՏ
AT	Salzburg		Ջալցբուրգ	ՊՕՏ
AT	Steiermark		Շթայերմարք	ՊՕՏ
AT	Steirerland		Շթայերլանդ	ՊԱՆ
AT	Südburgenland		Ջյուրբուրգենլանդ	ՊՕՏ
AT	Süd-Oststeiermark		Ջյուդ-Օսթշթայերմարք	ՊՕՏ
AT	Südsteiermark		Ջյուդշթայերմարք	ՊՕՏ
AT	Thermenregion		Թերմենդեգիոն	ՊՕՏ
AT	Tirol		Թիլոլ	ՊՕՏ
AT	Traisental		Թրայզենթալ	ՊՕՏ
AT	Vorarlberg		Ֆորարլբերգ	ՊՕՏ
AT	Wachau		Վախաու	ՊՕՏ
AT	Wagram		Վագրամ	ՊՕՏ
AT	Weinland		Վայնլանդ	ՊԱՆ
AT	Weinviertel		Վայնֆիդթել	ՊՕՏ
AT	Weststeiermark		Վեսթշթայերմարք	ՊՕՏ
AT	Wien		Վին	ՊՕՏ
BE	Côtes de Sambre et Meuse		Կոտ դե Սամբըր Է Մյոզ	ՊՕՏ
BE	Crémant de Wallonie		Կրեման դե Վալոնի	ՊՕՏ
BE	Hagelandse wijn		Հախելանդսե վեյն	ՊՕՏ
BE	Haspengouwse wijn		Հասպենգաուսե վեյն	ՊՕՏ
BE	Heuvellandse wijn		Հյովելանդսե վեյն	ՊՕՏ
BE	Vin de pays des jardins de Wallonie		Վեն դը պեյի դե ժարդան դը Վալոնի	ՊԱՆ
BE	Vin mousseux de qualité de Wallonie		Վեն մուսյո դը կալիստե դե Վալոնի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
BE	Vlaamse landwijn		Ֆլամսե լանդվեյն	ՊԱՆ
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn		Ֆլամսե մուսեռենդե կվալիտայտսվեյն	ՊՕՏ
BG	Сакар	Sakar	Սակար	ՊՕՏ
BG	Асеновград	Asenovgrad	Ասենովգրադ	ՊՕՏ
BG	Болярово	Bolyarovo	Բոլյարովո	ՊՕՏ
BG	Брестник	Brestnik	Բրեստնիկ	ՊՕՏ
BG	Варна	Varna	Վարնա	ՊՕՏ
BG	Велики Преслав	Veliki Preslav	Վելիկի Պրեսլավ	ՊՕՏ
BG	Видин	Vidin	Վիդին	ՊՕՏ
BG	Враца	Vratsa	Վրացա	ՊՕՏ
BG	Върбица	Varbitsa	Վրբիցա	ՊՕՏ
BG	Долината на Струма	Struma valley	Դոլինատա նա Ստրումա	ՊՕՏ
BG	Драгоево	Dragoevo	Դրագոեվո	ՊՕՏ
BG	Дунавска равнина	Danube Plain	Դունավսկա ռավնինա	ՊԱՆ
BG	Евксиноград	Evksinograd	Էվկսինոգրադ	ՊՕՏ
BG	Ивайловград	Ivaylovgrad	Իվայլովգրադ	ՊՕՏ
BG	Карлово	Karlovo	Կարլովո	ՊՕՏ
BG	Карнобат	Karnobat	Կարնոբատ	ՊՕՏ
BG	Ловеч	Lovech	Լովեչ	ՊՕՏ
BG	Лозица	Lozitsa	Լոզիցա	ՊՕՏ
BG	Лом	Lom	Լոմ	ՊՕՏ
BG	Любимец	Lyubimets	Լյուբիմեց	ՊՕՏ
BG	Лясковец	Lyaskovets	Լյասկովեց	ՊՕՏ
BG	Мелник	Melnik	Մելնիկ	ՊՕՏ
BG	Монтана	Montana	Մոնտանա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
BG	Нова Загора	Nova Zagora	Նովա Չագորա	ՊՕՏ
BG	Нови Пазар	Novi Pazar	Նովի Պազար	ՊՕՏ
BG	Ново село	Novo Selo	Նովո սելո	ՊՕՏ
BG	Оряховица	Oryahovitsa	Օռյախովիցա	ՊՕՏ
BG	Павликени	Pavlikeni	Պավլիկենի	ՊՕՏ
BG	Пазарджик	Pazardjik	Պազարջիկ	ՊՕՏ
BG	Перушица	Perushtitsa	Պերուշտիցա	ՊՕՏ
BG	Плевен	Pleven	Պլեվեն	ՊՕՏ
BG	Пловдив	Plovdiv	Պլովդիվ	ՊՕՏ
BG	Поморие	Pomorie	Պոմորիե	ՊՕՏ
BG	Русе	Ruse	Ռուսե	ՊՕՏ
BG	Сандански	Sandanski	Սանդանսկի	ՊՕՏ
BG	Свищов	Svishtov	Սվիշտով	ՊՕՏ
BG	Септември	Septemvri	Սեպտեմվրի	ՊՕՏ
BG	Славянци	Slavyantsi	Սլավյանցի	ՊՕՏ
BG	Сливен	Sliven	Սլիվեն	ՊՕՏ
BG	Стамболово	Stambolovo	Ստամբոլովո	ՊՕՏ
BG	Стара Загора	Stara Zagora	Ստարա Չագորա	ՊՕՏ
BG	Сунгурларе	Sungurlare	Սունգուրլարե	ՊՕՏ
BG	Сухиндол	Suhindol	Սուխինդոլ	ՊՕՏ
BG	Тракийска низина	Thracian Lowlands	Տրակիյսկա նիզինա	ՊԱՆ
BG	Търговище	Targovishte	Տըրգովիշե	ՊՕՏ
BG	Хан Крум	Khan Krum	Խան Կրում	ՊՕՏ
BG	Хасково	Haskovo	Խասկովո	ՊՕՏ
BG	Хисаря	Hisarya	Խիսարյա	ՊՕՏ
BG	Хърсово	Harsovo	Խըրսովո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
BG	Черноморски район	Northern Black Sea	Չեռնոմորսկի ռայոն	ՊՕՏ
BG	Шивачево	Shivachevo	Շիվաչեվո	ՊՕՏ
BG	Шумен	Shumen	Շումեն	ՊՕՏ
BG	Южно Черноморие	Southern Black Sea Coast	Յուժնո Չեռնոմորիե	ՊՕՏ
BG	Ямбол	Yambol	Յամբոլ	ՊՕՏ
HR	Dalmatinska zagora		Դալմատինսկա զագորա	ՊՕՏ
HR	Dingač		Դինգաչ	ՊՕՏ
HR	Hrvatska Istra		Հրվատսկա իստոա	ՊՕՏ
HR	Hrvatsko Podunavlje		Հրվատսկո Պոդունավլյե	ՊՕՏ
HR	Hrvatsko primorje		Հրվատսկո պրիմորիյե	ՊՕՏ
HR	Istočna kontinentalna Hrvatska		Իտոսնա կոնտինենտալնա Հրվատսկա	ՊՕՏ
HR	Moslavina		Մոսլավինա	ՊՕՏ
HR	Plešivica		Պլեշիվիցա	ՊՕՏ
HR	Pokuplje		Պոկուպլյե	ՊՕՏ
HR	Prigorje-Bilogora		Պրիգորյե-Բիլգորոա	ՊՕՏ
HR	Primorska Hrvatska		Պրիմորսկա Հրվատսկա	ՊՕՏ
HR	Sjeverna Dalmacija		Սյևեռնա Դալմացիյա	ՊՕՏ
HR	Slavonija		Սլավոնիյա	ՊՕՏ
HR	Srednja i Južna Dalmacija		Մոեդնյա ի յուժնա Դալմացիյա	ՊՕՏ
HR	Zagorje – Medimurje		Չագորյե-Մեդիմուրյե	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
HR	Zapadna kontinentalna Hrvatska		Զաբադնա կոնտինենտալնա Հրվատսկա	ՊՕՏ
CY	Βουνί Παναγιάς — Αμπελίτης	Vouni Panayia — Ambelitis	Վունի Պանայաս – Աբելիտիս	ՊՕՏ
CY	Κουμανδάρια	Commandaria	Կումանդարիա	ՊՕՏ
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού	Krasohoria Lemesou	Կրասոխորիա Լեմեսու	ՊՕՏ
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού - Αφάμης	Krasohoria Lemesou - Afames	Կրասոխորիա Լեմեսու - Աֆամիս	ՊՕՏ
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού - Λαόνα	Krasohoria Lemesou - Laona	Կրասոխորիա Լեմեսու - Լաոնա	ՊՕՏ
CY	Λαόνα Ακάμα	Laona Akama	Լաոնա Ակամա	ՊՕՏ
CY	Λάρνακα	Larnaka	Լաոնակա	ՊԱՆ
CY	Λεμεσός	Lemesos	Լեմեսու	ՊԱՆ
CY	Λευκωσία	Lefkosia	Լեֆկոսիա	ՊԱՆ
CY	Πάφος	Pafos	Պաֆոս	ՊԱՆ
CY	Πιτσιλιά	Pitsilia	Պիցիլիա	ՊՕՏ
CZ	Čechy		Չեխի	ՊՕՏ
CZ	české		Չեսկե	ՊԱՆ
CZ	Litoměřická		Լիտոմյերժիսկա	ՊՕՏ
CZ	Mělnická		Մյելնիժկա	ՊՕՏ
CZ	Mikulovská		Միկուլովսկա	ՊՕՏ
CZ	Morava		Մորավա	ՊՕՏ
CZ	moravské		Մորավսկե	ՊԱՆ
CZ	Novosedelské Slámové víno		Նովսեդելսկե Սլամովե վին	ՊՕՏ
CZ	Slovácká		Սլովացկա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
CZ	Šobes		Շոբես	ՊՕՏ
CZ	Šobeské víno		Շոբեսկե վինո	ՊՕՏ
CZ	Velkopavlovická		Վելկոպավլովիցկա	ՊՕՏ
CZ	Znojemská		Զնոյեմսկա	ՊՕՏ
CZ	Znojmo		Զնոյմո	ՊՕՏ
DK	Bornholm		Բորնհոլմ	ՊԱՆ
DK	Fyn		Վին	ՊԱՆ
DK	Jylland		Յիլանդ	ՊԱՆ
DK	Sjælland		Սյաելանդ	ՊԱՆ
FR	Agenais		Աժենե	ՊԱՆ
FR	Ain		Էն	ՊԱՆ
FR	Ajaccio		Այաչո	ՊՕՏ
FR	Allobrogie		Ալոբրոժի	ՊԱՆ
FR	Aloxe-Corton		Ալոքս-կորտոն	ՊՕՏ
FR	Alpes-de-Haute-Provence		Ալպ-դը-Օտ-Պրովանս	ՊԱՆ
FR	Alpes-Maritimes		Ալպ-Մադիտիմ	ՊԱՆ
FR	Alpilles		Ալպիլյ	ՊԱՆ
FR	Alsace		Ալզաս	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergbieten		Ալզաս գրան քրյու Ալտենբեդ դը Բեդբիետեն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergheim		Ալզաս գրան քրյու Ալտենբեդ դը Բեդգայմ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Altenberg de Wolxheim		Ալզաս գրան քրյու Ալտանբեդ դը Վոլքսայմ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Brand		Ալզաս գրան քրյու Բրան	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Alsace grand cru Bruderthal		Ալզաս գրան քրյու Բրուդեթալ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Eichberg		Ալզաս գրան քրյու Այշբերգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Engelberg		Ալզաս գրան քրյու Էնգելբերգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Florimont		Ալզաս գրան քրյու Ֆլորիմոն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Frankstein		Ալզաս գրան քրյու Ֆրանկշտայն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Froehn		Ալզաս գրան քրյու Ֆրոյն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Furstentum		Ալզաս գրան քրյու Ֆուրստենտում	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Geisberg		Ալզաս գրան քրյու Գայսբերգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Gloeckelberg		Ալզաս գրան քրյու Գլոյկելբերգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Goldert		Ալզաս գրան քրյու Գոլդերտ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Hatschbourg		Ալզաս գրան քրյու Աչբուրգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Hengst		Ալզաս գրան քրյու Էնգստ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Kaefferkopf		Ալզաս գրան քրյու Կեֆերկոպֆ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Kanzlerberg		Ալզաս գրան քրյու Կանցլերբերգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Kastelberg		Ալզաս գրան քրյու Կաստելբերգ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Alsace grand cru Kessler		Ալզաս գղան քղյու Կեսլեդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Kirchberg de Barr		Ալզաս գղան քղյու Կիդշբեդդ դը Բադ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Birchberg de Ribeauvillé		Ալզաս գղան քղյու Բիդշբեդդ դը Ղիբուվիլե	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Kitterlé		Ալզաս գղան քղյու Կիթեղլե	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Mambourg		Ալզաս գղան քղյու Մամբուդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Mandelberg		Ալզաս գղան քղյու Մանդելբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Marckrain		Ալզաս գղան քղյու Մադկդեն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Moenchberg		Ալզաս գղան քղյու Մոենշբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Muenchberg		Ալզաս գղան քղյու Մյունենշբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Ollwiller		Ալզաս գղան քղյու Օլվիլեդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Osterberg		Ալզաս գղան քղյու Օստեդբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Pfersigberg		Ալզաս գղան քղյու Պֆեդսիբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Pfingstberg		Ալզաս գղան քղյու Պֆենստբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Praelatenberg		Ալզաս գղան քղյու Պրելատենբեդդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Rangen		Ալզաս գղան քղյու Ղանժեն	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Alsace grand cru Rosacker		Ալզաս գդան քյյու Ղոզակեղ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Saering		Ալզաս գդան քյյու Սեդենգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Schlossberg		Ալզաս գդան քյյու Շլոսբեդգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Schoenenbourg		Ալզաս գդան քյյու Շոենենբուրդգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Sommerberg		Ալզաս գդան քյյու Ջոմեդբեդգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Sonnenglanz		Ալզաս գդան քյյու Սոնենգլանց	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Spiegel		Ալզաս գդան քյյու Շպիեգել	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Sporen		Ալզաս գդան քյյու Սպորեն	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Steinert		Ալզաս գդան քյյու Շտայնեդթ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Steingrubler		Ալզաս գդան քյյու Շտայնգրյուբլեդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Steinklotz		Ալզաս գդան քյյու Շտայնքլոց	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Vorbourg		Ալզաս գդան քյյու Վորբուրդ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Wiebelsberg		Ալզաս գդան քյյու Վիեբելսբեդգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Wineck-Schlossberg		Ալզաս գդան քյյու Վինեք-Շլոսբեդգ	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Winzenberg		Ալզաս գդան քյյու Վինցենբեդգ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Alsace grand cru Zinnkoepflé		Ալզաս գղան քղյու Ցինկոպֆլե	ՊՕՏ
FR	Alsace grand cru Zotzenberg		Ալզաս գղան քղյու Ջոտզենբերգ	ՊՕՏ
FR	Anjou		Անժու	ՊՕՏ
FR	Anjou Villages		Անժու Վիլաժ	ՊՕՏ
FR	Anjou Villages Brissac		Անժու Վիլաժ Բրիսակ	ՊՕՏ
FR	Anjou-Coteaux de la Loire		Անժու-Կոտո դը լա Լուաղ	ՊՕՏ
FR	Arbois		Արբուա	ՊՕՏ
FR	Ardèche		Արդեշ	ՊԱՆ
FR	Ariège		Արիեժ	ՊԱՆ
FR	Atlantique		Ատլանտիկ	ՊԱՆ
FR	Aude		Օդ	ՊԱՆ
FR	Auxey-Duresses		Օքսեյ-Դյուրեսս	ՊՕՏ
FR	Aveyron		Ավեյրոն	ՊԱՆ
FR	Bandol		Բանդոլ	ՊՕՏ
FR	Banyuls		Բանիու	ՊՕՏ
FR	Banyuls grand cru		Բանիու գղան կղյու	ՊՕՏ
FR	Barsac		Բարսակ	ՊՕՏ
FR	Bâtard-Montrachet		Բատար-Մոնրաշե	ՊՕՏ
FR	Béarn		Բեարն	ՊՕՏ
FR	Beaujolais		Բոժոլե	ՊՕՏ
FR	Beaumes de Venise		Բոմ դը Վենիզ	ՊՕՏ
FR	Beaune		Բոն	ՊՕՏ
FR	Bellet		Բելե	ՊՕՏ
FR	Bergerac		Բերժրակ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet		Բիենվիլընյու-Բատար-Մոնդաշե	ՊՕՏ
FR	Blagny		Բլանյի	ՊՕՏ
FR	Blanc Fumé de Pouilly		Բլան Ֆյումե դը Պուլյի	ՊՕՏ
FR	Blaye		Բլեյ	ՊՕՏ
FR	Bonnes-Mares		Բոն-Մադ	ՊՕՏ
FR	Bonnezeaux		Բոնեզո	ՊՕՏ
FR	Bordeaux		Բորդո	ՊՕՏ
FR	Bordeaux supérieur		Բորդո սյուպերիոր	ՊՕՏ
FR	Bouches-du-Rhône		Բուշ դյու Ռոն	ՊԱՆ
FR	Bourg		Բուր	ՊՕՏ
FR	Bourgeois		Բուրժե	ՊՕՏ
FR	Bourgogne		Բուրգոնյ	ՊՕՏ
FR	Bourgogne aligoté		Բուրգոնյ ալիգոտե	ՊՕՏ
FR	Bourgogne grand ordinaire		Բուրգոնյ գրան օդիինեյ	ՊՕՏ
FR	Bourgogne mousseux		Բուրգոնյ մուսսո	ՊՕՏ
FR	Bourgogne ordinaire		Բուրգոնյ օդիինեյ	ՊՕՏ
FR	Bourgogne Passe-tout-grains		Բուրգոնյ Պաս-տու-գրեն	ՊՕՏ
FR	Bourgueil		Բուրգեյ	ՊՕՏ
FR	Bouzeron		Բուզրոն	ՊՕՏ
FR	Brouilly		Բրուլյի	ՊՕՏ
FR	Brulhois		Բրուլուա	ՊՕՏ
FR	Bugey		Բյուժեյ	ՊՕՏ
FR	Buzet		Բյուզե	ՊՕՏ
FR	Cabardès		Կարբադես	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Cabernet d'Anjou		Կաբադնե դ'Անժու	ՊՕՏ
FR	Cabernet de Saumur		Կաբեդնե դը Սոմյուր	ՊՕՏ
FR	Cadillac		Կադիլակ	ՊՕՏ
FR	Cahors		Կաոր	ՊՕՏ
FR	Calvados		Կալվադոս	ՊԱՆ
FR	Canon Fronsac		Կանոն Ֆրոնսակ	ՊՕՏ
FR	Cassis		Կասիս	ՊՕՏ
FR	Cathare		Կատար	ՊԱՆ
FR	Cérons		Սերոն	ՊՕՏ
FR	Cévennes		Սեվեն	ՊԱՆ
FR	Chablis		Շաբլի	ՊՕՏ
FR	Chablis grand cru		Շաբլի գրան քրյու	ՊՕՏ
FR	Chambertin		Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Chambertin-Clos de Bèze		Շամբերտեն-Կլո դը Բեզ	ՊՕՏ
FR	Chambolle-Musigny		Շամբոլ-Մյուզինյի	ՊՕՏ
FR	Champagne		Շամպանյ	ՊՕՏ
FR	Chapelle-Chambertin		Շաբել-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Charentais		Շադանտե	ՊԱՆ
FR	Charlemagne		Շառլեմանյ	ՊՕՏ
FR	Charmes-Chambertin		Շառմ-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Chassagne-Montrachet		Շասանյ-Մոնտրաշե	ՊՕՏ
FR	Château-Chalon		Շատո-Շալոն	ՊՕՏ
FR	Château-Grillet		Շատո-Գրիլլե	ՊՕՏ
FR	Châteaumeillant		Շատոմեյան	ՊՕՏ
FR	Châteauneuf-du-Pape		Շատոնոֆ-դյու-Պապ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Châtillon-en-Diois		Շատիյոն-ան-Դիուա	ՊՕՏ
FR	Chénas		Շենա	ՊՕՏ
FR	Chevalier-Montrachet		Շրվայե-Մոնտրաշե	ՊՕՏ
FR	Cheverny		Շեվեդնի	ՊՕՏ
FR	Chinon		Շինոն	ՊՕՏ
FR	Chiroubles		Շիրուբլ	ՊՕՏ
FR	Chorey-lès-Beaune		Շոդեյ-լե-Բոն	ՊՕՏ
FR	Cité de Carcassonne		Սիտե դը Կարկասոն	ՊԱՆ
FR	Clairette de Bellegarde		Կլեդետ դը Բելգարդ	ՊՕՏ
FR	Clairette de Die		Կլեդետ դը Դի	ՊՕՏ
FR	Clairette du Languedoc		Կլեդետ դյու Լանգոկ	ՊՕՏ
FR	Clos de la Roche		Կլո դը լա Ղոշ	ՊՕՏ
FR	Clos de Tart		Կլո դը Տար	ՊՕՏ
FR	Clos de Vougeot		Կլո դը Վուժո	ՊՕՏ
FR	Clos des Lambrays		Կլո դե Լամբրեյ	ՊՕՏ
FR	Clos Saint-Denis		Կլո Սեն-Դենի	ՊՕՏ
FR	Clos Vougeot		Կլո Վուժո	ՊՕՏ
FR	Collines Rhodaniennes		Կոլին Ղոդանիեն	ՊԱՆ
FR	Collioure		Կոլիուր	ՊՕՏ
FR	Comté Tolosan		Կոնտե Տոլոզան	ՊԱՆ
FR	Comtés Rhodaniens		Կոնտե Ղոդենիեն	ՊԱՆ
FR	Condrieu		Կոնդրիյո	ՊՕՏ
FR	Corbières		Կորբիեդ	ՊՕՏ
FR	Corbières-Boutenac		Կորբիեդ-Բուտրնակ	ՊՕՏ
FR	Cornas		Կորնա	ՊՕՏ
FR	Corrèze		Կորեզ	ՊԱՆ
FR	Corse		Կորս	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Corton		Կորտոն	ՊՕՏ
FR	Corton-Charlemagne		Կորտոն-Շարլրմանյ	ՊՕՏ
FR	Costières de Nîmes		Կոստիեր դը Նիմ	ՊՕՏ
FR	Côte de Beaune		Կոտ դը Բոն	ՊՕՏ
FR	Côte de Beaune-Villages		Կոտ դը Բոն-Վիլաժ	ՊՕՏ
FR	Côte de Brouilly		Կոտ դը Բրույլի	ՊՕՏ
FR	Côte de Nuits-Villages		Կոտ դը Նյուի-Վիլաժ	ՊՕՏ
FR	Côte Roannaise		Կոտ Ղոնեզ	ՊՕՏ
FR	Côte Rôtie		Կոտ Ղոտի	ՊՕՏ
FR	Côte Vermeille		Կոտ Վեղմեյ	ՊԱՆ
FR	Coteaux Bourguignons		Կոտո Բուրգինյոն	ՊՕՏ
FR	Coteaux champenois		Կոտո շամպրնուա	ՊՕՏ
FR	Coteaux Charitois		Կոտո Շարիտուա	ՊԱՆ
FR	Coteaux d'Ensérune		Կոտո դ'Անսերիոն	ՊԱՆ
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence		Կոտո դ'Էքս-ան-Պրովանս	ՊՕՏ
FR	Coteaux d'Ancenis		Կոտո դ'Անսենի	ՊՕՏ
FR	Coteaux de Coiffy		Կոտո դը Կուաֆի	ՊԱՆ
FR	Coteaux de Die		Կոտո դը Դի	ՊՕՏ
FR	Coteaux de Glanes		Կոտո դը Գլան	ՊԱՆ
FR	Coteaux de l'Auxois		Կոտո դը լ'Օսուա	ՊԱՆ
FR	Coteaux de l'Aubance		Կոտո դը լ'Օբանս	ՊՕՏ
FR	Coteaux de Narbonne		Կոտո դը Նարբոն	ՊԱՆ
FR	Coteaux de Peyriac		Կոտո դը Պերիակ	ՊԱՆ
FR	Coteaux de Saumur		Կոտո դը Սոմյուր	ՊՕՏ
FR	Coteaux de Tannay		Կոտո դը Տանեյ	ՊԱՆ
FR	Coteaux des Baronnie		Կոտո դը Բարոնի	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon		Կոտո դը Շեր Է դը լ'Արնոն	ՊԱՆ
FR	Coteaux du Giennois		Կոտո դը Ժիենուա	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Languedoc		Կոտո դյու Լանգրոկ	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Layon		Կոտո դյու Լեյոն	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Libron		Կոտո դյու Լիբրոն	ՊԱՆ
FR	Coteaux du Loir		Կոտո դյու Լուաղ	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Lyonnais		Կոտո դյու Լիոնե	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Pont du Gard		Կոտո դյու պոն դյու Գար	ՊԱՆ
FR	Coteaux du Quercy		Կոտո դյու Կերսի	ՊՕՏ
FR	Coteaux du Vendômois		Կոտո դյու Վանդոմուա	ՊՕՏ
FR	Coteaux Varois en Provence		Կոտո վարուա ան Պրովանս	ՊՕՏ
FR	Côtes Catalanes		Կոտ Կատալան	ՊԱՆ
FR	Côtes d'Auvergne		Կոտ դ'Օվեղնյ	ՊՕՏ
FR	Côtes de Bergerac		Կոտ դը Բեղժրակ	ՊՕՏ
FR	Côtes de Blaye		Կոտ դը Բլեյ	ՊՕՏ
FR	Côtes de Bordeaux		Կոտ դը Բորդո	ՊՕՏ
FR	Côtes de Bordeaux-Saint-Macaire		Կոտ դը Բորդո-Սեն-Մակեյ	ՊՕՏ
FR	Côtes de Bourg		Կոտ դը Բուղ	ՊՕՏ
FR	Côtes de Duras		Կոտ դը Դյուրաս	ՊՕՏ
FR	Côtes de Gascogne		Կոտ դը Գասկոնյ	ՊԱՆ
FR	Côtes de Meuse		Կոտ դը Մյոզ	ՊԱՆ
FR	Côtes de Millau		Կոտ դը Միլո	ՊՕՏ
FR	Côtes de Montravel		Կոտ դը Մոնտրավել	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Côtes de Provence		Կոտ դը Պրովանս	ՊՕՏ
FR	Côtes de Thau		Կոտ դը Տո	ՊԱՆ
FR	Côtes de Thongue		Կոտ դը Տոնգ	ՊԱՆ
FR	Côtes de Toul		Կոտ դը Տուլ	ՊՕՏ
FR	Côtes du Forez		Կոտ դյու Ֆորեզ	ՊՕՏ
FR	Côtes du Jura		Կոտ դյու ժյուրա	ՊՕՏ
FR	Côtes du Marmandais		Կոտ դյու Մամանդե	ՊՕՏ
FR	Côtes du Rhône		Կոտ դյու Ղոն	ՊՕՏ
FR	Côtes du Rhône Villages		Կոտ դյու Ղոն Վիլաժ	ՊՕՏ
FR	Côtes du Roussillon		Կոտ դյու Ղուսիյոն	ՊՕՏ
FR	Côtes du Roussillon Villages		Կոտ դյու Ղուսիյոն Վիլաժ	ՊՕՏ
FR	Côtes du Tarn		Կոտ դյու Տարն	ՊԱՆ
FR	Côtes du Vivarais		Կոտ դյու Վիվարդե	ՊՕՏ
FR	Cour-Cheverny		Բուր-Շեվեռնի	ՊՕՏ
FR	Crémant d'Alsace		Քրեման դ'Ալզաս	ՊՕՏ
FR	Crémant de Bordeaux		Քրեման դը Բորդո	ՊՕՏ
FR	Crémant de Bourgogne		Քրեման դը Բուրգոնյ	ՊՕՏ
FR	Crémant de Die		Կրեման դը Դի	ՊՕՏ
FR	Crémant de Limoux		Քրեման դը Լիմու	ՊՕՏ
FR	Crémant de Loire		Քրեման դը Լուադ	ՊՕՏ
FR	Crémant du Jura		Քրեման դյու ժյուրա	ՊՕՏ
FR	Criots-Bâtard-Montrachet		Քրիո-Բատար-Մոնրաշե	ՊՕՏ
FR	Crozes-Ermitage		Քրոզ-Էրմիտաժ	ՊՕՏ
FR	Crozes-Hermitage		Քրոզ-Հեղմիտաժ	ՊՕՏ
FR	Drôme		Դրոմ	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Duché d'Uzès		Դուշե դ'Յուզես	ՊԱՆ
FR	Echezeaux		Էշեզո	ՊՕՏ
FR	Entraygues - Le Fel		Անտղեյգ – Լը Ֆել	ՊՕՏ
FR	Entre-deux-Mers		Անտղը-դո-Մեղր	ՊՕՏ
FR	Ermitage		Էրմիտաժ	ՊՕՏ
FR	Estaing		Էստենգ	ՊՕՏ
FR	Faugères		Ֆոժեղ	ՊՕՏ
FR	Fiefs Vendéens		Ֆիֆ Վանդեեն	ՊՕՏ
FR	Fitou		Ֆիտու	ՊՕՏ
FR	Fixin		Ֆիքսին	ՊՕՏ
FR	Fleurie		Ֆլյուրի	ՊՕՏ
FR	Floc de Gascogne		Ֆլոք դը Գասկոնյ	ՊՕՏ
FR	Franche-Comté		Ֆրանշ-Կոնտե	ՊԱՆ
FR	Fronsac		Ֆրոնսակ	ՊՕՏ
FR	Frontignan		Ֆրոնտինյան	ՊՕՏ
FR	Fronton		Ֆրոնտոն	ՊՕՏ
FR	Gaillac		Գայակ	ՊՕՏ
FR	Gaillac premières côtes		Գայակ պրոմիեղ կոտ	ՊՕՏ
FR	Gard		Գար	ՊԱՆ
FR	Gers		Ժեղ	ՊԱՆ
FR	Gevrey-Chambertin		Ժեվրեյ-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Gigondas		Ժիգոնդա	ՊՕՏ
FR	Givry		Ժիվրի	ՊՕՏ
FR	Grand Roussillon		Գրան Ղուսիյոն	ՊՕՏ
FR	Grands-Echezeaux		Գրան-Էշեզո	ՊՕՏ
FR	Graves		Գրավ	ՊՕՏ
FR	Graves de Vayres		Գրավ դը Վեյր	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)
FR	Graves supérieures		Գրավ սյուպերիոր	ՊԾՏ
FR	Grignan-les-Adhémar		Գրինյան-լե-Ադեմադ	ՊԾՏ
FR	Griotte-Chambertin		Գրիոտ-Շամբերտեն	ՊԾՏ
FR	Gros Plant du Pays nantais		Գրո Պլան դյու Պեյի նանտե	ՊԾՏ
FR	Haute Vallée de l'Aude		Օտ Վալե դը Լ'Ռդ	ՊԱՆ
FR	Haute Vallée de l'Orb		Օտ Վալե դը Լ'Օրբ	ՊԱՆ
FR	Haute-Marne		Օտ-Մադն	ՊԱՆ
FR	Hautes-Alpes		Օտ-Ալպ	ՊԱՆ
FR	Haute-Vienne		Օտ-Վիեն	ՊԱՆ
FR	Haut-Médoc		Օ-Մեդոկ	ՊԾՏ
FR	Haut-Montravel		Օ-Մոնդավել	ՊԾՏ
FR	Haut-Poitou		Օ-Պուատու	ՊԾՏ
FR	Hermitage		Հերմիտաժ	ՊԾՏ
FR	Île de Beauté		Իլ դե Բոտե	ՊԱՆ
FR	Irancy		Իրանսի	ՊԾՏ
FR	Irouléguy		Իրուլեգի	ՊԾՏ
FR	Isère		Իզեր	ՊԱՆ
FR	Jasnières		Ժանիեր	ՊԾՏ
FR	Juliéna		ժուլիենա	ՊԾՏ
FR	Jurançon		ժյուրանսոն	ՊԾՏ
FR	La Grande Rue		Լա Գրանդ Ղյու	ՊԾՏ
FR	La Romanée		Լա Ռոմանե	ՊԾՏ
FR	La Tâche		Լա Տաշ	ՊԾՏ
FR	Ladoix		Լադուա	ՊԾՏ
FR	Lalande-de-Pomerol		Լալանդ-դը-Պոմեդոլ	ՊԾՏ
FR	Landes		Լանդ	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Languedoc		Լանգրդոկ	ՊՕՏ
FR	Latricières-Chambertin		Լատրիսիեդ-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Lavilledieu		Լավիլդյո	ՊԱՆ
FR	L'Ermitage		Լ'Էրմիտաժ	ՊՕՏ
FR	Les Baux de Provence		Լե Բո դը Պրովանս	ՊՕՏ
FR	L'Etoile		Լ'Էտուալ	ՊՕՏ
FR	L'Hermitage		Լ'Հերմիտաժ	ՊՕՏ
FR	Limoux		Լիմու	ՊՕՏ
FR	Lirac		Լիդակ	ՊՕՏ
FR	Listrac-Médoc		Լիստրակ-Մեդոկ	ՊՕՏ
FR	Lot		Լո	ՊԱՆ
FR	Loupiac		Լուպիակ	ՊՕՏ
FR	Luberon		Լյուբերոն	ՊՕՏ
FR	Lussac Saint-Emilion		Լյուսակ Սենտ-Էմիլիոն	ՊՕՏ
FR	Mâcon		Մակոն	ՊՕՏ
FR	Macvin du Jura		Մակվեն դյու ժյուրա	ՊՕՏ
FR	Madiran		Մադիրան	ՊՕՏ
FR	Malepère		Մալպեր	ՊՕՏ
FR	Maranges		Մադանժ	ՊՕՏ
FR	Marcillac		Մադսիյակ	ՊՕՏ
FR	Margaux		Մադգո	ՊՕՏ
FR	Marsannay		Մադսանեյ	ՊՕՏ
FR	Maures		Մոդ	ՊԱՆ
FR	Maury		Մոդի	ՊՕՏ
FR	Mazis-Chambertin		Մազի-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Mazoyères-Chambertin		Մազուայեդ-Շամբերտեն	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)
FR	Méditerranée		Մեդիտերանե	ՊԱՆ
FR	Médoc		Մեդոկ	ՊԾՏ
FR	Menetou-Salon		Մանտու-Սալոն	ՊԾՏ
FR	Mercurey		Մեդկյուդեյ	ՊԾՏ
FR	Meursault		Մյոդսո	ՊԾՏ
FR	Minervois		Մինեդվուա	ՊԾՏ
FR	Minervois-la-Livinière		Մինեդվուա-լա-Լիվինիեր	ՊԾՏ
FR	Monbazillac		Մոնբազիլյակ	ՊԾՏ
FR	Mont Caume		Մոն կոմ	ՊԱՆ
FR	Montagne-Saint-Emilion		Մոնտայն-Սենտ-Էմիլիոն	ՊԾՏ
FR	Montagny		Մոնտայնի	ՊԾՏ
FR	Monthélie		Մոնտելի	ՊԾՏ
FR	Montlouis-sur-Loire		Մոնլուի-սյուր-Լուազ	ՊԾՏ
FR	Montrachet		Մոնդաշե	ՊԾՏ
FR	Montravel		Մոնդավել	ՊԾՏ
FR	Morey-Saint-Denis		Մորեյ-Սեն-Դենի	ՊԾՏ
FR	Morgon		Մորգոն	ՊԾՏ
FR	Moselle		Մոզել	ՊԾՏ
FR	Moulin-à-Vent		Մուլեն-ա-Վան	ՊԾՏ
FR	Moulis		Մուլի	ՊԾՏ
FR	Moulis-en-Médoc		Մուլի-ան-Մեդոկ	ՊԾՏ
FR	Muscadet		Մյուսկադե	ՊԾՏ
FR	Muscadet Coteaux de la Loire		Մյուսկադե Կոտո դե լա Լուազ	ՊԾՏ
FR	Muscadet Côtes de Grandlieu		Մյուսկադե Կոտե դը Գրանդիլիո	ՊԾՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Muscadet Sèvre et Maine		Մյուսկադե Սեվրը Է Մեն	ՊՕՏ
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise		Մյուսկա դը Բում-դը Վենիզ	ՊՕՏ
FR	Muscat de Frontignan		Մյուսկա դը Ֆրոնտինյան	ՊՕՏ
FR	Muscat de Lunel		Մուսկա դը Լյունել	ՊՕՏ
FR	Muscat de Mireval		Մյուսկա դը Միրվալ	ՊՕՏ
FR	Muscat de Rivesaltes		Մյուսկա դը Ռիվսալտ	ՊՕՏ
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minervois		Մյուսկա դը Սեն-ժան-դը-Մինեդվուա	ՊՕՏ
FR	Muscat du Cap Corse		Մյուսկա դյու Կապ Կորսա	ՊՕՏ
FR	Musigny		Մուսինյի	ՊՕՏ
FR	Nuits-Saint-Georges		Նյուի-Սեն-ժորժ	ՊՕՏ
FR	Orléans		Օրլեան	ՊՕՏ
FR	Orléans-Cléry		Օրլեան-Կլերի	ՊՕՏ
FR	Pacherenc du Vic-Bilh		Պաշրդան դյու Վիկ-Բիլ	ՊՕՏ
FR	Palette		Պալետ	ՊՕՏ
FR	Patrimonio		Պատրիմոնիո	ՊՕՏ
FR	Pauillac		Պոյակ	ՊՕՏ
FR	Pays d'Hérault		Պեյի դ'Էրո	ՊԱՆ
FR	Pays d'Oc		Պեյի դ'Օք	ՊԱՆ
FR	Pécharmant		Պեշարման	ՊՕՏ
FR	Périgord		Պերիգոր	ՊԱՆ
FR	Pernand-Vergelesses		Պերնան-Վերժլես	ՊՕՏ
FR	Pessac-Léognan		Պեսակ-Լեոնյան	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Petit Chablis		Պըտի Շաբլի	ՊՕՏ
FR	Pierrevert		Պիերվեղ	ՊՕՏ
FR	Pineau des Charentes		Պինո դե Շաղանսո	ՊՕՏ
FR	Pomerol		Պոմեղոլ	ՊՕՏ
FR	Pommard		Պոմաղ	ՊՕՏ
FR	Pouilly-Fuissé		Պուլյի-Ֆուիսե	ՊՕՏ
FR	Pouilly-Fumé		Պուլյի-Ֆյումե	ՊՕՏ
FR	Pouilly-Loché		Պուլյի-Լոշե	ՊՕՏ
FR	Pouilly-sur-Loire		Պուլյի-սյուր-Լուաղ	ՊՕՏ
FR	Pouilly-Vinzelles		Պուլյի-Վենզել	ՊՕՏ
FR	Premières Côtes de Bordeaux		Պրումիեղ Կոտ դը Բորդո	ՊՕՏ
FR	Puisseguin Saint-Emilion		Պյուիսգեն Սենտ-Էմիլիոն	ՊՕՏ
FR	Puligny-Montrachet		Պյուլինյի-Մոնդաշե	ՊՕՏ
FR	Puy-de-Dôme		Պույ-դը-Դոմ	ՊԱՆ
FR	Quarts de Chaume		Քաղ դը Շոմ	ՊՕՏ
FR	Quincy		Քենսի	ՊՕՏ
FR	Rasteau		Ղաստո	ՊՕՏ
FR	Régnié		Ղենյիե	ՊՕՏ
FR	Reuilly		Ղյոի	ՊՕՏ
FR	Richebourg		Ղիշբուրղ	ՊՕՏ
FR	Rivesaltes		Ղիվսալտ	ՊՕՏ
FR	Romanée-Conti		Ղոմանե-Կոնտի	ՊՕՏ
FR	Romanée-Saint-Vivant		Ղոմանե-Սեն-Վիվան	ՊՕՏ
FR	Rosé d'Anjou		Ղոզե դ'Անժու	ՊՕՏ
FR	Rosé de Loire		Ղոզե դը Լուաղ	ՊՕՏ
FR	Rosé des Riceys		Ղոզե դե Ղիսեյ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Rosette		Ղոզետ	ՊՕՏ
FR	Roussette de Savoie		Ղուսետ դը Սավուա	ՊՕՏ
FR	Roussette du Bugey		Ղուսետ դյու Բյուժեյ	ՊՕՏ
FR	Ruchottes-Chambertin		Ղյուշոտ-Շամբերտեն	ՊՕՏ
FR	Rully		Ղյուլի	ՊՕՏ
FR	Sables du Golfe du Lion		Սաբլը դյու Գոլֆ դյու Լիոն	ՊԱՆ
FR	Saint-Amour		Սենտ-Ամուր	ՊՕՏ
FR	Saint-Aubin		Սենտ-Օբեն	ՊՕՏ
FR	Saint-Bris		Սեն-Բրի	ՊՕՏ
FR	Saint-Chinian		Սեն-Շինիան	ՊՕՏ
FR	Sainte-Croix-du-Mont		Սենտ-Քրուա-դյու-Մոն	ՊՕՏ
FR	Sainte-Foy-Bordeaux		Սենտ-ֆոյ-Բորդո	ՊՕՏ
FR	Sainte-Marie-la-Blanche		Սենտ-Մերի-լա-Բլանշ	ՊԱՆ
FR	Saint-Emilion		Սենտ-Էմիլիոն	ՊՕՏ
FR	Saint-Emilion Grand Cru		Սենտ-Էմիլիոն Գրան Բյու	ՊՕՏ
FR	Saint-Estèphe		Սենտ—Էստեֆ	ՊՕՏ
FR	Saint-Georges-Saint-Emilion		Սեն-ժորժ-Սենտ-Էմիլիոն	ՊՕՏ
FR	Saint-Guilhem-le-Désert		Սեն-Գիլյեմ-լը-Դեզեր	ՊԱՆ
FR	Saint-Joseph		Սեն-ժոզեֆ	ՊՕՏ
FR	Saint-Julien		Սեն-ժուլիեն	ՊՕՏ
FR	Saint-Mont		Սեն-Մոն	ՊՕՏ
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil		Սեն-Նիկոլա-դը-Բուրգեյ	ՊՕՏ
FR	Saint-Péray		Սեն-Պերեյ	ՊՕՏ
FR	Saint-Pourçain		Սեն-Պուրսեն	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Saint-Romain		Սեն-Ղոմեն	ՊՕՏ
FR	Saint-Sardos		Սեն-Սադոս	ՊՕՏ
FR	Saint-Véran		Սեն-Վերան	ՊՕՏ
FR	Sancerre		Սանսեր	ՊՕՏ
FR	Santenay		Սանտենեյ	ՊՕՏ
FR	Saône-et-Loire		Սաոն-է-Լուաղ	ՊԱՆ
FR	Saumur		Սոմյուր	ՊՕՏ
FR	Saumur-Champigny		Սոմյուր-Շամպինյի	ՊՕՏ
FR	Saussignac		Սոսինյակ	ՊՕՏ
FR	Sauternes		Սոտերն	ՊՕՏ
FR	Savennières		Սավենիեր	ՊՕՏ
FR	Savennières Coulée de Serrant		Սավենիեր Կուլե դը Սերան	ՊՕՏ
FR	Savennières Roche aux Moines		Սավանիեր Ղոշ օ Մուան	ՊՕՏ
FR	Savigny-lès-Beaune		Սավինյի-լե-Բոն	ՊՕՏ
FR	Savoie		Սավուա	ՊՕՏ
FR	Seyssel		Սեյսել	ՊՕՏ
FR	Tavel		Տավել	ՊՕՏ
FR	Thézac-Perricard		Տեզակ-Պերիկաղ	ՊԱՆ
FR	Torgan		Տոդգան	ՊԱՆ
FR	Touraine		Տուրեն	ՊՕՏ
FR	Touraine Noble Joué		Տուրեն Նոբլը Ճուե	ՊՕՏ
FR	Tursan		Տյուրսան	ՊՕՏ
FR	Urfé		Յուրֆե	ՊԱՆ
FR	Vacqueyras		Վակեյրա	ՊՕՏ
FR	Val de Loire		Վալ դը Լուաղ	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
FR	Valençay		Վալենսեյ	ՊՕՏ
FR	Vallée du Paradis		Վալե դյու Պարադի	ՊԱՆ
FR	Var		Վաղ	ՊԱՆ
FR	Vaucluse		Վոքլյուզ	ՊԱՆ
FR	Ventoux		Վանտու	ՊՕՏ
FR	Vicomté d'Aumelas		Վիկոնտե դ'Օմելա	ՊԱՆ
FR	Vin d'Alsace		Վեն դ'Ալզաս	ՊՕՏ
FR	Vin de Bellet		Վեն դը Բելե	ՊՕՏ
FR	Vin de Corse		Վեն դը Կորս	ՊՕՏ
FR	Vin de Frontignan		Վեն դը Ֆրոնտինյան	ՊՕՏ
FR	Vin de Savoie		Վեն դը Սավուա	ՊՕՏ
FR	Vins fins de la Côte de Nuits		Վեն ֆեն դը լա Կոտ դը Նյուի	ՊՕՏ
FR	Vinsobres		Վենսոբրը	ՊՕՏ
FR	Viré-Clessé		Վիրե-Կլեսե	ՊՕՏ
FR	Volnay		Վոլնեյ	ՊՕՏ
FR	Vosne-Romanée		Վոն-Ղոմանե	ՊՕՏ
FR	Vougeot		Վուժո	ՊՕՏ
FR	Vouvray		Վուրեյ	ՊՕՏ
FR	Yonne		Յոն	ՊԱՆ
DE	Ahr		Աղ	ՊՕՏ
DE	Ahrtaler Landwein		Ադթալեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Baden		Բադեն	ՊՕՏ
DE	Badischer Landwein		Բադիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Bayerischer Bodensee-Landwein		Բայերիշեր Բոդենզե-Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Brandenburger Landwein		Բրանդենբուրգեր Լանդվայն	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
DE	Franken		Ֆրանքն	ՊՕՏ
DE	Hessische Bergstraße		Հեսիշե Բեդզշթրասե	ՊՕՏ
DE	Landwein der Mosel		Լանդվայն դեր Մոզել	ՊԱՆ
DE	Landwein der Ruwer		Լանդվայն դեր Ռուվեր	ՊԱՆ
DE	Landwein der Saar		Լանդվայն դեր Ջաար	ՊԱՆ
DE	Landwein Main		Լանդվայն Մայն	ՊԱՆ
DE	Landwein Neckar		Լանդվայն Նեքար	ՊԱՆ
DE	Landwein Oberrhein		Լանդվայն Օբերդայն	ՊԱՆ
DE	Landwein Rhein		Լանդվայն Ղայն	ՊԱՆ
DE	Landwein Rhein-Neckar		Լանդվայն Ղայն-Նեքար	ՊԱՆ
DE	Mecklenburger Landwein		Մեքլենբուրգեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Mitteldeutscher Landwein		Միթեյդոյշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Mittelrhein		Միթեյդայն	ՊՕՏ
DE	Mosel		Մոզել	ՊՕՏ
DE	Nahe		Նահե	ՊՕՏ
DE	Nahegauer Landwein		Նահեգաուեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Pfalz		Փֆալց	ՊՕՏ
DE	Pfälzer Landwein		Փֆեյլցեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Regensburger Landwein		Ղեգենսբուրգեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Rheinburgen-Landwein		Ղայնբուրգեն-Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Rheingau		Ղայնգաու	ՊՕՏ
DE	Rheingauer Landwein		Ղայնգաուեր Լանդվայն	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
DE	Rheinhessen		Ղայնհեսեն	ՊՕՏ
DE	Rheinischer Landwein		Ղայնիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Saale-Unstrut		Չաալե-Ունշթդութ	ՊՕՏ
DE	Saarländischer Landwein		Սաարլենդիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Sachsen		Չաքսեն	ՊՕՏ
DE	Sächsischer Landwein		Չեքսիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Schleswig-Holsteinischer Landwein		Շլեզվիգ- Հոլշտայնիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Schwäbischer Landwein		Շվեբիշեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Starkenburger Landwein		Շթարկենբուրգեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Taubertäler Landwein		Թաուբերթելեր Լանդվայն	ՊԱՆ
DE	Württemberg		Վյուրթեմբերգ	ՊՕՏ
GR	Κως	Kos	Կոս	ՊԱՆ
GR	Malvasia Πάρος	Malvasia Paros	Մալվասիա Պարոս	ՊՕՏ
GR	Malvasia Σητείας	Malvasia Sitia	Մալվասիա Սիտիաս	ՊՕՏ
GR	Malvasia Χάνδακας-Candia	Malvasia Χάνδακας-Candia	Մալվասիա Խանդակաս – Կանդիա	ՊՕՏ
GR	Άβδηρα	Avdira	Ավդիրա	ՊԱՆ
GR	Άγιο Όρος	Mount Athos/ Holly Mount Athos/Holly Mountain Athos/Mont Athos/Άγιο Όρος Άθως	Այիո Օրոս / Մաունթ Աթոս/ Հոլի Մաունթ Աթոս/ Հոլի Մաունթին Աթոս/ Մոնթ Աթոս	ՊԱՆ
GR	Αγορά	Agora	Ագորա	ՊԱՆ
GR	Αγχιάλος	Anchialos	Անխիալոս	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Αιγαίο Πέλαγος	Aegean Sea/Aigaio Pelagos	Էգիան Սի/Էյեո Պելաղոս	ՊԱՆ
GR	Αμύνταιο	Amyndeon	Ամինդեո / Ամինդեոն	ՊՕՏ
GR	Ανάβυσσος	Anavyssos	Անավիսսոս	ՊԱՆ
GR	Αργολίδα	Argolida	Արղոլիդա	ՊԱՆ
GR	Αρκαδία	Arkadia	Արկադիա	ՊԱՆ
GR	Αρχάνες	Archanes	Արխանես	ՊՕՏ
GR	Αττική	Attiki	Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Αχάια	Achaia	Ախաիա	ՊԱՆ
GR	Βελβεντό	Velvento	Վելվենտո	ՊԱՆ
GR	Βερντέα Ζακύνθου	Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou/ Verdea Zakynthos/Verntea Zakynthos	Վեռդեա Չակինթոս/Վեռդեա Օնոմասիա կատա պարադոսի Չակինթոս/վեռդեա Չակինթոս/վեռնեա Չակինթոս	ՊԱՆ
GR	Γεράνεια	Gerania	Ղերանիա	ՊԱՆ
GR	Γουμένισσα	Goumenissa	Ղումենիսսա	ՊՕՏ
GR	Γρεβενά	Grevena	Ղրեվենա	ՊԱՆ
GR	Δαφνές	Dafnes	Դաֆնես	ՊՕՏ
GR	Δράμα	Drama	Դրամա	ՊԱՆ
GR	Δωδεκάνησος	Dodekanese	Դոդեկանիսոս	ՊԱՆ
GR	Έβρος	Evros	Էվրոս	ՊԱՆ
GR	Ελασσόνα	Elassona	Էլասսոնա	ՊԱՆ
GR	Επανομή	Epanomi	Էպանոմի	ՊԱՆ
GR	Εύβοια	Evia	Էվիա	ՊԱՆ
GR	Ζάκυνθος	Zakynthos	Չակինթոս	ՊԱՆ
GR	Ζίτσα	Zitsa	Չիցա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարածարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարածարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Ηλεία	Ilia	Իլիա	ՊԱՆ
GR	Ημαθία	Imathia	Իմաթիա	ՊԱՆ
GR	Ήπειρος	Epirus	Էպիրոս	ՊԱՆ
GR	Ηράκλειο	Iraklio	Իրակլիո	ՊԱՆ
GR	Θάσος	Thasos	Թասոս	ՊԱՆ
GR	Θαψανά	Thapsana	Թապսանա	ՊԱՆ
GR	Θεσσαλία	Thessalia	Թեսսալիա	ՊԱՆ
GR	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	Թեսսալոնիկի	ՊԱՆ
GR	Θήβα	Thiva	Թիվա	ՊԱՆ
GR	Θράκη	Thrace	Թրակի	ՊԱՆ
GR	Ικαρία	Ikaria	Իկարիա	ՊԱՆ
GR	Ίλιον	Ilion	Իլիոն	ՊԱՆ
GR	Ίσμαρος	Ismaros	Իսմարոս	ՊԱՆ
GR	Ιωάννινα	Ioannina	Իոաննինա	ՊԱՆ
GR	Καβάλα	Kavala	Կավալա	ՊԱՆ
GR	Καρδίτσα	Karditsa	Կարդիցա	ՊԱՆ
GR	Κάρυστος	Karystos	Կարիսոս	ՊԱՆ
GR	Καστοριά	Kastoria	Կաստորիա	ՊԱՆ
GR	Κέρκυρα	Corfu	Կերկիրա / Կոռֆու	ՊԱՆ
GR	Κίσσαμος	Kissamos	Կիսսամոս	ՊԱՆ
GR	Κλημέντι	Klimenti	Կլիմենտի	ՊԱՆ
GR	Κοζάνη	Kozani	Կոզանի	ՊԱՆ
GR	Κοιλιάδα Αταλάντης	Atalanti Valley	Կիլադա Աթալանթիս / Ատալանտի վալեյ	ՊԱՆ
GR	Κόρινθος	Κορινθία /Korinthos/Korinthis	Կորինթոս/Կորինթիս	ՊԱՆ
GR	Κρανιά	Krania	Կրանիա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարածարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարածարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Κραννώνα	Krannona	Կրանոնա	ՊԱՆ
GR	Κρήτη	Crete	Կրիտի	ՊԱՆ
GR	Κυκλάδες	Cyclades	Կիկլադես	ՊԱՆ
GR	Λακωνία	Lakonia	Լակոնիա	ՊԱՆ
GR	Λασιθί	Lasithi	Լասիթի	ՊԱՆ
GR	Λέσβος	Lesvos	Լեսվոս	ՊԱՆ
GR	Λετρίνοι	Letrini	Լետրինի	ՊԱՆ
GR	Λευκάδα	Lefkada	Լեֆկադա	ՊԱՆ
GR	Ληλάντιο Πεδίο	Lilantio Pedio/Lilantio Field	Լիլանտիո Պեդիո/Լիլանտիո Ֆիլդ	ՊԱՆ
GR	Λήμνος	Limnos	Լիմոս	ՊՕՏ
GR	Μαγνησία	Magnisia	Մաղնիսիա	ՊԱՆ
GR	Μακεδονία	Macedonia	Մասեդոնիա / Մասեդոնիա	ՊԱՆ
GR	Μαντζαβινάτα	Mantzavinata	Մանձավինատա	ՊԱՆ
GR	Μαντινεία	Mantinia	Մանթինիա	ՊՕՏ
GR	Μαρκόπουλο	Markopoulo	Մարկոպուլո	ՊԱՆ
GR	Μαρτίνο	Martino	Մարտին	ՊԱՆ
GR	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας	Mavrodaphne of Kefalonia/ Mavrodafne of Cephalonia	Մավրոդաֆնի Կեֆալլինիաս / Մավրոդաֆնի օֆ Կեֆալոնիա/ Մավրոդաֆնի օֆ Սեֆալոնիա	ՊՕՏ
GR	Μαυροδάφνη Πατρών	Mavrodafni of Patra/Mavrodaphne of Patra	Մավրոդաֆնի Պատրոն / Մավրոդաֆնի օֆ պատրա	ՊՕՏ
GR	Μεσενικόλα	Mesenikola	Մեսենիկոլա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Μεσσηνία	Messinia	Մեսսինիա	ՊԱՆ
GR	Μεταξάτων	Metaxata	Մետաքսատոն / Մետաքսատա	ՊԱՆ
GR	Μετέωρα	Meteora	Մետեորա	ՊԱՆ
GR	Μέτσοβο	Metsovo	Մեցովո	ՊԱՆ
GR	Μονεμβασία- Malvasia	Monemvasia- Malvasia	Մոնեմվասիա- Մալվասիա	ՊՕՏ
GR	Μοσχάτο Πατρών	Muscat of Patra	Մոսխատո Պատրոն / Մուսկատ օֆ պատրա	ՊՕՏ
GR	Μοσχάτος Κεφαλληνίας	Muscat of Kefalonia/Muscat de Cephalonie / Muscat of Cephalonia	Մոսխատոս Կեֆալինիա / Մուսկատ օֆ Կեֆալոնիա / Մուսկատ դը Սեֆալոնի / Մուսկատ օֆ Սեֆալոնիա	ՊՕՏ
GR	Μοσχάτος Λήμνου	Muscat of Limnos	Մոսխատոս Լիմնոս / Մուսկատ օֆ Լիմնոս	ՊՕՏ
GR	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας/ Muscat of Rio Patra	Մոսխատոս Ռիո Պատրաս / Մուսկատ օֆ Ռիո Պատրա	ՊՕՏ
GR	Μοσχάτος Ρόδου	Muscat of Rodos	Մոսխատոս Ռոդոս / Մուսկատ օֆ Ռոդոս	ՊՕՏ
GR	Νάουσα	Naoussa	Նաուսա	ՊՕՏ
GR	Νέα Μεσημβρία	Nea Mesimvria	Նեա Մեսիմվրիա	ՊԱՆ
GR	Νεμέα	Nemea	Նեմեա	ՊՕՏ
GR	Οπούντια Λοκρίδας	Opountia Locris	Օպունտիա Լոկրիդաս / Օպունտիա Լոկրիս	ՊԱՆ
GR	Παγγαίο	Paggeo /Pangeon	Պանգեո/Պանգեոն	ՊԱՆ
GR	Παλλήνη	Pallini	Պալլինի	ՊԱՆ
GR	Παρνασσός	Parnassos	Պարնասոս	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Փάρոս	Paros	Պարոս	ՊՕՏ
GR	Փάτρα	Patra	Պատրա	ՊՕՏ
GR	Փεζά	Peza	Պեզա	ՊՕՏ
GR	Փέλλα	Pella	Պելլա	ՊԱՆ
GR	Փελοπόννησος	Peloponnese	Պելոպոննիսոս / Պելեպոննիզ	ՊԱՆ
GR	Փերία	Pieria	Պիերիա	ՊԱՆ
GR	Փισάτις	Pisatis	Պիսատիս	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Αιγιαλείας	Slopes of Aigialia	Պլայես Էյալիաս / Սլոպս օֆ Էգիալիա	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Αίνου	Slopes of Ainos	Պլայես Էնոս / Սլոպս օֆ Էնոս	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Αμπέλου	Slopes of ampelos	Պլայես Աբելոս / Սլոպս օֆ Ամպելոս	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Βερτίσκου	Slopes of Vertiskos	Պլայես Վերտիսկոս / Սլոպս օֆ Վերտիսկոս	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Κιθαιρώνα	Slopes of Kithaironas	Պլայես Կիթերոնաս / Սլոպս օֆ Կիթերոնաս	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Κνημίδας	Slopes of Knimida	Պլայես Կնիմիդաս / Սլոպս օֆ Կնիմիդա	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Μελίτωνα	Slopes of Meliton	Պլայես Մելիտոնաս / Սլոպս օֆ Մելիտոն	ՊՕՏ
GR	Փλαγιές Πάικου	Slopes of Paiko	Պլայես Պայկոս / Սլոպս օֆ Պաիկո	ՊԱՆ
GR	Փλαγιές Πάρνηθας	Slopes of Parnitha	Պլայես Պարնիթաս / Սլոպս օֆ Պարնիթա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Πλαγιές Πεντελικού	Slopes of Pendeliko/ Πλαγιές Πεντελικού	Պլայես Պենդելիկու / Սլոուպս օֆ Պենդելիկո	ՊԱՆ
GR	Πυλία	Pylia	Պիլիա	ՊԱՆ
GR	Ραψάνη	Rapsani	Ռապսանի	ՊՕՏ
GR	Ρέθυμνο	Rethimno	Ռեթիմնո	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Αττικής	Retsina of Attiki	Ռեցինա Ատտիկիս / Ռեցինա օֆ Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Βοιωτίας	Retsina of Viotia	Ռեցինա Վիոտիասս / Ռեցինա օֆ Վիոտիա	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Γιάλτρων	Retsina of Gialtra	Ռեցինա Յալտրոն / Ռեցինա օֆ Գիալտրա	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Εύβοιας	Retsina of Evoia	Ռեցինա Էվիասս / Ռեցինա օֆ Էվիա	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Θηβών (Βοιωτίας)	Retsina of Thebes (Voiotias)	Ռեցինա Թիվոն (Վիոտիասս) / Ռեցինա օֆ Թեբե (Վիոտիասս)	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Καρύστου	Retsina of Karystos	Ռեցինա Կարիստու / Ռեցինա օֆ Կարիստու	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Κορωπίου	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής/Retsina of Koropi/Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կորոպիու / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ Ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Κρωπίας	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής/Retsina of Koropi/Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կրոպիասս / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ Ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Ρετσίνα Λιοπεσίου	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής/Retsina of Paiania /Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Լյոպեսիու / Ռեցինա Պեանիասս Ատիկիս / Ռեցինա օֆ Պայանիաս օֆ Աաիանիաս Ատիկի	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Րետսինա Մարկոպուլոս (Ատտիկի)	Retsina of Markopoulo (Attiki)	Ռեցինա Մարկոպուլոս (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մարկոպուլոս (Ատիկի)	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Մեգարոս	Րետսինա Մեգարոս Ատտիկի/Retsina of Megara (Attiki)/ Retsina of Megara Attiki	Ռեցինա Մեգարոս / Ռեցինա օֆ Մեգարոս (Ատիկի)/ Ռեցինա օֆ Մեգարոս Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Մեսոգեյոս (Ատտիկի)	Retsina of Mesogia (Attiki)	Ռեցինա Մեսոյիոս / Ռեցինա օֆ Մեսոգիա (Ատիկի)	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Քալանիա	Րետսինա Քալանիա Ատտիկի/Retsina of Paiania /Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Պեանիա / Ռեցինա օֆ Պեանիա/ Ռեցինա օֆ Պեանիա Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Քալլինի	Րետսինա Քալլինի Ատտիկի/Retsina of Pallini/Retsina of Pallini Attiki	Ռեցինա Պալլինի / Ռեցինա օֆ Պալլինի/ Ռեցինա օֆ Պալլինի Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Քիկերմիոս	Րետսինա Քիկերմիոս Ատտիկի/Retsina of Pikermi Attiki/Retsina of Pikermi	Ռեցինա Պիկերմիոս / Ռեցինա օֆ Պիկերմի Ատիկի/ Ռեցինա օֆ Պիկերմի	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Տպատոս	Րետսինա Տպատոս Ատտիկի/Retsina of Spata/Retsina of Spata Attiki	Ռեցինա Տպատոս / Ռեցինա օֆ Տպատոս/ Ռեցինա օֆ Տպատոս Ատիկի	ՊԱՆ
GR	Րետսինա Քալկիդա (Եւբոյա)	Retsina of Halkida (Evoia)	Տպատոս Իսալիդիա / Ռեցինա օֆ Իսալիդիա(Էվոյա)	ՊԱՆ
GR	Րիտսոնա	Ritsona	Ռիցոնա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
GR	Րόδος	Rodos/Rhodes	Ռոդոս/Ռոդէս / Ռոդզ	ՊՕՏ
GR	Րομπόλα Κεφαλληνίας	Robola of Kefalonia	Ռոբոլա Կեֆալլինիաս / Ռոբոլա օֆ Կեֆալոնիա	ՊՕՏ
GR	Σάμος	Samos	Սամոս	ՊՕՏ
GR	Σαντορίνη	Santorini	Սանդորինի	ՊՕՏ
GR	Σέρρες	Serres	Սերես	ՊԱՆ
GR	Σητεία	Sitia	Սիտիա	ՊՕՏ
GR	Σιάτιστα	Siatista	Սյատիստա	ՊԱՆ
GR	Σιθωνία	Sithonia	Սիթոնիա	ՊԱՆ
GR	Σπάτα	Spata	Սպատա	ՊԱՆ
GR	Στερεά Ελλάδα	Stereia Ellada	Ստերեա Էլլադա	ՊԱՆ
GR	Τεγέα	Tegea	Տեգեա	ՊԱՆ
GR	Τριφυλία	Trifilia	Տրիֆիլիա	ՊԱՆ
GR	Τύρναβος	Tyrnavos	Տիրնավոս	ՊԱՆ
GR	Φθιώτιδα	Fthiotida/Phthiotis	Ֆթիոտիդա/Ֆթիոտիս	ՊԱՆ
GR	Φλώρινα	Florina	Ֆլորինա	ՊԱՆ
GR	Χαλκίδα	Halikouna	Խալիկունա	ՊԱՆ
GR	Χαλκιδική	Halkidiki	Խալկիդիկի	ՊԱՆ
GR	Χάνδακος - Candia	Candia	Խանդակաս - Կանդիա	ՊՕՏ
GR	Χανιά	Chania	Խանիա	ՊԱՆ
GR	Χίος		Խիոս	ՊԱՆ
HU	Badacsony		Բադաչոնյ	ՊՕՏ
HU	Badacsonyi		Բադաչոնյի	ՊՕՏ
HU	Balaton		Բալատոն	ՊՕՏ
HU	Balatonboglár		Բալատոնբոգլար	ՊՕՏ
HU	Balatonboglári		Բալատոնբոգլարի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
HU	Balaton-felvidék		Բալատոն-ֆելվիդեկ	ՊՕՏ
HU	Balaton-felvidéki		Բալատոն-ֆելվիդեկի	ՊՕՏ
HU	Balatonfüred-Csopak		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակ	ՊՕՏ
HU	Balatonfüred-Csopaki		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակի	ՊՕՏ
HU	Baltoni		Բալատոնի	ՊՕՏ
HU	Balatonmelléki		Բալատոնմելեկի	ՊԱՆ
HU	Bükk		Բյուկկ	ՊՕՏ
HU	Bükki		Բյուկկի	ՊՕՏ
HU	Csongrád		Չոնգրադ	ՊՕՏ
HU	Csongrádi		Չոնգրադի	ՊՕՏ
HU	Debrői Hárslevelű		Դեբրոյ Հառշլեվելու	ՊՕՏ
HU	Duna		Դունա	ՊՕՏ
HU	Dunai		Դունաի	ՊՕՏ
HU	Dunántúl		Դունատուլ	ՊԱՆ
HU	Dunántúli		Դունատուլի	ՊԱՆ
HU	Duna-Tisza-közi		Դունա-Տիսա-կյոզի	ՊԱՆ
HU	Eger		Էգեր	ՊՕՏ
HU	Egri		Էգրի	ՊՕՏ
HU	Etyek-Buda		Էտյեկ-Բուդա	ՊՕՏ
HU	Etyek-Budai		Էտյեկ-Բուդաի	ՊՕՏ
HU	Felső-Magyarország		Ֆելշյո-Մադյարոռուսագ	ՊԱՆ
HU	Felső-Magyarországi		Ֆելշյո-Մադյարոռուսագի	ՊԱՆ
HU	Hajós-Baja		Հայոշ-Բայա	ՊՕՏ
HU	Izsáki Arany Sárfehér		Իժակի ԱռանյՇառֆեհեր	ՊՕՏ
HU	Káli		Կալի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)
HU	Kunság		Կունշագ	ՊԾՏ
HU	Kunsági		Կունշագի	ՊԾՏ
HU	Mátra		Մատռա	ՊԾՏ
HU	Mátrai		Մատռաի	ՊԾՏ
HU	Mór		Մոռ	ՊԾՏ
HU	Móri		Մոռի	ՊԾՏ
HU	Nagy-Somló		Նադյ-Շոմլո	ՊԾՏ
HU	Nagy-Somlói		Նադյ-Շոմլոի	ՊԾՏ
HU	Neszmély		Նեսմեյ	ՊԾՏ
HU	Neszmélyi		Նեսմեյի	ՊԾՏ
HU	Pannon		Պաննոն	ՊԾՏ
HU	Pannonhalma		Պաննոնհալմա	ՊԾՏ
HU	Pannonhalmi		Պաննոնհալմի	ՊԾՏ
HU	Pécs		Պեչ	ՊԾՏ
HU	Somló		Շոմլո	ՊԾՏ
HU	Somlói		Շոմլոի	ՊԾՏ
HU	Sopron		Շոպրոն	ՊԾՏ
HU	Soproni		Շոպրոնի	ՊԾՏ
HU	Szekszárd		Սեկսառդ	ՊԾՏ
HU	Szekszárdi		Սեկսառդի	ՊԾՏ
HU	Tihany		Տիհանյ	ՊԾՏ
HU	Tihanyi		Տիհանյի	ՊԾՏ
HU	Tokaj		Տոկայ	ՊԾՏ
HU	Tokaji		Տոկայի	ՊԾՏ
HU	Tolna		Տոլնա	ՊԾՏ
HU	Tolnai		Տոլնաի	ՊԾՏ
HU	Villány		Վիլանյ	ՊԾՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
HU	Villányi		Վիլանյի	ՊՕՏ
HU	Zala		Զալա	ՊՕՏ
HU	Zalai		Զալաի	ՊՕՏ
HU	Zemplén		Զեմպլեն	ՊԱՆ
HU	Zempléni		Զեմպլենի	ՊԱՆ
IT	Abruzzo		Աբրուձձո	ՊՕՏ
IT	Acqui		Ակուի	ՊՕՏ
IT	Affile		Աֆիլե	ՊՕՏ
IT	Aglianico del Taburno		Այյանիկո դել Տաբուրոնո	ՊՕՏ
IT	Aglianico del Vulture		Այյանիկո դել Վուլտուրե	ՊՕՏ
IT	Aglianico del Vulture Superiore		Այյանիկո դել Վուլտուրե Սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Alba		Ալբա	ՊՕՏ
IT	Albugnano		Ալբունյանո	ՊՕՏ
IT	Alcamo		Ալկամո	ՊՕՏ
IT	Aleatico di Gradoli		Ալեատիկո դի Գրադոլի	ՊՕՏ
IT	Aleatico di Puglia		Ալեատիկո դի Պուլիա	ՊՕՏ
IT	Aleatico Passito dell'Elba		Ալեատիկո Պասիտո դել Էլբա	ՊՕՏ
IT	Alezio		Ալեզո	ՊՕՏ
IT	Alghero		Ալգերո	ՊՕՏ
IT	Allerona		Ալերոնա	ՊԱՆ
IT	Alta Langa		Ալտա լանգա	ՊՕՏ
IT	Alta Valle della Greve		Ալտա Վալե դելա Գրեվե	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Alto Adige		Ալտո Ադիջե	ՊՕՏ
IT	Alto Livenza		Ալտո Լիվենցա	ՊԱՆ
IT	Alto Mincio		Ալտո Մինիչո	ՊԱՆ
IT	Amarone della Valpolicella		Ամառոնե դելա Վալպոլիչելա	ՊՕՏ
IT	Amelia		Ամելիա	ՊՕՏ
IT	Anagni		Անանյի	ՊԱՆ
IT	Ansonica Costa dell'Argentario		Անասոնիկա Կոստա դել Առջենտարիո	ՊՕՏ
IT	Aprilia		Ապրիլիա	ՊՕՏ
IT	Arborea		Արբորեա	ՊՕՏ
IT	Arcole		Արկոլե	ՊՕՏ
IT	Arghillà		Արգիլիա	ՊԱՆ
IT	Asolo - Prosecco		Ազոլո-Պրոսեկո	ՊՕՏ
IT	Assisi		Ասիզի	ՊՕՏ
IT	Asti		Աստի	ՊՕՏ
IT	Atina		Ատինա	ՊՕՏ
IT	Aversa		Ավեռսա	ՊՕՏ
IT	Avola		Ավոլա	ՊԱՆ
IT	Bagnoli		Բանյոլի	ՊՕՏ
IT	Bagnoli di Sopra		Բանյոլի դի Սոպրա	ՊՕՏ
IT	Bagnoli Friularo		Բանյոլի Ֆրիուլարո	ՊՕՏ
IT	Barbagia		Բարբաջա	ՊԱՆ
IT	Barbaresco		Բարբառեսկո	ՊՕՏ
IT	Barbera d'Alba		Բարբերոս դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Barbera d'Asti		Բարբերոս դ'Աստի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Barbera del Monferrato		Բարբերոս դել Մոնֆերատո	ՊՕՏ
IT	Barbera del Monferrato Superiore		Բարբերոս դել Մոնֆերատե Սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Barco Reale di Carmignano		Բարկո ռեալե դի Կարմինյանո	ՊՕՏ
IT	Bardolino		Բարդոլինո	ՊՕՏ
IT	Bardolino Superiore		Բարդոլինո Սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Barletta		Բարլետա	ՊՕՏ
IT	Barolo		Բարոլո	ՊՕՏ
IT	Basilicata		Բազիլիկատա	ՊԱՆ
IT	Benaco Bresciano		Բենակո Բոեշանո	ՊԱՆ
IT	Beneventano		Բենեվենատանո	ՊԱՆ
IT	Benevento		Բենեվենտո	ՊԱՆ
IT	Bergamasca		Բերգամասկա	ՊԱՆ
IT	Bettona		Բետոնա	ՊԱՆ
IT	Bianchetto del Metauro		Բիանկելո դել Մետաուրո	ՊՕՏ
IT	Bianco Capena		Բիանկո Կապենա	ՊՕՏ
IT	Bianco del Sillaro		Բիանկո դել Սիլարո	ՊԱՆ
IT	Bianco dell'Empolese		Բիանկո դել Էմպոլեզե	ՊՕՏ
IT	Bianco di Castelfranco Emilia		Բիանկո դի Կաստելֆրանկո Էմիլիա	ՊԱՆ
IT	Bianco di Custoza		Բիանկո դի Կուստոցա	ՊՕՏ
IT	Bianco di Pitigliano		Բիանկո դի Պիտիլյանո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Biferno		Բիֆեռնո	ՊՕՏ
IT	Bivongi		Բիվոնջի	ՊՕՏ
IT	Boca		Բոկա	ՊՕՏ
IT	Bolgheri		Բոլգերի	ՊՕՏ
IT	Bolgheri Sassicaia		Բոլգերի Սասիկայա	ՊՕՏ
IT	Bonarda dell'Oltrepò Pavese		Բոնարդա դել՝Օլտրեպո Պավեզե	ՊՕՏ
IT	Bosco Eliceo		Բոսկո Էլիչեո	ՊՕՏ
IT	Botticino		Բոտիչինո	ՊՕՏ
IT	Brachetto d'Acqui		Բրակետո դ՝Ակուի	ՊՕՏ
IT	Bramaterra		Բրամատերա	ՊՕՏ
IT	Breganze		Բրեգանջե	ՊՕՏ
IT	Brindisi		Բրինդիզի	ՊՕՏ
IT	Brunello di Montalcino		Բրունելո դի Մոնտալչինո	ՊՕՏ
IT	Buttafuoco		Բուտաֆուոկո	ՊՕՏ
IT	Buttafuoco dell'Oltrepò Pavese		Բուտաֆուոկո դել՝Օլտրեպո Պավեզե	ՊՕՏ
IT	Cacc'e mmitte di Lucera		Կաչ՝ե միտե դի Լուչերա	ՊՕՏ
IT	Cagliari		Կալիարի	ՊՕՏ
IT	Calabria		Կալաբրիա	ՊԱՆ
IT	Caldaro		Կալդարո	ՊՕՏ
IT	Calosso		Կալոսո	ՊՕՏ
IT	Caluso		Կալուսո	ՊՕՏ
IT	Camarro		Կամարո	ՊԱՆ
IT	Campania		Կամպանիա	ՊԱՆ
IT	Campi Flegrei		Կամպի Ֆլեգրեի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Campidano di Terralba		Կամպիդանո դի Տերալբա	ՊՕՏ
IT	Canavese		Կանավեզե	ՊՕՏ
IT	Candia dei Colli Apuani		Կանդիա դեի Կոլի Ապուանի	ՊՕՏ
IT	Cannara		Կանարա	ՊԱՆ
IT	Cannellino di Frascati		Կանելինո դի Ֆրասկատի	ՊՕՏ
IT	Cannonau di Sardegna		Կանոնաու դի Սարդենյա	ՊՕՏ
IT	Capalbio		Կապալբիո	ՊՕՏ
IT	Capri		Կապրի	ՊՕՏ
IT	Capriano del Colle		Կապրիանո դել Կոլե	ՊՕՏ
IT	Carema		Կարեմա	ՊՕՏ
IT	Carignano del Sulcis		Կարինյանո դել Սուլչիս	ՊՕՏ
IT	Carmignano		Կարմինյանո	ՊՕՏ
IT	Carso		Կարսո	ՊՕՏ
IT	Carso - Kras		Կարսո – Կրաս	ՊՕՏ
IT	Casavecchia di Pontelatone		Կազավեկյա դի Պոնտելատոնե	ՊՕՏ
IT	Casorzo		Կազորզո	ՊՕՏ
IT	Casteggio		Կաստեջիո	ՊՕՏ
IT	Castel del Monte		Կաստել դել Մոնտե	ՊՕՏ
IT	Castel del Monte Bombino Nero		Կաստել դել Մոնտե Բոմբինո Նեռո	ՊՕՏ
IT	Castel del Monte Nero di Troia Riserva		Կաստել դել Մոնտե Նեռոդի Տրոյա Ռիզերվա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Castel del Monte Rosso Riserva		Կաստելդել Մոնտե Ռոսո Ռիզերվա	ՊՕՏ
IT	Castel San Lorenzo		Կաստել Սան Լորենցո	ՊՕՏ
IT	Casteller		Կաստելեր	ՊՕՏ
IT	Castelli di Jesi Verdicchio Riserva		Կաստելի դի Յեզի Վերդիչիո Ռիզերվա	ՊՕՏ
IT	Castelli Romani		Կաստելի Ռոմանի	ՊՕՏ
IT	Catalanesca del Monte Somma		Կատալանեսկա դել Մոնտե Սոմմա	ՊԱՆ
IT	Cellatica		Չելլատիկա	ՊՕՏ
IT	Cerasuolo d'Abruzzo		Չերասուոլո դ'Աբրուզո	ՊՕՏ
IT	Cerasuolo di Vittoria		Չերասուոլո դի Վիտորիա	ՊՕՏ
IT	Cerveteri		Չերվետերի	ՊՕՏ
IT	Cesanese del Piglio		Չեզանեզե դել Պիլյո	ՊՕՏ
IT	Cesanese di Affile		Չեզանեզե դի Աֆիլե	ՊՕՏ
IT	Cesanese di Olevano Romano		Չեզանեզե դի Օլեվանո Ռոմանո	ՊՕՏ
IT	Chianti		Կյանտի	ՊՕՏ
IT	Chianti Classico		Կյանտի Կլասիկո	ՊՕՏ
IT	Cilento		Չիլենտո	ՊՕՏ
IT	Cinque Terre		Չինկուե Տերե	ՊՕՏ
IT	Cinque Terre Sciacchetra		Չինկուե Տերե Շակետրա	ՊՕՏ
IT	Circeo		Չիրչեո	ՊՕՏ
IT	Cirò		Չիրո	ՊՕՏ
IT	Cisterna d'Asti		Չիստեռնա դ'Աստի	ՊՕՏ
IT	Civitella d'Agliano		Չիվիտելա դ'Ալիանո	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)
IT	Colleoni		Կոլեոնի	ՊԾՏ
IT	Colli Albani		Կոլի Ալբանի	ՊԾՏ
IT	Colli Altotiberini		Կոլի Ալտոտիբերինի	ՊԾՏ
IT	Colli Aprutini		Կոլի Ապրունտինի	ՊԱՆ
IT	Colli Asolani - Prosecco		Կոլի Ասկոլանի- Պրոսեկո	ՊԾՏ
IT	Colli Berici		Կոլի Բերիչի	ՊԾՏ
IT	Colli Bolognesi		Կոլի Բոլոնյեզի	ՊԾՏ
IT	Colli Bolognesi Classico Pignoletto		Կոլի Բոլոնյեզի Կլասիկո Պինյոլետո	ՊԾՏ
IT	Colli Cimini		Կոլի Չիմինի	ՊԱՆ
IT	Colli del Limbara		Կոլի դի Լիմբարա	ՊԱՆ
IT	Colli del Sangro		Կոլի դել Սանգրո	ՊԱՆ
IT	Colli del Trasimeno		Կոլի դել Տրասիմենո	ՊԾՏ
IT	Colli della Sabina		Կոլի դելա Սաբինա	ՊԾՏ
IT	Colli della Toscana centrale		Կոլի դելա Տոսկանա չենտրալե	ՊԱՆ
IT	Colli dell'Etruria Centrale		Կոլի դել Էտրուրիա Չենտրալե	ՊԾՏ
IT	Colli di Conegliano		Կոլի դի Կոնեյանո	ՊԾՏ
IT	Colli di Faenza		Կոլի դի Ֆաենզա	ՊԾՏ
IT	Colli di Luni		Կոլի դի Լունի	ՊԾՏ
IT	Colli di Parma		Կոլի դի Պարմա	ՊԾՏ
IT	Colli di Rimini		Կոլի դի Ռիմինի	ՊԾՏ
IT	Colli di Salerno		Կոլի դի Սալեռնո	ՊԱՆ
IT	Colli di Scandiano e di Canossa		Կոլիդի Սկանդիանո է դի Կանոսա	ՊԾՏ
IT	Colli d'Imola		Կոլի դի Իմոլա	ՊԾՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Colli Etruschi Viterbesi		Կոլի Էտրուսկի Վիտերբեզի	ՊՕՏ
IT	Colli Euganei		Կոլի Էուգանեի	ՊՕՏ
IT	Colli Euganei Fior d'Arancio		Կոլի Էուգանեի Ֆիոր դ'Առանջո	ՊՕՏ
IT	Colli Lanuvini		Կոլի Լանուվինի	ՊՕՏ
IT	Colli Maceratesi		Կոլի Մաչչեռատեզի	ՊՕՏ
IT	Colli Martani		Կոլի Մառտանի	ՊՕՏ
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit		Կոլի Օրիենտալի դել Ֆրիուլի Պիկոլիտ	ՊՕՏ
IT	Colli Perugini		Կոլի Պեռուջինի	ՊՕՏ
IT	Colli Pesaresi		Կոլի Պեզարեզի	ՊՕՏ
IT	Colli Piacentini		Կոլի Պյաչենտինի	ՊՕՏ
IT	Colli Romagna centrale		Կոլի Ռոմանյա չենտրալե	ՊՕՏ
IT	Colli Tortonesi		Կոլի Տորտոնեզի	ՊՕՏ
IT	Colli Trevigiani		Կոլի Տրեվիջիանի	ՊԱՆ
IT	Collina del Milanese		Կոլինա դել Միլանեզե	ՊԱՆ
IT	Collina Torinese		Կոլինա Տորինեզե	ՊՕՏ
IT	Colline del Genovesato		Կոլինե դել Ջենովեզատո	ՊԱՆ
IT	Colline di Levanto		Կոլինե դի Լեվանտո	ՊՕՏ
IT	Colline Frentane		Կոլինե Ֆրենտանե	ՊԱՆ
IT	Colline Joniche Tarantine		Կոլինե Յոնիկե Տարանտինե	ՊՕՏ
IT	Colline Lucchesi		Կոլինե Լուկեզի	ՊՕՏ
IT	Colline Novaresi		Կոլինե Նովարեզի	ՊՕՏ
IT	Colline Pescaresi		Կոլինե Պեսկարեզի	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Colline Saluzzesi		Կոլինե Սալուձեզի	ՊՕՏ
IT	Colline Savonesi		Կոլինե Սավոնեզի	ՊԱՆ
IT	Colline Teatine		Կոլինե Տեատինե	ՊԱՆ
IT	Collio		Կոլիո	ՊՕՏ
IT	Collio Goriziano		Կոլիո Գորիցիանո	ՊՕՏ
IT	Colonna		Կոլոնա	ՊՕՏ
IT	Conegliano - Prosecco		Կոնեյանո – Պրոսեկո	ՊՕՏ
IT	Conegliano Valdobbiadene - Prosecco		Կոնեյանո Վալդոբիադենե - Պրոսեկո	ՊՕՏ
IT	Cònero		Կոնեռո	ՊՕՏ
IT	Conselvano		Կոնսելվանո	ՊԱՆ
IT	Contea di Sclafani		Կոնտեա դի Սկլաֆանի	ՊՕՏ
IT	Contessa Entellina		Կոնտեսա Էնտելինա	ՊՕՏ
IT	Controguerra		Կոնտրոգուերա	ՊՕՏ
IT	Copertino		Կոպերտինո	ՊՕՏ
IT	Cori		Կորի	ՊՕՏ
IT	Cortese dell'Alto Monferrato		Կորտեզե դել՝Ալտո Մոնֆերատո	ՊՕՏ
IT	Cortese di Gavi		Կորտեզե դի Գավի	ՊՕՏ
IT	Corti Benedettine del Padovano		Կորտի Բենեդետինե դել Պադովանո	ՊՕՏ
IT	Cortona		Կորտոնա	ՊՕՏ
IT	Costa d'Amalfi		Կոստա դ՝Ամալֆի	ՊՕՏ
IT	Costa Etrusco Romana		Կոստա Էտրուսկո Ռոմանա	ՊԱՆ
IT	Costa Toscana		Կոստա Տոսկանա	ՊԱՆ
IT	Costa Viola		Կոստա Վիոլա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Coste della Sesia		Կոստե դելա Սեզիա	ՊՕՏ
IT	Curtefranca		Կուրտեֆրանկա	ՊՕՏ
IT	Custoza		Կուստոցա	ՊՕՏ
IT	Daunia		Դաունիա	ՊԱՆ
IT	del Frusinate		դել Ֆրուզինաստե	ՊԱՆ
IT	del Molise		դել Մոլիզե	ՊՕՏ
IT	del Vastese		դել Վաստեզե	ՊԱՆ
IT	Delia Nivolelli		Դելիա Նիվոլելի	ՊՕՏ
IT	dell'Alto Adige		դել Ալտո Ադիջե	ՊՕՏ
IT	delle Venezie		դելե Վենեցիե	ՊԱՆ
IT	dell'Emilia		դել Էմիլիա	ՊԱՆ
IT	di Modena		դի Մոդենա	ՊՕՏ
IT	Diano d'Alba		Դիանո դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Dogliani		Դոլյանի	ՊՕՏ
IT	Dolceacqua		Դոլչեակուա	ՊՕՏ
IT	Dolcetto d'Acqui		Դոլչետո դ'Ակվի	ՊՕՏ
IT	Dolcetto d'Alba		Դոլչետո դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Dolcetto d'Asti		Դոլչետո դ'Աստի	ՊՕՏ
IT	Dolcetto di Diano d'Alba		Դոլչետո դի Դիանո դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Dolcetto di Ovada		Դոլչետո դի Օվադա	ՊՕՏ
IT	Dolcetto di Ovada Superiore		Դոլչետո դի Օվադա սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Dugenta		Դուջենտա	ՊԱՆ
IT	Durello Lessini		Դուրելո Լեսինի	ՊՕՏ
IT	Elba		Էլբա	ՊՕՏ
IT	Elba Aleatico Passito		Էլբա Ալեատիկո Պասիտո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Eloro		Էլորո	ՊՕՏ
IT	Emilia		Էմիլիա	ՊԱՆ
IT	Epomeo		Էպոմեո	ՊԱՆ
IT	Erbaluce di Caluso		Էրբալուչե դի Կալուզո	ՊՕՏ
IT	Erice		Էրիչե	ՊՕՏ
IT	Esino		Էզինո	ՊՕՏ
IT	Est! Est!! Est!!! di Montefiascone		Էստ! Էստ! Էստ! դի Մոնտեֆիասկոնե	ՊՕՏ
IT	Etna		Էտնա	ՊՕՏ
IT	Etschtaler		Էտշաուլեր	ՊՕՏ
IT	Falanghina del Sannio		Ֆալանգինա դել Սանիո	ՊՕՏ
IT	Falerio		Ֆալերիո	ՊՕՏ
IT	Falerno del Massico		Ֆալերոնո դել Մասիկո	ՊՕՏ
IT	Fara		Ֆարա	ՊՕՏ
IT	Faro		Ֆարո	ՊՕՏ
IT	Fiano di Avellino		Ֆիանո դի Ավելինո	ՊՕՏ
IT	Fior d'Arancio Colli Euganei		Ֆիոր դ'Արանչո Կոլի Էուգանեի	ՊՕՏ
IT	Fontanarossa di Cerda		Ֆոնտանարոսա դի Չերդա	ՊԱՆ
IT	Forlì		Ֆորլի	ՊԱՆ
IT	Fortana del Taro		Ֆոնտանա դել Տարո	ՊԱՆ
IT	Franciacorta		Ֆրանչիակորտա	ՊՕՏ
IT	Frascati		Ֆրասկատի	ՊՕՏ
IT	Frascati Superiore		Ֆրասկատի Սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Freisa d'Asti		Ֆրեիզա դ'Աստի	ՊՕՏ
IT	Freisa di Chieri		Ֆրեիզա դի Կիերի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Friularo di Bagnoli		Ֆրիուլառո դի Բանյոլի	ՊՕՏ
IT	Friuli Annia		Ֆրիուլի Անիա	ՊՕՏ
IT	Friuli Aquileia		Ֆրիուլի Ակուիլեյա	ՊՕՏ
IT	Friuli Colli Orientali		Ֆրիուլի Կոլի Օրիենտալի	ՊՕՏ
IT	Friuli Grave		Ֆրիուլի Գրավե	ՊՕՏ
IT	Friuli Isonzo		Ֆրիուլի Իզոնցո	ՊՕՏ
IT	Friuli Latisana		Ֆրիուլի Լատիզանա	ՊՕՏ
IT	Frusinate		Ֆրուզիանտե	ՊԱՆ
IT	Gabiano		Գաբիանո	ՊՕՏ
IT	Galatina		Գալատինա	ՊՕՏ
IT	Galluccio		Գալուչիո	ՊՕՏ
IT	Gambellara		Գամբելարա	ՊՕՏ
IT	Garda		Գառդա	ՊՕՏ
IT	Garda Bresciano		Գառդա Բրեշանո	ՊՕՏ
IT	Garda Colli Mantovani		Գառդա Կոլի Մանտովանի	ՊՕՏ
IT	Gattinara		Գատինարա	ՊՕՏ
IT	Gavi		Գավի	ՊՕՏ
IT	Genazzano		Ջենաձանո	ՊՕՏ
IT	Ghemme		Գեմե	ՊՕՏ
IT	Gioia del Colle		Ջոյա դել Կոլե	ՊՕՏ
IT	Girò di Cagliari		Ջիրո դի Կալյարի	ՊՕՏ
IT	Golfo del Tigullio - Portofino		Գոլֆո դել Տիգուլիո - Պորտոֆինո	ՊՕՏ
IT	Grance Senesi		Գրանչե Սենեզի	ՊՕՏ
IT	Gravina		Գրավինա	ՊՕՏ
IT	Greco di Bianco		Գրեկո դի Բիանկո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Greco di Tufo		Գրեկո դի Տուֆո	ՊՕՏ
IT	Grignolino d'Asti		Գրինյոլինո դ'Աստի	ՊՕՏ
IT	Grignolino del Monferrato Casalese		Գրինյոլինո դել Մոնֆերատո Կազալեզե	ՊՕՏ
IT	Grottino di Roccanova		Գրոտինո դի Ռոկանովա	ՊՕՏ
IT	Gutturnio		Գուտուրինո	ՊՕՏ
IT	Histonium		Իստոնիում	ՊԱՆ
IT	I Terreni di Sanseverino		Ի Տերենի դի Սանսեվերինո	ՊՕՏ
IT	Irpinia		Իրպինիա	ՊՕՏ
IT	Ischia		Իշիա	ՊՕՏ
IT	Isola dei Nuraghi		Իզոլա դեյ Նուրագի	ՊԱՆ
IT	Isonzo del Friuli		Իզոնցո դել Ֆրիուլի	ՊՕՏ
IT	Kalterer		Կալտերե	ՊՕՏ
IT	Kalterersee		Կալտերեսե	ՊՕՏ
IT	Lacrima di Morro		Լակրիմա դի Մորո	ՊՕՏ
IT	Lacrima di Morro d'Alba		Լակրիմա դի Մորո դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Lago di Caldaro		Լագո դի Կալդարո	ՊՕՏ
IT	Lago di Corbara		Լագո դի Կորբարա	ՊՕՏ
IT	Lambrusco di Sorbara		Լամբրուսկո դի Սերբարա	ՊՕՏ
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro		Լամբրուսկո Գրասպարոսա դի Կաստելվետրո	ՊՕՏ
IT	Lambrusco Mantovano		Լամբրուսկո Մանտովանո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce		Լամբրուսկո Սալամանիո դի Սանտա Կրոչե	ՊՕՏ
IT	Lamezia		Լամեցիա	ՊՕՏ
IT	Langhe		Լանգե	ՊՕՏ
IT	Lazio		Լացիո	ՊԱՆ
IT	Lessini Durello		Լեսինի Դուրելլո	ՊՕՏ
IT	Lessona		Լեսոնա	ՊՕՏ
IT	Leverano		Լեվեռանո	ՊՕՏ
IT	Liguria di Levante		Լիգուրիա դի Լեվանտե	ՊԱՆ
IT	Lipuda		Լիպուդա	ՊԱՆ
IT	Lison		Լիզոն	ՊՕՏ
IT	Lison-Pramaggiore		Լիզոն-Պրամաջջորե	ՊՕՏ
IT	Lizzano		Լիձանո	ՊՕՏ
IT	Loazzolo		Լոազոլո	ՊՕՏ
IT	Locorotondo		Լոկորոտոնդո	ՊՕՏ
IT	Locride		Լոկրիդե	ՊԱՆ
IT	Lugana		Լուգանա	ՊՕՏ
IT	Malanotte del Piave		Մալանոտտե դել Պիավե	ՊՕՏ
IT	Malvasia delle Lipari		Մալվազիա դելե Լիպարի	ՊՕՏ
IT	Malvasia di Bosa		Մալվազիա դի Բոզա	ՊՕՏ
IT	Malvasia di Casorzo		Մալվազիա դի Կասորցո	ՊՕՏ
IT	Malvasia di Casorzo d'Asti		Մալվազիա դի Կասորցո դ'Աստի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco		Մավվազիա դի Կաստելնուովո Դոն Բոսկո	ՊՕՏ
IT	Mamertino		Մամերտինո	ՊՕՏ
IT	Mamertino di Milazzo		Մամերտինո դի Միլազո	ՊՕՏ
IT	Mandrolisai		Մանդրոլիզայ	ՊՕՏ
IT	Marca Trevigiana		Մարկա Տրեվիջինա	ՊԱՆ
IT	Marche		Մարկե	ՊԱՆ
IT	Maremma toscana		Մարեմա տոսկանա	ՊՕՏ
IT	Marino		Մարինո	ՊՕՏ
IT	Marmilla		Մարմիլա	ՊԱՆ
IT	Marsala		Մարսալա	ՊՕՏ
IT	Martina		Մարտինա	ՊՕՏ
IT	Martina Franca		Մարտինա Ֆրանկա	ՊՕՏ
IT	Matera		Մատերա	ՊՕՏ
IT	Matino		Մատինո	ՊՕՏ
IT	Melissa		Մելիսա	ՊՕՏ
IT	Menfi		Մենֆի	ՊՕՏ
IT	Merlara		Մերլարա	ՊՕՏ
IT	Mitterberg		Միտերբերգ	ՊԱՆ
IT	Modena		Մոդենա	ՊՕՏ
IT	Molise		Մոլիզե	ՊՕՏ
IT	Monferrato		Մոնֆերատո	ՊՕՏ
IT	Monica di Sardegna		Մոնիկա դի Սարդենյա	ՊՕՏ
IT	Monreale		Մոնոռեալե	ՊՕՏ
IT	Montecarlo		Մոնտեկարլո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Montecastelli		Մոնտեկաստելի	ՊԱՆ
IT	Montecompatri		Մոնտեկոմպատրի	ՊՕՏ
IT	Montecompatri Colonna		Մենտեկոմպատրի Կոլոնա	ՊՕՏ
IT	Montecucco		Մոնտեկուոկո	ՊՕՏ
IT	Montecucco Sangiovese		Մոնտեկուոկո Սանջովեզե	ՊՕՏ
IT	Montefalco		Մոնտեֆալկո	ՊՕՏ
IT	Montefalco Sagrantino		Մոնտեֆալկո Սագրանտինո	ՊՕՏ
IT	Montello		Մոնտելլո	ՊՕՏ
IT	Montello - Colli Asolani		Մոնտելլո – Կոլի Ազոլանի	ՊՕՏ
IT	Montello Rosso		Մոնտելո Ռոսո	ՊՕՏ
IT	Montenetto di Brescia		Մոնտենետո դի Բրեշիա	ՊԱՆ
IT	Montepulciano d'Abruzzo		Մոնտեպուլչանո դ'Աբրուձո	ՊՕՏ
IT	Montepulciano d'Abruzzo Colline Teramane		Մոնտեպուլչանո դ'Աբրուցո Կոլինե Տերամանե	ՊՕՏ
IT	Monteregio di Massa Marittima		Մոնտեռեջո դի Մասսա Մարիտիմա	ՊՕՏ
IT	Montescudaio		Մոնտեսկուդայո	ՊՕՏ
IT	Monti Lessini		Մոնտի Լեսինի	ՊՕՏ
IT	Morellino di Scansano		Մորելինո դի Սկանսանո	ՊՕՏ
IT	Moscadello di Montalcino		Մոսկադելլո դի Մոնտալչինո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Moscato di Pantelleria		Մոսկատո դի Պանտելերիա	ՊՕՏ
IT	Moscato di Sardegna		Մոսկատո դի Սարդենյա	ՊՕՏ
IT	Moscato di Scanzo		Մոսկատո դի Սկանցո	ՊՕՏ
IT	Moscato di Sennori		Մոսկատո դի Սենորի	ՊՕՏ
IT	Moscato di Sorso		Մոսկատո դի Սորսո	ՊՕՏ
IT	Moscato di Sorso - Sennori		Մոսկատո դի Սորսո-Սենորի	ՊՕՏ
IT	Moscato di Terracina		Մոսկատո դի Տերացինա	ՊՕՏ
IT	Moscato di Trani		Մոսկատո դի Տրանի	ՊՕՏ
IT	Murgia		Մուրջա	ՊԱՆ
IT	Nardò		Նարդո	ՊՕՏ
IT	Narni		Նարնի	ՊԱՆ
IT	Nasco di Cagliari		Նասկո դի Կալյարի	ՊՕՏ
IT	Nebbiolo d'Alba		Մեբիոլո դ'Ալբա	ՊՕՏ
IT	Negroamaro di Terra d'Otranto		Նեգրոմարո դի Տերա դ'Օտրանտո	ՊՕՏ
IT	Nettuno		Նետունո	ՊՕՏ
IT	Noto		Նոտո	ՊՕՏ
IT	Nuragus di Cagliari		Նուրգաուս դի Կալյարի	ՊՕՏ
IT	Nurra		Նուրա	ՊԱՆ
IT	Offida		Օֆիդա	ՊՕՏ
IT	Ogliastro		Օլյաստրա	ՊԱՆ
IT	Olevano Romano		Օլեվանո Ռոմանո	ՊՕՏ
IT	Oltrepò Pavese		Օլտրեպո Պավեզե	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Oltrepò Pavese metodo classico		Օլտրեպո Պավեզե մետոդո կլասիկո	ՊՕՏ
IT	Oltrepò Pavese Pinot grigio		Օլտրեպո Պավեզե Պինո գրիջո	ՊՕՏ
IT	Orcia		Օրչա	ՊՕՏ
IT	Ormeasco di Pornassio		Օրմանեսկո դի Պոռնասիո	ՊՕՏ
IT	Orta Nova		Օրտա Նովա	ՊՕՏ
IT	Ortona		Օրտոնա	ՊՕՏ
IT	Ortrugo		Օրտրուգո	ՊՕՏ
IT	Orvietano Rosso		Օրվիետանո Ռոսո	ՊՕՏ
IT	Orvieto		Օրվիետո	ՊՕՏ
IT	Oscò		Օսկո	ՊԱՆ
IT	Ostuni		Օստունի	ՊՕՏ
IT	Ovada		Օվադա	ՊՕՏ
IT	Paestum		Պաեստում	ՊԱՆ
IT	Palizzi		Պալիզի	ՊԱՆ
IT	Pantelleria		Պանտելերիա	ՊՕՏ
IT	Parrina		Պարինա	ՊՕՏ
IT	Parteolla		Պարտեոլա	ՊԱՆ
IT	Passito di Pantelleria		Պասիտո դի Պանտելերիա	ՊՕՏ
IT	Pellaro		Պելարո	ՊԱՆ
IT	Penisola Sorrentina		Պենիզոլա Սորենտինա	ՊՕՏ
IT	Pentro		Պենտո	ՊՕՏ
IT	Pentro di Isernia		Պենտո դի Իզերնիա	ՊՕՏ
IT	Pergola		Պերգոլա	ՊՕՏ
IT	Piave		Պիավե	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Piave Malanotte		Պիավե Մալանոտե	ՊՕՏ
IT	Piceno		Պիչենո	ՊՕՏ
IT	Piemonte		Պիեմոնտե	ՊՕՏ
IT	Piglio		Պիլիո	ՊՕՏ
IT	Pinerolese		Պինեռոլեզե	ՊՕՏ
IT	Pinot nero dell'Oltrepò Pavese		Պինո նեռո դել՝Օլտրեպո Պավեզե	ՊՕՏ
IT	Planargia		Պլանարջա	ՊԱՆ
IT	Pomino		Պոմինո	ՊՕՏ
IT	Pompeiano		Պոմպեյանո	ՊԱՆ
IT	Pornassio		Պոռնասիո	ՊՕՏ
IT	Portofino		Պոռտոֆինո	ՊՕՏ
IT	Primitivo di Manduria		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա	ՊՕՏ
IT	Primitivo di Manduria Dolce Naturale		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա Դոլչե Նատուրալե	ՊՕՏ
IT	Prosecco		Պոռսեկկո	ՊՕՏ
IT	Provincia di Mantova		Պոռվինչա դի Մանտովա	ՊԱՆ
IT	Provincia di Nuoro		Պոռվինչա դի Նուորո	ՊԱՆ
IT	Provincia di Pavia		Պոռվինչա դի Պավիա	ՊԱՆ
IT	Provincia di Verona		Պոռվինչա դի Վերոնա	ՊԱՆ
IT	Puglia		Պուլիա	ՊԱՆ
IT	Quistello		Կուիստելլո	ՊԱՆ
IT	Ramandolo		Ռամանդոլո	ՊՕՏ
IT	Ravenna		Ռավեննա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Recioto della Valpolicella		Ռեչոտո դելա Վալպոլիչելա	ՊՕՏ
IT	Recioto di Gambellara		Ռեչոտո դի Գամբելարա	ՊՕՏ
IT	Recioto di Soave		Ռեչոտո դի Սոավե	ՊՕՏ
IT	Reggiano		Ռեջջանո	ՊՕՏ
IT	Reno		Ռենո	ՊՕՏ
IT	Riesi		Ռիեզի	ՊՕՏ
IT	Riviera del Brenta		Ռիվիեռա դել Բրենտա	ՊՕՏ
IT	Riviera del Garda Bresciano		Ռիվիեռա դել Գարդա Բրեշանո	ՊՕՏ
IT	Riviera ligure di Ponente		Ռիվիեռա լիգուրե դի Պոնենտե	ՊՕՏ
IT	Roccamonfina		Ռոկամոնֆինա	ՊԱՆ
IT	Roero		Ռոերո	ՊՕՏ
IT	Roma		Ռոմա	ՊՕՏ
IT	Romagna		Ռոմանյա	ՊՕՏ
IT	Romagna Albana		Ռոմանյա Ալբանա	ՊՕՏ
IT	Romangia		Ռոմանիյա	ՊԱՆ
IT	Ronchi di Brescia		Ռոնկի դի Բրեշիա	ՊԱՆ
IT	Ronchi Varesini		Ռոնկի Վարեզինի	ՊԱՆ
IT	Rosazzo		Ռոզացո	ՊՕՏ
IT	Rossese di Dolceacqua		Ռոսեզե դի Դոլչեակուա	ՊՕՏ
IT	Rosso Cònero		Ռոսո Կոնեռո	ՊՕՏ
IT	Rosso della Val di Cornia		Ռոսո դելա Վալ դի Կորնիա	ՊՕՏ
IT	Rosso di Cerignola		Ռոսո դի Չերինյոլա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Rosso di Montalcino		Ռոսո դի Մոնտալչինո	ՊՕՏ
IT	Rosso di Montepulciano		Ռոսո դի Մոնտեպուչանո	ՊՕՏ
IT	Rosso di Valtellina		Ռոսո դի Վալտելլինա	ՊՕՏ
IT	Rosso Orvietano		Ռոսո Օրվիետանո	ՊՕՏ
IT	Rosso Piceno		Ռոսո Պիչենո	ՊՕՏ
IT	Rotae		Ռոտաե	ՊԱՆ
IT	Rubicone		Ռուբիկոնե	ՊԱՆ
IT	Rubino di Cantavenna		Ռուբինո դի Կանտավեննա	ՊՕՏ
IT	Ruchè di Castagnole Monferrato		Ռուկե դի Կաստանյոլե Մոնֆեռատո	ՊՕՏ
IT	S. Anna di Isola Capo Rizzuto		Ս.Աննա դի Իզոլա Կապո Ռիջուտո	ՊՕՏ
IT	Sabbioneta		Սաբիոնետա	ՊԱՆ
IT	Salaparuta		Սալապարուտա	ՊՕՏ
IT	Salemi		Սալեմի	ՊԱՆ
IT	Salento		Սալենտո	ՊԱՆ
IT	Salice Salentino		Սալիչե Սալենտինո	ՊՕՏ
IT	Salina		Սալինա	ՊԱՆ
IT	Sambuca di Sicilia		Սամբուկա դի Սիչիլիա	ՊՕՏ
IT	San Colombano		Սան Կոլոմբանո	ՊՕՏ
IT	San Colombano al Lambro		Սան Կոլոմբանո ալ Լամբրո	ՊՕՏ
IT	San Gimignano		Սան Ջիմինյանո	ՊՕՏ
IT	San Ginesio		Սան Ջինեզիո	ՊՕՏ
IT	San Martino della Battaglia		Սան Մարտինո դելլա Բատալյա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	San Severo		Սան Սեվերո	ՊՕՏ
IT	San Torpè		Սան Տրոպե	ՊՕՏ
IT	Sangue di Giuda		Սանգուե դի Ջիուդա	ՊՕՏ
IT	Sangue di Giuda dell'Oltrepò Pavese		Սանգուե դի Ջուդա դել՝ Օլտրեպո Պավեզե	ՊՕՏ
IT	Sannio		Սաննիո	ՊՕՏ
IT	Santa Margherita di Belice		Սանտա Մարգերիտա դի Բելիչե	ՊՕՏ
IT	Sant'Antimo		Սանտ՝ Անտիմո	ՊՕՏ
IT	Sardegna Semidano		Սարդենյա Սեմիդանո	ՊՕՏ
IT	Savuto		Սավուտո	ՊՕՏ
IT	Scanzo		Սկանցո	ՊՕՏ
IT	Scavigna		Սկավինյա	ՊՕՏ
IT	Sciaccia		Շիակկա	ՊՕՏ
IT	Scilla		Շիլլա	ՊԱՆ
IT	Sebino		Սեբինո	ՊԱՆ
IT	Serenissima		Սերենիսիմա	ՊՕՏ
IT	Serrapetrona		Սերապետրոնա	ՊՕՏ
IT	Sforzato di Valtellina		Սֆորցատո դի Վալտելլինա	ՊՕՏ
IT	Sfursat di Valtellina		Սֆուրսատո դի Վալտելլինա	ՊՕՏ
IT	Sibiola		Սիբիոլա	ՊԱՆ
IT	Sicilia		Սիչիլիա	ՊՕՏ
IT	Sillaro		Սիլարո	ՊԱՆ
IT	Siracusa		Սիրակուզա	ՊՕՏ
IT	Sizzano		Սիձանո	ՊՕՏ
IT	Soave		Սոավե	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊԾՏ/ՊԱՆ)
IT	Soave Superiore		Սոավե Սուպերիորե	ՊԾՏ
IT	Sovana		Սովանա	ՊԾՏ
IT	Spello		Սպելլո	ՊԱՆ
IT	Spoletto		Սպոլետո	ՊԾՏ
IT	Squinzano		Սկուինցանո	ՊԾՏ
IT	Strevi		Ստրեվի	ՊԾՏ
IT	Südtirol		Սուդտիռոլ	ՊԾՏ
IT	Südtiroler		Սուդտիռոլեռ	ՊԾՏ
IT	Suvereto		Սուվետո	ՊԾՏ
IT	Tarantino		Տարանտինո	ՊԱՆ
IT	Tarquini		Տարկինիա	ՊԾՏ
IT	Taurasi		Տաուրասի	ՊԾՏ
IT	Tavoliere		Տավոլիերե	ՊԾՏ
IT	Tavoliere delle Puglie		Տավոլիերե դելե Պուլիե	ՊԾՏ
IT	Teroldego Rotaliano		Տոռելդեգո Ռոտալիանո	ՊԾՏ
IT	Terra d'Otranto		Տերա դ'Օտրանտո	ՊԾՏ
IT	Terracina		Տերասինա	ՊԾՏ
IT	Terradeiforti		Տերռադեիֆորտի	ՊԾՏ
IT	Terralba		Տերալբա	ՊԾՏ
IT	Terratico di Bibbona		Տերատիկո դի Բիբոնա	ՊԾՏ
IT	Terrazze dell'Imperiese		Տերասցե դել Իմպերիեզե	ՊԱՆ
IT	Terrazze Retiche di Sondrio		Տերասդե Ռետիկե դի Սոնդրիո	ՊԱՆ
IT	Terre Alfieri		Տերե Ալֆիերի	ՊԾՏ
IT	Terre Aquilane		Տերե Ակուիլանե	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Terre de L'Aquila		Տեռե դե լ'Ակուիլա	ՊԱՆ
IT	Terre degli Osci		Տեռե դելի Օշի	ՊԱՆ
IT	Terre del Colleoni		Տեռե դել Կոլեոնի	ՊՕՏ
IT	Terre del Volturno		Տեռե դել Վոլտուռոնո	ՊԱՆ
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri		Տեռե դելլ'Ալտա Վալ դ'Ագրի	ՊՕՏ
IT	Terre di Casole		Տեռե դի Կասոլե	ՊՕՏ
IT	Terre di Chieti		Տեռե դի Կիետի	ՊԱՆ
IT	Terre di Cosenza		Տեռե դի Կոզենցա	ՊՕՏ
IT	Terre di Offida		Տեռե դի Օֆիդա	ՊՕՏ
IT	Terre di Pisa		Տեռե դի Պիզա	ՊՕՏ
IT	Terre di Veleja		Տեռե դի Վելեյա	ՊԱՆ
IT	Terre Lariane		Տեռե Լարիանե	ՊԱՆ
IT	Terre Siciliane		Տեռե Սիչիլիանե	ՊԱՆ
IT	Terre Tollesi		Տեռե Տոլլեզի	ՊՕՏ
IT	Tharros		Տարոս	ՊԱՆ
IT	Tintilia del Molise		Տինտիլա դել Մոլիզե	ՊՕՏ
IT	Todi		Տոդի	ՊՕՏ
IT	Torgiano		Տորջանո	ՊՕՏ
IT	Torgiano Rosso Riserva		Տորջանո Ռոսո Ռիզերվա	ՊՕՏ
IT	Toscana		Տոսկանա	ՊԱՆ
IT	Toscano		Տոսկանո	ՊԱՆ
IT	Trasimeno		Տրասիմենո	ՊՕՏ
IT	Trebbiano d'Abruzzo		Տրեբբիանո դ'Աբրուզո	ՊՕՏ
IT	Trentino		Տրենտինո	ՊՕՏ
IT	Trento		Տրենտո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Trexenta		Տռեքսենտա	ՊԱՆ
IT	Tullum		Տուլում	ՊՕՏ
IT	Tuscia		Տուշիա	ՊՕՏ
IT	Umbria		Ումբրիա	ՊԱՆ
IT	Val d'Arbia		Վալ դ'Առբիա	ՊՕՏ
IT	Val d'Arno di Sopra		Վալ դ'Առնո դի Սոպրա	ՊՕՏ
IT	Val di Cornia		Վալ դի Կորնիա	ՊՕՏ
IT	Val di Cornia Rosso		Վալ դի Կորնիա Ռոսո	ՊՕՏ
IT	Val di Magra		Վալ դի Մագրա	ՊԱՆ
IT	Val di Neto		Վալ դի Նետո	ՊԱՆ
IT	Val Polcèvera		Վալ Պոլչեվերա	ՊՕՏ
IT	Val Tidone		Վալ Տիդոնե	ՊԱՆ
IT	Valcalepio		Վալկալեպիո	ՊՕՏ
IT	Valcamonica		Վալկամոնիկա	ՊԱՆ
IT	Valdadige		Վալդադիջե	ՊՕՏ
IT	Valdadige Terradeiforti		Վալդադիջե Տերադեիֆորտի	ՊՕՏ
IT	Valdamato		Վալդամատո	ՊԱՆ
IT	Valdarno di Sopra		Վալդարնո դի Սոպրա	ՊՕՏ
IT	Valdichiana toscana		Վալդիչիանա տոսկանա	ՊՕՏ
IT	Valdinievole		Վալդինիեվոլե	ՊՕՏ
IT	Valdobbiadene - Prosecco		Վալդոբբիադենե - Պրոսեկո	ՊՕՏ
IT	Vallagarina		Վալագարինա	ՊԱՆ
IT	Valle Belice		Վալե Բելիչե	ՊԱՆ
IT	Valle d'Aosta		Վալե դ'Աոստա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Valle del Tirso		Վալե դել Տիրսո	ՊԱՆ
IT	Valle d'Itria		Վալե դ'Իտրիա	ՊԱՆ
IT	Vallée d'Aoste		Վալե դ'Աոստե	ՊՕՏ
IT	Valli di Porto Pino		Վալի դի Պորտո Պինո	ՊԱՆ
IT	Valli Ossolane		Վալի Օսոլանե	ՊՕՏ
IT	Valpolicella		Վալպոլիչելա	ՊՕՏ
IT	Valpolicella Ripasso		Վալպոլիչելա Ռիպասո	ՊՕՏ
IT	Valsusa		Վալսուզա	ՊՕՏ
IT	Valtellina rosso		Վալտելինա ռոսո	ՊՕՏ
IT	Valtellina Superiore		Վալտելինա Սուպերիորե	ՊՕՏ
IT	Valtènesi		Վալտենեզի	ՊՕՏ
IT	Velletri		Վելետրի	ՊՕՏ
IT	Veneto		Վենետո	ՊԱՆ
IT	Veneto Orientale		Վենետո Օրիենտալե	ՊԱՆ
IT	Venezia		Վենեցիա	ՊՕՏ
IT	Venezia Giulia		Վենեցիա Ջուլիա	ՊԱՆ
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi		Վերդիչիո դեի Կաստելի դի Ջեզի	ՊՕՏ
IT	Verdicchio di Matelica		Վերդիչիո դի Մատելիկա	ՊՕՏ
IT	Verdicchio di Matelica Riserva		Վերդիչիո դի Մատելիկա Ռիզերվա	ՊՕՏ
IT	Verduno		Վերդունո	ՊՕՏ
IT	Verduno Pelaverga		Վերդունո Պելավերգա	ՊՕՏ
IT	Vermentino di Gallura		Վերմենտինո դի Գալուրա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Vermentino di Sardegna		Վեռմենտինո դի Սարդենյա	ՊՕՏ
IT	Vernaccia di Oristano		Վեռնաչչա դի Օրիստանո	ՊՕՏ
IT	Vernaccia di San Gimignano		Վեռնաչչա դի Սան Զիմինյանո	ՊՕՏ
IT	Vernaccia di Serrapetrona		Վեռնաչչա դի Սերապետրոնա	ՊՕՏ
IT	Verona		Վերոնա	ՊԱՆ
IT	Veronese		Վերոնեզե	ՊԱՆ
IT	Vesuvio		Վեզուվիո	ՊՕՏ
IT	Vicenza		Վիչենցա	ՊՕՏ
IT	Vignanello		Վինյանելո	ՊՕՏ
IT	Vigneti della Serenissima		Վինյետի դելա Սերենիսիմա	ՊՕՏ
IT	Vigneti delle Dolomiti		Վինյետի դելե Դոլոմիտի	ՊԱՆ
IT	Villamagna		Վիլամանյա	ՊՕՏ
IT	Vin Santo del Chianti		Վին Սանտո դել Կիանտի	ՊՕՏ
IT	Vin Santo del Chianti Classico		Վին Սանտո դել Կիանտի Կլասիկո	ՊՕՏ
IT	Vin Santo di Carmignano		Վին Սանտո դի Կարմինյանո	ՊՕՏ
IT	Vin Santo di Montepulciano		Վին Սանտո դի Մոնտեպուլչանո	ՊՕՏ
IT	Vino Nobile di Montepulciano		Վինո Նոբիլե դի Մոնտեպուլչանո	ՊՕՏ
IT	Vittoria		Վիտորիա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
IT	Weinberg Dolomiten		Վայնբերգ Դոլոմիտեն	ՊԱՆ
IT	Zagarolo		Զագարոլո	ՊՕՏ
LU	Moselle Luxembourgeoise		Մոզել Լյուքսեմբուրգուազ	ՊՕՏ
MT	Ghawdex		Գնավդեքս	ՊՕՏ
MT	Gozo		Գոզո	ՊՕՏ
MT	Malta		Մալտա	ՊՕՏ
MT	Maltese Islands		Մալտեզ Այլանդզ	ՊԱՆ
NL	Drenthe		Դրենտե	ՊԱՆ
NL	Flevoland		Ֆլեվոլանդ	ՊԱՆ
NL	Friesland		Ֆրիսլանդ	ՊԱՆ
NL	Gelderland		Խելդերլանդ	ՊԱՆ
NL	Groningen		Խրոնինգեն	ՊԱՆ
NL	Limburg		Լիմբուրգ	ՊԱՆ
NL	Noord-Brabant		Նորդ-Բրաբանտ	ՊԱՆ
NL	Noord-Holland		Նորդ-Հոլանդ	ՊԱՆ
NL	Overijssel		Օվերայսել	ՊԱՆ
NL	Utrecht		Ուտրեխտ	ՊԱՆ
NL	Zeeland		Զելանդ	ՊԱՆ
NL	Zuid-Holland		Զոյդ-Հոլանդ	ՊԱՆ
PT	Açores		Ասորես	ՊԱՆ
PT	Alenquer		Ալենկեր	ՊՕՏ
PT	Alentejano		Ալենտեժանո	ՊԱՆ
PT	Alentejo		Ալենտեժո	ՊՕՏ
PT	Algarve		Ալգարվե	ՊԱՆ
PT	Arruda		Արուդա	ՊՕՏ
PT	Bairrada		Բայրադա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
PT	Beira Interior		Բեյռա ինտերիոր	ՊՕՏ
PT	Biscoitos		Բիսկոիտոս	ՊՕՏ
PT	Bucelas		Բուսելաս	ՊՕՏ
PT	Carcavelos		Կառակավելոս	ՊՕՏ
PT	Colares		Կոլարես	ՊՕՏ
PT	Dão		Դաո	ՊՕՏ
PT	DoTejo		Դո Տեժո	ՊՕՏ
PT	Douro		Դոուրո	ՊՕՏ
PT	Duriense		Դուրիենզե	ՊԱՆ
PT	Encostas d’Aire		Էնկոստաս դ’Աիրե	ՊՕՏ
PT	Graciosa		Գրասիոզա	ՊՕՏ
PT	Lafões		Լաֆոնես	ՊՕՏ
PT	Lagoa		Լագոա	ՊՕՏ
PT	Lagos		Լագոս	ՊՕՏ
PT	Lisboa		Լիսբոնա	ՊԱՆ
PT	Madeira		Մադեյրա	ՊՕՏ
PT	Madeira Wein		Մադեյրա Վեյն	ՊՕՏ
PT	Madeira Wijn		Մադեյրա Վիյն	ՊՕՏ
PT	Madeira Wine		Մադեյրա Վայն	ՊՕՏ
PT	Madeirense		Մադեյրենսե	ՊՕՏ
PT	Madera		Մադերա	ՊՕՏ
PT	Madère		Մադերո	ՊՕՏ
PT	Minho		Մինյո	ՊԱՆ
PT	Óbidos		Օբիդոս	ՊՕՏ
PT	Oporto		Օպորտո	ՊՕՏ
PT	Palmela		Պալմելա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
PT	Península de Setúbal		Պոնինսուլա դե Սետուբալ	ՊԱՆ
PT	Pico		Պիկո	ՊՕՏ
PT	Port		Պորտ	ՊՕՏ
PT	Port Wine		Պորտ Վայն	ՊՕՏ
PT	Portimão		Պորտիմաո	ՊՕՏ
PT	Porto		Պորտո	ՊՕՏ
PT	Portvin		Պորտվեն	ՊՕՏ
PT	Portwein		Պորտվայն	ՊՕՏ
PT	Portwijn		Պորտվիյն	ՊՕՏ
PT	Setúbal		Սետուբալ	ՊՕՏ
PT	Tavira		Տավիրա	ՊՕՏ
PT	Távora-Varosa		Տավորա-Վարոսա	ՊՕՏ
PT	Tejo		Տեժո	ՊԱՆ
PT	Terras Madeirenses		Տեռաս Մադեյրենսես	ՊԱՆ
PT	Torres Vedras		Տորես Վեդրաս	ՊՕՏ
PT	Transmontano		Տրանսմոնտանո	ՊԱՆ
PT	Trás-os-Montes		Տրաս-ոս-Մոնտես	ՊՕՏ
PT	Vin de Madère		Վեն դե Մադեռե	ՊՕՏ
PT	vin de Porto		Վեն դե Պորտո	ՊՕՏ
PT	Vinho da Madeira		Վինյո դա Մադեյրա	ՊՕՏ
PT	vinho do Porto		Վինյո դո Պորտո	ՊՕՏ
PT	Vinho Verde		Վինյո Վեռդե	ՊՕՏ
PT	Vino di Madera		Վինո դի Մադեռա	ՊՕՏ
RO	Aiud		Այուդ	ՊՕՏ
RO	Alba Iulia		Ալբա Յուլիա	ՊՕՏ
RO	Babadag		Բաբադագ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
RO	Banat		Բանատ	ՊՕՏ
RO	Banu Mărăcine		Բանու Մարաչինե	ՊՕՏ
RO	Bohotin		Բոհոտին	ՊՕՏ
RO	Colinele Dobrogei		Կոլինե Դոբրոջեյ	ՊԱՆ
RO	Cotești		Կոտեշտի	ՊՕՏ
RO	Cotnari		Կոնարի	ՊՕՏ
RO	Crișana		Կրիշանա	ՊՕՏ
RO	Dealul Bujorului		Դեալու Բուժորուլույ	ՊՕՏ
RO	Dealul Mare		Դեալու մարե	ՊՕՏ
RO	Dealurile Crișanei		Դեալուրիլե Կրիշանեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Moldovei		Դեալուրիլե Մոլդովեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Munteniei		Դեալուրիլե Մունտենիեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Olteniei		Դեալուրիլե Օլտենիեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Sătmăruului		Դեալուրիլե Սատմարուլույ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Transilvaniei		Դեալուրիլե Տրանսիլվանիեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Vrancei		Դեալուրիլե Վրանսեյ	ՊԱՆ
RO	Dealurile Zarandului		Դեալուրիլե Ջարանդուլույ	ՊԱՆ
RO	Drăgășani		Դրագաշանի	ՊՕՏ
RO	Huși		Հուշի	ՊՕՏ
RO	Iana		Յանա	ՊՕՏ
RO	Iași		Յաշի	ՊՕՏ
RO	Lechința		Լեկինցա	ՊՕՏ
RO	Mehedinți		Մեհեդինցի	ՊՕՏ
RO	Miniș		Մինիշ	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
RO	Murfatlar		Մուրֆատլար	ՊՕՏ
RO	Nicorești		Նիկորեշտի	ՊՕՏ
RO	Odobești		Օդոբեշտի	ՊՕՏ
RO	Oltina		Օլտինա	ՊՕՏ
RO	Panciu		Պանչու	ՊՕՏ
RO	Panciu		Պանչու	ՊՕՏ
RO	Pietroasa		Պյետրոասա	ՊՕՏ
RO	Recaș		Ռեչաշ	ՊՕՏ
RO	Sâmburești		Սամբուրեշտի	ՊՕՏ
RO	Sarica Niculițel		Սարիկա Նիկուլիցել	ՊՕՏ
RO	Sebeș-Apold		Սեբեշ-Ապոլդ	ՊՕՏ
RO	Segarcea		Սեգարչեա	ՊՕՏ
RO	Ștefănești		Շտեֆանեշտի	ՊՕՏ
RO	Târnave		Տիրնավե	ՊՕՏ
RO	Terasele Dunării		Տերասելե Դունարիի	ՊԱՆ
RO	Viile Carașului		Վիլիլե Կարաշուլույ	ՊԱՆ
RO	Viile Timișului		Վիլիլե Տիմիշուլույ	ՊԱՆ
SK	Južnoslovenská		Յուժնոսլովենսկա	ՊՕՏ
SK	Južnoslovenské		Յուժնոսլովենսկե	ՊՕՏ
SK	Južnoslovenský		Յուժնոսլովենսկի	ՊՕՏ
SK	Karpatská perla		Կառպատսկա պերլա	ՊՕՏ
SK	Malokarpatská		Մալոկառպատսկա	ՊՕՏ
SK	Malokarpatské		Մալոկառպատսկե	ՊՕՏ
SK	Malokarpatský		Մալոկառպատսկի	ՊՕՏ
SK	Nitrianska		Նիտրինասկա	ՊՕՏ
SK	Nitrianske		Նիտրինասկե	ՊՕՏ
SK	Nitriansky		Նիտրինասկի	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
SK	Slovenská		Սլովենսկա	ՊԱՆ
SK	Slovenské		Սլովենսկե	ՊԱՆ
SK	Slovenský		Սլովենսկի	ՊԱՆ
SK	Stredoslovenská		Ստոռեդոսլովենսկա	ՊՕՏ
SK	Stredoslovenské		Ստոռեդոսլովենսկե	ՊՕՏ
SK	Stredoslovenský		Ստոռեդոսլովենսկի	ՊՕՏ
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj		Վինոխոռադնիկա օբլաստ Տոկայ	ՊՕՏ
SK	Východoslovenská		Վիխոդոսլովենսկա	ՊՕՏ
SK	Východoslovenské		Վիխոդոսլովենսկե	ՊՕՏ
SK	Východoslovenský		Վիխոդոսլովենսկի	ՊՕՏ
SI	Bela krajina		Բելա կոռայինա	ՊՕՏ
SI	Belokranjec		Բելոկոռանյեց	ՊՕՏ
SI	Bizeljčan		Բիզելյչան	ՊՕՏ
SI	Bizeljsko Sremič		Բիզելյսկո Սոեմիչ	ՊՕՏ
SI	Cviček		Ցվիչեկ	ՊՕՏ
SI	Dolenjska		Դոլենյսկա	ՊՕՏ
SI	Goriška Brda		Գորիշկա Բրդա	ՊՕՏ
SI	Kras		Կոռաս	ՊՕՏ
SI	Metliška črnina		Մետլիշկա չոռնինա	ՊՕՏ
SI	Podravje		Պոդրավյե	ՊԱՆ
SI	Posavje		Պոսավյե	ՊԱՆ
SI	Prekmurje		Պոեկմուրիյե	ՊՕՏ
SI	Primorska		Պոիմոռսկա	ՊԱՆ
SI	Slovenska Istra		Սլովենսկա Իստոռա	ՊՕՏ
SI	Štajerska Slovenija		Շտայեռոսկա Սլովենիյա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
SI	Teran		Տերան	ՊՕՏ
SI	Vipavska dolina		Վիպավսկա դոլինա	ՊՕՏ
ES	3 Riberas		3 Ռիբեռաս	ՊԱՆ
ES	Abona		Աբոնա	ՊՕՏ
ES	Alella		Ալեյա	ՊՕՏ
ES	Alicante		Ալիկանտե	ՊՕՏ
ES	Almansa		Ալմանսա	ՊՕՏ
ES	Altiplano de Sierra Nevada		Ալտիպլանո դե Սիեռա Նեվադա	ՊԱՆ
ES	Arabako Txakolina		Առբակո Տչակոլինա	ՊՕՏ
ES	Arlanza		Առլանսա	ՊՕՏ
ES	Arribes		Առիբես	ՊՕՏ
ES	Aylés		Այլես	ՊՕՏ
ES	Bailén		Բայլեն	ՊԱՆ
ES	Bajo Aragón		Բախո Առագոն	ՊԱՆ
ES	Barbanza e Iria		Բարբանցա է Իրիա	ՊԱՆ
ES	Betanzos		Բետանոսո	ՊԱՆ
ES	Bierzo		Բիերսո	ՊՕՏ
ES	Binissalem		Բինիսալեմ	ՊՕՏ
ES	Bizkaiko Txakolina		Բիսկայկո Չակոլինա	ՊՕՏ
ES	Bullas		Բուլյաս	ՊՕՏ
ES	Cádiz		Կադիս	ՊԱՆ
ES	Calatayud		Կալատայուդ	ՊՕՏ
ES	Calzadilla		Կալսադիլյա	ՊՕՏ
ES	Campo de Borja		Կամպո դե Բորխա	ՊՕՏ
ES	Campo de Cartagena		Կամպո դե Կարտախենա	ՊԱՆ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Campo de La Guardia		Կամպո դե լա Գուարդիա	ՊՕՏ
ES	Cangas		Կանգաս	ՊՕՏ
ES	Cariñena		Կարինյենա	ՊՕՏ
ES	Casa del Blanco		Կասա դել Բլանկո	ՊՕՏ
ES	Castelló		Կաստելյո	ՊԱՆ
ES	Castilla		Կաստիլյա	ՊԱՆ
ES	Castilla y León		Կաստիլյա ի Լեոն	ՊԱՆ
ES	Cataluña		Կատալունյա	ՊՕՏ
ES	Cava		Կավա	ՊՕՏ
ES	Chacolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	ՊՕՏ
ES	Chacolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	ՊՕՏ
ES	Chacolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	ՊՕՏ
ES	Cigales		Սիգալես	ՊՕՏ
ES	Conca de Barberà		Կոնկա դե Բարբերա	ՊՕՏ
ES	Condado de Huelva		Կոնդադո դե Ուելվա	ՊՕՏ
ES	Córdoba		Կորդոբա	ՊԱՆ
ES	Costa de Cantabria		Կոստա դե Կանտաբրիա	ՊԱՆ
ES	Costers del Segre		Կոստերս դել Սեխրե	ՊՕՏ
ES	Cumbres del Guadalfeo		Կումբրես դե Գուադալֆեո	ՊԱՆ
ES	Dehesa del Carrizal		Դեհեսա սել Կարիսալ	ՊՕՏ
ES	Desierto de Almería		Դեսիերտո դե Ալմերիա	ՊԱՆ
ES	Dominio de Valdepusa		Դոմինիո դե Վալդեպուսա	ՊՕՏ
ES	Eivissa		Էյվիսա	ՊԱՆ
ES	El Hierro		Էլ Իերո	ՊՕՏ
ES	El Terrerazo		Էլ Տերերասո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տառադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Empordà		Էմպորդա	ՊՕՏ
ES	Extremadura		Էստրեմադուրա	ՊԱՆ
ES	Finca Élez		Ֆինկա Էլեզ	ՊՕՏ
ES	Formentera		Ֆորմենտերա	ՊԱՆ
ES	Getariako Txakolina		Խետարիակո Չակոլինա	ՊՕՏ
ES	Gran Canaria		Գրան Կանարիա	ՊՕՏ
ES	Granada		Գրանադա	ՊՕՏ
ES	Guijoso		Գույխոսո	ՊՕՏ
ES	Ibiza		Իբիսա	ՊԱՆ
ES	Illa de Menorca		Իյա դե Մենորկա	ՊԱՆ
ES	Illes Balears		Իյեա Բալեարս	ՊԱՆ
ES	Isla de Menorca		Իսլա դե Մենորկա	ՊԱՆ
ES	Islas Canarias		Իսլաս Կանարիաս	ՊՕՏ
ES	Jerez		Խերես	ՊՕՏ
ES	Jerez-Xérès-Sherry		Խերես-Շերես-Շերի	ՊՕՏ
ES	Jumilla		Խումիլյա	ՊՕՏ
ES	La Gomera		Լա Գոմերա	ՊՕՏ
ES	La Mancha		Լա Մանչա	ՊՕՏ
ES	La Palma		Լա Պալմա	ՊՕՏ
ES	Laderas del Genil		Լադերաս դել Խենիլ	ՊԱՆ
ES	Lanzarote		Լանսարոտե	ՊՕՏ
ES	Laujar-Alpujarra		Լաուխար-Ալպուխարա	ՊԱՆ
ES	Lebrija		Լեբրիխա	ՊՕՏ
ES	Liébana		Լիեբանա	ՊԱՆ
ES	Los Balagueses		Լոս Բալագուեսես	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Los Palacios		Լոս Պալասիոս	ՊԱՆ
ES	Málaga		Մալագա	ՊՕՏ
ES	Mallorca		Մայորկա	ՊԱՆ
ES	Manchuela		Մանչուելա	ՊՕՏ
ES	Manzanilla		Մանսանիյա	ՊՕՏ
ES	Manzanilla-Sanlúcar de Barrameda		Մանսանիյա - Սանլուկար դե Բարամեդա	ՊՕՏ
ES	Méntrida		Մենտրիդա	ՊՕՏ
ES	Mondéjar		Մոնդեխար	ՊՕՏ
ES	Monterrei		Մոնտեռեյ	ՊՕՏ
ES	Montilla-Moriles		Մոնտիլյա-Մորիլես	ՊՕՏ
ES	Montsant		Մոնտսանտ	ՊՕՏ
ES	Murcia		Մուրսիա	ՊԱՆ
ES	Navarra		Նավարա	ՊՕՏ
ES	Norte de Almería		Նորտե դե Ալմերիա	ՊԱՆ
ES	Pago de Arínzano		Պագո դե Արինսանո	ՊՕՏ
ES	Pago de Otazu		Պագո դե Օտասու	ՊՕՏ
ES	Pago Florentino		Պագո Ֆլորենտինո	ՊՕՏ
ES	Penedès		Պենեդես	ՊՕՏ
ES	Pla de Bages		Պլա դե Բախես	ՊՕՏ
ES	Pla i Llevant		Պլա ի Եվանտ	ՊՕՏ
ES	Prado de Irache		Պրադո դե Իրաչե	ՊՕՏ
ES	Priorat		Պրիորատ	ՊՕՏ
ES	Rías Baixas		Ռիաս Բախաս	ՊՕՏ
ES	Ribeira Sacra		Ռիբեյրա Սակրա	ՊՕՏ
ES	Ribeiro		Ռիբեյրո	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Ribera del Andarax		Ռիբերա դել Անդառախ	ՊԱՆ
ES	Ribera del Duero		Ռիբերա դել Դուերո	ՊՕՏ
ES	Ribera del Gállego - Cinco Villas		Ռիբերա դել Գալեգո- Մինկո Վիլաս	ՊԱՆ
ES	Ribera del Guadiana		Ռիբերա դել Գուադիանա	ՊՕՏ
ES	Ribera del Jiloca		Ռիբերա դել Խիլոկա	ՊԱՆ
ES	Ribera del Júcar		Ռիբերա դել Խուկար	ՊՕՏ
ES	Ribera del Queiles		Ռիբերա դել Կեյլես	ՊԱՆ
ES	Rioja		Ռիոխա	ՊՕՏ
ES	Rueda		Ռուեդա	ՊՕՏ
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord		Սերա դե Տրամունտանա-Կոստա Նորդ	ՊԱՆ
ES	Sherry		Շերի	ՊՕՏ
ES	Sierra de Salamanca		Սյերա դե Սալամանկա	ՊՕՏ
ES	Sierra Norte de Sevilla		Սյերա Նորտե դե Սեվիլյա	ՊԱՆ
ES	Sierra Sur de Jaén		Սիերա Սուր դե Խանեն	ՊԱՆ
ES	Sierras de Las Estancias y Los Filabres		Սյերաս դե լաս Էստանսիաս և Լոս Ֆիլաբրես	ՊԱՆ
ES	Sierras de Málaga		Սյերաս դե Մալագա	ՊՕՏ
ES	Somontano		Սոմոնտանո	ՊՕՏ
ES	Tacoronte-Acentejo		Տակոռոնտե-Ասենտեխո	ՊՕՏ
ES	Tarragona		Տարագոնա	ՊՕՏ
ES	Terra Alta		Տերա Ալտա	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարածարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարածարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Tierra de León		Տյեռա դե Լեոն	ՊՕՏ
ES	Tierra del Vino de Zamora		Տյեռա դել Վինո դե Սամորա	ՊՕՏ
ES	Toro		Տորո	ՊՕՏ
ES	Torreperogil		Տորեպերոխիլ	ՊԱՆ
ES	Txakolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	ՊՕՏ
ES	Txakolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	ՊՕՏ
ES	Txakolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	ՊՕՏ
ES	Uclés		Ուկլես	ՊՕՏ
ES	Utiel-Requena		Ուիել- Ռեքենա	ՊՕՏ
ES	Val do Miño-Ourense		Վալ դո Մինյո-Օուրենսե	ՊԱՆ
ES	Valdejalón		Վալդեխալոն	ՊԱՆ
ES	Valdeorras		Վալդեորաս	ՊՕՏ
ES	Valdepeñas		Վալդեպենյաս	ՊՕՏ
ES	Valencia		Վալենսիա	ՊՕՏ
ES	Valle de Güímar		Վալե դե Գուիմար	ՊՕՏ
ES	Valle de la Orotava		Վալե դե լա Օրոտավա	ՊՕՏ
ES	Valle del Cinca		Վալե դել Սինկա	ՊԱՆ
ES	Valle del Miño-Ourense		Վալե դել Մինյո-Օուրենսե	ՊԱՆ
ES	Valles de Benavente		Վալես դե Բենավենտե	ՊՕՏ
ES	Valles de Sadacia		Վալես դե Սադասիա	ՊԱՆ
ES	Valtiendas		Վալտիենդաս	ՊՕՏ
ES	Villaviciosa de Córdoba		Վիլավիչոսա դե Կորդոբա	ՊԱՆ
ES	Vinos de Madrid		Վինոս դե Մադրիդ	ՊՕՏ
ES	Xérès		Խերես	ՊՕՏ

Անդամ պետություն	Պահպանվող անվանում	Համարժեք եզրույթ / Տարադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Տարադարձում՝ հայերեն տառանշաններով	Տեսակ (ՊՕՏ/ՊԱՆ)
ES	Ycoden-Daute-Isora		Իկոդեն-Դաուտե-Իսորա	ՊՕՏ
ES	Yecla		Յեկլա	ՊՕՏ
GB	English		Ինգլիշ	ՊՕՏ
GB	English Regional		Ինգլիշ Ռիջընըլ	ՊԱՆ
GB	Welsh		Ուելշ	ՊՕՏ
GB	Welsh Regional		Ուելշ Ռիջընըլ	ՊԱՆ

Մաս B

231-րդ հոդվածի 4-րդ պարբերության մեջ նշված՝ Հայաստանի
Հանրապետության արտադրանքի աշխարհագրական նշումները

Անվանում	Տառադարձում՝ լատիներեն տառանշաններով	Արտադրանքի տեսակ
ՍԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆ ¹	Sevani Ishkhan	Ձուկ եւ ծովամթերք

---

¹ Եթե 231-րդ հոդվածի 4-րդ մասում նշված առարկության ընթացակարգի արդյունքում կայացվում է այն բավարարելու մասին որոշում:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՎՈՎ ԿԱՐԳԱՎՈՐՎՈՂ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՆՈՒՄՆԵՐ

A. Եվրոպական միություն.

«Կոնցեսիայի պայմանագրերի շնորհման մասին» Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի փետրվարի 26-ի թիվ 2014/23/ԵՄ փոփոխված հրահանգով կարգավորվող՝ աշխատանքների ձեռքբերման մասին կոնցեսիայի պայմանագրերը՝ ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I հավելման՝ Եվրոպական միության 1-ին եւ 2-րդ հավելվածներում նշված սուբյեկտի կողմից կնքվելու դեպքում եւ այդ հրահանգով սահմանված կարգով: Այդ կարգը համապատասխանում է ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I, II, IV, VI, VII (բացի 2-րդ պարբերության «e» կետից եւ 2-րդ պարբերության 1-ին կետից), XVI (բացի 3-րդ եւ 4-րդ պարբերություններից) եւ XVIII հոդվածներին:

B. Հայաստանի Հանրապետություն.

«Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կարգավորվող կոնցեսիայի պայմանագրերը՝ ԱՀԿ-ի «Պետական գնումների մասին» համաձայնագրի I հավելման՝ Հայաստանի Հանրապետության մասով 1-ին եւ 2-րդ հավելվածներում նշված սուբյեկտի կողմից կնքվելու դեպքում:

«ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ
ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ»
VII ՄԱՍԻ «ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ
ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ» 2-Դ ԳԼԽԻ

Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում է սահմանված ժամկետում աստիճանաբար մոտարկել իր օրենսդրությունը Եվրոպական միության հետևյալ օրենսդրությանը եւ միջազգային փաստաթղթերին:

«Եվրոպական համայնքների ֆինանսական շահերի պաշտպանության մասին» 1995 թվականի հուլիսի 26-ի կոնվենցիա

Կիրառվում են նշված Կոնվենցիայի հետևյալ դրույթները՝

- Հոդված 1. Ընդհանուր դրույթներ, սահմանումներ
- Հոդված 2(1). ձեռնարկելով անհրաժեշտ միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ 1-ին հոդվածում նշված արարքները եւ 1(1) հոդվածում նշված արարքներին մասնակցելը, դրանք հրահրելը կամ դրանք կատարելու փորձը պատժելի լինեն արդյունավետ, համաչափ եւ տարհամոզիչ քրեական պատժամիջոցներով:

Ժամանակացույց. նշված Կոնվենցիայի այդ դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից:

- Հոդված 3. Ձեռնարկությունների ղեկավարների քրեական պատասխանատվությունը

Ժամանակացույց. նշված Կոնվենցիայի այդ դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 տարվա ընթացքում:

«Եվրոպական համայնքների ֆինանսական շահերի պաշտպանության մասին» կոնվենցիայի արձանագրություն

Կիրառվում են նշված Արձանագրության հետևյալ դրույթները՝

- Հոդվածներ 1(1)(c) եւ 1(2). Համապատասխան սահմանումները
- Հոդված 2. Պասիվ կոռուպցիա
- Հոդված 3. Ակտիվ կոռուպցիա
- Հոդված 5(1)՝ ձեռնարկելով անհրաժեշտ միջոցներ՝ ապահովելու համար, որ 2-րդ եւ 3-րդ հոդվածներում նշված արարքները, եւ տվյալ արարքներին մասնակցելը եւ դրանք հրահրելը պատժելի լինեն արդյունավետ, համաչափ եւ տարհամոզիչ քրեական պատժամիջոցներով:
- Հոդված 7. այնքանով, որքանով այն առնչվում է Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածին

Ժամանակացույց. նշված Արձանագրության այդ դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից:
--

«Եվրոպական համայնքների ֆինանսական շահերի պաշտպանության մասին» կոնվենցիայի երկրորդ արձանագրություն

Կիրառվում են նշված Արձանագրության հետևյալ դրույթները՝

- Հոդված 1. Սահմանումներ
- Հոդված 2. Փողերի լվացում

- Հողված 3. Իրավաբանական անձանց պատասխանատվություն
- Հողված 4. Իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցներ
- Հողված 12. այնքանով, որքանով այն առնչվում է Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածին

Ժամանակացույց. նշված Արձանագրության այդ դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից:

Դրամի պաշտպանությունը կեղծումից

Խորհրդի 2001 թվականի հունիսի 28-ի թիվ 1338/2001 կանոնակարգով (ԵՀ) սահմանվում են եվրոն կեղծումից պաշտպանելու համար անհրաժեշտ միջոցները

Եվրոպական խորհրդարանի եւ Խորհրդի 2014 թվականի մայիսի 15-ի 2014/62/ԵՄ հրահանգ՝ Եվրոն եւ մյուս արժույթները կեղծումից պաշտպանելու մասին և Խորհրդի փոխարինող շրջանակային որոշում

Ժամանակացույց. Թիվ 1338/2001 կանոնակարգի (ԵՀ) եւ թիվ 2014/62/ԵՄ հրահանգի այս դրույթները կիրարկվում են սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 տարվա ընթացքում:

«Արժույթի կեղծման դեմ պայքարի մասին» միջազգային կոնվենցիա (ժնեւ, 1929թ.)

Ժամանակացույց. Կոնվենցիան ստորագրվում եւ վավերացվում է սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելու պահից:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ I
«ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ
ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ» VII ՄԱՍԻ
«ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ» 2-ՐԴ ԳԼԽԻ

Սահմանումների վերաբերյալ արձանագրություն

1. «Խախտում» նշանակում է ԵՄ իրավունքի, սույն Համաձայնագրի կամ դրանից բխող համաձայնագրերի եւ պայմանագրերի դրույթի ցանկացած խախտում, որը տնտեսավարող սուբյեկտի որեւէ գործողության կամ անգործության հետեւանք է եւ վնաս է հասցնում կամ կարող է վնաս հասցնել Եվրոպական միության ընդհանուր բյուջեին կամ դրա կողմից կառավարվող բյուջեներին՝ ուղղակիորեն Եվրոպական միության անունից հավաքագրված՝ սեփական միջոցներից կուտակվող եկամտի նվազեցման կամ կորստի, կամ չհիմնավորված ծախսի միջոցով:
2. «Խարդախություն» նշանակում է՝
  - a) ծախսի մասով՝ դիտավորությամբ կատարված որեւէ գործողություն կամ անգործություն՝ կապված՝
    - կեղծ, ոչ ճշգրիտ կամ ոչ ամբողջական հաշվետվություններ կամ փաստաթղթեր օգտագործելու կամ ներկայացնելու հետ, ինչը հանգեցնում է Եվրոպական միության ընդհանուր բյուջեից կամ Եվրոպական միության կողմից կամ դրա անունից կառավարվող բյուջեներից միջոցների յուրացմանը կամ ապօրինի պահմանը,
    - որոշակի պարտավորության խախտմամբ տեղեկություններ չբացահայտելու հետ, ինչը հանգեցնում է սույն կետի առաջին պարբերույթի մեջ նշված միեւնույն հետեւանքներին,

- սույն կետի առաջին պարբերության մեջ նշված միջոցները դրանց տրամադրման համար նախապես սահմանված նպատակներից բացի այլ նպատակներով վատնելու հետ.
- b) եկամտի մասով՝ դիտավորությամբ կատարված որեւէ գործողություն կամ անգործություն կապված՝
- կեղծ, ոչ ճշգրիտ կամ ոչ ամբողջական հաշվետվություններ կամ փաստաթղթեր օգտագործելու կամ ներկայացնելու հետ, ինչը հանգեցնում է Եվրոպական միության ընդհանուր բյուջեի կամ Եվրոպական միության կողմից կամ դրա անունից կատարվող բյուջեների միջոցների անօրինական կրճատմանը,
  - որոշակի պարտավորության խախտմամբ տեղեկություններ չբացահայտելու հետ, ինչը հանգեցնում է միեւնույն հետեւանքներին.
  - օրինական ճանապարհով ստացված նյութական օգուտի վատնում, ինչը հանգեցնում է միեւնույն հետեւանքներին:
3. «Ակտիվ կոռուպցիա» նշանակում է դիտավորյալ գործողություն ցանկացած անձի կողմից, որն անմիջականորեն կամ միջնորդի միջոցով խոստանում է տալ կամ տալիս է ցանկացած տեսակի առավելություն որեւէ պաշտոնատար անձի՝ իր կամ երրորդ կողմի համար, նրա պարտականությունների շրջանակում կամ գործառույթները կատարելիս իր պաշտոնեական պարտականությունների խախտմամբ որեւէ գործողություն կատարելու կամ կատարելուց զերծ մնալու դիմաց, ինչի հետեւանքով վնաս է հասցվում կամ կարող է վնաս հասցվել Եվրոպական միության ֆինանսական շահերին:
4. «Պասիվ կոռուպցիա» նշանակում է դիտավորյալ գործողություն որեւէ պաշտոնատար անձի կողմից, որն անմիջականորեն կամ միջնորդի միջոցով պահանջում կամ ստանում է ցանկացած տեսակի առավելություն՝ իր կամ երրորդ կողմի համար, կամ ընդունում է այդպիսի առավելության խոստում՝ իր պարտականությունների շրջանակում կամ գործառույթները կատարելիս իր պաշտոնեական պարտականությունների խախտմամբ որեւէ գործողություն կատարելու կամ կատարելուց զերծ մնալու դիմաց, ինչի հետեւանքով վնաս է հասցվում կամ կարող է վնաս հասցվել Եվրոպական միության ֆինանսական շահերին:

5. «Շահերի բախում» նշանակում է ցանկացած իրավիճակ, որը կարող է կասկածի տակ դնել անձնակազմի՝ «Միության ընդհանուր բյուջեի նկատմամբ կիրառելի ֆինանսական կանոնների մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի թիվ 966/2012 կանոնակարգի (ԵՄ, Եվրատոմ) 57-րդ հոդվածում սահմանված պատճառներով անկողմնակալ և օբյեկտիվորեն գործելու կարողությունը և Խորհրդի ուժը կորցրած ճանաչող կանոնակարգ (ԵՄ, Եվրատոմ) թիվ 1605/2002
6. «Անհարկի վճարված» նշանակում է ԵՄ միջոցները կարգավորող կանոնների խախտմամբ վճարված:
7. «Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակ» (ԽՊԵԳ) նշանակում է Եվրոպական հանձնաժողովի՝ խարդախության դեմ պայքարի մասնագիտացված վարչություն: ԽՊԵԳ-ն ունի գործառնական անկախություն և պատասխանատու է խարդախության, կոռուպցիայի և Եվրոպական միության ֆինանսական շահերի վրա բացասաբար անդրադարձող այլ անօրինական գործունեության դեմ պայքարին ուղղված վարչական քննություններ իրականացնելու համար, ինչպես նախատեսված է Խարդախության դեմ պայքարի եվրոպական գրասենյակի կողմից իրականացվող քննությունների հարցերով ու Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի թիվ 1073/1999 կանոնակարգը (ԵՀ) և Խորհրդի թիվ 1074/1999 կանոնակարգը (ԵՄ, Եվրատոմ) ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2013 թվականի սեպտեմբերի 11-ի թիվ 883/2013 կանոնակարգով (ԵՄ, Եվրատոմ), ինչպես նաև «Եվրոպական համայնքների ֆինանսական շահերը խարդախությունից և այլ խախտումներից պաշտպանելու նպատակով Հանձնաժողովի կողմից տեղում իրականացվող ստուգումների և տեսչական ստուգումների մասին» Խորհրդի 1996 թվականի նոյեմբերի 11-ի թիվ 2185/96 կանոնակարգով (Եվրատոմ, ԵՀ):

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ II

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՐՅԵՐՈՎ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՀՈԴՎԱԾ 1

Սահմանումները

Սույն Արձանագրության նպատակներով՝

- a) «մաքսային օրենսդրություն» նշանակում է Կողմերի տարածքներում կիրառելի ցանկացած իրավական կամ կարգավորող դրույթ, որով կարգավորվում է ապրանքների ներմուծումը, արտահանումը եւ տարանցումը, ինչպես նաեւ դրանց նկատմամբ որեւէ այլ մաքսային ռեժիմի կամ ընթացակարգի, այդ թվում՝ արգելման, սահմանափակման եւ հսկողության միջոցների կիրառումը,
- b) «հայցող մարմին» նշանակում է իրավասու վարչական մարմին, որն այդ նպատակի համար նշանակվել է Կողմի կողմից եւ որը ներկայացնում է աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ դիմում-խնդրանք՝ սույն Արձանագրության հիման վրա,
- c) «հայցվող մարմին» նշանակում է իրավասու վարչական մարմին, որն այդ նպատակի համար նշանակվել է Կողմի կողմից եւ որը ստանում է աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ դիմում-խնդրանք՝ սույն Արձանագրության հիման վրա,

- d) «անձնական տվյալներ» նշանակում է նույնականացված անձի կամ այն անձի վերաբերյալ բոլոր տեղեկությունները, որին հնարավոր է նույնականացնել, եւ
- e) «մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործունեություն» նշանակում է մաքսային օրենսդրության ցանկացած խախտում կամ խախտման փորձ:

ՀՈԴՎԱԾ 2

Գործողության շրջանակը

1. Կողմերն օգնում են միմյանց իրենց իրավասության շրջանակներում գտնվող ոլորտներում՝ սույն Արձանագրությամբ սահմանված ձևով եւ պայմաններով՝ ապահովելու համար մաքսային օրենսդրության ճիշտ կիրառումը, մասնավորապես՝ կանխելով եւ ուսումնասիրելով այդ օրենսդրությունը խախտող գործողությունները եւ պայքարելով դրանց դեմ:
2. Սույն Արձանագրությամբ նախատեսված մաքսային հարցերով աջակցությունը կիրառվում է Կողմի՝ սույն Արձանագրությունը կիրառելու իրավասություն ունեցող ցանկացած վարչական մարմնի նկատմամբ: Այդ աջակցությունը ոչ միայն չպետք է հակասի քրեական հարցերով փոխադարձ աջակցությունը կարգավորող դրույթներին, այլ նաեւ չպետք է տարածվի այն տեղեկությունների վրա, որոնք ձեռք են բերվել դատական մարմնի պահանջով իրականացված լիազորությունների շրջանակներում՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նման տեղեկությունների հաղորդումը լիազորված է այդ մարմնի կողմից:
3. Տուրքերի, հարկերի կամ տուգանքների վերադարձման մասով տրամադրվող աջակցությունը չի կարգավորվում սույն Արձանագրությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 3

Ըստ դիմում-խնդրանքի տրամադրվող աջակցությունը

1. Հայցվող մարմինը հայցող մարմնի դիմում-խնդրանքով վերջինիս տրամադրում է բոլոր համապատասխան տեղեկությունները, որոնք կարող են հնարավորություն տալ հայցող մարմնին ապահովելու մաքսային օրենսդրության ճիշտ կիրառումը, այդ թվում՝ տեղեկություններ նշված կամ պլանավորված գործունեության վերաբերյալ, որը մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություն է կամ կարող է լինել այդպիսի գործողություն:
2. Հայցվող մարմինը հայցող մարմնի դիմում-խնդրանքով վերջինիս տեղեկացնում է հետևյալի մասին, թե
  - a) արդյոք Կողմերից մեկի տարածքից արտահանված ապրանքները պատշաճ ձևով ներմուծվել են մյուս Կողմի տարածք՝ անհրաժեշտության դեպքում նշելով ապրանքների նկատմամբ կիրառված մաքսային ընթացակարգը, կամ
  - b) արդյոք Կողմերից մեկի տարածք ներմուծված ապրանքները պատշաճ ձևով արտահանվել են մյուս Կողմի տարածքից՝ անհրաժեշտության դեպքում նշելով ապրանքների նկատմամբ կիրառված մաքսային ընթացակարգը:
3. Հայցվող մարմինը, հայցող մարմնի դիմում-խնդրանքով, իր իրավական կամ կարգավորող դրույթների շրջանակներում անհրաժեշտ քայլեր է ձեռնարկում ապահովելու համար հատուկ հսկողություն՝
  - a) ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ, երբ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ նրանք ներգրավված են եղել կամ կարող են ներգրավված լինել մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում,

- b) վայրերի նկատմամբ, որտեղ ապրանքների պաշարները հավաքվել են կամ կարող են հավաքվել այնպես, որ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ այդ ապրանքները նախատեսված են մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում օգտագործվելու համար,
- c) ապրանքների նկատմամբ, որոնք փոխադրվում են կամ կարող են փոխադրվել այնպես, որ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ դրանք նախատեսված են մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում օգտագործվելու համար, եւ
- d) տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ, որոնք օգտագործվում են կամ կարող են օգտագործվել այնպես, որ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ դրանք նախատեսված են մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում օգտագործվելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 4

Ինքնակամ տրամադրվող աջակցությունը

Կողմերն օգնում են միմյանց իրենց սեփական նախաձեռնությամբ եւ իրենց իրավական կամ կարգավորող դրույթներին համապատասխան, եթե մաքսային օրենսդրության ճիշտ կիրառման համար դա համարում են անհրաժեշտ, մասնավորապես՝ տրամադրելով ձեռք բերված տեղեկություններ հետեւյալի վերաբերյալ՝

- a) գործունեություն, որը մաքսային օրենսդրությունը խախտող կամ ենթադրաբար խախտող գործողություն է եւ կարող է հետաքրքրություն ներկայացնել մյուս Կողմի համար,

- b) մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում կիրառվող նոր միջոցներ կամ մեթոդներ,
- c) ապրանքներ, որոնք հայտնի է, որ օգտագործվում են մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում,
- d) ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձինք, երբ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ նրանք ներգրավված են կամ ներգրավված են եղել մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում, եւ
- e) տրանսպորտային միջոցներ, երբ ողջամիտ հիմքեր կան ենթադրելու, որ դրանք օգտագործվել են, օգտագործվում են կամ կարող են օգտագործվել մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություններում:

ՀՈՒՎԱԾ 5

Ներկայացում եւ ծանուցում

1. Հայցվող մարմինը, հայցող մարմնի դիմում-խնդրանքով, իր նկատմամբ կիրառելի իրավական կամ կարգավորող դրույթներին համապատասխան, ձեռնարկում է բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ հայցվող մարմնի տարածքում բնակվող կամ հիմնադրված հասցեատիրոջը՝ հայցող մարմնի կողմից ընդունված եւ սույն Արձանագրությամբ կարգավորվող ցանկացած փաստաթուղթ ներկայացնելու կամ ցանկացած որոշման մասին նրան ծանուցելու նպատակով:
2. Փաստաթղթերը ներկայացնելու կամ որոշումների մասին ծանուցման վերաբերյալ դիմում-խնդրանքները ներկայացվում են գրավոր՝ հայցվող մարմնի պաշտոնական կամ այդ մարմնի համար ընդունելի լեզվով:

ՀՈԴՎԱԾ 6

Աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ դիմում-խնդրանքների ձեւն ու բովանդակությունը

1. Սույն Արձանագրությամբ նախատեսված դիմում-խնդրանքները ներկայացվում են գրավոր: Դրանք ուղեկցվում են փաստաթղթերով, որոնք անհրաժեշտ են դիմում-խնդրանքի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար: Անհետաձգելի դեպքերում հայցվող մարմինը կարող է ընդունել բանավոր դիմում-խնդրանքներ, որոնք, սակայն անհապաղ գրավոր հաստատվում են հայցող մարմնի կողմից:
2. 1-ին պարբերությամբ սահմանված դիմում-խնդրանքները ներառում են հետևյալ տեղեկությունները՝
  - a) հայցող մարմինը,
  - b) հայցվող աջակցությունը,
  - c) դիմում-խնդրանքի առարկան ու պատճառը,
  - d) իրավական կամ կարգավորող դրույթները եւ այլ իրավական նկատառումներ,

- e) քննության թիրախ հանդիսացող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց վերաբերյալ հնարավորինս ստույգ եւ սպառիչ նշումները, եւ
- f) համապատասխան փաստերի եւ արդեն կատարված հարցումների ամփոփ նկարագիրը:

3. Դիմում-խնդրանքները ներկայացվում են հայցվող մարմնի պաշտոնական կամ այդ մարմնի կողմից ընդունելի լեզվով: Սույն պահանջը չի կիրառվում 1-ին պարբերությամբ նախատեսված դիմում-խնդրանքը ուղեկցող փաստաթղթերի նկատմամբ:

4. Եթե դիմում-խնդրանքը չի բավարարում 1-ից 3-րդ պարբերություններով սահմանված ձեւական պահանջները, ապա հայցվող մարմինը կարող է պահանջել ուղղել կամ լրացնել դիմում-խնդրանքը: Յուրաքանչյուր Կողմի մարմին կարող է միեւնույն ժամանակ նշանակել նախազգուշական միջոցներ:

ՀՈՒՎԱԾ 7

Դիմում-խնդրանքների կատարումը

1. Աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ դիմում-խնդրանքը կատարելու համար հայցվող մարմինը գործում է իր իրավասության եւ հասանելի ռեսուրսների սահմաններում այնպես, ինչպես այն կգործեր իր սեփական նախաձեռնությամբ կամ այդ նույն Կողմի այլ մարմինների դիմում-խնդրանքով՝ տրամադրելով արդեն իսկ առկա տեղեկությունները՝ կատարելով համապատասխան հարցումներ կամ կազմակերպելով դրանց կատարումը: Սույն դրույթը կիրառվում է նաեւ ցանկացած այլ մարմնի նկատմամբ, որին հայցվող մարմինը հասցեագրել է դիմում-խնդրանքը, այն դեպքում, երբ այն չի կարող գործել ինքնուրույն:

2. Աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ դիմում-խնդրանքը կատարվում է հայցվող կողմի իրավական կամ կարգավորող դրույթներին համապատասխան:

3. Կողմի՝ պատշաճ ձևով լիազորված պաշտոնատար անձինք, մյուս Կողմի համաձայնությամբ եւ վերջինիս կողմից սահմանված պայմաններով, կարող են ներկա գտնվել 1-ին պարբերությամբ նշված հայցվող կամ այլ շահագրգիռ մարմնի գրասենյակներում՝ ձեռք բերելու համար տեղեկություններ այն գործունեության վերաբերյալ, որը մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողություն է կամ կարող է լինել այդպիսի գործողություն, ինչն անհրաժեշտ է հայցող մարմնին՝ սույն Արձանագրության նպատակների համար:

4. Կողմի՝ պատշաճ ձևով լիազորված պաշտոնատար անձինք, մյուս Կողմի համաձայնությամբ եւ վերջինիս կողմից սահմանված պայմաններով, կարող են ներկա գտնվել վերջինիս տարածքում կատարվող հարցումներին:

ՀՈԴՎԱԾ 8

Տեղեկությունների հաղորդման ձևը

1. Հայցվող մարմինը հարցումների արդյունքները գրավոր հաղորդում է հայցող մարմնին՝ համապատասխան փաստաթղթերի, հաստատված պատճենների կամ այլ նյութերի հետ միասին:

2. Այս տեղեկությունները կարող են տրամադրվել էլեկտրոնային եղանակով:

3. Հայցող մարմինը կարող է դիմել փաստաթղթերի բնօրինակները փոխանցելու խնդրանքով միայն այն դեպքերում, երբ հաստատված պատճենները բավարար չեն: Այս բնօրինակները վերադարձվում են առաջին իսկ հնարավորության դեպքում:

ՀՈԴՎԱԾ 9

Աջակցություն տրամադրելու պարտավորությունից բացառությունները

1. Աջակցության տրամադրումը կարող է մերժվել կամ ենթակա լինել որոշակի պայմանների կամ պահանջների այն դեպքերում, երբ Կողմը կարծում է, որ սույն Արձանագրության համաձայն տրամադրվող աջակցությունը

- a) հնարավոր է, որ վտանգի Հայաստանի Հանրապետության կամ այն անդամ պետության ինքնիշխանությունը, որին դիմում-խնդրանք է ուղարկվել սույն Արձանագրությանը համաձայն աջակցություն տրամադրելու վերաբերյալ,
- b) հնարավոր է, որ վտանգի պետական քաղաքականությունը, անվտանգությունը, պետական գաղտնիքը կամ այլ էական շահեր, մասնավորապես՝ 10-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության մեջ նշված դեպքերում, կամ
- c) կարող է խախտել արդյունաբերական, առևտրային կամ մասնագիտական գաղտնիքի պահպանման պահանջները:

2. Հայցվող մարմինը կարող է հետաձգել աջակցության տրամադրումն այն հիմքերով, որ դա կարող է խոչընդոտել իրականացվող քննությունները, հետապնդումները կամ վարույթները: Այդ դեպքում հայցվող մարմինը խորհրդակցում է հայցող մարմնի հետ՝ որոշելու համար, թե արդյոք աջակցությունը կարող է տրամադրվել հայցվող մարմնի կողմից պահանջվող ժամկետներում ու պայմաններով:

3. Եթե հայցող մարմինը խնդրում է տրամադրել այնպիսի աջակցություն, որն այն ինքնուրույն չէր կարողանա տրամադրել, եթե նրան ուղղվեր նման դիմում-խնդրանք, ապա այն դիմում-խնդրանքի մեջ շեշտում է այդ փաստը: Այնուհետև հայցվող մարմինն է որոշում՝ ինչպես պատասխանել նման դիմում-խնդրանքին:

4. 1-ին եւ 2-րդ պարբերությունների մեջ նշված դեպքերում հայցվող մարմինն իր որոշման ու դրա հիմքերի մասին առանց ուշացման հաղորդում է հայցող մարմնին:

ՀՈՂՎԱԾ 10

Տեղեկությունների փոխանակումը եւ գաղտնիությունը

1. Սույն Արձանագրության համաձայն ցանկացած ձեռով հաղորդված ցանկացած տեղեկություն գաղտնի է կամ ունի սահմանափակ բնույթ՝ յուրաքանչյուր Կողմում կիրառելի օրենքներին եւ կարգավորումներին համապատասխան: Այդ տեղեկությունների վրա տարածվում է պաշտոնական գաղտնիության պարտավորությունը, եւ դրանք օգտվում են այնպիսի պաշտպանությունից, որը տարածվում է նման տեղեկությունների վրա՝ համաձայն այն ստացող Կողմի համապատասխան օրենքների եւ կարգավորումների:

2. Անձնական տվյալները կարող են փոխանակվել միայն այն դեպքում, երբ ստացող Կողմը միջոցներ է ձեռնարկում՝ պաշտպանելու այդ տվյալները մյուս Կողմի կողմից պատշաճ համարվող ձեռով:

3. Մաքսային օրենսդրությունը խախտող գործողությունների առնչությամբ հարուցված դատական կամ վարչական վարույթներում սույն Արձանագրության համաձայն ձեռք բերված տեղեկությունների օգտագործումը համարվում է սույն Արձանագրության նպատակների համար օգտագործում: Ուստի, Կողմերը կարող են իրենց ապացույցների վերաբերյալ արձանագրություններում, զեկույցներում, ցուցմունքներում, վարույթներում եւ դատարան ներկայացված մեղադրանքներում որպես ապացույց օգտագործել սույն Արձանագրության դրույթների համաձայն ձեռք բերված տեղեկությունները կամ ուսումնասիրված փաստաթղթերը: Հայցվող մարմինը կարող է որպես տեղեկությունների տրամադրման կամ փաստաթղթերի հասանելիության ապահովման պայման սահմանել նման օգտագործման մասին ծանուցումը:

4. Ձեռք բերված տեղեկությունները կարող են օգտագործվել միայն սույն Արձանագրության նպատակների համար: Եթե Կողմերից մեկը ցանկանում է օգտագործել նման տեղեկություններն այլ նպատակների համար, ապա այն տեղեկությունները տրամադրող մարմնից ձեռք է բերում նախնական գրավոր համաձայնություն: Նման օգտագործումն այնուհետեւ կարող է ենթակա լինել այդ մարմնի կողմից սահմանված ցանկացած սահմանափակման:

ՀՈՒՎԱԾ 11

Փորձագետներ եւ վկաներ

Հայցվող մարմինը կարող է լիազորել մյուս Կողմի պաշտոնատար անձին, իրեն տրված լիազորության սահմաններում, հանդես գալու որպես փորձագետ կամ վկա սույն Արձանագրությամբ կարգավորվող խնդիրներին առնչվող դատական կամ վարչական վարույթներում եւ ներկայացնելու այնպիսի նյութեր, փաստաթղթեր կամ դրանց հաստատված պատճեններ, որոնք կարող են անհրաժեշտ լինել վարույթների շրջանակներում: Ներկայանալու պահանջի մեջ պետք է մասնավորապես նշվի, թե որ դատական կամ վարչական մարմին է ներկայանալու պաշտոնատար անձը, ինչ հարցով, ու որ կոչման կամ որակավորման ուժով է նա հարցաքննվելու:

ՀՈՂՎԱԾ 12

Աջակցության տրամադրման հետ կապված ծախսերը

Կողմերը հրաժարվում են սույն Արձանագրության համաձայն միմյանց տրամադրած աջակցությունից առաջացած ծախսերի հատուցման՝ միմյանց ներկայացված բոլոր պահանջներից, բացառությամբ, անհրաժեշտության դեպքում, փորձագետների եւ վկաների, ինչպես նաեւ հանրային ծառայության աշխատող չհանդիսացող՝ բանավոր եւ գրավոր թարգմանիչների համար կատարված ծախսերի հատուցման պահանջների:

ՀՈՂՎԱԾ 13

Կիրարկումը

1. Սույն Արձանագրության կիրարկումը մի կողմից վերապահվում է Հայաստանի Հանրապետության մաքսային մարմիններին, իսկ մյուս կողմից՝ Եվրոպական հանձնաժողովի իրավասու ծառայություններին, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ անդամ պետությունների մաքսային մարմիններին: Նրանք որոշում են դրա կիրարկման համար անհրաժեշտ բոլոր գործնական միջոցառումներն ու կարգավորումները՝ հաշվի առնելով, մասնավորապես, անձնական տվյալների պաշտպանության ոլորտում գործող կիրառելի օրենքներն ու կարգավորումները:

2. Կողմերը խորհրդակցում են միմյանց հետ եւ այնուհետեւ միմյանց տեղյակ պահում սույն Արձանագրության դրույթներին համապատասխան ընդունված կիրարկման հետ կապված միջոցառումների մասին:

3. Սույն Արձանագրության դրույթները չեն սահմանափակում Եվրոպական միությունում Եվրոպական հանձնաժողովի իրավասու ծառայությունների եւ անդամ պետությունների մաքսային մարմինների միջեւ սույն Արձանագրության համաձայն ձեռք բերված ցանկացած տեղեկության հաղորդումը: Հայաստանի Հանրապետությունում սույն Արձանագրության դրույթները չեն սահմանափակում Հայաստանի մաքսային մարմինների միջեւ սույն Արձանագրության համաձայն ձեռք բերված ցանկացած տեղեկության հաղորդումը:

ՀՈՂՎԱԾ 14

Սյլ համաձայնագրեր

Սույն Արձանագրության դրույթները գերակայում են փոխադարձ աջակցության վերաբերյալ ցանկացած երկկողմ համաձայնագրի դրույթների նկատմամբ, որը կնքվել կամ կարող է կնքվել առանձին անդամ պետությունների եւ Հայաստանի Հանրապետության միջեւ՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վերջինիս դրույթներն անհամատեղելի են սույն Արձանագրության դրույթների հետ:

ՀՈՂՎԱԾ 15

Խորհրդակցությունները

Սույն Արձանագրության մեկնաբանության եւ կիրարկման մասով Կողմերը խորհրդակցում են միմյանց հետ՝ սույն Համաձայնագրի 126-րդ հոդվածի համաձայն ստեղծված Մաքսային հարցերով ենթակոմիտեի շրջանակներում հարցը լուծելու համար:

VII ՄԱՍԻ (ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ
ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒ ՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ) 2-ՐԴ ԳԽԻՆ
(ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ) ԱՌՆՉՎՈՂ
ՀԱՄԱՏԵՂ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

VII մասի 2-րդ գլխում նշված որեւէ չարաշահում, խարդախություն, կամ ակտիվ կամ պասիվ կոռուպցիոն գործելակերպերը վերացնելու եւ ԵՄ ֆինանսական միջոցների իրականացման ցանկացած փուլում շահերի բախումը բացառելու համար համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկելու պարտավորությունը չի դիտարկվում որպես Հայաստանի Հանրապետության համար ֆինանսական պատասխանատվություն՝ կապված Հայաստանի Հանրապետության իրավագործության ներքո գտնվող մարմինների եւ անձանց կողմից ստանձնվող պարտավորությունների հետ:

Եվրոպական միությունը VII մասի 2-րդ գլխին համապատասխան հսկողության իր իրավունքն իրացնելիս պետք է հարգի բանկային գաղտնիքի վերաբերյալ ներպետական նորմերը: